Be di'izh nsa'a gealnaban

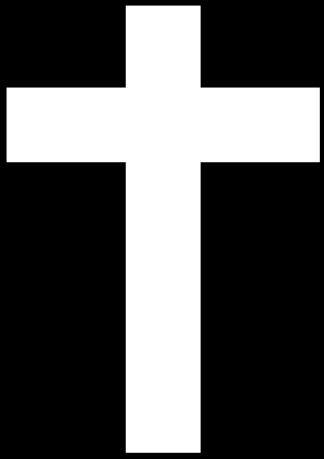

Zapoteco, San Vicente Coatlán: Be di'izh nsa'a gealnaban New Testament

Be di'izh nsa'a gealnaban

Zapoteco, San Vicente Coatlán: Be di'izh nsa'a gealnaban New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, San Vicente Coatlán

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
21c20591-ea7e-5ff5-b188-539398faf46d

Contents

San Mateo 1
San Marcos 56
San Lucas 90
San Juan 147
Hechos 189
Romanos 239
1 Corintios 262
2 Corintios 284
Gálatas 298
Efesios 306
Filipenses 314
Colosenses 320
1 Tesalonicenses . . . 325
2 Tesalonicenses . . . 330
1 Timoteo 333
2 Timoteo 339
Tito 344
Filemón 347
Hebreos 349
Santiago 366
1 Pedro 372
2 Pedro 379
1 Juan 383
2 Juan 389
3 Juan 390
Judas 391
Apocalipsis 393

Be di'izh ten Jesús mke'a Mateo

Le'a libr Mateo ndadi'izh xte'e ngol Jesús, no ukesea xa, no mluu xa xte'e nibe'e Dios be men, no ngut xa, no mbangal xa ndo' gealgut. Ndab-a le'a Jesús nak xin David xa ras ten Abraham. Le'a xa nsalea' Mateo wa mke'a git ndee ndontsa gungea ladna bexa judio Jesús. Nse'at-a sian be ta'a ncho ndo' Testament Ned, be costumbr no be ta ndab be profet be ta tlaw yoo. Le'a Mateo nluu le'a Jesús le'a nak Cristo, xa na ndab Dios ilenka, xa nak Rey ten bexa judio.

Be usan gox polta ten Jesucristo (Lc. 3:23-38)

1 Le'a bexa ndee bexa ngok usan
gox polta ten Jesucristo, dub xa
ras David no xa ras Abraham.
2 Le'a Abraham ngop Isaac,
Isaac ngop Jacob, Jacob ngop Judá
no stapla be wit xa. 3 Judá cha
ngop Fares no Zara, le'a xna'a
bexa usalea' Tamar. Fares ngop
Esrom, Esrom ngop Aram, 4 Aram
ngop Aminadab, Aminadab ngop
Naasón, Naasón ngop Salmón.
5 Salmón ngop Booz, le'a xna'a
Booz usalea' Rahab. Booz ngop
Obed, le'a xna'a Obed usalea' Rut.
Obed ngop Isaí, 6 Isaí ngop David
xa nibe'e, David ngop Salomón,
le'a xna'a Salomón xa ngok xagots
ten Urías.
7 Salomón ngop Roboam,
Roboam ngop Abías, Abías
ngop Asa, 8 Asa ngop Josafat,
Josafat ngop Joram, Joram ngop
Uzías. 9 Uzías ngop Jotam,
Jotam ngop Acaz, Acaz ngop
Ezequías. 10 Ezequías ngop
Manasés, Manasés ngop Amón,
Amón ngop Josías. 11 Josías ngop
Jeconías no be wit xa, zha na
lajuers mbi'i bexa Babilonia bexa
Israel.
12 Tso'o na li ngwa'a bexa Israel
gast Babilonia wa, le'a Jeconías
ngop Salatiel, Salatiel ngop Zorob-
abel. 13 Zorobabel ngop Abiud,
Abiud ngop Eliaquim, Eliaquim
ngop Azor. 14 Azor ngop Sadoc,
Sadoc ngop Aquim, Aquim ngop
Eliud. 15 Eliud ngop Eleazar,
Eleazar ngop Matán, Matán ngop
Jacob. 16 Jacob ngop Kosé. Le'a
xagots ten Kosé usalea' Marí, xa
ngop Jesús, xa nak Cristo, xa
mtu'ub Dios.
17 Li le'a Abraham no gast David
le'a ta wa dub tida' bexa. Le'a
David no gast zha na ngwa'yo'o
bexa Israel gast Babilonia wa, le'a
zha we'e uyo'o stub stida'gal bexa.
No zha na ngwa'a bexa Babilonia
no gast zha na ngol Jesucristo wa
uyo'o stub stida'gal bexa.

Jesús Xin Dios ngol (Lc. 2:1-7)

18 Lnde'e ngol Jesús xa nak
Cristo: Le'a dub xagots nsalea'
Marí yá msa'ala di'izh uchilya'ano
xa dub xabgi'i nsalea' Kosé. Parea
zha biseata ika'a xa Kosé, le'a xa
nso'nola dub me'ed, le'a me'ed
wa me'ed msa'a Espíritu ten Dios.
19 Le'a Kosé wa mbinbe'e ula'a xa
Marí, ná le'a ta na wen nak xa
ta we'e xaga'tsa ndi'izh ula'a xa
Marí, ndontsa na'anpa ido ladna
Marí. 20 Le'a zha na mbinbe'ela
Kosé li gun, le'a dub angel ten Dios
mlundo'la ndo' xa cuent dub ta
mche'a ladna xa, ndab angel ndo'
xa:

—Kosé xin David, lá yu' ladna
lu ika'a lu Marí gak xagots ten lu,
le'a me'ed nso'no Marí le'a me'ed
wa me'ed msa'a Espíritu ten Dios.
21 Le'a Marí gap dub me'ed bgi'i,
cha usalea' lu me'ed wa Jesús,
geal le'a me'ed wa ko'o be xmen
Dios ndo' be ke ten bexa.
22 Le'a ta wa li ngok lak ndab
dub xabgi'i mbidi'izh sakndo'
Dios tiemp polta, ndab xa:

23 Bla'ach bego, le'a dub xagots ben
gol ugal xabgi'i iso'no dub me'ed.
Cha gap xa dub me'ed bgi'i,
cha isalea' me'ed Emanuel.

(Le'a Emanuel dub di'izh hebreo gab: Dios nso' wats beuna.)

24 Le'a gor uban Kosé ndo' ta mche'a ladna xa wa, cha mbin xa lak unibe'e angel ten Dios, uka'a xa Marí gak xagots ten xa. 25 Ná le'a xa na'anpa ugal Marí zha biseata gap Marí me'ed ned ten xa wa. Cha msalea' Kosé me'ed wa Jesús.

2

Bexa ngwa'ina' Jesús

1 Le'a Jesús ngol gezh Belén ten distrit Judea, zha na nak Herodes xa nibe'e Judea. We'e le'a lad nlen wizh uto'o pla bexa ndák, ulaya' bexa gezh Jerusalén. 2 Cha unabdi'izh bexa ndo' be men, ndab bexa:

—¿Ma me'ed ngol gak xa nibe'e ten bega xa judio zha? Le'a besa uni'í ulen mbeal ten xa lad nlen wizh. Ta we'e nseabe besa yankea besa xa.

3 Le'a Herodes nsea itea bexa ndencho Jerusalén wa ni ko lá ini'í xte'e gun gor na mbi'ín bexa ta wa. 4 Cha mchealte Herodes itea be ule'ay nibe'e no be mech ten ley ten bexa judio. Cha unabdi'izh Herodes ndo' bexa ná pa nsabndo' gal Cristo xa na ndi'izh ga utu'ubka Dios. 5 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:

—Le'a xa wa gal gezh Belén ten Judea, lak mke'a dub xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab Dios:

6 Lu Belén, gezh ten Judá,
nsakka lu ndo' itea be gezh ten Judá,
geal le'a Belén ito'o dub xa nibe'e,
xa ula'ach be xmen na' bexa Israel.

7 Le'a Herodes cha xga'ach utezh bexa ndák wa, cha unabdi'izh Herodes ná xá wizh na ned uni'í bexa mbeal wa. 8 Cha mtu'ub Herodes bexa wa gezh Belén, ndab xa:

—Wa'be bego, cha bkwa'an bega pa ncho me'ed wa. Le'a gor mzheal bega me'ed, cha gidyab bega-yá ndo' na', ndontsa no na' gaa sa wa, cha ganke'a na' me'ed.

9 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab Herodes wa, le'a bexa cha uto'o ncha'be. Le'a mbeal na li uni'í bexa lad nlen wizh wa cha ncha'a ned ndo' bexa, cha ngwa'isa'ab-a sa ncho me'ed wa. 10 Le'a gor na uni'í bexa wa mbeal nsob sa wa, le'a bexa uzhebpa mten ladna. 11 Cha uyote bexa len ni'i wa, cha uni'í bexa me'ed nsea Marí xna'a me'ed. Cha msaxib bexa ngwankea bexa me'ed wa. Cha mxa'al bexa be caj no'o bexa, cha ulo'o bexa pla be ta'a uzhebpa uyap: be ta oro, no dub ta uxe'e ta nyol', no mirra. Cha msa'a bexa be ta wa uka'a me'ed-a. 12 Tso'o wa le'a Dios ndab ndo' bexa wa gor ndeyats bexa lá yach bexa ndo' Herodes. Ta we'e cha nsea' bexa lazh bexa ndi stub nes xa'aga.

Kosé no Jesús no Marí mxo'on ncha'a Egipto

13 Le'a gor na nsea'la bexa ndák wa, le'a dub angel ten Dios mlundo' ndo' Kosé gor naxyats xa, ndab angel:

—Goste, cha bi'i me'ed ba' no xna'a me'ed. Bxo'on wa' nacion Egipto. Cha we'etsa uyo'o bega gast zha na gáp na' yach bega, le'a Herodes ukwa'an me'ed ba' gut xa me'ed.

14 Bi le'a te'al wa le'a Kosé cha uto'o no me'ed no xna'a me'ed, ncha'be bexa Egipto. 15 Cha kwen uyo'o bexa sa wa gast ngut Herodes. Le'a be ta wa li ngok lak nkeani'i di'izh ten Dios ta ndab dub xa sakndo' Dios: “Ute'ezh na' xi'ín na' ito'o xa Egipto.”

Herodes nlad gat Jesús

16 Le'a gor uni'í Herodes le'a
bexa ndák wa yá lá yachtabe, cha
uzhebpa ngokloo xa. Cha unibe'e
xa ndo' be soldad, ndab xa ya'yut
bexa itea be me'ed ncho top li'in,
no gast be medo'o gezh Belén no
be gezh nde gax sa wa. Li unibe'e
xa geal le'a bexa ndák wa ndab
mtopla li'in ulen mbeal wa. 17 Li
ngok ta wa lak mbidi'izh Jeremías
sakndo' Dios, ndab xa:

18 Mgen dub ruid si'il gezh Ramá,
Uzhebpa nbezhat bexa no
ndo'on bexa.
Le'a Raquel ndo'onno be xin na.
Yá lá ka'abta xa itayo'on, geal
le'a be xin xa ngutbe.

Kosé myo'o Jesús nsea Marí gezh Nazaret

19 Ngol tso'o wa le'a Herodes
ngut. We'e le'a dub angel ten Dios
mlundo' ndo' Kosé nacion Egipto
gor naxyats xa, 20 cha ndab angel:
—Goste, cha byo'o me'ed ba' no
xna'a me'ed le'aka nacion Israel,
le'a bexa na nlad gut me'ed ba' wa
ngutlabe.
21 Le'a Kosé cha ngwaste, cha
myo'o xa me'ed no xna'a me'ed
le'aka Israel. 22 Ná le'a gor na
mbi'ín Kosé le'a Arquelao xin
Herodes myatso'gal nibe'e Judea,
cha mzheb xa ya' xa sa wa.
Le'a Dios cha uní'igal gor naxyats
Kosé, ndab Dios lá ya' xa Judea.
Ta we'e cha ncha'a xa ndi dis-
trit Galilea. 23 Ngwa' bexa yoo
bexa gezh Nazaret, lak ndab bexa
uyo'o polta sakndo' Dios, ndab xa:
"Le'a be men gab le'a xa dub xa
Nazaret."

3

Ta mbidi'izh Juan, xa ulalea' be men

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9,15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ngol tso'o wa le'a Juan xa
ulalea' be men ngwa'yo'o ge'e sa
bid sa uxee ncho men, dub sa ten
Judea. Ndadi'izh xa ndo' be men,
2 ndab xa:
—Bla'a bego be ta ugap nak
bega, le'a zha inibe'e Dios lado'o
be men yá gaxla nak.
3 Polta le'a Isaías mbidi'izh
sakndo' Dios cuent ten Juan, ndab
Isaías:

Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa
bid, uge' gab xa:
"Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e.
Bkeaso' bega nes ten xa."

4 Le'a xab Juan nakcha'aw gich
las came, no dub sinch gid nde
len xa. Le'a xa ndaw mbit,
nsea mzhin ser ndo xa. 5 Le'a
kwa'ad bexa Jerusalén no bexa
idub distrit Judea no bexa ncho
gax to'o yowbe'e Jordán uto'o,
ndabeyo'ón bexa xta'an ndadi'izh
Juan. 6 Mgondo' bexa be ke ten
bexa, cha ulalea' Juan bexa len
nits yowbe'e Jordán.
7 Ná le'a gor na uni'í Juan le'a
kwa'ad bexa fariseo nsea bexa
saduceo nseabe italea', cha ndab
Juan ndo' bexa wa:
—¡Bego bexa ugap cuent be
mbe'al! ¿Ton ndab ndo' bega
italea'tsa bega, cha na'anpa ut-
saksi Dios bega zha? 8 Bin bega
ta wen, ta uluu le'a bega mla'aka
ta ugap nak bega. 9 No ni lá
gunbe'e bega gab bega le'a bega
xin Abraham, ta we'e le'a Dios
na'anpa utsaksi bega. Le'a na' gáp
le'a Dios syo'o gan gunno be ge'
ndee be xin Abraham. 10 Le'a Dios
listla nso' utsaksi xa bexa ndun ta
ugap, cuent dub xa nso'nsén dub
gibya, kabto'og xa itea be ya lá
nsa'a ngus wen, cha utsa'ab xa ta
wa ndo' gi' yol'-a.
11 'Le'a na' ndee nits-tsa ngolea'
be men, ta nluu le'a bexa mla'aka
be ta ugap nak bexa. Parea tso'o
na' ilen stub xa kolea' be men
no Espíritu ten Dios no gi'. Le'a
xa wa mas nsak ndo' na' gast ni

lá isaya na' goo na' ndab xa wa.
12 Le'a xa wa listla nso' uti be men
wen lat bexa ugap, cuent dub men
nti bid ten trig lat be gix xab-a.
Cha kocha'aw xa trig wa len ni'i,
nsea utso'ol xa xab-a wa ndo' gi'
nunk lá yu'u.

Juan ulalea' Jesús
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Le'a Jesús cha uto'o Galilea,
ncha'a xa yowbe'e Jordán sa nso'
Juan, ndontsa kolea' Juan xa.
14 Ná le'a Juan lá ka'ab, ndab xa:
—Nki'in na' le'a go kolea' na', ná
nat le'a go ndi nsea kolea' na' go.
15 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Litsa gun una nat, le'a una
nsabndo' gun lak nlad Dios.
Le'a Juan cha ulalea' xa. 16 Le'a
tso'o na utalea' Jesús le'a gor na
uto'o Jesús len nits, le'a gibe'a
ba' cha mya'al. No mna' Jesús
Espíritu ten Dios cuent dub palom
ncha'la' sa nso' Jesús. 17 Cha ulen
ti Dios gibe'a ndab:
—Ta ndee Xi'ín na'. Le'a na'
nkwea' ladna xa, no ntenno lad
na' xa.

4

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Le'a Espíritu ten Dios cha
mbi'i Jesús ge'e sa bid sa na'an
men, sa gun maxu'u juers
utsabgix Jesús. 2 Le'a dub top
ga'al wizh le'a Jesús lá ngaw, cha
ngol gor le'a xa uzhebpa ndanna.
3 We'e le'a maxu'u cha ulen gun
preb Jesús, ndab maxu'u ndo' xa:
—Tal le'a lu nak Xin Dios, nat
gud ndo' be ge' ba' yak-a pan.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i:
"Na'anpa nabtsa ta ndaw men
nban bexa. Mas nsak nxobgek
men ndo' di'izh ten Dios, le'a ta
wa ndun nban xa."
5 Le'a maxu'u cha mbi'igal Jesús
gezh Jerusalén gek ni'i ten Dios,
sa ndon le'a ga'ap. 6 Cha ndab
maxu'u:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat
btsa'ab dub brink gast ndo' yo
ba', le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab-a:

Le'a Dios utu'ub be angel ten na
ula'ach lu.
Le'a bexa wa go'o lu ndo' ya'a na,
ndontsa ni lá ikate'eb lu ndo'
ni dub ge'.

7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—No ndab di'izh ten Dios: "Lá
gun lu preb Dios Xa Nibe'e."
8 Le'a maxu'u cha mbi'i Jesús
gek dub ge'e ga'appa, cha mluu
maxu'u itea be gezh nde ndo'
gizhliyo no be ta nsak ncho be
gezh wa. 9 Cha ndab maxu'u:
—Itea be ta ba' usa na' ika'a lu
tal le'a lu isaxib ndo' na', yankea
lu na'.
10 Le'a Jesús cha ndab ndo'
maxu'u:
—Bxo'on wats na', maxu'u. Le'a
di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:
"Wankea Dios Xa Nibe'e, no bin ta
nladtsa xa."
11 Le'a maxu'u cha mla'a Jesús,
cha ulen be angel ten Dios mla'ach
bexa Jesús.

Jesús usaxan ndun ti'in mtu'ub Dios gun xa
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Ngol dub wizh le'a Jesús
mbi'ín le'a Juan nkea litgi'ib,
cha nsea' Jesús le'aka Galilea.
13 Parea lá nga'yo'o xa Nazaret,
ndi ngwa'yo'o xa gezh Capernaum
to'o lagun si'il, yo ten bexa ras ten
Zabulón no ras ten Neftalí. 14 Li
ngok-a lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ta mas polta mke'a Isaías sakndo'
Dios, ndab xa:

15 Bego ncho ndo' yo ten Zabulón
no yo ten Neftalí,
sa ntid nes to'o lagun,
lad nda'as wizh sa nax
yowbe'e Jordán;
Bego ncho Galilea,

sa ncho no bexa na'anpa xa
judio:
16 Le'a bego nde sa ukaw,
parea le'a nat uni'í bega dub
xe'a si'il.
Le'a bega nde sa wa cuent dub xa
ngut,
parea nat mgondo' bega xe'a
ten Dios.

17 Le'a zha we'e cha usaxan
Jesús ndadi'izh di'izh ten Dios
ndo' be men, ndab xa:
—Bla'a bego be ta ugap nak
bega, le'a zha na inibe'e Dios
lado'o be men yá gaxla nak.

Jesús mti dap bexa nsen mbeal gak xmen xa
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Le'a dub gor nchasea Jesús
to'o lagun si'il nsalea' Galilea, cha
uni'í xa top xabgi'i ndeutsa'ab red
ten na len nits, le'a bexa wa xa
nsen mbeal. Le'a dub xa wa
Simón, xa no nsalea'ga Pedr. Le'a
stub xa wa Ndres wit Simón Pedr
wa. 19 Cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Usankea bega tso'o na', le'a
na' uluu xte'e yunjunt bega be
men ndo' Dios.
20 Le'a bexa wa cha uxax mla'a
be red ten na, cha usankea bexa
tso'o Jesús.
21 Le'a gor usea bexa stub tuzh
sa, cha uni'í Jesús stop xabgi'i,
dub xa nsalea' Jacob nsea stub xa
nsalea' Juan. Le'a bexa wa ndeno
Zebedeo xus bexa ndo' dub barco,
ndego bexa ramient be red ten
bexa. Le'a Jesús cha utezh itop wit
bexa. 22 Le'a itop bexa cha uxax
mchanso' xus na ndo' barco wa,
cha usankea bexa tso'o Jesús.

Jesús mluu be men no myunyakna xa kwa'ad bexa
(Lc. 6:17-19)

23 Le'a Jesús cha nchasea idub
distrit Galilea, nluu xa be men
len be ni'i sa nzhealbe bexa judio
sa wa. Mbidi'izh xa di'izh wen
ten Dios ná xte'e nibe'e Dios be
men, no myunyakna xa be men
nsén guni'i xá gealgizh ná, no
bexa kwea' nsak. 24 Le'a ta li
ndun Jesús wa mgen idub distrit
Siria. Ta we'e le'a kwa'ad be
men ulenno bexa nsén isando'
be gealgizh, no bexa gizh ncho
mbi bxin len lado'o na, no bexa
nsak gizhkaw, no bexa lá yoo
gan isea. Cha myunyakna Jesús
bexa wa. 25 Cha usankea kwa'ad
be men tso'o Jesús: bexa distrit
Galilea, no distrit Decápolis, no
gezh Jerusalén, no idub distrit
Judea, no bexa ncho stub to'o
yowbe'e Jordán.

5

Jesús mluu be men dub bet
(Lc. 6:20-23)

1 Le'a gor uni'í Jesús be men
kwa'ad wa, cha ukea xa dub bet,
cha usob xa. Le'a be xmen xa cha
ulaya' wats xa. 2 Cha usaxan nluu
xa bexa wa, ndab xa:
3 —Uzhe'eb wen yoo ladna bexa
ngondo' le'a bexa nki'in Dios, le'a
Dios nibe'e lado'o bexa.
4 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bexa ndo'on, le'a Dios gal gor gun
iten ladna bexa wa.
5 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bexa bcha'an nak, le'a Dios usa'a
gizhliyo ika'a bexa wa.
6 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bexa nkwa'an gun lak nlad Dios,
le'a Dios sa'a ta nlad bexa wa.
7 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bexa nlats ladna be men, le'a Dios
ilats ladna bexa wa.
8 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bexa umbi'i nak lado'o na, le'a
bexa wa igondo' Dios.
9 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bexa nkwa'an xte'e lá kuyo be
men, le'a bexa wa isalea' xin Dios.
10 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bexa ntid be gealkwea' ta na ndun
bexa ta nsak ladna Dios, le'a Dios
nibe'e lado'o bexa.
11 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bego gor na ugap ndanno be men
bega, ta na ndangea ladna bega
na'. Le'a bexa wa xela iní'i

ndo' bega, no ukwi'in bexa gab
bexa le'a bega sian ta ugap ndun.
12 Uzhebpa bten ladna bego be zha
li wa, le'a Dios uzhebpa usa'a be ta
wen ndo' bega gibe'a. Le'a polta
likaga ugap mbinno be men bexa
mbidi'izh sakndo' Dios.

Be xmen Jesús nak cuent sed
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Le'a bega nak cuentta sed
lat be men ndo' gizhliyo ndee.
Parea tal le'a sed ito'o ta utix ten
na, ¿xte'ema yak utix-a stub biaj
zha? Le'a-yá na'anta xti'in, ta
we'e yabitsa-yá tso'o juer sa ulako
be men-a.

Be xmen Jesús nak cuent xe'a
ndo' gizhliyo

14 'Le'a bego nak cuent xe'a ndo'
be men gizhliyo ndee, cuent dub
gezh nde ga'ap gek dub ge'e lá yoo
gan xga'ach kwe. 15 Le'a na'an ton
usobgi' dub xe'a, cha usob xa-yá
len dub caj. Ndi usob xa xe'a dub
sa ga'ap, ndontsa usu-yá xe'a ndo'
itea bexa ncho len ni'i wa. 16 No
liga usu bego xe'a ten bega ndo'
be men, ndontsa ina' bexa be ta
wen ndun bega, cha no gab bexa
si'il nak Tad Dios nsob gibe'a.

Jesús ndab le'a ley mke'a
Moisés na'anpa initndo'

17 'Lá gunbe'e bega le'a na' ndal
unitndo' ley mke'a Moisés no be
ta mke'a bexa sakndo' Dios tiemp
polta. Le'a na' ndi ndal gun
cumplir be ta wa. 18 Le'a na'
gáp ndo' bego le'a nat na bi nde
gizhliyo no gibe'a le'a ni dub letr
ten ley ten Dios na'anpa initndo',
gast itea-yá gak cumplir. 19 Ta
we'e tal ton lá uxobgek ndo' dub
ta'a ndon le'a tuzh ndo' ley wa,
no liga nluu xa stubga men li gun,
le'a xa wa ndon le'a lá nsak lat
bexa nibe'e Dios. Ná le'a xa na
nxobgekka ndo' ta ndab ley ten
Dios, no liga nluu xa be men, le'a
xa wa nsakka lat bexa nibe'e Dios.
20 Le'a na' gáp ndo' bega tal le'a
bega na'anpa mas uxobgek ndo'
Dios ndo' lak ndun bexa fariseo no
be mech ten ley, le'a bega lá yoo
gan gak bexa le'a Dios nibe'e.

Jesús ndab na'anpa gakloo bexa
ndo' be men
(Lc. 12:57-59)

21 'Le'a bego mbi'ínla ta ndab
Dios ndo' be men polta, ndab xa:
"Lá gut bega men, le'a tal ton gut
men le'a be men utsaksi xa wa."
22 Parea le'a na' ndi gáp le'a tal ton
gakloo ndo' stub men, le'a Dios
utsaksi xa wa. No tal ton inisi
stub men, le'a xa wa iso' ndo' bexa
nibe'e. No tal ton gab "tont" ndo'
stub men, le'a xa wa ya' ndo' gi'
infierno.

23 'No tal le'a bega ncha'lo med
sa nsa'a men ta'a ndo' Dios, ná sa
we'e utse'a ladna bega le'a stub
ltsa'a bega ndakloo ndo' bega,
24 bla'a bega sa we'etsa ndi'ib-a.
Cha wa' bega ndo' ltsa'a bega wa,
bin bega ta gun wen ya'an bega
ndo' xa. Cha we'e byach bega
bsa'a bega ta wa ndo' Dios.

25 'No tal ton nlad usake bega,
wa'yadi'izhno bega xa gor biseata
iso' xa ndo' juez. Le'a tal xa
usake bega ndo' juez, le'a juez cha
yun cuent bega ndo' bexa nla'ach
litgi'ib, cha uke'a xa bega litgi'ib.
26 Le'a na' gáp le'a bego na'anpa
ito'o sa wa gast kixka bega itea ta
nsa'ab bega wa.

Jesús ndab na'anpa ugap iwi'i
bexa ndo' be xagots

27 'Le'a bego mbi'ínla ta ndab
di'izh ten Dios: "Lá ugal bega dub
xagots na'anpa xagots ten bega."
28 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega
le'a tal ton iwi'i ndo' dub xagots
ndanbe'e xa ugal xa xagots wa,
le'a xa wa ndap ke ndo' Dios cuent
mgal-la xa xagots wa.

29 'Ta we'e tal le'a bega ndun
dub ta ugap ta na' dub ngusndo'
bega, mas wen ito'o-yá. Ndi mas
wen na'an dub ngusndo' bega nat,

ni ka idub bega ya' infierno. 30 No
liga tal le'a bega ndun dub ta
ugap nsea ya'a bega, mas wen
yabto'og-a. Ndi mas wen na'an
dub ya'a bega nat, ni ka idub bega
ya' infierno.

Jesús ndab lá nsabndo' ula'a bexa xa ten xa
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 'No ndab di'izh ten Dios:
"Le'a tal ton dub xabgi'i nlad
ula'a xagots ten na, le'a xa syo'o
gan usa'atsa dub git ndo' xagots
wa, gab git le'a xa mla'a xagots."
32 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega
le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots
ten na, cha ika'a xagots wa stubga
xabgi'i, le'a xabgi'i ned wa ndun
le'a xagots wa ndap ke ndo' Dios.
No liga le'a stub xabgi'i na ika'aga
xagots wa noga ndap ke ndo' Dios.
Ná tal ton dub xagots ugal stubga
xabgi'i, le'a xabgi'i ten xa wa sak
ula'a xa.

Jesús ndab xte'e gab bexa gor na gun bexa dub ta'a

33 'No mbi'ínla bega stub ta'a
ndab Dios ndo' bexa polta, ndab
xa: "Tal le'a bega ndab Dios
nsobwi'i sunka bega dub ta'a,
we'e le'a bega juerska li gun.
Na'anpa ula'a bega lá gun bega
ta wa." 34 Parea le'a na' ndi gáp
ndo' bega, le'a gor na ndab bega
gun bega dub ta'a, na'anpa use'at
bega Dios, ndi gabtsa bega gun
bega ta wa. No na'anpa use'at
bega gibe'a, le'a gibe'a ba' sa nsob
Dios. 35 No ni na'anpa use'at
bega gizhliyo, le'a gizhliyo ndee sa
nibe'e Dios. No ni lá use'at bega
Jerusalén, le'a Jerusalén gezh ten
Dios xa ndon le'a nibe'e. 36 No ni
lá use'at bega gek bega, le'a bega
lá yoo gan uche'a ni dub gichgek
bega xa'aga color. 37 Ndi gor na
gun bega dub ta'a, litsa gud bega.
No tal na'anpa gun bega dub ta'a,
litsa gud bega. Le'a itea ta'a na
kota bega ndo' ta ndee wa, le'a ta
wa ta ten maxu'u.

Jesús ndab utsin gunno bexa men ugap ndanno xa
(Lc. 6:29-30)

38 'No mbi'ínla bega ta ndab
di'izh ten Dios: "Tal ton guzha'a
ngusndo' dub men, le'a men wa
noga li gunno xa wa. No tal ton
ko'oga dub ndeay dub men, le'a
men wa noga li gunno xa wa."
39 Parea le'a na' ndi gáp na'anpa
ukixke bega ta ugap mbinno dub
men bega. Tal ton kichya'a ndo'
bega lad ga'al, bla'a bega kichya'a
xa no stubga lad. 40 No tal ton
usake bega ulat xa dub xab bega,
bla'a bega gast no stub-a go'o xa.
41 No tal ton gab juerska go'o bega
dub ta'a no'o xa dub kilómetro
nes nsea xa, ndi top li sa bi'i
bega-yá. 42 No tal ton inab dub
ta'a ndo' bega, usa'a bega-yá. No
tal ton inab dub ta iki'in xa, lá gab
bega le'a bega lá usa'a-yá.

Jesús ndab ikwea' ladna bexa itea be men
(Lc. 6:27-28,32-36)

43 'No mbi'ínla bega stubga ta'a
ndab be men: "Bkwea' ladna bega
be ltsa'a bega, no bxee ladna bega
ndo' bexa ugap ndanno bega."
44 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega
bkwea' ladna bega bexa ugap
ndanno bega. No utsin bidi'izh
bega ndo' bexa xela ní'i ndo' bega.
No utsin gok bega ndo' bexa nxee
ladna ndo' bega. No unab bega
ndo' Dios gakno Dios bexa na
kwea' ní'i ndo' bega no bexa na
ugap ndanno bega. 45 Li nsabndo'
gun bega ta na nak bega xinka
Dios Xus beuna, xa nsob gibe'a.
Le'a xa ndun le'a wizh nsu xe'a
ndo' itea be men, bexa wen no
bexa ugap. No nla' xa gi ndanti'in
itea be men, bexa wen no bexa
ugap. 46 Tal le'a bega nkwea'
ladna sbe'en bexa nkwea' ladna
bego, ¿xte'e nsak bega le'a Dios
usa'a ta wen ndo' bega zha? ¿Lá

ini'í bega zha le'a gast bexa nsen
med ten gobier Roma liga nkwea'
ladna be ltsa'a na? 47 No tal
le'a bega utsin nidi'izh ndo' be
ltsa'atsa bega, ¿xte'e nsak bega
zha le'a bega wen ndun? ¿Lid
no bexa lá nchando' Dios li ndun?
48 Ta we'e sbe'en ta wen bin bega,
lak sbe'en ta wen ndun Tad Dios
xa nsob gibe'a.

6

Jesús ndab gakno bexa be men uban nak

1 'Bla'ach bega le'aka bega le'a
gor na ndun bega ta wen ndo'
stub men, na'anpa gun bega-yá
dub mod na ini'í be men ta ndun
bega wa. Tal le'a bega li gun,
le'a Tad Dios xa nsob gibe'a lá
kix ta li mbin bega wa. 2 Le'a
gor na nsa'a bega ta nki'in dub
men uban nak, na'anpa gudi'izh
bega-yá ndo' be men, lak ndun
bexa nluu cuentta xa wen ná xa
xa ugap. Le'a bexa wa ndadi'izh-a
len be ni'i sa nzhealbe beuna xa
judio no ndadi'izh bexa-yá be nes,
ndontsa gab be men le'a bexa xa
wenka. Le'a na' gáp le'a ta wen
iní'i be men ndo' bexa wa, le'a
ta we'etsa gun bexa gan. 3 Ná
le'a gor nsa'a bega ta nki'in dub
men, na'anpa gab bega ta wa ndo'
ni dub men. 4 Tal le'a bega li
xaga'tsa gakno stub men, we'e le'a
Tad Dios ini'í ta wa, cha ga'alka
usa'a xa ta ika'a bega.

Jesús mluu xte'e gudi'izhno bexa Dios
(Lc. 11:2-4)

5 'Le'a gor gudi'izhno bega
Dios, lá gak bega lak nak bexa
nluu cuentta xa wen ná xa xa
ugap. Le'a bexa wa ndal ladna
nso'yadi'izh ndo' Dios sbe'en len
ni'i sa nzhealbe beuna xa judio
no be sa skin nes ndontsa ini'í
be men-a. Ná le'a na' gáp ndo'
bego le'a ta wen ní'i be men ndo'
bexa wa, le'a ta we'etsa gun bexa
gan. 6 Ná le'a bego gor gudi'izhno
bega Dios, uyo'o bega len lid bega,
cha btsaw bega to'o puert, cha
bidi'izhno bega Tad Dios dub mod
na ni dub men lá ini'í-yá. Le'a ta
na li xaga'tsa ndun bega, le'a Dios
ini'í ta wa cha ga'alka usa'a xa ta
ika'a bega.

7 'Le'a gor na ndadi'izhno bega
Dios, na'anpa gab bega dubtsa
di'izh ngi sian biaj, lak ndun bexa
lá nchando' Dios, ndanbe'e bexa
le'a ta na uzhebpa ndadi'izh bexa,
ta we'e mas go'ón Dios ta ndab
bexa. 8 Lá gak bega lak nak bexa
wa, le'a Tad Dios xa nsob gibe'a
yá uni'íla xta'an nki'in bega gor
na biseata inab bega-yá. 9 Ta we'e
lnde'e bidi'izhno bega Dios:

Go Dios Xus besa, go nsob gibe'a,
yankea be men lea' go.
10 No uxax ilen tiemp inibe'e go be
men.
Gak ta nlad go ndo' gizhliyo,
lak ndak-a gibe'a.
11 Nab besa usa'a go ta gaw besa
wizh nat,
lak nki'in besa-yá itea wizh.
12 No binge' ladna go be ke ten
besa,
lak ndange' ladna besa ndo'
be men ugap ndanno besa.
13 Lá ula'a go gaila' besa ndo' be
ta ugap,
ndi ulo'o go besa ndo' itea be
ta ugap.
Le'a idub tiemp le'a go xa ndon
le'a nibe'e
no xa ndon le'a juert no xa
ndon le'a nsak.
Lika nak-a.

14 'Le'a tal bega gunge' ladna
be ta ugap ndanno be men bega,
we'e le'a Tad Dios xa nsob gibe'a
noga sunge' ladna be ke ten bega.
15 Parea tal le'a bega lá gunge'
ladna ndo' be men ugap ndanno
bega, we'e le'a Tad Dios noga lá
gunge' ladna ndo' bego.

Jesús mluu xte'e lá gaw bexa dub tiemp

16 ’Le'a zha na lá ndaw bega
dub tiemp, na'anpa gun bega
uban ina' ndo' bega, lak ndun
bexa ndab le'a xmen Dios parea
na'anpa ta ugea-yá. Le'a bexa li
ndun ndontsa ini'í be men le'a
bexa lá ndaw wizh wa. Ná le'a
na' gáp le'a ta wen ní'i be men
ndo' bexa wa, le'a ta we'etsa gun
bexa gan. 17 Na' le'a bego zha
na li lá gaw bega, ndi ulo bega
ta uxe'e gek bega, no uda'ab bega
ndo' bega, 18 ndontsa na'anpa ina'
be men ti lá ngaw bega wizh
wa. Nabtsa Dios ina' ta li xaga'tsa
ndun bega, cha ga'alka usa'a Dios
ta ika'a bega.

Jesús ndab kocha'aw bexa be ta'a gibe'a
(Lc. 12:33-34)

19 ’Lá yunjunt bega be ta sian
ndo' gizhliyo ndee, le'a mbes
sazha'a-yá, no slen yaso'o-yá, no
ncho wa'an sgowa'an-a. 20 Ndi
bin bega be ta nsak ndo' Dios, li
kocha'aw bega sian ta'a gibe'a, sa
na ni mbes lá guzha'a-yá, no ni
yaso'o lá gaw-a, no ni wa'an lá
kowa'an-a. 21 Le'a sa kocha'aw
bega be ta mas nsak cuent ten
bega, le'a sa wa mas ncho tse'e gek
bega.

Jesús mbidi'izh dub cuent ten xe'a
(Lc. 11:34-36)

22 ’Le'a ngusndo' dub men le'a
nak xe'a ten xa. Tal le'a ngusndo'
bega ta wen, le'a bega nkesea ndo'
xe'a. 23 Ná tal ngusndo' bega
na'anpa ta wen, le'a bega nkesea
ndi sa ukaw. No tal xe'a ncho
len lado'o bega ndi nyak sa ukaw,
¡uzhebpa dub sa ukaw nkesea
bega!

Jesús mluu cuent ten Dios nsea med
(Lc. 16:13)

24 ’Na'an ton yoo gan gun ti'in
ten top xa nibe'e xa. Le'a gal
gor le'a xa ixee ladna ndo' dub xa
nsea ikwea' ladna xa stub xa, no
uxobgek xa ndo' dubtsa xa nsea lá
uxobgek xa ndo' stub xa wa. Liga
tal le'a bega nkwa'an sian med,
le'a bega lá yoo gan gun ti'in ndo'
Dios.

Dios nla'ach be xmen na
(Lc. 12:22-31)

25 ’Ta we'e gáp na' ndo' bega,
lá yu' ladna bega xta'an gaw bega
no xta'an goo bega ndontsa iban
bega. No ni lad gak bega lá
yu' ladna bega. ¿Lá ini'í bega
zha le'a gealnaban ten bega mas
nsak ndo' be ta gaw bega, no le'a
bega mas nsak ndo' xab bega?
26 Binbe'e bega lak nak be migin
ni lá ndas ma bid, no ni lá ntele'e
ma ta gaw ma, no ni lá ndap
ma sa nyocha'aw ta gaw ma. Ná
le'a Dios Xus beuna nsob gibe'a
ngawka bema. ¿Lá ini'í bega zha
le'a ndo' Dios le'a bega uzhebpa
mas nsak ndo' be migin?

27 ’¿Ton bega gun gan tal
uzhebpa yu' ladna bega ga'al bega
stol metr? 28 ¿No xta'an nyu'
ladna bega lad gak bega zha?
Bwi'i bega ndo' be gé'e, ná xte'e
ndi'ibya'al-a, ná ni lá ndun-a ti'in,
no ni lá ndande'e-yá lad. 29 Ná
le'a na' gáp ndo' bego le'a lat
itea be lad uzhebpa wen ngok
Salomón na'an dub lad chul lakta
dub gé'e. 30 Le'a Dios lita chul
ndanno be gé'e ndi'ib ge'e, ná ta
gal ge'a yabto'og-a cha yol'-a. ¿Lid
mas uzhe'eb gakno Dios bega,
maska ndidotsa ndangea ladna
bega xa? 31 Lá yu' ladna bega
xta'an gaw bega no xta'an goo
bega no lad gak bega. 32 Le'a be
men lá nchando' Dios itea be ta
ndee nkwa'an bexa, ná le'a Tad
Dios xa ncho gibe'a uni'íla xta'an
nki'in bega. 33 Ndi bkwa'an bega
xte'e uxobgek bega ndo' Dios, no
xte'e gun bega ta nlad xa. We'e

le'a Dios sa'aka itea ta nki'in bega
wa. 34 Ta we'e lá yu' ladna bega
xte'e itid bega wizh ge'a, le'a itea
be wizh ncho ta itid bega. Le'a
kadga wizh binbe'etsa bega be ta
nsatid bega wizh wa.

7

Jesús ndab lá inisi bexa be ltsa'a bexa
(Lc. 6:37-38,41-42)

1 ’Lá gab bega le'a be men lid
le'a ndun, ndontsa na'anpa no
Dios gab le'a bega lid le'a ndun.
2 Le'a lak ndab bego ndo' be men,
no liga gab Dios ndo' bego. No
lak ndanno bega be men, no liga
gunno Dios bega. 3 ¿Xta'an nwi'i
bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a
bega zha, ná ni lá na' bega le'a
ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il?
4 ¿Xte'ema yoo gan gab bega ndo'
ltsa'a bega: “Bsa'a ndo' lu ko na'
gix tuzh ncho ndo' lu”, ná le'a
ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il?
5 Ndab bega ugap nak stubga men,
ná le'a bega ndi mas ugap nak.
Ned udob bega ya si'il ntsaw ndo'
bega, we'eta sun bega gan ko'o
bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a
bega.
6 ’Lá uluu bega di'izh ten Dios
ndo' bexa lá nsakyo'ón-a. Le'a
bexa ndun lak ndun dub kuch, tal
le'a dub men ncha'ano dub ngus-
nik uyap ndo' ma, le'a ma slako
tso'o-yá, ni lá ini'í ma xta'an-a. No
ta ndun bexa wa cuent ta ndun
dub mbek ndawke'a ya'a men gor
ngaw xa ma.

Jesús ndab le'a Dios usa'a ta inab bexa
(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 ’Unab bega ta nki'in bega
ndo' Dios, le'a Dios sa'aka ta
wa. Bkwa'an bega Dios, le'a bega
szhealka xa. Utezh bega Dios,
le'a Dios saknoka bega. 8 Le'a
itea bexa na nab ta nki'in na,
le'a xa nka'aka-yá; le'a itea bexa
nkwa'an Dios, le'a bexa nzhealka
xa; le'a itea bexa nbezh Dios, le'a
Dios ndaknoka.
9 ’Le'a bego na ndap me'ed,
tal le'a dub xme'ed bega inab
dub pan, ¿cha sa'a bega ndi dub
ge' ndo' me'ed zha? 10 No tal
le'a xme'ed bega inab dub mbeal,
¿cha sa'a bega ndi dub mbe'al
ndo' me'ed zha? 11 Le'a bego bexa
ugap, ná sbe'en be ta wen nsa'a
bega ndo' be xin bega. Mata Dios
Xus beuna nsob gibe'a sa'a sbe'en
be ta wen ndo' bexa inab-a.
12 ’Ta we'e utsin bin bega ndo'
be men lak nlad bego utsin gun
be men ndo' bega. Le'a ta ndee
nak xan itea be ta unibe'e Dios, no
be ta mluu bexa mbidi'izh sakndo'
Dios tiemp polta.

Ncho dub nes uya'a no dub nes uxen
(Lc. 13:24)

13 ’Bin bega juers yate bega to'o
puert uya'a. Ncho dub nes uxen
ncha'a sa nsob dub puert uxen.
Kwa'adpa men yate puert wa, ná
le'a bexa wa ya' ndo' gi'. 14 No
ncho dub nes uya'a ncha'a sa nsob
dub puert uya'a. Uxee men izheal
yate puert wa, ná le'a bexa wa gap
gealnaban ndo' Dios.

Be ngus ten ya nluu xá ya na-yá
(Lc. 6:43-44)

15 ’Lá ula'ach bega be men
nkwi'in ndab le'a ndadi'izh
sakndo' Dios. Bcha'an nlu'u bexa
cuent borreg, ná le'a len lado'o
bexa le'a bexa ugi'i cuent dub
mbee. 16 Le'a be ta ndun bexa wa,
ta we'e sgondo' bega ná xte'e nak
xa, lak dub yagich na'anpa usa'a
uv no ni ngus la'aw lá usa'a-yá.
17 Liga itea be ya wen sbe'en ngus
wentsa nsa'a. Ná le'a itea be ya
na nsa'a ngus lá isu'u gaw be men,
le'a ta wa sbe'en ngus we'etsaga
nsa'a. 18 Le'a dub ya wen na'anpa
nsa'a ngus lá isu'u gaw be men.
No liga dub ya nsa'a ngus lá ndaw
men lá yoo gan usa'aga ngus wen.
19 Le'a itea ya na lá nsa'a ngus

wen, gal gor yabto'og-a cha yol'-a.
20 Liga nak bexa ukwi'in wa, le'a
ta nduntsa xa sgondo' bega xte'e
nak xa.

Na'anpa itea men yate sa nibe'e Dios
(Lc. 13:25-27)

21 'Le'a kwa'ad be men ndab le'a
xa nak xmen na', parea na'anpa
itea bexa wa yate sa nibe'e Dios
gibe'a. Le'a sa wa yate bexa
nxobgektsa ndo' Dios Xus na' xa
nsob gibe'a. 22 Gal wizh wa le'a
kwa'ad bexa gab ndo' na': "Tad,
¿lá ini'í go zha le'a besa juers
ten ga mbidi'izh sakndo' Dios, no
juers ten ga ulantu'ub besa mbi
bxin, nsea sian be uyon mbin
besa?" 23 Cha ndi gáp na' ndo'
bexa wa: "Le'a na' lá nchando'
bega. Nat bxo'on bega wats na',
bego xa ndun ta ugap."

Dub cuent ten top xa mbinde'e ni'i
(Lc. 6:46-49)

24 'Le'a tal ton go'ón ta ndáp
na' ndee, cha liga gun xa, le'a
na' gáp le'a xa wa nak cuent dub
xabgi'i list, dub xa mbinde'e lid na
ndo' ge'da'a. 25 Ngol gor ulen gi,
ngopyo'o nits yo'ow, no ulen mbi
si'il sa nde ni'i wa, no uke'a nits
ni'i wa, ná ni'i wa na'ankapa ilate,
le'a xan-a nsob ndo' ge'da'a. 26 Ná
le'a tal ton go'ón ta ndáp na' ndee,
ná lá uxobgek bexa ndo'-yá, le'a
xa wa cuent dub xa lá ndanbe'e,
dub xa mbinde'e lid na ndo' yux.
27 Ngol gor ulen gi, no ngopyo'o
nits yo'ow, no ulen mbi si'il sa nde
ni'i wa, no uke'a nits ni'i wa, cha
ulate idub ni'i.

28 Le'a gor mtayadi'izh Jesús
ta ndee, le'a be men ndanseana
xte'e ndadi'izh xa, 29 geal le'a
ta ndadi'izh xa wa nluu le'a xa
uzhe'eb ndap juers, na'anpa lak
ndadi'izh be mech ten ley.

8

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Le'a gor ncha'la' Jesús bet wa,
le'a kwa'ad be men usankea tso'o
xa. 2 Cha ulen dub xabgi'i nsa'gea
las na, le'a ta wa dub gealgizh
nsalea' lepra. Cha msaxib xa ndo'
Jesús gast ndo' yo ngol xtuzh xa,
ndab xa:

—Señor, tal go nlad yunyakna
go na', le'a na' uní le'a ga sunka
gan.

3 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na
tso'o xa wa, cha ndab Jesús:

—Nladka na' yakna lu. ¡Nat
myakna lu!

Cha bi le'a gor wa le'a gealgizh
wa cha mnitndo'. 4 Le'a Jesús cha
ndab ndo' xa:

—Bla'ach, na'an ton ndo' ná
gudi'izh lu xte'e myakna lu. Ndi
wa' ndo' ule'ay ini'í xa le'a lu
myaklana. No bi'i be man xnab
lak unibe'e ley mke'a Moisés usa'a
be men zha nyakna bexa, ndontsa
ini'í be men le'a lu myaklana.

Jesús myunyakna xa ndun ti'in ten dub soldad
(Lc. 7:1-10)

5 Le'a gor na ulaya' Jesús gezh
Capernaum, le'a wats Jesús ulen
dub soldad, dub xa Roma nibe'e
dub gayo'oga be soldad. Cha unab
xa ndo' Jesús, 6 ndab xa:

—Señor, le'a dub xa ndun ti'in
ndo' na' uzhe'eb kwea' nsak. Le'a
xa lá yoota gan isea, uzhebpa
gealkwea' nax ni'í xa ta lid na'.

7 Le'a Jesús cha ndab:

—Na' gaa yunyakna xa.

8 Ná le'a soldad wa cha ndab:

—Señor, le'a na' na'anpa isaya'
yate go len lid na'. Nat gudtsa
go yakna xa, le'a xa syakkana.
9 Le'a na' ndee nxobgek ndo' xa
mas nibe'e ndo' na'. No ncho be
soldad nibe'e na' ndo' na. Le'a gor
na ndáp na' ndo' dub xa ya' xa,
le'a xa cha nda'kaga. No gor na

ndáp na' gi'id stub xa, le'a xa cha
ndi'idkaga. No gor na nibe'e na'
ndo' xa ndun ti'in ndo' na', le'a xa
wa cha ndunkaga ta li ndáp na'
wa.
10 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta
wa, cha ngwanseana xa, ndab xa
ndo' be men nchankea tso'o xa:
—Le'a na' gáp ndo' bego,
na'anpa izheal na' ni dub xa Israel
lnde'eta nge' ladna na'. 11 No gáp
na' ndo' bega le'a gal dub wizh
le'a kwa'ad be men ito'o lad nlen
wizh no lad nda'as wizh, cha kwe
bexa wats Abraham no Isaac no
Jacob sa nibe'e Dios gibe'a. 12 Na'
le'a bexa Israel, bexa na ndi'izh
nsabndo' ya'be sa nibe'e Dios, le'a
bexa wa ndi itatebe tso'o juer sa
ukaw. Cha go'on bexa gast ndeay
bexa gaw bexa tant dub gealkwea'
si'il ini'í bexa.
13 Cha ndab Jesús ndo' soldad
nibe'e wa:
—Nat bya' ga, le'a lak mge'
ladna go na', li gak-a.
Cha bi le'a gor wa le'a xa ndun
ti'in ndo' soldad wa cha myakna.

Jesús myunyakna xnazha'ap Pedr
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Cha ncha'a Jesús ta lid Pedr,
cha uni'í Jesús xnazha'ap Pedr
nax ndo' lo'on uzhebpa ncho xlea.
15 Cha mgal Jesús ya'a xa, cha
mto'o xlea xa. Le'a xagots wa cha
ngwaste msa'a ta gaw bexa.

Jesús myunyakna kwa'ad bexa gizh
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Le'a gor uyo'o te'al, le'a be
men ulenno kwa'adpa bexa ncho
mbi bxin lado'o na. Le'a Jesús cha
ulantu'ub be mbi bxin nsea sbe'en
di'izhtsa, no myunyakna xa itea
bexa gizh. 17 Li ngok-a lak ta polta
ndab Isaías, xa mbidi'izh sakndo'
Dios: "Le'a xa le'a ulo'o beuna
ndo' be gealgizh nsén beuna no be
gealkwea' nchono beuna."

Bexa na nlad isankea tso'o Jesús
(Lc. 9:57-62)

18 Le'a gor uni'í Jesús idub
gangeak wats xa nde be men
kwa'ad, cha ndab xa ndo' be xmen
xa itakea bexa stub to'o lagun
Galilea. 19 We'e le'a dub mech ten
ley cha ulen wats Jesús, ndab xa:
—Mech, le'a na' no isankea tso'o
go guni'i pa ya' ga.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a be mbeas ndap ge'ed
nyo'o na, no le'a be migin ndap
be xu'un ten na, parea le'a Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo lá ndap
sa une'e xa.
21 Le'a stub xa na no nkeseano
Jesús cha ndab:
—Señor, bla'a ga ned ya'uka'ach
na' xus na'. Cha we'eta isankea
na' tso'o ga.
22 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa
wa:
—Usankea tso'o na'. Bla'a le'a
bexa lá ndap gealnaban ndo' Dios
uka'ach ltsa'a ngut na.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Le'a Jesús cha ukea ndo'
barco no be xmen xa, cha ncha'be
bexa ndo' nits. 24 Le'a sa wa cha
ulen dub mbi si'il gast nyo'o nits
wa len barco. Ná le'a Jesús ndi
naxyats. 25 Le'a be xmen xa cha
mkwa'an xa, ndab bexa:
—¡Señor, lá ula'a ga gat beuna,
le'a beuna ngi sla'yo'o len nits!
26 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an lba'ata nzheb bega
zha? ¿Lid ndangea ladna bega na'
zha?
We'e cha ngwaste xa, uteyo xa
mbi no nits, cha uleas mbi no
ndon xe ute nits. 27 Le'a bexa wa
cha ngwanseana, ndab bexa ndo'
be ltsa'a xa:
—Wen, ¿tonxá xa ndee zhaga,
gast mbi nsea nits nxobgek ndo'
di'izh ten xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho lado'o top xa Gadara
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Le'a gor ulaya' bexa stub to'o
lagun sa nibe'e gezh Gadara, we'e
cha ulen top xabgi'i wats Jesús,
uto'o bexa lat be ge'lo'o sa nga'ach
be men ngut. Le'a bexa wa
ncho mbi bxin len lado'o bexa, no
uzhebpa ugi'i bexa, gast ni dub
men lá yoo gan itid nes nax sa wa.
29 Cha uge' ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi besa nsea ugal
lu zha, Jesús Xin Dios? ¿Nsea
utsaksi lu besa, zha biseata gal
wizh li gun lu?
30 Le'a gax sa wa ndeseayaw
kwa'adpa kuch. 31 Cha ndab be
mbi bxin wa ndo' Jesús:
—Tal le'a lu kontu'ub besa, bla'a
yate besa len be kuch ba'.
32 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa'be bega.
Le'a be mbi bxin wa cha uto'o
lado'o be xabgi'i wa, cha uyo'o
beya len be kuch wa. Le'a itea
be kuch wa cha karrel ncha'a gek
dub we'a to'o nits. Cha ubix bema
gast len nits ula'yo'o bema, cha
ngut bema.
33 Le'a bexa nkeno kuch wa
cha mxo'on. Ngol gezh wa cha
mbidi'izh bexa itea be ta uyo'o
wa, gast xte'e myakna bexa ncho
mbi bxin len lado'o na. 34 Le'a
kwa'adpa bexa gezh wa cha uto'o
ncha'be sa nso' Jesús. Le'a gor
uni'í bexa Jesús, cha unab bexa
ika'an xa sa wa.

9

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Le'a Jesús cha ukeagal ndo'
barco wa, cha utakea xa stub to'o
lagun, nsea' xa gezh Capernaum
sa ncho xa. 2 Le'a sa wa cha
ulenno pla be men dub xabgi'i
gizh lá yoo gan isea, nax ndo' dub
yalo'on. Le'a Jesús cha mna'la le'a
bexa nge' ladna le'a Jesús sun gan
yunyakna xa gizh wa, cha ndab
Jesús ndo' xa gizh wa:
—Amig, bten ladna lu, le'a ke
ten lu myu'ula.
3 We'e le'a pla be mech ten ley
nde sa wa cha mbinbe'ebe: "Le'a
ta ndab xa ba' uzhe'eb dub ta'a lá
nsak ladna Dios."
4 Ná le'a Jesús mgenna xte'e
ndanbe'e bexa wa, cha ndab
Jesús:
—¿Xta'an lba'a ugap ndanbe'e
bega len lado'o bega zha?
5 ¿Xta'an mas lid bid gáp na' le'a
ke ten xa ndee myu'ula, nati gáp
na' gaste xa, cha isea xa? 6 Le'a
nat ini'í bego le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan
utsu'u ke ten be men.
Cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
—Goste, cha udob yalo'on ten lu
ba', cha bya' ta lid lu.
7 Le'a xa cha ngwaste, cha nsea'
xa ta lid xa. 8 Le'a gor uni'í
be men ta wa, cha uzhebpa ng-
wanseana bexa, no ndab bexa le'a
Dios uzhe'eb dub Dios si'il ta na li
msa'a xa juers ndo' men.

Jesús mti Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Le'a gor ncha'a Jesús cha uni'í
xa dub xa nsalea' Mateo nsobyun
ti'in nsen xa med nkix be men
ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús
ndo' xa:
—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!
Le'a Mateo cha ngwaso', cha
usankea xa tso'o Jesús.
10 Ngol tso'o wa le'a Jesús nsea
be xmen xa ngwa'daw ta lid Ma-
teo. Le'a sa wa no kwa'ad bexa
ndun ltsa'a ti'in ndun Mateo wa
ngwa'be, no kwa'adta bexa na
ndab be men ugap nak bexa.
11 Le'a gor uni'í bexa fariseo ta
wa, cha ndab bexa ndo' be xmen
Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndawno mech
ten bega bexa nsen med no bexa
ugap ba' zha?

12 Ná le'a Jesús mbi'ín ta ndab
bexa wa, cha ndab Jesús:
—Le'a bexa na'anpa gizh lá
nki'in doctor, ndi le'a bexa gizh
nki'inka xa wa. 13 Wa'utsid bega
ná xte'e gab di'izh ten Dios, sa
ndab Dios: “Le'a na' mas nlad
ikwea' ladna bega men, ndo' lak
nlad na' usa'a bega man xnab
ndo' na'.” Le'a na' na'anpa ndal-
tezh bexa ndanbe'e le'a lá ndap
ke. Le'a na' ndi ndaltezh bexa
ngondo' le'a ndapka ke, ndontsa
yach bexa wats Dios.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 We'e le'a pla be xmen Juan
xa ulalea' be men wa cha ulen
ndabbe ndo' Jesús:
—Le'a besa ndee no bexa
fariseo ncho sian be wizh lá ndaw
besa. Ná le'a be xmen ga zha,
¿xta'an lid no bexa li ndun ta wa?
15 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a dub sa
nchilya'a men le'a bexa nde sa wa
nsabndo' uban yoo ladna, zha bi
ncho xabgi'i nchilya'a wa? Parea
gal dub wizh le'a be men go'o
xabgi'i mchilya'a wa. Le'a zha
we'e le'a be men nde sa wa lá gaw
dub tiemp.
16 ’Na'an ton ngo ramient dub
lad gox nsea dub ble'a lad kub,
le'a lad kub wa sya'ad, cha ndi
mas stsaw-a lad gox wa. 17 No
na'an ton ngo vin kub len dub bols
gid gox, le'a bich ten vin kub wa
stsaw bols gid gox wa. Le'a vin
wa cha ibid stsi'i no sazha'a bols
gox wa. Le'a vin kub wa nsabndo'
yo'o len bols gid kubga, ndontsa ni
dub-a lá gazha'a.

Jesús myunyakna dub xagots nsea mxiste xa xingots Jairo

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús,
le'a dub xabgi'i nsak ten bexa
judio ulen, cha usaxib xa ndo'
Jesús, ndab xa:
—Le'a me'ed gots ten na' ti'i
ngutma. Wa' una uxo'ob ga
ya'a ga tso'o me'ed, ndontsa iban
me'ed.
19 We'e le'a Jesús no be xmen
xa cha ncha'ano xa wa. 20 Le'a
to'o nes wa nso' dub xagots nsak
gealgizh nle'a xa ten idub dub
tibtopla li'in. Le'a xa ubii ndi
tso'o Jesús, cha mgal xa ndats xab
Jesús, 21 le'a xa mbinbe'e tal le'a
xa ugal masa xab Jesús, le'a xa
syakkana. 22 Ná le'a Jesús cha
mgeakso' mwi'i ndo' xa, cha ndab
Jesús:
—Xagots, bten ladna lu, le'a ta
na mge' ladna lu na', ta we'e mbin
myakna lu.
Cha bi le'a gor wa myakna xa.
23 Ngol gor ulaya' Jesús ta lid
xabgi'i nsak wa, le'a Jesús cha
uni'í bexa ndo'ol bzhee, no xte'eta
uge' ndeyo'on be men. 24 Cha
ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Utate bega, le'a me'ed ba'
na'anpa ngut, le'a me'ed ga naxy-
ats.
Le'a be men wa cha ndi
mxi'idno Jesús. 25 Ná le'a gor
utatela bexa, cha uyo'o Jesús len
ni'i, cha usen xa ya'a me'ed, cha
ngwaste me'ed. 26 Le'a ta li mbin
Jesús wa mgen itea be gezh nde
gax sa wa.

Jesús myunyakna top bexa lá na'

27 Le'a gor uto'o Jesús sa wa le'a
top xabgi'i lá na' nseabenkea tso'o
Jesús, uge' ndab bexa:
—¡Xin David! ¡Blats ladna go
besa!
28 Le'a gor uyo'o Jesús len ni'i,
cha ulen bexa wa wats Jesús. Le'a
Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¿Ndangea ladna bega le'a na'
sun gan yakna bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Señor, le'a besa ndangeaka
ladna-yá.
29 Le'a Jesús cha mgal ngusndo'
bexa, ndab Jesús:

—Nat yakna bega lak ndangea
ladna bega-yá.
30 Cha mna'la bexa. Le'a
Jesús cha uzhebpa ndab lá
gudi'izh bexa-yá ndo' ni dub men.
31 Ná le'a gor nsea'be bexa, cha
mbidi'izh bexa ta li mbin Jesús
wa ndo' itea be men ncho gax sa
wa.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan iní'i

32 Le'a gor uto'o itop be xabgi'i
sa wa, we'e le'a stapla be men
ulenno dub xabgi'i mud, ncho
mbi bxin len lado'o na. 33 Le'a
Jesús cha ulantu'ub mbi bxin
len lado'o xa wa, cha usaxan
ndadi'izh xabgi'i wa. Le'a be men
uzhebpa ndanseana, ndab bexa:

—¡Ta ndee dub ta nunk beuna
gol ni'í idub Israel ndee!

34 Ná le'a bexa fariseo ndabbe:

—Le'a juers ten maxu'u na
nibe'e be mbi bxin ngontu'ub
Jesús be mbi bxin len lado'o be
men.

Uzhebpa sian ti'in ten Dios ncho

35 Tso'o wa le'a Jesús ukesea itea
be gezh ubi'i no be gezh byux sa
wa, mluu xa be men len be ni'i
sa nzhealbe bexa judio be gezh
wa. Mbidi'izh xa di'izh wen ten
Dios ná xte'e gak bexa dub xa le'a
Dios nibe'e, no myunyakna xa be
men nsén isando' gealgizh no be
gealkwea'. 36 Le'a gor uni'í Jesús
be men kwa'ad, cha mlats ladna
Jesús bexa, le'a bexa nyu' ladna
no ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa,
cuent be borreg ni lá ndap ton
ula'ach ma. 37 Cha ndab Jesús
ndo' be xmen na:

—Ncho kwa'ad be men gol
go'ón di'izh wen ten Dios, nak
bexa cuent sianpa be ta'a iganle'e,
parea le'a bexa gun ti'in wa platsa.
38 Ta we'e unab bega ndo' Dios
Xwan ti'in utu'ubta xa bexa gun
ti'in ndee.

10

Jesús mti dub tibtop xa gun ti'in ten Dios
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 We'e le'a Jesús cha utezh isat-
ibtop be xmen xa, cha msa'a xa
juers ndo' bexa kontu'ub bexa be
mbi bxin, no yunyakna bexa be
men nsén isando' gealgizh no be
gealkwea'. 2 Le'a bexa wa bexa
mtu'ub Jesús, gun bexa ti'in ten
Dios. Le'a ta wa Simón Pedr, no
Ndres wit xa; nsea Jacob no Juan
wit Jacob be xin Zebedeo. 3 Nsea
Julip no Bartol no Tomás no Mateo
xa nsen med nka'a gobier Roma,
no Jacob xin Alfeo, no Lebeo xa
no nsalea' Tadeo. 4 No Simón xa
partid Caná, nsea Judas Iscariot,
xa na le'a myun cuent Jesús tso'o
wa.

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios
(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Le'a isatibtop bexa wa mtu'ub
Jesús, ndab Jesús xte'e gun bexa,
ndab xa:

—Lá ya'be bega sa ndencho
bexa na'anpa xa judio, ni lá ya'
bega be gezh ten bexa Samaria.
6 Ndi wa'be bega sa ndencho bexa
Israel, bexa nak cuent be borreg
ula'. 7 Cha bidi'izh bega ndo' bexa
wa le'a zha inibe'e Dios lado'o be
men yá gaxla nak. 8 No byun-
yakna bega bexa gizh, no bexa
nsén gealgizh lepra. No uxiste
bega bexa ti'i ngut. No ulantu'ub
bega be mbi bxin len lado'o be
men. Lak na'anpa ikix bega nsa
na' juers ndee ndo' bega, no liga
ga'bin bega be ta wa na'anpa kix
bexa ndo' bega.

9 ’Lá go'o bega ni med oro, ni
plata, ni cobre, 10 no ni bols go'o
bega nes. No ni lá go'o bega top
nes xab bega, no ni stub nes ndab
bega, ni bordón lá go'o bega. Le'a
dub xa ndun ti'in nsabndo' yax
ten na.

11 ’Le'a guni'i xá gezh ná ilaya'
bega, tal gezh si'il-a natal gezh
tuzh-a, bkwa'an bega dub men
utsin nak, cha uyo'o bega ta lid
xa gast zha ika'an bega gezh wa.
12 Le'a gor na yoo bega len dub
ni'i, cha utsin unidi'izh bega ndo'
xa ncho sa wa. 13 Le'a tal xa utsin
ndanno bega, we'e le'a xa wen
yoo ladna. Ná tal le'a xa na'anpa
utsin ndun, le'a xa wa na'anpa
wen yoo ladna.

14 ’Ná tal be men wa lá utsin
ndanno bega no ni lá ula'ach xa
ta gudi'izh bega, bka'an bega sa
wa guni'i tal ta lid dub men-a no
tal dub gezh-a. Cha blate bega
gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta
uluu le'a Dios lá nsak ladna lak
nak bexa wa. 15 Le'a na' gáp ndo'
bega le'a gal wizh gab Dios ná ton
ndap ke, le'a bexa gezh wa mas
gealkwea' ini'í ndo' bexa uyo'o
gezh Sodoma nsea gezh Gomorra.

Gal zha gakloo be men ndo' be xmen Jesús

16 ’Bla'ach bega le'a na' ntu'ub
bega ya'be bega cuentta be borreg
nde lat be mbee. Ta we'e list gok
bega cuentta list be uzhib. No
bcha'an gok bega lakta bcha'an
nak be palom. 17 No gop bega
cuent ndo' be men, bexa na yun
cuent bega ndo' bexa nakti'in,
no kin bexa bega len be ni'i sa
nzhealbe bexa judio. 18 Le'a bexa
gast ndo' bexa nakti'in ubi'i no
ndo' bexa mas le'a nibe'e go'o
bega ke na nak bega xmen na'.
Le'a gor we'e sak gudi'izh bega
cuent ten na' ndo' bexa wa no
ndo' kwa'adta bexa na'anpa xa
judio. 19 Parea le'a gor na yun
bexa cuent bega, lá yu' ladna bega
xte'e ika'ab bega, le'a gal gor wa
le'a Dios le'a usa'a di'izh ika'ab
bega. 20 Le'a ta gudi'izh bega wa
na'anpa ta ndanbe'etsa bega, le'a
ta wa ndi ta usa'a Espíritu ten
Dios Xus beuna gudi'izh bega.

21 ’Le'a ncho be men le'aka wit
na yun cuent gat xa ke ndangea
ladna xa na'. No nchoga bexa
liga yun cuent le'aka xin na. No
ncho bexa le'akaga gaklono xus
na gast gab bexa gat xus bexa.
22 No itea be men ixeeno ladna
bega ke na ndangea ladna bega
na'. Ná le'a tal ton bega uxik
ndo' be gealkwea' wa, le'a bega
gap gealnaban ndo' Dios. 23 Le'a
zha na ugap gunno bexa bega
dub gezh, bxo'on bega, wa' bega
stubga gezh. Le'a na' gáp ndo'
bega le'a zha biseata itid bega itea
be gezh Israel, le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, ilengal.

24 ’Le'a dub xin utsid dub mech
na'anpa mas nsak ndo' mech ten
na. No liga le'a dub mos na'anpa
mas nsak ndo' xa nibe'e ten xa.
25 Le'a xin utsid dub mech itid
lak ntid mech wa. No liga dub
mos itid lak ntid xa nibe'e ten xa.
Tal le'a be men ní'i ndo' na' ndee
maxu'u Beelzebú, matagal ndo'
bega nak be xmen na', ¿xte'ema
ugap gab bexa wa?

Ton ndo' ná nsabndo' izheb be men
(Lc. 12:2-9)

26 ’Lá izheb bega ndo' be men,
le'a itea be ta uga'ach, le'a gal gor
le'a be ta wa ulu'ukabe. No itea
be ta'a ngachyo'o, le'a gal gor le'a
be men ini'íka ta wa. 27 Le'a be
ta ndáp na' ndo' bega gor te'al,
gud bega-yá gor tezhea ndo' be
men. Le'a be ta xga'ach ndo'ón
bega, gast gek ni'i uso' bega uge'
gudi'izh bega-yá. 28 Lá izheb bega
ndo' be men. Le'a bexa sun gan
gut bexa bega, ná le'a gealnaban
ncho len lado'o bega le'a bexa wa
lá gun gan gut. Ndi mas bzheb
bega ndo' Dios xa na sun gan gut
be men, cha utsa'ab xa gealnaban
ten bexa infierno.

29 ’Le'a top migin nzhe'a dub
med tuzh, parea ni dub bema lá
gat tal Dios lá ula'a gat ma. 30 Le'a
Dios uzhebpa nla'ach bega gast

uni'í xa plo gichgek bega ncho.
31 Ta we'e lá izheb bega, le'a bega
mas nsak ndo' be migin.

Lá ido ladna be xmen Jesús
(Lc. 12:8-9)

32 ’Le'a tal ton gab ndo' ga'al
be men le'a xa xmen na', le'a na'
noga gáp ndo' Xus na' xa nsob
gibe'a le'a xa wa xmenka na'.
33 Ná le'a tal ton gab ndo' be men
le'a xa na'anpa xmen na', le'a na'
noga gáp ndo' Xus na' xa nsob
gibe'a le'a xa wa na'anpa xmen
na'.

Jesús le'a ndun iteltsa'abe be men
(Lc. 12:49-53; 14:26-27)

34 ’Lá gunbe'e bega le'a na' ndal
por na uzhe'eb wen kwe be men
ndo' gizhliyo. Le'a na' ndi ndal
le'a be men iteltsa'a. 35 Le'a na'
ndal le'a be xabgi'i kuyono le'aka
xus na, le'a be xagots kuyono
le'aka xna'a na, le'a xinxix xa kuy-
ono le'aka xnazha'ap xa. 36 Le'a
bexa na mas gakloo ndo' dub men,
le'a ta wa le'aka bexa ta lid xa.
37 ’Le'a tal ton mas ndankea xus
na no xna'a na ndo' lak ndankea
xa na', le'a xa wa na'anpa isaya'
gak xmen na'. Liga tal ton mas
nkwea' ladna be xme'ed na ndo'
na', le'a xa wa na'anpa isaya' gak
xmen na'. 38 Tal le'a bego lá
go'o cruz ten na, cha lá isankea
bega tso'o na', le'a bega lá isaya'
gak xmen na'. 39 Le'a tal ton
ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa
wa ndi gun perdid gealnaban ten
na ndo' Dios. Ná tal ton gat geal
ndangea ladna xa na', le'a xa wa
gap gealnaban ndo' Dios.

Dios usa'a ta ika'a bexa utsin nak
(Mr. 9:41)

40 ’Le'a tal ton utsin gak ndo'
bega, le'a ta wa cuentkata ndo'
na' utsin nak xa. No liga le'a tal
ton utsin nak ndo' na', le'a xa wa
utsinga nak ndo' Dios xa mtu'ub
na'. 41 Le'a tal ton utsin gak ndo'
dub profet geal profet xa, le'a Dios
no ndo' xa wa usa'a ltsa'a ta usa'a
Dios ndo' be profet. No liga tal ton
utsin gak ndo' dub xa wen geal
wen xa, le'a Dios no ndo' xa wa
usa'a ltsa'a ta usa'a Dios ndo' bexa
wen. 42 Le'a tal ton usa'a masa
dub vas nits myal' goo dub xmen
na', geal le'a xa xmen na', le'a na'
gáp ndo' bega le'a Dios usa'aka ta
wen nsabndo' ika'a xa.

11

Juan mtu'ub be xmen na in-
abdi'izh ndo' Jesús
(Lc. 7:18-35)

1 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús
ndo' isatibtop be xmen xa ná xte'e
nsabndo' gun bexa, cha uto'o xa
ncha'uluu xa be men be gezh nde
gax wa.
2 Le'a zha wa le'a Juan xa na
ulalea' be men wa nkea litgi'ib.
Le'a gor na mbi'ín xa be ta'a
ndun Jesucristo, cha mtu'ub xa
top xmen xa, 3 ngwa' inabdi'izh
bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Go nak xa na ndab Dios ilen
wa zha? ¿Nati kweas besa ilen
stubga xa?
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bya'be bega, cha gud bega
ndo' Juan ta na' bega no ta ndo'ón
bega. 5 Le'a bexa lá yoo gan
iwi'ibe, nat le'a bexa na'la. Le'a
bexa lá yoo gan isea, nat le'a bexa
nseala. Le'a bexa nsén gealgizh
lepra, nat le'a bexa myaklana.
Le'a bexa ngwa'ad, nat le'a bexa
ndo'ónla. Le'a bexa ngut, nat
le'a bexa nbanla. No bexa uban
nak ndo'ón di'izh wen ten Dios.
6 Uzhebpa wen yoo ladna tal ton
igondo' ton nak na'.
7 Le'a gor nsea'be itop be
xmen Juan, le'a Jesús cha usaxan
mbidi'izh ndo' be men cuent ten
Juan, ndab xa:
—Le'a gor na ngwa'be bega
ge'e sa uxee ncho men, ¿xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub yalod
nkwi'in mbi? 8 Nati, ¿xta'an

ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub xabgi'i
nak dub lad uzhebpa uyap nsak?
Le'a bega uni'íka le'a bexa ndak
lad uyap wa, le'a bexa wa ncho
ta lid bexa nibe'e. 9 ¿Xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Ngwa'iwi'i
bega dub xa ndadi'izh sakndo'
Dios zha? Le'a na' gáp ndo'
bega le'a Juan ta ugeaka ndadi'izh
sakndo' Dios, parea le'a xa mas
nsak ndo' iteata bexa li ndun wa.
10 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab Dios cuent ten Juan:

Bwi'i, le'a na' utu'ub dub xa ya'
ned ndo' lu,
uxa'al xa nes isea lu.

11 No gáp na' ndo' bega le'a lat
be men ngol ndo' gizhliyo na'an
ni stub xa mas nsak ndo' Juan xa
ulalea' be men. Ná le'a tal ton
uxee nsak lat bexa nibe'e Dios,
le'a cuent ten Dios le'a xa wa mas
nsak ndo' Juan.
12 ’Le'a zha ulen Juan xa ulalea'
be men wa no gast nat, le'a ncho
bexa ngi'i nka inibe'e Dios be
men, nlad bexa initndo' ta nibe'e
Dios be men. 13 Le'a ta mke'a
itea bexa mbidi'izh sakndo' Dios
no ley mke'a Moisés wa mbidi'izh
xte'e nibe'e Dios be men gast zha
ulen Juan. 14 Le'a tal bega nlad
gungea ladna-yá, le'a Juan le'a
nak Elí, xa na ndab be profet
gi'idka. 15 Bego na ndap ncha' na,
bla'ach bega ta ndáp na' ndee.
16 ’¿Xta'anma dub ta nak cuent
ta ndun be men ncho nat? Le'a
bexa wa nak cuent be me'ed nde
ndo' xge'e, uge' ndab be me'ed
ndo' ltsa'a me'ed: 17 “Mbi'il besa
bzhee, ná le'a bega lá ngoln-
datsbe. No mbilto'oga besa be
cant uban nsea, ná le'a bega lá
ngo'onga.” 18 Le'a zha ulen Juan
ncho wizh lá ngaw xa, no ni lá
ndo xa vin. Cha ndab bega le'a
xa ncho mbi bxin len lado'o na,
ta we'e li ndun xa. 19 Ná le'a
nat ndalga na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo. Le'a na' ndaw, no
ndo'o na', ná le'a bega ndab le'a
na' uzhebpa ndaw, no uzhebpa
ndo'o na' vin. Ndab bega le'a
na' nchealtsa'a bexa ugap nak, no
bexa nsen med nkix be men ndo'
gobier Roma. Parea le'a bexa
ndák lak nsa'a Dios, le'a be ta
wen ndun bexa wa nluu le'a bexa
ndákka.

Pro'ob be gezh lá ngungea ladna bexa Jesús
(Lc. 10:13-16)

20 We'e cha usaxan uteyo Jesús
bexa na ncho be gezh na mas sian
be uyon mbin xa, geal le'a bexa
wa ni lá ula'a be ta ugap nak bexa.
Ndab Jesús:
21 —¡Pro'ob bego xa gezh
Corazín no gezh Betsaida! Tal be
uyon mbin na' lat bega wa ndi
ngun na' gezh Tiro no gezh Sidón,
polta ngokla bexa lad nagats, no
usobla bexa ndo' di', ta uluu le'a
bexa uban myo'o ladna no mla'ala
bexa be ta ugap nak bexa. 22 Ta
we'e gáp na' le'a gal wizh gab
Dios ná ton ndap ke, le'a bego
xa gezh Corazín no gezh Betsaida
mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo'
bexa Tiro no Sidón wa. 23 No bego
bexa gezh Capernaum, ¿ndanbe'e
bega zha gibe'a ya' bega? Le'a
Dios ndi utsa'ab bega infierno. Tal
be uyon mbin na' lat bega wa ndi
ngak gezh Sodoma, nal gast gor
nat bi nde gezh wa. 24 Le'a na'
gáp le'a gal wizh gab Dios ná ton
ndap ke, le'a bega xa Capernaum
wa mas uzhe'eb ini'í gealkwea'
ndo' bexa uyo'o gezh Sodoma.

Jesús ndab le'a gakno be men une'e bexa
(Lc. 10:21-22)

25 Le'a zha wa cha ndab Jesús
ndo' Dios:
—Nsa na' xno ndo' go, Xus na',
go Xa Nibe'e gibe'a no gizhliyo,
le'a go lá ula'a le'a bexa ndák wa
no bexa ntsid wa yakbe'ena be ta
ndee. Ndi mluu ga-yá ndo' bexa
na'anpa ndák, bexa nak cuent be

me'ed. 26 Li ngok-a, Xus na', geal
le'a go li nlad gak-a.
27 Cha ndab Jesús ndo' be men
nde sa wa:
—Le'a Dios Xus na' msa'a itea
be ta'a ndo' na'. No na'an
ton nchando' na', nabtsa Dios
nchando' na'. No na'an ton
nchando' Dios Xus na', nabtsa na'
xa nak Xin xa nchando' xa, no
bexa na nlad na' ulu'u na' ná ton
nak Dios ndo' bexa. 28 Utseabe
itea bego na no'o be yo'o kwe'a no
mzhannabe, le'a na' gakno bega
une'e lado'o bega. 29 Bin bega
lak nluu na' bega, no btsid bega
ndo' na', le'a na' bcha'an nak, no
na'anpa zhin nak na'. Li ndontsa
une'e lado'o bega. 30 Le'a ta ndáp
na' ndo' bego wa dub ta na'anpa
bid gun bega, cuent dub yo'o ta
uxaxtsa.

12

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Le'a ngol dub wizh ne'e be
men, le'a Jesús ncha'tid sa nax
dub ble'a yo ncho trig. Le'a be
xmen Jesús ndannabe, ta we'e cha
uxe'e bexa pla be bid ten trig, cha
udaw bexa-yá. 2 Le'a ncho bexa
fariseo uni'í ta wa, cha ndab bexa
ndo' Jesús:
—Bwi'i go ná xta'an ndun be
xmen go, ta lá nsabndo' gun bexa
wizh ne'e beuna.
3 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab
di'izh ten Dios ta mbin David dub
biaj zha na uzhebpa ndanna xa
no bexa ndeseano xa zha? 4 Le'a
David uyo'o len ni'ilad ten Dios,
cha udaw xa be pan le'ay, ta lá
nsabndo' gaw xa no bexa ndeno
xa, nab be ule'ay ndaw-a. 5 ¿No
ni lá ndo'ol bega ndo' ley ten Dios
le'a be ule'ay wa ndun ti'in len
ni'i ten Dios wizh ne'e be men, ná
le'a ta wa na'anpa dub ke? 6 Le'a
na' gáp ndo' bega le'a sa ndee nat
nchola dub xa mas nsak ndo' ni'i
ten Dios wa. 7 Le'a di'izh ten Dios
nkeani'i ndab Dios: "Le'a na' mas
nlad ikwea' ladna bega men, ndo'
lak nlad na' usa'a bega xnab ndo'
na'." Tal le'a bega yakbe'ena ta
ndee wa, le'a bega lá gab ugap
ndun bexa ndee, dub ta na'anpa
dub ke. 8 Le'a na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh
ne'e be men.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Cha ncha'a Jesús uyo'o xa len
ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh
wa. 10 Le'a sa wa nsob dub xabgi'i
ubidya dub ya'a na. Le'a bexa
fariseo nkwa'an ná xte'e usake
bexa Jesús, cha unabdi'izh bexa
ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Syo'o gan yunyakna men
dub xa gizh wizh ne'e beuna zha?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a dub bega ndap dub
borreg, cha ula'yo'o ma len dub
ge'ed wat wizh ne'e beuna, ¿lid
ya'lo'o bega ma le'aka wizh wa
zha? 12 ¿Lá ini'í bega zha le'a
dub men uzhebpa mas nsak ndo'
dub borreg? Ta we'e le'a beuna
syo'oka gan gakno stub xa be wizh
ne'e beuna.
13 Cha ndab Jesús ndo' xa gizh
dub ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a
na, cha uxax myakna-yá lak nak
stub-a. 14 Cha nsea'be bexa
fariseo, mzhealbe bexa mbidi'izh
bexa xte'e gun bexa gan gat Jesús.

Jesús nak xa mti Dios gun ti'in ten Dios

15 Le'a Jesús mgenna ta li nlad
bexa gun bexa wa, ta we'e cha
mka'an xa sa wa. No kwa'ad be
men usankea tso'o xa, cha myun-
yakna xa itea bexa gizh wa. 16 No
uzhebpa ndab Jesús ndo' bexa
lá gudi'izh bexa ton myunyakna
bexa. 17 Le'a ta wa ngok lak ndab
profet Isaías polta, ndab Dios:

18 Bwi'i bego le'a xa ndee xa ndun
ti'in ndo' na',
le'a na' mti xa no nkwea' lad
na' xa
no ntenno lad na' xa.
Usa na' Espíritu ten na' yoo len
lado'o xa,
le'a xa gudi'izh ndo' be men,
gab xa xte'e wen ya'an bexa
ndo' na'.
19 Le'a xa ni lá kuyoto'o, no ni lá
kwezhat xa;
No ni na'anpa igen ti xa be
nes.
20 Le'a xa wa bcha'an gak ndo'
bexa kwea' ncho ladna,
bexa nak cuent dub xos ya
yamer gach,
no cuent nak dub beal' ndi-
dotsa nsayol'.
Li utsin gak xa ndo' bexa wa gast
gal wizh gun xa gan
le'a be men wa wen ya'an
ndo' Dios.
21 No idub ndo' gizhliyo ige' ladna
be men xa.

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u
(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 We'e le'a be men cha ulenno dub xabgi'i gizh wats Jesús. Le'a mbi bxin ncho len lado'o xa wa mbin mud xa no lá na' xa. Le'a Jesús cha myunyakna xa ndontsa na' xa no ní'i xa. 23 Le'a be men wa ngwatena'be, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—¿Syo'o gan gak xa ndee xin David xa ndi'izh utu'ubka Dios zha?

24 Ná le'a gor na mbi'ín bexa fariseo ta wa, cha ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—Le'a Jesús ngontu'ub be mbi bxin len lado'o be men juers ten Beelzebú, maxu'u nibe'e be mbi bxin.

25 Le'a Jesús cha mgenna xte'e ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:

—Tal le'a be xmen dub xa nibe'e iteltsa'abe, cha bi le'akaga bexa kuyo, we'e le'a bexa wa yá na'antapa gak juertbe. No tal le'a be men ncho dub gezh natal dubtsa ni'i bi le'aka kuyobe, le'a juers ten bexa idub. 26 No liga tal le'a maxu'u kuyono le'aka be mbi bxin ten na, we'e le'a maxu'u wa no be mbi bxin wa iteltsa'abe, cha idub juers ten maxu'u. 27 Ndab bega le'a na' ngontu'ub be mbi bxin juers ten Beelzebú. ¿Ná ton nsa'a juers ngontu'ub be xmen bega be mbi bxin wa zha? Ta we'e le'a ta na ndun be xmen bega wa le'a nluu le'a bega na'anpa utsin ndanbe'e. 28 Ná le'a na' ngontu'ub be mbi bxin juers ten Espíritu ten Dios, ta na nluu le'a Dios yá ngol tiemp inibe'e len lado'o be men.

29 ’¿No xte'ema yoo gan yate dub men len lid dub xabgi'i juert, kowa'an xa be ta ncho sa wa, tal men wa lid ned uxi xa juert wa zha? Lima syo'o gan kowa'an xa be ta'a len lid xa juert wa.

30 ’Le'a tal ton lá nsak ladna be ta ndun na', le'a xa wa ndakloo ndo' na'. No liga le'a tal ton na'anpa ndakno na' nyakjunt be men ndo' Dios, le'a xa wa ndi ndun nsasit be men wats Dios.

31 ’Le'a na' gáp ndo' bego le'a itea be ta ugap ndun be men no itea be ta kwea' ní'i bexa, le'a ta wa dub ke syo'oka gan gunge' ladna Dios. Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios, we'e le'a Dios lá gunge' ladna ke wa. 32 Le'a tal ton inisi na' ndee, Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, le'a ke we'e syo'oka gan yu'u. Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios, le'a ke we'e yá lá yu'uta, ni tiemp ndee no ni tiemp ilen wa.

Be ngus ten dub ya nluu xá ya na-yá
(Lc. 6:43-45)

33 ’Le'a dub ya wen nsa'a sbe'en ngus wen. No dub ya na'anpa wen nsa'a sbe'en ngus lá yoo gan gaw men. Le'a be ngus ten dub ya nluu xá ya na-yá. 34 ¡Le'a bego xa ugap cuent be uzhib! ¿Xte'ema yoo gan gudi'izh bega be ta wen zha,

ná bega bexa ugap? Le'a ta na
ncho lado'o dub men, ta we'etsa
ndadi'izh xa. 35 Le'a be men wen
wa ndadi'izh ta wen, lak ta wen
ncho lado'o xa. No liga le'a bexa
ugap ndadi'izh be ta ugap, lak ta
ugap ncho lado'o xa. 36 Le'a na'
gáp le'a gal wizh gab Dios ná ton
ndap ke, le'a itea be men iso' ndo'
Dios gab bexa ná xta'an mbidi'izh
bexa itea be di'izh ugap. 37 Tal le'a
bega ndadi'izh ta wen, we'e le'a
Dios gab le'a bega na'anpa ndap
ke. Ná tal le'a bega ndadi'izh ta
ugap, we'e le'a Dios gab le'a bega
ndapka ke.

Bexa fariseo unab dub ta uluu ton nak Jesús
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 We'e ncho bexa fariseo no be
mech ten ley uka'ab ndab ndo'
Jesús:

—Mech, le'a besa nlad gun go
dub ta uluu le'a go Dioska mtu'ub.

39 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a be men ncho nat
uzhebpa be men ugap no ndankea
bexa be ta na'anpa ta ugeapa nak
Dios. Unab bega gun na' dub ta
uluu na ton nak na', parea le'a
na' lá gun ta unab bega wa. Ndi
ini'ítsa bega le'a na' iti'id ltsa'a ta
utid Jonás, xa mbidi'izh sakndo'
Dios tiemp polta. 40 Lak uyo'o
Jonás len dub mbeal si'il chon
wizh no chon te'al, no liga le'a na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yoo
len yo chon wizh no chon te'al.

41 ’Le'a gal wizh na gab Dios ná
ton ndap ke, we'e le'a bexa uyo'o
gezh Nínive wa gab le'a be men
ncho nat ndee ugap nak. Le'a
bexa Nínive mla'a be ta ugap nak
bexa, gor na mbi'ín bexa di'izh
ten Dios ta mbidi'izh Jonás. Ná
le'a sa ndee nso' dub xa mas nsak
ndo' Jonás. 42 No gal wizh wa
le'a xagots unibe'e be men lad
sur iso', gab xa le'a bega ndee
ndapka ke. Le'a xa wa uzhebpa
sit uto'o ndontsa mbidyo'ón xa ta
mbidi'izh Salomón, be ta uzhe'eb
ngók xa. Le'a sa ndee nso' dub
xa mas nsak ndo' Salomón wa, ná
le'a bega lá nsakyo'ón ta ndab xa.

Be mbi bxin nyach le'aka lado'o dub men
(Lc. 11:24-26)

43 ’Le'a gor na nto'o dub mbi
bxin len lado'o dub men, le'a
ta wa cha ncha'a sa na'an men,
ncha'kwa'an ná pa yoo na. Ná
le'a gor na lá izheal pa yoo mbi
bxin wa, 44 cha ndab mbi bxin wa:
“Nsea na' le'aka ta lid na' sa uto'o
na'.” Le'a gor mtansea' mbi bxin
wa, le'a lado'o men wa cuent dub
ni'i tach, ndon umbi'i nak-a no
chul nsaxkwa'a-yá. 45 We'e le'a
mbi bxin wa cha ncha'gi'i stub
sga'ad be mbi bxin mas ugap nak,
cha yoo be mbi bxin wa lado'o
men wa. Cha mas kwea' yoo xa
ndo' lak zha ned wa. No liga yasea
be men ugap ncho tiemp nat.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Bi li nso'yadi'izh Jesús ndo' be
men, le'a xna'a Jesús no be wit xa
ulaya' sa wa. Ndebe bexa tso'o
juer, nlad bexa gudi'izhno bexa
Jesús. 47 Le'a dub men cha ndab
ndo' Jesús:

—Una' go le'a xna'a go no be
wit ga ndebe tso'o juer ndee nlad
gudi'izhno ga.

48 Le'a Jesús cha uka'ab ndab
ndo' xa wa:

—Le'a na' gáp ndo' go ná ton xa
na ta ugeaka nak xna'a na' nsea
be wit na'.

49 Cha mluya'a Jesús be xmen xa
ndab xa:

—Le'a bexa nde ndee nak xna'a
na' no be wit na'. 50 Le'a itea bexa
ndun lak nlad Xus na' xa nsob
gibe'a, bexa we'e nak wit na' no
bsan na' no xna'a na'.

13

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Bi le'a wizh wa le'a Jesús uto'o
len ni'i wa, cha ncha'a xa to'o
lagun Galilea, cha usob xa. 2 We'e
le'a kwa'ad be men mzhealbe
wats xa, cha ukea xa ndo' dub
barco, cha usob xa. Le'a itea be
men wa utebe ndo' yo bid to'otsa
nits. 3 Le'a Jesús cha mluu sian
ta'a, msaktabe'e xa be ta'a, ndab
xa:
—Bla'ach bego le'a dub xa ndun
ti'in ge'e uto'o ncha'utob xa bid
ten trig ndo' yo. 4 Le'a gor na
mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o
nes. Le'a be migin cha ulen cha
udaw-a. 5 No ncho-yá ulate ndo'
yo ge', sa uxee yo. Le'a ná wa
uxax ulen, 6 parea ngol gor mna'
bea le'a-yá cha mgo'ol cha ubid-a,
geal le'a-yá na'anpa wat ndi'ib lo'
na. 7 No ncho-yá ulate lat be gix
nso' gich. Ngol gor le'a gix wa
ngo'ol, cha ulo xlea'-yá. 8 Parea
le'a ncho-yá ulate sa uta'a yo, cha
msa'a-yá sian bid. Ncho be trig
wa msa'a dub gayo'oga bid. No
ncho-yá msa'a dub chon ga'al bid.
No ncho-yá msa'a dub galnti'i bid.
9 Bego na ndap ncha' na, bla'ach
bego ta ndáp na' ndee.

Xta'an msaktabe'e Jesús sian ta'a be ta mluu xa
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Le'a be xmen Jesús cha ulen
wats xa, cha ndab bexa:
—¿Xta'an sbe'en nsaktabe'e ga
be ta'a no be ta nluu ga?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a Dios nsa'a ta yakbe'ena
bega be ta uga'ach cuent ten
xte'e nibe'e Dios. Ná le'a ndo'
bexa xa'aga na'anpa nsa'a Dios
yakbe'ena bexa-yá. 12 Le'a tal
ton isakyo'ón ta ndáp na', le'a
Dios usa'a mas yakbe'ena xa. Ná
le'a tal ton lá isakyo'ón, le'a Dios
slat gast ta tuzh nyakbe'ena xa
wa. 13 Ta we'e li sbe'en be ta'a
nsaktabe'e na' be ta nluu na' ndo'
be men. Le'a bexa nwi'i, ná
lá nyakbe'ena bexa ta na' bexa.
No ndo'ón bexa ta ndáp na', ná
ni lá isakyo'ón bexa-yá no ni lá
yakbe'ena bexa-yá. 14 Le'a ta
ndun bexa wa nak lak ta mke'a
Isaías sakndo' Dios, ndab Dios:

Ndo'ón bega-yá,
parea lá nyakbe'ena bega-yá.
No nwi'i bega-yá,
parea lá ini'í bega xta'an-a.
15 Le'a be men ndee uzhebpa
myak ngud lado'o na.
No lá ndo'ón bexa, no
nsa'nyaw ndo' bexa.
Ta we'e lá ina' bexa, no ni lá go'ón
bexa,
no ni lá yakbe'ena bexa.
No ni na'anpa ilen bexa wats na'
utsu'u na' be ke ten bexa.

16 Cha no ndab Jesús:
—Ná le'a Dios ndun wen nyo'o
ladna bego, geal le'a bega na'
be ta ndee no ndo'ón bega-yá.
17 Le'a na' gáp le'a kwa'ad bexa
mbidi'izh sakndo' Dios no bexa
wen nak uyo'o polta, nlad bexa
ini'í bexa ltsa'a ta na' bega nat, ná
le'a bexa lá ini'í ta wa. No nlad
bexa go'ón bexa ltsa'a ta ndo'ón
bega nat, ná le'a bexa lá ngo'ón ta
wa.

Jesús mbidi'izh xta'an gab cuent ten xa ndas trig
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Bla'ach bega nat ná xta'an
gab ta mbidi'izh na' cuent ten xa
na ngwa'yas trig. 19 Le'a to'o nes
sa ulate bid ten trig wa nak cuent
bexa na ndo'ón di'izh ten Dios ná
xte'e nibe'e Dios be men, parea
lá nyakbe'ena bexa-yá. Cha nlen
maxu'u, cha ngo'o maxu'u di'izh
wa len lado'o bexa. 20 Le'a yo
ge' wa nak cuent bexa nten ladna
ndo'ón di'izh ten Dios. 21 Ná le'a
bexa wa nak cuent dub ya trig lá
ndap sian lo' na. Ndangea ladna

bexa di'izh ten Dios dub nde'ep,
ná le'a gor na juert ncho bexa geal
ndangea ladna bexa di'izh wa, cha
nla'a xa-yá. 22 Le'a yo ncho gix
nso' gich wa nak cuent bexa na
ndo'ón di'izh ten Dios, ná le'a
bexa nyu' ladna be ta'a ndo' gizh-
liyo ndee, no nge' ladna bexa be ta
siantsa ndap xa. Le'a bexa wa nak
cuent dub trig na'an xta'an usa'a.
23 Parea le'a sa uta'a yo wa nak
cuent bexa na ndo'ón di'izh ten
Dios no nyakbe'ena bexa-yá. Le'a
bexa wa wen nak cuentta be trig
nsa'a dub gayo'o bid no dub chon
ga'al bid no dub galnti'i bid.

Dub cuent ten trig no be gix

24 Le'a Jesús cha msaktabe'e
stub ta'a, ndab xa ndo' be men:

—Le'a lak nibe'e Dios be men
nak cuent ta ngwasea dub men
ngos sbe'en bni wen ten trig ndo'
dub ble'a yo ten xa. 25 Parea
ngol dub te'al gor ndeyats be men,
cha ulen dub xa ndakloo ndo' xa.
Cha ngos xa be gix lá isu'u lat
be bni ten trig wa, cha nsea' xa.
26 Le'a zha ulen trig no ulenga be
bid ndo'-yá, cha no gix wa ulen
lat-a. 27 We'e le'a bexa ndun ti'in
sa wa cha ngwa'yab-a ndo' xwan
yo wa, ndab bexa: "Señor, ¿lid
ngos ga sbe'en bni wen ge'e ten
ga ba' zha? ¿Ná nat pa uto'o
be gix ncho lat-a zha?" 28 Le'a
xa cha ndab: "Dub xa ndakloo
ndo' na' ngos-a." Le'a bexa wa
cha unabdi'izh ndab: "¿Nlad go
ya'bedib besa be gix ba' zha?"
29 Le'a xa cha ndab: "Lá ya'dib
bega-yá. Le'a tal bega ki'ib be
gix ba', le'a be trig ba' no sgi'ib.
30 Bla'a bego li junt ga'al-a gast gal
zha ibele'e be bid ten trig. Zha
we'e le'a na' gáp ndo' bexa gun
ti'in wa utele'e bexa ned lak be
gix, cha uxi bexa gen-a, cha utso'ol
bexa-yá. We'e utele'e bexa be bid
ten trig wa, cha kocha'aw bexa-yá
ta lid na'."

Dub cuent ten dub bid ten mostas
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 We'e msaktabe'e Jesús stub
ta'a, ndab xa:

—Le'a lak nibe'e Dios be men
nak lak ta ngwasea dub bid ten
mostas, ta ngos dub xabgi'i ndo'
dub ble'a yo ten xa. 32 Le'a ta wa
dub bid ndon le'a tuzh ndo' itea
be bid, parea ngo'ol-a cuent dub
ya si'il, mas si'il ndo' itea be ta
xge'a ndas be men, gast be migin
ndande'e xu'un ten na ndo' be
xos-a.

Dub cuent ten levadur
(Lc. 13:20-21)

33 Cha msaktabe'e xa stub ta'a,
ndab xa:

—Le'a lak nibe'e Dios be men
nak lak nyak levadur. Le'a dub
xagots mgoch dub tuzh-a top ga'al
kil arin. Ngol tso'o wa le'a idub
ko'ob arin wa usabich.

Xta'an ndadi'izh Jesús sian be cuent
(Mr. 4:33-34)

34 Itea be ta ndee msaktabe'e
Jesús be ta'a ndo' be men, le'a xa
sbe'en li mbidi'izh ndo' be men.
35 Li ngok-a lak ndab dub xa uyo'o
polta sakndo' Dios, ndab xa:

Sbe'en usaktabe'e na' be ta'a,
gor na gudi'izh na' ndo' be
men.
Gáp na' be ta uga'ach nak,
be ta'a ni dub men gol ini'í
idub ncho gizhliyo.

Jesús mbidi'izh xte'e gab cuent ten trig no gix

36 Cha mla'a Jesús be men wa,
cha uyo'o xa len dub ni'i. Le'a
be xmen xa cha no ulen wats xa,
ndab bexa:

—Bidi'izh ga ná xte'e nak ta
msaktabe'e ga wa cuent ten gix
ncho ge'e wa.

37 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a xa ndas bni wen wa, le'a
ta wa Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
38 Le'a ge'e wa le'a ta wa ndo'
gizhliyo ndee. Le'a bni wen wa

le'a ta wa bexa nibe'e Dios. Le'a
be gix wa, le'a ta wa bexa nibe'e
maxu'u. 39 Le'a xa ugap wa xa
ngos gix wa, le'a ta wa maxu'u.
Le'a gor utele'e bexa trig wa, le'a
ta wa zha idub tiemp ndee. Le'a
bexa utele'e be ta wa, le'a bexa wa
be angel ten Dios. 40 Le'a lak igi'ib
be gix no yol'-a, liga gak-a gal zha
idub tiemp ndee. 41 Le'a gal zha
wa le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, utu'ub be angel ten na'
utele'e itea bexa ugap nak no bexa
nki'il be men gun ta ugap. 42 Le'a
be angel wa cha utsa'ab bexa ndo'
gi', sa go'on bexa no gast ndeay
bexa gaw bexa tant dub gealkwea'
si'il ini'í bexa. 43 We'e le'a bexa
wen wa iluu cuent xe'a wizh sa
nibe'e Dios Xus beuna. Bego na
ndap ncha' na, ¡bla'ach bego ta
ndáp na' ndee!

Dub cuent ten dub ta nsak mzhe'al dub men

44 ’No lak nibe'e Dios nak
cuentta dub ta uzhebpa nsak
ngachyo'o ndo' dub yo. Le'a gor
mzhe'al dub men-a, cha mkachko
xa-yá le'aka sa wa. Cha nten
ladna xa nsea' xa, ngwa'udo'o xa
iteanak ta ndap xa, cha usi'i xa yo
wa.

Dub cuent ten perla

45 ’No le'a lak nibe'e Dios nak
cuent ta ngwasea dub xa nsi'i
uti'ix be ta'a, nkeseakwa'an xa be
perla wen isi'i xa. 46 Le'a gor na
mzheal xa dub ná ndon le'a nsak,
cha ngwa'udo'o xa iteanak be ta
ndap xa, cha usi'i xa perla wa.

Dub cuent ten red nsen be men mbeal

47 ’No le'a lak nibe'e Dios nak lak
ndanno be men dub red ntsa'ab
bexa ndo' nits, nsen-a isando'
mbeal. 48 Le'a gor nzhea-yá cha
ngo'o bexa-yá to'o nits. Cha nsob
bexa sa wa nti xa be mbeal wen
wa ngocha'aw xa len zhum. Le'a
bema lá isu'u wa ngote bexa dub
lad. 49 No liga gak-a gal zha idub
tiemp ndee. Le'a be angel ten Dios
ilen ko'o bexa ugap lat bexa wen.
50 Cha utsa'ab be angel bexa ugap
wa ndo' gi'. Cha go'on bexa no
gast ndeay bexa gaw bexa, tant
dub gealkwea' si'il ini'í bexa.

Dub cuent ten be ta nsak, be ta kub no be ta gox

51 Le'a Jesús cha unabdi'izh
ndo' be xmen na ndab xa:
—¿Nyakbe'ena bega iteanak ta
ndáp na' ndee zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Besa nyakbe'ekana-yá, Señor.
52 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bexa ntsid ley ten Dios
le'a gor na nyakbe'ena bexa lak
nibe'e Dios be men, le'a bexa wa
nak cuent dub xwan ni'i ngote be
ta nsak ten xa sa nchocha'aw-a, be
ta kub no be ta gox.

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús
be ta na li msaktabe'e xa be ta'a
wa, cha nsea' xa. 54 Le'a zha
ulaya' xa gezh Nazaret sa ngo'ol
xa, cha usaxan nluu xa be men len
ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a
be men cha ngwanseana xte'e
ndadi'izh xa, ndab bexa ndo' be
ltsa'a xa:
—¿Pa mtsid xa ba' be ta ndák
xa zha? ¿No xte'ema ndun xa be
uyon wa? 55 ¿Na'anpa xa ndee xin
carpinter wa zha? ¿Na'anpa Marí
nak xna'a xa zha? ¿No na'anpa
wit xa Jacob no Kosé no Simón
no Judas? 56 ¿Na'anpa be bsan
xa ncho lat beuna gezh ndee zha?
¿Xte'ema ndák xa ta wa zha?
57 We'e na'anpa isakyo'ón bexa
ta ndab Jesús, ná le'a Jesús cha
ndab ndo' bexa:
—Le'a be men ndap mod ndo'
dub xa ndadi'izh sakndo' Dios.
Parea le'a bexa lazh xa no bexa
ncho ta lid xa na'anpa ndap mod
ndo' xa.
58 Ta we'e lá ngun Jesús sian
uyon sa wa ke na lá ngungea
ladna bexa ta ndadi'izh Jesús.

14

Xte'e ngut Juan xa ulalea' be men
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Le'a tiemp we'e le'a Herodes
xa nibe'e sa wa mbi'ín be ta ndun
Jesús. 2 Cha ndab Herodes ndo'
bexa ndun ti'in ndo' xa:
—Le'a Jesús wa le'a nak Juan xa
ulalea' be men wa mbangal ndo'
gealgut. Ta we'e ndap xa juers
ndun xa be uyon wa.
3 Le'a mas polta le'a Herodes
unibe'e ndo' be xmen na isen bexa
Juan, cha uxi bexa Juan caden,
no uke'a bexa Juan litgi'ib. Li
mbin xa ke ten Herodías xagots
ten Julip wit Herodes, 4 geal le'a
Juan ndabla ndo' Herodes:
—Na'anpa utsin nak-a uka'a lu
Herodías.
5 Ta we'e le'a Herodes nlad gut
Juan, parea le'a xa nzheb ndo'
be men le'a bexa itea ndab le'a
Juan dub xa ndadi'izh sakndo'
Dios. 6 Le'a ngol dub wizh ngol
lea' Herodes, le'a xa ulo dub
gast. Le'a sa wa uto'o xingots
Herodías mbilndats xa ndo' ga'al
bexa nde ndo' gast wa. Le'a
Herodes cha uzhebpa ngol ladna
xte'e mbilndats nagots wa, 7 cha
ndab Herodes ndo' xa:
—Nsobwi'i Dios usa na' guni'i
xta'an inab lu.
8 Le'a nagots wa cha ndab ndo'
Herodes lak ndabla xna'a na wa:
—Nat bsa'a ga gek Juan xa
ulalea' be men, ixo'ob-a ndo' dub
plat.
9 We'e le'a Herodes cha uban
myo'o ladna. Parea ke na ndab
xa le'a Dios nsobwi'i no ke na
mbi'ín be men nde ndo' mes ta
ndab xa wa, ta we'e unibe'e xa
ndo' be xmen xa usa'a bexa gek
Juan, 10 ndab xa ya'labto'og bexa
gen Juan len litgi'ib. 11 Cha myo'o
bexa gek Juan uxo'ob-a ndo' dub
plat, cha msa'a xa-yá ndo' nagots
wa. Le'a xa wa cha ngwa'usa'a-yá
ndo' xna'a na. 12 Le'a be xmen
Juan cha ulen, cha mbi'i bexa Juan
mka'ach bexa xa. Cha ngwa'yab
bexa-yá ndo' Jesús.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta
wa, cha ukea xa ndo' dub barco
ncha'a xa dub sa na'an men. Ná
le'a gor na mbi'ín be men pa
ncha'a Jesús, cha uto'o bexa be
gezh ncha'a ndats bexa sa ncha'a
Jesús. 14 Le'a sa wa le'a gor ula'
Jesús ndo' barco wa cha uni'í xa
kwa'ad be men wa, cha mlats
ladna xa bexa. Cha myunyakna
xa be men gizh nde lat bexa wa.
15 Le'a ngol gor uzhelapa le'a be
xmen Jesús cha ubii wats Jesús,
cha ndab bexa:
—Le'a sa ndee dub sa na'anpa
ncho men, no nat yá uzhela. Gud
go ndo' bexa kwa'ad ba' ya'isi'i
bexa ta gaw bexa be gezh ba'.
16 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa juerska ya'be bexa.
Ndi bsa'a bego ta gaw bexa.
17 Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan
no stoptsa mbeal.
18 Le'a Jesús cha ndab:
—Utseano bega-yá sa ndee.
19 Cha ndab xa ndo' be men
kwa'ad wa kwe bexa ndo' gixgi.
Cha usen xa isaga'ay pan wa no
itop mbeal wa, cha mwi'i xa gibe'a
msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a
xa be pan sian ble'a, cha msa'a
xa-yá ndo' be xmen xa. Le'a bexa
cha mtse'a-yá ndo' be men. 20 Le'a
itea bexa wa udaw gast plo mzhea
bexa. Le'a be xmen Jesús cha
mtele'e stibtop zhum byux be ta
mya'an sobr wa. 21 Le'a lat bexa li
udaw wa pa dub ga'ay mil xabgi'i,
parea na'anpa iga'ab be xagots no
be me'ed.

Jesús usea ndo' nits
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

22 Cha ndab Jesús ndo' be xmen
na:

—Bkea bega le'aka ndo' barco ba', cha wa'ned bega ndo' na' stub to'o nits ba'.

Ndalen wa le'a Jesús ndab ndo' be men kwa'ad wa ya'be bexa. 23 Le'a gor na yá nsea'be be men wa, le'a Jesús nab ukea dub bet ngwa'yadi'izhno Dios. Le'a gor na nseala te'al le'a Jesús nab nso' sa wa. 24 Le'a gor we'e le'a barco sitla ncha'a tol-la ndo' nits. Le'a be golp ten nits uzhebpa nke'a las barco, no le'a mbi uzhebpa nlen ndo' nits lad ndo' barco. 25 Ngol gor yamer gat xe'a, le'a Jesús nchasea ndats ndo' nits, ncha'bii xa sa ncha'be bexa wa. 26 Le'a be xmen Jesús cha uni'í xa nsea xa ndo' nits, cha mzheb bexa no uge' ndab bexa:

—¡Le'a ta ba' dub ta uxin!

27 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:

—¡Gop bega valor! ¡No lá izheb bega! Le'a ta ndee na'ka.

28 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:

—Señor, tal le'a go Jesús, unibe'e ga gal na' wats ga ndo' nits ba'.

29 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:

—¡Utsea!

Le'a Pedr cha ula' ndo' barco nchasea ndats ndo' nits, ncha'a xa wats Jesús. 30 Parea ngol gor uni'í Pedr lita nso' mbi si'il wa, cha mzheb xa. Cha usaxan ncha'layo'o xa len nits. Cha utezhat xa ndab xa ndo' Jesús:

—¡Señor, utsealo'o ga na'!

31 Cha bi le'a gor wa le'a Jesús cha mkea ya'a na, cha usen xa ya'a Pedr. Cha ndab Jesús ndo' xa:

—¡Ndidotsa nge' ladna lu na'! ¿Xta'an lá ndangea ladna lu na' zha?

32 Le'a gor na ukea Jesús no Pedr ndo' barco wa, le'a mbi wa cha uleas. 33 We'e le'a bexa nde ndo' barco cha ngwankea Jesús, ndab bexa:

—Ta ugeaka le'a go nak Xin Dios.

Jesús myunyakna bexa gizh sa nsalea' Genesaret
(Mr. 6:53-56)

34 Le'a bexa cha utakea ndo' nits wa, ulaya' bexa sa nsalea' Genesaret. 35 Le'a gor uni'í be men le'a Jesús nkesea sa wa, cha mtu'ub bexa men ngwa'yab-a ndo' bexa ncho idub gangeak sa wa. We'e cha ulenno be men itea bexa gizh wats Jesús. 36 Cha unab bexa ula'a xa masa ndats xab xa ugal bexa gizh wa. Le'a itea bexa na li ngal xab Jesús wa cha myaknabe.

15

Ta ndanno bzhi'ik be men cuent ten Dios
(Mr. 7:1-23)

1 Tso'o wa le'a pla be mech ten ley nsea bexa fariseo uto'o gezh Jerusalén ncha'be wats Jesús. Cha ndab bexa ndo' Jesús:

2 —¿Xta'an ni lá ndankea be xmen lu be costumbr mcha'an be usan gox polta? Lba'atsa na'a bexa gor ndaw bexa parea na'anpa na'a bexa lak nibe'e costumbr wa.

3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Xta'an lá ndun bega lak nibe'e ley ten Dios, ndi ndankeatsa bega be costumbr ten le'aka bega? 4 Le'a Dios unibe'e ndab: “Wankea bega xus bega nsea xna'a bega.” No ndab xa: “Le'a tal ton kwea' iní'i ndo' xus na natal ndo' xna'a na, le'a xa wa nsabndo' gat.” 5 Ná le'a bego ndi ndab le'a tal ton gab ndo' xus na natal ndo' xna'a na “le'a itea ta ndi'izh gakno na' bega wa, le'a ta wa ndi usa na' ndo' Dios”, 6 we'e le'a xa wa yá na'antapa juerska gakno xus na no xna'a na. Li nla'a bega ta unibe'e Dios, ndankea bega ndi sbe'en costumbr ten bega. 7 Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná bega ugap nak. Ugeaka ndab Isaías sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa lak nak bego:

8 Le'a be men ndee di'izhtsa
ndankea na',
parea le'a lado'o xa sit nak
ndo' na'.
9 Na'an xti'in ta ndankea bexa na',
le'a cuent di'izh ten na' nluu
bexa,
parea di'izh ten be mentsa-yá.

10 We'e le'a Jesús cha utezh be
men kwa'ad wa, ndab xa:
—Bla'ach bego ta gáp na' ndee.
No byakbe'ena bega-yá. 11 Le'a be
ta ndaw be men na'anpa le'a ndun
bzhi'ik lado'o be men. Ndi ta
ugap ndadi'izh be men le'a ndun
bzhi'ik bexa.
12 Cha ulen be xmen Jesús wats
xa, ndab bexa:
—¿Uni'í go le'a bexa fariseo
ngokloo gor na mbi'ín bexa ta li
ndab go wa?
13 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa nak cuent dub ya
na'anpa ngas Xus na' xa nsob
gibe'a, le'a gal dub wizh le'a xa
kib-a. 14 Bla'a bega bexa, le'a bexa
cuent dub xa lá na' ncha'ano stub
xa lá na'. Le'a tal li go'o dub xa lá
na' stubga xa lá na', le'a bexa itop
sla'yo'o len dub ge'ed.
15 Le'a Pedr cha ndab:
—Bluu ga xte'e nak ta msak-
tabe'e ga wa ndo' besa.
16 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Noga bego ni lá nyakbe'ena
ta ndáp na' zha? 17 ¿Lá
nyakbe'ena bega zha le'a ta ndaw
dub men ncha'a len xa, cha
ncha'aga-yá len letrina? 18 Ná
le'a ta ugap ndadi'izh be men
wa lado'oka xa nto'o. Cha ndun
bzhi'ik-a xa ndo' Dios. 19 Le'a len
lado'o be men nto'o be ta ugap
ndanbe'e bexa. Ta we'e ncho xa
ndut men. No ngal xa xa ten
stubga men. No ndun xa ta ugap
ltsa'a ta li nak wa. No ndun xa
gealwa'an no gealkwi'in. No nisi
xa be ltsa'a xa. 20 Le'a itea be
ta ugap ndee ndun bzhi'ik bexa
cuent ten Dios. Parea ta na lá
una'a dub xa lak nibe'e bexa wa
cha gaw xa, le'a ta wa na'anpa
gun bzhi'ik xa cuent ten Dios.

Dub xagots na'anpa xa judio mge' ladna Jesús
(Mr. 7:24-30)

21 Cha uto'o Jesús ncha'a xa dub
sa gax gezh Tiro no gezh Sidón.
22 We'e le'a dub xagots ncho sa wa
dub xa Canaán ulen wats Jesús,
uge' ndab xa:
—¡Señor, xin David! ¡Blats
ladna go na'! Le'a xi'ín gots
na' ncho mbi bxin len lado'o na
uzhebpa kwea' nsak xa.
23 Ná le'a Jesús ni lá ika'ab ndo'
xa. Le'a be xmen Jesús cha ulen
wats xa, cha ndab bexa:
—Gud go ndo' xa ba' ya' xa, le'a
xa uzhebpa ndun ruid nsenkea xa
tso'o beuna.
24 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a Dios mtu'ub na' gakno
na' bexa Israeltsa, bexa nak cuent
be borreg ula'.
25 Parea le'a xagots wa ubii, cha
usaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—¡Señor, gokno ga na'!
26 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa utsin nak ulat besa
pan ndo' be me'ed, cha usa'ab
besa-yá ndo' be mbek.
27 Le'a xagots wa cha ndab:
—Ta ugeaka ta wa, Señor, parea
le'a be mbek ndaw be ta'a nlate
xan mes ten xwan ma.
28 Le'a Jesús cha ndab:
—Xagots, uzhe'eb nge' ladna lu
na'. Nat gak ta nlad lu.
Bi le'a gor wa le'a xingots xa wa
cha myakna.

Jesús myunyakna kwa'ad bexa gizh

29 Le'a Jesús cha uto'o sa wa
ncha'agal xa to'o lagun Galilea.
Cha ukea xa dub bet, cha usob xa.
30 We'e le'a kwa'adpa men ulen
wats xa, nseano bexa bexa lá yoo
gan isea, no bexa lá na', no bexa
lá yoo gan gudi'izh, no bexa moch,
nsea kwa'adta bexa gizh. Cha mte

bexa bexa gizh wa ndo' Jesús, cha
myunyakna Jesús bexa. 31 Le'a be
men wa ngwanseanabe gor uni'í
bexa le'a bexa lá yoo gan gudi'izh
wa ndadi'izhla, no bexa moch wa
myaklana, no bexa lá yoo gan isea
wa utsinla nsea, no bexa lá na' wa
nwi'ila. No ndab be men le'a Dios
ten bexa Israel uzhe'eb dub Dios
juert.

Jesús mgaw dub dap mil xabgi'i
(Mr. 8:1-10)

32 Cha utezh Jesús be xmen na,
cha ndab xa:

—Le'a na' nlats ladna be men
kwa'ad ndee, le'a bexa wizh ny-
onla nde wats na', parea lá ndapta
bexa ta gaw na. Le'a na' lá nlad
utu'ub na' bexa lba'atsa lá gaw
bexa, ncha'a bexa lá uxik ilansea'
ta lid na.

33 Le'a be xmen Jesús cha ndab
ndo' xa:

—¿Pa izheal beuna pan gaw
dub lba'ata men kwa'ad ba'? Le'a
sa ndee sit nde be gezh.

34 Le'a Jesús cha unabdi'izh
ndab:

—¿Plo pan ndap bega zha?

Le'a bexa cha ndab:

—Sga'ad pan nsea stapla mbeal
byux.

35 Cha ndab Jesús ndo' be men
kwa'ad wa kwe bexa ndo' yo.
36 Cha usen xa isaga'ad pan nsea
be mbeal wa, cha msa'a xa xno
ndo' Dios, no ule'a xa be ta wa
sian ble'a. We'e msa'a xa-yá ndo'
be xmen xa, utse'a bexa-yá ndo'
be men wa. 37 Le'a be men wa
itea udaw gast plo mzhea bexa.
Cha mtele'e be xmen Jesús sga'ad
zhum byux be ta mya'an sobr.
38 Le'a lat bexa udaw wa ncho pa
dap mil xabgi'itsa, parea na'anpa
iga'ab be xagots no be me'ed.
39 Cha ndab Jesús ndo' be men
ya'be bexa. Cha ukea xa ndo'
barco wa ncha'a xa dub sa gax
gezh nsalea' Magdala.

16

Be men unab dub ta uluu ton
nak Jesús
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Le'a pla bexa fariseo no bexa
saduceo ulen wats Jesús, nlad
bexa gun bexa preb Jesús, ndab
bexa ndo' Jesús:

—Le'a besa nlad gun ga dub ta
uluu le'a ga Dioska mtu'ub.

2 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a ncho uzhe le'a gibe'a ba'
nane na', cha ndab bego le'a ge'a
na'anpa ila' gi. 3 No ncho tempran
le'a gibe'a ba' nane na' no nde
xkaw, cha ndab bega nat ila' gi.
¡Bego nluu cuentta xa wen ná
bega ugap nak! Nyakbe'ena bega
xte'e nak be ta na' bega gibe'a ba',
ná ni lá nyakbe'ena bega ta ndun
Dios tiemp nat. 4 Le'a be men
ncho nat uzhebpa be men ugap
no nkwa'an bexa be ta na'anpa ta
ugeapa nak Dios. Ndab bega gun
na' dub ta uluu na ton nak na',
parea le'a na' lá gun ta ndab bega.
Ndi ini'ítsa bega le'a na' iti'id
ltsa'a ta utid Jonás, xa mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta.

Cha mla'a Jesús bexa, cha
ncha'a xa.

Ta nluu bexa fariseo wa cuent
nak levadur
(Mr. 8:14-21)

5 We'e le'a Jesús nsea be xmen
xa utakea stub to'o nits, parea
myalad bexa ngo'o bexa pan gaw
bexa. 6 Le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:

—Bla'ach bego, uzhebpa gop
bega cuent nsea levadur ten bexa
fariseo no levadur ten bexa sa-
duceo.

7 Le'a bexa cha ndabbe ndo'
ltsa'a na:

—Li ndab xa ba' geal le'a beuna
lá ngo'o pan.

8 Le'a Jesús cha mgenna ta li
ndanbe'e bexa wa, cha ndab xa:

—¿Xta'an lba'a nyu' ladna bega
le'a bega lá no'o pan zha? ¡Ndi-
dotsa nge' ladna bega na'! 9 ¿Bi
lá nyakbe'ena bega be ta uni'í
bega uyo'o wa zha? ¿Ni lá ntse'a
ladna bega xte'e msa na' ga'ay
pan udaw ga'ay mil xabgi'i wa, no
plo zhum ta mya'an sobr mtele'e
bega zha we'e zha? 10 ¿No ni
lá ntse'a ladna bega xte'e msa
na' dub ga'ad pan udaw dub dap
mil xabgi'i zha, no plo zhum ta
mya'an sobr mtele'e bega zha?
11 ¿Xta'an lá nyakbe'ena bega le'a
na' na'anpa ndadi'izh cuent ten
pan gor ndáp na' gop bega cuent
nsea levadur ten bexa fariseo no
levadur ten bexa saduceo zha?
12 Le'a bexa wa cha myakbe'ena
le'a Jesús na'anpa ngab gap bexa
cuent nsea levadur ten pan. Le'a
xa ndi ndab gap bexa cuent nsea
ta nluu bexa fariseo nsea bexa
saduceo.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Le'a gor na ulaya' bexa gax
dub gezh nsalea' Cesarea Filipo,
le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' be
xmen na, ndab xa:
—¿Xte'e ndab be men ton nak
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo zha?
14 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a ncho be men ndab le'a
go nak Juan xa ulalea' be men.
No ncho bexa ndab le'a go nak
Elí. No nchoga bexa ndab
le'a go Jeremías, natal stubga
xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp
polta.
15 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Le'a bego zha xte'e gab ton
nak na'?
16 Le'a Simón Pedr cha uka'ab
ndab:
—Le'a go nak Cristo Xin Dios
nban.
17 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
xa wa:
—Simón xin Jonás, uzhebpa
wen yoo ladna lu, le'a ta ndab lu
na'anpa men mluu ndo' lu, ndi
Xus na' xa ncho gibe'a mluu-yá
ndo' lu. 18 Le'a lu nsalea' Pedr.
Le'a ndo' ge'da'a ndee kwe dub
xkwa'a men gungea ladna na'.
Le'a juers ten gealgut na'anpa gun
gan ndo' bexa wa. 19 Le'a na'
le'a uso' lu gak lu xa yansu bexa
le'a Dios nibe'e. Le'a itea be ta
inibe'e lu ta lá gun bexa, le'a ta
wa nokaga Dios lá ula'a. No liga
itea be ta inibe'e lu gun bexa, le'a
ta wa ta na nokaga Dios inibe'e li
gak.
20 Le'a Jesús cha unibe'e ndo' be
xmen na na'anpa gab bexa ndo' ni
dub men le'a Jesús nak Cristo xa
mtu'ub Dios.

Jesús mbidi'izh le'a gat
(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

21 Le'a zha we'e usaxan Jesús
ndadi'izh ndo' be xmen na le'a xa
juerska ya' Jerusalén, ndab xa:
—Le'a Jerusalén wa le'a bexa
gox nsak nsea be ule'ay nibe'e
nsea be mech ten ley ugap gunno
na'. No gut bexa na', parea
le'a wizh yon le'a na' iban ndo'
gealgut.
22 We'e le'a Pedr cha mbi'i Jesús
dub lad, cha uteyo Pedr xa, ndab
Pedr:
—¡Na'anpa li gak-a, Señor!
¡Le'a Dios lá ula'a li yasea ga!
23 Ná le'a Jesús cha myach mwi'i
ndo' Pedr, ndab xa:
—Utatso' wats na', le'a lu
ndadi'izh cuent maxu'u, lá nlad
lu gun na' ta nlad Dios. Le'a lu lá
ndanbe'e lak ndanbe'e Dios, le'a
lu ndi ndanbe'e lak ndanbe'e be
mentsa.
24 Cha ndab Jesús ndo' be xmen
na:
—Tal ton nlad isankea tso'o na',
nsabndo' ula'a xa iteanak ta nlad
xa, cha go'o xa cruz ten xa, cha
isankea xa tso'o na'. 25 Le'a tal
ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a
xa wa ndi gun perdid gealnaban
ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton
gat geal ndangea ladna xa na', le'a
xa wa gap gealnaban ndo' Dios.

26 Tal le'a dub men ndap iteanak
be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha
gak perdid gealnaban ten xa ndo'
Dios, ¿xti'in iteanak be ta ndap xa
wa zha? Le'a be ta wa na'anpa
ugal isi'i xa gealnaban ten xa.
27 Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, ilenno xe'a si'il ten Dios
Xus na' no be angel. Cha kixga
na' ika'a kad dub men be ta mbin
xa. 28 Le'a na' gáp ndo' bego le'a
ncho bega nde ndee na'anpa gat
gast ini'í bega le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, ilen inibe'egal.

17

Jesús mtixndo'
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Ngol sxo'op wizh le'a Jesús
mbi'i Pedr no Jacob no Juan wit
Jacob, ukea bexa dub bet ga'ap
sa na'an men. 2 Le'a sa wa le'a
Jesús mtixndo' ndo' ga'al bexa
wa, le'a ndo' Jesús myak cuent
xe'a wizh no xab xa ndon mbe
mna' cuent xe'a. 3 Zha le'a
sa wa mlundo' Moisés no Elí
ndeyadi'izhno Jesús. 4 We'e le'a
Pedr cha ndab ndo' Jesús:

—Señor, uzhebpa wen nde be-
una sa ndee. Tal go nlad gunde'e
besa chon ramad: dub-a ná ten
go, le'a stub-a ná ten Moisés, nsea
stub-a ná ten Elí.

5 Ndalen li nso'yadi'izh Pedr,
cha ulen dub xkaw msu xe'a idub
sa ndebe bexa. Le'a lat xkaw wa
mgen ti Dios ndab:

—Le'a ta ndee Xi'ín na'. Le'a na'
nkwea' ladna xa no ntenno lad na'
xa. Bsakyo'ón bega ta ndab xa.

6 Le'a gor na mbi'ín be xmen
Jesús ta wa, cha msaxib bexa
gast ndo' yo ngol xtuzh bexa, no
uzhebpa mzheb bexa. 7 Le'a Jesús
cha ubii gax wats bexa, cha mgal
Jesús gek bexa, cha ndab xa:

—Goso' bega, lá izhebta bega.

8 Le'a gor na mwi'i bexa yá
na'anla ton ndebe sa wa. Le'a
Jesús nabla nso'.

9 Le'a gor na ncha'layo'o bexa
bet wa, le'a Jesús ndab ndo' bexa:

—Na'an ton ndo' ná gudi'izh
bega ta li uni'í bega wa, gast gor
ibangal na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo.

10 Le'a bexa wa cha unabdi'izh
ndo' Jesús ndab:

—¿Xta'an ndab be mech ten ley
le'a Elí ned ilen, we'eta ilen Cristo
xa utu'ub Dios zha?

11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Ta ugeaka le'a Elí nedka ilen
ndontsa list kwe be men. 12 Le'a
na' gáp ndo' bego, le'a Elí wa
mbi'idla. Ná le'a be men lá
igondo' xa, ndi ugap mbinno bexa
xa lakta nlad bexa. No liga gunno
bexa na', Xa Myak Men Ndo' Gizh-
liyo.

13 We'e le'a be xmen Jesús
myakbe'ena le'a Jesús mbidi'izh
cuent ten Juan xa ulalea' be men.

Jesús myunyakna dub me'ed bgi'i nsak gizhkaw
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Le'a gor na mla'ncha' bexa
sa nde be men kwa'ad, le'a dub
xabgi'i cha ulen wats Jesús, cha
msaxib xa ndo' Jesús ndab xa:

15 —Señor, blats ladna go xi'ín
na', le'a me'ed uzhebpa kwea'
nsak gizhkaw. Sian biaj nlayat
me'ed ndo' gi' no ndo' nits. 16 Le'a
na' ngwa'nola me'ed ndo' be
xmen ga, ná le'a bexa lá ngun gan
yakna me'ed.

17 Le'a Jesús cha ndab ndo' be
men:

—Uzhe'eb ngud nak bega no
ndidotsa nge' ladna bega Dios.
¿Ploxá tiemp yo'o na' lat bega
zhaga? ¿Sta ploxá tiemp uxik na'
ndo' bega zhaga? Utseano bega
me'ed ba' sa ndee.

18 Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin
ncho lado'o me'ed bgi'i wa. Le'a
mbi bxin wa cha uto'o, cha bi le'a
gor wa myakna me'ed wa.

19 Tso'o wa le'a be xmen Jesús
ulen wats Jesús, unabdi'izh bexa
ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an lá ngun besa gan
igontu'ub besa mbi bxin wa zha?
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bega ndidotsa nge' ladna
Dios. Le'a na' gáp ndo' bega
tal le'a bega nge' ladna Dios lak
tuzh dub bid ten ya mostas, le'a
bega sunka gan gab ndo' bet ndee:
“Bxo'on sa ndee, wa' sa ba'”; le'a
bet cha uxo'on. Tal le'a bega
li ige' ladna Dios, le'a bega itea
ta'a sunka gan. 21 Parea le'a be
ltsa'a mbi bxin ndee lá yoo gan
ito'o xaga'. Nki'in lá gaw bega
dub tiemp no mas gudi'izhno bega
Dios ndontsa sla'a be mbi bxin wa
be men.

Jesús mbidi'izhgal le'a gat
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Le'a dub wizh zha ndencho
bexa wa Galilea, le'a Jesús ndab-
gal ndo' be xmen na:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be
men. 23 Le'a bexa wa cha gut
na', parea le'a wizh yon le'a na'
ibangal.
Le'a bexa wa cha uzhebpa uban
myo'o ladna.

Jesús utix med ten ni'i ten Dios

24 Le'a bexa wa cha ncha'agal
gezh Capernaum. We'e le'a bexa
na nka'a med ten ni'i ten Dios ulen
ndo' Pedr, ndab bexa:
—¿Nkix mech ten bega med
ndanti'in bexa ni'i ten Dios zha?
25 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a xa nkixka-yá.
Ngol gor uyo'o Pedr len ni'i, le'a
Jesús ned uní'i ndo' Pedr, ndab xa:
—¿Xte'e nsak lu, Simón? Le'a
bexa ndon le'a nibe'e ndo' gizh-
liyo, ¿ton ndo' ná ndun bexa cobr
be med zha? ¿Ndo' bexa lazh xa
nate ndo' bexa nto'o sit?
26 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Ndo' bexa nto'o sit ndun bexa
cobr.
Le'a Jesús cha ndab:
—Ta ugeaka le'a bexa lazh xa
nibe'e wa na'anpa juerska kix ta
wa. 27 Parea ndontsa lá gakloo
bexa, wa' to'o lagun, cha btsa'ab
gibganch ndo' nits wa. Le'a mbeal
ned isen-a, le'a to'o ma wa izheal
lu dub med. Cha bi'i-yá wa'tix ta
ten itop beuna.

18

¿Ton mas nsak lat bexa nibe'e Dios?
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Tso'o wa le'a be xmen Jesús
ulen ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Ton mas nsak lat bexa nibe'e
Dios?
2 Le'a Jesús cha utezh dub
me'ed, cha mso' Jesús me'ed tlaw
bexa. 3 Cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal
bega lá yak lak nak be me'ed, le'a
bega lá yoo gan yate lat bexa le'a
Dios nibe'e. 4 Ta we'e le'a tal ton
yak tuzh ndo' Dios lak nak dub
me'ed ndee, le'a xa wa mas nsak
lat bexa le'a Dios nibe'e. 5 Le'a
tal ton dub xmen na' utsin gak xa
ndo' dub me'ed nak cuent me'ed
ndee, le'a xa wa cuentkata ndo'
na' utsin nak.

Uzhe'eb rages ya'ila' be men ndo' ta ugap
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 ’Le'a tal ton utsabgix dub xa
ndangea ladna na' ndo' ta ugap,
le'a xa wa mas dub gealkwea' si'il
ini'í ndo' dub xa nkea dub ge' si'il
gen na, cha utsa'ab be men xa
sa mas wat len nitsdo'o. 7 Pro'ob
be men nde ndo' gizhliyo isabgix
ndo' ta ugap. Idub tiemp ncho
ta ntsabgix be men ndo' ta ugap,
parea uzhebpa pro'ob bexa le'a
utsabgix stubga men.
8 ’Ta we'e tal le'a dub ya'a
bega natal dub xo'o bega utsabgix
bega, ulobto'og bega-yá cha udabi
bega-yá. Mas wen yoo bega wats
Dios moch bega, ndo' ndap bega
itop ya'a bega nsea itop xo'o bega

ya' bega ndo' gi' nunk lá yu'u.
9 No tal le'a dub ngusndo' bega
utsabgix bega, ulo'o bega-yá cha
udabi bega-yá. Mas wen yoo bega
wats Dios dubtsa ngusndo' bega,
ndo' itop ngusndo' bega ya' bega
ndo' gi' infierno.

Dub cuent ten dub borreg ula'
(Lc. 15:3-7)

10 ’Bla'ach bega lá uxelad bega
ni dub men ndangea ladna na'
lak dub me'ed. Le'a na' gáp ndo'
bego le'a be angel ndeso' ula'ach
bexa wa idub tiemp nde wats
Xus na', xa nsob gibe'a. 11 Le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
ndalte'ezh na' bexa ula', bexa sit
nak wats Dios, ndontsa gap bexa
gealnaban ndo' Dios.
12 ’¿Xá nsak bega zha? Tal
le'a dub xabgi'i ndap dub gayo'o
borreg, cha ila' dub ma, ¿lid ula'a
xa isadap ga'al ncho ti'in bdap ma,
cha ndi ya' xa be ge'e ya'kwa'an
xa ma li ula' wa? 13 Le'a na' gáp
ndo' bega, le'a gor mzheal xa ma,
le'a xa mas itenno ladna ma ula'
wa ndo' isadap ga'al ncho ti'in
bdap bema na'anpa ila'. 14 No
liga le'a Dios Xus beuna xa nsob
gibe'a lá nlad isabgix ni dub bexa
ndangea ladna na'.

Nsabndo' gunge' ladna beuna
ndo' ltsa'a beuna
(Lc. 17:3)

15 ’Tal dub ltsa'a ga ugap gunno
ga, cha wa'yadi'izhno ga nab xa.
Tal xa nsakyo'ón ta ndab ga wa,
le'a ga mbinka gan mchealtsa'a xa
wa. 16 Ná tal le'a xa lá isakyo'ón
ta ndab ga, bi'i ga stub xa natal
stop xa ndontsa no bexa gab ndo'
xa ná xta'an ta ugap mbin xa.
17 Tal le'a xa wa lá isakyo'ón ta
ndab bexa wa, cha gab ga-yá sa
nzhealbe bexa nak xmen na'. No
binno bega xa cuent dub xa lá
nchando' Dios natal cuent dub xa
ugap nsen med nkix be men ndo'
Roma.
18 ’Le'a na' gáp ndo' bego le'a ta
na lá nla'a bega gun be men ndo'
gizhliyo ndee, le'a ta wa no Dios lá
ula'a gun bexa wa. No liga ta na
nsa'a bega di'izh gun be men ndo'
gizhliyo, le'a ta wa no Dios usa'a
di'izh gun bexa.
19 ’No gáp na' stub biaj, tal le'a
top bega dubtsa gudi'izh inab dub
ta'a ndo' Xus na' xa nsob gibe'a,
le'a xa sa'aka ta inab bega wa.
20 Le'a sa nde top xa natal chon
xa nak xmen na', le'a na' no nso'
tlaw bexa sa wa.
21 Le'a Pedr cha ulen wats Jesús
cha unabdi'izh Pedr, ndab xa:
—Señor, ¿plo biaj nsabndo'
gunge' lad na' ndo' dub ltsa'a na'
tal xa ugap gunno na' zha? ¿Nati
ga'ad biaj?
22 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Na'anpa gáp na' ga'adtsa biaj
gunge' ladna lu ndo' xa, le'a na'
ndi gáp gast chon ga'al ncho ti'i
ga'ad biaj gunge' ladna lu ndo' xa.

Dub cuent ten top bexa nsa'ab
med

23 ’Le'a lak nibe'e Dios be men
nak lak ndun dub rey nibe'e, gor
na nlad xa ini'í xa ná plo med
nsa'ab be xmen xa ndo' xa. 24 Le'a
gor na ti'i usaxan rey ndun ta wa,
cha nseano bexa dub xmen rey
uzhebpa sian mil med nsa'ab ndo'
rey. 25 Le'a xa wa na'anpa ndap
xta'an kix xa, ta we'e le'a rey wa
unibe'e ndo' be xmen na udo'o
bexa xa nsa'ab med wa no xagots
ten xa no be xin xa no iteanak
be ta ndap xa wa, ndontsa kix xa
med wa. 26 We'e le'a xa wa cha
msaxib ndo' rey, ndab xa: “Señor,
kweas go dub nde'ep le'a na'
skixka itea med wa.” 27 Le'a rey
cha mlats ladna xa wa, mbinge'
ladna rey ta li nsa'ab xa wa, cha
mxa'ak rey xa. 28 Parea le'a gor
uto'o xmen rey sa wa, mzhe'al xa
stubga xmen rey nsa'ab dub tuzh
med ndo' xa. Cha usen xa gen
xa wa nkeutsebe xa-yá, cha ndab

xa: “¡Utix ta nsa'ab lu ndo' na'!”
29 Le'a xa nsa'abga wa cha usaxib,
ndab xa: “Kweas ga dub nde'ep
le'a na' skixka itea-yá.” 30 Ná le'a
xa wa lá ngunge' ladna, cha ndi
ngwa'uke'a xa xa nsa'ab med wa
litgi'ib gast kix xa ta nsa'ab xa
wa. 31 Le'a gor na uni'í stapla be
xmen rey ta li mbin xa wa, cha
uzhe'eb uban myo'o ladna bexa.
Cha nsea'beyab bexa ndo' rey ta
li ngok wa. 32 Le'a rey cha utezh
xa na li mbin wa, cha ndab xa
ndo' xa: “¡Uzhebpa ugap nak lu!
Le'a na' mbinge' ladna iteanak be
ta nsa'ab lu ndo' na' na'anpa ikix
lu-yá, geal le'a lu li unab ndo' na'.
33 ¿Lid no lu nsabndo' ilats ladna
ltsa'a lu wa zha, lak mlats lad na'
lu?” 34 Le'a rey cha ngokloo cha
unibe'e xa ndo' be soldad ten xa
utsaksi bexa xa wa gast kix xa itea
be med nsa'ab xa.

35 No ndab Jesús:

—Le'a Xus na' xa nsob gibe'a
noga li gunno bego tal le'a bega lá
gunge' ladna ndo' be ltsa'a bega
idub ncho ladna bega be ta ugap
ndanno bexa bega.

19

*Jesús ndab le'a be men lá nsab-
ndo' ula'a xa ten na
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)*

1 Le'a gor mtayadi'izh Jesús ta
wa, cha mka'an xa Galilea ncha'a
xa Judea stub to'o yowbe'e Jordán.
2 Le'a sa wa le'a kwa'adpa men
usankea tso'o xa, cha myunyakna
Jesús bexa gizh sa wa.

3 We'e le'a pla bexa fariseo ulen
wats Jesús, nlad bexa gab Jesús
dub ta lid le'a nak, ndab bexa ndo'
Jesús:

—¿Utsin nak ula'a dub xabgi'i
xagots ten na, tal xa lá nsak ladna
xta'anla dub ta ndun xa zha?

4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Lá ndo'ol bega zha sa
nkeani'i di'izh ten Dios, le'a Dios
le'a mbinde'e xabgi'i no xagots
zha ned wa? 5 Cha ndab Dios: “Ta
we'e ula'a xabgi'i xus na no xna'a
na zha na ika'a xa xagots ten xa.
Le'a cuent ten Dios le'a itop xa wa
yak dubtsa men.” 6 Le'a bexa wa
dubtsa men myak, yá lid topta
xa. Ta we'e gáp na' le'a bexa
mchealte Dios, lá nsabndo' dub
men uteltsa'a bexa.

7 Le'a bexa fariseo wa cha un-
abdi'izhgal ndab:

—¿Xta'an ndab ley mke'a
Moisés zha le'a dub xabgi'i syo'o
gan ula'a xagots ten na, tal ned
usa'a xa dub git ndo' xagots, gab-a
le'a xa ula'a xa wa?

8 Le'a Jesús cha ndab:

—Geal ngud nak lado'o bega, ta
we'e mke'a Moisés syo'o gan li
ula'a bega xagots ten bega. Ná le'a
zha ned na'anpa li ngak-a. 9 Le'a
na' gáp ndo' bego le'a tal ton dub
xabgi'i ula'a xagots ten na, cha
ika'a xa stubga xagots, le'a xabgi'i
wa ndapka ke ndo' Dios. No liga
tal stub xabgi'i ika'aga xagots wa,
le'a xa wa no ndap ke ndo' Dios.
Ná le'a tal ton dub xagots ndap
xabgi'i ugal stubga xabgi'i, le'a
xabgi'i ten xa wa sak ula'a xa.

10 Le'a be xmen Jesús cha ndab
ndo' Jesús:

—Tal li nsabndo' lá ula'a xabgi'i
xagots ten na, mas wen na'anpa
ukwa'an xa xagots.

11 Le'a Jesús cha ndab:

—Na'anpa itea xabgi'i uxik lá
ukwa'an xagots, ndi ncho bexa li
msa'a Dios nak bexa. 12 No ncho
be xabgi'i lá ukwa'an xagots geal
le'a zha ndalkata xa lá yoo gan
gap xa xin xa le'a xa lá utsin nak.
No ncho be xabgi'i le'aka be men
li ndazha'a xa. No ncho be xabgi'i
lá ukwa'an xagots ndontsa mas
gun xa ti'in ten Dios. Le'a tal ton
bexa na syo'o gan li gun, le'a bexa
nsabndo'ka li gun ta wa.

*Jesús nsea be me'ed
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)*

13 We'e le'a be men ulenno be
me'ed ten na wats Jesús, ndontsa
uxo'ob Jesús ya'a na gek be me'ed,
inab xa ula'ach Dios be me'ed.
Le'a be xmen Jesús cha uteyo
bexa nseano be me'ed wa. 14 Ná
le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen
na:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba'
wats na'. Lá uka bega gi'id be
me'ed, le'a sa nibe'e Dios wa yate
bexa yak lak nak be me'ed ndee.
15 Cha mxo'ob xa ya'a xa gek be
me'ed wa, we'e cha nsea' xa.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Le'a dub xabgi'i cha ulen wats
Jesús unabdi'izh xa ndo' xa ndab
xa:
—Mech wen, ¿xta'an dub ta
wen gun na' ndontsa no na' gap
gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá
idub zha?
17 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo'
na' zha? Na'an ton wen ndo' gizh-
liyo, ndon nabtsa Dios wen nak.
Parea tal le'a lu nlad gap gealna-
ban ta nunk lá idub, bxobgek ndo'
be ta nibe'e Dios.
18 Le'a xabgi'i wa cha ndab:
—¿Xta'anma be ta unibe'e Dios
gun na' zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Lá gut lu men. Lá ugal lu
xa ten stubga men. Lá gun lu
gealwa'an. Lá gun lu gealkwi'in.
19 Wankea xus lu nsea xna'a
lu. Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu
lakkata lu.
20 Le'a xabgi'i wa cha ndab:
—Iteanak ta ndab go wa ndunka
na' idub zha tuzhta na'. ¿Xta'an
ndun jwalt gun na'?
21 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal lu nlad gak lak nlad Dios,
bya' cha bdo'o itea be ta ndap lu,
cha btse'a med wa ndo' bexa uban
nak. We'e gap lu sian ta'a ndo'
Dios. Cha utsea usankea tso'o na'.
22 Le'a gor na mbi'ín xabgi'i wa
ta wa, cha uban myo'o ladna xa,
cha nsea' xa, le'a xa uzhebpa sian
ta'a ndap.
23 Le'a Jesús cha ndab ndo' be
xmen na:
—Le'a na' gáp ndo' bega
uzhe'eb ugan yate dub xa rik
sa nibe'e Dios. 24 Stub biaj gáp
na'-yá: ndi mas lid bid itid dub
came ge'ed xan dub yagux, ndo'
yak dub xa rik dub xa nibe'e Dios.
25 Le'a gor na mbi'ín be xmen
Jesús ta wa, cha uzhebpa ng-
wanseana bexa, ndab bexa ndo'
be ltsa'a xa:
—¿Tonxá syo'o gan yate sa
nibe'e Dios zhaga?
26 Le'a Jesús cha mwi'i ndo'
bexa ndab xa:
—Le'a cuent ten nabtsa be men
le'a-yá lá yoo gan. Ná le'a cuent
ten Dios itea ta'a syo'oka gan.
27 Le'a Pedr cha ndab ndo'
Jesús:
—Una' go, le'a besa mla'a itea
be ta'a ndap besa, cha ndi us-
ankea besa tso'o ga. ¿Ta we'e
xta'an ika'a besa zha?
28 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa
wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a gal
dub wizh yuncha'aw Dios iteanak
be ta'a, zha na le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, iso'ob wats
Dios sa inibe'e na'. Le'a gal zha
wa le'a bego nsankea tso'o na'
nat noga gap tibtop sa isob bega
inibe'e bega ndo' isatibtop xkwa'a
bexa Israel. 29 Le'a tal ton ula'a
lid na no wit na no bsan na no
xus na no xna'a na no xagots ten
na no xme'ed na no be yo ten na
ndontsa gun xa ti'in ten na', le'a
xa wa ikaya'a stub gayo'o biaj mas
be ta mla'a xa wa. No gap xa
gealnaban ta nunk lá idub. 30 Ná
kwa'ad bexa nsak nat wa, yak
bexa na'anpa nsak; no le'a bexa
na'anpa nsak nat wa, yak bexa
nsak.

20

Dub cuent ten bexa ndun ti'in ndo' yo ncho ya uv

1 ’Le'a lak nibe'e Dios nak
lak mbin dub xabgi'i ndap dub
ble'a yo ncho ya uv. Uto'o xa
dub tempran gor nseayat xe'a
ncha'kwa'an xa bexa gun ti'in ten
uv. 2 Ndab xa ndo' bexa gun ti'in
wa le'a xa kix dub med denario
dub wizh, cha unika bexa. Cha
mtu'ub xa bexa ndo' ti'in wa.
3 Cha uto'ogal xa gor nkea uge'a
gor tempran, ncha'a xa ndo' xge'e.
We'e uni'í xa pla xabgi'i na'an
xti'in ndap gun. 4 Cha ndab xa
ndo' bexa wa: “No bega wa'yun
ti'in ndo' ya uv ten na'. Le'a na'
kix dub lak ta'a nsabndo' ika'a
bega.” Le'a bexa wa cha ncha'aga.
5 Cha liga uto'ogal xa gor gawizh
no gor nkea yon uzhe, no ligal
ndab xa ndo' be men. 6 No
uto'ogal xa pa gor nkea uga'ay
uzhe, cha mzheal xa stapla bexa lá
ndap ti'in gun na. Cha unabdi'izh
xa ndab xa: “¿Xta'an lnde'e nde
bega sa ndee idub wizh, ni lá ndun
bega ti'in?” 7 Le'a bexa wa cha
ndabbe: “Na'an ton nsa'a ti'in gun
besa.” Le'a xwan ge'e wa cha
ndab: “Wa'yun bega ti'in ndo' ya
uv ten na'. Le'a na' kix dub lak ta
nsabndo' ika'a bega.”

8 ’Le'a gor na yá ngwa'as wizh,
le'a xwan ti'in wa cha ndab ndo'
xa nchansu ndo' ti'in wa: “Utezh
bexa ndun ti'in ba'. Cha ndon
ned bexa tso'o uyote ba' utix ika'a
bexa, we'eta utix ika'a bexa ned
uyote ba'.” 9 Le'a gor nseabe bexa
uyote gor nkea uga'ay gor uzhe,
cha utix xa dub med denario
uka'a kadga dub bexa wa. 10 Le'a
tso'o wa gor nseabe bexa ned
uyote gor tempran wa, mbinbe'e
bexa mas sian med ika'a bexa. Ná
le'a bexa no uka'a dubtsa denario
kadga dub bexa. 11 Le'a gor usen
bexa med wa, cha ngokloo bexa
ndo' xwan ti'in wa, 12 ndab bexa
ndo' xa: “Le'a bexa tso'o uyote
mbin ti'in ba' dub gortsa mbin
ti'in. Ná go dubtsa utix uka'a
bexa ba' no besa na mxik uzhe'eb
utii mbin ti'in idub wizh.” 13 Le'a
xwan ti'in wa cha ndab ndo' dub
bexa wa: “Amig, na' na'anpa dub
ta ugap ndanno lu. ¿Cha lid uni
lu ika'a lu dub denario dub wizh
zha? 14 Nat bya', cha byo'o ta
uka'a lu ba'. Le'a na' nlad usa
dub lak ta uka'a lu ndo' bexa tso'o
uyote ba'. 15 ¿Lid syo'o gan gunno
na' med ten na' guni'i xte'e nlad
na' zha? ¿Xta'an ndaklono lu stub
xa ba' geal le'a na' utsin nak ndo'
xa?”

16 Cha no ndab Jesús:

—Li le'a kwa'ad bexa nsak nat
wa, yak bexa na'anpa nsak; le'a
bexa na'anpa nsak nat wa, yak
bexa nsak. Le'a Dios nbezh
kwa'ad men, parea na'anpa nti
Dios kwa'ad xa.

Jesús mbidi'izhgal stub biaj le'a gat
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Le'a gor na nso' bexa nes
ncha'a bexa gezh Jerusalén, le'a
Jesús mbi'i isatibtop be xmen na
dub lad, cha ndab xa:

18 —Bla'ach bego le'a beuna
ncha'be Jerusalén, le'a sa wa le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
yak cuent ndo' ya'a be ule'ay
nibe'e no be mech ten ley. Le'a
bexa wa gab nsabndo' gat na',
19 cha yun bexa cuent na' ndo'
bexa na'anpa xa judio. Le'a bexa
wa inisi na' no kin bexa na' no
gut bexa na' ndo' cruz. Parea le'a
gal wizh yon le'a na' ibangal ndo'
gealgut.

Ta unab xna'a Jacob no Juan
(Mr. 10:35-45)

20 We'e le'a Jacob nsea Juan be
xin Zebedeo ulenno xna'a na wats
Jesús. Le'a xagots wa cha msaxib
ndo' Jesús, inab xa dub ta'a ndo'
Jesús. 21 Le'a Jesús cha ndab ndo'
xa:

—¿Xta'an nlad lu gun na' zha?

Le'a xa wa cha ndab:

—Nlad na' gab go kwe itop xi'ín
na' ndee sa inibe'e go, dub xa wats

ga lad ga'al no stub xa wats ga lad raves.
22 Le'a Jesús cha ndab ndo' itop bexa wa:
—Le'a bego ni lá ini'í xta'an unab bega. ¿Sxik bega itid bega gealkwea' cuent gealkwea' iti'id na' zha? ¿No sni bega gat bega lak gat na' zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Snika besa.
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a bego stidka be gealkwea' cuent gealkwea' iti'id na', no sat bega lak gat na'. Parea le'a sa kwe bega, dub bega wats na' lad ga'al no stub bega lad raves wa, le'a sa wa na'anpa na' inibe'e. Le'a Dios Xus na' le'a gab ná ton kwe sa wa.
24 Le'a gor na mbi'ín isati'i xmen Jesús ta li unab Jacob nsea Juan wa, cha ngokloo bexa. 25 Le'a Jesús cha utezh bexa wa, cha ndab xa:
—Le'a bego uni'íka le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa ula'a gun be men dub ta'a na'anpa nibe'e bexa, no bexa mas nsak ten bexa uzhebpa nibe'e ndo' be men. 26 Ná le'a bego ndee na'anpa li nsabndo' gak. Ndi tal ton bega nlad gak dub xa nsak lat bega, le'a xa wa nsabndo' gakno iteata bega. 27 No tal ton bega nlad yansu lat bega, le'a xa wa nsabndo' gun ti'in ndo' bega. 28 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa ndal por na gun be men ti'in ndo' na'. Le'a na' ndi ndalyun ti'in ndo' be men, no usa na' gealnaban ten na' gat na' kix na' ke ten kwa'ad men.

Jesús myunyakna top xabgi'i lá na'
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Le'a gor nsea' Jesús nsea be xmen na uto'o bexa gezh Jericó wa, le'a kwa'adpa be men nchabenkea tso'o xa. 30 Le'a to'o nes wa ndebe top xabgi'i lá na'. Le'a gor na mbi'ín bexa le'a Jesús nseatid sa wa, cha uge' ndab bexa:
—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go besa!
31 Le'a be men cha uteyo bexa ndontsa na'an xte'e gab bexa. Ná le'a bexa ndi mas uge' ndab:
—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go besa!
32 Le'a Jesús ngwa'iso' utezh itop xa lá na' wa. Cha unabdi'izh Jesús ndo' bexa ndab xa:
—¿Xta'an nlad bega gunno na' bega?
33 Le'a bexa wa cha ndab:
—Señor, le'a besa nlad ina'.
34 We'e le'a Jesús cha mlats ladna bexa, cha mgal Jesús ngusndo' bexa. Cha bi le'a gor wa le'a bexa wa mna'labe. Cha no bexa usankea tso'o Jesús.

21

Jesús uyote Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Le'a ngol gor na yá ncha'laya' gax Jesús no be xmen xa Jerusalén, ulaya' bexa gezh Betfagé sa nsob Bet Olivo. Le'a Jesús cha mtu'ub top xmen na, 2 ndab xa:
—Wa' bega len gezh nde mas ndo' ndee, cha izheal bega dub burr gots nso' nchii, no dub xin ma. Cha uxa'ak bega bema, go'o bega ma sa ndee. 3 No tal ton uka ma ndo' bega, gud bega le'a mech gunti'in ma. Cha ula'a xa go'o bega ma.
4 Li ndab Jesús ndontsa gak-a lak ndab dub profet sakndo' Dios, ndab xa:

5 Gud bego ndo' bexa gezh Sion:
“Bwi'i bega, le'a xa nibe'e ten bega nsea sa ndee.
Bcha'an nak xa nsob xa tso'o dub burr,
tso'o dub burr tuzh, xin dub man yo'o.”

6 Le'a be xmen Jesús wa cha
ncha'be, cha mbin bexa lakka
unibe'e Jesús ndo' bexa. 7 Cha
mbi'i bexa burr wa nsea burr tuzh
wa, cha mti'ib bexa dubga xab
bexa tso'o ma. Cha usob Jesús
tso'o ma. 8 Le'a kwa'ad be men
cha mte be lad nbix bexa ndo'
nes sa itid Jesús, no ncho bexa
ulobto'og be xos ya gin, cha mte
bexa-yá nes wa. 9 Le'a be men
ncha'be ned ndo' Jesús no be men
nseabenkea tso'o Jesús uge' ndab:
—¡Si'il nak xin David! ¡Dios
uzhebpa nla'ach xa ba', xa na
mtu'ub Dios Xa Nibe'e! ¡Si'il nak
Dios nsob ga'ap!
10 Le'a gor na uyote Jesús
len gezh Jerusalén, le'a iteanak
be men usaxan ndeseyoch, un-
abdi'izh bexa ndab bexa:
—¿Ton xa ba' zha?
11 Le'a be men ndeseano Jesús
wa cha ndab:
—Le'a xa ndee Jesús, xa
ndadi'izh sakndo' Dios, xa gezh
Nazaret ten Galilea.

Jesús ulantu'ub bexa nado'oti'ix ta'a
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Le'a Jesús cha ncha'a len ni'i
ten Dios, cha ulantu'ub xa bexa
nado'oti'ix ta'a sa wa. No mtixte
xa be mes ten bexa ntil be med, no
be yaxil ten bexa ndi'ibudo'o be
palom. 13 Cha ndab xa ndo' bexa
wa:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab Dios: "Le'a lid na' isalea'
dub sa ndadi'izhno be men na'."
Ná le'a bego ndi ndanno-yá cuent
dub ge'lo'o ten be wa'an.
14 We'e le'a pla bexa lá na'
no bexa coj cha ulen wats Jesús
tale ten ni'i ten Dios wa, cha
myunyakna Jesús bexa. 15 Parea
le'a be ule'ay nibe'e no be mech
ten ley uzhe'eb ngokloo gor uni'í
bexa be uyon ndun Jesús wa, no
mbi'ín bexa ta uge' ndab be me'ed
tale ten ni'i ten Dios, ndab me'ed:
"¡Si'il nak xin David!" 16 Cha ndab
bexa ndo' Jesús:
—¿Lid ndo'ón lu xta'an ndab be
me'ed ba' zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Na' ndónka-yá. ¿Parea lá
ndo'ol bega zha sa nkeani'i di'izh
ten Dios cuent ten ta ndee?
Ndab-a:

Le'a go Dios gun le'a be me'ed
nsea be medo'o gab xte'e
si'il nak go.

17 Le'a Jesús cha mla'a bexa
mka'an xa gezh Jerusalén. Cha
ncha'a xa gezh Betania, sa uyo'o
xa te'al wa.

Jesús uteyo dub ya higo
(Mr. 11:12-14,20-26)

18 Le'a stub wizh gor tempran
myach xa ncha'a xa Jerusalén.
Le'a nes wa le'a Jesús ndanna.
19 We'e uni'í xa dub ya higo gax
to'o nes wa, cha ncha'kwa'an xa
ngus gaw xa ndo' ya wa. Parea
na'anpa izheal xa ngus ndo'-yá,
ndi latsa nso' ndo'-yá. Cha ndab
Jesús ndo' ya wa:
—Idub isob lu na'antapa iso'
ngus ndo' lu.
Le'a ya higo wa cha ubid.
20 Le'a gor uni'í be xmen Jesús
ta wa cha ngwanseana bexa, un-
abdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab
bexa:
—¿Xte'e uxax ubid ya higo ba'?
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal
bega idub ncho ladna nge' ladna
Dios, le'a bega sun gan gun lak
mbinno na' ya higo ndee, no sun
bega gan gab bega ndo' bet ndee:
"Utatsob, wa' len nitsdo'o", le'a-yá
cha lika gak. 22 Le'a itea be ta inab
bega ndo' Dios tal nge'ka ladna
bega xa, le'a Dios sa'aka-yá.

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Le'a gor na mlanseagal Jesús
wats ni'i ten Dios, cha usaxan xa

nluu xa be men. We'e le'a be
ule'ay nibe'e no bexa gox nsak ten
bexa judio ulen wats Jesús, ndab
bexa:
—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu be ta
wa zha? ¿Nati ton mtu'ub lu gun
lu ta wa?
24 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a
ndo' bego. Tal le'a bega ika'ab,
we'e no na' gáp ná ton ulaxo'ob
na' li gun na' ta wa. 25 ¿Ton
mtu'ub Juan ulalea' Juan be men
zha? ¿Dios nati dub men?
Le'a bexa wa cha ndabbe ndo'
ltsa'a na:
—Tal le'a beuna gab le'a Dios
le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús
inabdi'izh ná xta'an lá ngungea
ladna beuna xa. 26 Ná tal le'a
beuna gab le'a Juan dub men
mtu'ub, le'a be men ndee sak-
loo ndo' beuna, le'a bexa itea
mbingea ladna le'a Juan dub xa
mbidi'izh sakndo' Dios.
27 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub
Juan.
Le'a Jesús cha noga ndab:
—Ni na'ga lá gáp ton ulaxo'ob
na' gun na' be ta ndee.

Dub cuent ten dub xabgi'i ndap top xin na

28 Le'a Jesús cha unabdi'izh
ndo' bexa wa ndab xa:
—¿Xte'e nyakbe'ena bega ta gáp
na' ndee wa? Uyo'o dub xabgi'i
ndap top xin na. Cha ngwa' xa
ndo' xin ned xa, ndab xa: "Xi'ín
na', wa'yun ti'in ndo' yo ten na' sa
ncho ya uv." 29 Le'a xin xa wa cha
uka'ab ndab: "Na' lá nlad gaa."
Parea tso'o wa le'a xa mgondo'
le'a xa ugap ndab, cha ncha'aka
xa ndo' ti'in wa. 30 Le'a xabgi'i
wa no ngwa' ndo' stubga xin na
wa, cha le'akagal li ndab xa ndo'
xin xa. Le'a xin xa wa cha uka'ab
ndab: "Le'a na' saaka, tad." Ná
le'a xa ndi ni lá nga. 31 ¿Ton ndo'
itop xa wa mbin ta nlad xus na
zha?
Le'a bexa wa cha ndab:
—Xin ned xa.
Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a
bexa nsen med nka'a gobier Roma
no be xagots ndun juis mgi'i
nado'o bexa las bexa, le'a ncho
bexa wa syoteka sa nibe'e Dios.
Ná le'a bego lá yate sa wa. 32 Le'a
Juan xa ulalea' men mbidyadi'izh
xte'e nsabndo' wen gun bega, ná
le'a bega ni lá ngungea ladna
xa. Ná le'a bexa nsen med wa
no be xagots ndun juis mgi'i wa
mbingea ladna Juan. Le'a bego
uni'í le'a bexa wa mbingea ladna
Juan, ná le'a bega ni lá igondo'
ti no bega nsabndo' gungea ladna
xa.

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 'Bla'ach bega stub ta'a usak-
tabe'e na': Uyo'o dub xabgi'i ndap
dub ble'a si'il yo. Cha ngos xa
ya uv ndo'-yá, cha ulo xa lo idub
gangeak wats-a. No mbinde'e xa
dub sa kichke'e xa uv wa, ko'o
xa nits ten uv. No mbinde'e xa
dub sa ga'ap isob xa ula'ach sa wa.
Cha mkwa'an xa pla men gun ti'in
sa wa. Cha ncha'a xa sit. 34 Le'a
zha na yamer ngol tiemp ten uv
wa, cha mtu'ub xa pla xmos xa ya'
ndo' be men wa, ya'yo'o bexa ta
na ndal xwan yo wa. 35 Ná le'a
be men wa ndi usen be mos wa,
udin bexa dub xa, cha mbit bexa
stub xa, cha mla'ge' bexa stub xa.
36 Le'a xwan yo wa cha mtu'ubgal
mas kwa'ad mos ndo' zha ned wa.
Ná le'a be men wa ligal mbinno
bexa wa. 37 Tso'o wa le'a xwan
yo wa mtu'ub xin na, mbinbe'e
xa le'a be men gap mod ndo' xa.
38 Ná le'a gor uni'í be men wa xin
xwan yo wa, cha ndi ndab bexa
ndo' ltsa'a na: "Le'a xa ba' le'a
ya'anno yo ndee. Ncha'yut beuna
xa, cha ya'anno beuna-yá." 39 Cha
usen bexa xa, cha ulo'o bexa xa
dub lad to'o yo wa, cha mbit bexa
xa.

40 Cha unabdi'izh Jesús ndo' be
men nde wats xa ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Le'a
gor gi'id xwan yo wa xte'e gunno
xa bexa mla'ach yo wa?
41 Le'a bexa cha ndab:
—Le'a xa utsaksika bexa ugap
wa gast gat bexa. Cha usa'a xa yo
wa ndo' be men xa'aga ula'ach-a,
bexa na usa'a be ta ndal xwan yo
wa gal tiemp ten uv wa.
42 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:
—¿Ni lá ndo'ol bega di'izh ten
Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e
ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon
le'a nsak nbexan ni'i.
Le'a Dios le'a mbin ta ndee,
dub ta ndanseana beuna.

43 Ta we'e le'a na' gáp le'a Dios
ulat ta na nak bega xmen xa, cha
ndi usa'a Dios ta wa ndo' bexa
nxobgek ndo' xa. 44 Le'a bexa na
ilayat tso'o ge' wa, le'a bexa wa
syu'be. Le'a bexa ila' ge' wa tso'o
na wa, le'a bexa wa sachke'e.
45 Le'a gor na mbi'ín be ule'ay
nibe'e nsea bexa fariseo wa be
ta li msaktabe'e Jesús wa, cha
myakbe'ena bexa le'a Jesús li
ndab cuent ten bexa. 46 Cha nlad
bexa isen bexa Jesús, parea le'a
bexa nzheb ndo' be men kwa'ad,
le'a be men ndangea ladna le'a
Jesús ndadi'izh sakndo' Dios.

22

Dub cuent ten ujest nchilya'a men

1 Cha msaktabe'e Jesús stub ta'a,
ndab xa ndo' bexa wa:
2 —Le'a lak nibe'e Dios be men
nak lak mbin dub rey ngo dub
ujest nchilya'a dub xin xa. 3 Cha
mtu'ub xa be mos ten xa ncha'yab
ndo' be men ulola rey kombid
ndo' bexa wa gi'id bexa ujest wa.
Ná le'a be men lá ka'ab ya'. 4 We'e
cha mtu'ubgal xa stapla mos ten
xa, ndab xa ndo' bexa: "Wa'yab
bega ndo' bexa wa, le'a be ta gaw
beuna yá listla nak. Le'a be ngon
nsea be bser nda'al ten na' yá
ngutla. No iteata be ta'a listla
nak. Nat gi'id bexa ujest nchilya'a
xi'ín na'." 5 Ná le'a bexa wa ni
lá isakyo'ón be ta ndab be mos
wa. Ncho bexa ncha'a ge'e ten na,
no ncho xa ncha'be ndo' ti'in ten
na. 6 No ncho bexa usen be mos
ten rey wa, mtsawi'i bexa be mos
wa gast ngut bexa. 7 Le'a gor na
mbi'ín rey ta wa cha ngokloo xa,
cha mtu'ub xa be soldad ten xa
ya'yut bexa be men na li mbit be
mos wa no utso'ol be soldad gezh
ten bexa. 8 Cha ndab rey ndo' be
mos ten na: "Le'a ujest uchilya'a
xi'ín na' yá listla nak. Parea le'a
bexa uyo'o kombid ndo' na wa lá
nsabndo' gi'id. 9 Nat wa' bega be
nes, cha gab bega ndo' guni'i ton
izhe'al bega gi'id xa ujest." 10 Le'a
be mos cha uto'o ngwa'kesea be
nes, cha myunjunt bexa iteanak
be men mzhe'al bexa, bexa wen
no bexa ugap. We'e le'a sa ncho
ujest wa mzhea nde be men wa.
11 'Le'a rey cha nsea iwi'i ndo'
bexa nde sa wa. Cha uni'í xa dub
xabgi'i na'anpa nak lad nsabndo'
gak bexa dub sa nchilya'a men.
12 Le'a rey wa cha ndab ndo' xa:
"Amig, ¿xte'e uyo'o lu sa ndee, ná
lu na'anpa nak lad ndak bexa nde
sa ndee, sa nchilya'a men zha?"
Ná le'a xabgi'i wa ni lá ika'ab ndo'
rey. 13 Le'a rey cha ndab ndo'
be mos ten na: "Bxi bega xo'o xa
ndee no ya'a xa, cha btsa'ab bega
xa tso'o juer sa ukaw, sa go'on xa
no gast ndeay xa gaw xa tant dub
gealkwea' si'il ini'í xa."
14 Cha no ndab Jesús:
—Liga le'a Dios nbezh kwa'ad
men, parea na'anpa uti Dios itea
be men.

Be men unabdi'izh cuent ten med nkix bexa ndo' gobier Roma
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Le'a bexa fariseo cha nsea'be,
cha mbidi'izh bexa ná xte'e
ukwi'inno bexa Jesús gab Jesús
dub ta lid le'a nak. 16 Cha mtu'ub
bexa pla be xmen bexa no stapla
be xmen Herodes wats Jesús. Le'a
bexa cha unabdi'izh ndo' Jesús,
ndab bexa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go
ndadi'izh sbe'en gealngea no wen
nluu ga lak nlad Dios gak be men,
ni lá nla'ach ga ta ndab be men no
ni tal xte'e nak bexa. 17 Nat gud ga
ná xte'e nsak ga: ¿Nsabndo' kix
beuna med nab César xa nibe'e
Roma nate na'anpa kix beuna-yá?
18 Ná le'a Jesús mgenna ta ugap
ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—Le'a bega nluu cuentta xa
wen, ná bega xa ugap nak.
¿Xta'an li ndun bega preb na'
zha? 19 Bluu bega dub med nkix
be men ndo' xa nibe'e wa.
We'e cha msa'a bexa dub med
denario. 20 Le'a Jesús cha un-
abdi'izh ndo' bexa:
—¿Ton gek ná no lea' ná nkea
las med ndee zha?
21 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Gek César no lea' César.
Le'a Jesús cha ndab:
—Bsa'a bega be ta ten César
ndo' César. Le'a ndo' Dios bsa'a
bega be ta ten Dios.
22 Le'a gor na mbi'ín bexa ta
wa, cha ngwanseana bexa xte'e
uka'ab Jesús, cha ncha'a bexa
mla'a bexa Jesús.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Bi le'a wizh wa le'a pla bexa
saduceo ulen wats Jesús. Le'a
bexa saduceo ndangea ladna le'a
bexa ngut wa lá ibantabe. Cha
unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab
bexa:
24 —Mech, le'a ta mke'a Moisés
ndab le'a tal ton dub xabgi'i gat,
ná lá ngap xa xin xa, le'a wit xa
wa nsabndo' uchilya'ano xagots
ten xa ngut wa, ndontsa tal gap
bexa dub me'ed le'a me'ed wa gak
cuent xin xa ngut wa. 25 Le'a
sa ndee uyo'o dub ga'ad wit xa.
Le'a xa ned wa mchilya'ano dub
xagots, cha tso'o wa ngut xa, ni
lá ngap xagots wa xin xa. We'e
le'a stubga wit xa cha mchilya'ano
xagots wa. 26 Cha li ngwasea
wit itop xa no xa yon wa no
gast isaga'ad bexa. 27 Le'a tso'o
na ngut itea be xabgi'i wa le'a
xagots wa noga ngut. 28 Le'a
zha na iban bexa ngut wa, le'a
lat isaga'ad bexa wa ¿ton gak
xabgi'i ten xagots wa, xa na li
mchilya'ano itea be xabgi'i wa?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e
bega, geal le'a bega lá nyakbe'ena
xte'e ndab di'izh ten Dios, no ni
lá nchando' bega juers ten Dios.
30 Le'a gal zha na iban bexa ngut,
le'a be men na'antapa uchilya'ano
be ltsa'a na zha wa. Le'a bexa
ndi yak cuent be angel ten Dios
ncho gibe'a. 31 Parea le'a cuent
ten ta iban bexa ngut wa, ¿lá
ndo'ol bega di'izh ten Dios ta ndab
Dios zha? Ndab xa, 32 le'a xa nak
Dios ndankea Abraham no Isaac
no Jacob. Le'a Dios na'anpa Dios
ten bexa ngut, le'a xa ndi Dios ten
bexa nban, ta we'e uni'í beuna
le'a bexa wa bi nbanka maska
ngut bexa ndo' gizhliyo.
33 Le'a gor na mbi'ín be men
ta wa, cha ngwanseana bexa xte'e
ndadi'izh Jesús.

Be ta ndon le'a nsak unibe'e Dios
(Mr. 12:28-34)

34 Le'a bexa fariseo, gor na
mbi'ín bexa le'a Jesús mbin gan yá
lá utsakndo'ta bexa saduceo wa,
cha mzhealbe bexa wats Jesús.
35 Le'a dub bexa wa xa nak mech
ten ley mbin preb Jesús, un-
abdi'izh xa ndab xa ndo' Jesús:
36 —Mech, ¿ma ta na mas nsak
lat be ta unibe'e Dios zha?
37 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Wankea Dios Xa Nibe'e idub
ncho ladna lado'o lu no idub
gealnaban ten lu no idub lak
ndanbe'e lu. 38 Le'a ná ndee wa
mas nsak ndo' iteanak be ta'a
unibe'e Dios. 39 Le'a ná itop ndee
lakkaga nak ná ned wa: Bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.
40 Le'a itop be ná ndee wa nak
xan iteanak be ta unibe'e Dios, ley
mke'a Moisés nsea ta mke'a be
profet.

¿Xte'e ndab David ton nak Cristo wa?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Ndalen li ndebe bexa fariseo
sa wa, le'a Jesús unabdi'izh ndo'
bexa, 42 ndab xa:

—¿Xte'e ndanbe'e bega zha ton
nak Cristo xa utu'ub Dios, xá ras
ná xa?

Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:

—Le'a xa wa gak dub xa ras ten
David.

43 We'e le'a Jesús cha ndab:

—Ta ugeaka ta wa, ná le'a David
le'aka ndab sakndo' Espíritu ten
Dios le'a Cristo nak xa nibe'e ten
xa. Ndab David:

44 Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo'
Xa Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
gast gal gor ute na' bexa ndak-
lono lu xan ndats lu."

45 Le'a David ndab le'a Cristo nak
Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo
gan gak Cristo wa xin David zha?

46 Le'a ni dub bexa wa lá ika'ab
ni stub di'izh. No idub tso'o wa
ni lá ngun bexa rages inabdi'izhta
bexa ndo' Jesús.

23

Ta lid le'a ndun bexa fariseo no be mech ten ley
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo'
be men no ndo' be xmenka xa,
ndab xa:

2 —Le'a be mech ten ley no bexa
fariseo nak bexa nsabndo' le'a
uluu xte'e gab ley mke'a Moisés.
3 Ta we'e bla'ach bega xta'an ndab
bexa no bxobgek bega ndo' be ta
nluu bexa. Parea lá gun bega lak
ndun bexa wa, le'a bexa na'anpa
ndun ta ndab bexa gun bega.
4 Le'a be ta sian nluu bexa wa
nak cuent dub yo'o uzhe'eb kwe'a
nsa'a bexa go'o bega. Parea ni
dub ngutsya'a xa lá ndakno bexa
bega go'o bega-yá. 5 Le'a iteanak
ta wen ndun bexa, li ndun bexa
ndontsa ini'í be men-a. Ndal
ladna bexa nke'a be caj byux
xtuzh bexa no ya'a bexa, ta ncho
git tuzh nkea di'izh ten Dios len-a.
No ndal ladna bexa ndak bexa
be lad nsob be ta ko'ol to'o-yá.
6 No nti bexa be sa mas nsak isob
bexa sa nda'daw bexa ndo' dub
gast, no len be ni'i nzhealbe beuna
xa judio. 7 No nlad bexa utsin
inidi'izh be men ndo' bexa be ndo'
xge'e, gab be men "mech" ndo' xa.

8 'Ná le'a bega na'anpa ukwa'an
xte'e gab be men "mech" ndo'
bega, le'a bega dubkama mech
ndap le'a ta wa xa nak Cristo.
No le'a itea bega dubtsa nak.
9 No na'an ton ndo' ná gab bega
"tad" ndo' gizhliyo ndee, le'a bega
dubtsa tad ndap le'a ta wa Dios
nsob gibe'a. 10 No lá ula'a bega
gab be men le'a bega xa nibe'e,
le'a xa nibe'e dubtsa ncho, le'a
ta wa xa nak Cristo. 11 Le'a tal
ton mas nsak lat bega, le'a xa wa
nsabndo' gun ti'in ndo' iteanak
bega. 12 Le'a tal ton gunbe'e le'a
mas nsak, le'a gal gor le'a xa ido
ladna. No liga le'a tal ton yak tuzh
ndo' be men, le'a gal gor le'a be
men ini'í le'a xa wa nsakka.

13 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no
xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta
xa wen, ná bega xa ugap nak. Nka
bega yak be men bexa le'a Dios
nibe'e. Ni le'a bego nak bexa le'a
Dios nibe'e, no ni lá nla'a bega gak
be men xa nibe'e Dios.

14 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no
xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta

xa wen, ná bega xa ugap nak. Nlat
bega itea be ta ndap be xagots
ngut xabgi'i ten na. No kwenpa
ndadi'izh bega ndo' Dios ndontsa
gab be men le'a bega ndankeaka
Dios. Le'a bego na li ndun wa mas
uzhe'eb gealkwea' ini'í.
15 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no
xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta
xa wen, ná bega xa ugap nak. Le'a
bega ndesea itea lad ndo' gizhliyo
no ndo' nitsdo'o, ndeseakwa'an
bega be men gungea ladna be
ta nluu bega. Ná le'a gor mbin
bega gan ndangea ladna dub xa
ta wa, le'a ke ten ta mluu bega
ndo' xa wa le'a xa mas nsabndo'
ya' infierno ndo' lak nsabndo' ya'
bego.
16 '¡Pro'ob bego, le'a bego cuent
dub xa lá na' nlad go'o stubga
men! Le'a bega ndab le'a tal
ton gab lak ta ugeakapa ncho ni'i
ten Dios no liga ta ugeakapa gun
xa dub ta'a, le'a xa wa na'anpa
juerska li gun. Parea no ndab
bega tal xa gab lak ta ugeakapa
ncho ta oro len ni'i ten Dios, we'e
le'a xa wa juerska li gun ta ndab
xa wa. 17 ¡Ugap ndanbe'e bego,
nak bego cuent dub xa lá na'!
¿Xta'an mas nsak zha? ¿Be ta oro
wa nate ni'i ten Dios, ta na ndun
umbi'i nak oro wa ndo' Dios?
18 No ndab bega le'a tal ton gab
lak ta ugeakapa ncho altar wa, no
liga ta ugeakapa gun xa dub ta'a,
le'a xa wa na'anpa juerska li gun.
Parea no ndab bega tal xa gab lak
ta ugeakapa ncho be xnab, we'e
le'a xa wa juerska li gun ta ndab
xa wa. 19 ¡Ugap ndanbe'e bega
no nak bega cuent dub xa lá na'!
¿Xta'an mas nsak zha? ¿Xnab wa
nate altar wa, ta na ndun umbi'i
nak xnab wa ndo' Dios? 20 Le'a tal
ton nse'at altar wa gor na ndab xa
gun xa dub ta'a, le'a ta wa cuent
no be xnab ndi'ib ndo' altar wa
nse'at xa. 21 No tal ton nse'at ni'i
ten Dios gor na ndab xa gun xa
dub ta'a, le'a ta wa cuent no Dios
xa ncho sa wa nse'at xa. 22 No tal
ton nse'at gibe'a gor na ndab xa
gun xa dub ta'a, le'a ta wa cuent
no sa nsob Dios nsea Dios nse'at
xa wa.
23 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no
xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta
xa wen, ná bega xa ugap nak.
Le'aka nak nsa'a bega dub gen
byonxtil lat dub ti'i gen-a uxen
bega, no liga ndanno bega eneldo
no komin. Parea le'a bega lá
ndun be ta mas nsak nibe'e ley
ten Dios, ta na ndab utsin gunno
bega be men lak nsabndo'-yá no
ilats ladna bega be men, no ige'
ladna bega Dios. Be ta wen ndee
nsabndo' gun bega no usa'aka
bega be ta wa lakka ndun bega
nat. 24 Le'a bega cuent dub xa lá
na' nlad go'o stubga men. Nyu'
ladna bega be ta byuxtsa, ná le'a
ta mas nsak nla'a bega, cuent dub
men ngo'o dub mlat ncho len tas,
parea ndi ngab xa dub came.
25 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no
xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta
xa wen, ná bega xa ugap nak. Le'a
bega uzhebpa nyu' ladna nyat
tso'o vas nsea plat, parea le'a len
lado'o bega uzhebpa ugap nak,
no uzhebpa nsa'ab ladna bega be
ta'a. 26 ¡Bego xa fariseo nak cuent
dub xa lá na'! Ndi ned isambi'i
len lado'o bega, we'eta umbi'i gak
idub bega.
27 '¡Pro'ob bego, mech ten ley
no xa fariseo! Le'a bega nluu
cuentta xa wen, ná bega xa ugap
nak. Le'a bega nak cuent dub ba'a
nagud chulpa nlu'u tso'o-yá. Ná
le'a len-a ndi ncho tit men ngut no
uzhebpa ta bzhi'ik. 28 Li nak bego,
ndab be men le'a bega xa wen,
parea le'a len lado'o bega uzhebpa
ncho gealkwi'in no sianta be ta
ugap.
29 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no
xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta
xa wen, ná bega xa ugap nak. Le'a
bega ndancha'aw ta chul nsob sa

mga'ach bexa mbidi'izh sakndo'
Dios tiemp polta no nsaxkwa'a
bega be ba'a ten bexa mxobgek
ndo' Dios. 30 No ndab bega tal le'a
bega yo'o zha uyo'o bexa polta wa,
na'anpa no bega ngakno be men
wa gor na mbit bexa be profet.
31 Parea le'a ta li ndab bega wa
nluu le'a bega dubtsa nakka no
bexa na li mbit bexa wa. 32 ¡Bego
usando' be ta ugap mbin be usan
gox ten bega polta!

33 '¡Le'a bego xa ugap cuent
be mbe'al! ¿Xte'e ni bega
na'anpa utsaksi Dios bega, utsa'ab
xa bega ndo' infierno sa nde
gi'? 34 Le'a na' utu'ubkata bexa
gudi'izh sakndo' Dios, no bexa
ndák, no be mech uluu bega. Ná
le'a bega ndi gut ncho bexa uke'a
bega bexa wa ndo' cruz. No
kin bega ncho bexa len be ni'i
sa nzhealbe beuna xa judio. No
isankea bega tso'o bexa guni'i tal
pa gezh na ncha'be bexa. 35 Ta
we'e le'a bega gap ke ten itea bexa
ugap li ndut be men wen. Le'a ta
wa gast zha ngut Abel no gast zha
ngut Zacarías xin Berequías, gor
na mbit usan gox polta ten bega
xa wats altar dub lad wats ni'i ten
Dios. 36 Le'a na' gáp ndo' bega le'a
Dios utsaksi bego ncho nat ke ten
iteanak be ta wa.

Jesús uban myo'o ladna ke ten Jerusalén
(Lc. 13:34-35)

37 'Le'a bego ndencho Jerusalén,
le'a bega ndut bexa ndadi'izh
sakndo' Dios no nla'ge' bega bexa
na ntu'ub Dios ndo' bega. Sian
biaj nlad na' yunjunt na' bega lak
nyunjunt dub ngidtsan be ngid
ben ten ma len xkwag ma, parea
le'a bega nunk lá ka'ab. 38 Bla'ach
bego, le'a nat le'a Dios ula'alad
bega. 39 No gáp na' ndo' bega le'a
bega yá na'antapa ini'í na' gast
gal wizh gab bega: "Dios uzhebpa
nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios
Xa Nibe'e."

24

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Le'a Jesús cha uto'o tale ten
ni'i ten Dios, cha nsea' xa. Le'a
be xmen xa cha ubii wats xa
mluu bexa ndo' xa xte'e ta chul
nakcha'aw ni'i ten Dios wa. 2 Le'a
Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Na' bego itea ta ndee zha?
Le'a na' gáp ndo' bega le'a gal dub
wizh ilate iteanak be ta ba', gast ni
stub ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a
na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Cha ncha'be bexa Bet Olivo,
cha usob Jesús sa wa. Le'a be
xmen xa cha nabtsa ubii wats xa,
cha unabdi'izh bexa ndab bexa:
—Gud ga, ¿pol gak be ta ndab
go wa zha? ¿No xte'e ini'í besa
zha na yamer ilengal ga, no zha
yamer idub tiemp ndee?
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bla'ach bego na'an ton
ukwi'inno bega. 5 Le'a kwa'ad
be men ilen gab le'a xa le'a nak
na'. Gab xa le'a xa le'a nak Cristo
xa na mtu'ub Dios; cha ukedino
bexa kwa'ad be men. 6 Le'a gor
na go'ón bega ncho guerr be sa
sit no sa gax, lá yu' ladna bega.
Le'a ta wa nsabndo'ka yoo, ná
le'a zha wa biseata gal be wizh
lult. 7 Le'a gal zha wa kuyo be
nacion no stubga nacion. Le'a be
xmen dub xa nibe'e kuyono be
xmen stubga xa nibe'e. No yoo
gealgizh ugi'i no win no be xo'o
ubi'i. 8 Parea le'a itea be ta ndee
wa pen isobxanma be gealkwea'
ilen wa.
9 'Le'a be men yun cuent bega
ndo' bexa nibe'e. Le'a bexa wa
kin bega no gast gut bexa ncho
bega. No iteanak be men ixeeno

ladna bega ke na nak bega xmen
na'. 10 Le'a kwa'ad bexa ula'a
ta na ndangea ladna bexa na'.
No yun bexa cuent be ltsa'a xa
ndo' men utsaksi bexa. No ixeeno
ladna bexa be ltsa'a xa. 11 No ilen
kwa'ad bexa ukwi'in gab le'a xa
ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa
wa gun gan ukedino kwa'adpa be
men. 12 No gun be men sianpa
be ta ugap, gast kwa'adpa bexa
yá lá ikwea'ta ladna be ltsa'a na.
13 Ná le'a tal ton uxik ndo' be
gealkwea' wa no bi nge' ladna
xa na', le'a xa wa gap gealnaban
ndo' Dios. 14 Le'a di'izh wen
ten Dios ná xte'e nibe'e Dios be
men wa ite'achso idub nax ndo'
gizhliyo, ndontsa le'a iteanak be
men go'ón-a. We'eta ilen be wizh
lult.

15 'Le'a Daniel xa mbidi'izh
sakndo' Dios ndab le'a yoo dub
ta uzhebpa ugap no bzhi'ik
len sa umbi'i ten ni'i ten Dios
(le'a xa ndo'ol ta ndee nsabndo'
yakbe'ena-yá). Le'a gal zha ini'í
bega ta wa, 16 we'e le'a bexa
ndencho Judea ndee nsabndo'
uxo'onbe ya'be bexa be ge'e ubi'i.
17 Le'a be men ndi'ib gek lid na wa
no nsabndo' uxo'onbe, ni lá ko'o
xa be ta'a len lid xa. 18 Le'a bexa
ndeyun ti'in ge'e ni lá nsabndo'
yachta ilenyo'o be xab na. 19 Le'a
gal be wizh wa uzhebpa kwea'
itid be xagots nso'no me'ed no
be xagots ndap medo'o. 20 Unab
bega ndo' Dios natsa le'a tiemp
uxo'on bega wa na'anpa gal tiemp
kwal natal dub wizh ne'e be men.
21 Le'a be wizh we'e yoo dub
gealkwea' si'il, dub ta nunk gol
yo'o zha mbinde'eta Dios gizhliyo
ndee, no ni lá yoota-yá stub biaj.
22 Tal le'a Dios ula'a sian wizh yoo
ta uzhe'eb wa, le'a be men stea
gat. Parea lá ula'a Dios yoo sian
wizh wa, geal le'a xa nlats ladna
bexa mti xa.

23 'We'e le'a tal ton gab ndo'
bega: "Bwi'i bego, le'a xa ndee
Cristo", natal gab xa: "Una'
bego, le'a sa ba' nso' Cristo", lá
gungea ladna bega ta wa. 24 Yoo
bexa ukwi'in gab le'a nak Cristo,
no ncho bexa ukwi'in gab le'a
ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa
wa no gun sian ta'a yanseana be
men ndontsa ukedino xa bexa. No
gun xa juers ukedino bexa wa gast
bexa mti Dios. 25 Bla'ach bego
le'a na' yá ndáp nedla ta ndee
ndo' bega. 26 Ta we'e tal ton gab
ndo' bega: "Wa'wi'i bega, le'a xa
nak Cristo nkesea ge'e", na'anpa
ya' bega sa wa. No tal ton gab:
"Utseawi'i bega, le'a Cristo ncho
len ni'i ba'", lá gungea ladna bega
ta wa. 27 Le'a lak nla' beal' usi'i
nsu-yá xe'a lad nlen wizh no gast
lad nda'as wizh, no liga gak-a zha
ilengal na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. 28 Le'a lak sa nyakjunt
be bech nluu le'a sa wa nax dub
man ngut, no liga le'a zha ilengal
na' le'a itea be men ini'í-yá.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30,34-36)

29 'Le'a gor utidla tiemp ncho
be gealkwea' wa, le'a ndo' wizh
ikaw, le'a mbe'e yá lá usuta xe'a,
le'a be mbeal ndi'ib ga'ap ba' ilate,
no gast idub gibe'a iwi'in. 30 Le'a
gor ulundo' be ta gibe'a wa le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
yamer ilengal. Cha go'on be men
itea be ras ncho ndo' gizhliyo,
no ini'í bexa le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, ilenno juers
ten Dios lat xkaw no dub xe'a
si'il. 31 Cha kwezh dub trompet,
cha utu'ub na' be angel ten na',
yunjunt bexa wa bexa mti Dios
idub ndo' gizhliyo.

32 'Bwi'i bego lak nak be ya
la'aw. Le'a zha na nsaxan-a
nxich-a, le'a zha wa uni'íka bega
le'a tiemp bigi yá gal. 33 No liga
le'a zha na na' bego ncho itea be
ta mbidi'izh na' ndee, we'e ini'í
bega le'a be wizh lult wa yamer

ilen. 34 Le'a na' gáp ndo' bega le'a
itea be ta ndee itid zha biseata gat
be men ncho gal zha wa. 35 Le'a
gibe'a no gizhliyo initndo', parea
le'a be ta ndáp na' ndee yooka.
36 ’Parea na'an ton ini'í xá wizh
ná no xá gor yoo be ta ndee. Ni
be angel ncho gibe'a lá ini'í ta
wa. Nabtsa Dios Xus na' uni'í-yá.
37 Le'a lak ngok-a zha uyo'o Noé,
no liga gak-a zha ilengal na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo. 38 Le'a
tiemp uyo'o Noé zha biseata ilen
gilog wa le'a be men ndeyaw, no
ndo bexa no ndeuchilya'a bexa,
no ngodi'in bexa xin xa, gast wizh
uyo'o Noé len barco wa. 39 Le'a
be men wa lá ini'í xta'an yoo gast
gor ulen gilog wa cha mbit-a itea
bexa. No liga gak-a gor ilengal
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
40 Le'a zha wa le'a top xabgi'i junt
ndeyun ti'in ge'e, cha yo'o Dios
dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an.
41 No liga le'a top xagots junt
ndeyajw, cha yo'o Dios dubtsa xa,
le'a stub xa wa ya'an.
42 ’Ta we'e list ute bega, le'a
bega lá ini'í xá wizh na ilengal
na'. 43 Parea nsabndo' yakbe'ena
bega ta ndee: tal le'a xwan dub
ni'i ini'í xá gor gi'id wa'an ta lid
xa, le'a xa isob ula'ach ndontsa
na'an ton yoo len lid xa kowa'an
ta ncho sa wa. 44 Ta we'e no bega
list ute, le'a na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, ilengal dub gor ni
lá ndanbe'e bega ti ilen na'.

Dub cuent ten dub mos wen no dub mos ugap

(Lc. 12:41-48)

45 ’¿Ton bega nak cuent dub mos
ndák ndun lak ndab dub xwan
ni'i? Le'a xwan ni'i wa ucha'an
mos wa inibe'e xa stapla bexa
ndun ti'in ten xa, no usa'a mos ta
gaw bexa wa. 46 Le'a gor ila'ncha'
xwan ni'i wa uzhebpa wen yoo
ladna mos ndun lak ndab xa wa.
47 Le'a na' gáp ndo' bega le'a xwan
ni'i wa uso' mos wen wa, yansu
xa itea be ta ndap xa wa. 48 Ná tal
le'a mos wa dub xa ugap, gunbe'e
xa gab xa le'a xa nibe'e ten xa
nle'ata ilen. 49 Cha ndi isaxan
xa kin xa iteata be mos wa. No
nchealtsa'a xa bexa gu, gaw bexa
no goo bexa. 50 We'e le'a xwan
ni'i wa ila'ncha' dub wizh no dub
gor ni lá ndanbe'e mos ti ilen xa.
51 Le'a xa wa cha uzhe'eb utsaksi
mos wa, cha utsa'ab xa mos wa
wats bexa nluu cuentta xa wen
ná bexa xa ugap nak. Le'a sa wa
go'on xa no gast ndeay xa gaw xa
tant gealkwea' si'il ini'í xa.

25

Dub cuent ten isati'i be xagots ben

1 ’Le'a zha we'e le'a lak nibe'e
Dios be men wa nak cuent ta ng-
wasea dub ti'i xagots ben usen be
xe'a aceit ten na, cha ncha'ikanes
bexa dub xabgi'i uchilya'a. 2 Le'a
ga'ay bexa wa xa list nak, parea
le'a stub sga'ay bexa wa na'anpa
xa list nak. 3 Le'a bexa na'anpa
list nak wa mbi'i be xe'a ten
na, parea na'anpa ngo'ota xa
aceit. 4 Ná le'a bexa list nak
wa mbi'i be xe'a ten na no
stubga bot aceit. 5 Le'a xabgi'i
uchilya'a wa na'anpa ilaya' gor
mbinbe'e bexa wa, we'e ulen
xka'al itea bexa, cha ngwadgats
bexa. 6 Le'a utol te'al cha mgen
dub ti men uge' ndab: “¡Yá nseala
xabgi'i uchilya'a wa! ¡Uto'o bega,
wa'ikanes bega xa!” 7 We'e cha
itea be xagots wa ngwastebe, cha
usaxan bexa ndeusaxkwa'a bexa
xe'a ten bexa. 8 Le'a bexa na'anpa
list nak wa ndab ndo' bexa list
nak wa: “Bsa'a bega dub tuzh
aceit ten bega ika'a besa, le'a xe'a
ten besa yamer yu'u.” 9 Ná le'a
bexa list nak wa cha ndab: “Tal
le'a besa usa'a-yá le'a-yá lá ugal
gun ti'in beuna. Mas wen wa'
bega sa nda'ad-a, cha usi'i bega ná
gun ti'in bega.” 10 Parea ndalen
ncha'isi'i sga'ay xagots wa aceit,
le'a xabgi'i uchilya'a wa ulansea.

Le'a be xagots list nde wa uyo'o
len ni'i no xabgi'i wa sa uchilya'a
xa, cha myaw to'o ni'i wa. 11 Tso'o
wa mla'ncha' be xagots na'anpa
list nak wa, ndab bexa: “¡Señor,
señor, bxa'al ga to'o ni'i yo'o
besa!” 12 Ná le'a xabgi'i wa cha ndi
uka'ab ndab: “Le'a na' gáp ndo'
bega le'a na' lá nchando' bega.”
13 Cha no ndab Jesús:
—No bega list ute, le'a bega lá
ini'í xá wizh ná no xá gor ilengal
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

Dub cuent ten bexa usen med

14 ’Le'a lak nibe'e Dios nak lak
mbin dub xabgi'i ika'an sit, utezh
xa be mos ten xa. Cha msa'a xa be
med ten xa gunno bexa-yá ti'in.
15 ’Le'a ndo' dub mos msa'a xa
ga'ay med uzhebpa nsak. Le'a
ndo' stub xa msa'a xa top-a, no
ndo' stub xa msa'a xa dub-a. Lak
ndák bexa wa, liga sian-a msa'a
xabgi'i wa. Cha uka'an xa ncha'a
xa sit. 16 We'e le'a xa usen dub
ga'ay med wa mbinti'in ta wa,
cha mbin xa gan stub sga'ayga
med ndo'-yá. 17 No liga mbin xa
usen top-a wa, cha mbin xa gan
stopga-yá. 18 Ná le'a xa usen dub-a
wa, cha ndi uto'o ngwa'dan xa
dub ge'ed len yo, cha mkachko xa
med ten xa nibe'e wa.
19 ’Tso'o wa kwenla le'a xa
nibe'e wa mtansea', cha nlad xa
ini'í xa ná xte'e mbinno bexa med
wa. 20 Ned ulen xa li usen ga'ay
med wa, cha myun xa cuent ta wa
no sga'ayga-yá ndo' xa nibe'e wa.
Ndab xa: “Señor, le'a go msa'a
ga'ay med ndee. Le'a ná ndee
sga'ay ná mbin na' gan.” 21 Le'a
xa nibe'e wa cha ndab: “Uzhebpa
wen lu mos. Wen mbin lu ti'in
nsea dub tuzh med ndee. Nat
le'a na' usa sian ta'a inibe'e lu.
Uyo'o, cha junt iten ladna beuna.”
22 Tso'o wa ulen xa li usen top med
wa, cha ndab xa: “Señor, le'a go
msa'a top med ndee. Le'a ná ndee
stop ná mbin na' gan.” 23 Le'a
xa nibe'e wa cha ndab: “Uzhebpa
wen lu mos. Wen mbin lu ti'in
nsea dub tuzh med ndee. Nat le'a
na' usa sian ta'a inibe'e lu. Uyo'o,
cha junt iten ladna beuna.”
24 ’Ná le'a gor ulen xa usen
dubtsa med wa, cha ndab xa ndo'
xa nibe'e wa: “Señor, le'a na' uní
le'a go uzhebpa dub xa nibe'e.
Nsen go be ta'a ni lid ta ten ga,
no ntele'e ga be ta'a ni lid ta ngas
ga. 25 Ta we'e mzheb na', cha
ngwa'ukachko'o na' med ten ga
len yo. Bwi'i ga le'a med ten
ga ndee.” 26 Le'a xa nibe'e wa
cha ndab: “Le'a lu dub mos ugap
no zha'ab. Tal le'a lu uni'í le'a
na' nsen be ta'a ni lid ta ten na',
no ntele'e na' be ta'a ni lid ta
ngas na', 27 ¿xta'an lid nga'ula'a
lu med ten na' banco, ndontsa nat
nseal na' isen na' be xin med wa?”
28 Cha ndab xa ndo' bexa nde sa
wa: “Blat bega med nsén xa ba',
cha bsa'a bega-yá ndo' xa nsén
dub ti'i med ba'. 29 Le'a bexa utsin
ndun wa, le'a bexa wa mas sian ta
ika'a. Ná le'a xa na na'anpa utsin
ndun wa, le'a bexa slat be ta ndido
ndap xa wa. 30 Le'a mos ugap
ndee xa lá isu'u. Btsa'ab bega xa
tso'o juer sa ukaw ba', sa go'on xa
no gast ndeay xa gaw xa, tant dub
gealkwea' si'il ini'í xa.”

Jesús msaktabe'e be men cuent be borreg no be chiv

31 ’Le'a zha le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, ilengal no xe'a
si'il ten Dios no itea be angel ten
na', cha iso'ob na' sa nibe'e na' no
juers si'il ten na', 32 we'e le'a itea
be men nde ndo' gizhliyo ndee
yakjunt ndo' na'. Cha uteltsa'a na'
bexa lak nteltsa'a dub xa nla'ach
man be borreg lat be chiv. 33 Le'a
bexa cuent nak borreg kwe lad
ga'al wats na', le'a bexa cuent nak
chiv kwe lad raves. 34 We'e le'a
na' nak xa nibe'e cha gáp ndo'
bexa nde lad ga'al wa: “Utsea
bega le'a Dios Xus na' gun wen
yoo ladna bega. Uyote bega sa
nibe'e na', sa na ngoknde'e yoo

bega zha ngoknde'ekata gizhliyo.
35 Li ndáp na' geal le'a gor na
ndanna na', le'a bega msa'a ta
udaw na'. Le'a gor ndak lad na',
le'a bega msa'a nits ngu'u na'.
Le'a gor ukesea na' sit, le'a bega
msa'a sa ngot na'. 36 Le'a gor
lá ndap na' xab na', le'a bega
msa'a lad ngok na'. Le'a gor kwea'
usak na' no zha ukea na' litgi'ib,
le'a bega mbi'id ina' na'." 37 Le'a
bexa wen wa cha inabdi'izh gab:
"Señor, ¿Pol uni'í besa ndanna
ga, cha msa'a besa ta udaw ga?
¿No pol ndak ladna ga, cha msa'a
besa nits ngu ga? 38 ¿No pol
ukesea ga sit, cha msa'a besa sa
ngot ga? ¿No pol lá ndap ga xab
ga, cha msa'a besa lad ngok ga?
39 ¿No pol uni'í besa kwea' usak ga
no ukea ga litgi'ib, cha ngwa'ina'
besa ga?" 40 We'e le'a na' cha gáp
ndo' bexa: "Le'a na' gáp ndo' bego
le'a gor li utsin mbinno bega dub
xa na'anpa nsak, dub xa cuentta
nak wit na' no bsan na', le'a bega
no ndo' na' ndee li utsin mbin."
41 'Le'a na' cha gáp ndo' bexa
nde lad wats raves na': "Utate
bega wats na', bego na ndap ke
ndo' Dios. Wa'be bega ndo' gi'
nunk lá yu'u, sa msaxkwa'a Dios
ya'be maxu'u no be mbi bxin ten
maxu'u. 42 Li ndáp na' geal le'a
gor na ndanna na', le'a bega ni lá
usa'a ta ngaw na'. No gor ndak lad
na', le'a bega ni lá usa'a nits ngo'o
na'. 43 Le'a gor ukesea na' sa sit,
le'a bega ni lá usa'a sa ngat na'.
Le'a gor lá ndap na' xab na', le'a
bega ni lá usa'a lad ngak na'. Le'a
gor kwea' usak na' no gor ukea
na' litgi'ib, le'a bega ni lá ngi'id
ina' na'." 44 We'e le'a bexa wa cha
inabdi'izh gab bexa: "Señor, ¿pol
uni'í besa ndanna ga, no ndak
ladna ga, no sa sit ukesea ga, no
ni lá ndap ga xab ga, no kwea'
usak ga, no ukea ga litgi'ib, ná
le'a besa ni lá ngakno ga?" 45 Le'a
na' cha ika'ab ndáp: "Le'a na'
gáp ndo' bego le'a gor na na'anpa
li utsin ngun bega ndo' dub xa
na'anpa nsak, dub xa cuentta nak
wit na' no bsan na', le'a bega no
ndo' na' li na'anpa utsin ngun."
46 Le'a bexa ugap wa cha ya'be sa
ini'í bexa gealkwea' nunk lá idub.
Ná le'a bexa wen wa ya'be sa gap
bexa gealnaban nunk lá idub.

26

Bexa nibe'e wa nlad isen bexa Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Le'a gor mtayadi'izh Jesús itea
be ta wa, cha ndab xa ndo' be
xmen xa:
2 —Le'a bego uni'íka le'a stop
wizh ndun jwalt yoo ujest Pascua,
zha na le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be
men, cha uke'a bexa na' ndo' cruz.
3 We'e le'a be ule'ay nibe'e no be
mech ten ley no bexa gox nsak ten
bexa judio mzhealbe tale ten ni'i
ten Caifás, xa nak ule'ay ndon le'a
nsak. 4 Cha dubtsa mbidi'izh bexa
isen bexa Jesús dub mod na lá
ini'í be men-a, cha gut bexa Jesús.
5 Parea ndab bexa:
—Na'anpa isen beuna xa len
ujest, ndontsa lá ixa'ach be men
gakloo ndo' beuna.

Dub xagots ulo ta uxe'e gek Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Le'a dub wizh nsob Jesús ta
lid Simón xa Betania, xa na polta
usak gealgizh lepra. 7 We'e ulen
dub xagots sa nsob Jesús ndo'
mes, nsea dub bot tuzh nakcha'aw
ge' alabastro ncho ta uxe'e len-a,
dub ta uyappa nsak. Cha ulo xa
ta uxe'e wa gek Jesús. 8 Le'a
gor uni'í be xmen Jesús ta wa
cha ngokloo bexa, ndab bexa ndo'
ltsa'a xa:
—¿Xta'an ngi mbizha'a xagots
ndee ta ba' zha? 9 Tal le'a xa
ndi udo'o-yá, le'a xa yo'o gan

utse'a med wa ndo' bexa uban
nak, le'a-yá uzhebpa dub ta nsak.
10 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta
wa, cha ndab xa ndo' bexa:
—¿Xta'an ngi li nisi bega xagots
ndee zha? Le'a xa dub ta wen
mbinno na'. 11 Le'a bexa uban
nak wa guni'i polga nchoka lat
bega, parea le'a na' ndee na'anpa
kwenta ncho'ono bega. 12 Le'a ta
na li mbin xagots ndee ulo xa ta
uxe'e gek na', le'a ta wa li mbin xa
ndontsa listla nak na' zha iga'ach
na'. 13 Le'a na' gáp ndo' bega
guni'i pa ndo' gizhliyo gudi'izh be
men di'izh wen ten Dios, no ta li
mbin xagots ndee gudi'izh bexa,
ndontsa ini'í be men ta wen mbin
xa.

Judas ndab le'a syun cuent Jesús
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Le'a Judas Iscariot, dub xa
nak isatibtop xmen Jesús, cha
ngwa' ndo' be ule'ay nibe'e, 15 cha
unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Plo med usa'a bego ika na'
yun na' cuent Jesús ndo' bega?
Cha msa'a bexa galnti'i med
plata ndo' xa. 16 Zha we'e le'a Ju-
das cha usaxan nkwa'an ná xte'e
yun xa cuent Jesús ndo' ya'a bexa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa
(Mr. 14:12-16; Lc. 22:7-13)

17 Le'a ngol wizh ned ten ujest
zha ndaw bexa judio pan na'an
levadur, le'a be xmen Jesús ulen
wats Jesús, cha ndab bexa:
—¿Pa nlad go ya'yunde'e besa
ta gaw beuna ujest Pascua?
18 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba'
ta lid xa na lika ndáp na' ndo'
bega wa, cha gud bega ndo' xa le'a
Mech ten bega ndab: "Le'a tiemp
wa yá ngol. Le'a ta lid ga gaw
na' ta ten ujest Pascua no be xmen
na'."
19 We'e le'a be xmen Jesús cha
mbin lak ndab Jesús, cha mbin-
cha'aw bexa ta gaw xche'e bexa
ujest Pascua.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús
(Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23; Jn. 13:21-30)

20 Le'a ngol gor uyo'o te'al le'a
Jesús nsea isatibtop be xmen xa
mzhealbe sa wa, cha usaxan bexa
gaw bexa. 21 Ndalen li ndeyaw
bexa wa, le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a
dub bega na no nsob sa ndee yun
cuent na' ndo' be men.
22 Le'a bexa cha uzhe'eb uban
myo'o ladna, usaxan nabdi'izh
dub ga'ga bexa ndo' Jesús:
—¿Lid na' ta wa zha, Señor?
23 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a dub bego na nsobyawno
na' plat ndee yun cuent na'. 24 Ta
ugeaka le'a na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak nkeani'i
di'izh ten Dios. Parea pro'ob
xabgi'i na yun cuent na' ndo' bexa
wa. Mas wen lá yo'o xabgi'i wa
ndo' gizhliyo.
25 Le'a Judas, xa na yun cuent
Jesús, cha unabdi'izh ndab:
—¿Lid na' ta wa zha, Mech?
Le'a Jesús cha ndab:
—Luka ta wa lak ndab lu.

Jesús udaw xche'e no be xmen na
(Mr. 14:22-26; Lc. 22:14-23; 1 Co. 11:23-26)

26 Le'a gor na li ndeyaw bexa,
le'a Jesús cha usen dub pan, cha
msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a
xa-yá, no mtse'a xa-yá ndo' be
xmen xa, ndab xa:
—Usen bega pan ndee, cha
udaw bega-yá, le'a ta ndee be'al
las na'.
27 Cha liga usen Jesús dub vas
ncho vin, cha msa'a xa xno ndo'
Dios. Cha msa'a xa-yá ndo' bexa,
ndab xa:

—Iteanak bega gu ta ncho len
vas ndee, 28 le'a ta ndee ten ten na'
usa na' ndontsa utsu'u Dios ke ten
be men. Le'a ta ndee nluu le'a nat
le'a Dios mbinno be men dub trat
kub ná xte'e wen ya'an bexa ndo'
Dios. 29 No gáp na' ndo' bega le'a
na' yá na'antapa go'o vin ten uv,
gast gal wizh go'ono na' bega-yá
stub biaj sa nibe'e Dios Xus na'.
30 Cha mbilto'o bexa dub cant
ndo' Dios. Cha uto'o bexa ncha'be
bexa Bet Olivo.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

31 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:
—Le'a te'al ndee le'a iteanak
bega ula'a na', lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab-a: “Le'a na' gut xa
nla'ach be borreg, cha ite'achso
bema.” 32 Ná le'a tso'o na iban
na' le'a na' ned ilayaa ndo' bega
Galilea.
33 Le'a Pedr cha ndab:
—Maska itea be men ula'a ga,
ná le'a na' nunk lá ula ga.
34 Le'a Jesús cha ndab ndo'
Pedr:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a te'al
ndee gor biseata kwezh boy, le'a
lu ta ugeaka mkwi'inla chon biaj,
ndab lu le'a lu lá nchando' na'.
35 Ná le'a Pedr cha ndab:
—Maska gat na' gor na gat go,
le'a na' nunk lá gáp le'a na' lá
nchando' ga.
Le'a iteata be xmen Jesús ndab
lak ndab Pedr.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 We'e le'a Jesús cha ulaya' sa
nsalea' Getsemaní nsea be xmen
xa. Cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Nde'etsa ute bega, ndalen
nda'yadi'izhno na' Dios sa ba'.
37 Cha mbi'i Jesús chon bexa
stub tuzh sa, le'a ta wa Pedr no
itop xin Zebedeo. Le'a Jesús cha
uzhebpa uban myo'o ladna no
kwea' myo'o ladna xa. 38 Cha
ndab Jesús ndo' yon bexa wa:
—Uzhebpa uban ncho lad na'
gast ngi sat na'. Nde'etsa ute bega,
cha utena'no bega na'.
39 Cha usea Jesús stub tuzh sa,
cha usaxib xa gast ndo' yo ngol
xtuzh xa, cha uní'i xa ndo' Dios,
ndab xa:
—Tad, tal syo'o gan, lá ula'a
ga iti'id na' ndo' be gealkwea'
uzhe'eb ndee. Parea lá gak-a lak
nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
40 We'e le'a gor na nsea' Jesús
sa na nde yon xmen xa, le'a bexa
ndeyats. Cha ndab xa ndo' Pedr:
—¿Ni dub gor lá uxik bega
kwena'no bega na' zha? 41 Utena'
bega no bidi'izhno bega Dios,
ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u
bega. Le'a lado'o bega nlad gun ta
wen, ná le'a idub bega lá uxik.
42 Cha ncha'agal Jesús
ncha'yadi'izhno xa Dios, ndab xa:
—Tad, tal na' juerska iti'id ndo'
be gealkwea' ndee, gak-a lak nlad
go.
43 Le'a gor nsea'gal Jesús sa
nde bexa wa, le'a bexa ndeyats-
gal, geal le'a bexa uzhebpa nyo'o
xka'alna. 44 Cha mla'agal xa bexa,
ncha'yadi'izhnogal xa Dios biaj
yon, cha ndabgal xa lakka ndabla
xa ndo' Dios. 45 Cha nsea'gal xa sa
nde bexa, cha ndab xa:
—¿Galka bi ndeyats bega zha,
no bi ndeune'e bega zha? Nat
bwi'i bega yá ngol gor le'a na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
yak cuent ndo' ya'a bexa ugap.
46 Goste bega, ncha'be beuna.
Bwi'i bega le'a xa yun cuent na'
yá nseala ba'a.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap
(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Bi li nso'yadi'izh Jesús le'a
Judas, xa no nak dub tibtop xmen
Jesús, ulennola be men kwa'ad
no'o be spad nsea garrot. Le'a

ta wa bexa mtu'ub ule'ay nibe'e
no bexa gox nsak isen bexa Jesús.
48 Le'a Judas, xa li yun cuent Jesús,
nedla ndab ndo' be men wa: “Le'a
xa na gaw na' chit be'al ndo' na
wa, xa we'e isen bega.”
49 Le'a gor ulaya' Judas sa wa,
cha uxax ubii xa wats Jesús, cha
ndab xa:
—Tiux ga, Mech.
Cha mchealto'o xa ndo' Jesús.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Amig, ¿xti'in nsea lu?
We'e le'a bexa kwa'ad wa cha
ubii gax, cha usen bexa Jesús.
51 Ná le'a dub xa nso' wats
Jesús ulo'o spad tuzh ten na,
cha ulobto'og xa ncha' dub xmen
ule'ay ndon le'a nsak. 52 Le'a Jesús
cha ndab ndo' xa ten spad wa:
—Ulocha'aw spad ten lu len
lid-a. Le'a itea bexa ndanti'in
spad, le'a xa wa ndo' spadka
gat. 53 ¿Lá ini'í lu le'a na' syo'o
gan ina'ab ndo' Xus na' bi le'a
nat, cha utu'ub xa masla dub
tibtop xkwa'a si'il be angel gakno
na'? 54 Parea tal na' li gun, we'e
na'anpa gak-a lak nkeani'i di'izh
ten Dios be ta nsabndo' iti'id na'.
55 Cha ndab Jesús ndo' be men
wa:
—¿Xta'an nseano bega spad
nsea garrot isen bega na' cuent
dub wa'an? Itea wizh nluu na' be
men wats ni'i ten Dios lat bega, ná
lá isen bega na' sa wa. 56 Parea
le'a iteanak be ta ndee nsatid
ndontsa gak-a lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ta ndab bexa mbidi'izh
sakndo' Dios.
We'e le'a itea be xmen Jesús cha
mxo'on, mla'a bexa Jesús.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio
(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54,63-71; Jn. 18:12-14,19-24)

57 Le'a bexa na li usen Jesús wa
cha mbi'i xa ta lid Caifás ule'ay
ndon le'a nsak, sa mzhealbela be
mech ten ley no bexa gox nsak.
58 Le'a Pedr sittsa nchankea tso'o
Jesús, gast uyo'o Pedr len tale ten
ni'i wa. Cha usob Pedr gax wats
bexa nla'ach sa wa, natsa ini'í xa
ná xta'an yasea Jesús.
59 Le'a be ule'ay nibe'e no bexa
gox nsak no iteata bexa nsak
wa nkwa'an be men ukwi'in gab
le'a Jesús ndapka ke, ta nsabndo'
gat xa. 60 Le'a kwa'ad be men
mkwi'in nsake Jesús, ná lá izheal
bexa nibe'e wa ni dub ke nsabndo'
gat Jesús. We'e ulen stop bexa,
61 cha mkwi'in bexa ndab:
—Le'a xa ba' ndab le'a xa sun
gan ulate ni'i ten Dios, cha gal
wizh yon le'a xa gunde'egal-a.
62 We'e le'a ule'ay ndon le'a
nsak wa ngwaso', ndab ndo'
Jesús:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? ¿Ta
ugeaka ta ndab bexa ndee le'a lu
li ndab zha?
63 Ná le'a Jesús na'an xte'e ngab.
We'e le'a ule'ay wa cha ndabgal
ndo' Jesús:
—Le'a Dios nban nsobwi'i, le'a
na' nibe'e ndo' lu gud ndo' besa
naga lu nak Cristo Xin Dios zha.
64 Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a. No gáp na'
le'a nat idub ncha'a ndo' ndee
le'a bega ini'íka le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, isob wats Dios
lad ga'al xa ndon le'a nibe'e, no
ilengal na' ndo' xkaw.
65 Le'a ule'ay ndon le'a nsak wa
cha utsaw xab na tant ndakloo xa,
cha uge' ndab xa ndo' bexa nde sa
wa:
—¡Le'a xa ndee unisi Dios!
¿Xta'anta nki'in beuna kwa'adta
xa usake xa? Le'a bega mbi'ín
xte'e ugap uní'i xa. 66 ¿Nat zha
xte'e gab bega, xte'e gunno beuna
xa?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—¡Le'a xa ndapka ke nsabndo'
gat xa!
67 Cha mchukko bexa ndo'
Jesús, no udin bexa Jesús. No
ncho bexa utichya'a ndo' Jesús,
68 ndab bexa ndo' Jesús:

—Tal lu ta ugeaka nak Cristo, ¡gud ná ton udin lu!

Pedr ndab lá nchando' Jesús
(Mr. 14:66-72; Lc. 22:55-62; Jn. 18:15-18,25-27)

69 Ndalen wa le'a Pedr nsob tso'o juer tale wa. Cha ubii dub xagots ndun ti'in sa wa wats Pedr, ndab xa:
—Go no ukeseano Jesús xa Galilea, ¿la?
70 Ná le'a Pedr cha mkwi'in ndo' ga'al itea bexa wa ndab:
—Na' lá iní xta'an ndab go ndo' na'.
71 Cha ncha'a Pedr mas gax to'o puert. We'e cha uni'í stubgal xagots Pedr, ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a xa ndee no ukeseano Jesús xa Nazaret.
72 Ná le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab xa:
—Le'a Dios nsobwi'i le'a na' lá nchando' xabgi'i ba'.
73 Tso'oma wa le'a bexa nde sa wa ubii wats Pedr ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a go no nak dub xmen xa ba', le'a go ndadi'izh lak ndadi'izh bexa Galilea.
74 Le'a Pedr cha ngokloo ndab ndo' bexa:
—¡Nsobwi'i Dios le'a na' lá nchando' xa ba'!
Zha le'a dub boy utezh. 75 We'e le'a Pedr cha mtse'a ladna ta ndab Jesús: "Le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'." Cha uto'o Pedr tso'o juer, cha uzhebpa mbi'in xa.

27

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat
(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Le'a ngol gor ngot xe'a, le'a itea be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak ten bexa judio dubtsa mbidi'izh xte'e gun bexa gan gat Jesús. 2 Cha mxi bexa Jesús cha mbi'i bexa xa ndo' Poncio Pilat, xa nibe'e idub región wa.

Xte'e ngut Judas

3 Le'a Judas xa na li myun cuent Jesús wa, gor uni'í xa le'a bexa wa dubtsa mbidi'izh gat Jesús, cha mgondo' xa le'a xa ugap mbin. Cha mbi'i xa isagalnti'i med plata wa sa nde be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak wa. 4 Cha ndab Judas ndo' bexa:
—Le'a na' mbin dub ta ugap, myun na' cuent dub xa gat, mas ni lá ndap xa ke.
Ná le'a bexa wa cha ndab:
—Le'a besa na'an xá gealnyu' ná ta li mbin lu wa. Le'a ta wa cuent ten lu nak.
5 We'e le'a Judas cha udabi be med wa len ni'i ten Dios. Cha uto'o xa sa wa, cha ulo xa do'o gen xa, mtsebe xa gen xa.
6 Le'a be ule'ay nibe'e cha mkanle'e be med wa, cha ndab bexa:
—Lá nsabndo' gunti'in beuna med ndee cuent be med gon, le'a-yá ngokti'in ndontsa gat dub men.
7 Cha mbidi'izh bexa isi'i bexa dub ble'a yo ten dub xa ndande'e be ta btsi'in, ndontsa sa we'e iga'ach tal ton bexa sit gat gezh Jerusalén. 8 Ta we'e gast nat le'a yo wa nsalea' Yo Ten. 9 Li ngok-a lak ndab Jeremías xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa: "Usen bexa galnti'i med plata, lak mbidi'izh bexa Israel kix bexa. 10 Le'a med wa cha usi'i bexa yo ten xa ndande'e be ta btsi'in. Le'a ta wa ta ndab Dios ndo' na'."

Pilat unabdi'izh ndo' Jesús
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Le'a gor nso' Jesús ndo' Pilat xa nibe'e wa, le'a Pilat cha unabdi'izh ndab ndo' Jesús:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a.
12 We'e le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak wa sian ta'a

msake Jesús, ná le'a Jesús ni lá ut-
sakndo'. 13 Le'a Pilat cha ndabgal
ndo' Jesús:
—¿Lá ndo'ón lu be ta sian li
nsake bexa ba' lu zha?
14 Parea le'a Jesús ni dub
di'izh lá ika'ab, cha uzhe'eb ng-
wanseana Pilat.

Pilat ndab gat Jesús
(Mr. 15:6-15; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

15 Le'a itea li'in zha ndal ujest
Pascua wa, le'a Pilat ngo'o dub
men nkea litgi'ib, tal ton nlad be
men ito'o. 16 Le'a zha wa uyo'o
dub xabgi'i nsalea' Barrabás nkea
litgi'ib, dub xa uni'í itea be men
xta'an ta ugap mbin xa. 17 Le'a gor
mzhealbe be men ta lid Pilat, le'a
Pilat cha ndab ndo' bexa:
—¿Ton nlad bega ula na',
Barrabás nate Jesús xa ndab be
men nak Cristo?
18 Le'a Pilat uni'í le'a be ule'ay
nibe'e nxee ladna ndo' Jesús ta na
mas kwa'ad men ndeseano Jesús,
ta we'e myun bexa cuent Jesús.
19 Le'a gor na li nsob Pilat sa
nibe'e Pilat wa, le'a xagots ten
xa mtu'ub dub xa gab ndo' xa:
"Na'an xte'e gunno lu xabgi'i wen
wa, le'a na' uzhebpa mzheb dub
ta mche'ano lad na' xa te'al."
20 Parea le'a be ule'ay nibe'e
no bexa gox nsak mki'il be men
wa inab bexa igo'o Pilat Barrabás
litgi'ib, cha gat Jesús. 21 Ta we'e
le'a gor na unabdi'izhgal Pilat
ndo' be men ná ton ndo' itop bexa
wa nlad bexa igo'o Pilat, le'a be
men wa cha ndab:
—¡Bgo'o ga Barrabás!
22 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xte'e gunno na' Jesús xa
ndab be men nak Cristo zha?
Le'a iteanak bexa wa cha uge'
ndabbe:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
23 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xta'an dub ta ugap mbin xa
zhaga?
Parea le'a be men wa ndi mas
uge' ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
24 Le'a gor uni'í Pilat le'a Pilat
lá gun gan ndo' bexa le'a bexa
ndi mas ndakloobe, cha usen Pilat
dub ta ncho nits. Cha mna'a Pilat
ndo' ga'al be men wa, ndab xa:
—Le'a na' na'anpa le'a ndap ke
gat xa wen ndee. Le'a ta wa cuent
ten bega nak.
25 We'e le'a iteanak be men wa
cha ndabbe:
—Le'a besa ndee no be xin besa
le'a ndap ke gat xa ba'.
26 We'e le'a Pilat cha mgo'o
Barrabás litgi'ib. Cha ndab Pilat
ndo' be soldad kin bexa Jesús, cha
uke'a bexa Jesús ndo' cruz.

Be soldad usalad mbinno Jesús
(Mr. 15:16-20)

27 Le'a be soldad ten Pilat cha
mbi'i Jesús len lid Pilat sa nsalea'
pretorio. Cha mzhealbe kwa'adta
be soldad gangeak wats Jesús.
28 Cha ulate bexa xab Jesús, no
mgak bexa Jesús dub lad ko'ol ta
nane. 29 No msob bexa dub ta
rued xos yagich gek Jesús cuent
coron. Cha msob bexa dub bar
ya'a Jesús lad ga'al. Cha msaxib
bexa ndo' Jesús mbin usaladno
bexa Jesús, ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa
judio!
30 Cha mchukko bexa ndo'
Jesús, cha ute bexa bar nsén
Jesús, cha le'aka bar wa nla' bexa
gek Jesús. 31 Le'a gor na mtayun
usaladno bexa Jesús, cha ulate
bexa lad nane nak Jesús. Cha
mgak bexa Jesús le'aka xab Jesús,
cha ncha'ano bexa Jesús sa ikea
xa ndo' cruz.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Le'a gor uto'o be soldad sa
wa, cha mzhe'al bexa dub xabgi'i
nsalea' Simón xa gezh Cirene. Cha

mbin bexa juers go'o xa cruz ten
Jesús.
33 Cha ngol gor ulaya' bexa sa
nsalea' Gólgota, dub di'izh gab tit
gek men. 34 Cha msa'a bexa vin
kwi mbich ta ula'pa goo Jesús. Ná
le'a gor na mbin xa preb-a, cha lá
ka'abta xa goo xa-yá.
35 Cha mke'a be soldad Jesús
ndo' cruz, cha ulo'o bexa dub
suert ndontsa ini'í bexa ná ton
ika'a be xab Jesús. Li ngok-a lak
ndab dub xa mbidi'izh sakndo'
Dios tiemp polta, ndab xa: "Ulo'o
bexa dub suert ndontsa ini'í bexa
ná ton ika'a be xab na'." 36 Cha
ndeula'ach be soldad xa sa wa.
37 Le'a gek cruz ten Jesús wa
mke'a bexa dub letr ndab ná
xta'an li nkea xa ndo' cruz,
ndab-a: "TA NDEE JESÚS, XA
NIBE'E TEN BEXA JUDIO."
38 Nsea top wa'an mke'a bexa
ndo' cruz wats Jesús, dub xa
wats lad ga'al Jesús, nsea stub
xa wats lad raves. 39 Le'a be
men nseabetid sa wa xela uní'i
ndo' Jesús, nkwi'in bexa gek bexa,
40 ndab bexa ndo' Jesús:
—Lu ndab le'a lu ulate ni'i ten
Dios, cha ixiste lu-yá wizh yontsa.
Nat byun libr le'aka lu. ¡Tal lu Xin
Dios, ula' ndo' cruz ba'!
41 No liga le'a be ule'ay nibe'e no
be mech ten ley no bexa fariseo no
bexa gox nsak wa ndun usaladno
Jesús, ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:
42 —Le'a xa ba' le'a ngokno be
men, ná lá gun xa gan ulat xa
le'aka xa ndo' gealgut. Tal le'a xa
ba' xa nibe'e ten beuna xa Israel,
ila' xa ndo' cruz, cha gungea ladna
beuna xa. 43 Le'a xa ba' ndab le'a
nge' ladna Dios. Nat gakno Dios
xa tal le'a Dios nlad, le'a xa ba'
ndab le'a xa Xin Dios.
44 No liga le'a itop wa'an nkea
ndo' be cruz wats Jesús wa xela
uní'i ndo' Jesús.

Jesús ngut ndo' cruz
(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Le'a ngol gor gawizh le'a
idub ndo' gizhliyo mkaw gast gor
nkea uyon gor uzhe. 46 Le'a ngol
gor nkea uyon wa le'a Jesús uge'
ndab:
—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —
le'a ta wa dub di'izh gab: Dios ten
na', Dios ten na', ¿xta'anxá mlalad
go na' zhaga?
47 Le'a ncho bexa nde sa wa gor
na mbi'ín bexa ta li ndab Jesús wa,
cha ndab bexa:
—Le'a xa ba' nbezh Elí.
48 Zha le'a dub bexa wa uto'o
karrel, ncha'dob dub lad xi'il, cha
ulo xa-yá ndo' vinagr. Cha msob
xa-yá gek dub yalod ndontsa goo
Jesús ta wa. 49 Parea le'a iteata
bexa wa ndab ndo' xa wa:
—Kweas go, le'a beuna ini'í
naga si'id yakno Elí xa.
50 We'e le'a Jesús cha uge'gal
utezhat, cha ngut xa. 51 Zha le'a
lad uta'a ncho bse'a len ni'i ten
Dios cha usaw gast ga'ap no gast
ila', ngok top ble'a-yá. No ngok
xo'o gast ule'a be ge' ubi'i, 52 no
mya'al be ge'lo'o sa mga'ach be
men ngut. Cha myaste kwa'ad
bexa ngut, bexa nak xmen Dios.
53 Cha uto'o bexa wa len ba'a wa.
Le'a tso'o na mbangal Jesús, cha
uyote bexa wa Jerusalén cha uni'í
kwa'ad be men bexa.
54 Le'a gor ngok xo'o nsea
iteata be ta'a wa, le'a xa nibe'e
ten soldad no iteata be soldad
ndeula'ach Jesús wa cha uzhebpa
mzheb, ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee
Xinka Dios.
55 Le'a sa wa sittsa ndewi'i
kwa'ad be xagots, bexa na uto'o
Galilea usankea bexa tso'o Jesús,
no ngokno bexa Jesús nes ncha'a
xa Jerusalén. 56 Le'a lat bexa wa
no Marí xa gezh Magdala nso', no
Marí xna'a Jacob nsea Kosé, no
xna'a be xin Zebedeo.

Jesús mga'ach
(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Le'a ngol gor uzhe cha ulen
dub xabgi'i rik nsalea' Kosé, xa
gezh Arimatea, dub xa no ndan-
gea ladna Jesús. 58 Le'a xa wa
ngwa' ndo' Pilat, cha unab xa
Jesús. Le'a Pilat cha unibe'e ula'a
be soldad go'o Kosé Jesús. 59 Cha
uxe'e Kosé Jesús ndo' cruz wa, cha
mtixko xa Jesús dub lad ko'ol ta
umbi'i. 60 Cha ulo xa Jesús len
dub ba'a cuent ge'lo'o, dub ta tlaw
myan ndo' ge'da'a. Cha mtixte xa
dub ge' si'il to'o ba'a wa, cha nsea'
xa. 61 Le'a sa wa nde Marí xa
Magdala no stubga Marí lad to'o
ba'a wa.

Be soldad ndeula'ach ba'a mga'ach Jesús

62 Le'a ngot xe'a stubga wizh
dub wizh ne'e bexa judio, le'a
be ule'ay nibe'e no bexa fariseo
ngwa' ndo' Pilat, 63 ndab bexa:
—Señor, le'a besa ntse'a ladna
le'a Jesús xa ukwi'in wa ndab gor
na bi nban xa le'a xa wizh yontsa
iban ndo' gealgut. 64 Ta we'e nab
besa ndo' go inibe'e ga ya'ula'ach
be soldad to'o ba'a gast wizh yon.
Tal na'anpa li gun ga le'a be xmen
xa gi'id gor te'al, cha go'o bexa wa
xa. Cha ukwi'in bexa gab bexa
ndo' be men le'a xa wa mbanla
ndo' gealgut. Tal le'a bexa li
ukwi'in le'a ta wa mas ugap ndo'
lak mkwi'in Jesús wa.
65 We'e le'a Pilat cha ndab ndo'
bexa:
—Ula'achka be soldad sa wa.
Wa' bega cha btsaw chá bega to'o
ba'a wa lak ndák bega.
66 We'e le'a bexa wa cha
ncha'be, cha ulo bexa dub ta'a to'o
ba'a wa, natsa ini'í bexa tal ton
uxa'al-a. Cha myanbe be soldad
sa wa ula'ach bexa-yá.

28

Jesús mban ndo' gealgut
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Ngol utid wizh ne'e bexa wa,
gor ngot xe'a wizh ned ten sman,
le'a Marí xa Magdala no stubga
Marí ncha'wi'i ba'a wa. 2 We'e
cha ngok dub xo'o si'il. Le'a dub
angel ten Dios uto'o gibe'a ula'
sa wa, cha udob xa ge' to'o ba'a
wa, cha usob xa tso'o-yá. 3 Le'a
angel wa ndon ndu'u na' cuent
beal' usi'i. No xab xa ndon mbe
xi'il na'. 4 Le'a gor uni'í be soldad
ta wa, uzhe'eb nzheb bexa gast
nxis bexa, cha ulayat bexa ndo' yo
cuent bexa ngut. 5 Le'a angel ndab
ndo' be xagots wa:
—Lá izheb bego, le'a na' uníka
le'a bego nkwa'an Jesús, xa ngut
ndo' cruz. 6 Le'a xa na'an sa ndee,
le'a xa ndi mbanla lakka ndab xa.
Utseawi'i bega sa mka'ach bexa
xa. 7 Cha uxax bya' bega, cha gud
bega ndo' be xmen Jesús le'a xa
mbanla ndo' gealgut. No ncha'a
nedla xa ndo' bexa wa Galilea, le'a
sa wa ini'ígal bexa xa. Le'a na'
ta ndeekama nsabndo' gáp ndo'
bego.
8 We'e le'a be xagots wa nzheb,
parea uzhebpa nten ladna bexa.
Cha uxax mka'an bexa wats ba'a
wa, karrel nsea'beyab bexa-yá
ndo' be xmen Jesús. Le'a nes
nsea'be be xagots wa, 9 ngi zha
uni'í bexa le'a Jesús nseala nes,
cha unidi'izh Jesús ndo' bexa. Cha
ubii bexa wats Jesús, msaxib bexa
ndo' xa. Cha udi'id bexa xo'o
Jesús, ndankea bexa xa. 10 We'e
le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Lá izheb bega. Bya'yab bega
ndo' be xmen na', bexa cuent nak
wit na', ya'be bexa Galilea, le'a sa
wa ini'ígal bexa na'.

Ta mbidi'izh bexa nla'ach to'o ba'a

11 Ndalen li ncha'be be xagots
nes wa, le'a pla be soldad nla'ach
to'o ba'a wa uyote gezh wa, cha
mbidi'izh bexa ndo' be ule'ay
nibe'e wa iteanak be ta li uyo'o
wa. 12 Le'a bexa nibe'e ten ule'ay

wa cha ngwa'yadi'izhno bexa gox
nsak ten bexa judio ná xte'e gun
bexa. We'e cha msa'a bexa sian
med ndo' be soldad wa, 13 ndab
bexa:
—Gud bega le'a be xmen Jesús
mbi'id gor te'al cha mbiwa'an
bexa Jesús gor ndeyats bega.
14 Tal le'a xa nibe'e wa go'ón-a,
le'a besa le'a ika'ab sakndo' bega,
ndontsa na'an xta'an gunno xa
bega.
15 We'e le'a be soldad wa cha
usen be med wa, cha mbidi'izh
bexa lak ndab be ule'ay wa. Le'a
ta wa gast wizh nat li ndadi'izh
bexa judio lak mkwi'in be soldad
wa.

Be xmen Jesús ya'be yadi'izh di'izh wen ten Dios
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 We'e le'a isatibdub be xmen
Jesús ncha'be Galilea, gast bet
sa ndabka Jesús ya'be bexa wa.
17 Le'a gor uni'í bexa Jesús, cha
ngwankea bexa xa, parea ncho
bexa bi lá ndangea ladna ti le'a
Jesús xa wa. 18 Le'a Jesús cha ubii
wats bexa, ndab xa:
—Le'a Dios msa'a juers nibe'e
na' iteanak be ta ncho gibe'a no
ndo' gizhliyo. 19 Ta we'e wa' bega
idub nax ndo' gizhliyo ndo' be
men itea be nacion, bluu bega
bexa xte'e gak bexa xmen na'. Cha
ulalea' bega bexa, gunti'in bega
lea' Dios Xus na', no lea na' xa nak
Xin Dios, no lea' Espíritu ten Dios.
20 Bluu bega bexa uxobgek bexa
iteanak ta unibe'e na' ndo' bega.
Lá yalad bega le'a na' nkeseano
tse'e bega gast initndo' gizhliyo
ndee. Lika nak-a.

Be di'izh ten Jesús mke'a Marc

Le'a libr Marc nse'at sian be ta wen mbin Jesús ndo' be men. Le'a xa myunyakna kwa'ad bexa ngwa'ad no mud no xa lá na'be. No mxiste xa dub me'ed gots tuzh ndo' gealgut. No msa'a xa ta gaw uzhe'eb kwa'ad men pa dub ga'ay mil xa. No utsin ngok xa ndo' be me'ed byux. Le'a Marc mgondo' le'a Jesús na'anpa dub xa wentsa, ndi le'a xa nak Xin Dios. Le'a Marc mke'a ta ndee ndo' be xmen Cristo, bexa na'anpa xa judio, bexa nit ndencho gezh Roma.

Juan mbidi'izh ndo' be men
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9,15-17; Jn. 1:19-28)

1 Lnde'e usaxan di'izh wen ten Jesucristo, Xin Dios, 2 lak mke'a
profet Isaías sakndo' Dios ndab xa:

Una', le'a na' utu'ub dub xa ya'
ned ndo' lu gudi'izh di'izh
ten na',
ndontsa listla kwe be men gal
zha ilen lu.
3 Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa
bid, uge' gab xa:
“Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e.
Bkeaso' bega nes ten xa.”

4 Le'a xa wa Juan, xa uyo'o ge'e sa bid. Ulalea' xa be men len nits, no ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak bexa, no italea' bexa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bexa.

5 Le'a kwa'ad bexa Jerusalén no bexa idub distrit Judea uto'o ncha'yo'ón di'izh ten Juan. Le'a gor na mgondo' bexa be ke ten bexa, le'a Juan cha ulalea' bexa len nits yowbe'e Jordán.

6 Le'a xab Juan naknde'e gich las came, nsea dub sinch gid nde len xa. Le'a xa ndaw mbit, nsea mzhin ser ndo xa. 7 Ndadi'izh Juan, ndab xa ndo' be men:

—Le'a tso'o na' ndee ilen stub xa mas nsak ndo' na'. Le'a na' ni lá isaya' kote ndab xa wa. 8 Le'a na' nits-tsa ngolea' bega, ná le'a xa ilen tso'o na' ndee kolea' be men no Espíritu ten Dios.

Juan ulalea' Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Ngol dub wizh le'a Jesús uto'o gezh Nazaret ten distrit Galilea. Ncha'a Jesús sa nso' Juan, cha ulalea' Juan Jesús len nits yowbe'e Jordán. 10 Le'a gor na uto'o Jesús len nits wa, le'a Jesús uni'í mya'al gibe'a. Le'a Espíritu ten Dios cuent dub palom ncha'la' sa nso' Jesús. 11 No ulen ti Dios gibe'a ndab ndo' Jesús:

—Lu nak Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna lu, no ntenno lad na' lu.

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Le'a Espíritu ten Dios cha mbi'i Jesús ge'e bid sa na'an men. 13 Le'a sa wa uyo'o Jesús dub top ga'al wizh lat be man ge'e wa. We'e ulen maxu'u uzhe'eb mbin preb Jesús nlad maxu'u utsabgix Jesús. Tso'o wa cha ulen be angel ten Dios mla'ach bexa Jesús.

Jesús usaxan ndun ti'in ndab Dios gun xa
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Tso'o na mke'a be men Juan litgi'ib, le'a Jesús cha nsea' le'aka Galilea, ukesea uluu xa be men di'izh wen ten Dios ná xte'e nibe'e Dios be men. 15 Ndab xa:

—Le'a tiemp yá ngol. Le'a zha inibe'e Dios lado'o be men yá gax nak. Bla'a bego be ta ugap nak bega, no bingea ladna bega di'izh wen ten Dios.

Jesús mti dap xa nsen mbeal gak xmen xa
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Le'a dub gor nchasea Jesús
to'o lagun si'il nsalea' Galilea, cha
uni'í xa Simón nsea Ndres wit
Simón, ndeutsa'ab red ten na len
nits, le'a bexa wa xa nsen mbeal.
17 Cha ndab Jesús:
—Usankea bega tso'o na', le'a
na' uluu xte'e yunjunt bega be
men ndo' Dios.
18 Bi le'a gor wa cha mla'a bexa
be red ten bexa, cha ncha'ano
bexa Jesús.
19 We'e cha usea bexa stub tuzh
sa. Cha uni'í Jesús dub xa nsalea'
Jacob nsea stub xa nsalea' Juan
wit Jacob. Le'a bexa wa ndi'ib
ndo' dub barco ndego ramient be
red ten na. 20 Cha utezh Jesús
itop wit bexa. Le'a bexa wa cha
mchanso' xus na Zebedeo ndo'
barco wa no be mos ten bexa. Le'a
Jacob no Juan cha ncha'ano Jesús.

Dub xabgi'i nsak gizh tont, ncho mbi bxin len lado'o na
(Lc. 4:31-37)

21 Cha uyote bexa len gezh Ca-
pernaum. Le'a ngol wizh ne'e
be men, le'a Jesús cha ncha'uluu
be men len ni'i sa nzhealbe bexa
judio gezh wa. 22 Le'a be men wa
ndanseana xte'e ndadi'izh xa, le'a
ta ndadi'izh xa wa nluu le'a xa
uzhe'eb ndap juers, na'anpa lak
nluu be mech ten ley. 23 Le'a len
ni'i wa nsob dub xabgi'i nsak gizh
tont ncho mbi bxin len lado'o na.
Le'a ta wa uge' ndab ndo' Jesús:
24 —¿Xta'an nsea ugal lu besa,
Jesús xa Nazaret? ¿Nati nsea
unitndo' lu besa zha? Na' uní ton
nak lu, le'a lu xa umbi'i mtu'ub
Dios.
25 Le'a Jesús uteyo mbi bxin wa,
ndab xa:
—¡Kexga lu! ¡Uto'o len lado'o
xa ba'!
26 We'e le'a mbi bxin wa udabi
xabgi'i wa, cha utezhat xa, cha
uto'o mbi bxin wa len lado'o xa.
27 We'e le'a itea be men wa ng-
wanseana, nabdi'izh bexa ndo' be
ltsa'a xa, ndab bexa:
—¿Xte'e nak ta ndee zha? Le'a
xa nluu dub ta'a ni gol go'ón
beuna, no uzhe'eb ndap xa juers,
gast be mbi bxin nxobgek ndo' ta
ndab xa.
28 Le'a ta li mbin Jesús wa cha
uxax mgen idub Galilea.

Jesús myunyakna xnazha'ap Simón
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Le'a gor na uto'o bexa len
ni'i wa, le'a Jesús ncha'ano Jacob
nsea Juan ta lid Simón nsea Ndres.
30 Le'a xnazha'ap Simón nax ncho
xlea. Le'a gor na ndab bexa-yá
ndo' Jesús, 31 le'a Jesús cha ubii
sa nax xa wa, usen xa ya'a xa, cha
uxiste Jesús xa. Cha bi le'a gor wa
mto'o xlea xa, cha msa'a xa ta gaw
bexa wa.

Jesús myunyakna kwa'ad xa gizh
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Le'a gor na ngwa'asla wizh
cha nsea te'al, le'a be men ulenno
kwa'adpa bexa gizh nsea bexa
nsak gizh tont ncho mbi bxin len
lado'o na. 33 Le'a idub gezh men
myakjunt to'o ni'i wa. 34 Le'a
Jesús myunyakna kwa'adpa be
men nsén isando' gealgizh, nsea
ulantu'ub Jesús be mbi bxin ncho
len lado'o be men wa. Lá ula'a xa
ngudi'izh be mbi bxin, geal le'a be
ta wa uni'í ton nak Jesús.

Jesús mluu be men Galilea
(Lc. 4:42-44)

35 Ngol gor bi te'alta le'a Jesús
ngwaste, cha ncha'a xa dub sa
na'an men, sa na ngwa'yadi'izhno
xa Dios. 36 Le'a Simón no sta-
pla bexa uto'o ncha'kwa'an Jesús.
37 Ná gor na mzheal bexa Jesús,
cha ndab bexa ndo' xa:
—Le'a be men we'e itea
nkwa'an ga.
38 Le'a Jesús cha ndab:
—Ncha'be beuna be gezh gax
ndee. Ulu'u na' be men, le'a na'
ti'in we'e ndal ndo' gizhliyo.

39 We'e le'a Jesús cha nchasea
be gezh idub distrit Galilea, nluu
xa be men len be ni'i sa nzhealbe
bexa judio, nsea ulantu'ub Jesús
be mbi bxin ncho len lado'o be
men.

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Le'a dub wizh ulen dub
xabgi'i wats Jesús, dub xa nsa'gea
las na, le'a ta wa dub gealgizh
nsalea' lepra. Cha msaxib xa ndo'
Jesús, ndab xa:
—Tal go nlad yunyakna go na',
le'a na' uní le'a ga sunka gan.
41 Le'a Jesús cha mlats ladna xa
wa, cha mxo'ob Jesús ya'a na tso'o
xa wa. Cha ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. Nat
myakna lu.
42 Bi le'a gor wa le'a gealgizh wa
cha unitndo', cha myakna las xa.
43 We'e le'a Jesús cha unibe'e ndo'
xa, ndab Jesús:
—Nat syo'o gan ya' lu. 44 Na'an
ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e
myakna lu. Dubga'al ndo' ule'ay
wa' uluu las lu, le'a lu myaklana.
Nsea bi'i be man xnab lak nibe'e
ley mke'a Moisés usa'a be men
zha nyakna bexa, ndontsa ini'í be
men le'a lu myaklana.
45 Ná le'a nes nsea' xabgi'i wa,
usaxan ndadi'izh xa ndo' be men
xte'e myunyakna Jesús xa. Ta
we'e le'a Jesús lá yoota gan ga'al
yate ni dub len gezh wa. Sbe'en
dub lad sa na'an men ukesea xa,
ná le'a be men itea lad uto'o
ncha'beka wats Jesús.

2

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Ngok stapla wizh mtancha'gal
Jesús gezh Capernaum. We'e
mbi'ín be men pa ni'i na ncho
Jesús. 2 Cha uxax mzhealbe
kwa'ad men sa wa, gast ni to'o
ni'i wa lá ugalta kwe be men.
Cha mluu Jesús bexa di'izh ten
Dios. 3 Le'a gor wa ulaya' dap men
ncha'ano dub xabgi'i gizh lá yoo
gan isea. 4 Ná le'a tant kwa'ad
be men nde sa wa, le'a bexa lá
yo'o gan ibii wats Jesús. Cha
ndi ukea bexa gek ni'i wa, mxa'al
bexa-yá ga'al-la sa nso' Jesús. Cha
mla'ko bexa yalo'on nax xa gizh
wa ndo' na. 5 Le'a Jesús mna'la
le'a bexa mge' ladna le'a Jesús sun
gan yunyakna xa gizh wa. Cha
ndab Jesús ndo' xa:
—Amig, le'a be ke ten lu
myu'ula.
6 Ná le'a be mech ten ley ndebe
sa wa cha mbinbe'ebe: 7 "¿Xta'an
ngi li ndab xa ndee zhaga? Le'a
ta ndab xa uzhe'eb dub ta lá nsak
ladna Dios. ¿Ton isu'u utsu'u be
ke ten be men zha? Nabtsa Dios
su'u." 8 Ná le'a Jesús cha mgenna
xte'e ndanbe'e bexa wa. Cha ndab
Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndanbe'e bega
zha? 9 ¿Xta'an mas lid bid gáp na'
ndo' xa gizh ndee, le'a ke ten xa
myu'ula, nati gáp na' gaste xa, cha
kob xa yalo'on ten xa, cha isea xa?
10 Le'a nat ini'í bega le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o
gan utsu'u be ke ten be men.
Cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
11 —Gáp na' ndo' lu goste, cha
udob yalo'on ten lu ba', cha bya'
ta lid lu.
12 Le'a xa wa uxax ngwaste, cha
udob xa yalo'on ten xa. Cha uto'o
xa sa wa ndo' ga'al iteanak be
men. Le'a itea bexa nde sa wa
ngwanseana, ndab bexa le'a Dios
uzhe'eb dub Dios juert, no ndab
bexa:
—Ta ndee dub ta nunk beuna
gol ni'í.

Jesús mti Leví, xa no nsalea' Mateo
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Tso'o wa ncha'agal Jesús to'o
lagun wa. Le'a kwa'ad men ulen

wats Jesús, cha mluu Jesús bexa
di'izh ten Dios. 14 Le'a sa ncha'tid
Jesús wa uni'í Jesús dub xabgi'i
nsalea' Leví xin Alfeo. Le'a Leví
wa nsobyun ti'in nsen xa med
nkix be men ndo' gobier Roma.
Cha ndab Jesús:

—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!

Le'a Leví cha ngwaso', cha us-
ankea xa tso'o Jesús. 15 Ngol tso'o
wa le'a Jesús nsea be xmen xa
ngwa'daw ta lid Leví. No kwa'ad
be men ncha'ano Jesús sa wa,
bexa ndun ltsa'a ti'in mbin Leví,
nsea kwa'adta bexa na ndab be
men ugap nak bexa. 16 Le'a gor
uni'í be mech ten ley no bexa
fariseo le'a Jesús nsobyawno bexa
ugap no bexa nsen med, cha we'e
unabdi'izh bexa ndo' be xmen
Jesús, ndab bexa:

—¿Xta'an ndawno Jesús bexa
nsen med ba' no iteata bexa ugap
ba' zha?

17 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta
wa, cha ndab Jesús ndo' bexa wa:

—Le'a be men na'anpa gizh lá
nki'in doctor, ndi le'a xa gizh
nki'inka xa wa. Le'a na' na'anpa
ndalte'ezh bexa ndanbe'e le'a lá
ndap ke; na' ndi ndalte'ezh bexa
ngondo' le'a ndap ke.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Le'a be xmen Juan nsea be
xmen bexa fariseo ncho be wizh
lá ndaw bexa ndontsa mas yankea
bexa Dios. We'e ngol dub wizh
le'a pla be men ndab ndo' Jesús:

—Le'a be xmen Juan nsea be
xmen bexa fariseo ncho wizh lá
ndaw bexa. Ná le'a be xmen ga
zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun ta
wa?

19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Nsak bega zha le'a dub sa
nchilya'a men le'a bexa nde sa
wa lá nsabndo' gaw, zha bi ncho
xabgi'i mchilya'a wa? 20 Parea gal
dub wizh le'a be men go'o xabgi'i
mchilya'a wa. We'e le'a bexa nde
sa wa lá gaw dub tiemp.

21 'Na'an ton ngo ramient lad
gox nsea dub ble'a lad kub. Tal
le'a xa li gun, le'a lad kub wa
sya'ad, cha ndi mas stsaw-a lad
gox wa. 22 No na'an ton ngo vin
kub len dub bols gid gox. Tal le'a
xa li gun le'a bich ten vin kub
stsaw bols gid gox wa. Le'a vin
wa cha ibid stsi'i no sazha'a bols
gox wa. Le'a vin kub wa nsabndo'
yoo len bols gid kubga.

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Le'a ngol dub wizh ne'e be
men le'a Jesús ncha'tid sa nax dub
ble'a yo ncho trig. Le'a be xmen
Jesús cha uxe'e pla be bid ten trig.
24 Le'a ncho bexa fariseo cha ndab
ndo' Jesús:

—Una' go, ¿xta'an lba'a ndun
bexa ba', ta na lá nsabndo' gun
bexa wizh ne'e beuna zha?

25 Ná le'a Jesús cha ndab:

—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab
di'izh ten Dios ta na mbin David
dub biaj, zha na uzhebpa ndanna
xa no bexa ndeseano xa zha?
26 Le'a David uyo'o len ni'ilad ten
Dios, zha na ngok Abiatar ule'ay
ndon le'a nsak, cha udaw xa be
pan le'ay, ta lá nsabndo' gaw dub
men na'anpa nak ule'ay. No msa'a
xa-yá ndo' bexa ndeno xa.

27 No ndab Jesús ndo' bexa:

—Le'a Dios msa'a wizh ne'e be
men ndontsa gakno-yá be men.
Na'anpa mbinde'e Dios be men
yankea bexa wizh wa. 28 Ta we'e
le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizh-
liyo, noga nibe'e wizh ne'e beuna.

3

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Le'a stub wizh uyo'o Jesús
len ni'i sa nzhealbe bexa judio
gezh wa. Le'a sa wa nsob dub

xabgi'i ubidya dub ya'a na. 2 We'e
le'a ncho bexa ndeula'ach naga
syunyakna Jesús xa gizh wa wizh
ne'e be men, ndontsa ta we'etsa
usake bexa Jesús. 3 Le'a Jesús cha
ndab ndo' xa gizh ya'a na wa:
—Goso', cha uso' tlaw ndee.
4 Le'a Jesús cha ndab ndo' be
men wa:
—¿Le'a wizh ne'e beuna nsab-
ndo' gun beuna ta wen nati gun
beuna ta ugap? ¿Gakno beuna
dub xa nati ula'a beuna gat xa?
Ná le'a be men wa ni lá
ika'abbe. 5 We'e le'a Jesús
ndakloo mwi'i ndo' be men nde
gangeak, cha uban myo'o ladna
Jesús tant ngud nak lado'o bexa.
Cha ndab Jesús ndo' xa na gizh
ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na,
cha uxax myakna-yá. 6 Le'a
bexa fariseo cha nsea'be, cha
mzhealbe bexa nsea be xmen
Herodes, mbidi'izh bexa ná xte'e
gun bexa gan gat Jesús.

Be men kwa'ad nde to'o lagun

7 Le'a Jesús cha ncha'agal to'o
lagun nsea be xmen xa. We'e
kwa'ad bexa Galilea usankea tso'o
Jesús. 8 Le'a gor na mbi'ín be men
xte'e mbidi'izh Jesús nsea xte'e
myunyakna Jesús be men, we'e
kwa'adpa bexa ulaya' wats Jesús,
bexa uto'o Jerusalén nsea distrit
Judea nsea distrit Idumea nsea
stub to'o yowbe'e Jordán nsea
gezh Tiro no gezh Sidón. 9 Cha
ndab Jesús ndo' be xmen na:
—List uteno bega dub barco,
ndontsa lá kidko be men na'.
10 Le'a Jesús myunyaklana
kwa'ad be men, ta we'e itea bexa
gizh nsi'i be ltsa'a na, ndontsa
ugal bexa masa xab Jesús. 11 Le'a
be men ncho mbi bxin len lado'o
na wa, gor uni'í bexa Jesús cha
msaxib bexa ndo' Jesús, uge' ndab
be mbi bxin wa:
—¡Go nak Xin Dios!
12 Ná le'a Jesús cha uzhe'eb
uteyo be mbi bxin, ndontsa lá gab
be mbi bxin ton nak Jesús.

Jesús mti isatibtop be xmen na
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Tso'o wa le'a Jesús ukea dub
bet, cha utezh xa bexa mti xa. Le'a
bexa wa cha ulaya' wats Jesús.
14 Cha ndab Jesús ndo' isatibtop
bexa wa:
—Le'a bega gak xa ikeseano na'
nsea bexa utu'ub na' ya'be uluu
be di'izh ten Dios ndo' be men.
15 Nat le'a bega gap di'izh yun-
yakna men gizh no kontu'ub bega
be mbi bxin.
16 Le'a bexa wa lnde'e nsalea':
Simón xa msalea' Jesús Pedr,
17 nsea Jacob no Juan wit Jacob
be xin Zebedeo (Jesús msalea' itop
wit xa wa “Boanerges”, dub di'izh
gab: cuent ní'i usi'i). 18 Nsea
Ndres, nsea Julip, nsea Bartol,
nsea Mateo, nsea Tomás, nsea
Jacob xin Alfeo, nsea Tadeo, nsea
Simón xa partid Caná, 19 nsea
Judas Iscariot, xa na le'a myun
cuent Jesús tso'o wa. Le'a bexa wa
cha uyo'o len dub ni'i.

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 We'e le'a kwa'ad be men ulen
gast ni lá yoo gan gaw Jesús nsea
be xmen xa. 21 Le'a gor na mbi'ín
xna'a Jesús nsea be wit Jesús
le'a be men ndadi'izh le'a Jesús
myak tont, we'e cha uto'o bexa
ncha'yo'o bexa Jesús.
22 Le'a sa wa ndebe pla mech
ten ley uto'o Jerusalén. Le'a bexa
wa ndab:
—Le'a Jesús ndap Beelzebú
maxu'u na nibe'e be mbi bxin.
Juers we'e ngontu'ub Jesús be mbi
bxin wa.
23 Le'a Jesús cha utezh bexa wa,
cha ndab xa:
—¿Syo'o gan kontu'ub dub
maxu'u le'aka maxu'u zha? 24 Tal
be xmen dub xa nibe'e yak top

partid, cha bi le'akaga bexa kuyo,
le'a bexa wa yá na'antapa gak juertbe. 25 No tal be men ncho
dub ni'i bi le'akaga kuyobe, le'a
bexa wa iteltsa'abe. 26 No liga
tal le'a maxu'u kuyono le'aka be
mbi bxin ten na, le'a maxu'u wa
lá yoota gan gak juert, no cha
snitndo' maxu'u.
27 ’No na'an ton gun gan yate
len lid dub xabgi'i juert kowa'an
be ta'a len ni'i, tal le'a xa lid ned
uxi xabgi'i wa. Lima syo'o gan
kowa'an xa be ta'a len lid xa juert
wa.
28 ’Le'a na' gáp ndo' bega le'a
itea be ta kwea' ní'i be men no
iteata be ta ugap ndun bexa, le'a
Dios sunge'ka ladna ta wa. 29 Ná
le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios,
le'a Dios lá gunge' ladna ke wa,
le'a ta wa dub ke nunk lá yu'uta.
30 Le'a ta wa ndab Jesús geal le'a
be mech ten ley ndab le'a Jesús
ndap dub mbi bxin.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 We'e le'a xna'a Jesús nsea be
wit Jesús ulen, cha ute bexa tso'o
juertsa. Cha mtu'ub bexa dub
men ncha'tezh Jesús. 32 Le'a bexa
nde wats Jesús cha ndab ndo' xa:
—Le'a xna'a go nsea be wit go
nde tso'o juer ndee, nkwa'an bexa
go.
33 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego ná ton
xa na ta ugeaka nak xna'a na'
nsea be wit na'.
34 We'e cha mwi'i Jesús ndo'
bexa ndebe sa wa. Cha ndab xa:
—Le'a bega nde ndee nak xna'a
na' no wit na'. 35 Le'a itea bexa
ndun lak nlad Dios, le'a bexa wa
nak cuent wit na' no bsan na' no
xna'a na'.

4

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Le'a stub biaj usaxan nluu
Jesús be men to'o lagun Galilea.
We'e le'a kwa'adpa be men ulen
wats xa, cha ukea xa ndo' dub
barco nde ndo' nits, cha usob xa.
Le'a itea be men wa utebe ndo' yo
bid to'otsa nits wa. 2 Cha sian ta'a
mluu xa msaktabe'e xa be ta'a,
ndab xa:
3 —Bla'ach bego, le'a dub xabgi'i
ndun ti'in ge'e uto'o ncha'utob bid
ten trig ndo' yo. 4 Le'a gor na
mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o
nes. Le'a be migin cha ulen cha
udaw-a. 5 No ncho-yá ulate ndo'
yo ge', sa uxee yo. Le'a ná wa
uxax ulen, 6 parea ngol gor na
mna' bea, le'a ná wa cha mgo'ol,
cha ubid-a geal le'a-yá na'anpa
wat ndi'ib lo' na. 7 No ncho-yá
ulate lat be gix nso' gich. Ngol
gor le'a gix wa uzhe'eb ngo'ol,
cha ulo xlea'-yá. Cha na'anpa
usa'a-yá bid. 8 Parea ncho-yá ulate
sa uta'a yo. Le'a be ná wa ulen
cha ngo'ol-a, cha msa'a-yá sian
bid. Ncho be trig wa msa'a dub
galnti'i bid. No ncho-yá msa'a dub
chon ga'al bid. No ncho-yá msa'a
dub gayo'oga bid. 9 Bego na ndap
ncha' na, bla'ach bega ta ndáp na'
ndee.

Xta'an ndadi'izh Jesús sian be cuent
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Le'a gor na myanbe isatibtop
xmen Jesús nsea stapla bexa, we'e
unabdi'izh bexa ndo' Jesús ndab
bexa:
—¿Xta'an gab ta msaktabe'e go
cuent ten xa ndas trig wa zha?
11 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a Dios nsa'a ta yakbe'ena
bega be ta uga'ach cuent ten xte'e
nibe'e Dios. Parea ndo' bexa
xa'aga, sbe'en nsaktabe'e na' be
ta'a gor ndadi'izh na'. 12 Le'a bexa
nwi'i, ná le'a bexa lá ini'í xta'an-a.
No ndo'ón bexa ta ndáp na', ná
le'a bexa ni lá yakbe'ena-yá. We'e

lá yach bexa wats Dios, no lá
utsu'u Dios be ke ten bexa.

Jesús mbidi'izh xta'an ndab cuent ten xa ndas trig
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 No ndab Jesús:
—¿Lá nyakbe'ena bega ta msak-
tabe'e na' wa zha? ¿Xte'exá
yakbe'ena bega itea be ta uluu
na' zhaga? 14 Le'a xa nte'ach trig
wa nak cuent xa ndadi'izh di'izh
ten Dios. 15 Le'a to'o nes sa ulate
bid ten trig wa nak cuent be men
ndo'ón di'izh ten Dios, parea cha
nlen maxu'u cha ngo'o maxu'u
di'izh wa len lado'o bexa. 16 Le'a
yo ge' sa ulate bid wa nak cuent
bexa nten ladna ndo'ón di'izh ten
Dios. 17 Ná le'a bexa wa nak
cuent dub ya trig lá ndap sian lo'
na. Ndangea ladna bexa di'izh
ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor
na juert ncho bexa geal ndangea
ladna bexa di'izh wa, cha nla'a
bexa-yá. 18 Le'a yo ncho gix nso'
gich wa nak cuent bexa na ndo'ón
di'izh ten Dios, 19 ná le'a bexa nyu'
ladna be ta'a ndo' gizhliyo ndee,
no nge' ladna bexa be ta'a siantsa
ndap xa, no nsa'ab ladna bexa
sianta ta'a gap bexa. Ta we'e le'a
bexa wa cuent dub ya trig na'an
xta'an usa'a-yá. 20 Ná le'a sa uta'a
yo wa nak cuent bexa ndo'ón
di'izh ten Dios, cha ndangea ladna
xa-yá idub ncho ladna xa. Le'a
bexa wa wen nak cuentla be ya
trig nsa'a dub galnti'i bid no dub
chon ga'al bid no dub gayo'oga
bid.

Jesús mbidi'izh cuent ten xe'a
(Lc. 8:16-18)

21 No ndab Jesús:
—¿Ncho ton nsob dub xe'a len
dub caj zha? ¿Nati ncho xa nsob-a
xan dub lo'on? ¿Lid nsob xa xe'a
dub sa ga'ap, ndontsa usu-yá xe'a
itea lad? 22 Le'a itea be ta uga'ach,
le'a gal gor le'a be ta wa uluukabe.
No iteanak be ta ngachyo'o, le'a
gal gor ito'o-yá ndo' xe'a. 23 Bego
na ndap ncha' na, bla'ach bega ta
ndáp na' ndee.
24 No ndab Jesús:
—Bla'ach bega ta ndáp na' ndee.
Bi lak ula'ach bega-yá, bi liga mas
yakbe'ena bega-yá. 25 Le'a bexa
nyakbe'ena, le'a Dios gun mas
yakbe'ena bexa. Ná le'a bexa na
lá nyakbe'ena, le'a Dios slat ta na
nsak bexa nyakbe'ena bexa wa.

Dub cuent ten xte'e nda'al trig

26 Nsea ndab Jesús ndo' be men:
—Le'a lak nibe'e Dios be men
nak cuent dub xabgi'i ndas trig
ndo' yo. 27 Guni'i tal naxyats
xa natal nsobna' xa le'a trig wa
te'al tezhea ndi'ibya'alka. 28 Le'a
trig wa juers ten yotsa nsa'a bid.
Ndon ned lak ya wa nlen, we'e
cha ndach ta ben ndo' ya wa, cha
nyak-a bid ten trig. 29 Le'a zha na
ngugal trig wa, cha ixen xa trig no
dub os, geal le'a zha ibele'e trig wa
yá ngol.

Dub cuent ten bid ten mostas
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 No ndab Jesús:
—¿Xta'an dub ta'a nak lak
nibe'e Dios be men? ¿Xta'anma
dub ta'a usaktabe'e beuna-yá?
31 Le'a ta wa nak cuent ta ndasea
dub bid ten mostas. Le'a gor na
ndas dub men-a le'a-yá dub bid
ndon le'a tuzh ndo' itea be bid
ncho ndo' gizhliyo. 32 Ná le'a tso'o
na ndas xa-yá, le'a-yá nda'al cuent
dub ya si'il, mas si'il ndo' itea be ta
xge'a ndas be men, gast be migin
syo'o gan ukal lat be xos-a.

Xta'an mbidi'izh Jesús sian be cuent
(Mt. 13:34-35)

33 Le'a Jesús li msaktabe'e
sian ta'a gor nluu xa di'izh ten
Dios, lak yakbe'ena bexa-yá.
34 Sbe'en msaktabe'e xa be ta'a gor
ndadi'izh xa ndo' be men, parea
ndal gor nyak nab Jesús no be
xmen xa, we'e uya'al ndadi'izh xa
ndo' bexa wa.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits lagun
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Le'a ngol gor na nsea te'al, le'a Jesús ndab ndo' be xmen na:
—Ncha'be beuna stub to'o lagun ndee.
36 Cha mlaute bexa be men ndebe sa wa. Cha ncha'be bexa bi laktsa ndi'ib bexa ndo' barco wa. Nsea stapla barco junt ncha'ano bexa. 37 Ngol gor le'a ndo' nits wa ulen dub mbi si'il. Le'a golp ten nits wa gast len barco nyo'ola, ngi sla'ko-yá barco len nits. 38 Ná le'a Jesús ndi naxyats dub xan len barco wa, nsea dub lad ncho xan gen xa. We'e le'a be xmen xa mkwa'an xa, ndab bexa:
—¡Mech! ¿Lá nyu' ladna go le'a beuna ngi sat?
39 Le'a Jesús cha ngwaste, cha uteyo xa mbi wa, ndab xa ndo' nits wa:
—¡Kexga lu! ¡No xe ute!
Le'a mbi wa cha uleas, cha ndon xe ute nits wa. 40 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—¿Xta'an lba'a nzheb bega zha? ¿Xta'an lá ndangea ladna bega na' zha?
41 Le'a bexa wa mzhebbe, ndabbe ndo' ltsa'a na:
—¿Tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea nits nxobgek ndo' di'izh ten xa?

5

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho len lado'o dub xa Gadara
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Cha ulaya' bexa stub to'o lagun wa ndo' yo sa nibe'e gezh Gadara. 2 Le'a gor ula' Jesús ndo' barco wa, le'a dub xabgi'i ncho mbi bxin len lado'o xa uto'o lat be ge'lo'o sa nga'ach be men ngut. 3 Le'a xabgi'i wa len ge'lo'o ten kampeon wa nak lid na. Ni caden lá ndun bexa gan uxi bexa xa wa. 4 Sianla biaj mxi bexa ya'a xa nsea caden, no gi'ib nke'anchii bexa xo'o xa. Ná xa nkixka caden wa nsea nsuka xa gi'ib wa. Ta we'e na'an ton ndun gan uxi xa. 5 Te'al tezhea nkeseabezhat xa be ge'e no sa nga'ach be men wa. No ge' nke'a xa le'aka las xa. 6 Gor na bi sitta uni'í xa Jesús le'a xa wa uto'ola karrel gast ndo' Jesús msaxib xa. 7 Cha uge' ndab mbi bxin wa ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi na' nsea ugal lu zha Jesús, Xin Dios si'il? ¡Le'a Dios nsobwi'i le'a na' na'ab na'anpa utsaksi lu na'!
8 Le'a mbi bxin wa le'a li ndab, geal le'a Jesús unibe'ela ndo' mbi bxin ito'o len lado'o xa wa.
9 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Xte'e nsalea' lu zha?
Le'a mbi bxin wa cha ndab:
—Na' nsalea' Uzhe'eb Kwa'ad Xa, geal le'a besa kwa'adpa.
10 We'e cha uzhebpa unab mbi bxin wa ndo' Jesús ndab ta wa:
—Lá kontu'ub lu besa sa ndencho besa ndee.
11 Le'a gax ge'e wa kwa'ad kuch ndeseayawbe. 12 Le'a be mbi bxin wa cha ndab ndo' Jesús:
—Btu'ub besa yate besa len be kuch ba'.
13 We'e le'a Jesús cha msa'a di'izh li gun be mbi bxin. Le'a be ta wa cha uto'o len lado'o xabgi'i wa, cha uyo'o be ta wa len be kuch wa. Cha ubix bema gek dub we'a gast len nits ula'yo'o ma, cha ngut bema. Le'a ndo' itea be kuch wa pa top mil ma.
14 We'e le'a be men nkeno be kuch wa cha uto'o karrel ncha'yab-a ndo' be men ndesea ge'e nsea be men gezh. Le'a kwa'ad be men cha uto'o ncha'bewi'i ná xta'an uyo'o. 15 Le'a gor ulaya' bexa wats Jesús, le'a bexa cha uni'í xa na li uto'o mbi bxin len lado'o na wa myaklana nsob wats Jesús, nakla xa xab xa. Cha mzheb bexa. 16 Le'a bexa na uni'í ta uyo'o wa cha mbidi'izh ndo' be men wa xte'e myakna xa wa, nsea xte'e

ngut be kuch wa. 17 Le'a bexa wa
cha unab ndo' Jesús ika'an Jesús
ndo' yo ten bexa wa.
18 Le'a gor na ukeagal Jesús ndo'
barco, le'a xa li myakna wa cha
unab ndo' Jesús no ya'no Jesús.
19 Ná le'a Jesús lá ka'ab go'o xa,
ndi ndab Jesús ndo' xa:
—Bya' ndo' bexa ta lid lu. Cha
bidi'izh ná xte'e myunyakna Dios
lu, no xte'e mlats ladna Dios lu.
20 Le'a xa wa cha nsea', cha us-
axan ndadi'izh xa ndo' bexa idub
distrit Decápolis xte'e myunyakna
Jesús xa. We'e le'a itea be men wa
ngwanseanabe.

Jesús myunyakna dub xagots,
nsea mxiste xa xingots Jairo
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Le'a gor na myach Jesús
len barco wa nsea' xa stub to'o
lagun wa, le'a uzhebpa kwa'ad
men ulen wats Jesús. 22 Cha
no ulen dub xabgi'i nsalea' Jairo,
xa nchansu ni'i sa nzhealbe bexa
judio gezh wa. Le'a gor na uni'í xa
Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús.
23 Cha unab xa ndo' Jesús, ndab
xa:
—Le'a me'ed gots ten na' yamer
gat. Wa' una uxo'ob ga ya'a ga
tso'o me'ed wa, ndontsa yakna
me'ed, lá gat me'ed.
24 Le'a Jesús cha ncha'ano xa,
nsea kwa'ad be men usankea
tso'o bexa gast ngidko bexa Jesús.
25 Le'a lat be men wa ncha'a dub
xagots nsén gealgizh nle'a xa ten
idub dub tibtopla li'in. 26 Le'a xa
wa uzhe'eb ukesea ndo' kwa'ad be
doctor, gast mte'a xa iteanak med
ndap xa. Ná le'a xa ni lá yakna,
ndi mas kwea' nsak xa. 27 Le'a
gor na mbi'ín xa ndadi'izh be men
xte'e ndun Jesús, we'e cha ubii
xa ndi tso'o Jesús lat be men wa.
Cha mgal xa xab Jesús, 28 geal le'a
xa mbinbe'e tal xa ugal masa xab
Jesús, le'a xa syakkana. 29 Cha bi
le'a gor wa uleasla' ten wa, cha
mgenna xa le'a xa myaklana ndo'
gealgizh wa. 30 We'e le'a Jesús
mgenna uto'o dub tuzh juers ten
na, cha mgeak Jesús mwi'i ndo' be
men, ndab xa:
—¿Ton xa mgal xab na'?
31 Le'a be xmen Jesús ndab:
—Una' go le'a be men kwa'ad
ba' le'a ngidko ga, ¿ná xta'an ndab
go ná ton mgal xab ga zha?
32 Ná le'a Jesús nwi'ika gangeak
ná ton mgal xab xa. 33 Le'a xagots
wa nxis tant nzheb xa, geal le'a
xa uni'í xta'an mbin xa. Cha ubii
xa msaxib xa ndo' Jesús, cha ndab
xa idub gealngea xta'an mbin xa.
34 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Xagots, le'a ta na mge' ladna
lu na' wa, ta we'e myakna lu. Nat
bya' cha bten ladna lu, le'a lu
myaklana ndo' gealgizh wa.
35 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús,
ulen pla bexa uto'o ta lid Jairo,
ndab dub xa wa ndo' Jairo:
—Le'a xingots ga ngutla. Yá
na'antapa go'o ga mech ba'.
36 Ná le'a gor na mbi'ín Jesús ta
li ndab xa wa, cha ndab Jesús ndo'
Jairo:
—Lá izheb lu. Bingeatsa ladna
lu na'.
37 We'e le'a Jesús lá ngo'o itea be
men wa. Nabtsa Pedr no Jacob no
Juan wit Jacob mbi'i Jesús. 38 Gor
na ulaya' bexa ta lid Jairo, le'a
Jesús uni'í xte'e nbezhat bexa no
ndeyo'on bexa. 39 Cha uyo'o Jesús
len ni'i wa, cha ndab xa:
—¿Xta'an lba'a ndun bega ruid
nsea ndeyo'on bega zha? Le'a
me'ed ba' na'anpa ngut, le'a
me'ed ba' ga naxyats-tsa.
40 Le'a be men wa ndi nxi'idno
Jesús. Le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:
—¡Utate itea bega sa ndee!
Cha mbi'i Jesús xustsa me'ed
no xna'atsa me'ed nsea yontsa be
xmen Jesús wa. Cha uyo'o bexa
len sa ncho'ob me'ed wa. 41 We'e
le'a Jesús cha usen ya'a me'ed, cha
ndab xa:

—Talita kumi —le'a ta wa dub
di'izh gab: Me'ed gots, na' gáp
ndo' lu, goste.
42 Le'a me'ed wa cha mban no
usaxan nkesea me'ed. Le'a be
men ndebe sa wa ngwanseanabe.
Le'a me'ed wa ncho dub tibtop
li'in. 43 We'e le'a Jesús cha ndab
ndo' bexa:
—Na'anpa gudi'izh bega ta
ndee. Nat bsa'a bega ta gaw me'ed
gots ba'.

6

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Le'a Jesús nsea be xmen xa cha
uto'o sa wa, nsea' xa Nazaret sa
ngo'ol xa. 2 Ngol dub wizh ne'e
be men le'a Jesús cha nluu bexa
len ni'i sa nzhealbe bexa wa. We'e
kwa'ad be men ndanseana xte'e
ndadi'izh Jesús, ndab bexa ndo'
be ltsa'a xa:
—¿Pama ngwa'lo'o xa ndee be
di'izh lba'ata nluu xa ba' zha? ¿Pa
mtsid xa be ta ndák xa ba' zha?
¿No xte'ema ndun xa be uyon
wa zha? 3 ¿Na'anpa xa ndee xa
carpinter, xin Marí wa zha? ¿No
na'anpa wit xa Jacob no Kosé no
Judas no Simón zha? ¿No na'anpa
be bsan xa ncho lat beuna gezh
ndee zha?
Ta we'e na'anpa isakyo'ón bexa
ta ndab Jesús.
4 Ná le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:
—Le'a be men ndap mod ndo'
dub xa ndadi'izh sakndo' Dios.
Parea le'a bexa ncho lazh xa no
be ltsa'a xa no bexa ncho ta lid xa
na'anpa ndap bexa mod ndo' xa.
5 Ta we'e lá ngun Jesús sian
uyon sa wa. Platsa xa gizh mxo'ob
Jesús ya'a na gek xa, cha myakna
bexa. 6 Le'a Jesús ngwanseana
xte'e lá ndangea ladna bexa Jesús.
Cha ndi ukesea uluu xa be men
ndencho be gezh gax sa wa.

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 Tso'o wa utezh Jesús isatibtop
be xmen xa, cha msa'a xa juers
kontu'ub bexa be mbi bxin. Cha
mtu'ub xa top ga'ga bexa, 8 ndab
xa ndo' bexa:
—Ni dub ta'a gunti'in bega nes
lá go'o bega, ni bols, no ni pan, no
ni med. Bi'i bega dub bordóntsa.
9 Bke'atsa bega ndab bega, parea
ni stub nes xab bega lá go'o bega.
10 Le'a sa na ilaya' bega len dub
ni'i usa'a bexa, we'etsa yoo bega
gast gal wizh ika'an bega gezh wa.
11 No tal ncho gezh lá ula'a bexa
yoo bega, ni lá nlad bexa go'ón
bexa ta gudi'izh bega, bka'an bega
gezh wa. Cha blate bega gast
yakol ngwa'al xo'o bega, ta nluu
le'a Dios lá nsak ladna lak nak
bexa wa. Le'a na' gáp ndo' bega
le'a gal wizh gab Dios ná ton
ndap ke, le'a bexa gezh wa mas
gealkwea' ini'í ndo' bexa uyo'o
gezh Sodoma nsea gezh Gomorra.
12 We'e cha uto'o be xmen Jesús
ncha'beyadi'izh ndo' be men ula'a
bexa be ta ugap nak bexa, cha
yach bexa wats Dios. 13 No
ngontu'ub bexa sian be mbi bxin
ncho len lado'o be men, nsea
nga'ab bexa aceit gek kwa'ad bexa
gizh, cha nyakna bexa gizh wa.

Xte'e ngut Juan xa ulalea' be men
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Le'a be ta mbin Jesús wa
uzhe'eb mgen itea lad, gast no
Herodes xa nibe'e idub región
wa mbi'ín be ta wa. Cha ndab
Herodes:
—Le'a Jesús le'a nak Juan xa
ulalea' be men wa mbangal ndo'
gealgut. Ta we'e ndap xa juers
ndun xa be uyon wa.
15 No ncho be men ndab:
—Le'a Jesús nak Elí.
No ncho bexa ndab:

—Le'a Jesús le'a stub profet
cuent bexa mbidi'izh sakndo' Dios
tiemp polta.
16 Ná le'a gor na mbi'ín Herodes
xte'e ndab be men wa, cha ndab
Herodes:
—Le'a xa wa le'a Juan xa
unibe'e na' ulobto'og bexa gen na
wa. Xa wa le'a xa mbangal.
17 Le'a mas polta le'a Herodes
uka'a Herodías, xagots ten Julip
witka Herodes. Le'a Herodes
mtu'ub be xmen na isen bexa
Juan, cha uxi bexa Juan caden,
uke'a bexa Juan litgi'ib, lak nlad
Herodías. 18 Li mbin Herodes geal
le'a Juan ndab ndo' xa:
—Na'anpa utsin nak-a uka'a lu
xagots ten wit lu.
19 Ta we'e le'a Herodías nxeeno
ladna Juan, gast nlad xa gut xa
Juan. Ná xa lá gunga gan, 20 geal
le'a Herodes lá ula'a gat Juan. Le'a
Herodes ndap mod ndo' Juan, geal
le'a Juan dub xa wen ten Dios. No
ndal ladna Herodes ndo'ón xa ta
ndadi'izh Juan, ná le'a xa gast ni
lá ini'í xte'e gun gor ndo'ón xa ta
ndadi'izh Juan. 21 Le'a ngol dub
wizh le'a Herodías mzhealka dub
mod xte'e gat Juan. Le'a wizh
ngol lea' Herodes, le'a xa ulo dub
gast si'il. Mgaw Herodes be men
nsak ten xa, no bexa nibe'e ten
soldad, no le'aka bexa nsak ncho
distrit Galilea. 22 Cha uto'o xingots
Herodías mbilndats xa ndo' ga'al
bexa nde ndo' gast wa. We'e le'a
Herodes nsea bexa nde sa wa ngol
ladna xte'e mbilndats nagots wa,
cha ndab Herodes ndo' xa:
—Unab guni'i xta'an nlad lu,
le'a na' usa-yá. 23 Gast Dios
nsobwi'i gáp na' ndo' lu: itea ta
inab lu usa na', gast itol ta nibe'e
na' ndee.
24 Le'a nagots wa cha uto'o nsea'
ndo' xna'a na, cha ndab xa:
—¿Xta'an ina'ab na' ndo'
Herodes?
Le'a xna'a nagots wa cha uka'ab
ndab:
—Unab gek Juan xa ulalea' be
men.
25 Le'a nagots wa cha uxax ubii
sa nsob Herodes ndab:
—Le'a na' nlad usa'a go gek
Juan xa ulalea' be men, ixo'ob-a
ndo' dub plat.
26 Le'a Herodes cha uban myo'o
ladna. Parea ke na ndab xa
Dios nsobwi'i no ke na mbi'ín be
men nde ndo' mes ta ndab xa
wa, ta we'e usa'aka Herodes ta
unab nagots wa. 27 We'e le'a xa
cha mtu'ub dub soldad ya'labto'og
gen Juan len litgi'ib wa, cha yo'o
xa-yá. 28 Le'a soldad wa cha
ngwa'labto'og gen Juan len litgi'ib,
cha myo'o xa-yá uxo'ob-a ndo'
dub plat. Cha msa'a xa-yá ndo'
nagots wa. Le'a nagots wa cha
ngwa'usa'a-yá ndo' xna'a na.
29 Le'a gor na mbi'ín be xmen
Juan le'a Juan ngut, cha ngwa'dob
bexa Juan. Cha mka'ach bexa
Juan.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 We'e le'a be xmen Jesús
cha mla'ncha' wats Jesús, cha
mbidi'izh bexa itea be ta'a mbin
bexa nsea ta mluu bexa be men.
31 Ná le'a sa nso' Jesús wa tant
nyo'o nto'o be men, gast ni lá yoo
gan gaw bexa. Ta we'e le'a Jesús
cha ndab ndo' be xmen na:
—Ncha'be beuna dub sa na'an
men, ndontsa une'e bega dub
xla'al.
32 We'e cha nab Jesús nsea be
xmentsa xa uto'o, ukea bexa ndo'
dub barco, ncha'be bexa dub sa
na'an men. 33 Ná le'a kwa'ad
be men uni'í ncha'be bexa no
mgondo' bexa Jesús. Ta we'e
cha uto'o bexa be gezh wa, uxax
ncha'be ndats bexa, cha nedla
bexa ulaya' sa ilaya' Jesús. 34 Le'a
gor na ula' Jesús ndo' barco wa,
cha mna'la xa be men kwa'ad
nde to'o nits, cuent be borreg lá
ndap ton ula'ach ma. Cha mlats

ladna Jesús bexa, cha usaxan xa
mbidi'izh xa sian ta'a ndo' bexa.
35 Ngol gor mas uzhela, le'a be
xmen Jesús ubii wats Jesús, ndab
bexa:
—Le'a sa ndee dub sa sit
na'anpa ncho be men, ná nat yá
uzhelapa. 36 Gud go ndo' be men
ba' ya'isi'i bexa ta gaw bexa be
ranch no be gezh nde gax ndee,
le'a bexa lá no'o ta gaw na.
37 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bsa'a bego ta gaw bexa ba'.
Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—¿Nlad ga ya'isi'i besa be ta
gaw bexa ba' zha? Le'a ta wa
itatso' ta ndun dub men gan dub
xo'on mbe'e.
38 Le'a Jesús cha unabdi'izh
ndab:
—¿Plo pan ndap bega zha?
Wa'iwi'i bega-yá.
We'e le'a gor mlen bexa, cha
ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan
nsea stoptsa mbeal.
39 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
be xmen na gab ndo' be men wa
kwe plagaga xa ndo' gixgi uge'a
wa. 40 We'e le'a kadga dub sa
wa ute dub gayo'oga bexa no itol
gayo'oga xa. 41 Le'a Jesús cha
usen isaga'ay pan nsea itop mbeal
wa. Cha mwi'i xa gibe'a, msa'a
xa xno ndo' Dios. Cha ule'a Jesús
be pan wa sian ble'a, we'e msa'a
xa-yá ndo' be xmen xa. Le'a bexa
wa mtse'a-yá ndo' be men wa.
Cha liga mtse'a bexa be mbeal wa
ndo' iteanak be men. 42 Le'a itea
be men wa udaw gast plo mzhea
bexa. 43 Ná le'a gor mtele'e bexa
be pan no be mbeal ta mya'an
yaw be men wa, le'a ta wa stibtop
zhum byux-a. 44 Le'a lat bexa
li udaw wa pa dub ga'ay mil be
xabgi'i.

Jesús useandats ndo' nits
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Cha ndab Jesús ndo' be xmen
na:
—Bkea bega le'aka ndo' barco
ba'. Cha wa' bega stub to'o lagun
gast gezh Betsaida.
Ndalen wa ndab Jesús ndo'
be men kwa'ad wa ya'be bexa.
46 Le'a gor na yá nsea'be be men
wa, le'a Jesús nab ukea dub bet
ngwa'yadi'izhno xa Dios. 47 Ngol
gor ula' te'al le'a barco ncho
be xmen Jesús wa nchaseala itol
nes ndo' nits wa. Le'a Jesús
nab myanso' ndo' yo. 48 We'e
le'a Jesús mna'la le'a barco wa
uzhebpa juers nseala, geal le'a
mbi uzhebpa nlen ndo' nits wa
lad ndo' barco. Ngol gor yamer
nsayat xe'a, le'a Jesús nchasea
ndats ndo' nits gax wats barco
wa. 49 Le'a gor uni'í bexa Jesús
nseandats xa ndo' nits wa, cha
utezhat bexa le'a bexa mbinbe'e
le'a-yá dub ta uxin. 50 Le'a bexa
iteanak na' ta wa, no uzhe'eb
mzheb bexa. Ná le'a Jesús cha
ndab ndo' bexa:
—¡Gop bega valor! ¡No lá izheb
bega! Le'a ta ndee na'ka.
51 Le'a gor ukea Jesús ndo'
barco wa, le'a mbi wa cha uleas.
Le'a be xmen Jesús uzhebpa
mzheb, no ngwanseana bexa,
52 geal le'a bexa lá yakbe'ena ta
na li mbinno Jesús be pan wa, le'a
bexa bi lika ngud nak lado'o na.

Jesús myunyakna bexa gizh
gezh Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Le'a bexa wa utakea ndo'
nits wa, ulaya' bexa sa nsalea'
Genesaret, cha mxi bexa barco wa
ndo' yo. 54 Le'a gor ula' bexa
ndo' barco, le'a be men nde sa
wa mgondo'la Jesús. 55 We'e le'a
be men ncho be gezh nde gax wa
ulenno be men gizh ndo' yalo'on
gast sa mbi'ín bexa nso' Jesús.
56 Le'a itea sa nda' Jesús len be
gezh byux no be gezh ubi'i no be
ranch, ngoteka be men bexa gizh
wa to'o nes sa nsatid Jesús. Cha
unab bexa ula'a Jesús masa ndats

xab Jesús ugal bexa gizh. Le'a itea
bexa na li mgal xab Jesús wa cha
myaknabe.

7

Ta ndun bzhi'ik gealnaban ten be men
(Mt. 15:1-20)

1 Tso'o wa le'a pla bexa fariseo
nsea be mech ten ley uto'o
Jerusalén ulen wats Jesús. 2 Cha
uni'í bexa le'a pla be xmen Jesús
ndeyaw ni lá una'a bexa lak nibe'e
costumbr ten bexa. Ta we'e unisi
bexa be xmen Jesús. 3 Le'a bexa
fariseo nsea iteata be men judio
uzhebpa ndankea be costumbr
ten be usan gox polta ten bexa.
Tal le'a bexa lid ned una'a sian
biaj lak nak costumbr wa, le'a
bexa lá yoo gan gaw. 4 No tal bexa
ngwa' ndo' xge'e, le'a bexa wa lá
yoo gan gaw tal le'a bexa lá una'a.
Nsea sianta be costumbr ndankea
bexa, lak nsat bexa be vas no be
kamplor no be ta gi'ib. Nsea iteata
be ta'a ndanti'in bexa sa ndaw
bexa juerska yat-a lak nibe'e cos-
tumbr ten bexa. 5 Ta we'e le'a
bexa fariseo nsea be mech ten ley
unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:

—¿Xta'an ni lá ndankea be
xmen lu be costumbr mcha'an be
usan gox polta ten beuna zha?
Lba'atsa na'a bexa gor ndaw bexa
parea na'anpa na'a bexa lak nsab-
ndo'-yá.

6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a bega nluu cuentta xa
wen ná bega xa ugap nak. Ugeaka
mke'a Isaías sakndo' Dios tiemp
polta, ndab xa lak nak bego:

Le'a be men ndee di'izhtsa
ndankea na',
parea le'a lado'o xa sit nak
ndo' na'.
7 Na'an xti'in ta ndankea bexa na',
le'a cuent di'izh ten na' nluu
bexa,
parea di'izh ten be mentsa-yá.
8 Mla'a bega ta unibe'e Dios gun
bega, ndankea bega ndi sbe'en
costumbr ten men, lak nsat bega
kamplor no be vas, no sianta be
ta'a cuent ta ndee ndun bega.

9 No ndab Jesús ndo' bexa:

—Le'a bega nla'a be ta unibe'e
Dios, cha ndi ndankeatsa bega
be costumbr ten le'aka bega.
10 Le'a ta na mke'a Moisés ndab:
“Wankea bega xus bega nsea
xna'a bega.” No ndab-a: “Le'a
tal ton kwea' iní'i ndo' xus na
natal ndo' xna'a na, le'a xa wa
nsabndo' gat.” 11 Ná le'a bego ndi
ndab le'a tal ton gab ndo' xus na
no ndo' xna'a na le'a iteanak be
ta'a ndi'izh gakno xa bexa wa,
le'a ta wa ndi usa'a xa ndo' Dios,
12 we'e le'a xa wa yá na'antapa
juerska gakno xus na no xna'a
na. 13 Li nla'a bega ta unibe'e
Dios, ndankea bega ndi sbe'en
costumbr ten bega. No sianta be
ta'a cuent nak ta ndee ndun bega.

14 We'e le'a Jesús cha utezh itea
be men kwa'ad wa, cha ndab xa:

—¡Bla'ach bega ta gáp na' ndee!
¡No byakbe'ena bega-yá! 15 Le'a
ta ndaw be men na'anpa le'a ndun
bzhi'ik bexa ndo' Dios. Ndi le'a ta
nto'o lado'o be men ndun bzhi'ik
bexa cuent ten Dios. 16 Le'a bego
na ndap ncha' na, bla'ach bega ta
ndáp na' ndee.

17 Le'a gor na mla'a Jesús be
men wa, cha nsea' xa len ni'i.
We'e le'a be xmen xa unabdi'izh
ná xte'e nak ta msaktabe'e xa wa.
18 Le'a Jesús cha ndab:

—¿Noga bego ni lá nyakbe'ena
ta ndáp na' zha? ¿Lá nyakbe'ena
bega zha le'a ta ndaw dub men,
le'a ta wa lá gun bzhi'ik xa ndo'
Dios? 19 Le'a ta wa na'anpa nyo'o
lado'o xa, ndi len xa ncha'a-yá,
cha tso'o wa ncha'a-yá len letrina.

Le'a ta li ndab Jesús wa gab le'a
itea ta ndaw bexa umbi'ika ndo'
Dios. 20 We'e ndab Jesús:

—Le'a ta nto'o lado'o dub men,
le'a ta wa ndun bzhi'ik xa ndo'

Dios. 21 Le'a len lado'o xa nto'o be
ta ugap ndanbe'e xa. Ta we'e ncho
bexa ngalga xa ten stubga men.
No ncho xa ndun ta ugap ltsa'a ta
li nak wa. No ncho xa ndut men.
22 No ncho xa ndun gealwa'an. No
ncho xa sbe'en nlad mas sian ta'a
gap. No ncho xa ugap ndanno be
men. No ncho xa ndun gealkwi'in.
No ncho xa ndun itea ta nladtsa
xa. No ncho xa ndaklono stub
xa ndap ta'a. No ncho xa nisi be
ltsa'a na. No ncho xa nzhinna. No
ncho xa ni lá nsakyo'ón. 23 Le'a
itea be ta ugap ndee nto'o len
lado'o be men, cha ndun bzhi'ik-a
gealnaban ten xa ndo' Dios.

Dub xagots na'anpa xa judio mbingea ladna Jesús
(Mt. 15:21-28)

24 Cha uto'o Jesús distrit Galilea
ncha'a xa dub sa gax gezh Tiro
no gezh Sidón. Cha uyo'o xa len
lid dub men sa wa. Le'a Jesús lá
nlad igen pa ncho xa, ná le'a-yá
mgenka. 25 We'e le'a dub xagots
mbi'ín pa ncho Jesús cha ulen
xa wats Jesús, le'a xa ndap dub
me'ed gots gizh ncho mbi bxin
len lado'o na. Cha usaxib xagots
wa ndo' Jesús. 26 Le'a xa wa xa
Sirofenicia, na'anpa xa judio. Le'a
xa wa unab kontu'ub Jesús mbi
bxin ncho len lado'o xin xa wa.
27 Ná le'a Jesús ndi ndab:

—Bla'a ned be me'ed itayaw.
Na'anpa utsin nak ulat besa ta
gaw be me'ed, cha usa'ab besa-yá
ndo' be mbek.

28 Le'a xagots wa uka'ab ndab:

—Ta ugeaka ta wa, Señor, parea
le'a be mbek ndaw be ta'a nlate
to'o be me'ed xan mes.

29 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a lu utsin uka'ab. Nat bya'
ta lid lu, le'a mbi bxin wa uto'ola
len lado'o xme'ed lu.

30 Le'a gor na mtansea' xagots
wa ta lid xa, le'a mbi bxin wa
uto'ola len lado'o me'ed gots wa.
Le'a me'ed wa nax ndo' lo'on
myaklana.

Jesús myunyakna dub xa mud no ngwa'ad

31 Le'a Jesús cha mka'an sa
nibe'e Tiro wa, ncha'tid xa Sidón
nsea distrit nsalea' Decápolis,
ulaya' xa to'o lagun Galilea.
32 Le'a be men kwa'ad cha
ulaya'no dub xa mud no ngwa'ad
xa. Cha unab bexa uxo'ob Jesús
ya'a na gek xa mud wa, ndontsa
yakna xa. 33 Le'a Jesús cha mbi'i
nabtsa xa mud wa dub lad wats
be men wa. Cha mkiko Jesús
ngutsya'a na be len ncha' xa mud
wa. Cha mchukko Jesús dub
ngutsya'a na, cha mgal Jesús luzh
xa mud wa. 34 We'e mwi'i Jesús
gibe'a, cha mga'a ladna xa, ndab
xa:

—¡Efata! —le'a ta wa gab:
¡Bya'al lu!

35 Bi le'a gor wa cha mya'al
ncha' xa, cha myakna luzh xa
nsea usaxan utsin ndadi'izh xa.
36 We'e cha ndab Jesús ndo' bexa:

—Na'an ton ndo' ná gudi'izh
bega ta ndee.

Parea lakta pla biaj ndab Jesús
lá gudi'izh bexa-yá, ná le'a bexa
ndi mas mbidi'izh-a. 37 Le'a itea
be men uzhebpa ngwanseana,
ndab bexa:

—Wenka ndun xa itea be ta'a,
gast nyunyakna xa bexa mud no
ngwa'ad.

8

Jesús mgaw dub dap mil men
(Mt. 15:32-39)

1 Ngol dub wizh le'a be men
kwa'adpa mzhealbe wats Jesús,
ná le'a bexa lá ndap ta gaw na.
Ngol gor le'a Jesús cha utezh be
xmen na, cha ndab xa:

2 —Na' nlats ladna be men ndee,
le'a bexa wizh nyonla nde wats
na', ná le'a bexa lá ndapta ta gaw
na. 3 Tal na' utu'ub bexa lba'atsa
lá gaw bexa, ncha'a bexa lá uxik
ilansea' ta lid na, le'a ncho xa ba'
sit uto'o.

4 Le'a be xmen Jesús cha ndab:

—¿Pa izheal beuna pan gaw
dub lba'ata men ba' zha? Le'a sa
ndee sit nde be gezh.
5 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab
ndo' bexa:
—¿Plo pan no'o bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Sga'ad pan.
6 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
be men kwa'ad wa kwe bexa ndo'
yo. Cha usen xa isaga'ad pan
wa, cha msa'a xa xno ndo' Dios.
Cha ule'a xa be pan wa sian ble'a,
cha msa'a xa-yá ndo' be xmen
xa, utse'a bexa-yá ndo' be men.
7 No stapla be mbeal byux ndap
bexa usen Jesús, msa'a Jesús xno
ndo' Dios. Cha unibe'e xa ndo'
be xmen xa utse'a-yá ndo' be men
wa. 8 Le'a be men wa udaw gast
plo mzhea bexa. Cha mtele'e bexa
sga'ad zhum byux be ta mya'an
sobr. 9 Le'a bexa udaw wa pa
dap mil. Le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa wa ya'be bexa. 10 Cha ukea
xa ndo' dub barco nsea be xmen
xa ncha'a bexa distrit Dalmanuta.

Bexa fariseo unab dub ta uluu ton mtu'ub Jesús
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Le'a sa wa ulen pla bexa
fariseo wats Jesús. Cha usaxan
bexa ndadi'izhno bexa Jesús, nlad
bexa gun bexa preb Jesús, ndab
bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa nlad gun ga dub ta
uluu le'a ga Dioska mtu'ub.
12 Le'a Jesús cha mga'a ladna,
cha ndab xa:
—¿Xta'an nlad be men ncho nat
dub ta uluu ton nak na'? Le'a na'
gáp le'a bega na'anpa ini'í ta nab
bega wa.
13 We'e le'a Jesús cha mla'a
bexa. Cha ukea Jesús ndo' barco
wa nsea be xmen xa, ncha'be bexa
stub to'o nits.

Levadur ten bexa fariseo nsea Herodes
(Mt. 16:5-12)

14 Le'a be xmen Jesús myalad
ngo'o pan gaw bexa. Dubtsa pan
no'o bexa len barco wa. 15 Le'a
Jesús ndab ndo' bexa:
—Bla'ach bego, uzhebpa gop
bega cuent nsea levadur ten bexa
fariseo no levadur ten Herodes.
16 Le'a bexa wa cha ndabbe ndo'
be ltsa'a na:
—Li ndab xa geal le'a beuna lá
ngo'o pan.
17 Le'a Jesús cha mgenna ta li
ndab bexa wa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndeyadi'izh bega le'a
bega lá no'o pan zha? ¿Bi lá
nyakbe'ena bega ta nluu na' zha?
¿No bi ngud nak lado'o bega zha?
18 ¿Lá na' ngusndo' bega zha? ¿No
ni lá ndo'ón ncha' bega zha? ¿No
ni lá ntse'a ladna bega ta li mbin
na' wa zha? 19 Le'a zha na msa na'
ga'aytsa pan udaw dub ga'ay mil
xabgi'i wa, ¿plo zhum ta mya'an
sobr mtele'e bega zha?
Cha ndab bexa:
—Stibtop zhum-a.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—No gor na msa na' dub
ga'adtsa pan udaw dub dap mil
men, ¿plo zhum ta mya'an sobr
mtele'e bega zha we'e zha?
Cha ndab bexa:
—Sga'ad zhum-a.
21 Cha ndab Jesús:
—¿Ni bi lá nyakbe'ena bega
zha?

Jesús myunyakna dub xa lá na' gezh Betsaida

22 Le'a gor ulaya' Jesús gezh
Betsaida, we'e le'a pla be men
ulenno dub xabgi'i lá na'. Cha
unab bexa ndo' Jesús ugal Jesús
ngusndo' xa ndontsa yakna xa.
23 Le'a Jesús cha usen ya'a xa lá
na' wa, ulo'o Jesús xa dub lad
to'o gezh. Cha mchukko Jesús
ngusndo' xa no mxo'ob Jesús ya'a
na tso'o ngusndo' xa wa. Cha
ndab Jesús:
—¿Na'la lu nat zha?
24 Le'a xa wa cha mwi'i ndab:
—Na' na'la be men cuenttsa be
ya ndesea.

25 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na
tso'o ngusndo' xa stub biaj, cha
myakna-yá. No ndon wenla mna'
xa itea be ta'a. 26 We'e le'a Jesús
cha mtu'ub xa ya' xa ta lid xa,
ndab Jesús:
—Lá itid lu len gezh ba', no ni
na'an ton ndo' ná gudi'izh lu-yá
to'o gezh ba'.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Tso'o wa le'a Jesús uto'o sa wa
nsea be xmen xa. Ncha'be bexa
be gezh nde gax Cesarea Filipo.
Le'a nes ncha'be bexa le'a Jesús
unabdi'izh ndo' be xmen xa, ndab
xa:
—¿Xte'e ndab be men ton nak
na' zha?
28 Le'a bexa cha uka'ab ndab
bexa:
—Le'a ncho be men ndab le'a go
nak Juan xa ulalea' be men. No
ncho bexa ndab le'a go nak profet
Elí. No nchoga bexa ndab le'a ga
nak stub profet xa'aga.
29 We'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Bego zha xte'e gab ton nak
na'?
Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a go nak Cristo, xa mtu'ub
Dios.
30 Parea le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:
—Lá gudi'izh bega ton nak na'
ndo' be men.

Jesús mbidi'izh le'a gat
(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 We'e le'a Jesús cha usaxan
nluu bexa, ndab xa:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, nsabndo'ka iní na' sian
gealkwea'. Le'a bexa gox nsak no
be ule'ay nibe'e no be mech ten
ley uxelad na'. No gut bexa na',
ná le'a gal wizh yon le'a na' iban
ndo' gealgut.
32 Li uya'al mbidi'izh Jesús le'a
xa gat. We'e le'a Pedr cha mbi'i
Jesús dub lad, cha uteyo Pedr xa,
ndab Pedr:
—¡Na'anpa li gak ta wa!
33 Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i
ndo' be xmen na, cha uteyo xa
Pedr, ndab xa:
—Utatso' wats na', le'a lu
ndadi'izh cuent maxu'u. Le'a lu lá
ndanbe'e lak ndanbe'e Dios, le'a
lu ndi ndanbe'e lak ndanbe'e be
mentsa.
34 We'e le'a Jesús cha utezh be
xmen na nsea kwa'ad be men
xa'aga. Cha ndab Jesús:
—Tal ton nlad isankea tso'o na',
nsabndo' ula'a xa iteanak be ta
nlad xa, cha go'o xa cruz ten xa,
cha isankea xa tso'o na', guni'i
xta'an gunno be men xa. 35 Le'a
tal ton ukwa'an xte'e wen yoo
xa, le'a xa wa ndi gun perdid
gealnaban ten na ndo' Dios. Ná
le'a tal ton gat ta na nak xa xmen
na' no ta na ndangea ladna xa
di'izh wen ten Dios, le'a xa wa gap
gealnaban ndo' Dios. 36 Le'a tal
dub men ndap iteanak be ta ncho
ndo' gizhliyo ndee, cha gak per-
did gealnaban ten xa ndo' Dios,
¿xti'in be ta sian ndap xa wa zha?
37 Le'a ta wa na'anpa ugal isi'i xa
gealnaban ten xa. 38 Tal ton idono
ladna na' nsea di'izh ten na' ndo'
be men ugap ncho tiemp nat, le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
noga idono ladna xa wa, gal wizh
ilenno na' xe'a si'il ten Dios Xus
na' no be angel ten Dios.

9

1 No ndab Jesús:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a
ncho bexa nde ndee na'anpa cha
gat gast ini'í bexa gal tiemp inibe'e
Dios ndo' gizhliyo no juers si'il ten
xa.

Jesús mtixndo'
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Ngol sxo'op wizh le'a Jesús
mbi'i Pedr no Jacob no Juan, ukea
bexa dub bet ga'ap sa na'an men.
Le'a sa wa le'a Jesús cha mtixndo'
ndo' ga'al bexa wa. 3 Le'a xab
Jesús ndon nla'beal' no ndon mbe
xi'il mna'-yá, ni dub bexa nsat lad

lá ndun gan lita mbe ina'-yá. 4 Zha
le'a sa wa mlundo' Elí no Moisés
ndeyadi'izhno Jesús. 5 We'e le'a
Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, uzhebpa wen nde be-
una sa ndee. Gunde'e besa chon
ramad: dub-a ná ten go, le'a
stub-a ná ten Moisés, nsea stub-a
ná ten Elí.
6 Le'a be xmen Jesús wa
uzhebpa mzheb, ta we'e ngi li
ndab Pedr. 7 We'e le'a dub xkaw
cha ulen sa nde bexa. Le'a lat
xkaw wa ulen ti Dios ndab:
—Le'a ta ndee Xi'ín na'. Na'
nkwea' ladna xa. Bsakyo'ón bega
ta ndab xa.
8 Cha uxax mwi'i be xmen Jesús
gangeak, parea le'a sa wa yá
na'anla ton ndebe, nabtsa Jesús
nso' sa wa.
9 Le'a ngol gor na ncha'layo'o
bexa bet wa, le'a Jesús ndab ndo'
bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh
bega ta na li uni'í bega wa, gast
gal gor na le'a na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, iban ndo' gealgut.
10 We'e le'a bexa wa lá
ngudi'izh-a, nabtsa yon bexa
ndadi'izh, ndab bexa:
—¿Xte'e nak ta ndab xa le'a xa
iban ndo' gealgut zha?
11 Le'a bexa wa cha unabdi'izh
ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Xta'an ndab be mech ten ley
le'a Elí ned ilen, we'eta ilen Cristo
xa utu'ub Dios zha?
12 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ta ugeaka le'a Elí nedka ilen
ndontsa list kwe be men. Le'a
lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
sianpa gealkwea' iní, no uxelad
be men na'. 13 Le'a na' gáp ndo'
bega, le'a Elí wa mbi'idla. Ná
le'a be men ugap mbinno xa lakta
nlad bexa, lakka nkeani'i di'izh
ten Dios cuent ten xa wa.

Jesús myunyakna dub me'ed bgi'i mud nsak gizhkaw
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Le'a gor na myach Jesús no
schon xmen xa sa nde staplaga
xmen xa wa, we'e le'a bexa uni'íla
le'a be men kwa'ad ndela wats
bexa wa. Le'a be mech ten
ley ndeyoto'ono stapla be xmen
Jesús. 15 Le'a gor uni'í be men
wa Jesús cha ngwanseana bexa,
cha uxax ngwa'inidi'izh bexa ndo'
Jesús. 16 Le'a Jesús cha unabdi'izh
ndab:
—¿Xta'an ndeyoto'o bega zha?
17 Le'a dub xabgi'i uka'ab ndab:
—Mech, le'a na' ndee ndalno
dub me'ed bgi'i ten na' ncho mbi
bxin len lado'o na. Le'a mbi
bxin wa le'a mbin mud me'ed.
18 Le'a gor na nsen mbi bxin
me'ed ba', le'a me'ed nlayat, nsea
nlen bchi'in to'o me'ed, no ndaw
me'ed ndeay me'ed, cha lá nte'alta
me'ed. Le'a na' una'ab ndo' be
xmen ga kontu'ub mbi bxin wa,
ná le'a bexa lá ngun gan.
19 Le'a Jesús cha ndab ndo' be
men wa:
—¡Ndidotsa nge' ladna bega
Dios! ¿Ploxá tiemp yo'o na' lat
bega zhaga? ¿Sta ploxá tiemp
uxik na' ndo' bega zhaga? Ut-
seano bega me'ed bgi'i ba' sa
ndee.
20 We'e cha mbi'i bexa me'ed
wa wats Jesús. Le'a gor na uni'í
mbi bxin wa Jesús, le'a ta wa
cha udinge' me'ed wa ndo' yo,
naxbixte me'ed, nsea to'o me'ed
cha ulen bchi'in. 21 Le'a Jesús cha
unabdi'izh ndo' xus me'ed ndab
xa:
—¿Polta ulen-a zha?
Le'a xus me'ed cha ndab:
—Zha tuzhta me'ed ba'. 22 Sian
biaj le'a mbi bxin ntsa'ab me'ed
ba' ndo' gi' no len nits, ndontsa gat
me'ed. Ná tal le'a ga sun gan, blats
ladna go besa gokno ga besa.
23 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xte'e ndab lu “tal le'a ga sun
gan”? Le'a xa na ndangea ladna
Dios, itea ta'a syo'o gan.
24 We'e le'a xus me'ed wa cha
uge' ndab:

—Na' ndangeaka ladna Dios. Gokno ga na', ndontsa mas gungea lad na'.

25 Le'a gor na uni'í Jesús kwa'adpa be men nseabewi'i, we'e cha uteyo Jesús mbi bxin wa ndab xa:

—Lu nak mbi bxin ndun ngwa'ad no mud me'ed ndee, gáp na' ndo' lu uto'o. Ni lá yachta lu len lado'o me'ed ndee.

26 Le'a mbi bxin wa cha uzhe'eb utezhat, no mas ngotbixte me'ed. Cha uto'o mbi bxin len lado'o me'ed wa. Le'a me'ed wa cuent me'ed ngut nax, gast kwa'ad be men ndab le'a me'ed wa ngutka. 27 Ná le'a Jesús cha usen ya'a me'ed, cha ngwaste me'ed.

28 Tso'o wa uyo'o Jesús len dub ni'i sa wa, cha unabdi'izh be xmen Jesús, ndab bexa ndo' Jesús:

—¿Xta'an lá ngun besa gan igontu'ub besa mbi bxin ba' zha?

29 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a be ltsa'a mbi bxin wa lá yoo gan ito'o xaga', nki'in lá gaw bega dub tiemp no mas gudi'izhno bega Dios ndontsa sun bega gan kontu'ub bega be mbi bxin wa.

Jesús mbidi'izhgal le'a gat
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Le'a gor na mka'an bexa sa wa, cha ncha'tid bexa distrit Galilea. Ná le'a Jesús lá nlad ini'í be men le'a bexa ndesea sa wa, 31 geal le'a Jesús nluu be xmen na, ndab xa:

—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be men. Le'a bexa wa gut na', parea gal wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.

32 Le'a bexa wa ni lá yakbe'ena ta ndab xa wa, ná le'a bexa nzheb inabdi'izhta xte'e gab ta wa.

¿Ton mas nsak?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Cha ulaya' bexa Capernaum mlansea' bexa ta ni'i. Cha unabdi'izh Jesús ndo' be xmen xa, ndab xa:

—¿Xta'an nseabe yadi'izh bega nes wa zha?

34 Le'a bexa cha xetsa ute, geal le'a bexa nsea'be yadi'izh ná ton mas nsak. 35 Le'a Jesús cha usob, cha utezh xa isatibtop bexa wa, cha ndab xa:

—Tal le'a dub bega nlad gak xa mas nsak, le'a xa wa nsabndo' yak xa lult, no gun xa ti'in lat bega.

36 Cha usen Jesús dub me'ed, cha mso' xa me'ed tlaw bexa, cha udi'id xa me'ed wa, ndab xa:

37 —Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa ndo' dub me'ed nak cuent me'ed ndee, le'a xa wa cuentkata ndo' na' utsin nak. Le'a xa na utsin nak ndo' na' wa, le'a xa wa utsinga nak ndo' xa mtu'ub na'.

Bexa dubtsa nak no Jesús
(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Le'a Juan cha ndab ndo' Jesús:

—Mech, le'a besa uni'í dub men ndanti'in lea' go gor na ngontu'ub xa be mbi bxin. Ná le'a besa cha mka gunti'inta xa lea' go, geal le'a xa na'anpa no nkeseano beuna.

39 Le'a Jesús cha ndab:

—Lá uka bega gun xa ta wa. Le'a tal ton dub xa ndanti'in lea na' gun dub uyon, le'a xa wa na'anpa cha inisi na'. 40 Le'a tal ton na'anpa ndakloo ndo' beuna, le'a xa wa dubtsa nak no beuna. 41 No tal ton gunti'in lea na' usa'a xa masa dub vas nits goo bega ta na nak bega xmen na', le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios usa'aka ta wen nsabndo' ika'a xa wa.

Uzhe'eb rages ya'ila' be men ndo' ta ugap
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 ’Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea ladna na' ndo' ta ugap, le'a xa wa mas dub gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa nkea dub ge' si'il

gen na, cha utsa'ab be men xa
len nitsdo'o. 43 Tal le'a dub ya'a
bega utsabgix bega, ndi ulobto'og
bega-yá. Mas wen yoo bega wats
Dios moch bega, ndo' itop ya'a
bega ya' bega infierno ndo' gi' lá
nyu'u, 44 sa na nde mgeas lá ndat,
nsea gi' nunk lá nyu'u. 45 Ná tal
le'a dub xo'o bega utsabgix bega,
ndi ulobto'og bega-yá. Mas wen
yoo bega wats Dios nsea dubtsa
xo'o bega, ndo' itop xo'o bega
ya' bega infierno ndo' gi' na'anpa
nyu'u, 46 sa na nde mgeas lá ndat,
nsea gi' nunk lá nyu'u. 47 No tal
le'a dub ngusndo' bega utsabgix
bega, ulo'o bega-yá. Mas wen
yoo bega wats Dios nsea dubtsa
ngusndo' bega, ndo' itop ngusndo'
bega cha ya' bega infierno, 48 sa na
nde mgeas lá ndat nsea gi' nunk lá
nyu'u.

49 ’Le'a Dios gunti'in gi' ndontsa
umbi'i gak bega ndo' Dios, lak
ndanti'in men sed gor na nsa'a xa
man xnab ndo' Dios. 50 Le'a sed
dub ta wen, parea tal le'a sed ito'o
ta utix ten na, ¿xte'ema yak utix-a
stub biaj zha? Gok bega cuent sed
utix, nsea utsin gok bega ndo' be
men ltsa'a bega.

10

*Jesús ndab le'a be men lá nsab-
ndo' ula'a xa ten na
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)*

1 Le'a Jesús cha uto'o gezh wa
ncha'a xa distrit Judea no stub
to'o yowbe'e Jordán lad nlen wizh.
Cha usaxangal mzhealbe kwa'ad
be men wats Jesús. Le'a Jesús
cha mluugal bexa lakka ndun xa.
2 We'e le'a pla bexa fariseo ulen
wats Jesús, nlad bexa gab Jesús
dub ta lid le'a nak. Ta we'e
unabdi'izh bexa ndo' Jesús ndab
bexa:

—¿Utsin nak ula'a dub xabgi'i
xagots ten na zha?

3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab xa:

—¿Xte'e ndab ley mke'a Moisés,
ta unibe'e Dios wa zha?

4 Le'a bexa cha uka'ab ndab:

—Le'a ley mke'a Moisés ndab
syo'o gan ula'a dub xa xagots ten
xa, tal ned usa'a xa dub git ndo'
xagots wa, gab-a le'a xa ula'a xa
wa.

5 Cha uka'ab Jesús ndab xa:

—Geal ngud nak lado'o bega, ta
we'e mke'a Moisés ta wa. 6 Ná
le'a zha utexan gizhliyo le'a Dios
mbinde'e xabgi'i nsea xagots. 7 Ta
we'e ula'a xabgi'i xus na nsea
xna'a na, zha na nka'a xa xagots
ten xa. 8 Le'a cuent ten Dios le'a
itop xa wa yak dubtsa men, yá
lid topta xa. We'e le'a bexa wa
dubtsa men myak. 9 Ta we'e gáp
na' le'a bexa na mchealte Dios, lá
nsabndo' dub men uteltsa'a bexa.

10 Le'a gor na mlansea' bexa ta
lid bexa, le'a be xmen Jesús cha
unabdi'izh stub biaj cuent ten ta
mbidi'izh Jesús wa. 11 Le'a Jesús
cha ndab:

—Le'a tal ton dub xabgi'i ula'a
xagots ten na, cha ika'a xa
stubga xagots, le'a xabgi'i wa ugap
ndanno xagots ned ten na wa, no
ndap xa ke ndo' Dios. 12 No liga
tal le'a dub xagots ula'a xabgi'i ten
na, cha ika'a xa stubga xabgi'i, le'a
xagots wa ugap ndanno xabgi'i
ned ten na wa, no ndap xa ke ndo'
Dios.

*Jesús nsea be me'ed
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)*

13 We'e le'a be men ulanseano
be me'ed ten na wats Jesús,
uxo'ob Jesús ya'a na gek be me'ed
wa, inab xa ula'ach Dios be me'ed.
Ná le'a be xmen Jesús uteyo bexa
na nseabeno be me'ed wa.

14 Le'a Jesús cha uni'í ta wa, cha
ngokloo xa ndo' be xmen xa, cha
ndab xa:

—Bla'a bego gi'id be me'ed ba'
wats na'. Lá uka bega gi'id be
me'ed, le'a Dios nibe'e len lado'o
be men nak lak be me'ed ndee.
15 Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal

ton lá ula'a inibe'e Dios xa lak dub
me'ed, le'a xa wa nunk lá yate sa
nibe'e Dios.
16 Cha udi'id Jesús be me'ed wa,
nsea mxo'ob xa ya'a xa gek be
me'ed. Cha unab xa ndo' Dios
ula'ach Dios be me'ed.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Le'a gor na ya'ikanes Jesús,
le'a dub xabgi'i karrel ulen cha
usaxib ndo' Jesús, unabdi'izh xa
ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an nsabndo'
gun na' ndontsa no na' gap
gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá
idub zha?
18 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo'
na' zha? Na'an ton wen, ndon nab
Dios nak wen. 19 Yá nchando' lu
ley ten Dios ndab-a: "Lá ugal lu
xa ten stubga men. Lá gut lu men.
Lá gun lu gealwa'an. Lá gun lu
gealkwi'in. Lá ukedino lu men.
Wankea xus lu nsea xna'a lu."
20 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab
ndab:
—Mech, itea ta ndab go ba'
ndunka na' idub zha tuzhta na'.
21 We'e le'a Jesús mwi'i ndo' xa,
cha mkwea' ladna Jesús xa, cha
ndab Jesús ndo' xa:
—Stubtsa ta'a ndun jwalt gun
lu: nat bya', cha bdo'o iteanak
ta ndap lu, cha btse'a med wa
ndo' bexa uban nak. We'e gap
lu sian ta'a gibe'a. Cha utsea
usankea tso'o na', guni'i tal men
xte'e gunno lu.
22 Le'a xabgi'i wa kwea' myo'o
ladna gor na mbi'ín xa ta wa.
Ndon uban myo'o ladna xa nsea'
xa, geal le'a xa uzhebpa sian ta'a
ndap.
23 We'e le'a Jesús mwi'ila
gangeak, cha ndab xa ndo' be
xmen xa:
—Uzhe'eb ugan ula'a dub men
rik inibe'e Dios xa, bexa na li ndap
sianpa be ta'a.
24 Le'a be xmen Jesús ng-
wanseana be di'izh ndab Jesús
wa, ná le'a Jesús cha ndabgal:
—Bego bexa nak xi'ín utsid na',
uzhebpa ugan ula'a dub xa rik
inibe'e Dios xa, bexa na nge' ladna
be ta sian ndap na. 25 Ndi mas
lid bid itid dub came ge'ed xan
dub yagux, ndo' yate dub xa rik
sa nibe'e Dios.
26 Cha mas ngwanseana bexa,
ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Tonxá syo'o gan yate sa
nibe'e Dios zhaga?
27 Le'a Jesús mwi'i ndo' bexa,
ndab xa:
—Le'a cuent ten nabtsa be men
le'a-yá lá yoo gan, ná le'a cuent
ten Dios itea ta'a syo'oka gan.
28 We'e le'a Pedr cha ndab:
—Una' go, le'a besa mla'a itea ta
ndap besa, cha ndi usankea besa
tso'o ga.
29 Cha uka'ab Jesús ndab xa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, le'a
tal ton ula'a lid na no wit na no
bsan na no xus na no xna'a na no
xagots ten na no xme'ed na no be
yo ten na ta na ndangea ladna xa
na' no di'izh ten na', 30 le'a xa wa
ikaya'a dub gayo'o biaj mas sian
be ta wa tiemp ndee. Le'a bexa wa
gap lid na, wit na, bsan na, xna'a
na, xme'ed na, nsea yo. No kwea'
itid bexa, parea gal tiemp ti'i ilen
le'a bexa gap gealnaban nunk lá
idub. 31 Ná kwa'ad bexa nsak nat
wa yak bexa na'anpa nsak; le'a
bexa na'anpa nsak nat wa yak
bexa nsak.

Biaj yon mbidi'izh Jesús le'a xa gat
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Le'a gor na nso' bexa nes
ikea bexa Jerusalén, le'a Jesús
ncha'a ned. Le'a be xmen Jesús
nchankea tso'o Jesús, le'a bexa
ndanseana no nzheb bexa. We'e
le'a Jesús cha mbi'i bexa wa dub
lad, cha mbidi'izhgal xa be gealk-
wea' ini'í xa, ndab xa:

33 —Bla'ach bego le'a beuna
ncha'be Jerusalén, sa le'a na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak
cuent ndo' ya'a be ule'ay nibe'e
no ndo' be mech ten ley. Le'a
bexa wa gab nsabndo' gat na', cha
yun bexa cuent na' ndo' be men
na'anpa xa judio. 34 Le'a bexa
wa inisi na', nsea kin bexa na',
nsea uchukko bexa ndo' na', no
gut bexa na'. Parea gal wizh yon
le'a na' iban ndo' gealgut.

Jacob nsea Juan unab dub ta'a ndo' Jesús
(Mt. 20:20-28)

35 We'e le'a Jacob nsea Juan be
xin Zebedeo ubii wats Jesús ndab
bexa:
—Mech, le'a besa nlad usa'a go
dub ta inab besa.
36 Cha ndab Jesús:
—¿Xta'an nlad bega usa na'
zha?
37 Le'a bexa cha ndab:
—Usa'a go wats go sa inibe'e go
kwe besa, dub besa wats ga lad
ga'al, le'a stub besa lad raves.
38 Le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:
—Bego ni lá ini'í xta'an unab
bega. ¿Sxik bega itid bega geal-
kwea' lakta gealkwea' iti'id na'
zha? ¿No sni bega gat bega lak gat
na' zha?
39 Le'a bexa cha ndab:
—Le'a besa sxikka.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a bega stidka
be gealkwea' lakta gealkwea' iti'id
na', no sat bega lak gat na'.
40 Parea le'a sa kwe bega, dub
bega wats na' lad ga'al, no stub
bega wats na' lad raves, le'a sa wa
na'anpa na' inibe'e. Le'a Dios le'a
gab ná ton kwe sa wa.
41 Le'a gor na mbi'ín isati'i be
xmen Jesús ta unab Jacob no Juan
wa, cha ngokloo bexa. 42 Ná le'a
Jesús cha utezh itea be xmen xa,
ndab xa:
—Le'a bego uni'íka le'a bexa
nibe'e be nacion na'anpa ula'a
gun be men dub ta'a na'anpa
nibe'e bexa, no bexa mas nsak ten
bexa uzhebpa nibe'e ndo' be men.
43 Ná le'a bego ndee na'anpa li
nsabndo' gak. Ndi tal ton bega
nlad gak dub xa nsak lat bega, le'a
xa wa nsabndo' gakno itea bega.
44 No tal ton bega nlad yansu lat
bega, le'a xa wa nsabndo' gun ti'in
ndo' iteanak bega. 45 Le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa
ndal gun be men ti'in ndo' na'.
Le'a na' ndi ndalyun ti'in ndo' be
men, no usa na' gealnaban ten na'
gat na', kix na' ke ten kwa'ad be
men.

Jesús myunyakna ngusndo' Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Le'a Jesús no be xmen xa
cha ncha'tid gezh Jericó. Cha
gor na nseato'o bexa to'o gezh
wa no kwa'ad be men, le'a dub
xabgi'i lá na' nsobnab med to'o
nes sa ncha'tid Jesús. Le'a xa
wa nsalea' Bartimeo, xin Timeo.
47 Le'a gor na mbi'ín Bartimeo le'a
xa ncha'tid wa nsalea' Jesús xa
Nazaret, cha usaxan xa uge' ndab
xa:
—¡Jesús, xin David, blats ladna
go na'!
48 Cha kwa'ad bexa uteyo xa
wa ndab bexa ndo' xa yá na'anta
xte'e gab xa. Ná le'a xa wa ndi
mas uge' ndab:
—¡Xin David, blats ladna go na'!
49 We'e le'a Jesús cha ngwa'iso'
ndab xa:
—Utezh bega xa na li uge' ní'i
wa.
Cha ngwa'tezh bexa Bartimeo,
ndab bexa:
—Bten ladna lu, goso', le'a Jesús
nbezh lu.
50 Le'a xa wa cha ngwaso', udabi
xa lad nbix xa, cha ubii xa wats
Jesús. 51 Le'a Jesús cha ndab ndo'
xa:
—¿Xta'an nlad lu gunno na' lu
zha?
Le'a xa wa cha ndab:
—Mech, le'a na' nlad ina'.

52 Le'a Jesús cha ndab:

—Nat syo'o gan ya' lu, le'a lu myaklana ta na mge' ladna lu na'.

Cha bi le'a gor wa le'a xa cha mna'la. We'e cha no xa usankea tso'o Jesús nes wa.

11

Jesús uyote Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Le'a ngol gor nsalaya' gax bexa wa Jerusalén, gax sa nde gezh Betfagé nsea gezh Betania, sa nsob Bet Olivo, le'a Jesús cha mtu'ub top be xmen na, 2 ndab xa:

—Wa' bega len gezh nde ndo' ndee. Le'a to'o gezh ba' ini'í bega nso' nchii dub burr tuzh na'an ton gol sob tso'o na. Cha bxa'ak bega ma, go'o bega ma sa ndee. 3 Le'a tal ton inabdi'izh ná xta'an ngi nxa'ak bega ma, cha gab bega: "Le'a Mech gunti'in ma dub xla'al, cha yakka cuent ma."

4 We'e le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be. Cha mzheal bexa burr tuzh wa nso' nchii to'o nes sa wa, cha mxa'ak bexa ma.

5 Le'a pla bexa nde sa wa unabdi'izh ndo' bexa, ndab xa:

—¿Xta'an ngi nxa'ak bega burr ba' zha?

6 We'e le'a be xmen Jesús uka'ab ndab ndo' bexa wa laktsa ndab Jesús gab bexa. Le'a bexa cha na'anta xte'e ngabbe. 7 Cha mbi'i bexa burr wa wats Jesús. Cha mxo'ob bexa dubga xab bexa tso'o ma, cha usob Jesús tso'o ma. 8 No kwa'ad be men mte be lad nbix bexa ndo' nes sa isea ma. No ncho bexa ulobto'og be xos ya gin, cha mte bexa-yá nes wa.

9 Le'a be men ncha'be ned ndo' Jesús no be men nseabenkea tso'o Jesús uge' ndab:

—¡Si'il nak xa ba'! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e! 10 ¡No nkeseano Dios xa ba', le'a xa inibe'e lak unibe'e David xus beuna! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!

11 Le'a gor na uyote Jesús len gezh Jerusalén, cha ncha'a xa sa nde ni'i ten Dios. Cha mwi'i Jesús gangeak ndo' itea be ta ncho sa wa. Le'a gor wa yá uzhela, ta we'e nsea' Jesús gezh Betania no isatibtop be xmen xa.

Jesús uteyo dub ya higo na'anpa nso' ngus ndo' na
(Mt. 21:18-19)

12 Ngol stubtsa wizh le'a bexa wa uto'o gezh Betania ncha'agal bexa Jerusalén. Le'a nes wa le'a Jesús ndanna. 13 Cha sitta na' xa nsob dub ya higo nso' la. Cha uto'o Jesús ncha'wi'i naga lid no ngus nso' ndo' ya wa. Parea na'anpa izheal xa ngus, ndi latsa nso' ndo'-yá, le'a ta wa na'anpa tiemp ten ngus higo wa. 14 Cha ndab Jesús ndo' ya wa:

—Idub isob lu na'antapa iso' ngus gaw men ndo' lu.

Le'a be xmen Jesús mbi'ín ta li ndab Jesús ndo' ya wa.

Jesús ulantu'ub bexa tale ten ni'i ten Dios
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Le'a gor na ulaya' bexa Jerusalén, cha ncha'a Jesús sa nde ni'i ten Dios. Cha usaxan ngontu'ub xa bexa nado'oti'ix ta'a sa wa. No mtixte xa be mes ten bexa ntil be med, no be yaxil ten bexa ndi'ibudo'o be palom. 16 Cha lá ula'ata Jesús itidno be men be ta'a tale ten ni'i ten Dios. 17 We'e usaxan xa nluu xa be men, ndab xa:

—¿Lá ini'í bega zha xte'e nkeani'i di'izh ten Dios? Ndab Dios: "Le'a lid na' isalea' dub sa ndadi'izhno be men na', bexa ncho idub ndo' gizhliyo." Ná le'a bego ndi ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten wa'an.

18 Le'a gor na mbi'ín be mech
ten ley no be ule'ay nibe'e ta li
ndab Jesús, cha usaxan nkwa'an
bexa ná xte'e gut bexa Jesús. Ná
le'a iteata be men ndanseana be
ta nluu Jesús, ta we'e mzheb bexa
nsak wa. 19 Le'a ngol gor yá uzhe,
le'a Jesús cha uto'o gezh wa.

Ya higo uteyo Jesús wa ubid
(Mt. 21:19-22)

20 Ngok stubtsa wizh tempran
nsatidgal Jesús no be xmen xa gax
sa nsob ya higo wa. We'e uni'í
bexa le'a ta wa ubidla gast itea
lo'-yá. 21 We'e le'a Pedr mtse'a
ladna ta ndab Jesús ndo' ya wa.
Cha ndab Pedr ndo' Jesús:

—Mech, bwi'i ga le'a ya higo
na ndab go ndo' na yá na'antapa
usa'a ngus wa, yá ubidla.

22 Le'a Jesús cha ndab:

—Bge' ladna bega Dios. 23 Le'a
na' gáp ndo' bega le'a tal ton gab
ndo' bet ndee: “Utatsob, wa' len
nitsdo'o”, cha na'anpa igan ladna
xa ta wa, ndi gungea ladna xa ta li
ndab xa wa, le'a ta wa sakka. 24 Ta
we'e ndáp na' ndo' bego, le'a itea
ta inab bega ndo' Dios, bingeatsa
ladna bega-yá, le'a Dios sa'aka ta
wa. 25 Le'a gor na ndadi'izhno
bega Dios, binge' ladna bega ndo'
tal ton xte'e mbinno bega, ndontsa
no Dios Xus beuna nsob gibe'a
sunge' ladna ke ten bega. 26 Ná
tal le'a bega lá gunge' ladna ndo'
be men ugap ndanno bega wa, le'a
Dios Xus beuna nsob gibe'a noga
na'anpa gunge' ladna be ke ten
bega.

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Le'a gor na mlanseagal bexa
Jerusalén, cha ncha'a Jesús sa nde
ni'i ten Dios. We'e le'a be mech
ten ley no be ule'ay nibe'e no bexa
gox nsak ulen wats Jesús. 28 Le'a
bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús
ndab bexa:

—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu be ta
wa zha? ¿Nati ton mtu'ub lu gun
lu ta wa?

29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a
ndo' bega. Tal le'a bega ika'ab,
we'e no na' gáp ná ton ulaxo'ob
na' li gun na'. 30 ¿Ton mtu'ub Juan
ulalea' Juan be men zha? ¿Dios
nati dub men? ¡Gud bega-yá!

31 Le'a bexa cha ndab ndo' be
ltsa'a na:

—Tal le'a beuna gab le'a Dios
le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús
inabdi'izh ná xta'an lá ngungea
ladna beuna xa. 32 Parea lá yoo
gan gab beuna le'a Juan dub men
mtu'ub.

Nzheb bexa gab bexa ta wa, geal
le'a itea be men mbingea ladna
le'a Juan dub profet mtu'ub Dios.
33 Ta we'e ndab bexa ndo' Jesús:

—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub
Juan.

Le'a Jesús cha noga ndab:

—Na' noga lá gáp ton ulaxo'ob
na' gun na' be ta ndee.

12

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 We'e le'a Jesús usaxan
mbidi'izh xa dub ta'a msaktabe'e
xa, ndab xa:

—Uyo'o dub xabgi'i ngos ya uv
ndo' dub ble'a yo ten xa. Cha
ulo xa lo idub gangeak wats-a.
No mbinde'e xa dub sa gachke'e
uv wa, ko'o xa nits ten-a. Cha
mbinde'e xa dub sa ga'ap isob xa
ula'ach sa wa. Cha mkwa'an xa
pla men gun ti'in. Cha ncha'a xa
sit.

2 ’Le'a zha na ngol tiemp ten uv,
cha mtu'ub xa dub xmos xa ya'
ndo' be men nla'ach uv, ya'yo'o xa
ta na ndal xwan yo wa. 3 Ná le'a
be men wa ndi usen mos wa, cha
udin bexa xa. Cha na'an xta'an
usa'a bexa yo'o xa. 4 Le'a xwan
yo wa cha mtu'ubgal stub mos.

Ná le'a be men wa ndi mla'ge'
gek mos, no xela mbinno bexa xa.
5 We'e le'a xwan yo wa mtu'ubgal
stub mos, ná le'a be men wa mbit
xa wa. Cha mtu'ub xa stapla be
xmos xa, parea ncho xa wa udin
bexa, no ncho xa wa mbit bexa.
6 'We'e cha mtea be xmos xwan
yo wa. Lulttsa ndap xa dubtsa
xin xa, xa nkwea' ladna xa. Cha
mtu'ub xa xin xa wa, mbinbe'e xa
le'a be men wa gap mod ndo' xa.
7 Ná le'a be men wa ndi ndabbe
ndo' ltsa'a na: "Le'a xa ba' le'a
ya'anno yo ndee. Ncha'yut beuna
xa, cha ya'anno beuna-yá." 8 Cha
usen bexa xa, cha mbit bexa xa,
cha udabi bexa xa dub lad to'o yo
wa.
9 Cha unabdi'izh Jesús ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Xte'e
gun xwan yo wa nat? Le'a xa
wa ilen gut be men mla'ach yo
wa. Cha usa'a xa yo wa ndo' bexa
xa'aga ula'ach-a. 10 ¿Lá ini'í bega
xte'e nkeani'i di'izh ten Dios zha?
Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e
ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon
le'a nsak nbexan ni'i.
11 Le'a Dios le'a mbin ta ndee,
dub ta ndanseana beuna.

12 We'e le'a bexa nsak wa cha
nlad isen Jesús, geal le'a bexa
myakbe'enabe le'a Jesús li ndab
cuent ten bexa. Parea le'a bexa
nzheb ndo' be men kwa'ad wa,
ta we'e mla'a bexa Jesús, cha
nsea'be bexa.

Med nkix be men ndo' gobier Roma
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Cha mtu'ub bexa pla bexa
fariseo no pla be xmen Herodes
ya'be yun preb Jesús, ndontsa gab
Jesús dub ta'a usake bexa Jesús.
14 Le'a bexa cha ulaya' wats Jesús
ndab bexa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go
ndadi'izh gealngea. No ni lá
nla'ach ga ta ndab be men, no
ni tal xte'e nak be men, le'a go
ndi wen nluu lak nlad Dios gak
be men. Ta we'e nabdi'izh besa
ndo' ga, ¿nsabndo' kix beuna med
nab César xa nibe'e Roma nate
na'anpa kix beuna-yá? ¿Sa'a be-
una-yá nate na'an?
15 Ná le'a Jesús mgenna ta ugap
ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndun bega preb na'
zha? Bsa'a bega dub med iwi'i
na'-yá.
16 Le'a bexa wa cha msa'a dub
med ndo' Jesús. Le'a Jesús cha
ndab ndo' bexa:
—¿Ton gek na no lea' na nkea
las med ndee zha?
Le'a bexa wa cha ndab:
—Gek César no lea' César.
17 Cha ndab Jesús:
—Bsa'a bega ta ten César ndo'
César. Le'a ndo' Dios bsa'a bega
ta ten Dios.
Cha ngwanseana bexa xte'e
uka'ab Jesús.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 We'e ulen pla bexa saduceo
wats Jesús. Le'a bexa saduceo
ndangea ladna le'a bexa ngut wa
lá ibantabe. Cha unabdi'izh bexa
ndo' Jesús, ndab bexa:
19 —Mech, le'a ley mke'a Moisés
ndab le'a tal ton dub xabgi'i gat,
ná lá ngap xa xin xa, le'a wit xa
wa nsabndo' uchilya'ano xagots
ten xa ngut wa, ndontsa tal gap
bexa dub me'ed le'a me'ed wa gak
cuent xin xa ngut wa. 20 Uyo'o
dub ga'ad wit xa. Le'a xa ned wa
mchilya'ano dub xagots, cha tso'o
wa ngut xa ni lá ngap xagots wa
xin xa. 21 We'e cha mchilya'ano
wit itop xa wa xagots wa. Le'a
xabgi'i wa cha noga ngut, ni lá
ngapgal xa xin xa. Le'a wit yon
bexa wa litsagal ngwasea. 22 Cha
li ngwasea isaga'ad wit bexa, ná ni
dub xa lá ngap xagots wa xin na.
Tso'o wa le'a xagots wa noga ngut.

23 Le'a gal zha iban bexa ngut wa,
lat bexa wa ¿ton gak xabgi'i ten
xagots wa, xa na li mchilya'ano
isaga'ad xabgi'i wa?
24 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e
bega, geal le'a bega lá nyakbe'ena
xte'e gab di'izh ten Dios, no ni
lá nchando' bega juers ten Dios.
25 Le'a gal zha na iban bexa
ngut, le'a be men yá na'antapa
uchilya'ano be ltsa'a na zha wa.
Le'a bexa ndi gak cuent be angel
ten Dios ncho gibe'a. 26 Parea le'a
cuent ten ta iban bexa ngut wa,
¿lá ndo'ol bega libr mke'a Moisés,
xte'e uní'i Dios lat dub yagich zha?
Ndab Dios le'a xa le'a nak Dios
ndankea Abraham, no Isaac, no
Jacob. 27 Le'a Dios na'anpa Dios
ten bexa ngut, le'a xa ndi Dios ten
bexa nban, ta nluu le'a bexa wa
nbanka. Ta we'e ndáp na' le'a
bega uzhebpa lid le'a ndanbe'e.

Be ta ndon le'a nsak unibe'e Dios
(Mt. 22:34-40)

28 Le'a gor na mbi'ín dub mech
ten ley ta nso'yadi'izhno Jesús
bexa saduceo wa, le'a xa wa uni'í
le'a Jesús le'aka uka'ab ndo' bexa.
We'e cha ubii xa wats Jesús, cha
unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Ma ta na mas nsak lat be ta
unibe'e Dios zha?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ná mas nsak wa nkeani'i
ndab-a: "Bla'ach bega xa Israel,
le'a Dios Xa Nibe'e ten beuna
dubkama nak Dios. 30 Wankea
Dios Xa Nibe'e idub ncho ladna
lado'o lu no idub gealnaban ten
lu no idub lak ndanbe'e lu no
idub juers ten lu." Le'a ná ndee
wa mas nsak ndo' iteanak be ta
unibe'e Dios. 31 Le'a ná itop ndee
lakkaga nak ná ned wa: "Bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."
Yá na'an stub ta'a nibe'e Dios mas
nsak ndo' itop ta ndee.
32 We'e le'a mech ten ley wa cha
ndab:
—Le'aka ndab go, mech.
Ugeaka ta ndab go le'a Dios
dubtsa, yá na'an stub dios xa'aga.
33 Le'a ta na yankea be men Dios
idub ncho ladna lado'o xa, no idub
lak ndanbe'e xa, no idub juers ten
xa, no ikwea' ladna xa be ltsa'a xa
lakkata le'a xa, le'a be ta wa mas
nsak ndo' xnab ten be man no
ndo' iteata be ta'a nsa'a be men
ndo' Dios.
34 Le'a gor na mna'la Jesús le'a
mech wa le'aka uka'ab, cha ndab
Jesús ndo' xa:
—Le'a lu gaxla nak ula'a lu
inibe'e Dios lu.
We'e ni stub xa wa ni lá ngun
rages inabdi'izhta xa ndo' Jesús.

¿Xte'e ndab David ton nak Cristo wa?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Le'a Jesús ndadi'izh ndo' be
men nde gax wats ni'i ten Dios,
ndab xa:
—¿Xta'an ndab be mech ten ley
le'a zha ilen Cristo le'a xa wa nak
xin David zha? 36 Ná le'a David
le'aka ndab sakndo' Espíritu ten
Dios, ndab xa:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa
Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
gast gal gor ute na' bexa ndak-
lono lu xan ndats lu."

37 Le'a David ndab le'a Cristo nak
Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo
gan gak Cristo wa xin David zha?
Le'a bexa kwa'ad wa cha mten
ladna mbi'ín ta ndab Jesús.

Jesús ndab le'a be mech ten ley lid le'a ndun
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Le'a Jesús cha nluu bexa,
ndab Jesús:
—Bla'ach bego lá gak bega lak
nak be mech ten ley, le'a bexa
ndal ladna ndesea nak lad ko'ol.
No nlad bexa utsin inidi'izh be
men ndo' xa be ndo' xge'e. 39 No
nti bexa be sa mas nsak isob

bexa len be ni'i sa nzhealbe be-
una xa judio, no liga ndun bexa
sa nda'daw bexa sa nyo'o dub
gast. 40 Nsea nlat bexa be ta
ndap be xagots ngut xabgi'i ten
na. No kwenpa ndadi'izh bexa
ndo' Dios ndontsa gab be men le'a
xa uzhe'eb ndankea Dios. Le'a
na' gáp le'a bexa li ndun wa mas
uzhe'eb gealkwea' ini'í.

Dub xagots prob msa'a gon
(Lc. 21:1-4)

41 Cha ngwatsob Jesús gax wats
sa nsa'a be men med gon tale
ten ni'i ten Dios. Cha mwi'i xa
xte'e nsa'a be men med wa. Le'a
kwa'ad men rik ulen, msa'a bexa
sian med. 42 Le'a dub xagots prob
ngut xabgi'i ten na no ulen, cha
msa'a xa top med byux uxee nsak.
43 We'e cha utezh Jesús be xmen
na, cha ndab xa:

—Le'a na' gáp ndo' bega le'a
xagots prob ndee msa'a mas sian
med ndo' iteanak bexa ba'. 44 Le'a
bexa msa'a sbe'en ta mya'an so-
brtsa, ná le'a xagots ndee msa'a
iteanak be med isi'i xa be ta'a
nki'in xa.

13

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa
ilate
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Le'a gor uto'o Jesús tale ten ni'i
ten Dios, le'a dub xmen xa ndab:

—Mech, bwi'i go be ni'i chul
ndee no be ge' ubi'i nakcha'aw ni'i
ten Dios ndee.

2 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a gal dub wizh le'a be ni'i
lba'a na' lu ba' ilate, gast ni stub
ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp
ndee
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-
24)

3 Cha ncha'a bexa Bet Olivo, sa
nluxe'a ni'i ten Dios, cha usob
Jesús. We'e le'a nabtsa Pedr no Ja-
cob no Juan no Ndres unabdi'izh
ndo' Jesús, ndab bexa:

4 —Gud ga, ¿pol gak be ta li ndab
go wa zha? ¿No xte'e ini'í besa
zha na yamer gak-a?

5 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Gop bega cuent ndontsa na'an
ton ukwi'inno bega. 6 Le'a kwa'ad
be men ilen gab le'a xa nak Cristo
xa mtu'ub Dios, ukwi'inno bexa
kwa'ad be men.

7 ’Le'a gor na go'ón bega ncho
guerr be sa sit no be sa gax, lá
yu' ladna bega. Le'a ta wa nsab-
ndo'ka yoo, ná le'a zha wa biseata
gal be wizh lult. 8 Le'a gal zha wa
kuyo nacion no stubga nacion. No
le'a xmen dub xa nibe'e kuyono
be xmen stubga xa nibe'e. No
sian sa gak be xo'o ubi'i. No yoo
win nsea uzhe'eb kwesaxa'ach be
men. Le'a be ta ndee wa pen
isobxanma be gealkwea' ilen wa.

9 ’No bla'ach bega le'aka bega,
le'a be men yun cuent bega ndo'
bexa nibe'e ten bexa, no kin bexa
bega len be ni'i sa nzhealbe bexa
judio. Le'a bexa yun cuent bega
ndo' bexa nakti'in ubi'i no ndo'
bexa nibe'e, cha usake xa bega
ke na nak bega xmen na'. Le'a
gor we'e sak gudi'izh bega cuent
ten na' ndo' bexa wa. 10 Parea
le'a di'izh wen ten Dios nsabndo'
nedka ite'achso idub nax ndo'
gizhliyo. 11 Le'a zha na isen bexa
bega no yun bexa cuent bega, lá
yu' ladna bega xte'e ika'ab bega,
le'a gor wa le'a Dios sa'aka di'izh
iní'i bega. Le'a ta wa na'anpa
bego iní'i, le'a ta wa Espíritu ten
Dios iní'i. 12 Le'a zha wa ncho be
men le'aka wit na yun cuent gat
xa ke ndangea ladna xa na'. No
nchoga bexa liga yun cuent le'aka
xin na. No ncho bexa gakloo
ndo' le'aka xus xa gast gut bexa
xus xa. 13 No itea men ixeeno
ladna bega ke na nak bega xmen
na'. Parea le'a tal ton bega uxik
ndo' be gealkwea' wa no bi nge'ka
ladna bega na', le'a bega wa gap
gealnaban ndo' Dios.

14 ’Le'a profet Daniel mke'a le'a
gal zha yoo dub ta uzhebpa ugap
no bzhi'ik len ni'i ten Dios, sa
lá nsabndo' yoo-yá (le'a xa ndo'ol
ta ndee nsabndo' yakbe'ena-yá).
Le'a gal zha ini'í bega ta wa, we'e
le'a bexa ndencho Judea ndee ns-
abndo' uxo'onbe ya'be bexa be
ge'e ubi'i. 15 Le'a be men ndi'ib
gek lid na wa ni lá igen ko'o be
ta ten na len lid na. 16 Le'a bexa
ndeyun ti'in ge'e ni lá nsabndo'
yachta ilenyo'o be xab na. 17 Le'a
gal zha wa uzhebpa kwea' itid be
xagots nso'no me'ed no be xagots
ndap medo'o. 18 Unab bega ndo'
Dios, ndontsa le'a tiemp uxo'on
bega wa na'anpa gal tiemp kwal.
19 Le'a be wizh we'e yoo dub
gealkwea' si'il, dub ta nunk gol
yo'o zha mbinde'eta Dios gizhliyo,
no ni lá yoota-yá stub biaj. 20 Tal
le'a Dios ula'a sian wizh yoo ta
uzhe'eb wa, le'a be men stea gat.
Parea lá ula'a Dios yoo sian wizh
wa, geal le'a xa nlats ladna bexa
mti xa.
21 ’We'e le'a tal ton gab ndo'
bega: “Bwi'i bego, le'a xa ndee
Cristo”, no tal gab xa: “Una' bego,
le'a xa ba' Cristo”, lá gungea ladna
bega ta wa. 22 Le'a kwa'ad bexa
ukwi'in ilen gab le'a nak Cristo,
no ilen bexa ukwi'in gab le'a
ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa
wa no gun sian ta'a yanseana
be men, ndontsa ukwi'inno bexa
be men. No ukwa'an bexa xte'e
ukwi'inno bexa bexa mti Dios.
23 Bla'ach bega, le'a na' yá ndáp
nedla ta ndee ndo' bega.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo

(Mt. 24:29-35,42-44; Lc. 21:25-36)

24 ’Parea le'a be wizh wa, zha na
yá mtea be gealkwea' wa, le'a ndo'
wizh ikaw, le'a mbe'e yá lá usuta
xe'a. 25 Le'a be mbeal ndi'ib ga'ap
ba' ilate, no gast idub gibe'a iwi'in.
26 Le'a zha we'e ini'í be men le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
ilennogal juers ten Dios lat xkaw
no dub xe'a si'il. 27 Cha utu'ub na'
be angel ten na' yunjunt bexa mti
Dios itea lad ndo' gizhliyo, gast sa
mas sit ndo' gizhliyo no sa mas sit
gibe'a ba'.
28 ’Bwi'i bego lak nak be ya higo.
Le'a zha na nxich be ya wa, le'a
bego uni'íka le'a tiemp bigi yá gal.
29 No liga le'a zha na na' bega
ncho be ta mbidi'izh na' ndee wa,
we'e ini'í bega le'a na' ndee yamer
ilengal. 30 Le'a na' gáp ndo' bega
le'a itea be ta ndee itid zha na
biseata gat be men ncho gal zha
wa. 31 Le'a gibe'a no gizhliyo
initndo', parea le'a ta ndáp na'
ndee na'anpa initndo'.
32 ’Parea na'an ton ini'í xá wizh
na-yá no xá gor yoo be ta ndee. Ni
be angel ncho gibe'a ni na' xa nak
Xin Dios lá iní ta wa. Nabtsa Tad
Dios uni'í ná pol yoo-yá.
33 ’Ta we'e list ute bega no
bla'ach bega no bidi'izhno bega
Dios, le'a bega lá ini'í pol yoo
be ta ndee. 34 Le'a ta wa cuent
dub xabgi'i ika'an ya' sit. Le'a
gor na nla'a xa lid xa, ndab xa
ndo' be xmos xa: “Kadga dub
bega bin bega ti'in ndáp na'.” No
ndab xa ndo' xa nla'ach to'o puert
wa uzhe'eb list iso' xa wa. 35 Li
list ute bega le'a bega lá ini'í xá
gor ilen xwan ni'i wa, ga ilen xa
gor uzhe, nate utol te'al, nate gor
nbezh boy, nate gor ngotla xe'a.
36 Li gak bega ndontsa guni'i xá
gor itancha' xa, lá ga'iga'a bega
ndeyats bega. 37 Le'a ta ndáp na'
ndo' bego wa, le'a ta wa ndáp na'
ndo' itea be men: list ute bega.

14

Nkwa'an bexa xte'e gat Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Le'a zha na nsob stop wizh
gal ujest Pascua, zha ndaw bexa
judio pan na'an levadur, le'a be

ule'ay nibe'e no be mech ten ley
nkwa'an ná xte'e isen bexa Jesús
dub mod na lá ini'í be men-a, cha
gut bexa Jesús. 2 Parea ndab bexa
na'anpa isen bexa Jesús len ujest,
ndontsa lá ixa'ach be men gakloo
ndo' bexa.

Dub xagots ulo ta uxe'e gek Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Le'a dub wizh nsob Jesús ta
lid Simón xa Betania, xa na mas
polta usak gealgizh lepra. We'e
ulen dub xagots sa nsob Jesús ndo'
mes, nsea dub bot tuzh nakcha'aw
ge' alabastro ncho sbe'en nardo ta
uxe'e, dub ta uyappa nsak. Cha
uti'ich xa gen bot wa ndontsa
mya'al-a, cha ulo xa ta uxe'e wa
gek Jesús. 4 Le'a ncho bexa nde
sa wa ngokloo ndab bexa ndo' be
ltsa'a xa:
—¿Xta'an ngi mbizha'a xagots
ndee ta uxe'e ba' zha? 5 Tal le'a
xa ndi udo'o-yá, le'a xa yo'o gan
utse'a med wa ndo' bexa uban
nak. Le'a ta ba' nsak masa chon
gayo'o denario.
Cha kwea' uní'i bexa ndo'
xagots wa.
6 Na' le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Bla'a bega xagots ba'. ¿Xta'an
ngi li nisi bega xa zha? Le'a
xa dub ta wen mbin ndo' na'.
7 Le'a bexa uban nak guni'i polga
nchoka lat bega. No guni'i pol
nlad bega, sak usa'a bega ta nki'in
bexa. Parea le'a na' ndee na'anpa
kwenta ncho'ono bega. 8 Le'a
xagots ndee mbin laktsa msu'u
xa. Le'a xa ulo ned ta uxe'e gek
na', gor biseata gal zha iga'ach
na'. 9 Le'a na' gáp ndo' bega
guni'i pa ndo' gizhliyo gudi'izh be
men di'izh wen ten Dios, no ta
mbin xagots ndee gudi'izh bexa,
ndontsa ini'í be men ta wen mbin
xa.

Judas ndab le'a syun cuent Jesús
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 We'e le'a Judas Iscariot, dub
xa nak isatibtop xmen Jesús,
ngwa' ndo' be ule'ay nibe'e, ndab
xa le'a xa syun cuent Jesús. 11 Le'a
gor na mbi'ín bexa ta wa, cha
mten ladna bexa, ndab bexa ndo'
Judas le'a bexa usa'a med. Le'a
Judas cha usaxan mkwa'an ná
xte'e yun xa cuent Jesús ndo' ya'a
bexa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa
(Mt. 26:17-19; Lc. 22:7-13)

12 Le'a ngol wizh ned ten ujest
zha ndaw bexa pan na'an levadur,
wizh ndut bexa dub borreg ndaw
bexa cuent ten ujest Pascua, le'a
be xmen Jesús ndab ndo' Jesús:
—¿Pa nlad go ya'yunde'e besa
ta gaw beuna ujest Pascua?
13 Le'a Jesús cha mtu'ub top
xmen xa, ndab xa:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba',
le'a gal sa izhe'al bega dub xabgi'i
no'o dub te ncho nits, cha usankea
bega tso'o xa. 14 Le'a sa na ilansea'
xa, cha gud bega ndo' xwan ni'i
wa: "Le'a mech nabdi'izh ná xá
cuart ná usa'a ga gawno mech
be xmen xa ta ten ujest Pascua."
15 Le'a xwan ni'i wa cha uluu dub
cuart si'il ndo' bega, ta nde gek
ni'i wa. Le'a sa wa listla nde be
ta'a gunti'in bega. Cha bincha'aw
bega be ta gaw beuna sa wa.
16 Le'a be xmen Jesús cha uto'o
ncha'be len gezh wa. We'e cha
mzhe'alka bexa men wa no be ta
ndab Jesús. Cha mbinde'e bexa be
ta gaw bexa ujest Pascua.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús
(Mt. 26:20-25; Lc. 22:21-23; Jn. 13:21-30)

17 Le'a ngol gor uyo'o te'al, le'a
Jesús ulaya'no isatibtop be xmen
na len ni'i wa. 18 Le'a gor na
ndeyaw bexa ndo' mes, le'a Jesús
cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a
dub bega na ndeyaw beuna ndee

le'a yun cuent na' ndo' bexa ndak-
loo ndo' na'.
19 We'e le'a be xmen xa cha
uban myo'o ladnabe, usaxan
nabdi'izh dub ga'ga bexa ndo'
Jesús, ndab bexa:
—¿Lid na' ta wa zha, Mech?
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa le'aka dub isatibtop
bega nsobyawno na' ndee. 21 Le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizh-
liyo, iti'idka lak nkeani'i di'izh ten
Dios. Parea pro'ob xabgi'i na yun
cuent na' ndo' bexa wa. ¡Mas wen
lá yo'o xabgi'i wa ndo' gizhliyo!

Jesús udaw xche'e no be xmen na
(Mt. 26:26-30; Lc. 22:14-23; 1 Co. 11:23-26)

22 Le'a gor na li ndeyaw bexa,
le'a Jesús cha usen dub pan, cha
msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a
xa-yá, no mtse'a xa-yá ndo' be
xmen xa, ndab xa:
—Udaw bega pan ndee, le'a-yá
be'al las na'.
23 Cha liga usen Jesús dub vas
ncho vin, cha msa'a xa xno ndo'
Dios. We'e cha msa'a xa-yá ndo'
bexa, cha ngu itea bexa-yá. 24 Cha
ndab Jesús:
—Le'a ta ndee ten ten na' usa
na' por bego. Le'a ta ndee nluu
le'a nat le'a Dios mbinno be men
dub trat kub ná xte'e wen ya'an
bexa ndo' Dios. 25 Le'a na' gáp
ndo' bego le'a na' yá na'antapa
go'o vin ten uv, gast gal wizh na
go'o na' vin kub sa nibe'e Dios.
26 Cha mbilto'o bexa dub cant
ndo' Dios; cha uto'o bexa, ncha'be
bexa Bet Olivo.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:31-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

27 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:
—Le'a iteanak bego ula'a na'
te'al ndee, lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: "Le'a na' gut xa
nla'ach be borreg, cha ite'achso
bema." 28 Ná le'a tso'o na iban
na' le'a na' ned ilaya ndo' bega
Galilea.
29 Le'a Pedr cha ndab ndo'
Jesús:
—Maska itea bexa ba' ula'a ga,
ná le'a na' na'anpa ula ga.
30 Le'a Jesús cha ndab ndo'
Pedr:
—Le'a na' gáp ndo' lu, le'a te'al
ndee gor biseata kwezh boy top
biaj, le'a lu mkwi'inla chon biaj
ndab lu le'a lu lá nchando' na'.
31 Ná le'a Pedr bi ndabkata:
—Maska gat na' gor gat go,
le'a na' na'anpa gáp le'a na' lá
nchando' ga.
We'e le'a iteata be xmen Jesús
ndab lak ndab Pedr.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Cha ulaya' bexa sa nsalea'
Getsemaní, cha ndab Jesús ndo'
be xmen na:
—Nde'etsa ute bega ndalen
nda'yadi'izhno na' Dios.
33 Cha mbi'i Jesús Pedr no Jacob
no Juan stub tuzh sa. Cha uzhebpa
uban myo'o ladna Jesús no kwea'
myo'o ladna xa. 34 Cha ndab xa
ndo' yon bexa wa:
—Uzhebpa uban ncho lad na'
gast ngi sat na'. Nde'etsa utena'
bega.
35 Cha usea Jesús stub tuzh sa,
cha usaxib xa gast ndo' yo ngol
xtuzh xa. Cha ndadi'izhno xa
Dios, ndab xa tal syo'o gan lá itid
xa be gealkwea' wa. 36 Lnde'e
ndab Jesús ndo' Dios:
—Tad Xus na', le'a go itea ta'a
sun gan. Lá nlad na' iti'id na' ndo'
be gealkwea' uzhe'eb ndee. Parea
lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak
nlad go.
37 Le'a gor nsea' Jesús sa nde
yon be xmen xa, le'a bexa ndey-
ats. Cha ndab xa ndo' Simón Pedr:
—Simón, ¿naxyats lu zha? ¿Ni
lá uxik lu isobna' lu ni stub
gor zha? 38 Utena' bega no

bidi'izhno bega Dios, ndontsa
na'anpa utsabgix maxu'u bega.
Le'a lado'o bega nlad gun ta wen,
ná le'a idub bega lá uxik.
39 Cha ncha'agal Jesús
ncha'yadi'izhno xa Dios lakkagal
gor ned wa. 40 Le'a gor na nsea'gal
Jesús sa nde yon be xmen xa
le'a bexa ndeyatsgal, geal le'a
bexa uzhebpa nyo'o xka'alna.
No ni lá ini'í bexa xte'e ika'ab
bexa ndo' Jesús. 41 Ngol biaj yon
ngwa'yadi'izhno Jesús Dios. Le'a
gor nsea'gal xa sa nde bexa wa,
cha ndab xa:
—¿Bi ndeyats bega zha, no nde-
une'e bega zha? Yá unika-yá, le'a
nat yá ngol gor le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo'
ya'a bexa ugap. 42 Goste bega,
ncha'be beuna. Bwi'i bega le'a xa
yun cuent na' yá nseala ba'.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Bi li nso'yadi'izh Jesús le'a
Judas, xa no nak dub tibtop xmen
Jesús, ulennola be men kwa'ad
no'o be spad nsea garrot. Le'a ta
wa bexa mtu'ub be ule'ay nibe'e
no be mech ten ley no bexa gox
nsak isen bexa Jesús. 44 Le'a Ju-
das, xa li yun cuent Jesús, ndabla
ndo' be men wa:
—Le'a xa na gaw na' chit be'al
ndo' na, xa we'e isen bega, no gun
segur bega xa, go'o bega xa.
45 Le'a gor na ulenno Judas be
men wa, cha ubii Judas wats Jesús
ndab xa:
—Mech, mech.
Cha mchealto'o Judas ndo'
Jesús. 46 We'e le'a be men wa
cha usen Jesús, cha yá lá ula'ata
bexa xa.
47 Zha le'a dub xmen Jesús cha
ulo'o spad ten na, cha ulobto'og
xa ncha' dub xa ndun ti'in ndo'
ule'ay ndon le'a nsak. 48 Cha ndab
Jesús ndo' be men wa:
—¿Xta'an nseano bega spad
nsea garrot isen bega na' cuent
dub wa'an zha? 49 Itea wizh mluu
na' be men tale ten ni'i ten Dios
lat bega, ná lá isen bega na' sa wa.
Parea le'a ta ndee li ngok ndontsa
gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios.
50 We'e le'a itea be xmen Jesús
cha mxo'on, mla'a bexa Jesús.

Dub xabgi'i ben usankea tso'o Jesús

51 Parea le'a dub xabgi'i ben
nbix nabtsa dub ble'a lad si'il
usankea tso'o Jesús. Le'a gor na
ndi'izh isen bexa no xabgi'i ben
wa, 52 le'a xa wa cha mla'a lad
nbix na, mxo'on xa litsa na'anpa
nak xa xab xa.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55,63-71; Jn. 18:12-14,19-24)

53 Le'a be men wa cha mbi'i
Jesús ta lid ule'ay ndon le'a
nsak. Le'a sa wa le'a itea be
ule'ay nibe'e no bexa gox nsak no
be mech ten ley cha mzhealbe.
54 Le'a Pedr sittsa nchankea tso'o
Jesús, cha no Pedr uyo'o len
tale ten ni'i wa. We'e cha usob
ubizhno Pedr bexa nla'ach sa wa
sa nde gi'.
55 Le'a be ule'ay nibe'e no iteata
bexa nsak wa nkwa'anbe ná xte'e
usake bexa Jesús, dub ta nsab-
ndo' gat Jesús. Parea le'a bexa
ni lá izheal xte'e-yá. 56 Le'a
kwa'ad be men mkwi'in nsake
Jesús, ná le'a bexa wa na'anpa
dubtsa ngudi'izhbe. 57 We'e ng-
waso' pla bexa msake bexa Jesús,
mkwi'in bexa ndab bexa:
58 —Le'a besa mbi'ín le'a Jesús
ba' ndab le'a xa ulate ni'i ten Dios,
ta mbinde'e men. Cha gal wizh
yon le'a xa ixiste stub ni'i ten Dios
ta na'anpa men gunde'e.
59 Ni lika na'anpa dubtsa
ngudi'izh bexa.
60 We'e le'a ule'ay ndon le'a
nsak cha ngwaso' ndo' be men wa,
unabdi'izh xa ndab xa ndo' Jesús:

—¿Ni lá utsakndo' lu zha? ¿Ta ugeaka ta ndab bexa ndee le'a lu li ndab zha?
61 Ná le'a Jesús na'an xte'e ngab, ni lá ika'ab xa. We'e le'a ule'ay wa cha unabdi'izhgal ndo' Jesús ndab:
—¿Lu nak Cristo Xin Dios wen wa zha?
62 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta wa na'ka. Le'a bego gal gor ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, isob wats Dios lad ga'al, xa ndon le'a nibe'e, no ilen na' lat xkaw nde gibe'a.
63 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak wa cha utsaw xab na tant ndakloo xa, cha uge' ndab xa:
—¿Xta'anta nki'in beuna kwa'adta xa usake xa ndee zha?
64 Le'a bega mbi'ín xte'e unisi xa Dios. ¿Nat xte'e gab bega, xte'e gunno beuna xa?
Le'a iteanak bexa wa ndab le'a Jesús ndapka ke nsabndo' gat xa.
65 Ncho bexa usaxan mchukko ndo' Jesús. No mtsaw bexa ndo' Jesús, udin bexa Jesús. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¡Gud ná ton udin lu!
Le'a bexa nla'ach sa wa cha utichya'a ndo' Jesús.

Pedr ndab lá nchando' Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18,25-27)

66 Ndalen wa le'a Pedr nsob tale wa. Cha ulen dub xagots ndun ti'in ta lid ule'ay wa. 67 Le'a gor na uni'í xagots wa nsob ubizh Pedr, cha mwi'i xa ndo' Pedr, ndab xa:
—Go no ukeseano Jesús xa Nazaret ba', ¿la?
68 Le'a Pedr cha mkwi'in ndab:
—Le'a na' lá nchando' xa ba', no ni lá iní na' xta'an ndab ga.
Cha ncha'a Pedr mas gax to'o puert. Le'a gor wa cha utezh dub boy. 69 Parea le'a xagots wa uni'ígal Pedr, cha usaxan xa ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a xa ndee no nak dub xmen Jesús.
70 Ná le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab le'a xa na'anpa xa wa. Tso'oma wa le'a bexa nde sa wa stub biaj ndabgal ndo' Pedr:
—Ta ugeaka le'a go no nak dub xmen Jesús, le'a go xa Galilea no ndadi'izh ga lak ndadi'izh bexa Galilea.
71 Le'a Pedr cha kwea' uní'i, ndab xa:
—¡Nsobwi'i Dios le'a na' lá nchando' xabgi'i nse'at bego ba'!
72 Bi le'a gor wa le'a boy cha utezh biaj itop. We'e mtse'a ladna Pedr ta ndab Jesús ndo' Pedr: “Le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy top biaj, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'.” Cha usaxan Pedr ndo'on.

15

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat
(Mt. 27:1-2,11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Le'a ngol gor ngot xe'a le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak no be mech ten ley no iteata bexa nsak wa dubtsa mbidi'izh bexa xte'e gunno bexa Jesús. Cha mxi bexa Jesús, cha mbi'i bexa xa ndo' Pilat. 2 Le'a Pilat cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab xa:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a.
3 Le'a be ule'ay nibe'e wa cha sian ta'a msake Jesús. 4 Le'a Pilat unabdi'izhgal ndab:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? Una' plota ta'a nsake bexa ba' lu.
5 Parea le'a Jesús ni lika lá ika'ab. Cha ngwanseana Pilat.

Pilat ndab gat Jesús
(Mt. 27:15-26; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

6 Le'a itea li'in zha ndal ujest Pascua, le'a Pilat ngo'o dub men nkea litgi'ib, tal ton gab be men ito'o. 7 Le'a zha wa uyo'o dub xa nsalea' Barrabás nkea litgi'ib no

be ltsa'a na, ke na ngokloo bexa
ndo' bexa nibe'e sa wa no mbit
bexa dub men. 8 Le'a be men
kwa'ad wa ulaya' ndo' Pilat, cha
unab bexa igo'o Pilat dub men
litgi'ib, lakka ndun Pilat itea li'in.
9 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Nlad bega ula na' xa nibe'e
ten bega xa judio zha?
10 Li ndab Pilat le'a Pilat uni'í
le'a be ule'ay nibe'e wa nxee
ladna ndo' Jesús ta na mas kwa'ad
men ndeseano Jesús, ta we'e
myun bexa cuent Jesús. 11 Parea
le'a be ule'ay nibe'e wa mki'il be
men wa inab bexa ndi igo'o Pilat
Barrabás litgi'ib. 12 Le'a Pilat cha
unabdi'izhgal ndo' be men:
—¿Xta'an nlad bega gunno na'
xa ndab bega xa nibe'e ten bega
xa judio?
13 Le'a be men wa uge' uka'ab,
ndab bexa:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
14 We'e le'a Pilat ndab:
—¿Xta'an ta ugap mbin xa
zhaga?
Ná le'a be men wa ndi mas uge'
ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
15 Le'a Pilat nlad wen ya'an ndo'
be men wa, ta we'e mgo'o Pilat xa
nsalea' Barrabás. Cha ndab Pilat
ndo' be soldad kin bexa Jesús, cha
uke'a bexa xa ndo' cruz.

Be soldad usalad mbinno Jesús
(Mt. 27:27-31)

16 We'e le'a be soldad cha mbi'i
Jesús tale ten ni'ilaw, sa nsalea'
pretorio. Cha mzhealbe iteanak
be soldad sa wa. 17 Cha mgak
bexa Jesús dub lad ko'ol, ta konch
ugats. No msob bexa dub ta rued
cuent coron gek Jesús ta naknde'e
xos yagich. 18 Cha usaxan be
soldad ndun usaladno Jesús, uge'
ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa
judio!
19 Cha nla' bexa dub bar gek
Jesús, no mchukko bexa ndo'
Jesús, no msaxib bexa ndo' Jesús
cuent ndankea bexa xa. 20 Le'a
gor na mtayun usaladno bexa
Jesús, cha ulate bexa lad konch
ugats nak Jesús. Cha mgak bexa
Jesús le'aka xab xa. Cha ncha'ano
bexa Jesús sa ikea xa ndo' cruz.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn.
19:17-27)

21 Le'a gor we'e le'a dub
xabgi'i nsalea' Simón ncha'laya'
Jerusalén, dub xa gezh Cirene
xus Alejandro no Rufo. Le'a gor
na mzhe'al be soldad xa wa, cha
mbin bexa juers go'o Simón wa
cruz ten Jesús.
22 Cha mbi'i bexa Jesús dub sa
nsalea' Gólgota, dub di'izh gab
tit gek men. 23 We'e msa'a bexa
vin ten uv noch xup ten ya mirra
goo Jesús, parea le'a xa lá ngo-yá.
24 Cha mke'a be soldad Jesús ndo'
cruz, cha ulo'o bexa dub suert,
ndontsa ini'í bexa ná tonpa ika'a
be xab Jesús.
25 Le'a gor na mke'a bexa Jesús
ndo' cruz, le'a ta wa gor nkea
uge'a tempran. 26 Le'a gek cruz
ten Jesús mke'a bexa dub letr,
ndab-a ná xta'an li nkea xa ndo'
cruz, ndab-a: "TA NDEE XA
NIBE'E TEN BEXA JUDIO." 27 No
top wa'an mke'a bexa ndo' stop
cruz wats Jesús, dub xa wats Jesús
lad ga'al, le'a stub xa wats lad
raves. 28 Li ngok-a lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a: "Mbinno
bexa xa cuent dub xa ugap."
29 Le'a be men nseabetid sa wa
xela uní'i ndo' Jesús, nkwi'in bexa
gek bexa, ndab bexa ndo' Jesús:
—Lu ndab slate ni'i ten Dios,
cha ixiste lu-yá wizh yontsa.
30 ¡Nat byun libr le'aka le'a lu, ula'
ndo' cruz ba'!
31 No liga le'a be ule'ay nibe'e no
be mech ten ley nisi Jesús, ndab
bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a xa ba' le'a ngokno be
men, ná lá gun xa gan ulat xa
le'aka xa ndo' gealgut. 32 Xa ba'

ndab le'a nak Cristo xa nibe'e ten
beuna xa Israel. ¡Nat ila' xa ndo'
cruz, ndontsa ini'í beuna-yá, cha
gungea ladna beuna xa!

No liga le'a bexa nkea ndo' cruz
wats Jesús kwea' uní'i ndo' Jesús.

Jesús ngut ndo' cruz
(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Le'a ngol gor gawizh le'a idub
ndo' gizhliyo mkaw gast gor nkea
uyon uzhe. 34 Le'a ngol gor wa le'a
Jesús uzhe'eb uge' uní'i ndab:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —
le'a ta wa dub di'izh gab: Dios ten
na', Dios ten na', ¿xta'anxá mlalad
go na' zhaga?

35 Le'a ncho bexa nde sa wa gor
na mbi'ín bexa ta li ndab Jesús wa,
cha ndab bexa:

—Bla'ach bega, le'a xa ba'
nbezh profet Elí.

36 We'e le'a dub bexa wa cha
uto'o karrel, cha mgazh xa dub
ble'a lad xi'il ndo' vinagr, cha
msob xa-yá gek dub yalod. Cha
msa'a xa-yá goo Jesús-a, ndab xa:

—Kweas beuna naga si'id Elí
ixe'e xa ndee ndo' cruz.

37 Ná le'a Jesús uge' utezhat, cha
ngut xa. 38 We'e le'a lad uta'a nak
bse'a len ni'i ten Dios cha usaw
gast ga'ap no gast ila', ngok top
ble'a-yá. 39 Le'a dub xa nibe'e ten
soldad nso' lad ndo' Jesús uni'í
xte'e utezhat Jesús no xte'e ngut
xa. Cha ndab soldad wa:

—Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee
Xinka Dios.

40 Le'a sa wa sittsa ndewi'i
kwa'ad be xagots. Le'a lat bexa
wa nso' Marí xa gezh Magdala no
Salomé no Marí xna'a Kosé xa wit
Jacob tuzh wa. 41 Le'a be xagots
wa bexa na uto'o Galilea us-
ankea tso'o Jesús, no ngokno bexa
Jesús nes ncha'a xa Jerusalén.
No kwa'adta be xagots ncha'ano
Jesús Jerusalén nde sa wa.

Jesús mga'ach
(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Le'a ta wa dub gor uzhe wizh
nsaxkwa'a bexa judio ta gunti'in
bexa gat xe'a wizh ne'e bexa.
43 We'e le'a dub xa nsalea' Kosé
xa gezh Arimatea ngop valor ulen
ndo' Pilat unab xa Jesús. Le'a
Kosé wa dub xa nsak ten bexa
judio, no nkenkea' xa tiemp in-
ibe'e Dios ndo' gizhliyo. 44 Le'a
Pilat ngwanseana ná xte'e uxax
ngut Jesús. Cha utezh Pilat dub
soldad nibe'e, cha unabdi'izh Pilat
naga ngutla Jesús. 45 Le'a gor na
ndab soldad wa le'a Jesús ngutka,
cha ndab Pilat go'o Kosé Jesús.
46 We'e le'a Kosé ngwa'isi'i dub lad
kub, cha uxe'e xa Jesús ndo' cruz,
cha mtixko xa Jesús lad wa. Cha
ulo xa Jesús len dub ba'a cuent
ge'lo'o, dub ge'ed udan men ndo'
ge'da'a. Cha mtixte xa dub ge' si'il
mtsaw to'o ba'a wa. 47 Le'a Marí
xa gezh Magdala no Marí xna'a
stubga Kosé ndewi'i pa ulo bexa
Jesús.

16

Jesús mban ndo' gealgut
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Ngol utid wizh ne'e bexa judio,
le'a Marí xa Magdala no Marí
xna'a Jacob no Salomé usi'i bexa
ta uxe'e koo bexa las Jesús. 2 Le'a
ngol tempran wizh ned ten sman
nsobla dub tuzh wizh, ncha'be
bexa sa nde ba'a mga'ach Jesús
wa. 3 Le'a gor ncha'a bexa nes wa
ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—¿Cha ton kob ge' si'il to'o ba'a
wa zha?

4 Ná le'a gor ulaya' bexa sa wa,
mna'la bexa le'a ge' wa myo'obla
to'o ba'a wa. 5 Cha uyo'o be xagots
wa len ba'a wa, cha mna' bexa
dub xabgi'i ben nsob lad ga'al len
ba'a nak dub lad nagud ta ko'ol,

cha mzheb bexa. 6 Ná le'a xabgi'i
wa cha ndab ndo' bexa:
—¡Lá izheb bego! Na' uní le'a
bego nkwa'an Jesús xa Nazaret,
xa na ukea ndo' cruz. Ná le'a
Jesús ubanla, le'a xa wa na'anla
sa ndee. Bwi'i bega sa mxo'ob
be men xa. 7 Nat wa' bega ndo'
be xmen Jesús no ndo' Pedr, gud
bega ndo' bexa le'a Jesús ncha'a
nedla ndo' bexa Galilea, le'a sa wa
izhe'al bexa xa lakka ndab xa.
8 We'e le'a be xagots wa nxis
tant nzheb bexa, cha uto'o bexa
len ba'a wa mxo'on bexa. Ná ni
na'an ton ndo' ná ngab bexa ta wa
nes nsea' bexa, tant nzheb bexa.

Jesús mlundo' ndo' Marí xa Magdala
(Jn. 20:11-18)

9 Tso'o na mban Jesús gor tem-
pran wizh ned ten sman wa, ned
mlundo' xa ndo' Marí xa Magdala,
xa na ulo'o Jesús dub ga'ad mbi
bxin len lado'o na. 10 Le'a Marí
wa cha ngwa' ndo' bexa uteseano
Jesús. Le'a bexa wa uzhebpa
uban ndencho ladna no ndeyo'on
bexa. Cha ndab Marí le'a Jesús
mbanla. 11 Parea le'a bexa wa lá
ngungea ladna le'a Jesús nban, no
ni lá ngungea ladna bexa le'a Marí
wa uni'í Jesús.

Jesús mlundo'gal ndo' top be xmen na
(Lc. 24:13-35)

12 Tso'o wa le'a Jesús mlundo'
ndo' top be xabgi'i nes ncha'be
bexa ge'e, parea xa'aga nluu xa.
Le'a bexa wa bexa no ukeseano
Jesús. 13 We'e cha ngwa'yab
bexa-yá ndo' iteata be ltsa'a bexa.
Parea le'a bexa ni we'eka lá
ngungea ladna-yá.

Jesús ndab ya'beyadi'izh be xmen xa di'izh ten Dios
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Tso'o wa mlundo' Jesús ndo'
isatibdub be xmen xa dub sa junt
ndeyaw bexa. Le'a Jesús cha
uteyo bexa ke na lá ngungea ladna
bexa le'a Jesús nbanla, no ke ngud
nak lado'o bexa, geal le'a bexa wa
lá ngungea ladna ta ndab bexa
uni'íla le'a Jesús mbanla. 15 Cha
ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Wa' bego idub nax ndo' gizh-
liyo. Bidi'izh bega di'izh wen ten
Dios ndo' iteanak be men. 16 Le'a
tal ton gungea ladna na' no italea'
xa, le'a xa wa sap gealnaban
ndo' Dios. Le'a tal ton na'anpa
gungea ladna na', le'a xa wa ini'í
gealkwea'. 17 Le'a bexa ndangea
ladna na' sun be ta nluu le'a bexa
ndap juers ten Dios. Gunti'in
bexa lea na' kontu'ub bexa be mbi
bxin ncho len lado'o be men, no
gudi'izh bexa stubga di'izh. 18 No
tal bexa lá ini'í isen bexa mbe'al
no goo bexa venen, le'a ta wa
na'an xta'an gun. No uxo'ob bexa
ya'a bexa gek bexa gizh, le'a bexa
wa cha syakna.

Jesús mkea gibe'a
(Lc. 24:50-53)

19 Tso'o na li ndab Jesús,
we'e cha mkea xa gibe'a, cha
usob xa wats Dios lad ga'al.
20 Le'a be xmen Jesús cha uto'o
ncha'beyadi'izh di'izh ten Jesús
ndo' be men ncho itea lad. Le'a
Jesús ndakno bexa, no nsa'a xa
juers ndun bexa sian ta'a, ta na
nluu le'a ta ndadi'izh bexa wa
di'izh tenka Dios.

Be di'izh ten Jesús mke'a Luc

Le'a dub xa nsalea' Luc mke'a libr ndee no libr nsalea' Hechos. Le'a xa sian biaj ngwa'no Pabl ukeseadi'izh Pabl di'izh ten Dios sian be gezh. Le'a Luc wa nak doctor. Mke'a xa libr ndee ndo' bexa ndadi'izh di'izh griego, bexa na'anpa xa judio. Nluu xa le'a Jesús nakka dub men no nakka xa Xin Dios. Ndadi'izh xa ton nak be usan gox polta ten Jesús gast Adán. No nluu xa xte'e utsin nak Jesús ni dub ke lá ngap xa.

Luc mke'a cuent ten Jesús ndo' Teófilo

1 Le'a kwa'ad be men mbin
juers ndon xkwa'a mke'a bexa ta
na ta ugeakapa mbin Jesús lat
besa. 2 Le'a bexa na ukeseano
Jesús ndon le'a ned uni'í be ta wa
no mbidi'izh bexa-yá ndo' besa.
3 Ta we'e no na' uzhebpa uloxnes
gast xan itea be ta ndee. Cha
mbinbe na' le'a na' nsabndo' ndon
xkwa'a uke'a be ta ndee ndo' go,
Teófilo, 4 ndontsa wen igondo' go
gealngea, be ta na mbidi'izh bexa
ndo' ga.

Dub angel ndab ndo' Zacarías le'a xa gap Juan

5 Le'a zha na ngok Herodes xa
nibe'e Judea, uyo'o dub ule'ay
judio nsalea' Zacarías, dub xa
no nak partid Abías ten be
ule'ay. Le'a xagots ten Zacarías
wa nsalea' Elisabet, dub xa ras
ten Aarón. 6 Le'a Zacarías nsea
Elisabet uzhebpa bexa wen ngok
ndo' Dios. No uzhe'eb mxobgek
bexa ndo' itea be ta'a unibe'e Dios.
7 Ná le'a bexa wa lá ndap xin na,
geal le'a Elisabet wa dub xagots lá
yo'o gan gap me'ed. No goxlapa
itop bexa wa.

8 Ngol zha na le'a partid ten
ule'ay Zacarías wa le'a ngol gun
ti'in ndo' Dios. 9 Lak nak cos-
tumbr ten be ule'ay ulo'o bexa
suert, cha le'a Zacarías ngol le'a
ya'lo zhen len ni'i ten Dios. 10 Ngol
gor na ngo xa zhen len wa, le'a
itea be men ndebe tso'o juer
ndadi'izhno Dios. 11 Cha mlundo'
dub angel ten Dios ndo' Zacarías,
nso' angel lad ga'al wats mes, sa
ngo ule'ay zhen. 12 Le'a gor na
uni'í Zacarías angel wa, le'a xa ni
lá ini'í xte'e gun, no mzheb xa.
13 Le'a angel wa cha ndab:

—Zacarías, lá izheb lu, le'a Dios
ndo'ón ta nab lu ndo' xa. Le'a
Elisabet xagots ten lu gap dub
me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed
wa Juan. 14 Le'a zha na gal me'ed,
le'a lu uzhebpa iten ladna, no
kwa'adpa be men iten ladnabe,
15 geal le'a xin lu wa gak dub
xa uzhebpa nsak cuent ten Dios.
Le'a xa ni lá goo vin no ni stub
ta'a nsudna be men. No uzhebpa
gap xa juers ten Espíritu ten Dios,
gor na bi le'a xna'a xa nso'no xa.
16 Le'a xa gun gan le'a kwa'adpa
bexa Israel yach yankea bexa Dios
Xa Nibe'e. 17 Le'a Juan le'a ya'
ned ndo' Xa Nibe'e wa. Le'a xa
wa juert gudi'izh sakndo' Dios lak
juert mbidi'izh Elí, ndontsa gun
xa gan lá kuyota be men nsea
le'aka be xin xa, no le'a bexa lá
nxobgek wa uxobgek ndo' Dios.
Li gun xa ndontsa list kwe be
men gungea ladna bexa xa nak Xa
Nibe'e wa zha na ilen xa.

18 Le'a Zacarías cha unabdi'izh
ndo' angel, ndab xa:

—¿Xte'exá iní na' syo'o gan gak
ta ndee zhaga? Le'a na' no xagots
ten na' yá goxlapa besa.

19 Le'a angel cha uka'ab ndab:

—Le'a na' nsalea' Gabriel, na'
ndun ti'in ndo' Dios. Le'a Dios
mtu'ub na' ndalyáp na' ndo' lu
be di'izh wen mbidi'izh na' wa.
20 Le'a nat le'a lu yak mud, yá
lá gudi'izhta lu gast gal wizh yoo
be ta ndáp na' ndee wa, ke na lá
ngungea ladna lu ta ndee. Nat le'a

ta wa gakka gal zha nsabndo'ka li
gak-a.
21 Ndalen wa le'a be men
ndenkea' ná xá gor ito'o Zacarías
len ni'i ten Dios. Ndanseana bexa
xta'an ngi lita kwen ncha'a xa len
wa. 22 Ná le'a gor na uto'o xa
le'a xa lá yoolata gan iní'i. We'e
uni'í be men le'a xa uni'í dub ta
mluu Dios len wa. Le'a xa sbe'en
seintsa ndun, le'a xa lá yoolata
gan gudi'izh.
23 Le'a ngol zha ngwa'a be wizh
mbin Zacarías ti'in wa, cha nsea'
xa ta lid xa. 24 Le'a tso'o wa
le'a Elisabet xagots ten xa cha
nso'nola dub me'ed. Le'a xagots
wa cha lá ito'ota ta lid na dub
ga'ay mbe'e. Mbinbe'e xa, ndab
xa: 25 “Lnde'e ngokno Dios na' gap
na' me'ed, ndontsa na'antapa ido
lad na' ndo' be men.”

Dub angel ndab le'a Jesús gal

26 Le'a ngol sxo'op mbe'e tso'o
wa, le'a Dios mtu'ubgal angel
Gabriel gezh Nazaret ten distrit
Galilea, 27 sa ncho dub xagots ben,
dub xa ni gol ugal xabgi'i. Le'a
xa wa nsalea' Marí, xa na ika'aka
dub xa na nsalea' Kosé, xa ras ten
David. 28 Le'a angel wa uyo'o len
lid xagots wa, cha ndab angel ndo'
xa:
—Tiux ga Marí, le'a Dios nsak
ladna lak nak lu, no nso' Dios wats
lu. Le'a xa mas ndakno lu ndo'
itea be xagots.
29 Ná le'a Marí ni ko lá ini'í xte'e
gun gor na mbi'ín xa ta li ndab
angel wa. Ni lá ini'í xa xta'an ngi
li ndab angel ndo' xa. 30 Le'a angel
cha ndab:
—Marí, lá izheb lu le'a Dios
nsak ladna lak nak lu. 31 Le'a nat
le'a lu yoxinna dub me'ed bgi'i,
cha usalea' lu me'ed wa Jesús.
32 Le'a me'ed wa gak dub xa
nsakpa, geal le'a xa Xin Dios si'il.
Le'a Dios Xa Nibe'e le'a gun le'a
Jesús inibe'e lak unibe'e David
usan gox polta ten xa. 33 Le'a
Jesús wa inibe'e bexa ras ten Ja-
cob idub tiemp. Le'a tiemp inibe'e
xa nunk lá idub.
34 We'e le'a Marí cha unabdi'izh
ndab ndo' angel:
—¿Xte'e yoo gan gak ta li ndab
go wa zha? Le'a na' ndee dub
xagots nab, ni dub xabgi'i gol ugal
na'.
35 Le'a angel cha uka'ab ndab:
—Le'a Espíritu ten Dios si'il ilen
cuent dub xgal tso'o lu. Le'a
Espíritu wa le'a gun gap lu me'ed
wa. Ta we'e le'a me'ed gap lu wa
ni dub ke lá gap, no isalea' me'ed
Xin Dios. 36 Le'a Elisabet ltsa'a
lu wa no gap dub me'ed maska
yá goxlapa xa. Le'a be men ndab
le'a xa wa lá yoo gan gap me'ed,
parea le'a xa nso'nola me'ed dub
xo'op mbe'e. 37 Le'a cuent ten
Dios na'an xta'an dub ta lá yoo
gan.
38 Le'a Marí cha ndab:
—Le'a na' ndee dub xa ndun
ti'in ndo' Dios Xa Nibe'e. Gun Dios
lak ndab go ndo' na' wa.
Le'a angel wa cha mka'an sa wa.

Marí ngwa'ina' Elisabet

39 Ngol tso'o wa le'a Marí cha
uxax ncha'a dub gezh nde lat be
bet distrit Judea. 40 Cha uyo'o
xa len lid Zacarías, cha unidi'izh
xa ndo' Elisabet. 41 Le'a gor
na mbi'ín Elisabet unidi'izh Marí
ndo' xa, le'a me'ed nso'no Elisabet
wa cha ute'al len xa. Le'a Espíritu
ten Dios cha mas uyo'o len lado'o
Elisabet, 42 cha uge' ndab xa:
—¡Le'a Dios uzhebpa ndakno lu
ndo' iteata be xagots! ¡No uzhe'eb
gakno Dios xin lu! 43 ¿Tonxá nak
na' nsea ina' lu na' zhaga, ná lu
le'a nak xna'a xa gak Xa Nibe'e
na'? 44 Le'a gor na mbín na'
unidi'izh lu, le'a me'ed nso'no na'
ndee ute'al-la len na' tant nten
ladna me'ed. 45 Uzhebpa wen
ncho ladna lu ta na mbingea ladna
lu ta ndab Dios ndo' lu, le'a ta wa
gakka lak ndab xa.

Marí msa'a xno ndo' Dios

46 Le'a Marí cha ndab:

Le'a na' idub ncho ladna ndáp
le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen.
47 Le'a lado'o na' nten ladna ndo' Dios
xa nsa'a gealnaban ndo' na'.
48 Le'a Dios nla'ach na', xa ndun ti'in ndo' xa,
maska na'anpa nak na' dub xa nsak.
Le'a idub ndo' ndee gab be men
le'a na' uzhebpa wen ncho lad na'.
49 Le'a Dios si'il uzhebpa ndakno na';
le'a xa dubkama nak Dios.
50 Idub tiemp nkwea' ladna xa be men,
bexa nxobgek ndo' xa.
51 Le'a juers ten Dios mbin xa be ta ndanseana beuna;
Mte'achso xa bexa zhin nak.
52 No ulatsob xa bexa nsak sa nibe'e bexa,
Cha myunno Dios bexa uban nak cuent bexa nsak.
53 Nsea bexa lá ndap ta gaw na, msa'a Dios sian ta'a ndo' bexa.
No ulantu'ub xa bexa rik ni na'anta xta'an ndap bexa.
54 Ndakno Dios bexa Israel, bexa ndun ti'in ndo' xa,
le'a xa lá nyalad ta nkwea' ladna xa bexa wa.
55 Le'a ta wa ta ndabka Dios ndo' bexa gox polta ten beuna,
ta gunno Dios Abraham no bexa ras ten xa idub tiemp.

56 We'e le'a Marí cha uyo'o ta lid Elisabet pa chon mbe'e. Cha we'eta nsea' xa ta lid xa.

Xte'e ngol Juan xa ulalea' men

57 Le'a ngol wizh na gap Elisabet me'ed, le'a xa cha ngop dub me'ed bgi'i. 58 Le'a bexa ncho gax wa no be ltsa'a xa cha mbi'ín xte'e li utsin mbinno Dios Elisabet, cha no bexa mten ladna. 59 Le'a ngol zha na ngok xo'on wizh ngol me'ed wa, cha ulo bexa be'e me'ed lakka ndun bexa judio. No cha nlad bexa usalea' bexa me'ed wa Zacarías lak nsalea' xus me'ed. 60 Ná le'a xna'a me'ed lá ka'ab li isalea' me'ed. Ndab xa:

—Le'a me'ed isalea' Juan.

61 Le'a bexa wa cha ndab:

—¿Xta'an ngi li isalea' me'ed ba' zha? Le'a ni dub ltsa'a lu na'anpa li nsalea'.

62 We'e cha unabdi'izh bexa sbe'en sein ndo' xus me'ed xte'e nlad xa isalea' me'ed. 63 Le'a xa cha unab dub ble'a tabl, cha mke'a xa ndo' tabl wa: "Le'a me'ed isalea' Juan." Le'a itea be men wa cha ngwanseanabe. 64 Cha bi le'a gor wa cha uyo'o gan uní'i Zacarías, cha usaxan xa nsa'a xa xno ndo' Dios. 65 Le'a itea be men ncho gax ta lid Zacarías cha ngwanseana bexa no mzheb bexa. Le'a ta li ngok wa mgen itea be gezh ndebe lat be bet distrit Judea. 66 Le'a itea bexa na li mbi'ín ta wa cha mbinbe'e bexa, ndab bexa:

—¿Xte'ema gak me'ed wa zha?

Le'a bexa wa uni'í le'a me'ed wa ncho ndo' ya'a Dios.

Ta msa'a Espíritu ten Dios mbidi'izh Zacarías

67 Le'a Zacarías xus me'ed wa mas uyo'o juers ten Espíritu ten Dios len lado'o na, cha mbidi'izh xa sakndo' Dios, ndab xa:

68 Uzhebpa wen Dios Xa Nibe'e bexa Israel,
geal le'a xa mbi'id yakno be xmen xa.
69 Le'a Dios mtu'ub dub xa juertpa usa'a gealnaban,
dub xa ras David, xa mbin ti'in ndo' Dios.
70 Le'a ta wa ta ndab Dios ndo' be profet ten na polta,
cha mbidi'izh bexa-yá ndo' be men sakndo' Dios.
71 Le'a Dios ndab le'a xa lá ula'a beuna ndo' be men ndakloo ndo' beuna,
no bexa nxee ladna ndo' beuna.

72 Le'a Dios nkwea' ladna be usan
gox ten beuna,
no ndunka xa lakka ndab trat
mbinno xa bexa wa.
73 Le'a trat wa ta ndab Dios ndo'
Abraham usan gox ten be-
una le'a Dios sunka ta wa:
74 le'a xa gakno beuna ndo' be
men ndakloo ndo' beuna,
ndontsa na'anpa izheb beuna
gun beuna ti'in ndo' Dios,
75 no umbi'i gak lado'o beuna ndo'
Dios,
no uzhebpa wen gak beuna
ndo' xa idub tiemp nban
beuna.

76 Le'a lu, chuu, isalea' dub profet
ten Dios Si'il,
le'a lu ya' ned ndo' xa gak Xa
Nibe'e,
ndontsa list kwe be men Is-
rael gal zha ilen xa wa.
77 We'e ini'í bexa le'a Dios stsu'u
be ke ten bexa,
no usa'a xa gealnaban ndo'
bexa.
78 Le'a Dios ten beuna uzhebpa
nkwea' ladna be men,
ta we'e utu'ub xa xa nak
cuent xe'a wizh gor tem-
pran ndo' beuna,
79 ndontsa usu xa xe'a lado'o bexa
ndencho sa ukaw,
bexa nzheb gat.
Li uluu Dios beuna nes ten xa,
ná xte'e wen yoono beuna xa.

80 Le'a Juan ngo'ol, no mas juert ngok lado'o xa. Ngol zha goxla xa ngwa' xa uyo'o xa ge'e sa bid sa na'an men, gast ngol zha na usaxan mbidi'izh xa ndo' bexa Israel.

2

Xte'e ngol Jesús
(Mt. 1:18-25)

1 Le'a tiemp we'e le'a xa nsalea' Augusto César xa nibe'e Roma unibe'e gats dub censo ten itea be men. 2 Le'a censo ned wa ngwats zha nak Cirenio xa nibe'e sa nsalea' Siria. 3 Le'a itea be men cha nsea'be be sa nak lazh bexa, ndontsa sa we'e gak punt bexa ndo' censo wa. 4 Ta we'e le'a Kosé uto'o gezh Nazaret ten distrit Galilea. Cha nsea' xa gezh Belén ten distrit Judea, lazh David usan gox polta ten Kosé, 5 ndontsa sa we'e gak punt xa no Marí xagots ika'a xa. Le'a zha wa le'a Marí yá nso'nola me'ed. 6 Ná le'a zha na ncho bexa Belén, le'a Marí ngol wizh gap me'ed. 7 Cha ngop xa me'ed ned ten xa. Cha mtixko xa me'ed dub ble'a lad, nsea ulo xa me'ed len dub caj, ta nyo'o gix ndaw man, geal le'a bexa yá lá ngalta cuart ute'e bexa yoo bexa.

Be angel no bexa nkeno borreg

8 Le'a gax Belén nde pla be xabgi'i nkeno be borreg ten na te'al wa. 9 Zha le'aka dub angel ten Dios mlundo'la sa wa. Le'a xe'a si'il ten Dios msula idub sa nde bexa. Cha uzhebpa mzheb bexa. 10 Ná le'a angel wa cha ndab:

—Lá izheb bega, le'a na' ndalyáp ndo' bega dub ta uzhebpa iten ladna itea be men. 11 Le'a te'al ndee le'a gezh Belén lazh David ngol dub me'ed mtu'ub Dios usa'a gealnaban, le'a ta wa Cristo Xa Nibe'e. 12 Lnde'e igondo' bega ná ta me'ed na-yá: le'a me'ed wa izheal bega nbixyo'o dub ble'a lad, naxncho me'ed len dub caj ta nyo'o gix ndaw be man.

13 Le'a gor wa le'a kwa'adta be angel ten Dios mlundo' sa wa. Ndalto'o bexa ndo' Dios, ndab bexa:

14 ¡Si'il nak Dios ncho ga'ap,
no ndo' gizhliyo wen kwe be men
ndun ta nsak ladna Dios!

15 We'e le'a be angel wa nsea'be gibe'a, cha ndab bexa nkeno be man wa ndo' be ltsa'a na:

—Ncha'be beuna Belén, ini'í be-
una ta ncho sa wa, ta mbidi'izh
angel ten Dios.
16 Cha uxax ncha'be bexa Belén.
Cha mzheal bexa Marí no Kosé,
cha uni'í bexa me'ed wa naxncho
me'ed len ta nyo'o gix ndaw be
man. 17 Le'a gor na uni'í bexa
me'ed, cha mbidi'izh bexa ta ndab
angel cuent ten me'ed. 18 Le'a
itea be men na mbi'ín ta ndab
bexa nla'ach borreg wa cha ng-
wanseanabe. 19 Ná le'a Marí cha
lá yalad ta ndab bexa wa, cha
uzhebpa nten ladna xa ndanbe'e
xa ta wa. 20 Le'a bexa nkeno be
borreg wa cha nsea'be, ndab bexa
le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il.
No nsa'a bexa xno ndo' Dios por
itea be ta'a mbi'ín bexa no ta uni'í
bexa lak ndab angel.

Kosé no Marí mbi'i Jesús sa nde ni'i ten Dios

21 Le'a ngol zha ncho me'ed wa
dub xo'on wizh, le'a bexa cha
ulo be'e me'ed wa. Cha msalea'
bexa me'ed Jesús, lakka ndab an-
gel isalea' me'ed, zha na biseata
iso'no Marí me'ed.
22 Le'a ngol zha na ngwa'a be
wizh nsambi'i dub xagots ndap
me'ed, lak nibe'e ley ten Moisés,
we'e le'a Kosé no Marí cha mbi'i
Jesús gezh Jerusalén sa nde ni'i
ten Dios, yun bexa cuent Jesús
ndo' Dios. 23 Li mbin bexa lak
nkeani'i ley ten Dios, ndab-a:
"Le'a xinbgi'i ned dub xagots wa
gak me'ed ten Dios." 24 No msa'a
bexa man xnab lak nibe'e ley ten
Dios, ndab-a usa'a bexa top ngog
natal top palom.
25 Le'a gezh Jerusalén uyo'o dub
xa nsalea' Simeón, dub xa wen
nak ndo' Dios no ndankea xa
Dios. No nkenkea' xa zha ilen
xa na ko'o bexa Israel ndo' be
gealkwea'. Le'a Espíritu ten Dios
uzhebpa ncho len lado'o Simeón.
26 Le'a Espíritu wa ndabka ndo'
Simeón le'a Simeón na'anpa gat
gast ini'íka xa Cristo xa na utu'ub
Dios. 27 Ta we'e ngol dub wizh
le'a Espíritu ten Dios le'a ulogek
Simeón ya' xa sa nde ni'i ten Dios.
Le'a wizh wa le'a be usan ten
Jesús no ncha'ano Jesús sa wa,
gunno bexa Jesús lak nibe'e ley
ten Dios. 28 We'e le'a Simeón cha
udi'id Jesús, cha msa'a xa xno
ndo' Dios, ndab xa:

29 Dios Xa Nibe'e, nat le'a na' yá
syo'o gan gat,
le'a go yá mbinka ta ndab ga
gak wa.
30 Le'a na' yá uní me'ed gak xa
usa'a gealnaban wa,
31 xa na mtu'ub ga ini'í itea be
men xa.
32 Le'a me'ed ndee gak xa usu
xe'a ndo' be men na'anpa
xa Israel;
cha gab bexa le'a besa xa
Israel xmenka go Dios.

33 Le'a Kosé nsea Marí xna'a
Jesús ndanseana ta ndadi'izh
Simeón xte'e gak Jesús. 34 Le'a
Simeón cha unab ndo' Dios
ula'ach Dios bexa wa, cha ndab
xa ndo' Marí xna'a Jesús:

—Le'a kwa'ad bexa Israel lá
gungea ladna Jesús ndee, we'e
gak perdid bexa. No le'a kwa'ad
bexa Israel gungea ladna Jesús
ndee, we'e gap bexa gealnaban
ndo' Dios. Le'a me'ed ndee gak
dub sein ten Dios, ná le'a kwa'ad
be men gakloo ndo' xa. 35 Le'a
ta wa uluu ta ndanbe'e bexa len
lado'o bexa. Parea le'a cuent ten
lu le'a ta wa gak dub gealkwea'
si'il ini'í lu, cuent dub spad ga'as
lado'o lu.
36 Le'a sa wa no dub profet
nso', dub xagots nsalea' Ana xin
Fanuel, xa ras ten Aser. Le'a
Ana wa dub xa goxlapa. Le'a xa
wa uyo'ono xabgi'i ten na dub
ga'adtsa li'in, 37 cha ngut xabgi'i
wa. Le'a xa wa ncho dap ga'al
ncho dap li'in. Idub tiemp ncho xa
tale ten ni'i ten Dios, te'al tezhea
ndun xa ti'in ndo' Dios, gast ncho

wizh lá ndaw xa tant ndadi'izhno
xa Dios.
38 Le'a gor na bi li nso'yadi'izh
Simeón ndo' Marí, le'a Ana cha
ulen wats bexa, cha msa'a xa xno
ndo' Dios. Cha mbidi'izh xa cuent
ten me'ed Jesús ndo' itea be men
nde sa wa, bexa na ndenkea' zha
ko'o Dios bexa Jerusalén ndo' be
gealkwea'.

Kosé no Marí myo'o Jesús gezh Nazaret

39 Le'a gor na yá mbin bexa lak
nibe'e ley ten Dios gun bexa, cha
myach bexa Galilea nsea' bexa
Nazaret lazh bexa. 40 Cha mas
nsaya'al Jesús, no nsayo'o juers
xa, no mas uzhe'eb nsayák xa. No
uzhe'eb ndakno Dios xa.

Jesús ngwa' sa nde ni'i ten Dios zha tuzh Jesús

41 Le'a be usan ten Jesús itea
li'in nda'be gezh Jerusalén ujest
Pascua ten bexa judio. 42 Le'a
zha ncho Jesús tibtop li'in cha
ngwa'be bexa Jerusalén lakka
ndun bexa. 43 Le'a ngol wizh
myando' ujest wa, cha nsea'be
bexa ta lid bexa, parea lá ini'í
bexa le'a Jesús myanso' Jerusalén.
44 Cha uso'la bexa idub dub wizh
nes, ni bexa gol noka Jesús ncha'
lat bexa kwa'ad wa. Cha us-
axan nkwa'an bexa Jesús lat be
ltsa'a bexa no lat bexa nchando'
bexa, 45 parea lá izheal bexa Jesús.
Cha myach bexa le'aka Jerusalén
mya'kwa'an bexa Jesús. 46 Le'a
ngol wizh yon cha mzheal bexa
Jesús tale ten ni'i ten Dios. Le'a
Jesús nsob lat be mech ten ley
nsobyo'ón Jesús ta ndadi'izh bexa,
nsea nabdi'izh Jesús ndo' bexa.
47 Le'a itea bexa na ndeyo'ón
ta li ndab Jesús wa ndanseana
xte'e ndák Jesús no xte'e nka'ab
Jesús. 48 Le'a gor na uni'í be usan
ten Jesús ta wa, cha ngwanseana
bexa. Cha ndab Marí ndo' Jesús:

—Chuu, ¿xta'anxá lba'a mbinno
lu besa zhaga? Le'a na' nsea
xus lu ba' nyu'pa ladna besa,
nseakwa'an besa lu.
49 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Xta'an nkwa'an bega na'
zha? ¿Ná lá ini'í bega zha le'a na'
nsabndo'ka gun ti'in ten Dios Xus
na'?
50 Ná le'a be usan ten Jesús lá
yakbe'ena ta ndab Jesús. 51 Le'a
Jesús cha nsea'no bexa gezh
Nazaret, nxobgek me'ed ndo'
bexa. Le'a xna'a Jesús lá yalad be
ta utid wa. 52 Le'a Jesús cha mas
nsaya'al no mas nsayák me'ed. No
mas nsak ladna Dios no be men
lak nak Jesús.

3

Xte'e mbidi'izh Juan ndo' be men

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Le'a zha na nchasea dub ti'inla
li'in nak Tiberio xa nibe'e Roma,
le'a Poncio Pilat nak xa nibe'e
idub distrit Judea. Le'a Herodes
nibe'e Galilea. Le'a wit xa Julip
nibe'e Iturea no Traconite. Le'a
Lisanias nak xa nibe'e Abilinia.
2 Le'a Anás no Caifás nak be ule'ay
ndon le'a nsak lat bexa judio. Zha
we'e le'a Dios uní'i ndo' Juan xin
Zacarías, zha ncho xa ge'e sa bid
sa uxee ncho men. 3 Le'a Juan
cha nchasea idub gax to'o yowbe'e
Jordán, mbidi'izh xa ndo' be men,
ndab xa ula'a bexa be ta ugap
nak bexa no italea' bexa, ndontsa
utsu'u Dios be ke ten bexa. 4 Le'a
ta wa ngok lak mke'a profet Isaías
polta cuent ten Juan, ndab-a:

Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa
bid, uge' gab xa:
“Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e,
bkeaso' bega nes ten xa.
5 Itea be sa wat nak izheayobe,
itea be ge'e ubi'i no be bet
byux yak lat sa wa.
Le'a be nes na'anpa bgea nak wa
igeaso'be;

le'a be nes ngwap ula' nak wa
yakcha'awbe.
6 Le'a itea be men ini'í xte'e ko'o
Dios bexa ndo' be ke ten
bexa.”

Li mke'a Isaías sakndo' Dios.
7 Le'a zha wa le'a kwa'ad be
men ulen wats Juan kolea' Juan
bexa. Le'a Juan cha ndab ndo'
bexa:
—¡Bego xa ugap cuent be
mbe'al! ¿Ton ndab ndo' bego
italea'tsa bega, cha na'anpa
utsaksi Dios bega zha? 8 Bin
bega ta wen, ta uluu le'a bega
mla'aka be ta ugap. No ni lá
gunbe'e bega gab bega le'a bega
ras ten Abraham, ta we'e le'a Dios
na'anpa utsaksi bega. Le'a na'
gáp le'a Dios syo'o gan gunno
be ge' ndee bexa ras Abraham.
9 Le'a Dios listla nso' utsaksi xa
bexa ndun ta ugap, cuent dub xa
nso'nsén dub gibya kabto'og xa
itea be ya lá nsa'a ngus wen, cha
utsa'ab xa ta wa ndo' gi' yol'-a.
10 Le'a be men wa cha un-
abdi'izh ndab bexa ndo' Juan:
—¿Xta'an nsabndo' gun besa
zha?
11 Le'a Juan cha ndab:
—Le'a bego na ndap top gamix,
bsa'a bega dub-a ndo' xa lá
ndap-a. Liga bego na ndap sian ta
ndaw na, bsa'a bego ta gaw bexa
lá ndap-a.
12 Le'a pla bexa nsen med nkix
be men ndo' xa nibe'e Roma cha
ulaya' wats Juan. Le'a bexa wa no
nlad italea', ndab bexa ndo' Juan:
—Mech, ¿xta'an nsabndo' gun
besa zha?
13 Le'a Juan cha ndab:
—Lá inab bega mas sian med
ndo' dub lak nsabndo'-yá.
14 We'e no stapla soldad un-
abdi'izh ndab:
—¿Besa zha xta'an nsabndo'
gun?
Le'a Juan cha ndab:
—Na'anpa ucheb bega be men,
no lá ulat bega med ten bexa. No
lá usake bega dub men dub ta'a
na'anpa ngun xa. Bten ladna bego
nsea tal plo ta nkix xa nka'a bega.
15 Le'a be men wa ndenkea' zha
ilen Cristo, no ndanbe'e bexa naga
lid le'a Juan nak xa wa. 16 Ta we'e
le'a Juan cha ndab ndo' itea bexa:
—Le'a na' ndee nits-tsa ngolea'
bega, ná le'a tso'o na' ilen stub xa
kolea' be men no Espíritu ten Dios
no gi'. Le'a xa wa mas nsak ndo'
na' gast ni lá isaya na' kote na'
ndab xa wa. 17 Le'a xa wa listla
nso' uti be men wen lat bexa ugap,
cuent dub men nti bid ten trig lat
be gix xab-a. Cha kocha'aw xa trig
wa len ni'i, nsea utso'ol xa xab-a
wa ndo' gi' nunk lá yu'u.
18 Le'a be ta ndee no sianta
be ta'a mtenxe'a Juan be men,
mbidi'izh xa di'izh wen ten Dios
ndo' bexa wa. 19 Le'a tso'o
wa le'a Juan ndab ndo' Herodes
xa nibe'e Galilea le'a ta mbin
Herodes na'anpa le'a nak ndo'
Dios, geal le'a xa uka'a Herodías
xagots ten Julip wit xa no sianta
be ta ugap mbin xa. 20 We'e le'a
Herodes mbin stub ta mas ugap,
unibe'e xa ikea Juan litgi'ib.

Juan ulalea' Jesús
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Le'a zha na bi li ngolea'
Juan kwa'ad be men, le'a xa no
Jesús ulalea' zha wa. Le'a gor
we'e uní'i Jesús ndo' Dios, cha
mya'al gibe'a. 22 We'e le'a Espíritu
ten Dios cha ulen gibe'a cuent
dub palom ncha'la' sa nso' Jesús.
No ulen ti Dios gibe'a ndab ndo'
Jesús:
—Lu nak Xi'ín na'. Le'a na'
nkwea' ladna lu, no ntenno lad na'
lu.

Lea' be usan gox polta ten Jesús
(Mt. 1:1-17)

23 Le'a Jesús ncho pa dub gal-
nti'ila li'in zha na usaxan xa ndun
xa ti'in mtu'ub Dios xa gun xa.
Le'a be men ndab le'a Jesús xin
Kosé. Le'a Kosé xin Elí. 24 Elí

xin Matat, Matat xin Leví, Leví
xin Melqui, Melqui xin Jana, Jana
xin Kosé, 25 Kosé xin Matatías,
Matatías xin Amós, Amós xin
Nahum, Nahum xin Esli, Esli xin
Nagai, 26 Nagai xin Maat, Maat
xin Matatías, Matatías xin Se-
mei, Semei xin Kosé, Kosé xin
Judá, 27 Judá xin Joana, Joana
xin Resa, Resa xin Zorobabel,
Zorobabel xin Salatiel, Salatiel
xin Neri, 28 Neri xin Melqui,
Melqui xin Adi, Adi xin Cosam,
Cosam xin Elmodam, Elmodam
xin Er, 29 Er xin Josué, Josué xin
Eliezer, Eliezer xin Jorim, Jorim
xin Matat, 30 Matat xin Leví, Leví
xin Simeón, Simeón xin Judá,
Judá xin Kosé, Kosé xin Jonán,
Jonán xin Eliaquim, 31 Eliaquim
xin Melea, Melea xin Mainán,
Mainán xin Matata, Matata xin
Natán, 32 Natán xin David, David
xin Isaí, Isaí xin Obed, Obed xin
Booz, Booz xin Salmón, Salmón
xin Naasón, 33 Naasón xin Ami-
nadab, Aminadab xin Aram, Aram
xin Esrom, Esrom xin Fares, Fares
xin Judá, 34 Judá xin Jacob, Ja-
cob xin Isaac, Isaac xin Abraham,
Abraham xin Taré, Taré xin Na-
cor, 35 Nacor xin Serug, Serug xin
Ragau, Ragau xin Peleg, Peleg xin
Heber, Heber xin Sala, 36 Sala
xin Cainán, Cainán xin Arfaxad,
Arfaxad xin Sem, Sem xin Noé,
Noé xin Lamec, 37 Lamec xin Ma-
tusalén, Matusalén xin Enoc, Enoc
xin Jared, Jared xin Mahalaleel,
Mahalaleel xin Cainán, 38 Cainán
xin Enós, Enós xin Set, Set xin
Adán, Adán xin Dios.

4

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Le'a Espíritu ten Dios cha
msa'a juers ndo' Jesús, cha uto'o
Jesús to'o yowbe'e Jordán. Cha
mbi'i Espíritu ten Dios xa ge'e
sa bid sa na'an men. 2 Le'a
Jesús uyo'o dub top ga'al wizh sa
wa. Le'a maxu'u mbin preb Jesús,
nlad maxu'u utsabgix maxu'u
Jesús. Le'a be wizh wa le'a Jesús
lá ngaw, ta we'e zha utid be
wizh wa le'a xa uzhebpa ndanna.
3 We'e le'a maxu'u cha ndab ndo'
xa:

—Tal le'a lu Xin Dios, nat gud
ndo' ge' ba' yak-a pan.

4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i:
"Na'anpa nabtsa ta ndaw men
nban bexa. Mas nsak nxobgek
men ndo' di'izh ten Dios, le'a ta
wa ndun nban xa."

5 We'e le'a maxu'u cha mbi'i
Jesús gek dub ge'e ga'appa. Cha
uxax mluu maxu'u itea be gezh
nde ndo' gizhliyo. 6 Cha ndab
maxu'u ndo' Jesús:

—Le'a itea be gezh ba' no itea
be ta nsak ncho ndo' be gezh ba',
le'a ta wa usa na' ndo' lu inibe'e
lu-yá. Le'a ta ba' ta nibe'e na', no
sak usa na'-yá ndo' bexa nlad na'.
7 Tal le'a lu isaxib ndo' na' yankea
lu na', le'a na' usa itea be ta ba'
ika'a lu.

8 Le'a Jesús cha ndab ndo'
maxu'u:

—Bxo'on wats na', maxu'u. Le'a
di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:
"Wankea Dios Xa Nibe'e, no bin ta
nladtsa xa."

9 We'e le'a maxu'u cha mbi'igal
Jesús gezh Jerusalén gek ni'i ten
Dios sa ndon le'a ga'ap. Cha ndab
maxu'u:

—Tal le'a lu Xin Dios, nat
btsa'ab brink gast ndo' yo ba',
10 geal le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab-a:

Le'a Dios utu'ub be angel ten na
ula'ach lu.
11 Le'a bexa wa go'o lu ndo' ya'a
na,
ndontsa ni lá ikate'eb lu ndo'
ni dub ge'.

12 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—No ndab di'izh ten Dios: "Lá
gun lu preb Dios Xa Nibe'e."

13 Cha li mte'a maxu'u be ta
mbin maxu'u preb Jesús wa, cha
mla'a maxu'u xa dub nde'ep.

Jesús usaxan ndun ti'in ndab Dios gun xa
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Le'a Jesús cha mlansea' distrit
Galilea, cha mas uyo'o juers ten
Espíritu ten Dios xa. Le'a be ta
mbin Jesús cha mgen itea be sa
gax sa wa. 15 No mluu Jesús be
men len be ni'i sa nzhealbe bexa
judio. Cha ndab bexa le'a Jesús
le'aka ndadi'izh.

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Tso'o wa le'a Jesús cha nsea'
Nazaret sa na ngo'ol xa. Le'a
ngol dub wizh ne'e bexa judio,
le'a xa cha no uyo'o len ni'i sa
nzhealbe bexa wa, lakka ndun xa.
Cha ngwaso' xa go'ol xa di'izh
ten Dios. 17 Cha msa'a bexa dub
libr nyu'ud ndo' Jesús, ta nso'
di'izh mke'a Isaías, xa mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta. Le'a gor
na mxa'al xa git wa, cha mzheal
xa sa ndab-a:

18 Le'a Espíritu ten Dios Xa Nibe'e
ncho lado'o na',
le'a Dios mti na' gudi'izh na'
ndo' be men uban nak le'a
Dios gakno bexa.
No gun na' wen yoo ladna bexa
kwea' ncho ladna,
no ito'o bexa nkea litgi'ib, no
ina' bexa lá na'.
No ko na' bexa kwea' ndencho
ndo' ya'a be men,
19 no ndalyáp na' le'a Dios Xa
Nibe'e yá ngol tiemp gakno
be xmen na.

20 Cha mtsaw Jesús git wa, cha
msa'a xa-yá ndo' xa nchansu sa
wa, cha usob xa. Le'a itea be
men nde len ni'i wa cha nwi'i ndo'
Jesús. 21 Le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:

—Nat ngok cumplir be di'izh
ndee ndo' ga'al bega.

22 Le'a itea be men wa ndab
le'a Jesús dub xa wenka. No
ngwanseana bexa ndo' be ta li
mbidi'izh Jesús wa, ndab bexa:

—¿Lid xin Kosé xa ba' zha?

23 Le'a Jesús cha ndab:

—Ta ugeapa le'a bego gab dub
di'izh ndee ndo' na': "Doctor,
byunyakna go le'aka go. Bin ga
be uyon lazh ga ndee, lak ndo'ón
besa mbin go be uyon gezh Caper-
naum."

24 Cha no ndab Jesús:

—Le'a na' gáp ndo' bego le'a ni
dub profet lá gungea ladna bexa
lazh xa ti profet xa. 25 No gáp na'
le'a tiemp uyo'o profet Elí, lá ila'
gi chon li'in ncho xo'op mbe'e, cha
uzhebpa uyo'o win idub Israel.
Le'a zha wa le'a kwa'ad be xagots
nab ngut xabgi'i ten na uyo'o
Israel. 26 Parea le'a Dios ni dub
ndo' be xagots Israel wa lá utu'ub
Elí. Le'a xa wa ndi ngwa'yakno
dub xagots ncho gezh Sarepta sa
nibe'e Sidón. 27 No liga le'a tiemp
uyo'o profet Eliseo, le'a kwa'ad
bexa Israel nsén gealgizh lepra,
parea ni dub bexa wa lá yunyakna
xa. Le'a xa ndi myunyakna dub xa
nsalea' Naamán, xa nacion Siria.

28 Le'a gor na mbi'ín bexa ta
ndab Jesús, cha uzhebpa ngokloo
itea bexa. 29 Cha ngwaso' bexa,
mbi'i juers bexa Jesús to'o gezh
sa mas ga'ap gek bet wa, ndi'izh
utsu'ub bexa Jesús. 30 Parea le'a
Jesús cha myach, mtid xa tlaw
bexa wa, cha nsea' xa.

Jesús ulo'o dub mbi bxin len lado'o dub xabgi'i
(Mr. 1:21-28)

31 Le'a Jesús cha ncha'a Caper-
naum dub gezh ten distrit Galilea.
Le'a ngol be wizh ne'e bexa judio,
le'a Jesús cha mluu be men len ni'i
sa nzhealbe bexa wa. 32 Le'a bexa
wa ndanseana xte'e ndadi'izh xa,

geal le'a ta ndadi'izh xa wa nluu
le'a xa uzhe'eb ndap juers.
33 Ngol dub wizh le'a dub xabgi'i
nsak gizh tont ncho mbi bxin len
lado'o na no nsob sa wa. Le'a mbi
bxin wa cha uge' ndab ndo' Jesús:
34 —Bla'a besa. ¿Xta'an nsea
ugal lu besa, Jesús xa Nazaret?
¿Nsea unitndo' lu besa zha? Le'a
na' nchando' lu, le'a lu xa umbi'i
mtu'ub Dios.
35 Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin
wa, ndab xa:
—¡Kexga lu! ¡Uto'o lado'o xa
ba'!
We'e le'a mbi bxin wa cha udabi
xabgi'i wa ndo' yo lat be men,
cha uto'o mbi bxin wa len lado'o
xa, na'anta xta'an ngunno ta wa
xa. 36 We'e le'a itea be men
wa ngwanseana, ndab bexa ndo'
ltsa'a bexa:
—¿Xte'e nak di'izh ten xa ndee
zha? Le'a xa ndee ndap juers
nibe'e xa ndo' be mbi bxin, cha
nto'o be mbi bxin wa len lado'o
be men.
37 Le'a ta li mbin Jesús wa cha
mgen itea be gezh ndebe gax sa
wa.

Jesús myunyakna xnazha'ap Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 We'e le'a Jesús cha uto'o len
ni'i wa, cha ncha'a xa ta lid Simón.
Le'a xnazha'ap Simón uzhebpa
kwea' nsak, ncho xlea xa. Cha
unab bexa ndo' Jesús yunyakna
Jesús xa wa. 39 Le'a Jesús cha ubii
sa nax xa wa, cha uteyo Jesús xlea
wa, cha mto'o xlea wa xa. Cha bi
le'a gor wa ngwaste xa, msa'a xa
ta gaw bexa.

Jesús myunyakna kwa'ad xa gizh
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Le'a gor na yá ngwa'asla wizh
le'a be men ulenno kwa'adpa
bexa gizh ndo' Jesús, bexa nsén
isando' gealgizh. Le'a Jesús cha
mxo'ob ya'a na las kadga dub
bexa gizh wa, cha myakna bexa.
41 No ulantu'ub Jesús be mbi bxin
ncho lado'o kwa'ad bexa. Le'a be
mbi bxin wa uge' ndab ndo' Jesús:
—¡Lu nak Xin Dios!
Le'a Jesús cha uteyo be mbi
bxin wa, no lá ula'ata Jesús iní'i
bena wa, geal le'a be mbi bxin wa
uni'í le'a Jesús le'a nak Cristo xa
mtu'ub Dios.

Jesús mbidi'izh di'izh ten Dios idub Galilea
(Mr. 1:35-39)

42 Ngol stubtsa wizh le'a Jesús
cha mka'an sa wa, ncha'a xa dub
sa na'an men. Ná le'a be men
cha mkwa'an xa. Le'a ngol gor
na mzheal bexa Jesús, ndab bexa
ndo' xa lá ika'an xa gezh ten bexa.
43 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no be gezh xa'aga
nsabndo' gudi'izh di'izh wen, ná
xte'e nibe'e Dios be men. Le'a
Dios ti'in we'e mtu'ub na'.
44 Cha nchasea Jesús be gezh
nibe'e Galilea, nluu xa be men len
be ni'i sa nzhealbe bexa judio.

5

Di'izh ten Jesús mbin uzhebpa sian mbeal mga'a
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Le'a dub wizh nso' Jesús to'o
lagun nsalea' Genesaret. Le'a sa
wa nde kwa'ad be men nlad go'ón
di'izh wen ten Dios. 2 Le'a Jesús
cha uni'í top barco nde to'o nits
wa. Le'a bexa nsen mbeal ndeusat
be red ten na. 3 We'e le'a Jesús cha
ukea ndo' barco ten xa na nsalea'
Simón, ndab xa ndo' Simón:
—Bsi'i barco ndee isasitxá-yá
to'o nits.
Cha usob Jesús, cha usaxan
xa nluugal xa be men kwa'ad
nde to'o nits wa. 4 Le'a gor na
mtayadi'izh xa ndo' be men wa,
cha ndab xa ndo' Simón:
—Btse'a barco ndee sa mas wat,
cha btsa'ab bego be red ten bega
ndontsa iga'a mbeal.
5 Le'a Simón uka'ab ndab:

—Mech, le'a besa idub te'al mbin ti'in, ná ni dub man lá isen besa. Parea nat le'a na' utsa'ab red ndee le'a go le'a li ndab.

6 Le'a gor na li mbin bexa wa, le'a red wa cha mzhea uyo'o be mbeal gast usaxan nsasaw-a. 7 Cha mbin bexa sein ndo' be ltsa'a xa ndi'ib ndo' stub barco wa, ndontsa gi'id yakno bexa. Le'a bexa wa cha ulenno stub barco, cha mchea bexa itop barco wa uyo'o be mbeal gast ngi sla'yo'o be barco len nits. 8 Le'a gor na uni'í Simón Pedr ta wa, cha msaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:

—Bxo'on ga wats na', Señor. Le'a na' lá nsabndo' iso' wats ga, le'a na' dub xa ndap ke ndo' Dios.

9 Li ndab Simón geal le'a xa nsea be ltsa'a xa ndanseana no nzheb bexa gor na uni'í bexa ta na li mga'a sian mbeal wa. 10 No liga ngwanseana Jacob nsea Juan, be xin Zebedeo, bexa ltsa'a ndunno Simón ti'in. Le'a Jesús cha ndab ndo' Simón:

—Lá izheb lu, nat le'a lu gak xa yunjunt be men ndo' Dios.

11 Le'a bexa wa cha myo'o be barco wa to'o nits ndo' yo, cha mlaute bexa itea be ta'a ten bexa, cha ncha'ano bexa Jesús.

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Le'a dub biaj zha uyo'o Jesús dub gezh, cha ulen dub xabgi'i wats Jesús, dub xa nsa'gea las na, nsén gealgizh lepra xa. Le'a gor uni'í xa Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo ngol xtuzh xa. Cha ndab xa ndo' Jesús:

—Señor, tal go nlad yunyakna go na', le'a na' uní le'a go sunka gan.

13 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o xa wa, cha ndab Jesús:

—Nladka na' yakna lu. Nat myakna lu.

Cha bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha unitndo'. 14 We'e le'a Jesús cha unibe'e ndo' xa, ndab Jesús:

—Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e myakna lu. Ndi wa' ndo' ule'ay ini'í xa le'a lu myaklana. No bi'i be man xnab lak unibe'e ley mke'a Moisés usa'a be men zha na myakna bexa, ndontsa ini'í be men le'a lu myaklana.

15 Ná le'a be ta li mbin Jesús wa uzhebpa mgen. We'e le'a kwa'ad be men ulansea wats Jesús, go'ón bexa di'izh ten Jesús nsea yunyakna Jesús bexa. 16 Ná le'a Jesús sian biaj nto'o nab, nda'yadi'izhno xa Dios sa na'an men.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Le'a ngol dub wizh le'a Jesús mluugal be men len dub ni'i. Le'a sa wa no pla be mech ten ley ndebe no stapla bexa fariseo, bexa uto'o be gezh ten Galilea no be gezh ten Judea no Jerusalén. No uzhe'eb msa'a Dios juers ndo' Jesús yunyakna xa be men. 18 Cha ulaya'no pla bexa dub xabgi'i gizh lá yoo gan isea, ncho'ob xa ndo' dub yalo'on. Le'a bexa wa nlad go'o xa gizh wa gast len ni'i sa nso' Jesús. 19 Ná le'a bexa wa lá yo'o gan yate len ni'i wa tant kwa'ad men nde sa wa. Cha ndi ukea bexa gek ni'i, cha mxa'al bexa-yá. Cha mla'ko bexa yalo'on nax xa gizh wa ndo' na sa nso' Jesús lat be men wa. 20 Le'a Jesús cha mna'la le'a bexa nge' ladna le'a Jesús sun gan yunyakna xa gizh wa, cha ndab xa ndo' xa gizh wa:

—Mgi'i, le'a ke ten lu myu'ula.

21 We'e le'a be mech ten ley no bexa fariseo mbinbe'e: “¿Tonxá xa ndee zhaga? Le'a ta ndab xa uzhe'eb dub ta lá nsak ladna Dios. ¡Ndon Diostsa su'u utsu'u be ke ten be men!”

22 Ná le'a Jesús cha mgenna
xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab
Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndanbe'e bega
len lado'o bega? 23 ¿Xta'an mas
lid bid gáp na', le'a ke ten xa ndee
myu'ula, nati gáp na' gaste xa, cha
isea xa? 24 Le'a nat ini'í bega le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
no syo'o gan utsu'u ke ten be men.
We'e cha ndab Jesús ndo' xa
gizh wa:
—Gáp na' ndo' lu goste, cha
udob yalo'on ten lu, cha bya' ta lid
lu.
25 Le'a xa wa cha uxax ngwaste
ndo' ga'al be men wa, cha udob
xa yalo'on ngot xa ndo' na wa.
Le'a idub nes nsea' xa nsa'a xa
xno ndo' Dios. 26 Le'a itea be
men wa uzhebpa ngwanseana, no
ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub
Dios si'il. No mzheb bexa, ndab
bexa ndo' be ltsa'a bexa:
—¡Nat uni'í beuna dub ta'a
uzhebpa ndanseana beuna!

Jesús mti Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Tso'o wa le'a Jesús uto'o sa
wa. Le'a sa ncha'tid xa uni'í xa
dub xabgi'i nsalea' Leví nsobyun
ti'in, nsen xa med nkix be men
ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús
ndo' xa:
—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!
28 Le'a Leví cha ngwaso', cha
mla'a xa ti'in ndun xa wa, cha
usankea xa tso'o Jesús.
29 Cha ulo Leví dub gast si'il
ten Jesús ta lid na. Le'a sa wa
no kwa'ad bexa ndun ltsa'a ti'in
mbin Leví wa ngwa'be, no kwa'ad
bexa xa'aga. Cha junt utebe bexa
ndo' mes. 30 Ná le'a be mech ten
ley no bexa fariseo cha xela uní'i
ndo' be xmen Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ndawno bega bexa
nsen med ba' no iteata bexa ugap
ba' zha?
31 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa na'anpa gizh lá
nki'in doctor, ndi le'a bexa gizh
nki'inka xa wa. 32 Le'a na' ndee
na'anpa ndalte'ezh bexa ndanbe'e
le'a na'anpa ndap ke. Le'a na'
ndi ndalte'ezh bexa ngondo' le'a
ndapka ke, ndontsa yach bexa
wats Dios.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 We'e le'a ncho bexa ndab
ndo' Jesús:
—Le'a be xmen Juan ncho sian
wizh lá ndaw bexa ndontsa mas
gudi'izhno bexa Dios. No liga
ndun be xmen bexa fariseo. Ná
le'a be xmen go zha, ¿xta'an lid
no bexa li ndun? Sbe'en ndeyaw
bexa no ndo bexa itea wizh.
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a dub sa
nchilya'a men le'a bexa nde sa
wa lá nsabndo' gaw zha bi ncho
xabgi'i mchilya'a wa? 35 Parea gal
dub wizh le'a be men go'o xabgi'i
mchilya'a wa. We'e le'a bexa nde
sa wa lá gaw dub tiemp.
36 No cha msaktabe'e Jesús dub
ta'a mluu xa ndab xa:
—Na'an ton nxen dub ble'a lad
kub, cha ko xa ramient ta wa las
dub lad gox. Tal le'a xa li gun
le'a lad kub wa sya'ad, cha mas
stsaw-a lad gox wa. No le'a lad
kub wa na'anpa nsakna no lad gox
wa. 37 No na'an ton ngo vin kub
len dub bols gid gox. Tal le'a xa li
gun, le'a vin kub stsaw bols gox
wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i,
no sazha'a bols gox wa. 38 Le'a
vin kub wa nsabndo' yoo len dub
bols gid kubga, ndontsa ni dub-a
lá gazha'a. 39 No tal ton goo vin
ncho polta, cha yá lá ka'abta xa
goo xa vin kub. Le'a xa ndab le'a
vin ncho polta wa mas wen.

6

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Le'a dub wizh ne'e be men,
le'a Jesús ncha'tid sa nax dub

ble'a yo ncho trig. Le'a be xmen
Jesús cha uxe'e pla be bid ten trig,
cha ulo'o bexa xab-a, cha udaw
bexa-yá. 2 Le'a ncho bexa fariseo
cha ndab:
—¿Xta'an lba'a ndun bega zha,
ta lá nsabndo' gun beuna wizh
ne'e beuna?
3 Le'a Jesús uka'ab ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab
di'izh ten Dios ta mbin David dub
biaj, zha na uzhebpa ndanna xa
no bexa ndeseano xa zha? 4 Le'a
David uyo'o len ni'ilad ten Dios,
cha usen xa be pan le'ay, cha
udaw xa-yá. No msa'a xa-yá ndo'
bexa ndeno xa. Ná le'a pan wa
na'anpa nsabndo' gaw dub men
na'anpa nak ule'ay.
5 No ndab Jesús:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e be
men.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Ngol stub wizh ne'e be men,
le'a Jesús cha uyo'o len ni'i sa
nzhealbe bexa judio, cha mluu xa
be men. Le'a sa wa nsob dub
xabgi'i ubidya dub ya'a na, ná
lad ga'al. 7 Le'a bexa fariseo no
be mech ten ley cha ndeula'ach
naga syunyakna Jesús xa gizh wa
wizh ne'e bexa, ndontsa litsa us-
ake bexa Jesús. 8 Ná le'a Jesús
mgenna ta ndanbe'e bexa, cha
ndab xa ndo' xa gizh ya'a na wa:
—Goso', cha uso' tlaw ndee.
Le'a xa wa cha uso' sa wa.
9 Le'a Jesús cha ndab ndo' be
men wa:
—Le'a na' inabdi'izh dub ta'a
ndo' bego. ¿Le'a wizh ne'e beuna
nsabndo' gun beuna ta wen, nati
gun beuna ta ugap? ¿Gakno be-
una dub men, nati ula'a beuna gat
xa?
10 Cha mwi'i Jesús ndo' itea
be men ndebe idub gangeak, cha
ndab xa ndo' xa gizh ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na,
cha uxax myakna-yá. 11 We'e le'a
bexa nde sa wa uzhe'eb ngoklobe,
ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa ná
xte'e gunno bexa Jesús.

Jesús mti dub tibtop xa gun ti'in ten Dios
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Ngol tso'o wa le'a Jesús ukea
dub bet sa ncha'yadi'izhno xa
Dios idub te'al. 13 Ngol gor na
ngot xe'a, cha utezh Jesús itea
be men ndeseano xa. Cha mti
xa dub tibtop bexa utu'ub xa
gun bexa ti'in ten Dios. 14 Le'a
bexa wa lnde'e nsalea': Simón xa
msalea' Jesús Pedr, no Ndres wit
Simón, no Jacob no Juan no Julip
no Bartol 15 no Mateo no Tomás
no Jacob xin Alfeo, no Simón xa
partid Zelote, 16 no Judas wit Jacob
no Judas Iscariot, xa na le'a myun
cuent Jesús tso'o wa.

Jesús myunyakna kwa'adpa men
(Mt. 4:23-25)

17 Cha mlayo'o Jesús no be xmen
xa bet wa ngol dub sa lat. Le'a
sa wa ndebe kwa'ad be men, bexa
uto'o gezh Jerusalén no idub dis-
trit Judea no to'o nitsdo'o sa nde
gezh Tiro nsea gezh Sidón. Le'a
bexa wa nseabeyo'ón ná xta'an
gudi'izh Jesús, nsea yunyakna
Jesús bexa nsén gealgizh. 18 No
myunyakna xa be men kwea'
nsak, ncho mbi bxin len lado'o na.
19 Le'a itea be men gizh wa nlad
ugal las Jesús, geal le'a las Jesús
nto'o juers nyunyakna bexa.

Be ta nsak ladna Dios, no be ta lá nsak ladna xa
(Mt. 5:1-12)

20 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' be
xmen na, ndab xa:
—Uzhe'eb wen yoo ladna bego
na uban nak, le'a Dios nibe'e
lado'o bega.
21 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bego na nkwa'an gun lak nlad

Dios, le'a Dios sa'a ta nlad bega wa.
’No uzhe'eb wen yoo ladna bego
na ndo'on, le'a gal gor wen yoo
bega uxi'id bega.
22 ’No uzhe'eb wen yoo ladna
bego na nxee ladna be men ndo'
na, no lá nlad bexa uchealtsa'a
bexa bega, no xela ní'i bexa ndo'
bega. Li ugap gunno bexa bega ta
na nak bega xmen na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo. 23 Uzhebpa
bten ladna bega be zha li wa, le'a
Dios uzhebpa usa'a be ta wen ndo'
bega gibe'a. Le'a bexa na li ugap
ndanno bega wa, le'a be usan gox
polta ten bexa wa likaga ugap
mbinno bexa mbidi'izh sakndo'
Dios.
24 ’Parea ¡pro'ob bego xa rik,
le'a bega wen ndencho nattsa!
25 ’¡No pro'ob bego bexa ndap
itea be ta'a nlad na, le'a bega
galka gor yá lá gapta be ta wa!
’¡No pro'ob bego na nxi'id, le'a
gal gor le'a bega uban yoo ladna
no go'on bega!
26 ’¡No pro'ob bego na utsin nak
be men ndo' na, le'a be usan gox
polta ten be men wa lika utsin
ngok ndo' bexa na nkwi'in ndab
le'a ndadi'izh sakndo' Dios!

Jesús ndab utsin gunno bexa be men ugap ndanno bexa
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 ’Parea le'a na' gáp ndo' bego
na nlad go'ón, bkwea' ladna bega
bexa na ndakloo ndo' bega, no
utsin gok bega ndo' bexa nxee
ladna ndo' bega. 28 No utsin uní'i
bega ndo' bexa nisi bega. No unab
bega ndo' Dios gakno Dios bexa
xela ní'i ndo' bega. 29 Le'a tal ton
kichya'a dub lad ndo' bega, bla'a
bega kichya'a xa no stubga lad.
No tal ton ulat dub xab bega, bla'a
bega go'o xa gast no stub-a. 30 No
tal ton inab dub ta'a ndo' bega,
bsa'a bega-yá. No tal ton go'o dub
ta'a ten bega, lá inab bega-yá ndo'
xa. 31 Utsin gunno bega be men
lak nlad bega utsin gunno be men
bega.
32 ’Tal le'a bega nkwea' ladna
be'en bexa nkwea'tsa ladna bega,
¿xte'e ni bega utsin ndun bega
zha? Le'a be men ugap no lika
ndun. 33 No tal le'a bega utsin nak
ndo' bexa na utsin nak ndo' bega,
¿xte'e ni bega utsin nak bega
zha? Le'a bexa ugap no likaga
ndun. 34 No tal le'a bega ngodi'in
dub ta'a ndo' bexa na uni'í bega
skixka-yá, ¿xte'e ni bega utsin
ndun bega zha? Le'a bexa ugap
no li ngodi'in be ta'a ndo' stub
xa, cha nkenkea' bexa le'a xa wa
skixka ta wa. 35 Bkwea' ladna
bega bexa ndakloo ndo' bega, no
utsin gok bega. No le'a gor na
ngodi'in bega dub ta nki'in stubga
men, lá ikenkea' bega kix xa-yá.
We'e le'a Dios uzhe'eb usa'a ta
wen ndo' bega, no isalea' bega xin
Dios si'il. Le'a Dios uzhe'eb dub
xa wen ndo' itea be men, gast ndo'
bexa lá nsa'a xno ndo' Dios no
ndo' bexa ugap nak. 36 Bkwea'
ladna bega be men, lakta nkwea'
ladna Dios Xus beuna be men.

Jesús ndab lá nsabndo' usake bexa be men
(Mt. 7:1-5)

37 ’Lá gab bega le'a be men lid
le'a ndun, ndontsa na'anpa gab
Dios le'a bega lid le'a ndun. No
na'anpa gab bega le'a bexa ndap
ke, ndontsa na'anpa gab Dios le'a
bego ndap ke. Binge' ladna bega
ndo' be men, ndontsa no Dios
sunge' ladna ndo' bego. 38 Bsa'a
bega ta nki'in be men, cha no
Dios usa'a sian ta'a ika'a bega,
lak ndun dub men nsa'a sian ta'a.
Nti'ix xa-yá, cha nkadko xa-yá, no
nkwi'in xa-yá ndontsa sian-a yoo
gast ite'ach-a. Le'a lak ndakno
bega be men, no liga gakno Dios
bega.
39 We'e msaktabe'e Jesús dub
ta'a mluu xa, ndab xa:

—¿Syo'o gan go'o dub xa lá na' stubga xa lá na'? ¿Lid itop bexa sla'yo'o len dub ge'ed zha? 40 Le'a xin utsid dub mech na'anpa ndi mas ndák ndo' mech. Tal le'a xa wenka ntsid, le'a xa laktsa ndák mech wa ndák.
41 '¿Xta'an nwi'i bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a bega zha, ná ni lá na' bega le'a ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il? 42 ¿Xte'ema yoo gan gab bega ndo' ltsa'a bega: "Bsa'a ndo' lu ko na' gix tuzh ncho ndo' lu", ná bega ni lá na' ti le'a ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il? Le'a bega ndab ugap nak stubga men, parea le'a bega ndi mas ugap nak. Ned udob bega ya si'il ntsaw ndo' bega, we'eta sun bega gan ko'o bega gix tuzh ncho ndo' stub xa.

Be ngus ten ya nluu xá ya na-yá
(Mt. 7:15-20; 12:33-35)

43 'Le'a dub ya nsa'a ngus wen na'anpa usa'a ngus lá isu'u gaw men. No liga dub ya nsa'a ngus lá ndaw be men na'anpa usa'a ngus wen. 44 Le'a be ngus ten dub ya nluu xá ya na-yá. No na'anpa usa'a yagich ngus la'aw, no ni lá usa'a-yá uv. 45 No liga le'a be men wen ndadi'izh ta wen, lak ta wen ncho lado'o xa. No le'a bexa ugap wa ndadi'izh ta ugap, lak ta ugap ncho lado'o xa. Le'a ta na ncho lado'o bexa wa, ta we'etsa ndadi'izh bexa.

Dub cuent ten top xa mbinde'e lid na
(Mt. 7:24-27)

46 '¿Xta'an ní'i bega ndo' na': "Señor, Señor", ná lá ndun bega ta ndáp na' zha? 47 Le'a tal ton ibii wats na', cha go'ón xa be ta ndáp na', cha liga gun xa, le'a na' gáp xte'e nak xa wa: 48 le'a xa nak cuentta dub xabgi'i gunde'e lid na, wat udan xa sa kwe xan-a. Cha mtexan xa-yá ndo' ge'da'a. We'e le'a gor na ulen nits kwa'al, le'a nits wa cha uke'a ni'i wa. Parea le'a nits wa ni lá ngun gan ukwi'insob ni'i wa, geal le'a xan-a nsob ndo' ge'da'a. 49 Ná le'a tal ton go'ón ta ndáp na', ná lá uxobgek xa ndo'-yá, le'a xa wa cuent dub xa mtexan lid na ndo' yotsa. Le'a gor na ulen nits kwa'al uke'a ni'i wa, cha ulate idub ni'i wa.

7

Jesús myunyakna dub xa ndun ti'in ten dub soldad
(Mt. 8:5-13)

1 Le'a gor na mta'uluu Jesús be men wa, cha ncha'a xa gezh Capernaum. 2 Le'a sa wa ncho dub soldad Roma, xa nibe'e dub gayo'o soldad. Le'a xa wa uzhebpa nkwea' ladna dub xa ndun ti'in ndo' na, parea le'a xa na ndun ti'in wa uzhebpa kwea' nsak gast ngi sat xa. 3 Le'a gor na mbi'ín soldad wa le'a Jesús nkesea Capernaum, cha mtu'ub xa pla bexa gox nsak ten bexa judio, ya'inab bexa ndo' Jesús gi'id Jesús yunyakna xa xa gizh wa. 4 Le'a gor na ulaya' bexa wa wats Jesús, cha uzhebpa unab bexa ndo' Jesús, ndab bexa:

—Le'a go nsabndo' gakno soldad wa, 5 le'a xa nkwea' ladna beuna xa Israel, no ngokno xa ngoknde'e ni'i sa nzhealbe beuna gezh ndee.

6 Le'a Jesús cha ncha'ano bexa wa. Ná le'a gor na yá ncha'be gax bexa ta lid soldad wa, le'a xa mtu'ub pla bexa ncha'yab ndo' Jesús:

—Señor, na'antapa yu'no ladna go na', le'a na' na'anpa isaya' yate go len lid na'. 7 Ta we'e na'anpa na' ngalyáp ndo' go gi'id ga. Nat gudtsa go yakna xa wa, le'a xa syakkana. 8 Le'a na' ndee nxobgek ndo' xa mas nibe'e ndo' na'. No ncho be soldad nibe'e na' ndo' na. Le'a gor na ndáp na' ndo' dub xa ya' xa, le'a xa cha nda'kaga. No gor na ndáp na' gi'id stub xa, le'a xa cha ndi'idkaga. No gor na

nibe'e na' ndo' xa ndun ti'in ndo'
na', le'a xa wa cha ndunkaga ta li
ndáp na' wa.
9 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta
wa, cha ngwanseana xa. Cha
mgeak Jesús mwi'i xa ndo' be men
nchankea tso'o xa, ndab xa ndo'
bexa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego,
na'anpa izheal na' ni dub xa Israel
lnde'eta nge' ladna na'.
10 Le'a gor na mlansea' bexa na
mtu'ub soldad wa ta lid soldad,
le'a xa gizh wa myaklana.

Jesús mbin mban xin dub xagots ngut xabgi'i ten na

11 Tso'o wa le'a Jesús no be
xmen xa no kwa'adta be men
uto'o ncha'be gezh nsalea' Naín.
12 Le'a gor na ncha'be bexa gax
sa nyote be men len gezh wa, cha
uni'í bexa kwa'ad be men gezh wa
ncha'uka'ach xinbgi'i dub xagots
ngut xabgi'i ten na. Le'a xa wa
dubkama xinbgi'i na ngop. 13 Le'a
gor uni'í Jesús xagots wa, le'a
Jesús cha mlats ladna xa, cha
ndab Jesús ndo' xa:
—Yá lá go'onta lu.
14 Le'a Jesús cha ubii, cha mgal
xa ta ncho'ob xa ngut wa ndo' na.
Le'a be men ncha'ano xa ngut wa
cha ngwa'ibe. Cha ndab Jesús:
—Myo', le'a na' gáp ndo' lu,
goste.
15 Le'a myo' wa cha ngwasob,
cha uní'i. Le'a Jesús cha myun
cuent myo' wa ndo' xna'a na.
16 Le'a itea be men cha mzheb, no
msa'a bexa xno ndo' Dios, ndab
bexa:
—¡Dub profet nsak ten Dios
ulen lat beuna!
No ndab bexa:
—¡Le'a Dios mbi'id yakno be
xmen na!
17 Le'a ta li mbin Jesús wa mgen
idub distrit Judea, no iteanak be
gezh nde idub gangeak sa wa.

Juan mtu'ub be xmen na inabdi'izh bexa ndo' Jesús
(Mt. 11:2-19)

18 Le'a be xmen Juan xa na
ulalea' be men wa cha ndab ndo'
Juan itea be ta li mbin Jesús wa.
Le'a Juan cha utezh top bexa,
19 cha mtu'ub xa bexa wa ndo'
Jesús, ngwa' inabdi'izh bexa naga
le'a Jesús nak xa na li ndab Dios
ilen wa, nati kweas bexa ilen
stubga xa. 20 Le'a bexa wa cha
ulaya' wats Jesús, cha unabdi'izh
bexa, ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a Juan xa ulalea' be men
wa mtu'ub besa inabdi'izh besa
ndo' ga naga go xa ndab Dios ilen
wa, nati kweas besa ilen stubga
xa.
21 Bi le'a gor wa le'a Jesús
myunyakna kwa'adta bexa gizh,
no ulantu'ub xa be mbi bxin ncho
len lado'o be men, no myunyakna
xa ngusndo' bexa lá na'. 22 Cha
ndab Jesús ndo' itop be xmen Juan
wa:
—Bya'be bega, cha gud bega
ndo' Juan be ta uni'í bega no be ta
ndo'ón bega: le'a bexa lá yoo gan
iwi'ibe, nat le'a bexa wa na'la; le'a
bexa na lá yoo gan isea, nat le'a
bexa wa nseala; le'a bexa nsén
gealgizh lepra, nat le'a bexa wa
myaklana; le'a bexa ngwa'ad, nat
le'a bexa wa ndo'ónla; le'a bexa
ngut, nat le'a bexa wa nbanla; no
le'a bexa uban nak ndo'ón di'izh
wen ten Dios. 23 Uzhebpa wen yoo
ladna tal ton igondo' ton nak na'.
24 Le'a gor na nsea'be bexa na
mtu'ub Juan wa, le'a Jesús cha
usaxan mbidi'izh ndo' be men
cuent ten Juan, ndab xa:
—Le'a gor na ngwa'be bega ge'e
sa uxee ncho be men, ¿xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub yalod
nkwi'in mbi zha? 25 Nati, ¿xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub xabgi'i
ndak dub lad uyap nsak zha? Le'a
bego uni'íka le'a bexa ndak lad
uyap wa, no ndap bexa itea be ta
nlad bexa, le'a bexa wa ncho ta lid
bexa nibe'e. 26 ¿Xta'an ngwa'iwi'i

bega zha? ¿Ngwa'iwi'i bega dub
xa ndadi'izh sakndo' Dios zha?
Le'a na' gáp ndo' bega le'a Juan
ta ugeaka ndadi'izh sakndo' Dios,
parea le'a xa wa mas nsak ndo'
iteata bexa li ndun wa. 27 Le'a
di'izh ten Dios nkeani'i cuent ten
Juan, ndab-a:

Bwi'i, le'a na' utu'ub dub xa ya'
ned ndo' lu,
uxa'al xa nes isea lu.

28 No gáp na' ndo' bego, le'a lat
itea be men ngol ndo' gizhliyo,
na'an stub profet mas nsak ndo'
Juan wa. Ná le'a tal ton uxee nsak
lat bexa nibe'e Dios, le'a cuent ten
Dios le'a xa wa mas nsak ndo'
Juan. 29 Le'a itea be men no
gast bexa nsen med nkix be men
ndo' gobier, le'a gor na mbi'ín
bexa ta mbidi'izh Juan, le'a bexa
mgondo' le'a Dios ndon le'a wen,
cha ulalea' Juan bexa. 30 Ná le'a
bexa fariseo no be mech ten ley,
mxelad bexa ta na nlad Dios gun
bexa, no lá nlad bexa kolea' Juan
bexa.
31 No ndab Jesús:
—¿Xte'ema nak be men ncho
tiemp nat? ¿Xta'anma dub ta li
nak? 32 Le'a bexa wa nak cuent be
me'ed nde ndo' xge'e, uge' ndab
be me'ed ndo' ltsa'a med:

Mbi'il besa bzhee,
ná le'a bega lá ngolndatsbe.
No mbilto'oga besa cant uban
nsea,
ná le'a bega lá ngo'onga."

33 Li ndáp na' geal le'a zha ulen
Juan xa ulalea' be men wa, ncho
wizh lá ngaw xa, no lá ndo xa
vin. Cha ndab bega le'a xa ncho
mbi bxin len lado'o na, ta we'e li
ndun xa. 34 Ná le'a nat ndalga na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. Le'a
na' ndee ndaw, no ndo'o na', ná
le'a bega ndab le'a na' uzhebpa
ndaw, no uzhebpa ndo'o na' vin.
Ndab bego le'a na' nchealtsa'a
bexa ugap nak no bexa nsen med
nkix be men ndo' gobier Roma.
35 Ná le'a bexa ndák lak nsa'a
Dios, le'a be ta wen ndun bexa wa
nluu le'a bexa ndákka.

Jesús ngwa' ta lid dub xa fariseo nsalea' Simón

36 Le'a dub xa fariseo cha unab
ndo' Jesús ya'dawno Jesús xa ta
lid xa. We'e le'a Jesús cha uyo'o
len ni'i wa, cha usob xa ndo' mes.
37 Le'a gor na mbi'ín dub xagots
ndun be ta ugap le'a Jesús nsob
ndo' mes ta lid xa fariseo, cha
ulenno xa dub bot tuzh nakcha'aw
ge' alabastro, ncho ta uxe'e len-a.
38 Cha usob xa lad tso'o Jesús sa na
nde xo'o xa. Cha uzhe'eb ndo'on
xa, gast nsala' nitsndo' xa tso'o
xo'o Jesús. Le'a gichgek xa cha
mtsambi'i xa tso'o xo'o Jesús. Cha
mchealto'o xa tso'o xo'o Jesús.
Cha mtob xa ta uxe'e wa tso'o xo'o
Jesús. 39 Le'a xa fariseo na li mbin
invit ndo' Jesús wa, gor na uni'í xa
ta mbin xagots wa, cha mbinbe'e
xa: "Tal le'a xa ndee dub profetka,
le'a xa sni'íka le'a xagots lba'a
ngal xo'o xa ba' uzhe'eb dub xa
ndun ta ugap." 40 We'e le'a Jesús
cha ndab ndo' xa fariseo:
—Simón, le'a na' nlad gáp dub
ta'a ndo' lu.
Le'a xa wa cha uka'ab ndab:
—Gud go-yá, Mech.
41 Cha ndab Jesús:
—Uyo'o top xabgi'i nsa'ab med
ndo' dub xa ngodi'in med nbe'e.
Le'a dub xabgi'i wa nsa'ab dub
ga'ay gayo'o med denario. Le'a
stub xa wa nsa'ab dub tol gayo'o
med wa. 42 Le'a itop bexa wa
lá ngun gan ikix be med wa, ta
we'e le'a xa uladi'in med wa cha
mbinge' ladna ndo' itop bexa wa.
Nat gud ndo' na', ¿ndo' itop xa
nsa'ab med wa, ton mas nkea
ladna xa na li uladi'in med wa
zha?
43 Le'a Simón cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ni xa na nsa'ab mas
sian med wa.
Le'a Jesús cha ndab:

—Le'aka ndab lu.
44 Cha mwi'i Jesús ndo' xagots
wa, cha ndab Jesús ndo' Simón:
—¿Na' lu xagots ndee? Le'a gor
uyo'o na' len lid lu, le'a lu ni lá
usa'a nits yat xo'o na'. Ná le'a
xagots ndee msat xo'o na' nsea
nitsndo' xa, no mtsambi'i xa xo'o
na' gichgek xa. 45 Le'a lu ni lá
uchealto'o be'al ndo' na', ná le'a
xagots ndee bi xte'e uyo'o na' len
lid lu nunk xa lá ibeas uchealto'o
xo'o na'. 46 No ni lá utob lu aceit
gek na', ná le'a xagots ndee mtob
ta uxe'e ba' tso'o xo'o na'. 47 Le'a
na' gáp ndo' lu, le'a xagots ndee
uzhe'eb nkwea' ladna na', ta nluu
le'a be ke sian ndap xa myu'ula.
Le'a xa tuzh ke ten na mtsu'u Dios,
le'a xa wa ndidotsa ndankea Dios.
48 Le'a Jesús cha ndab ndo'
xagots wa:
—Le'a be ke ten lu myu'ula.
49 Le'a bexa na no nde ndo' mes
nsob Jesús wa ndabbe ndo' be
ltsa'a na:
—¿Tonxá xa ndee zhaga ndab
xa le'a xa mtsu'u ke ten xagots
ba'?
50 Le'a Jesús cha ndab ndo'
xagots wa:
—Le'a ta na nge' ladna lu na', ta
we'e myu'u be ke ten lu. Nat bya',
cha bten ladna lu.

8

Be xagots na ngokno Jesús

1 Tso'o wa le'a Jesús ukeseano
isatibtop be xmen na sian be gezh
ubi'i no be gezh byux. Uke-
sea uluu Jesús be men, ndadi'izh
xa di'izh wen ten Dios ná xte'e
gak bexa dub xa le'a Dios nibe'e.
2 No stapla be xagots ukeseano
bexa, bexa myunyakna Jesús no
ulantu'ub xa be mbi bxin len
lado'o bexa. Le'a dub xa wa Marí
xa gezh Magdala, xa na uto'o dub
ga'ad be mbi bxin len lado'o na.
3 Le'a stub xa wa Juana, xagots ten
Chuza, xa na nchansu be ti'in ten
Herodes. Le'a stub xa wa Susan.
Le'a bexa wa, no kwa'adta be
xagots msa'a be ta'a nki'in Jesús
no be xmen xa.

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig
(Mt. 13:1-17; Mr. 4:1-12)

4 Le'a kwa'ad be men uto'o
isando' be gezh ulen wats Jesús,
cha msaktabe'e Jesús dub ta'a
mluu xa, ndab xa:
5 —Le'a dub xa ndun ti'in ge'e
uto'o ncha'utob xa bid ten trig
ndo' yo. Le'a gor na mte'ach
xa-yá, ncho-yá ulate to'o nes. Le'a
be ná wa cha uso' be men tso'o
na, cha ulen be migin cha udaw-a.
6 No ncho-yá ulate ndo' yo ge'.
Le'a gor na ulen ta wa, cha ubid-a,
geal le'a sa wa na'anpa kwazh.
7 No ncho-yá ulate lat be gix nso'
gich. Le'a gor na ulen trig nsea gix
wa, le'a gix wa cha ulo xlea'-yá.
8 No ncho-yá ulate sa uta'a yo, cha
msa'a-yá dub gayo'oga bid.
We'e uge' ndab Jesús:
—¡Bego na ndap ncha' na,
bla'ach bego ta ndáp na' ndee!
9 Le'a be xmen Jesús cha un-
abdi'izh ndo' xa, ndab bexa:
—¿Xta'an gab ta msaktabe'e go
wa?
10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab
ndo' bexa wa:
—Le'a Dios nsa'a ta nyakbe'ena
bega be ta uga'ach cuent ten xte'e
nibe'e Dios. Ná le'a ndo' bexa
xa'aga sbe'en nsaktabe'e na' be
ta'a gor ndadi'izh na'. Tal iwi'i
bexa le'a bexa lá ina'. No tal
go'ón bexa ta ndáp na', le'a bexa
lá yakbe'ena-yá.

Jesús mbidi'izh xta'an ndab cuent ten xa ndas trig
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 'Le'a ta msaktabe'e na' wa
lnde'e nak: Le'a bid ten trig wa
cuent di'izh ten Dios. 12 Le'a to'o
nes sa ulate bid ten trig wa nak
cuent be men ndo'ón di'izh ten
Dios, parea le'a maxu'u cha nlen
ngo'o-yá len lado'o bexa, cha lá
gungea ladna bexa-yá, no lá usa'a
Dios gealnaban ten bexa. 13 Le'a

yo ge' sa ulate bid wa nak cuent
be men nten ladna ndo'ón di'izh
ten Dios, ná le'a bexa wa cuent
trig lá ndap sian lo' na. Ndangea
ladna bexa di'izh ten Dios dub
nde'ep, ná le'a gor na juert ncho
xa geal ndangea ladna xa di'izh
wa, cha nla'a xa-yá. 14 Le'a yo
sa len gix nso' gich wa nak cuent
be men ndo'ón di'izh ten Dios.
Ná le'a bexa nyu' ladna, no nge'
ladna bexa be ta siantsa ndap
bexa, no nkwa'an bexa ta nladtsa
bexa. Le'a bexa wa cuent dub
trig lá nsa'a ta'a. 15 Parea le'a sa
uta'a yo wa nak cuent be men wen
lado'o na ndo'ón di'izh ten Dios,
no ndun bexa lak ndab-a. Nxik
bexa ndun bexa ta wen, le'a bexa
nak cuent be trig nsa'a sian bid.

Dub cuent ten dub xe'a
(Mr. 4:21-25)

16 ’Na'an ton kich xe'a, cha usob
xa-yá len dub gets, natal xan lo'on.
Le'a xa ndi usob xe'a dub sa ga'ap,
ndontsa usu-yá xe'a ndo' bexa
nyo'o len ni'i wa. 17 Le'a itea be ta
xga'ach, le'a gal dub wizh le'a ta
wa igenka. No iteanak be ta ncho
ngachyo'o, le'a gal dub gor le'a ta
wa iluuka ndo' xe'a.
18 ’Bla'ach bego ta gáp na' ndee,
le'a ndo' bexa nyakbe'ena le'a
Dios gun mas yakbe'ena bexa.
Ná le'a bexa na lá nyakbe'ena,
le'a Dios slat ta na nsak bexa
nyakbe'ena bexa wa.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 We'e le'a xna'a Jesús no be
wit xa ulaya' sa nsob xa. Parea
lá yo'o gan ibii bexa wats xa, geal
le'a sa wa uzhebpa kwa'ad be men
ndebe. 20 Le'a dub men cha ndab
ndo' Jesús:
—Le'a xna'a ga no be wit ga
ndebe tso'o juer ndee, nlad bexa
ini'í bexa ga.
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa na ndo'ón di'izh ten
Dios no ndun xa lak ndab-a, le'a
bexa wa nak xna'a na' no wit na'.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Ngok stub wizh le'a Jesús
ukea ndo' dub barco nsea be
xmen na. Cha ndab Jesús ndo'
bexa:
—Itakea beuna stub to'o nits.
Cha ncha'be bexa. 23 Ndalen li
ncha'be bexa ndo' nits wa, le'a
Jesús cha ngwadgats. Le'a ndo'
nits wa cha ulen dub mbi si'il,
gast ngi sla'yo'o barco wa len nits.
Cha uzhebpa rages ncha'be bexa.
24 Cha mkwa'an bexa Jesús, ndab
bexa:
—¡Mech! ¡Mech! ¡Le'a beuna
ngi sat!
Cha uban Jesús, cha uteyo xa
mbi si'il nsea be golp ten nits
wa. Cha uleas mbi no xe ute nits.
25 Cha ndab Jesús ndo' be xmen
na:
—¿Maxá ta nge' ladna bega na'
wa zhaga?
Cha mzheb bexa, no ng-
wanseana bexa, ndab bexa ndo'
be ltsa'a xa:
—¿Tonxá xa ndee zhaga, gast
mbi nsea nits nxobgek ndo' di'izh
ten xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho len lado'o dub xa Gadara
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Cha ulaya' bexa stub to'o nits,
lad ndo' distrit Galilea sa nibe'e
gezh Gadara. 27 Le'a gor na ula'
Jesús ndo' barco wa, cha ulen dub
xa gezh wa wats Jesús, dub xa
kwenla ncho mbi bxin len lado'o
na. Le'a xa wa ni lá ndak xab
na, no ni lá nyo'o xa ta lid xa,
ndi sbe'en len be ge'lo'o nga'ach
be men ngut ncho xa. 28 Le'a gor
uni'í xa wa Jesús, cha uge' utezhat
xa, cha msaxib xa ndo' Jesús, cha
uge' ndab mbi bxin wa:
—¿Xta'an ngi na' nsea ugal lu
zha, Jesús Xin Dios si'il? Le'a na'
na'ab ndo' lu lá utsaksi lu na'.

29 Li ndab ta wa geal le'a Jesús
unibe'ela ndo' mbi bxin wa ito'o
lado'o xa wa. Le'a mbi bxin wa
uzhe'eb pol-lata nibe'e xabgi'i wa.
Le'a be men sian biaj mxi ya'a
xa no xo'o xa nsea caden, ná xa
nkixka ta wa. Cha ndun mbi bxin
wa gan nxo'on xa ge'e sa na'an
men.
30 Le'a Jesús cha unabdi'izh
ndo' mbi bxin wa, ndab xa:
—¿Xte'e nsalea' lu?
Le'a ta wa cha uka'ab ndab:
—Na' nsalea' Uzhe'eb Kwa'ad
Xa.
Li ndab ta wa geal le'a be
mbi bxin wa kwa'adpa uyo'o len
lado'o xa wa. 31 Le'a be mbi
bxin wa cha unab ndo' Jesús lá
utu'ub Jesús be ta wa gast ge'ed
uzhe'eb lá ndap xan na. 32 Ndi
unab be mbi bxin wa ndo' Jesús
ula'a Jesús yoo beya len be kuch
kwa'ad ndeseayaw sa wa. Le'a
Jesús cha msa'a di'izh li gun be
ta wa. 33 Le'a be mbi bxin wa
cha uto'o lado'o xa wa, cha uyo'o
beya len be kuch wa. Le'a bema
cha karrel ncha'be uxo'on gek dub
we'a to'o nits. Cha ubix bema gast
len nits ula'yo'o bema, cha ngut
bema.
34 Le'a bexa nkeno be kuch wa,
gor na uni'í bexa ta wa, cha
nsea'be uxo'on bexa. Le'a nes
nsea'be bexa mbidi'izh bexa ta
uyo'o wa ndo' be men gezh no
ndo' be men ndesea ge'e. 35 Le'a
be men wa cha uto'obe ncha'wi'i
ná xta'an ta uyo'o wa. Le'a gor
ulaya' bexa wats Jesús, uni'í bexa
xabgi'i na uto'o be mbi bxin len
lado'o na wa nsobma wats xo'o
Jesús. Le'a xa wa nakla xab na no
yá na'anlatapa tont nak xa. Le'a
be men wa cha mzheb. 36 Le'a
bexa na uni'í xte'e myakna xa
wa cha mbidi'izh ta wa ndo' be
men. 37 We'e le'a itea be men
ncho sa nibe'e Gadara unab ndo'
Jesús ika'an Jesús sa wa, le'a bexa
uzhebpa nzheb. Le'a Jesús cha
ukea ndo' barco, cha ndi'izh ya'
xa. 38 Le'a xa na uto'o be mbi bxin
len lado'o na wa cha unab ndo'
Jesús no xa ya'no Jesús. Parea le'a
Jesús ndi ndab:
39 —Nat bya' ta lid lu. Cha
bidi'izh xte'e wen mbinno Dios lu.
Le'a xa wa cha nsea', usaxan
ndadi'izh xa ndo' itea be men
gezh wa xte'e myunyakna Jesús
xa.

Jesús myunyakna dub xagots nsea mxiste xa xingots Jairo
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Le'a gor na mlansea' Jesús
stub to'o nits, le'a be men uzhebpa
mten ladnabe, geal le'a bexa itea
ndenkea' ilen Jesús. 41 We'e
ulen dub xabgi'i nsalea' Jairo, xa
nchansu ni'i sa nzhealbe bexa
judio gezh wa. Le'a xa wa cha
usaxib ndo' Jesús, cha unab xa
ndo' Jesús ya' Jesús ta lid xa.
42 Le'a xa wa ndap dubtsa xingots
na ncho tibtop li'in, parea le'a
me'ed wa yamer gat. Le'a gor
na ncha'be bexa nes le'a be men
kwa'ad ngidko Jesús.
43 Ná le'a lat be men wa ncha'a
dub xagots kwea' nsak, nle'a xa
ten idub dub tibtopla li'in. Le'a
xa wa sianla biaj ngwa' ndo' be
doctor gast mte'a xa itea be ta'a
ndap xa. Ná ni dub be doctor lá
ngun gan yakna xa. 44 Le'a xa wa
ubii ndi tso'o Jesús, cha mgal xa
ndats xab Jesús. Cha bi le'a gor
wa le'a ten wa cha uleaslenla las
xa. 45 We'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Ton xa mgal xab na'?
Le'a itea be men wa ndab
na'anpa ugal xab Jesús. Le'a Pedr
no be ltsa'a xa ndab:
—Mech, le'a be men ba' le'a
ngidko go, ¿ná xta'an ndab ga ton
mgal xab go zha?
46 Le'a Jesús cha ndab:
—Dub menka mgal xab na', le'a
na' mgenna uto'o dub tuzh juers
ten na'.
47 Le'a gor na uni'í xagots wa
le'a Jesús mgenna ta mbin xa, cha
nxis xa tant nzheb xa. Cha ubii xa
msaxib xa ndo' Jesús. Cha ndab

xa ndo' ga'al itea be men ná xta'an
mgal xa xab Jesús, no xte'e uxax
myakna xa. 48 Le'a Jesús cha ndab
ndo' xa:
—Xagots, le'a ta na nge' ladna lu
na', ta we'e mbin myakna lu. Nat
bya', cha bten ladna lu.
49 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús,
ulen dub xa uto'o ta lid Jairo, ndab
xa ndo' Jairo:
—Lá go'o ga mech ba', le'a xin
ga ngutla.
50 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta
wa, cha ndab xa ndo' Jairo:
—Lá izheb lu. Bingeatsa ladna
lu na', le'a xin lu sbanka.
51 Le'a gor na ulaya' bexa ta lid
Jairo, le'a Jesús cha uyo'o len ni'i
wa nsea Pedr no Jacob no Juan,
nsea xus me'ed nsea xna'a me'ed.
Cha ni dubta men lá ula'a Jesús
yo'o len ni'i wa. 52 Le'a be men
kwa'ad wa ndo'on, no nbezhat
bexa geal ngut me'ed wa. Ná le'a
Jesús cha ndab:
—Yá lá go'onta bega, le'a me'ed
ba' na'anpa ngut, le'a me'ed ga
naxyats.
53 Le'a be men wa ndi mxi'idno
Jesús, geal le'a bexa uni'í le'a
me'ed wa ngutka. 54 Le'a Jesús
cha usen ya'a me'ed, cha uge'
ndab Jesús:
—¡Me'ed gots, goste!
55 We'e le'a gealnaban ten
me'ed wa cha myo'ogal len lado'o
me'ed, cha uxax ngwaste me'ed.
Le'a Jesús cha ndab ndo' be usan
ten me'ed wa:
—Bsa'a bega ta gaw med.
56 Le'a be usan ten me'ed wa
uzhebpa ndanseanabe, ná le'a
Jesús cha unibe'e na'an ton ndo'
ná gab bexa ta ngok wa.

9

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Le'a tso'o wa le'a Jesús
mchealte isatibtop be xmen na.
Cha msa'a xa juers ndo' bexa
kontu'ub bexa be mbi bxin, no
yunyakna bexa be men gizh. 2 Cha
mtu'ub xa bexa ya'uluu bexa xte'e
nibe'e Dios be men, no yunyakna
bexa be men gizh. 3 No ndab Jesús
ndo' bexa:
—Ni dub ta'a gunti'in bega nes
lá go'o bega, ni bordón no ni bols
no ni pan no ni med. No ni lá
go'o bega top nes xab bega. 4 Tal
pa ni'i na usa'a bexa yoo bega
dub gezh, sa we'etsa yoo bega gast
wizh ika'an bega gezh wa. 5 No
tal ncho gezh lá ula'a bexa yoo
bega, bka'an bega gezh wa. Cha
blate bega gast yakol ngwa'al xo'o
bega, ta uluu le'a Dios ndakloo
ndo' bexa wa.
6 Le'a isatibtop bexa wa cha
uto'o ncha'beyadi'izh di'izh wen
ten Dios itea be gezh nde gax sa
wa, no myunyakna bexa be men
gizh.

Herodes mbinbe'e ná ton Jesús
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Le'a Herodes xa nibe'e distrit
Galilea mbi'ín itea be ta ndun
Jesús. Ná le'a xa ni lá ini'í ton xa
wa, geal le'a ncho be men ndab
le'a Jesús wa Juan mbangal ndo'
gealgut. 8 No ncho bexa ndab
le'a xa wa profet Elí mlengal. No
nchoga bexa ndab le'a xa wa tonla
dub profet uyo'o xapta mbangal.
9 Ta we'e mbinbe'e Herodes, ndab
xa:
—Le'a na' unibe'e myabto'og
gen Juan. ¿Cha tonxá xa ndee
ndon na' ndun sian be ta ndee
zhaga?
Ta we'e uzhebpa nlad Herodes
ini'í Jesús.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Le'a ngol gor na mla'ncha'
isatibtop be xmen Jesús, le'a bexa
cha mbidi'izh itea be ta mbin
bexa. Le'a Jesús cha mbi'i bexa

dub sa na'an men, gax gezh Bet-
saida. 11 Ná le'a gor na uni'í be
men pa ncha'a Jesús, cha no bexa
usankea tso'o Jesús. Le'a xa cha
utezh bexa wa sa nsob xa. Cha
mbidi'izh xa xte'e nibe'e Dios be
men, no myunyakna xa be men
gizh.
12 Le'a ngol gor na mas uzhela,
le'a isatibtop be xmen Jesús ubii
wats xa, ndab bexa:
—Gud go ndo' be men ba' ya'be
bexa be ranch no be gezh nde gax
ba', ukwa'an bexa sa gadgats bexa
no ta gaw bexa, le'a sa ndee dub
sa na'anpa ncho men.
13 Le'a Jesús cha ndab:
—Bsa'a bega ta gaw bexa.
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan
nsea stoptsa mbeal. Ná le'a besa
lá yoo gan ya'isi'i ta gaw itea be
men ndee.
14 Le'a lat itea be men wa ncho
pa dub ga'ay mil xabgi'i. We'e le'a
Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Gud bega isob itol gayo'o
ga'ga bexa.
15 Cha li mte be xmen Jesús itea
be men kwa'ad wa. 16 Le'a Jesús
cha usen isaga'ay pan nsea itop
mbeal wa, cha mwi'i xa gibe'a
msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a
xa be pan no be mbeal wa sian
ble'a, cha msa'a xa-yá ndo' be
xmen xa, mtse'a bexa-yá ndo' be
men wa. 17 Le'a itea be men wa
udaw ta wa gast plo mzhea bexa.
Le'a be xmen Jesús cha mtele'e
stibtop zhum byux ta mya'an sobr
wa.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo
(Mt. 16:13-20; Mr. 8:27-30)

18 Le'a dub wizh le'a Jesús
ngwa'yadi'izhno Dios dub sa
na'an men, nabtsa be xmen
xa mbi'i xa. Le'a Jesús cha
unabdi'izh ndo' bexa wa, ndab
xa:
—¿Xte'e ndab be men zha ton
nak na'?
19 Le'a bexa wa cha uka'ab
ndab:
—Le'a ncho be men ndab le'a
go Juan xa ulalea' be men. No
ncho bexa ndab le'a go Elí. No
nchoga bexa ndab le'a go stub
profet uyo'o polta mbangal ndo'
gealgut.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Bego zha xte'e gab bega ton
nak na'?
We'e le'a Pedr ndab:
—Le'a go nak Cristo, xa mtu'ub
Dios.
21 Le'a Jesús unibe'e ndab ndo'
bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh
bega ta wa.

Jesús mbidi'izh le'a gat
(Mt. 16:21-28; Mr. 8:31—9:1)

22 No ndab Jesús:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, nsabndo'ka sian gealk-
wea' iní. Le'a bexa gox nsak no
be ule'ay nibe'e no be mech ten
ley uxelad na', cha gat na'. Cha
gal wizh yon le'a na' ibangal.
23 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Tal ton nlad isankea tso'o na',
nsabndo' ula'a xa itea be ta nlad
xa, cha go'o xa cruz ten xa itea
wizh, cha isankea xa tso'o na'
guni'i xta'an gunno be men xa.
24 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen
yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid
gealnaban ten na ndo' Dios. Ná
le'a tal ton gat ke ten na', le'a
xa wa gap gealnaban ndo' Dios.
25 Tal le'a dub men ndap itea be
ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gat
xa, le'a iteanak be ta wa ta na'an
xti'in. 26 Le'a tal ton idono ladna
na' no di'izh ten na', le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, no idono
ladna xa wa, gal wizh ilenno na'
xe'a si'il ten Dios Tad no be angel
ten Dios. 27 Le'a na' gáp ndo' bega
le'a ncho bexa nde ndee na'anpa
cha gat gast ini'íka xa gal tiemp
inibe'e Dios.

Jesús mtixndo'
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Le'a ngol pa stub sman
tso'o na li mbidi'izh Jesús ta
wa, cha mbi'i xa Pedr no Juan
no Jacob, ukea bexa dub bet sa
nda'yadi'izhno Jesús Dios. 29 Le'a
gor na li nso'yadi'izhno xa Dios,
le'a xa cha mtixndo' ndo' ga'al
bexa wa. Le'a xab xa cha mna'
mbe, ndon nla'beal'-a. 30 Zha le'a
sa wa cha mlundo' top xabgi'i
ndeyadi'izhno Jesús, le'a ta wa
Moisés no Elí. 31 Le'a bexa wa
nde tlaw dub xe'a uzhe'eb chul,
ndeyadi'izhno bexa Jesús ná xte'e
gat Jesús gezh Jerusalén. 32 Le'a
Pedr no itop ltsa'a xa uzhebpa
nyoxka'al na, ná le'a bexa mxik lá
ngadgats. Cha uni'í bexa xte'eta
nla'beal' wats Jesús, no uni'í bexa
top xabgi'i wa nde wats Jesús.
33 Ngol gor na yá nsea'be sa sit
Moisés nsea Elí wats Jesús, le'a
Pedr cha ndab ndo' Jesús:

—Mech, uzhebpa wen ndebe
beuna sa ndee. Gunde'e besa
chon ramad: dub-a na ten go, le'a
stub-a na ten Moisés, le'a stub-a
na ten Elí.

Ná le'a Pedr ni lá ini'í xta'an
ndab. 34 Bi li nso'yab Pedr ta wa,
zha le'a dub xkaw ula'la sa nde
bexa wa, cha mzheb bexa. 35 Le'a
lat xkaw wa mgen ti Dios ndab:

—Le'a ta ndee Xi'ín na', xa na
mti na'. Bsakyo'ón bega ta ndab
xa.

36 Le'a gor na uleas ti Dios wa,
le'a Jesús nabla nso'. Le'a bexa wa
lá ngudi'izh ta li uni'í bexa wa dub
nde'ep ndo' be men.

Jesús myunyakna dub me'ed nsak gizhkaw
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Le'a ngol stubtsa wizh gor
na ncha'layo'o bexa bet wa, le'a
kwa'ad be men uto'o, ncha'be
uche'alndo' Jesús. 38 Le'a dub
xabgi'i nsea lat be men wa uge'
ndab:

—Mech, le'a na' na'ab ndo'
go iwi'i go ndo' xme'ed na',
le'a me'ed ga dubkama ndap
na'. 39 Le'a gor na nsen dub
mbi bxin med, cha nbezhat med,
no uzhe'eb nte'al med, no nlen
bchi'in to'o med. Uzhe'eb xela
ndanno ta wa med, no kwenpa
le'a zha nla'a ta wa med. 40 Le'a
na' una'abla ndo' be xmen go
kontu'ub bexa mbi bxin wa, parea
le'a bexa lá ngun gan.

41 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¡Uzhebpa ngud nak bego
ncho nat, no ndidotsa nge' ladna
bega Dios! ¿Ploxá tiemp yo'o na'
lat bega zhaga? ¿Sta ploxá tiemp
uxik na' ndo' bega zhaga?

Cha ndab Jesús ndo' xabgi'i wa:

—Utseano xme'ed lu ba' sa
ndee.

42 Le'a gor na ncha'bii gax
me'ed wa, le'a mbi bxin wa
cha udingegal me'ed ndo' yo, no
uzhebpa ngot bixte me'ed. Le'a
Jesús cha uteyo mbi bxin wa, cha
myunyakna xa me'ed wa. Cha
myun Jesús cuent me'ed wa ndo'
xus med. 43 Le'a itea be men wa
ndanseanabe gor uni'í bexa xte'e
juert nak Dios.

Jesús mbidi'izh le'a xa yak cuent ndo' ya'a be men
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ndalen li ndeyanseana be men
ndo' ta mbin Jesús wa, le'a xa cha
ndab ndo' be xmen na:

44 —Uzhebpa bla'ach bega ta
gáp na' ndee. Le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo'
ya'a be men.

45 Parea le'a be xmen Jesús ni lá
yakbe'ena ta li ndab xa wa, geal
le'a Dios biseata ula'a yakbe'ena
bexa-yá. Ná le'a bexa nzhebta
inabdi'izh ndo' Jesús xte'e gab ta
wa.

¿Ton mas nsak?
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 We'e le'a be xmen Jesús cha
ndeyadi'izhbe ná ton mas nsak lat
bexa wa. 47 Le'a Jesús mgenna
xta'an ndanbe'e bexa, cha usen

xa dub me'ed, cha mso' xa me'ed
wats xa. 48 Cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a tal ton dub xmen na'
utsin gak xa ndo' dub me'ed, le'a
xa wa cuentkata ndo' na' utsin
nak. Le'a xa na utsin nak ndo' na'
wa, le'a xa wa utsinkaga nak ndo'
xa na mtu'ub na'. Le'a xa na uxee
nsak lat bega wa, le'a xa wa ndon
le'a xa nsak ndo' Dios.

Bexa dubtsa nak no Jesús
(Mr. 9:38-40)

49 Le'a Juan cha ndab ndo'
Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í dub men
ndanti'in lea' go ngontu'ub xa be
mbi bxin. Le'a besa cha mka
gunti'inta xa lea' ga, geal le'a xa
na'anpa no nkeseano beuna.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá uka bega gun xa ta wa,
le'a tal ton na'anpa ndakloo ndo'
beuna, le'a xa wa dubtsa nak no
beuna.

Jesús uteyo Jacob no Juan

51 Le'a zha na yamer ngol zha
ya' Jesús gibe'a stub biaj, le'a xa
dubtsa ulo ladna ya' Jerusalén.
52 Cha mtu'ub xa pla xmen xa
ncha'be nedlabe. Le'a bexa wa
cha ulaya' dub gezh ten distrit
Samaria, mkwa'an bexa sa yoo
Jesús. 53 Ná le'a bexa gezh wa
lá usa'a sa yoo xa, le'a bexa uni'í
le'a Jesús ncha'a Jerusalén. 54 Le'a
Jacob no Juan top xmen Jesús
mbi'ín ta wa, cha ndab bexa ndo'
Jesús:
—Señor, ¿nlad ga inab besa
ndo' Dios ula' beal' gibe'a utso'ol-a
be men ba' lak mbin Elí zha?
55 Le'a Jesús mgeakso' mwi'i
ndo' bexa. Cha uteyo Jesús bexa,
ndab xa:
—Bego ni lá ini'í ton ngo gek
bega li ndab bega. 56 Le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa
ndalyut be men, le'a na' ndi
ndalusa gealnaban ten bexa.
Cha ncha'be bexa stubga gezh.

Bexa na nlad isankea tso'o Jesús
(Mt. 8:18-22)

57 Le'a gor na li ncha'be bexa
nes, le'a dub men ndab ndo' Jesús:
—Señor, le'a na' no isankea
tso'o go guni'i pa ya' ga.
58 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa
wa:
—Le'a be mbeas ndap ge'ed
nyo'o na, no le'a be migin ndap
xu'un ten na, parea le'a Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo lá ndap sa
une'e xa.
59 Cha ndab Jesús ndo' stub xa:
—Usankea tso'o na'.
Le'a xa wa cha ndab:
—Señor, bla'a ga ned ya'uka'ach
na' xus na'. We'eta isankea na'
tso'o ga.
60 Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'a le'a bexa lá ndap gealna-
ban ndo' Dios uka'ach ltsa'a ngut
na. Ná le'a lu ndi wa'yab ndo' be
men xte'e inibe'e Dios bexa.
61 Le'a stub xa cha ndabgal ndo'
Jesús:
—Señor, le'a na' no isankea
tso'o ga, parea bla'a ga ned
nseayáp na'-yá ndo' bexa ta lid
na'.
62 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal ton nlad isankea tso'o na',
ná le'a xa ndi ned stub ta xa'aga
gun, le'a xa wa lá isu'u yoo lat be
men nibe'e Dios. Le'a xa wa nak
cuent dub xa ndun ti'in, nsén xa
ya'a yarad, cha nwi'i xa ndi tso'o.

10

Jesús mtu'ub dub chon ga'al ncho ti'i be men

1 Tso'o wa le'a Jesús mti stub
chon ga'al ncho ti'i be men,
mtu'ub xa bexa wa top ga'ga bexa,
ya'be nedla bexa itea be gezh ya'
Jesús. 2 Ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Ncho kwa'ad be men gol
go'ón di'izh ten Dios, nak bexa
cuent sianpa be ta'a iganle'e, ná
le'a bexa ndun ti'in wa platsa. Ta
we'e unab bega ndo' Dios Xwan
ti'in, utu'ubta xa bexa gudi'izh

di'izh ten Dios. 3 Wa'be bega nat,
le'a na' ntu'ub bega ya'be bega
cuentta be borreg nde lat be mbee.
4 Lá go'o bega bols ncho med, no
ni stub bols ten bega, no ni stub
nes ndab bega. No na'anpa gaiso'
bega nes inidi'izh bega ndo' be
men. 5 Le'a gor na yoo bega len
dub ni'i, cha gab bega ndo' men
wa: “Le'a Dios gun wen yoo ladna
bega.” 6 Tal le'a xa ncho sa wa
utsin ika'ab ndo' bega, we'e le'a
Dios gun wen yoo ladna xa wa.
Ná tal le'a xa na'anpa utsin ika'ab,
le'a xa na'anpa wen yoo ladna.
7 Le'a sa na utsin ika'ab bexa ndo'
bega, sa we'etsa yoo bega. Lá ido
ladna bega gaw bega no goo bega
ta usa'a xa, le'a dub xa ndun ti'in
nsabndo' yax ten na. No na'anpa
uche'a bega sa yoo bega. 8 Le'a gor
na ilaya' bega dub gezh sa utsin
nak men ndo' bega, gaw bega ta
nsa'a bexa wa. 9 No byunyakna
bega bexa gizh ncho gezh wa, cha
gud bega ndo' bexa le'a tiemp
inibe'e Dios lado'o be men yá gax
nak. 10 Ná tal ncho gezh na'anpa
utsin nak bexa ndo' bega, bka'an
bega sa wa, cha gud bega ndo'
bexa wa: 11 “Gast yakol ngwa'al
xo'o besa gezh ndee ulate besa,
ta nluu le'a Dios utsaksi bega.
Parea nlad besa ini'í bega ta ndee:
le'a tiemp inibe'e Dios lado'o be
men yá gaxla nak.” 12 Le'a na'
gáp le'a gal wizh gab Dios ná ton
ndap ke, le'a bexa gezh wa mas
gealkwea' ini'í ndo' bexa uyo'o
gezh Sodoma.

Pro'ob be gezh lá ngungea ladna bexa Jesús
(Mt. 11:20-24)

13 ’¡Pro'ob bego xa gezh Corazín
no bego gezh Betsaida! Le'a tal
be uyon mbin na' lat bego wa ndi
ngun na' gezh Tiro no Sidón, polta
ngokla bexa lad nagats, no usobla
bexa ndo' di', ta uluu le'a bexa
mla'ala be ta ugap nak bexa. 14 Ta
we'e le'a gal zha na gab Dios ná
ton ndap ke, le'a bego xa gezh
Corazín no bego gezh Betsaida
mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo'
bexa Tiro no Sidón wa. 15 No bego
xa gezh Capernaum, ¿ndanbe'e
bega zha gibe'a ya' bega? Le'a
Dios ndi utsa'ab bega infierno.

16 Cha ndab Jesús ndo' be xmen
na:

—Le'a tal ton isakyo'ón be
ta ndab bega wa, le'a xa wa
isakyo'ón di'izh ten na'. Ná le'a tal
ton uxelad bega, le'a xa wa no na'
ndee nxelad. Le'a xa na uxelad
na' wa, le'a xa wa no nxelad Dios
xa mtu'ub na'.

Mla'ncha' chon ga'al ncho ti'i bexa mtu'ub Jesús

17 Le'a gor na mla'ncha' isachon
ga'al ncho ti'i bexa wa, le'a bexa
uzhebpa mten ladna ndab ndo'
Jesús:

—Señor, gast be mbi bxin
nxobgek ndo' besa gor ndanti'in
besa lea' go.

18 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a na' uní le'a maxu'u uto'o
ga'ap ba' ulayat ndo' yo cuent
beal' usi'i. 19 Le'a na' nsa juers
ndo' bego iso' bega tso'o mbe'al no
nix, no mas gap bega juers ndo'
maxu'u. Ni dub ta'a wa lá gun
gan xte'e gunno bega. 20 Parea
lá iten ladna bega xte'e nxobgek
be mbi bxin ndo' bega, ndi bten
ladna bega le'a lea' bega nkeala
gibe'a.

Jesús msa'a xno ndo' Dios
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 We'e le'a Espíritu ten Dios cha
mbin mas nten ladna Jesús, cha
ndab Jesús ndo' Dios:

—Nsa na' xno ndo' go, Xus na',
go Xa Nibe'e gibe'a no gizhliyo,
le'a go lá ula'a le'a bexa ndák wa
no bexa ntsid wa yakbe'ena be ta
ndee. Ndi mluu ga-yá ndo' bexa
na'anpa ndák, bexa nak cuent be

me'ed. Li ngok-a Xus na', geal le'a
go li nlad gak-a.
22 Cha ndab Jesús ndo' be men
nde sa wa:
—Le'a Dios Xus na' msa'a itea
be ta'a ndo' na'. No na'an
ton nchando' na', nabtsa Xus na'
nchando' na'. No na'an ton
nchando' Dios Xus na', nabtsa na'
xa nak Xin xa nchando' xa, no
bexa nlad na' ulu'u na' ná ton nak
Dios ndo' bexa.
23 Cha mwi'i Jesús ndo' be xmen
na, cha ndab xa ndo' nabtsa bexa
wa:
—Dios ndun wen nyo ladna be
men na no uni'í ltsa'a ta uni'í bega
nat. 24 Le'a na' gáp le'a kwa'ad
bexa mbidi'izh sakndo' Dios no
bexa nibe'e polta, nlad bexa ini'í
bexa ltsa'a ta uni'í bega nat, ná
le'a bexa lá ini'í ta wa. No nlad
bexa go'ón bexa ltsa'a ta ndo'ón
bega nat, ná le'a bexa lá ngo'ón ta
wa.

Dub xa Samaria utsin mbinno dub xa judio

25 We'e le'a dub mech ten ley
mbin preb Jesús, ndab xa:
—Mech, ¿xte'e gun na' ndontsa
gap na' gealnaban ndo' Dios, ta
nunk lá idub?
26 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xte'e nkeani'i ley ten Dios?
¿Xte'e nyakbe'ena lu ta wa?
27 Le'a mech ten ley wa cha
ndab:
—Le'a ley wa ndab: “Wankea
Dios Xa Nibe'e idub ncho ladna
lado'o lu, no idub gealnaban ten
lu, no idub juers ten lu, no idub
lak ndanbe'e lu.” No ndab-a:
“Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu
lakkata lu.”
28 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka uka'ab lu. Nat bin be
ta wa, le'a lu sapka gealnaban
ndo' Dios.
29 Ná le'a mech wa nlad wen
ya'an ndo' be men, ta we'e un-
abdi'izhgal xa ndo' Jesús, ndab
xa:
—¿Ton nak ltsa'a na' zha?
30 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a dub xabgi'i uto'o
Jerusalén ncha'a xa Jericó. Le'a
nes ncha'a xa wa, mlat be wa'an
itea be ta no'o xa no gast xab
xa. No udin bexa xa, cha mlaugix
bexa xa cuent dub xa ngut. 31 Ngol
gor le'a sa wa nseatid dub ule'ay
ten bexa judio. Le'a xa wa cha
uni'í nax men wa, cha gandidtsa
utid xa. 32 Tso'o wa nseatid dub
xa levita sa wa. Le'a gor uni'í
xa xa nax wa, cha gandidgal utid
xa. 33 Le'a tso'o wa nseatidga dub
xa gezh Samaria. Le'a gor uni'í
xa men wa, cha mlats ladna xa xa
wa. 34 Cha ubii xa wats xa wa, cha
mbin ramed xa xa aceit no vin.
No mtixko xa lad be sa gizh wa.
Cha mxo'ob xa xa wa tso'o man
ten xa. Cha mbi'i xa xa dub ni'i
sa nte'e bexa cuart, cha mla'ach
xa xa sa wa. 35 Ngot xe'a wa gor
na yá nsea' xa Samaria wa, le'a
xa cha ulo'o top med nsak, cha
msa'a xa-yá uka'a xwan ni'i wa.
Cha ndab xa ndo' xa wa: “Bla'ach
ga xa ndee. Le'a itea be ta gun
gast ga wa, le'a na' skixka ta wa
wizh yach na'.”
36 Cha ndab Jesús ndo' mech ten
ley wa:
—¿Xte'e nsak lu zha? Ndo' yon
bexa wa, ¿ton nak ltsa'a na xa na
ulawa'an wa zha?
37 Le'a mech ten ley wa cha
uka'ab ndab:
—Xa na mlats ladna xa wa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Nat bya', cha no lu li bin.

Jesús ngwa'ina' Mart no Marí

38 Le'a nes ncha'a Jesús
Jerusalén, cha ulaya' xa dub gezh
tuzh. We'e le'a dub xagots nsalea'
Mart utezh xa ta lid na. 39 Le'a xa
wa ndap dub beal na nsalea' Marí.
Le'a gor na nsob Jesús len ni'i,
le'a Marí wa nsob ula'ach xta'an
ndadi'izh Jesús. 40 Le'a Mart ndi
nyu'no ladna sian be ti'in ten na.
Cha ubii xa wats Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿lá na' go zha le'a beal
na' nla'a nab na' ndun itea be ti'in

ndee? Gud go ndo' xa no gakno
na'.
41 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Mart, Mart, uzhebpa nyu'no
ladna lu sian be ta'a. 42 Ncho dub
ta'a ndon le'a nsak. Le'a Marí
ndee mti ta nsak wa, no ni lá gáp
na' ndo' xa lá ula'achta xa-yá.

11

Jesús mluu be xmen na xte'e gudi'izh bexa ndo' Dios
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Le'a dub wizh le'a Jesús
ngwa'yadi'izhno Dios. Le'a gor na
mtayadi'izh xa le'a dub xmen xa
cha ndab ndo' xa:
—Señor, bluu ga besa xte'e
gudi'izhno besa Dios, lak mluu
Juan be xmen na.
2 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a gor na gudi'izhno bega
Dios, lnde'e gab bega:

Go Dios Xus besa, go nsob gibe'a,
yankea be men go.
No uxax ilen tiemp inibe'e go be
men nde ndo' gizhliyo.
Gak ta nlad go ndo' gizhliyo,
lak ndak-a gibe'a.
3 Nab besa usa'a go ta gaw besa
wizh nat,
lak nki'in besa-yá itea wizh.
4 Binge' ladna go be ke ten besa,
lak ndange' ladna besa ndo'
be men ugap ndanno besa.
Lá ula'a go gaila' besa ndo' ta
ugap,
ndi ulo'o ga besa ndo' itea be
ta ugap.

5 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Tal le'a bega ya' ta lid dub
amig ten bega utol te'al, cha gab
bega: “Amig, bsa'a chontsa pan
ika na', 6 le'a stub amig ten na'
ulansea ta lid na', le'a na' lá ndap
ta gaw xa wa.” 7 Le'a xa wa cha
gab: “Lá gunta lu ruid. Le'a to'o
lid na' nso'nyawla. No be xme'ed
na' ndeyatsla wats na'. Le'a na' lá
yoo gan gaste usa ta nlad lu wa.”
8 Parea le'a na' gáp ndo' bega le'a
xa wa gasteka, usa'a xa itea be ta
nki'in bega ndontsa yá lá gunta
bega ruid, na'anpa ta na amigtsa
ten xa bega.
9 ’Le'a na' gáp ndo' bega unab
bega ta nki'in bega ndo' Dios, le'a
Dios sa'aka-yá. Bkwa'an bega
Dios, le'a bega szhealka xa. Utezh
bega Dios, le'a Dios saknoka bega.
10 Le'a itea bexa na nab ta nki'in
na, le'a Dios nsa'aka-yá. Le'a itea
bexa na nkwa'an Dios, le'a bexa
nzhealka xa. Le'a itea bexa na
nbezh Dios, le'a Dios ndaknoka
xa.
11 ’Le'a bego na ndap me'ed,
tal le'a dub xme'ed bega inab
dub pan, ¿cha sa'a bega ndi dub
ge' ndo' me'ed zha? No tal
le'a xme'ed bega inab dub mbeal,
¿cha sa'a bega ndi dub mbe'al
ndo' me'ed zha? 12 No tal le'a
xme'ed bega inab dub ngu'u, ¿cha
sa'a bega ndi dub nix zha? 13 Le'a
bego bexa ugap, ná sbe'en be ta
wen nsa'a bega ndo' be xin bega,
¿matagal Dios Xus beuna nsob
gibe'a usa'a Espíritu ten na ndo'
bexa inab-a?

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Le'a dub wizh le'a Jesús
ulantu'ub dub mbi bxin mbin
mud dub xabgi'i. Le'a gor na
uto'o mbi bxin wa, le'a xa mud wa
usaxan ndadi'izhla. Le'a be men
ngwanseanabe. 15 Ná le'a ncho be
men ndab:
—Le'a Jesús ngontu'ub be mbi
bxin juers ten Beelzebú, maxu'u
nibe'e be mbi bxin.
16 No ncho xa mbin preb Jesús
ndab bexa gun Jesús dub ta uluu
ton nak xa. 17 Parea le'a Jesús
mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa,
cha ndab Jesús:
—Tal le'a be xmen dub xa
nibe'e iteltsa'abe, cha bi le'akaga
bexa kuyo, we'e le'a bexa wa

na'antapa gak juertbe. No tal
le'a be men ncho len dub ni'i
liga le'akaga kuyobe, le'a juers ten
bexa idub. 18 Le'a bego ndab le'a
na' ngontu'ub be bxin juers ten
Beelzebú. Parea tal le'a maxu'u
kuyono le'aka be mbi bxin ten na,
we'e le'a maxu'u wa no be mbi
bxin wa iteltsa'abe, cha idub juers
ten maxu'u. 19 Ndab bega le'a
na' ndee ngontu'ub be mbi bxin
juers ten Beelzebú. ¿Ná ton nsa'a
juers ngontu'ub be xmen bega be
mbi bxin wa zha? Le'a na' gáp
le'a ta na ndun be xmen bega
wa le'a nluu le'a bega na'anpa
utsin ndun. 20 Ná le'a na' ndee
ngontu'ub be mbi bxin juers ten
Espíritu ten Dios, ta na nluu le'a
Dios yá ngol tiemp inibe'e be men
ndo' gizhliyo.

21 ’Le'a tal le'a dub xabgi'i juert
no'o spad nla'ach xa ta lid xa, le'a
itea ta'a nla'ach xa segurka ndebe.
22 Parea tal le'a stubga xa mas
juert ilen ta lid xa wa, cha gun
xa gan ndo' xa wa, le'a xa wa slat
spad na nge' ladna xa wa. Cha slat
xa be ta ndap xa ned wa no stse'a
xa-yá ndo' be ltsa'a xa.

23 ’Le'a tal ton lá nsak ladna ta
ndun na', le'a xa wa ndi ndakloo
ndo' na'. No liga le'a tal ton bexa
na'anpa ndakno na' nyakjunt be
men ndo' Dios, le'a xa wa ndi
ndun nsasit be men wats Dios.

Be mbi bxin nyach le'aka lado'o dub men
(Mt. 12:43-45)

24 ’Le'a gor na nto'o dub mbi
bxin len lado'o dub men, le'a
mbi bxin wa cha ncha'a sa na'an
men ncha'kwa'an ná pa yoo na.
Ná le'a gor na lá izheal pa yoo
mbi bxin wa, cha ndab ta wa:
“Nsea na' le'aka ta lid na' sa uto'o
na'.” 25 Le'a gor na mtansea' mbi
bxin wa le'a lado'o men wa cuent
dub ni'i ndon umbi'i nak no chul
nsaxkwa'a-yá. 26 We'e le'a mbi
bxin wa cha ncha'gi'i stub sga'ad
be mbi bxin mas ugap nak. Le'a
itea be mbi bxin wa cha yoo lado'o
men wa. Cha mas juert yoo xa wa
ndo' lak zha ned wa.

Bexa na ta ugeaka wen yoo ladna

27 Le'a gor na li nso'yadi'izh
Jesús ta wa, le'a dub xagots nso'
lat be men wa uge' ndab ndo'
Jesús:

—¡Uzhebpa wen yoo ladna xa
ngop go, no mbinga'al xa go!

28 Ná le'a Jesús cha ndi ndab:

—Mas uzhe'eb wen yoo ladna
bexa ndo'ón di'izh ten Dios, no
ndun bexa lak ndab-a.

Unab be men dub ta uluu ton nak Jesús
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Le'a be men wa mas kwa'ad
nsayakjunt wats Jesús, cha ndab
Jesús ndo' bexa:

—Le'a be men ncho nat
uzhebpa be men ugap. Nab bega
gun na' dub ta uluu ton nak na',
parea le'a na' lá gun ta nab bega
wa. Ndi ini'ítsa bega le'a na' iti'id
ltsa'a ta utid Jonás. 30 Le'a ta utid
Jonás wa mluu le'a Dios le'aka
mtu'ub Jonás gezh Nínive. No
liga le'a ta iti'id na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, uluu ndo' be men
ncho nat le'a na' Dioska mtu'ub.

31 ’Le'a gal wizh na gab Dios ná
ton ndap ke, le'a xagots unibe'e
be men lad sur iso', gab xa le'a
bego ndapka ke. Le'a xagots
wa uzhebpa sit uto'o ndontsa
mbidyo'ón xa ta mbidi'izh Sa-
lomón, be ta uzhe'eb ngók xa.
Le'a sa ndee nso' dub xa mas nsak
ndo' Salomón wa, ná le'a bego lá
nsakyo'ón ta ndab xa. 32 Le'a bexa
Nínive no kwe ndo' Dios wizh na
gab Dios ná ton ndap ke, gab bexa
le'a be men ncho nat ndee ugap
nak. Le'a bexa Nínive mla'a be ta
ugap nak bexa gor na mbi'ín bexa
ta mbidi'izh Jonás. Ná le'a nat le'a
dub xa mas nsak ndo' Jonás nso'
sa ndee.

Xe'a no sa ukaw
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 ’Le'a na'an ton kich dub xe'a,
cha usob xa-yá dub sa xga'ach. No
ni len dub caj lá usob xa-yá. Ndi
ga'ap usob xa-yá, ndontsa le'a be
men nyote len ni'i wa ina' xe'a wa.
34 Le'a ngusndo' dub men le'a nak
xe'a ten xa. Tal le'a ngusndo' bega
ta wen, le'a bega nkesea ndo' xe'a.
Ná tal le'a ngusndo' bega na'anpa
ta wen, le'a bega ndi nkesea sa
ukaw. 35 Bla'ach bega le'a len
lado'o bega nchoka xe'a ten Dios,
na'anpa sa ukaw gak-a. 36 Tal le'a
len lado'o bega idubka ncho xe'a
ten Dios, le'a bega ni dub tuzh
na'anpa ncho sa ukaw. We'e le'a
bega ini'í itea be ta'a, cuent gor na
nsu xe'a sa nso' bega.

Ta lid le'a ndun bexa fariseo no be mech ten ley
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús
ndo' be men, le'a dub xa fariseo
cha unab ndo' Jesús ya'daw Jesús
ta lid xa. Cha uyo'o Jesús, cha
usob xa ndo' mes. 38 Parea le'a
Jesús na'anpa una'a lak nibe'e
costumbr ten bexa fariseo. Le'a
gor na uni'í xa fariseo ta wa, cha
ngwanseana xa. 39 Le'a Jesús cha
ndab:
—Le'a bego xa fariseo uzhebpa
nyu' ladna yat tso'o vas nsea plat,
parea le'a len lado'o bega uzhebpa
ugap nak, no uzhebpa nsa'ab
ladna bega be ta'a. 40 ¡Bego xa lá
nsakyo'ón! ¿Lá ini'í bega zha le'a
Dios xa na mbinde'e idub las men,
le'a xa wa le'aka nsa'a gealnaban
ten be men? 41 Bsa'a bega be ta
gakno bexa uban nak, we'e umbi'i
gak bega ndo' Dios.
42 ’¡Pro'ob bego xa fariseo!
Le'aka nak nsa'a bega dub gen
byonxtil lat dub ti'i gen-a uxen
bega, no liga ndanno bega rud
no iteata be ta xge'a ndas bega.
Parea na'anpa utsin nak bega ndo'
be men, no ni lá ndankea bega
Dios. Be ta wen ndee nsabndo'
gun bega, no usa'aka bega be ta
wa lakka ndun bega nat.
43 ’¡Pro'ob bego xa fariseo! Le'a
bega nti be sa mas nsak isob bega
len be ni'i sa nzhealbe beuna xa
judio. No nlad bega utsin inidi'izh
be men ndo' bega be ndo' xge'e.
44 ’¡Pro'ob bego mech ten ley
no bexa fariseo! Le'a bega nluu
cuentta xa wen, ná bega xa ugap.
Le'a bego nak cuent dub ba'a ni lá
nluu. Le'a be men nsea tso'o-yá,
parea ni lá ini'í bexa xta'an-a.
45 Le'a dub mech ten ley uka'ab
ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a go no ndo' besa
kwea' uní'i.
46 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Pro'ob bego mech ten ley!
Le'a be ta sian nluu bega wa cuent
dub yo'o kwe'a ni lá uxik be men
go'o-yá. Ná le'a bega ni dub
ngutsya'a na lá ndakno bexa go'o
bexa-yá.
47 ’¡Pro'ob bego! Le'a be usan
gox polta ten bega mbit bexa
ndadi'izh sakndo' Dios. Ná nat
le'a bega ndi ndande'e ta chul
nsob sa mga'ach bexa wa. 48 Le'a
ta wa nluu le'a bega dubtsaka nak
no be usan gox polta ten bega.
Le'a bexa wa mbit bexa mbidi'izh
sakndo' Dios, ná nat le'a bega
nsaxkwa'aga ba'a ten bexa wa.
49 ’Ta we'e lnde'e ndab Dios:
“Le'a na' utu'ubkata bexa
ndadi'izh sakndo' na', no bexa
ndadi'izh di'izh ten na'. Le'a
ncho bexa utu'ub na' wa le'a be
men gut xa, no ncho bexa le'a be
men ugap gunno xa.” 50 Ta we'e
le'a bego ncho tiemp nat gap ke
ten itea bexa ugap li ndut bexa
mbidi'izh sakndo' Dios wa gast
idub zha utexanta gizhliyo. 51 Le'a
ta wa gast zha ngut Abel no gast
zha ngut Zacarías, mbit be men
xa wa wats altar dub lad wats ni'i
ten Dios. Le'a na' gáp ndo' bega
le'a Dios utsaksi be men ncho nat

ke ten iteanak be ta mbin bexa
polta wa.
52 ’¡Pro'ob bego mech ten ley!
Le'a bega nka igondo' be men
Dios. Le'a bega lá nchando' Dios,
no ni lá nla'a bega igondo' bexa
Dios.
53 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús,
le'a be mech ten ley no bexa
fariseo uzhebpa ndakloobe ndo'
Jesús. Cha usaxan bexa un-
abdi'izh bexa sian ta ugan, 54 nlad
bexa gab Jesús dub ta lid le'a nak,
ndontsa ke we'e usake bexa Jesús.

12

Jesús ndab lá gak be xmen xa cuent bexa fariseo

1 Le'a gor wa le'a sian mil be
men ulaya' wats Jesús, gast nso'
bexa tso'o xo'o ltsa'a bexa tant
dub kwa'ad bexa. Le'a Jesús cha
ndab ndo' be xmen na:
—Uzhebpa gop bega cuent nsea
levadur ten bexa fariseo, le'a bexa
nlu'u cuentta xa wen, ná le'a
bexa ugap nak. 2 Le'a itea be
ta uga'ach, le'a gal gor le'a be
ta wa ulu'ukabe. No itea be ta
ngachyo'o, le'a gal gor le'a be men
ini'íka ta wa. 3 Ta we'e le'a itea ta
ndadi'izh bega dub sa ukaw, le'a
ta wa sgenka ndo' xe'a. No itea
ta xga'ach ndadi'izh bega len ni'i,
le'a ta wa gast idub gezh sgenka.

*Jesús ndab ná ton ndo' ná nsab-
ndo' izheb be men*
(Mt. 10:26-31)

4 ’Le'a na' gáp ndo' bego nak
amig ten na', lá izheb bega ndo'
bexa ndut men, le'a bexa wa ta
we'etsa sun gan gun. 5 Ndi gáp na'
ndo' bega ná ton ndo' ná nsabndo'
izheb bega: bzheb bega ndo' Dios,
xa na sun gan gut be men, cha
utsa'ab xa gealnaban ten bexa
infierno. Le'a na' gáp ndo' bego,
ndo' xa we'e bzheb bega.
6 ’Le'a dub ga'ay migin nzhe'a
top med byux, ná le'a cuent ten
Dios le'a kadga dub migin wa
nsak. 7 Lá izheb bega le'a bega
mas nsak ndo' be migin. Le'a Dios
uzhebpa nla'ach bega gast uni'í xa
plo gichgek bega.

*Jesús ndab lá idono ladna be
xmen xa xa*
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 No ndab Jesús ndo' be xmen
na:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a
tal ton gab ndo' be men le'a xa
xmen na', le'a na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, noga gáp ndo' be
angel ten Dios le'a xa xmenka na'.
9 Parea le'a tal ton gab ndo' be
men le'a xa na'anpa xmen na', le'a
na' noga gáp ndo' be angel ten
Dios le'a xa wa na'anpa xmen na'.
10 ’Le'a tal ton inisi na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, le'a Dios
sunge'ka ladna ta wa. Ná le'a
tal ton inisi Espíritu ten Dios, le'a
Dios lá gunge' ladna ke wa.
11 ’Le'a bega yak cuent ndo'
bexa nibe'e ten bexa judio no ndo'
be juez no ndo' bexa nakti'in.
Parea lá yu' ladna bega xte'e
ika'ab bega, no xte'e utsakndo'
bega, 12 le'a Espíritu ten Dios le'a
uluu xte'e gab bega gor wa.

Dios ndab le'a bexa rik xa prob

13 Le'a lat be men kwa'ad wa
uto'o dub xa ndab ndo' Jesús:
—Mech, gud go ndo' wit na' ite
besa be ta'a msa'a xus besa.
14 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab
ndo' xa wa:
—Na'an ton mso' na' gak na'
juez ite na' be ta'a ten bega.
15 Cha ndab Jesús ndo' be men
wa:
—Bla'ach bega na'anpa isa'ab
ladna bega gap bega sian ta'a, le'a
be ta sian ndap dub men lá isu'u
gun wen yoo xa.
16 No msaktabe'e Jesús dub ta'a
mluu xa ndab xa:
—Uyo'o dub xabgi'i rik uzhebpa
ngok ta'a ndo' yo ten xa. 17 Cha
mbinbe'e xa wa: “¿Xte'e gun na'
nat? ¿Pa kocha'aw na' be ta sian

ndee?” 18 Tso'o wa mbinbe'e xa:
“Na' uníla xte'e gunno na'-yá. Na'
ulate be sa nyocha'aw be ta'a ten
na'. Cha gunde na' stapla be sa
mas ubi'i, sa yoo be ta sian ndee
no iteata be ta'a ndap na'. 19 Cha
gáp na' ndo' na' le'a na' ndap
sianpa be ta gaw na sian li'in. Cha
une na', no gaw na', no go'o na',
no iten lad na'.”
20 ’Ná le'a Dios ndab: “Mgi'i,
ngud nak lu. Le'a te'al nat le'a lu
gat. ¿Cha ton ya'anno be ta sian
ulocha'aw lu ba' zha?”
21 Nsea ndab Jesús ndo' be men:
—Li nak be men na nlad gap
sian ta'a ndo' gizhliyo, parea le'a
ndo' Dios le'a xa uban nak.

Dios nla'ach be xmen na
(Mt. 6:25-34)

22 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
be xmen na:
—Ta we'e le'a na' gáp ndo' bega
lá yu' ladna bega xta'an gaw bega
ndontsa iban bega. No ni lad gak
bega lá yu' ladna bega. 23 Le'a
gealnaban ten bega mas nsak ndo'
be ta gaw bega, no le'a bega mas
nsak ndo' be xab bega. 24 Binbe'e
bega lak nak be migin, ni lá ndas
ma bid, no ni lá ntele'e ma ta
gaw ma, no ni lá ndap ma dub sa
nyocha'aw ta gaw ma, ná le'a Dios
ngawka ma. ¿Lá ini'í bega zha le'a
bega uzhebpa mas nsak ndo' be
migin? 25 No ni dub bega tal le'a
xa uzhebpa yu' ladna, lá gun xa
gan ga'al xa ni stol metr. 26 Tal
le'a bega ni ta tuzh wa lá yoo gan
gun, ¿xta'an ngi nyu' ladna bega
iteata be ta'a zhaga?
27 ’Bwi'i bega ndo' be gé'e no
xte'e ndi'ibya'al-a, parea ni lá
ndun-a ti'in, no ni lá ndande'e-yá
lad. Ná le'a na' gáp ndo' bega le'a
lat itea be lad uzhebpa wen ngok
Salomón na'an dub lad chul lakta
dub gé'e. 28 Le'a Dios lita chul
ndanno be gé'e ndi'ib be ge'e, ná
ta gal ge'atsa yabto'og-a cha yol'-a.
Parea le'a bega uzhebpa mas nsak
ndo' dub gé'e, ta we'e le'a Dios
saknokaga bega maska ndidotsa
nge' ladna bega Dios. 29 Ta we'e
lá gunbe'e bega xta'an gaw bega
no xta'an goo bega. Ni lá yu'ta
ladna bega ta wa. 30 Le'a be
men lá nchando' Dios wa itea be
ta ndee nkwa'an xa, ná le'a Dios
Xus beuna uni'íka xta'an nki'in
bega. 31 Ndi bkwa'an bega xte'e
gak bega dub men le'a Dios nibe'e,
we'e le'a Dios sa'aka iteanak be ta
nki'in bega.

Jesús ndab kocha'aw bexa be
ta'a gibe'a
(Mt. 6:19-21)

32 ’Lá izheb bego nak cuent
be borreg ten na', le'a Dios Xus
bega usa'a sa nibe'e xa yoo bega.
33 Bdo'o bega be ta ten bega, cha
btse'a bega med wa ndo' bexa
uban nak. Tal le'a bega li gun, le'a
bega li kocha'aw sian ta'a gibe'a.
Le'a ta wa cuent dub bols lá gak
gox, dub sa na ni wa'an lá yoo gan
yate, no ni mbes lá gaw-a. 34 Tal
le'a bega li gun ta wen wa, we'e
le'a bega mas ukwa'an ta nsak
ladna Dios.

Jesús ndab list kwe be xmen xa

35 ’List ute bega, no isengi'la xe'a
ten bega. 36 Gok bega cuent dub
mos nkenkea' gor ilen xa nibe'e
ten xa, mto'o xa sa mchilya'a
men. Le'a gor ila'ncha' xa wa cha
kwezh xa mos, le'a mos wa listla
nso'uxa'al sa yoo xa. 37 Uzhebpa
wen yoo ladna be mos ndena'be
gor ila'ncha' xa nibe'e ten na. Le'a
na' gáp ndo' bega le'a xa nibe'e
wa cha gab ndo' mos isob xa ndo'
mes, cha usa'a xa ta gaw mos wa.
38 Guni'i xá gor ilen xa, tal ilen xa
utol te'al natal ilen xa gor nsayat
xe'a, tal le'a be mos wa listka nde,
le'a bexa wa wen yoo.
39 ’Parea le'a na' nlad yakbe'ena
bega ta ndee: le'a tal le'a dub
xwan ni'i uni'í xá gor gi'id dub
wa'an ta lid xa, le'a xa isob ula'ach

ndontsa na'anpa yoo wa'an len lid
xa kowa'an be ta'a ten xa. 40 Ta
we'e no bega list ute, le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal
dub gor ni lá ndanbe'e bega ti ilen
na'.

Dub cuent ten dub mos wen no dub mos ugap
(Mt. 24:45-51)

41 Le'a Pedr cha unabdi'izh ndo'
Jesús ndab:
—Señor, ta msaktabe'e go wa,
¿ndab ga ta wa ndo'tsa besa zha,
nate no ndo' itea be men?
42 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Ton bega nak cuent dub mos
ndák ndun lak ndab dub xwan
ni'i? Le'a xwan ni'i wa ucha'an
mos wa inibe'e xa stapla bexa
ndun ti'in ten xa wa, no usa'a
mos ta gaw bexa. 43 Le'a gor na
ila'ncha' xwan ni'i wa uzhebpa
wen yoo ladna mos ndun lak ndab
xa wa. 44 Le'a na' gáp ndo' bega
le'a xwan ni'i wa uso' mos wen
wa, inibe'e xa itea be ta ndap xa
wa. 45 Ná tal le'a mos wa dub
xa ugap, gunbe'e xa gab xa le'a
xa nibe'e ten xa nle'ata ilen. Cha
ndi isaxan xa kin xa iteata be
mos wa, be xabgi'i no be xagots.
No gaw xa no goo xa no gun xa
gealgu. 46 We'e le'a xwan ni'i wa
cha ila'ncha' dub wizh no dub gor
ni lá ndanbe'e mos ti ilen xa. Cha
uzhebpa utsaksi xa mos wa lak
ntsaksi xa itea be mos lá nxobgek.
47 'Tal le'a dub mos uni'íka
xta'an nlad xa nibe'e ten na, ná
ni lid list ngun xa, no ni lá ngun
xa ta nlad xa nibe'e ten xa, le'a xa
wa uzhebpa gealkwea' ini'í. 48 Ná
tal le'a dub mos ni lá nchando'
xte'e nak ta nlad xa nibe'e ten
na, cha ndun xa ta na nsabndo'
utsaksi bexa xa, le'a xa wa mas
uxee gealkwea' ini'í. Le'a itea
bexa na mas sian ta'a msa'a Dios
ndák xa, le'a bexa wa liga sian
ti'in nsabndo' gun ndo' Dios. No
le'a bexa na mas sian ta'a nsa'a
Dios ula'ach bexa, le'a bexa wa
liga nsabndo' mas uxobgek ndo'
Dios.

Le'a Jesús le'a ndun iteltsa'a be men
(Mt. 10:34-36)

49 'Le'a na' ndal utsengi' ndo'
gizhliyo ndee. Le'a na' nlad
malay-a nsayol'la. 50 Le'a na' ned
nsabndo' iti'id ndo' dub gealkwea'
si'il, no uzhe'eb kwea' ncho lad
na' gast iti'id na' ta wa. 51 Lá
gunbe'e bega le'a na' ndee ndal
ndontsa uzhe'eb wen kwe be men
ndo' gizhliyo. Le'a na' ndi ndal
le'a be men iteltsa'a. 52 Le'a nat
idubta ndo' ndee, tal le'a dub ni'i
ncho ga'ay men le'a chon xa wa
gakloo ndo' stop xa, no stop xa wa
gakloga ndo' yon xa wa. 53 Ncho
be xabgi'i gakloo ndo' be xinbgi'i
na; no le'a be xin xa gakloga
ndo' xa. Le'a ncho be xagots
gakloo ndo' be xingots na; no le'a
be xingots xa gakloga ndo' xna'a
na. Le'a be xagots no gakloo
ndo' xinxix na; no le'a xinxix xa
gakloga ndo' le'aka xnazha'ap xa.

Be men lá nyakbe'ena ta ndun Jesús
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Cha ndab Jesús ndo' be men
kwa'ad wa:
—Le'a gor na na' bega nlen
xkaw lad nda'as wizh, cha ndab
bega le'a gi ila', cha lika ndak-a.
55 No zha na nlen mbi lad
sur, cha ndab bega le'a wizh
wa uzhebpa utii gak, cha lik-
aga ndak-a. 56 ¡Le'a bega nluu
cuentta xa wen, ná bega xa ugap!
Nyakbe'ena bega xte'e nak ta na'
bega gibe'a ba' no be ta gizhliyo
ndee, ná ni lá nyakbe'ena bega ta
ndun Dios tiemp nat.

Nsabndo' ukwanlad bexa xte'e lá usake be men bexa
(Mt. 5:25-26)

57 'Bwi'i bega naga le'a nak ta
ndun bega. 58 Le'a tal ton nlad
usake bega, wa'yadi'izhno bega xa
gor biseata iso' xa ndo' juez. Le'a
tal xa usake bega ndo' juez, le'a
juez cha yun cuent bega ndo' xa

nla'ach litgi'ib, cha uke'a litgi'ib
xa bega. 59 Le'a na' gáp le'a bega
lá ito'o sa wa gast kixka bega
iteanak ta nsa'ab bega wa.

13

Nsabndo' ula'a bexa ta ugap nak bexa

1 Le'a gor wa le'a be men cha
ndab ndo' Jesús, xte'e mbit be
soldad ten Pilat pla bexa Galilea,
gor na nsa'a bexa man xnab ndo'
Dios. 2 Le'a Jesús cha ndab:

—¿Nsak bega zha le'a ta na li
ngwasea bexa Galilea wa li ngok
geal le'a bexa mas ndap ke ndo'
iteata be men Galilea zha? 3 Le'a
na' gáp le'a ta wa na'anpa li
nak. Le'a tal bega lá ula'a be ta
ugap nak bega, le'a itea bega no
sat. 4 ¿Nati nsak bega zha le'a
isati'in bchon be men na li ngut
gor ulayat torre Siloé tso'o bexa
wa mas ndap ke ndo' itea bexa
ndencho Jerusalén wa? 5 Le'a na'
gáp le'a ta wa na'anpa li nak. Tal
le'a bega lá ula'a be ta ugap nak
bega, le'a bega itea sat.

Dub cuent ten ya la'aw

6 Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a
mluu xa, ndab xa:

—Le'a dub xabgi'i ndap dub ya
nsa'a ngus la'aw. Le'a ya wa nsob
ndo' yo sa ncho ya uv ten xa
wa. Cha ngol gor ngwa'kwa'an
xa ngus ndo' ya la'aw wa, ná
lá izheal xa-yá. 7 Cha ndab xa
ndo' mos ten xa, xa nla'ach be
ya wa: "Una', le'a chonla li'in
nchasea ndalkwan na' ngus ndo'
ya ndee, ná lá nzheal na'-yá. Nat
ulobto'og-a, ndontsa ndi gakti'in
sa nsob-a." 8 Le'a xa na nla'ach ya
wa cha uka'ab ndab ndo' xa wa:
"Señor, bla'a ga-yá li'in ndeetsa.
Le'a na' uxach xan-a no ko'o na'
kweal-a. 9 Tal le'a-yá sa'a ngus,
lba'atsa nsob-a. Ná tal lá usa'a-yá
ngus, we'e yabto'og-a."

Jesús myunyakna dub xagots wizh ne'e be men

10 Le'a dub wizh ne'e bexa judio,
le'a Jesús nluu bexa len dub ni'i
sa nzhealbe bexa wa. 11 Le'a sa
wa ulen dub xagots tso'otek dub
ti'in bchonla li'in, ni lá yoo gan
iso'ga'al xa. Le'a ta wa ta mbinno
dub mbi bxin xa. 12 Le'a gor uni'í
Jesús xagots wa, cha utezh Jesús
xa, cha ndab xa ndo' xagots wa:

—Xagots, le'a lu myaklana.

13 Cha mxo'ob Jesús be ya'a
na tso'o xa. Le'a xa wa cha
uso'ga'al, cha msa'a xa xno ndo'
Dios. 14 Parea le'a xa nchansu ni'i
wa cha ngokloo ke na myunyakna
Jesús xa wa dub wizh ne'e bexa
judio, ndab xa ndo' be men:

—Xo'op wizh nsabndo' gun be-
una ti'in. Le'a len be wizh wa
syo'o gan gi'id bega yakna bega,
na'anpa be wizh ne'e beuna ndee.

15 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a bego lá ndun lak ndab
bega wa. ¿Lak bego lá nxa'ak
bega xgon bega no xburr bega,
nda'ugo bega ma nits wizh ne'e
beuna zha? 16 Le'a maxu'u dub
ti'in bchonla li'in li mbinno xagots
ndee, dub xa ras Abraham. ¿Lid
nsabndo' yakna xa wizh ne'e be-
una zha?

17 Le'a gor na li ndab Jesús, le'a
itea bexa na ndakloo ndo' Jesús
wa cha mdo ladnabe. Ná le'a
be men kwa'ad wa uzhebpa mten
ladna no be ta wen ndun Jesús.

Dub cuent ten bid ten mostas (Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Le'a Jesús cha ndab:

—¿Xta'an dub ta'a nak lak
nibe'e Dios be men? ¿Xte'ema
gudi'izh na'-yá? 19 Le'a ta wa
nak cuent ta ngwasea dub bid ten
mostas, ta ngos dub xabgi'i ndo'
dub ble'a yo ten na. Cha ngo'ol-a
gast ngok-a dub ya si'il, gast be
migin mbinde'e xu'un ten na ndo'
xos-a.

Dub cuent ten levadur (Mt. 13:33)

20 No ndab Jesús:
—¿Xta'an stub ta'a nak lak
nibe'e Dios? 21 Le'a ta wa nak
lak nyak levadur. Le'a dub xagots
mgoch dub tuzh-a dub top ga'al kil
arin. Ngol tso'o wa le'a idub ko'ob
arin wa usabich.

Dub cuent ten dub puert uya'a
(Mt. 7:13-14,21-23)

22 Le'a nes ncha'a Jesús
Jerusalén, le'a xa nluu be men
ncho be gezh ubi'i no be gezh
byux. 23 We'e le'a dub men
unabdi'izh ndo' Jesús ndab:
—Señor, ¿ndidotsa bexa gap
gealnaban nunk lá idub zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo'
be men:
24 —Bin bega juers yate bega
to'o puert uya'a. Le'a na' gáp
ndo' bega le'a kwa'adpa bexa nlad
yate sa wa, ná le'a bexa lá gun
gan. 25 Le'a gor na yá mtsawla
xwan ni'i to'o puert wa, le'a bega
ya'anbe tso'o juer utsi'id to'o ni'i
wa, gab bega: "Señor, bxa'al ga
to'o ni'i yoo besa." Parea le'a
xwan ni'i wa ndi ika'ab gab: "Na'
ni lá nchando' bega." 26 We'e
le'a bega isaxan gab: "Le'a besa
udawno ga, no nguno besa ga. No
mbidi'izh ga ndo' besa be ndo'
xge'e ten besa." 27 Le'a xa wa cha
ika'ab gab: "Le'a na' lá nchando'
bega. Nat bxo'on bega wats na',
bego xa ndun ta ugap." 28 We'e
le'a bego ini'í le'a Abraham no
Isaac no Jacob no itea be profet
wa nde wats Dios sa nibe'e Dios,
ná le'a bega ndi dub lad tso'o juer
ya'anbe. Cha uzhebpa go'on bega
no gaw bega ndeay bega, tant dub
gealkwea' si'il ini'í bega.
29 'Le'a uzhebpa kwa'ad be men
ilen itea lad ndo' gizhliyo, kwe
bexa ndo' mes sa nibe'e Dios.
30 Le'a ncho bexa na'anpa nsak
nat wa, gal gor le'a bexa yak bexa
nsak. No liga ncho bexa nsak nat
wa, gal gor le'a bexa wa yak bexa
na'anpa nsak.

Jesús uban myo'o ladna ke ten Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

31 Bi le'a wizh wa ulaya' pla
bexa fariseo ndab ndo' Jesús:
—Bka'an sa ndee le'a Herodes
ndab gut lu.
32 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bya' bega cha gud bega ndo'
mbeas wa, le'a na' bi ngontu'ub
be mbi bxin len lado'o be men,
no nyunyakna na' be men gizh.
Parea yamer usando' na' ti'in
ten na' wa. 33 Le'a nat guni'i
xta'an yoo le'a na' nda Jerusalén
sa na nsabndo'ka gaa na'. Le'a
dub xa ndadi'izh sakndo' Dios
na'anpa nsabndo' gat dub lad sa
nde Jerusalén.
34 'Le'a bego ndencho Jerusalén,
le'a bega ndut bexa ndadi'izh
sakndo' Dios, no nla'ge' bega bexa
na ntu'ub Dios ndo' bega. Sian
biaj nlad na' yunjunt na' bega,
lak nyunjunt dub ngidtsan be ngid
ben ten ma len xkwag ma, ná le'a
bega nunk lá ka'ab. 35 Bla'ach
bega, le'a nat le'a Dios ula'alad
bega. No gáp na' ndo' bega le'a
bega yá na'antapa ini'í na' gast
gal wizh gab bega: "Dios uzhebpa
nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios
Xa Nibe'e."

14

Jesús myunyakna dub xabgi'i uyo'o gi'

1 Le'a dub wizh ne'e bexa judio
le'a dub xa nibe'e ten bexa fariseo
mbi'i Jesús, ncha'daw bexa ta lid
xa. Le'a sa wa le'a bexa fariseo
nla'ach ná xte'e gun Jesús. 2 Ná
le'a lad ndo' Jesús nsob dub xa
uzhebpa ncho gi'. 3 Le'a Jesús cha
ndab ndo' be mech ten ley no ndo'
bexa fariseo:
—¿Nsabndo' yunyakna beuna
dub xa gizh wizh ne'e beuna zha
nate na'an?
4 Ná le'a bexa ni lá ika'abbe.
Le'a Jesús cha mgal las xa gizh
wa, cha myunyakna Jesús xa, cha

ndab xa ya' xa wa. 5 Cha ndab
Jesús ndo' bexa nde sa wa:
—Tal le'a bega ndap dub burr
natal dub ngon, cha ila'yo'o ma
len dub so wizh ne'e beuna, ¿lid
cha uxax ya'lo'o bega ma bi le'aka
wizh wa zha?
6 Le'a bexa wa ni lá yo'ota gan
xte'e ngabbe.

Dub cuent ten bexa ndanbe'e le'a xa uzhebpa nsak

7 Le'a Jesús nso'wi'i ndo' bexa
na ulo xa fariseo kombid ndo' na
wa, ná xte'e mti bexa sa mas nsak
isob bexa. Cha mtenxe'a Jesús
bexa xte'e nsabndo' gun bexa,
ndab xa:
8 —Le'a gor na ko dub men kom-
bid ndo' bega dub sa uchilya'a xa,
lá isob bega sa mas nsak. Le'a gal
gor na ilen stub xa mas nsak ndo'
bega, 9 cha gab xwan ni'i wa usa'a
bega sa wa isob xa mas nsak wa.
We'e le'a bega uzhebpa ido ladna
yatsob bega gast tso'o li. 10 Le'a
na' gáp ndi usob bega mas sitxá,
ndontsa gor na ilen xwan ni'i wa,
le'a xa ndi gab: "Amig, utsea isob
lu mas gax ndee." We'e le'a be
men ini'í le'a bega xa nsak. 11 Le'a
tal ton gunbe'e le'a mas nsak, le'a
gal gor le'a xa ido ladna. No liga
le'a tal ton yak tuzh ndo' be men,
le'a gal gor le'a be men ini'í le'a xa
wa nsakka.
12 No ndab Jesús ndo' xa na ulo
kombid wa:
—Le'a gor na gun lu dub gast,
lá ko lu kombid ndo' be amig ten
lu, ni ndo' be wit lu, ni ndo' be
ltsa'a lu, ni ndo' bexa rik ncho gax
sa ncho lu. Ná ncha'a xa gal gor
no ko kombid ndo' lu, cha litsa
myo'so' ta mbin lu wa. 13 Le'a
gor na gun lu dub gast, utezh bexa
prob no bexa moch no bexa coj no
bexa lá na'. 14 Li ndontsa wen yoo
ladna lu, le'a bexa wa lá gun gan
kix ta wa. Ná le'a Dios kixka ta wa
gal wizh na ibangal bexa na ndun
lak nlad Dios.

Dub cuent ten dub men ndun dub gast

15 We'e le'a dub xa na nsobno
Jesús ndo' mes wa gor na mbi'ín
xa ta wa, cha ndab xa ndo' Jesús:
—¡Uzhebpa wen yoo ladna xa
na no gaw sa nibe'e Dios!
16 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
xa wa:
—Uyo'o dub xabgi'i ulo dub gast
si'il ugaw xche'e xa kwa'adpa be
men. 17 Le'a ngol gor na ya'gaw
bexa, le'a xa wa cha mtu'ub dub
mos ten xa, ya'yab xa ndo' bexa
wa gidbe bexa le'a itea ta'a listla
nak. 18 Parea le'a itea bexa wa cha
ndab le'a bexa lá yoo gan ya'. Le'a
xa ned wa ndab: "Binge' ladna go,
le'a na' ti'i usi'i dub ble'a yo, ta
we'e lá yoo gan isea na', le'a na'
ti'i gawi'i yo wa." 19 Le'a xa itop
wa cha ndab: "Binge' ladna go,
le'a na' ti'i usi'i ga'ay nes ngon,
ta we'e lá yoo gan isea na', le'a
na' ti'i gayun preb ma." 20 Le'a
stub xa cha ndab: "Le'a na' ti'i
mchilya'a, ta we'e lá yoo gan isea
na'." 21 Le'a mos wa cha myach
mya'yab xa ta wa ndo' xa nibe'e
xa. We'e le'a xa wa cha ngokloo,
cha ndab xa ndo' mos wa: "Uxax
wa' ndo' xge'e ba' no be nes ten
gezh ndee. Cha bi'i bexa prob sa
ndee no bexa moch no bexa coj
no bexa lá na'." 22 Le'a mos wa
cha ncha' ndab xa ndo' xwan ni'i
wa: "Señor, le'a na' mbín ta ndab
go wa, parea le'a ta lid ga ndee
si'ilta nsa'ab." 23 Le'a xa nibe'e wa
cha ndabgal ndo' mos: "Wa' be
nes ubi'i no be nes byux, cha bin
juers gi'id bexa sa ndee, ndontsa
izheaka ta lid na' ndee. 24 Le'a
bexa ned ulo'o na' kombid ndo' na
wa ni dub xa lá gawno na'."

Ta nsabndo' gun bexa na nlad gak xmen Jesús

25 Le'a tso'o wa uzhebpa kwa'ad
be men ncha'ano Jesús. Le'a Jesús
cha mgeakso' mwi'i ndo' bexa,
ndab xa:

26 —Tal ton nlad isankea tso'o
na', le'a xa wa nsabndo' mas
yankea na' ndo' xus xa no xna'a
xa no xagots ten xa no be xin xa
no wit xa no bsan xa. No mas
yankea xa na' ndo' le'aka le'a xa.
Tal le'a xa lid li gun, le'a xa lá yoo
gan gak xmen na'. 27 Le'a tal ton
lá go'o cruz ten na cha isankea xa
tso'o na', le'a xa wa lá yoo gan gak
xmen na'.
28 ’¿Nati ton bega nlad gunde'e
dub ni'i si'il, lid ned ngo'o bega
cuent naga ndap bega dub lak
med itatso' yando' ni'i wa zha?
29 Tal le'a bega utexan ni'i wa, cha
lá gun bega gan yando'-yá, le'a
itea be men na ini'í-yá uxi'idno
bega. 30 No gab bexa: “Le'a
xabgi'i ndee msobxan ni'i, parea
lá ngun xa gan yando'-yá.” 31 ¿No
xá rey na kuyono stubga rey, lid
ned ngo'o xa cuent naga sun dub
ti'i mil xmen xa gan kuyono dub
ga'al mil xmen stubga rey wa zha?
32 Tal le'a xa uni'í le'a xa lá gun
gan, le'a gor na bi sitta nseabe
bexa, le'a xa utu'ub dub xmen na
ya'inabdi'izh ndo' stub rey wa ná
plo ta'a usa'a xa ndontsa lá kuyo
bexa. 33 No liga bego na lá ula'a
itea be ta'a ndap na, le'a bega lá
yoo gan gak xmen na'.

Sed na yá na'antapa utix
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 ’Le'a sed wa ta wen, parea tal
le'a-yá ito'o utix ten na, ¿xte'ema
yak utix-a stub biaj zha? 35 We'e
le'a sed wa yá lá isu'uta, no
ni kweal lá isu'u-yá gak-a, ndi
yabitsa-yá. Bego na ndap ncha'
na, bla'ach bego ta ndáp na' ndee.

15

Dub cuent ten dub borreg ula'
(Mt. 18:10-14)

1 Le'a kwa'ad bexa nsen med
nkix be men ndo' gobier no
kwa'adta bexa ugap ulen wats
Jesús, go'ón bexa ta ndadi'izh
Jesús. 2 Le'a bexa fariseo no be
mech ten ley cha unisi Jesús, ndab
bexa:
—Le'a xa ba' nchealtsa'a bexa
ugap, no ndawno xa bexa ba'.
3 Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a
mluu xa ndab xa:
4 —Tal le'a dub bego ndap dub
gayo'o borreg, cha ula' dub ma,
¿lá ula'a bega isadap ga'al ncho
ti'in bdap ma wa ge'e wa zha, cha
ndi ya'kwa'an bega ma na li ula'
wa, gast plo izhealka bega ma?
5 Le'a gor na mzheal bega ma,
le'a bega iten ladna uxo'ob bega
ma tso'o xik bega yo'o bega ma.
6 Le'a gal gor na ilansea' bega, cha
uchealte bega be amig ten bega no
bexa ncho gax wa. Cha gab bega:
“Bten ladna bega lakta nten lad
na', le'a na' mzheal-la borreg ten
na', ma ula' wa.” 7 Le'a na' gáp
ndo' bego le'a Dios no be angel li
mas nten ladna gor na nyach dub
xa ugap wats Dios, ndo' isadap
ga'al ncho ti'in bdap bexa wen,
bexa lá iki'inta yach bexa wats
Dios.

Dub cuent ten dub med ula'

8 ’Tal le'a dub xagots ndap dub
ti'i med nsak, cha mla' xa dub-a,
¿na'anpa cha ukegi' xa dub xe'a
ged zha, cha ndon ku ulo'ob xa
len lid xa, gast plo izhealka xa-yá?
9 Le'a gor na yá mzheal xa-yá, cha
gab xa ndo' be amig ten xa no ndo'
bexa ncho gax wa: “Bten ladna
bega lakta nten lad na', le'a na'
mzheal-la med ula' wa.” 10 Le'a
na' gáp ndo' bego li nten ladna be
angel ten Dios gor na nyach dub
men ugap wats Dios.

Dub cuent ten dub men mlansea' ndo' xus na

11 No ndab Jesús:
—Uyo'o dub xabgi'i ndap top
xinbgi'i na. 12 Le'a xa tuzh wa
cha ndab ndo' xus na: “Bsa'a ga
be ta na ndal na'.” Le'a xus xa
cha mtse'a be ta ten na ndo' bexa
wa. 13 Ngol stapla wizh le'a xa

tuzh wa cha mdo'o itea be ta li
uka'a xa wa, cha ncha'a xa stubga
nacion sit. Le'a sa wa mbin gast
xa med ten xa wa ndo' be ta'a
ni lid nsabndo' gun xa. 14 Le'a
tso'o na mte'a xa med wa, le'a
sa wa uyo'o dub win si'il. Le'a
xa wa no lá ndapla ta gaw na.
15 Cha mkwa'an xa ti'in gun xa
ndo' dub men ncho sa wa. Le'a
xa wa mtu'ub xa ya'keno xa be
kuch. 16 Le'a ta na lita ndanna xa
wa, gast nlad xa gaw xa gix ndaw
kuch wa. Ná le'a xwan kuch wa lá
usa'a ta gaw xa. 17 Cha mbinbe'e
xa: "Plota mos ndap xus na' ta lid
na no sian be ta ndaw xa ndap
xa. Ná na' gast ngi sat tant ndanna
na'. 18 Nat le'a na' nsea ta lid xus
na', gáp na' ndo' xa: Le'a na' mbin
dub ta ugap ndo' Dios no ndo' go.
19 Yá lá nsabndo' gab go le'a na'
xin ga. Le'a na' ndi gak masa dub
mos ten ga." 20 We'e cha uto'o xa,
nsea' xa ta lid xus xa.

'Le'a gor na bi sitta nsea' xa,
le'a xus xa uni'íla xa, cha uzhe'eb
mlats ladna xus xa xa. We'e uto'o
xus xa karrel, cha udi'id xa xin xa.
21 Le'a xin xa cha ndab: "Le'a na'
mbin ta ugap ndo' Dios no ndo'
go. Yá lá nsabndo'ta gab go le'a
na' xin ga."

22 'Parea le'a xus xa ndi unibe'e
ndo' be mos ndab xa: "Utseano
bega dub lad ndon le'a wen gak
xa, no dub ganil yoo ya'a xa, no
dub nes gelgid uke'a xa. 23 No
wa'yo'o bega dub bser, ma ndon
le'a ugeladna. Cha bit bega ma,
le'a beuna ko dub gast si'il. 24 Le'a
xi'ín na' ndee cuent dub xa ngutla,
ná le'a xa mbangal. Le'a xa ndee
dub xa ula', ná nat mzhealgal na'
xa." Cha usaxan ulo bexa gast wa.

25 'Le'a gor wa le'a xin ned xa
wa ndi ge'e nkesea. Ngol gor na
nsalansea' xa gax ta ni'i, le'a xa
mbi'ínla ruid ten be musk no ruid
ten bexa ndeyalndatsbe. 26 Le'a
xa cha utezh dub mos, cha un-
abdi'izh xa ndo' xa wa ná xta'an
ncho. 27 Le'a mos wa cha ndab:
"Le'a wit ga mla'ncha'. Le'a xus
bega mbit bser nda'al wa, geal le'a
wit ga ndon wen mtancha'."

28 'Cha ngokloo xa wa, lá nlad
xa yoo xa len ni'i. Le'a xus xa
cha uto'o unab ndo' xa yoo xa
len ni'i. 29 Le'a xa cha uka'ab
ndab ndo' xus xa: "Una' go plota
li'in nxobgek na' ndo' ga, ndun
na' ti'in ten ga. Ná nunk go lá
usa'a masa dub chiv ko'o na' dub
gast no be amig ten na'. 30 Ná
nat mla'ncha' xin ga ulo'o ga gast,
mbit ga bser nda'al wa, ná le'a
xa wa ndi mbin gast be med ten
ga lat be xagots ugap." 31 Le'a
xus xa cha uka'ab ndab: "Le'a lu
nunkka lá nla'a na'. Le'a itea be
ta ten na' le'a ta wa ta tenka lu.
32 Le'a beuna nsabndo'ka ko dub
gast no iten ladna beuna, le'a wit
lu ndee cuent xa yá ngutla, ná nat
mbangal xa. Le'a xa cuent xa ula',
ná nat mzhe'algal min xa."

16

Dub cuent ten dub mos na'anpa utsin nak ti'in mbin xa

1 No ndab Jesús ndo' be xmen
na:

—Uyo'o dub xabgi'i rik, ndap xa
dub mos nchansu be ti'in ten xa.
Ngol dub wizh le'a be men msake
xa ndo' xa rik wa, ndab bexa le'a
xa ndun gast med ndo' dub ta ni
lid nsabndo'. 2 We'e le'a xa rik wa
cha utezh xa wa, ndab xa: "¿Xte'e
nak ta na ndon na' ndun lu? Ulo'o
cuent ten be ti'in ndun lu wa, le'a
lu lá gakta xa yansu be ti'in ten
na'." 3 Le'a mos wa cha mbinbe'e:
"¿Xte'e gun na' nat? Le'a xa ten
ti'in ndee yá lá usa'ata ti'in ndee
gun na'. Le'a na' lá isu'u gun ti'in
ge'e. No ido lad na' ina'ab na' med
ndo' be men. 4 Nat le'a na' uníla
xte'e gun na' ndontsa gor na ulat
xa ti'in ndun na' ndee, le'a be men
utsin gak ndo' na' ta lid bexa."

5 'Le'a mos wa cha utezh kadga
dub xa na nsa'ab ndo' xa rik
wa. Cha ndab xa ndo' xa ned
wa: "¿Plo ta'a nsa'ab go ndo' xa

nibe'e na'?” 6 Le'a xa wa cha ndab:
“Dub dap mil litr aceit nsa'ab na'.”
Le'a mos wa cha ndab: “Le'a git
ndee gab plo ta'a nsa'ab go. Uxax
bke'a ga top mil litr.” 7 Cha ndab
mos wa ndo' stubga xa: “Go zha,
¿plo ta'a nsa'ab ga?” Le'a xa wa
cha ndab: “Dub gayo'o ngoch trig
nsa'ab na'.” Le'a mos wa cha
ndab: “Le'a git ndee gab ná plo
ta'a nsa'ab ga. Bke'a ga dub dap
ga'al ngoch-a.” 8 Le'a xwan ti'in
wa cha mgondo' le'a mos wa list
mbin. Le'a be men lá nchando'
Dios mas listbe cuent ten be ta
ncho ndo' gizhliyo, ndo' be men
nchando' Dios.

9 ’Le'a na' gáp ndo' bega, binti'in
bega med gizhliyo ndee ndontsa li
gun bega gan amig. Le'a gal zha
na itea med ten bega ndo' gizhliyo
ndee, gap bega dub sa yoo bega, sa
nunk lá idub.

10 ’Le'a xa na utsin nyansu dub
tuzh ta'a, le'a xa wa liga utsin
syansu be ta sian. Le'a xa na
ni dub tuzh ta'a na'anpa utsin
nyansu, le'a xa wa liga na'anpa
utsin yansu be ta sian. 11 No liga
le'a bego na na'anpa utsin nyansu
be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, le'a
Dios na'anpa usa'a ta'a ta ugeaka
nsak yansu bega-yá. 12 Tal le'a
bega na'anpa utsin nyansu be ta
na'anpa ta ten bega, le'a Dios
na'anpa usa'a be ta na ndi'izh
ika'a bega wa.

13 ’Na'an ton yoo gan gun ti'in
ndo' top xa nibe'e ten na. Le'a gal
gor le'a xa dubtsa xa ikea ladna,
le'a ndo' stub xa wa ixee ladna
xa. No uxobgek xa ndo' dubtsa xa,
le'a ndo' stub xa wa lá uxobgek xa.
No liga tal le'a bega nkwa'an sian
med, le'a bega lá isu'u gun ti'in
ndo' Dios.

14 Le'a bexa fariseo mbi'ín ta li
ndab Jesús wa, cha mxi'idno bexa
Jesús, le'a bexa li nkwa'an sian
med. 15 Le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa wa:

—Le'a bega wen ndun ndo' ga'al
be men, ná le'a Dios nchando'
lado'o bega. Le'a be ta ni be men
uzhe'eb nsak, le'a cuent ten Dios
le'a ta wa na'an xti'in.

Ley ten Dios no tiemp inibe'e Dios

16 ’Zha na biseata ilansea' Juan
xa na ulalea' be men, le'a be ley
mke'a Moisés no ta na mke'a bexa
mbidi'izh sakndo' Dios ndab xte'e
gun be men. Ná le'a tso'o wa ulen
di'izh wen ten Dios, ta na ndab
xte'e inibe'e Dios be men. Nat
le'a kwa'ad be men ndun juers
gak bexa dub men le'a Dios nibe'e.
17 Parea le'a na' gáp le'a gibe'a no
gizhliyo snitndo', ná le'a ni dub
tuzh ley ten Dios na'anpa initndo'.

Jesús ndab lá nsabndo' ula'a men xagots ten na
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 ’Le'a tal ton dub xabgi'i ula'a
xagots ten na, cha ika'a xa stubga
xagots, le'a xabgi'i wa ndapka ke
ndo' Dios. No liga tal stub xabgi'i
ika'aga xagots wa, le'a xa wa no
ndap ke ndo' Dios.

Dub cuent ten dub xa rik no dub xa prob usalea' Lázaro

19 ’Uyo'o dub xabgi'i rik, ngok xa
sbe'en lad uzhe'eb uyap, ta konch
ugats no ta nagud. Nsea itea wizh
ngo xa dub gast uzhebpa wen ta
lid xa. 20 No uyo'o dub xabgi'i
prob nsalea' Lázaro uzhebpa gizh
idub gid las xa. Le'a xa nsob tso'o
juer to'o lid xa rik wa. 21 Le'a
xa prob wa nsa'ab ladna gaw
masa be ta'a nlate to'o mes ten
xa rik wa. No gast be mbek nlen
ndawle'e las xa prob wa. 22 Ná
ngol dub wizh le'a xa prob wa cha
ngut. Le'a be angel ten Dios cha
mbi'i xa, usob xa wats Abraham
gibe'a. Tso'o wa le'a xa rik wa no
ngut, cha mga'ach xa.

23 ’Ná le'a gor na uzhebpa
kwea' naxncho xa rik wa infierno,
le'a xa mwi'i ga'ap, sit mna' xa
Abraham no Lázaro nsob wats

xa. 24 We'e le'a xa rik wa cha
uge' ndab: “Xus na' Abraham,
blats ladna go na'. Btu'ub ga
Lázaro ugazh xa masa dub ngut-
sya'a xa, cha gidlo xa-yá to'o
na' ndontsa igalad na', le'a na'
uzhebpa kwea' ncho'o ndo' beal'
sa ndee.” 25 Le'a Abraham cha
ndab: “Xi'ín na', btse'a ladna
lu le'a lu uzhebpa wen uyo'o
ndo' gizhliyo, ná le'a Lázaro ndee
uzhebpa kwea' uyo'o. Nat le'a
Lázaro ndi wen ncho sa ndee, le'a
lu kwea' ncho sa ba'. 26 No stubga
ta'a gáp na': le'a sa nde besa ndee
nsea sa nde bego ba' ncho dub
bse'a uxenpa tlaw-a. Ta we'e le'a
besa nde sa ndee lá yoo gan ya' sa
ba'. No ni bego nde sa ba' lá yoo
gan gi'id sa ndee.”
27 ’Le'a xa rik wa cha ndab:
“Na'ab na' ndo' go xus na' Abra-
ham, utu'ub ga Lázaro ta lid xus
na', 28 sa na ncho sga'ay be wit na',
ya'yab xa lá gun bexa lak mbin
na', ndontsa na'anpa no bexa
wa ini'í gealkwea' ndee.” 29 Le'a
Abraham cha ndab: “Le'a bexa
wa ndenoka ta mke'a Moisés no
ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo'
Dios. ¡Nsabndo' gun bexa lak
ndab ta wa!” 30 Le'a xa rik wa cha
uka'ab ndab: “Xus na' Abraham,
le'a bexa wa ndenoka ta wa, parea
tal le'a dub xa ngutla cha ibangal
xa, we'e gudi'izh xa-yá ndo' bexa
wa, le'a bexa sla'aka be ta ugap
nak bexa.” 31 Ná le'a Abraham cha
ndab: “Le'a tal le'a bexa lá gun lak
ndab ta mke'a Moisés no ta mke'a
bexa mbidi'izh sakndo' Dios, le'a
bexa wa ni likaga lá gungea ladna
ta gudi'izh dub xa ibangal ndo'
gealgut.”

17

Be men nsabndo' gunge' ladna ndo' be ltsa'a na
(Mt. 18:6-7,21-22; Mr. 9:42)

1 Le'a Jesús cha ndab ndo' be
xmen na:
—Idub tiemp ncho ta ntsabgix
be men ndo' ta ugap, parea
uzhebpa pro'ob dub xa ntsabgix
stubga men. 2 Le'a tal ton utsabgix
dub xa ndangea ladna na' ndo' ta
ugap, le'a xa wa mas gealkwea'
si'il ini'í ndo' dub xa ikea dub ge'
si'il gen na, cha utsa'ab be men xa
len nitsdo'o.
3 ’¡Bla'ach bega xte'e nak bega!
Tal le'a dub ltsa'a bega ugap
gunno bega, bidi'izhno bega xa
ndontsa lá gunta xa ta wa. Tal
le'a xa igondo'ka ta li mbin xa
wa, binge' ladna bega ta wa. 4 Ná
tal le'a xa dub ga'ad biaj ugap
gunno bega dub wizhtsa, cha dub
ga'adga biaj gab xa gunge' ladna
bega ta li mbin xa wa, le'a bega
nsabndo'ka gunge' ladna ndo' xa
wa.

Be xmen Jesús nlad mas ige' ladna bexa Dios

5 Le'a isatibtop be xmen Jesús
cha ndab ndo' xa:
—Gokno ga besa ndontsa mas
ige' ladna besa Dios.
6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a bega ndidotsa nge'
ladna Dios lak tuzh dub bid ten ya
mostas, le'a bega sun gan gab ndo'
dub ya sicómoro ba' igi'ib-a sa
nsob-a, cha ya'tsob-a len nitsdo'o.
We'e le'a ya ba' sunka lak ndab
bega wa.

Ta nsabndo' gun dub xa ndun ti'in ndo' xa nibe'e xa

7 ’Tal le'a bega ndap dub xa
ndun ti'in ndo' bega, dub xa
nga'an ngon no nkeno xa be xman
bega, le'a gor na mla'ncha' xa
ngwa' xa ge'e, ni dub bega lá
ndab ndo' xa: “Uyo'o, cha usob
ndo' mes.” 8 Le'a bega ndi gab:
“Binde'e ta gaw xche'e na', cha
utseano-yá. Cha list uso' usa'a
lu ta iki'in na'. Gast itayaw na'
we'eta gaw lu.” 9 No lá nsa'a bega
xno ndo' xa ndun ti'in ten bega
wa geal mbintsa xa ta ndab bega.
10 No liga gok bega gor na yá
mbin bega itea be ta unibe'e Dios,

gudtsa bega ndo' Dios: “Le'a besa
naktsa dub xa ndun ti'in ndo' ga,
mbintsa besa lak unibe'e ga gun
besa.”

*Jesús myunyakna dub ti'i
xabgi'i nsén gealgizh lepra*

11 Le'a nes ncha'a Jesús gezh
Jerusalén, ncha'tid xa sa nzhe'al
distrit Samaria nsea distrit
Galilea. 12 Le'a gor na ulaya'
xa to'o dub gezh, cha uto'o dub
ti'i xabgi'i nsa'gea las na, nsén
gealgizh lepra xa. Cha sittsa
ngwa'ibe bexa, 13 uge' ndab bexa:
—¡Jesús! ¡Mech! ¡Blats ladna
go besa!
14 Le'a gor uni'í Jesús bexa, cha
ndab xa:
—Wa' bego ndo' be ule'ay iwi'i
xa bega.
Ndalen nso' bexa nes, cha
myakna bexa. 15 Le'a gor na uni'í
dub xa wa le'a xa myaklana, cha
myach xa, uge' msa'a xa xno ndo'
Dios. 16 Cha msaxib xa ndo' Jesús
gast ndo' yo ngol xtuzh xa, msa'a
xa xno ndo' Jesús. Le'a xa wa dub
xa Samaria. 17 Le'a Jesús cha ndab
ndo' be xmen na:
—¿Ná lid dub ti'i bexa ta
myakna wa zha? ¿Ma stub sge'a
bexa wa nat? 18 ¿Nabtsa dub
xa na'anpa xa Israel ndee myach
mlen msa'a xno ndo' Dios?
19 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa
wa:
—¡Goso', cha bya'! Le'a ta
na mge' ladna lu na' wa mbin
myakna lu.

*Xte'e ilen Xin Dios stub biaj
(Mt. 24:23-28,36-41)*

20 Le'a bexa fariseo unabdi'izh
ndo' Jesús ná pol gal zha inibe'e
Dios ndo' gizhliyo. Le'a Jesús cha
uka'ab ndab:
—Le'a zha inibe'e Dios na'anpa
dub ta ini'í be men. 21 Lá yoo gan
gab be men: “Una' go, le'a sa ndee
sa nibe'e Dios”, no lá gab xa: “Le'a
sa ba' sa nibe'e Dios.” Le'a na'
gáp le'a Dios nibe'ela len lado'o be
men.
22 Cha ndab Jesús ndo' be xmen
na:
—Le'a gal zha le'a bega nlad
ini'í na', Xa Myak Men Ndo' Gizh-
liyo, masa dub wizhtsa, parea le'a
bega lá ini'í na' zha wa. 23 Le'a
ncho be men gab zha wa: “Le'a
xa wa nso' sa ndee”, natal gab xa:
“Le'a xa wa nso' sa ba'.” Parea lá
ya' bega ni lá isankea bega tso'o
xa wa. 24 Le'a lak nla' beal' usi'i
nsu-yá xe'a itea lad gibe'a, no liga
gak-a zha ilengal na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo. 25 Parea ned
sian gealkwea' nsabndo' iní na',
no be men ncho tiemp nat uxelad
na'.
26 ’Le'a lak ngok-a tiemp uyo'o
Noé, liga gak-a gal zha ilengal
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
27 Le'a tiemp na uyo'o Noé wa
le'a be men ndeyaw, no ndo bexa,
no ndeuchilya'a bexa gast wizh
uyo'o Noé len barco si'il mbinde'e
Noé. We'e ulen gilog mbit itea
be men wa. 28 No liga ngok-a
zha uyo'o Lot wa, ndeyaw bexa
no ndo bexa no nsi'i bexa ta'a
no nado'o bexa ta'a no ndas bexa
ta'a no ndeyunde'e bexa lid bexa.
29 Ná le'a gor na uto'o Lot len gezh
Sodoma wa, le'a Dios cha mtso'ol
sa wa, cha ngut itea be men wa.
30 ’No liga gak-a zha ilengal
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
31 Le'a gal wizh we'e le'a be men
ndi'ib gek lid na wa nsabndo'
uxo'onbe, ni lá igen ko'o xa be ta'a
len lid xa. Le'a bexa ndeyun ti'in
ge'e ni lá igen ilansea' ta lid na.
32 Btse'a ladna bega lak ngwasea
xagots ten Lot. 33 Le'a tal ton
ukwa'an xte'e wen yoo xa ndo'
gizhliyo ndee, le'a xa wa ndi gat.
Ná le'a tal ton ndi ukwa'an gun ta
nlad Dios, le'a xa wa sbanka.
34 ’Le'a na' gáp ndo' bego, le'a
te'al we'e le'a top xa ndeyats ndo'
dub lo'on, cha yo'o Dios dubtsa
xa, le'a stub xa wa ya'an. 35 No
liga le'a top xagots junt ndeyajw,
cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub

xa wa ya'an. 36 No liga le'a top
xabgi'i junt ndeyun ti'in ge'e, cha
yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa
wa ya'an.
37 We'e le'a be xmen Jesús cha
unabdi'izh, ndab bexa:
—Señor, ¿pa yoo ta wa zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a lak sa nyakjunt be bech
nluu le'a sa wa nax dub man ngut,
no liga le'a zha ilengal na' le'a itea
be men ini'í-yá.

18

Dub cuent ten dub juez no dub xagots ngut xabgi'i ten na

1 No msaktabe'e Jesús dub ta
mluu xa ndo' be xmen xa, ndontsa
mas uxik bexa gudi'izhno bexa
Dios. 2 Ndab xa:
—Le'a dub gezh uyo'o dub juez
ni lá ndap mod ndo' Dios no ni
ndo' be men. 3 Le'a gezh wa
nchoga dub xagots ngut xabgi'i
ten na. Le'a xagots wa cha
ngwa'usake dub xa nyono xa ndo'
juez wa, gun juez regl ta wa. 4 Le'a
kwenla le'a juez lá ka'ab gun ta
nlad xagots wa, parea ngol gor
mbinbe'e juez, ndab xa: “Na' ni
ndo' Dioska lá ndap mod no ni
ndo' be men, 5 parea le'a na' ne'e
ladna tant ndi'id xagots ndee ndo'
na'. Nat gun na' ta nlad xa,
ndontsa yá lá gi'idta xa, le'a na'
ngi saklola ndo' xa.”
6 Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'ach bego xte'e ndab juez
wa, ná xa dub xa ugap nak.
7 ¿Nsak bega zha le'a Dios lá
gakno bexa mti Dios, bexa na te'al
tezhea nab ndo' Dios gakno Dios
xa? ¿Nsak bega zha kwenpa ti
ika'ab Dios ndo' bexa wa? 8 Le'a
na' gáp ndo' bega le'a Dios uxax
sakno bega. Ná le'a gor na ilengal
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
¿bi szheal na' men nge' ladna Dios
ndo' gizhliyo zha wa zha?

Dub cuent ten dub xa fariseo no dub xa nsen med

9 Le'a wats Jesús nde pla bexa
ndanbe'e le'a mas ndun be ta wen
ndo' lak ndun be ltsa'a bexa. Le'a
Jesús cha mbidi'izh ndo' bexa wa,
msaktabe'e xa dub ta'a, ndab xa:
10 —Le'a top xabgi'i uto'o
ncha'yadi'izhno Dios tale ten ni'i
ten Dios. Le'a dub xa wa xa
fariseo, le'a stub xa wa xa nsen
med nkix be men ndo' gobier.
11 Le'a xa fariseo wa cha uso'
ndab ndo' Dios: “Dios, le'a na'
nsa xno ndo' go, geal le'a na' lá
ndun lak ndun be men xa'aga,
bexa na ndun gealwa'an no bexa
ugap ndanno be men no bexa na
ngal stub xa na'anpa xagots ten
xa. No ni lá nak na' lak nak xa
nsen med ba'. 12 Le'a na' lá ndaw
top wizh kad dub len sman, no
nsa na' diezmo ten itea be ti'in
ndun na'.”
13 ’Ná le'a xa nsen med wa sittsa
nso'. Ni lá nwi'i xa ga'ap, ndi
msagolp xa lado'o xa tant kwea'
ncho ladna xa, cha ndab xa: “Dios,
blats ladna go na', le'a na' sian ta
ugap ndun.”
14 ’Le'a na' gáp ndo' bega le'a
xa nsen med wa wen mya'an ndo'
Dios gor na mlansea' xa ta lid xa.
Ná le'a xa fariseo wa na'anpa wen
mya'an ndo' Dios. Le'a tal ton gab
le'a nsak, le'a cuent ten Dios le'a
xa wa na'anpa nsak. Ná le'a tal
ton yak tuzh, le'a cuent ten Dios
le'a xa wa nsakka.

Jesús nsea be me'ed
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 No ulenno be men be me'ed
ten na wats Jesús, ndontsa uxo'ob
Jesús ya'a na gek be me'ed, inab
xa ula'ach Dios be me'ed wa.
Le'a gor uni'í be xmen Jesús li
nseabeno be men me'ed wa, cha
uteyo bexa be men wa. 16 Ná le'a
Jesús cha utezh be xmen na, cha
ndab xa:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba'
wats na'. Lá uka bego gi'id be
me'ed, le'a sa nibe'e Dios yate

bexa yak lak nak be me'ed ndee.
17 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal
ton lá ula'a inibe'e Dios xa lak dub
me'ed, le'a xa wa nunk lá yate sa
nibe'e Dios.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 We'e le'a dub xa nibe'e ten
bexa judio cha unabdi'izh ndo'
Jesús ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an gun na'
ndontsa no na' gap gealnaban
ndo' Dios, ta nunk lá idub?
19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo'
na' zha? Na'an ton wen ndo'
gizhliyo, ndon nabtsa Dios wen
nak. 20 Le'a lu yá uni'íka ta ndab
ley ten Dios: "Lá ugal lu xa ten
stubga men. Lá gut lu men. Lá
gun lu gealwa'an. Lá gun lu
gealkwi'in. Wankea xus lu nsea
xna'a lu."
21 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab
ndab:
—Iteanak be ta wa ndunka na'
idub zha tuzhta na'.
22 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta
wa, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Stub ta'a ndun jwalt gun lu:
bdo'o itea be ta'a ten lu, cha btse'a
med wa ndo' bexa uban nak. We'e
gap lu sian ta'a ndo' Dios. Cha
utsea cha usankea tso'o na'.
23 Le'a gor na mbi'ín xabgi'i wa
ta wa, le'a xa uzhebpa uban myo'o
ladna, geal le'a xa dub xa rikpa.
24 Le'a gor na uni'í Jesús le'a xa
uzhebpa uban myo'o ladna, cha
ndab Jesús:
—Uzhebpa ugan yate dub xa rik
sa nibe'e Dios. 25 Ndi mas lid
bid itid dub came ge'ed xan dub
yagux, ndo' yak dub xa rik xa
nibe'e Dios.
26 Le'a bexa na mbi'ín ta wa cha
unabdi'izh bexa ndab bexa ndo'
Jesús:
—¿Tonxá sun gan yate sa nibe'e
Dios zhaga?
27 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a cuent ten nabtsa be men
le'a-yá lá yoo gan. Ná le'a cuent
ten Dios le'a-yá syo'oka gan.
28 We'e le'a Pedr cha ndab ndo'
Jesús:
—Una' go, le'a besa mla'a itea
be ta'a ndap besa, cha ndi us-
ankea besa tso'o ga.
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal
ton ula'a inibe'e Dios xa, ta we'e
nla'a xa lid xa no xus xa no wit
xa no xagots ten xa no xme'ed xa,
30 le'a xa wa mas sian be ta'a ika'a
tiemp nat. No le'a tiemp ti'i ilen
le'a xa wa gap gealnaban nunk lá
idub.

Jesús mbidi'izhgal stub biaj le'a gat
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Cha utezh Jesús isatibtop be
xmen na, ndab xa:
—Bla'ach bego, le'a beuna
ncha'be Jerusalén, sa yoo itea
be ta mke'a bexa polta sakndo'
Dios cuent ten na' ndee, Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo. 32 Le'a na' yak
cuent ndo' ya'a bexa na'anpa xa
judio. Le'a bexa wa usalad gunno
na', no xela iní'i bexa ndo' na',
no uchukko bexa ndo' na'. 33 No
uzhebpa kin bexa na', we'e gut
bexa na'. Parea gal wizh yon le'a
na' ibangal ndo' gealgut.
34 Ná le'a be xmen Jesús ni lá
ini'í bexa xta'an mbidi'izh Jesús,
geal le'a ta wa dub ta lá yoo gan
yakbe'ena bexa.

Jesús myunyakna dub xa lá na' gezh Jericó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Le'a gor na yá ncha'laya' gax
Jesús gezh Jericó, le'a to'o nes wa
nsob dub xabgi'i lá na', nab xa
med ndo' be men. 36 Le'a gor na
mbi'ín xa ncha'tid be men, cha
unabdi'izh xa ndo' bexa wa ná
xta'an ta wa. 37 Le'a bexa wa cha
ndab:
—Le'a sa ndee nseatid Jesús xa
Nazaret.
38 We'e cha uge' ndab xa:

—¡Jesús, xin David! ¡Blats
ladna go na'!
39 Le'a bexa na nseabe ned wa
cha uteyo xa wa ndab bexa:
—Lá kwezhta lu xa ba'.
Parea le'a xa ndi mas uge' ndab:
—¡Xin David! ¡Blats ladna go
na'!
40 We'e le'a Jesús cha ngwa'iso',
cha unibe'e xa ya'yo'o bexa xa lá
na' wa. Le'a gor na ulansea xa,
cha unabdi'izh Jesús ndo' xa ndab
xa:
41 —¿Xta'an nlad lu gunno na'
lu?
Le'a xa cha ndab:
—Señor, le'a na' nlad ina'.
42 Le'a Jesús cha ndab:
—Nat myakna lu lak mge' ladna
lu na'.
43 Bi le'a gor wa le'a xa cha
mna'la, cha no xa usankea tso'o
Jesús, ndab xa le'a Dios uzhe'eb
dub Dios juert. No itea be men na
uni'í ta wa noga li ndab.

19

Jesús mzhe'al Zaqueo

1 Le'a gor ulaya' Jesús gezh
Jericó, le'a xa nseatid len gezh
wa. 2 Le'a sa wa ncho dub xa
rik nsalea' Zaqueo. Le'a xa wa
xa nibe'e ten bexa nsen med, ta
nkix be men ndo' gobier Roma.
3 Le'a xa nlad ini'í Jesús, parea
le'a xa lá na' Jesús tant kwa'ad
men nde sa wa, le'a xa wa dub
xa uxu'ubma. 4 Cha uxax mned
xa ndo' be men wa, cha ukea xa
ndo' dub ya sicómoro sa itid Jesús
ndontsa ini'í xa Jesús. 5 Le'a gor
ulaya' Jesús sa wa, cha mwi'i xa
ga'ap ndo' ya wa, cha ndab xa
ndo' xa wa:
—Zaqueo, uxax ula' sa ba', le'a
te'al ndee le'a na' nsabndo' yo'o ta
lid lu.
6 Le'a Zaqueo cha uxax ula',
nten ladna xa mbi'i xa Jesús ta
lid xa. 7 Le'a gor uni'í be men ta
wa, itea bexa ndenisi Jesús, ndab
bexa le'a Jesús uyote len lid dub
xa ugap. 8 Ngol gor le'a Zaqueo
cha uso' ndab ndo' Jesús:
—Bwi'i go Señor, le'a na' usa itol
be ta'a ndap na' ndo' bexa uban
nak. No tal ncho xa mbin wa'an
na' med ten na, le'a na' yun cuent
med wa gast dap biaj.
9 Le'a Jesús cha ndab ndo' Za-
queo:
—Nat le'a Dios mtsu'u ke ten
lu no ke ten bexa ltsa'a lu, geal
le'a lu nge' ladna Dios lak mge'
ladna Abraham Dios. 10 Le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
ndalkwan bexa sit nak wats Dios,
ndontsa ko na' bexa ndo' be ke ten
bexa.

Dub cuent ten ti'i med nsak

11 Le'a bexa na ndeyo'ón ta
ndadi'izh Jesús wa ndanbe'e le'a
tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo
yamer ilen. Ta we'e le'a Jesús
cha msaktabe'e stub ta'a, geal le'a
xa nso'la gax sa nde Jerusalén.
12 Ndab Jesús:
—Uyo'o dub xabgi'i nsak. Le'a
xa wa list nso' ya' stubga nacion
sit. Le'a sa wa le'a dub xa mas
nibe'e usa'a permis gak xa rey
le'aka lazh xa, le'a tso'o wa cha
yach xa. 13 Le'a gor na biseata
ito'o xa nsak wa, cha utezh xa
dub ti'i xmos xa, cha msa'a xa
dub ga'ga med nsakpa gunno bexa
ti'in ndalen li na'an xa. 14 Parea
le'a be men lazh xa wa nxee ladna
ndo' xa, cha mtu'ub bexa dub men
gab ndo' xa mas nibe'e wa le'a
bexa lazh xa nsak wa lá nlad le'a
xa wa gak rey.
15 'Ná le'a xa mas nibe'e wa
ulaxo'obka xa wa gak xa wa rey.
Le'a gor na mlansea' xa lazh xa,
cha utezh xa be xmos xa, bexa na
li msa'a xa dub ti'i med nsak ndo'
na wa, ndontsa ini'í xa na xti'in
mbinno bexa ta wa. 16 Le'a mos
ned wa ulen cha ndab: "Señor,
le'a med li msa'a go wa myak dub
ti'i-yá." 17 Le'a rey wa cha ndab:
"Uzhebpa wen lu mos. Le'a ta
na li wen mbin lu ti'in nsea dub
tuzh med ndee wa, ta we'e le'a nat

le'a lu inibe'e dub ti'i gezh." 18 No
liga ulen xa itop wa, cha ndab xa:
"Señor, le'a dub med li msa'a ga
wa myak dub ga'ay-a." 19 Le'a rey
wa cha ndab: "Le'a lu no inibe'e
dub ga'ay gezh."
20 'Cha ulenga xa yon wa ndab:
"Señor, ndee med ten go. Le'a na'
ndee ulocha'aw med ndee ndo'
dub ble'a lad. 21 Le'a na' nzheb
ndo' go, geal le'a na' uní le'a go
uzhebpa dub xa nibe'e. Nsen
ga be ta'a ni lid ta ten ga, no
ntele'e ga be ta'a ni lid go ngas."
22 Le'a rey wa cha ndab: "Le'a
lu dub mos uzhe'eb ugap. Le'a
be di'izh ndab lu wa nluu le'a lu
ugap ndun. Tal le'a lu uni'í le'a
na' ndee dub xa uzhebpa nibe'e,
no nsen na' be ta'a ni lid ta ten
na', no ntele'e na' be ta'a ni lid
na' ngas, 23 ¿xta'an lá nga'ula'a
lu med ba' banco, ndontsa nat
nseal na' isen na' be xin med wa?"
24 Cha ndab xa ndo' bexa nde sa
wa: "Blat bega med nsén xa ba',
cha bsa'a bega-yá ndo' xa nsén
dub ti'i med ba'." 25 Ná le'a bexa
cha ndab: "Señor, le'a xa ba' yá
ndapla dub ti'i-yá." 26 Le'a rey cha
ndab: "Le'a na' gáp le'a tal ton
utsin gun, le'a bexa mas sian ta'a
ika'a. Ná le'a tal ton na'anpa utsin
gun, le'a bexa slat be ta ndido
ndap xa wa. 27 Ná le'a bexa na
li ndakloo ndo' na' wa, bexa na lá
nlad gak na' rey ten bexa, utseano
bega bexa sa ndee. Cha ulobto'og
bega gen bexa."

Jesús uyote Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús
ta wa, cha ncha'ata xa Jerusalén.
29 Le'a gor na yá nsalaya' gax bexa
gezh Betfagé no gezh Betania, no
gax Bet Olivo, cha mtu'ub Jesús
top be xmen na, 30 ndab xa ndo'
bexa wa:
—Wa' bega len gezh nde mas
ndo' ndee. Le'a gor na yate bega
to'o gezh ba', le'a sa ba' ini'í bega
nso' nchii dub burr tuzh, dub ma
ni dub men gol sob tso'o ma. Cha
uxa'ak bega ma, go'o bega ma sa
ndee. 31 Le'a tal ton gab ndo'
bega ná xta'an ngi burr ba' nxa'ak
bega, cha gud bega le'a Xa Nibe'e
wa gunti'in ma.
32 We'e le'a be xmen Jesús wa
cha ncha'be. Cha mzheal bexa
burr wa lakka ndab Jesús. 33 Le'a
gor na ndeuxa'ak bexa ma, le'a be
xwan ma cha ndab:
—¿Xta'an nxa'ak bega burr ba'
zha?
34 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a Xa Nibe'e wa gunti'in ma.
35 Cha mbi'i bexa ma wats Jesús.
Cha mxo'ob bexa dubga xab bexa
tso'o ma. Cha usob Jesús tso'o ma.
36 Le'a be men cha mte be lad nbix
bexa ndo' nes sa isea ma wa.
37 Le'a gor na ncha'bela'yo'o
bexa Bet Olivo, le'a bexa kwa'ad
na nseabenkea tso'o Jesús wa
mten ladnabe, uge' ndab bexa
le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il,
geal le'a bexa uni'í be uyon mbin
Jesús. 38 Uge' ndab bexa:
—¡Dios uzhebpa nla'ach xa
nibe'e ba', xa na mtu'ub Dios Xa
Nibe'e! ¡Uzhebpa wen yoo be
men ndo' Dios gibe'a! ¡Si'il nak
Dios nsob ga'ap!
39 Le'a lat be men wa no pla
bexa fariseo nseabe, cha ndab
bexa ndo' Jesús:
—Mech, uteyo ga be xmen ga
ba' na'antapa li gab bexa.
40 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp le'a tal bexa ndee
na'anpa iní'ibe, le'a be ge' ba' le'a
isaxan iní'i.
41 Le'a gor na ulaya' bexa sa
nluxe'a Jerusalén, le'a Jesús cha
mwi'i ndo' gezh wa, cha mbi'in xa,
42 ndab xa:
—Gezh Jerusalén, uzhebpa nlad
na' yakbe'ena lu ta ncho wizh nat,
le'a ta wa le'a sun gan wen yoo
lu. Parea le'a nat le'a lu lá yoo
gan yakbe'ena-yá. 43 Gal dub wizh
ilen be men ukendo' lu, gunde'e

bexa dub muro idub gangeak wats
lu, no idub gangeak kwe bexa
ukendo' bexa lu. 44 Cha ulate bexa
lu Jerusalén, no bexa ncho sa ba'
gatbe. Ni stub ge' ten lu lá kwi'ibta
tso'o ltsa'a na, ke na lá igondo' lu
le'a Dios mbi'id ndo' lu.

Jesús ulantu'ub bexa nado'oti'ix ta'a tale ten ni'i ten Dios
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Le'a Jesús cha ncha'a tale
ten ni'i ten Dios, cha usaxan
ngontu'ub xa bexa na nado'oti'ix
be ta'a sa wa. 46 Ndab Jesús:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab Dios: "Le'a lid na' nak dub
sa ndadi'izhno be men na'." ¡Ná
le'a bego ndi ndanno-yá cuent dub
ge'lo'o ten wa'an!
47 Le'a Jesús itea wizh nluu be
men wats ni'i ten Dios, parea le'a
be ule'ay nibe'e, no be mech ten
ley, no bexa nsak ten gezh wa
nkwa'an ná xte'e gut bexa Jesús.
48 Parea le'a bexa ni lá izheal xte'e
gut bexa xa, geal le'a itea be men
uzhebpa nla'ach ta nluu Jesús.

20

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 Ngol stub wizh le'a Jesús nlu-
ugal be men tale ten ni'i ten Dios,
ndadi'izh xa di'izh wen ten Dios.
We'e le'a be mech ten ley, no be
ule'ay nibe'e, no bexa gox nsak
ulen wats Jesús. 2 Cha ndab bexa
ndo' Jesús:
—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu ta wa
zha? ¿Nati ton mtu'ub lu gun lu
ta ndee?
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a
ndo' bego, ika'ab bega-yá: 4 ¿Ton
mtu'ub Juan ulalea' Juan be men
zha? ¿Dios nate dub men?
5 Le'a bexa cha ndabbe ndo'
ltsa'a na:
—Tal le'a beuna gab le'a Dios
le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús
inabdi'izh ná xta'an lá ngungea
ladna beuna xa. 6 Ná tal gab
beuna le'a Juan dub men mtu'ub,
le'a be men ndee ula'ge' beuna
gast gat beuna, le'a bexa itea
mbingea ladna le'a Juan dub xa
mbidi'izh sakndo' Dios.
7 Ta we'e cha uka'ab bexa ndab
bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub
Juan.
8 Le'a Jesús cha noga ndab:
—Na' noga lá gáp ton ulaxo'ob
na' gun na' be ta ndee.

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv
(Mt. 21:33-46; Mr. 12:1-12)

9 Cha mbidi'izh Jesús dub ta'a
msaktabe'e xa, ndab xa ndo' be
men:
—Uyo'o dub xabgi'i ngos sian ya
uv ndo' dub ble'a yo si'il. Cha
mkwa'an xa pla be men ula'ach
sa wa, cha gal zha ite bexa uv
usa'a ya wa. Le'a xa ten yo wa
cha uka'an kwenpa. 10 Le'a zha na
yá ngol tiemp ten uv, cha mtu'ub
xa dub xmos xa ya' ndo' be men
nla'ach sa wa, ya'yo'o xa be ta
na ndal xwan yo wa. Ná le'a
be men wa ndi udin mos wa.
Cha na'an xta'an usa'a men wa
yo'o xa. 11 Le'a xwan yo wa cha
mtu'ubgal stub mos. Ná le'a bexa
ndi uzhe'eb udingal xa wa, cha
na'an xta'an usa'agal bexa yo'o
xa. 12 Le'a xwan yo wa mtu'ubgal
stub mos. Le'a be men wa cha ndi
mtsawi'i xa, no ulantu'ub bexa xa.
13 'We'e le'a xwan yo wa cha
mbinbe'e ndab xa: "¿Xte'e gun
na' nat? Le'a na' utu'ub xi'ín na',
xa na nkwea' lad na'. Le'a be
men wa sapka mod ndo' xa wa."
14 Ná le'a gor na uni'í bexa xa, cha
ndi ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
"Le'a xa ba' le'a ya'anno yo ndee.
Ncha'yut beuna xa, cha ya'anno
beuna-yá." 15 Cha ulo'o bexa xa
dub lad to'o yo wa, cha mbit bexa
xa.
Cha unabdi'izh Jesús ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Xte'e
gunno xwan yo wa bexa? 16 Le'a

xa wa ilen gut bexa wa, cha usa'a
xa yo wa ndo' be men xa'aga
ula'ach-a.
Le'a gor na mbi'ín be men ta
wa, cha ndab bexa:
—¡Dios nunk lá ula'a yoo ta wa!
17 Le'a Jesús cha mwi'i ndo'
bexa, cha ndab xa:
—¿Lá ini'í bega xte'e nkeani'i
di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e
ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon
le'a nsak nbexan ni'i.

18 Le'a itea bexa na ilayat tso'o ge'
wa, le'a bexa wa syu'be. Le'a bexa
ila' ge' wa tso'o na, le'a bexa wa
sachke'e.
19 Bi le'a gor wa le'a be
ule'ay nibe'e no be mech ten ley
nlad isen Jesús, geal le'a bexa
myakbe'ena le'a Jesús li ndab
cuent ten bexa. Ná le'a bexa
nzhebga ndo' be men.

*Be men unabdi'izh cuent ten
med nkix bexa ndo' gobier Roma
(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)*

20 Cha mtu'ub bexa wa pla be
men cuentta bexa wen nak ya'yun
preb Jesús, ndontsa gap bexa dub
ta usake bexa Jesús ndo' xa na
ndon le'a nibe'e sa wa. 21 Le'a
bexa wa cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go
ndadi'izh gealngea. No ni lá
nla'ach go ta ndab be men, no
ni tal xte'e nak be men. Le'a go
ndi wen nluu lak nlad Dios gak be
men. 22 Nat gud go, ¿nsabndo' kix
beuna med nab César xa nibe'e
Roma, nate na'anpa kix beuna ta
wa?
23 Ná le'a Jesús mgenlana ta
ugap ndanbe'e bexa, cha ndab
Jesús:
—¿Xta'an ndun bega preb na'
zha? 24 Bsa'a bega dub med iwi'i
na'-yá. ¿Ton gek ná no lea' ná
nkea las med ndee zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Gek César no lea' César.
25 Cha ndab Jesús:
—Bsa'a bego be ta ten César
ndo' César. Le'a ndo' Dios bsa'a
bego be ta ten Dios.
26 Le'a bexa wa ni lá ngun gan
ngab Jesús dub ta lid le'a nak ndo'
ga'al be men wa. Ndi ngwanseana
bexa xte'e uka'ab Jesús, cha yá
na'anta xte'e ngab bexa.

*Bexa saduceo unabdi'izh ná
xte'e iban be men ngut
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)*

27 We'e le'a pla bexa saduceo
cha ulen wats Jesús. Le'a itea
bexa saduceo ndangea ladna le'a
bexa ngut wa yá lá ibantabe.
Cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús,
28 ndab bexa:
—Mech, le'a ley mke'a Moisés
ndab le'a tal ton dub xabgi'i gat,
ná lá ngap xa xin xa, le'a wit xa
wa nsabndo' uchilya'ano xagots
ten xa ngut wa, ndontsa tal gap
bexa dub me'ed le'a me'ed wa gak
cuent xin xa ngut wa. 29 Uyo'o
dub ga'ad wit xa. Le'a xa ned wa
mchilya'ano dub xagots, cha tso'o
wa ngut xa, ni lá ngap xagots wa
xin xa. 30 We'e cha mchilya'ano
wit itop xa wa xagots wa. Le'a
xabgi'i wa cha nogal ngut ni lá
ngapgal bexa xin xa. 31 Le'a wit
yon bexa wa litsagal ngwasea. Li
ngwasea isaga'ad wit bexa wa, ná
ni dub xa lá ngap xin na. 32 Tso'o
wa le'a xagots wa cha noga ngut.
33 Le'a zha na iban bexa ngut
wa, le'a lat bexa wa ¿ton gak
xabgi'i ten xagots wa zha, xa na li
mchilya'ano isaga'ad xabgi'i wa?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a be men nde ndo' gizh-
liyo ndee nchilya'ano ltsa'a na.
35 Parea gal zha na gab Dios ná
ton iban ndo' gealgut, le'a bexa wa
na'antapa uchilya'ano be ltsa'a na
zha wa. 36 No ni lá gatta bexa,
le'a bexa ndi gak cuent be angel
ten Dios. No gak bexa xin Dios

ta na ubangal bexa. 37 Parea le'a
cuent ten ta na iban bexa ngut
wa, le'a Moisés le'a mluu le'a bexa
ngut wa ibankabe, zha na mke'a
xa le'a dub yagich nsayol'. Le'a
sa wa ndab-a le'a Dios nak Dios
ndankea Abraham, no Isaac, no
Jacob. 38 Le'a Dios na'anpa Dios
ten bexa ngut, le'a xa ndi Dios ten
bexa nban. Ta we'e uni'í beuna
le'a bexa wa nbanka. Le'a cuent
ten Dios le'a itea bexa ngutla bi
nbankabe.
39 Le'a ncho be mech ten ley cha
ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'aka nak ta ndab go.
40 We'e le'a be men wa ni lá
ngunta rages inabdi'izh bexa ndo'
Jesús.

¿Xte'e ndab David ná ton nak Cristo wa?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 We'e cha ndab Jesús ndo'
bexa wa:
—¿Xta'an ndab be men le'a zha
ilen Cristo le'a xa wa nak xin
David? 42 Ná le'a David wa le'aka
mke'a libr ten Salmos, ndab-a:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa
Nibe'e na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
43 gast gal gor ute na' bexa
ndaklono lu xan ndats lu."

44 Le'a David ndab le'a Cristo nak
Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo
gan gak Cristo wa xin David zha?

Jesús ndab le'a be mech ten ley lid le'a ndun
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Le'a gor na ndeula'ach itea be
men wa, le'a Jesús cha ndab ndo'
be xmen na:
46 —Bla'ach bego lá gak bega
lak nak be mech ten ley, le'a
bexa ndal ladna ndesea nak lad
ko'ol. No nlad bexa utsin inidi'izh
be men ndo' bexa be ndo' xge'e.
No nti bexa be sa mas nsak isob
bexa len be ni'i sa nzhealbe beuna
xa judio. No liga ndun bexa
sa nda'daw bexa sa nyo'o dub
gast. 47 Nsea nlat bexa itea ta
ndap be xagots ngut xabgi'i ten
na. No kwenpa ndadi'izhno bexa
Dios ndontsa gab men le'a xa
ndankeaka Dios. Le'a na' gáp
le'a bexa li ndun wa mas uzhe'eb
gealkwea' ini'í.

21

Dub xagots prob msa'a gon
(Mr. 12:41-44)

1 Le'a Jesús cha mwi'i ná xte'e
nsa'a be men rik wa med gon gax
wats ni'i ten Dios. 2 Le'a dub
xagots prob ngut xabgi'i ten na no
msa'a top med byux uxee nsak.
3 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a xagots prob
ndee msa'a mas sian med ndo'
iteanak bexa ba'. 4 Le'a bexa
msa'a sbe'en ta mya'an sobrtsa,
parea le'a xagots ndee msa'a
iteanak med isi'i xa be ta nki'in xa.

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Le'a ncho bexa ndadi'izh
ndo' Jesús cuent ten be ge' chul
nakcha'aw ni'i ten Dios, no be ta
chul msa'a be men usaxkwa'a sa
wa. Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa
wa:
6 —Le'a gal dub wizh le'a itea be
ta lba'a na' bego ba' ilate, gast ni
stub ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a
na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Le'a bexa wa cha unabdi'izh
ndo' Jesús ndab bexa:
—Mech, ¿pol gak ta wa zha?
¿Xte'e ini'í besa zha yamer gak-a
zha?
8 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bla'ach bego na'an ton
ukedino bega. Le'a kwa'ad be
men ilen gab le'a xa nak Cristo
xa na mtu'ub Dios. No gab bexa
le'a tiemp wa yá nso' gax. Parea lá
isankea bega tso'o bexa wa. 9 Le'a
gor na go'ón bega ncho guerr no

ncho be men ndakloo ndo' bexa
nibe'e bexa, lá yu' ladna bega.
Le'a ta wa ga nedka nsabndo' li
gak, ná le'a zha wa biseata gal be
wizh lult.
10 No ndab Jesús:
—No gal zha wa kuyo be nacion
no stubga nacion. Le'a be xmen
dub xa nibe'e kuyono be xmen
stubga xa nibe'e. 11 No gak be xo'o
ubi'i. No ncho be sa uzhebpa yoo
win no gealgizh ugi'i. Le'a gibe'a
iluu be ta yanseana be men no
izheb bexa.
12 ’Ná le'a gor na biseata yoo
itea be ta ndee, le'a be men isen
bega, no isankea bexa tso'o bega,
no go'o bexa bega len be ni'i
sa nzhealbe bexa judio, sa usake
bexa bega. No go'o bexa bega
litgi'ib, no usake bexa bega ndo'
bexa nakti'in ubi'i ke na nak bega
xmen na'. 13 We'e sak gudi'izh
bega di'izh ten na' ndo' bexa
wa. 14 Ná lá gunbe'e bega xte'e
utsakndo' bega ika'ab bega ndo'
bexa wa, 15 le'a na' usa be di'izh
ika'ab bega, ta na ni dub bexa
nyono bega lá gun gan ika'ab. Ni
lá yoo gan gab bexa le'a ta ndab
bega wa na'anpa utsin nak. 16 Le'a
ncho xus bega no wit bega no
ltsa'a bega no amig ten bega le'aka
yun cuent bega. No gast gut bexa
ncho bega. 17 Le'a itea be men
ixeeno ladna bega ke na nak bega
xmen na'. 18 Ná le'a na' gáp ni dub
gichgek bega lá gak perdid. 19 Le'a
tal bega uxik ndo' be gealkwea'
wa, le'a bega gal uso' gealnaban
nsa'a Dios.
20 ’Le'a gor ina' bega le'a kwa'ad
be soldad nde gangeak Jerusalén
ndee, we'e ini'íla bega le'a tiemp
initndo' Jerusalén yá ngol. 21 Le'a
bexa ndencho Judea nsabndo'
uxo'onbe ya'be bexa be ge'e ubi'i.
Le'a bexa ndencho Jerusalén
uxo'on gezh ndee. Le'a bexa
ndesea ge'e yá lá ilenta xa sa ndee.
22 Le'a zha wa uzhebpa ini'í bexa
gealkwea', no gakka itea be ta
nkeani'i di'izh ten Dios. 23 Le'a be
xagots nso'no me'ed no be xagots
ndap medo'o uzhebpa kwea' itid.
Le'a be men uzhebpa gealkwea'
si'il ini'í zha wa, no uzhebpa juert
yoo bexa ncho sa ndee. 24 Le'a
kwa'ad bexa Israel gat ndo' spad,
no sit go'o be men kwa'ad bexa
wa stub nacion xa'aga. Le'a bexa
na'anpa xa Israel gunno Jerusalén
ndee lakta nlad bexa, gast gal
wizh idub tiemp ula'a Dios li gun
bexa ta wa.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo

(Mt. 24:29-35,42-44; Mr. 13:24-37)

25 ’Le'a wizh no mbe'e no be
mbeal xa'aga ina' ndo' lak na'-yá
nat. Le'a be men ncho ndo' gizh-
liyo uzhebpa izheb, no ni lá ini'í
bexa xte'e gun bexa tant uzhe'eb
nbezh nitsdo'o no be golp ten nits.
26 Le'a be men gast itid te'al ladna
tant izheb bexa ini'í bexa be ta
yoo ndo' gizhliyo, no gast idub
gibe'a iwi'in. 27 We'e le'a be men
ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, ilennogal juers ten Dios
lat xkaw nsea dub xe'a si'il. 28 Le'a
gor na isaxan yoo be ta ndee lá
izheb bega, ndi bten ladna bega
le'a na' yamer ilen.
29 No ndab Jesús:
—Bwi'i bega lak nak be ya la'aw
no itea be ya. 30 Le'a zha na li
nxich be ya wa, le'a bega uni'íka
le'a tiemp bigi yá gal. 31 No
liga zha na na' bega ncho be ta
ndee wa, we'e ini'í bega le'a tiemp
inibe'e Dios ndo' gizhliyo yamer
ilen.
32 ’Le'a na' gáp ndo' bego le'a
itea be ta ndee itidka zha na
biseata gat be men ncho tiemp
ndee wa. 33 Le'a gibe'a nsea
gizhliyo initndo', parea le'a be ta
ndáp na' ndee na'anpa initndo'.
34 ’Bla'ach bega le'aka bega
na'anpa gaw bega uzhe'eb, no

na'anpa gun bega gealgu, no ni
lá yu' ladna bega be ta ndo' gizh-
liyo ndee. Ndi list ute bega, le'a
wizh we'e uxax ilen tso'o bega.
35 Le'a wizh wa ilenka cuent dub
tramp tso'o be men ncho idub
ndo' gizhliyo. 36 Ta we'e list ute
bega, bidi'izhno tse'e bega Dios,
ndontsa uxik bega ndo' itea be ta
uzhe'eb yoo ndo' gizhliyo ndee, no
gun bega gan kwe bega ndo' na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
37 Itea be wizh le'a Jesús nluu
be men tale ten ni'i ten Dios. Le'a
gor te'al le'a xa nda' Bet Olivo.
38 Le'a iteanak be men Jerusalén
wa itea tempran nda'yo'ón bexa
ta ndadi'izh Jesús tale ten ni'i ten
Dios.

22

Judas ndab le'a syun cuent Jesús

(Mt. 26:1-5,14-16; Mr. 14:1-2,10-11; Jn. 11:45-53)

1 Le'a zha na nsayal gax ujest
Pascua, zha ndaw bexa judio pan
lá nyo'o levadur, 2 le'a be ule'ay
nibe'e wa no be mech ten ley
nkwa'an bexa na xte'e gut bexa
Jesús dub mod lá ini'í be men-a,
geal le'a bexa nzheb ndo' be men.
3 Le'a maxu'u cha uyo'o len
lado'o Judas Iscariot, dub xa nak
dub isatibtop be xmen Jesús.
4 Cha ngwa'yadi'izhno xa be
ule'ay nibe'e, no bexa nibe'e ten
bexa nla'ach ni'i ten Dios, ná xte'e
yun xa cuent Jesús ndo' ya'a bexa
wa. 5 Le'a bexa wa cha mten
ladnabe, ndab bexa le'a bexa
usa'a med ika'a Judas. 6 Le'a Judas
cha uni lak ndab bexa wa, cha
usaxan nkwa'an xa xte'e yun xa
cuent Jesús, dub mod na lá ini'í
be men ta wa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa

(Mt. 26:17-19; Mr. 14:12-16)

7 Le'a ngol wizh ndaw bexa
judio pan lá nyo'o levadur, wizh
ndut bexa dub borreg ndaw bexa
cuent ten ujest Pascua, 8 le'a Jesús
cha mtu'ub Pedr no Juan, ndab xa:
—Wa'yunde'e bega ta gaw be-
una ujest Pascua.
9 Le'a bexa wa cha unabdi'izh
ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Pa nlad go gunde'e besa ta
wa zha?
10 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba',
le'a to'o gezh wa izhe'al bega dub
xabgi'i no'o dub te ncho nits. Cha
isankea bega tso'o xa gast len ni'i
sa ilansea' xa wa. 11 Cha gud bega
ndo' xwan ni'i wa: "Le'a mech
nabdi'izh ná ma len cuart gawno
mech be xmen xa ta ten ujest
Pascua." 12 Le'a xa wa cha uluu
dub cuart si'il ndo' bega, ta nde
gek ni'i wa. Le'a sa wa listla nde
be ta gunti'in bega. Cha binde'e
bega be ta gaw xche'e beuna sa
wa.
13 We'e le'a Pedr no Juan cha
ncha'be, cha mzhealka bexa men
wa, no be ta ndab Jesús wa. Cha
mbinde'e bexa ta gaw bexa ujest
Pascua.

Jesús udaw xche'e no be xmen na

(Mt. 26:26-30; Mr. 14:22-26; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

14 Le'a ngol gor gaw xche'e
bexa, cha usob Jesús ndo' mes no
be xmen xa. 15 Cha ndab Jesús:
—Uzhebpa nten lad na' gawno-
gal na' bega cuent ten ujest Pas-
cua nattsa biseata gat na'. 16 Li
ndáp na' ta wa geal le'a na' yá
na'antapa gaw cuent ten ujest
ndee, gast gal tiemp inibe'e Dios
ndo' gizhliyo.
17 Cha usen Jesús dub vas ncho
vin ten uv, cha msa'a xa xno ndo'
Dios, cha ndab xa:
—Itea bego gu ta ndee. 18 Le'a
na' gáp ndo' bega le'a na' yá lá
go'ota vin ten uv gast gal zha ilen
tiemp inibe'e Dios.
19 Cha liga usen xa pan, cha
msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a

xa-yá, msa'a xa-yá ndo' bexa wa,
ndab xa:
—Le'a pan ndee be'al las na', ta
usa na' por bego. Nat isaxan bega
gun bega ta ndee, ndontsa lá yalad
bega le'a na' ngut sakndo' bega.
20 Le'a gor na mtayaw xche'e
bexa, cha usengal Jesús dub vas
ncho vin, ndab xa:
—Le'a ta ndee ten ten na' usa
na' por bego. Le'a ta ndee nluu
le'a nat le'a Dios mbinno be men
dub trat kub, ná xte'e wen ya'an
bexa ndo' Dios.

Dub xmen Jesús le'aka yun
cuent Jesús
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Jn.
13:21-30)

21 ’Ná le'a nat le'a xa na yun
cuent na' no nsob ndo' mes ndee.
22 Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, iti'idka lak nsabndo'-yá,
parea pro'ob xabgi'i na yun cuent
na' ndo' ya'a bexa wa.
23 Cha usaxan be xmen Jesús
unabdi'izh ndo' be ltsa'a na, ndab
bexa:
—¿Tonma beuna nde ndee yun
cuent xa?

¿Ton ndon le'a nsak?

24 Le'a be xmen Jesús cha us-
axan ndeyoto'o lat be ltsa'a na ná
ton mas nsak. 25 Ná le'a Jesús cha
ndab:
—Le'a bexa nibe'e be nacion
na'anpa ula'a gun be men dub ta
na'anpa nibe'e bexa. Le'a bexa
wa le'atsa ndab le'a bexa uzhebpa
be ta wen ndun. 26 Parea le'a
bego ndee na'anpa nsabndo' li
gak. Le'a bexa mas nsak wa
nsabndo' ndi gak cuent dub xa
ndon le'a tuzh. Le'a dub xa nibe'e
wa nsabndo' gun ti'in ndo' iteata
bega. 27 ¿Ton mas nsak? ¿Xa nsob
ndo' mes, nate xa ndun ti'in ndo'
xa wa? Le'a xa nsob ndo' mes wa,
le'a xa mas nsak. Parea le'a na'
ndee nkeseano bega cuent dub xa
ndun ti'in ndo' bega.
28 ’Le'a bego le'akama nak bexa
mxik ndo' itea be ta ugan uti'id
na'. 29 Ta we'e le'a na' usa juers
ndo' bega ndontsa inibe'e bega,
lak nsa'a Xus na' ta nibe'e na',
30 ndontsa gaw bega no goo bega
ndo' mes ten na' sa inibe'e na'.
No kadga dub bega isob sa inibe'e
bega ndo' isatibtop xkwa'a bexa
Israel.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá
nchando' Jesús
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn.
13:36-38)

31 No ndab Jesús ndo' Simón
Pedr:
—Simón, Simón, le'a maxu'u
unab bega ndo' Dios gunno
maxu'u bega lak ngo'o bexa xab
trig. 32 Parea le'a na' na'ab ndo'
Dios gakno lu, lá ula'a lu ta nge'
ladna lu na'. Le'a gor na yach lu
stub biaj ige' ladna lu na', gokno
be ltsa'a lu dubtsa kwe bexa ige'ka
ladna bexa na'.
33 Le'a Simón cha ndab:
—Señor, le'a na' saano go gast
litgi'ib, no tal go gat le'a na' no gat.
34 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Pedr, le'a na' gáp ndo' lu, le'a
te'al nat gor biseata kwezh boy,
le'a lu mkwi'inla chon biaj, ndab
lu le'a lu lá nchando' na'.

Jesús ndab xte'e nsabndo' gun
be xmen na

35 No ndab Jesús ndo' be xmen
na:
—Le'a zha na mtu'ub na' bego
li lá ngo'o bega bols, no ni med,
no ni stub nes ndab bega, ¿ncho
xta'an mbin jwalt zha wa zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Na'an xta'an ngun jwalt zha
wa.
36 Cha ndab Jesús:
—Le'a nat le'a bego na ndap
bols no med, bi'i bega-yá. Le'a
bego na lá ndap spad, bdo'o bega
dub xab bega cha usi'i bega dub
spad. 37 Le'a lak nkeani'i di'izh
ten Dios cuent ten na', le'a ta wa
gakka cumplir. Le'a ta wa ndab:
“Le'a be men mbinno xa cuentta
dub xa ugap.” Le'a itea be ta ndab

di'izh ten Dios cuent ten na' wa,
le'a ta wa gakka cumplir.
38 Le'a be xmen Jesús cha ndab
ndo' xa:
—Señor, le'a sa ndee nde top
spad.
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Yá lá gudi'izhta beuna ta wa.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Cha uto'o Jesús ncha'a Bet
Olivo lakka ndun xa. Le'a be
xmen xa cha no usankea tso'o xa.
40 Le'a gor na ulaya' bexa sa wa,
cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Unab bega ndo' Dios gakno
bega, ndontsa na'anpa utsabgix
maxu'u bega.
41 Cha nab Jesús usea stub tuzh
sa, dub lak sit ntsa'ab men dub
ge'. Le'a sa wa le'a Jesús cha us-
axib mbidi'izhno xa Dios, 42 ndab
xa:
—Xus na', tal le'a go nlad, lá
ula'a go iti'id na' ndo' be gealk-
wea' uzhe'eb ndee. Parea lá gak-a
lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
43 We'e cha mlundo' dub an-
gel uto'o gibe'a msa'a juers ndo'
Jesús. 44 Le'a ta na uzhebpa kwea'
ncho ladna Jesús, le'a xa mas
uzhe'eb mbidi'izhno Dios. Le'a
nits msanits ndo' xa nsala' gast
ndo' yo cuent byach ten.
45 Le'a gor na mtayadi'izhno xa
Dios, cha nsea' xa sa ndebe be
xmen xa. Ná le'a bexa ndeyatsbe
tant uban ncho ladna bexa. 46 Le'a
Jesús cha ndab:
—¿Xta'an ndi ndeyats bega zha?
Goste bega, unab bega ndo' Dios,
ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u
bega.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Bi li nso'yab Jesús ta wa le'a
kwa'ad be men ulen. Le'a Judas
xa no nak isatibtop xmen Jesús
le'a nsea ned ndo' be men wa. Cha
ubii xa, cha mchealto'o xa ndo'
Jesús. 48 Le'a Jesús cha ndab:
—Judas, ¿lba'a myun lu cuent
na' Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo
zha?
49 Le'a bexa ndeno Jesús uni'í ta
wa, cha ndab bexa:
—Señor, ¿kuyono besa bexa no
be spad ndee zha?
50 Le'a dub bexa wa cha
ulobto'og ncha' lad ga'al dub xa
ndun ti'in ndo' ule'ay ndon le'a
nsak. 51 Le'a Jesús cha ndab ndo'
be xmen na:
—Unika-yá. Bla'a bego bexa ba'.
Le'a Jesús cha mgal ncha' xa wa,
cha myakna-yá. 52 Cha ndab Jesús
ndo' be ule'ay nibe'e, no ndo' bexa
nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten
Dios, no ndo' bexa gox nsak, bexa
na nseabegi'i Jesús, ndab xa:
—¿Xta'an nseano bega spad
nsea garrot, nseabesen bega na'
cuent dub wa'an? 53 Le'a itea
wizh mluu na' be men tale ten ni'i
ten Dios lat bega, ná na'an xta'an
ngunno bega na'. Parea le'a nat
ngolka gor ten bega, gor na gun
maxu'u ta nlad na.

Pedr ndab lá nchando' Jesús
(Mt. 26:57-58,69-75; Mr. 14:53-54,66-72; Jn. 18:12-18,25-27)

54 Cha usen bexa Jesús, cha
mbi'i bexa xa ta lid ule'ay ndon
le'a nsak. Le'a Pedr sittsa
nchankea tso'o Jesús. 55 Le'a tlaw
le ta lid ule'ay wa mkwa'a bexa
gi', cha ute pla bexa wats gi' wa.
Le'a Pedr cha no usob wats bexa
wa. 56 Le'a dub xagots ndun ti'in
sa wa uni'í nsob Pedr sa wa, cha
ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a xa ndee no nkeseano
Jesús.
57 Ná le'a Pedr cha mkwi'in
ndab:
—Xagots, na' lá nchando' ton xa
ba'.
58 Tso'oma wa le'a stub xabgi'i
wa uni'ígal Pedr, cha ndab xa
ndo' Pedr:
—Go no nak xmen Jesús.
Le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab:

—Mgi'i, le'a na' na'anpa no.
59 Ngok pa stub gor tso'o wa, le'a
stub xa ndabgal ndo' be ltsa'a na
cuent ten Pedr:
—Le'a xa ndee ta ugeaka no
ukeseano Jesús, le'a xa ndee xa
Galilea.
60 Le'a Pedr cha ndab:
—Mgi'i, le'a na' lá iní xta'an
ndab lu.
Bi li gor wa zha le'a dub boy
utezhla. 61 Le'a Jesús cha mgeak
mwi'i ndo' Pedr. Le'a Pedr cha
mtse'a ladna ta ndab Jesús: "Le'a
te'al nat gor na biseata kwezh boy,
le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab
lu le'a lu lá nchando' na'." 62 Cha
uto'o Pedr tso'o juer, cha uzhebpa
mbi'in xa.

Be men ndun usaladno Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Le'a be xabgi'i na li
ndeula'ach Jesús wa kwea' uní'i
ndo' Jesús, no udin bexa xa.
64 No mtsaw bexa ndo' Jesús, cha
utichya'a bexa ndo' xa, ndab bexa
ndo' xa:
—¡Gud ton utichya'a ndo' lu!
65 No sianta be di'izh ugap ndab
bexa ndo' Jesús.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Le'a ngot xe'a wa, cha
mzhealbe bexa gox nsak ten bexa
judio, no be ule'ay nibe'e, no be
mech ten ley. Cha mbi'i bexa
Jesús dub sa nzhealbe sbe'en bexa
nibe'etsa ten bexa judio. Cha
ndab bexa ndo' Jesús:
67 —Gud naga lu nak Cristo xa
mti Dios.
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a na' gáp le'a ta
wa na'ka, le'a bego lá gungea
ladna-yá. 68 No tal inabdi'izh
na' ndo' bega, le'a bega lá ika'ab
ndo' na', no ni lá ula'a bega na'.
69 Parea le'a nat idub ncha'a ndo'
ndee, le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, yatso'obgal wats Dios lad
ga'al, Dios xa ndon le'a nibe'e.
70 We'e cha itea bexa ndab:
—¿Nat zha lu nak Xin Dios?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'aka bega ndab-a.
71 We'e le'a bexa wa cha ndab
ndo' be ltsa'a na:
—Yá lá nki'in beuna kwa'adta
xa usake xa. Le'a beuna ndo'ón
ndab xa le'a xa le'aka ta wa.

23

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat
(Mt. 27:1-2,11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Le'a itea bexa wa cha mbi'i
Jesús ndo' Pilat. 2 Cha usaxan
nsake bexa Jesús, ndab bexa:
—Le'a xa ndee nki'il be ltsa'a
besa bexa judio, ndab xa le'a besa
lá nsabndo' kix med ndo' César xa
nibe'e Roma. No ndab xa le'a xa
nak Cristo, dub xa nibe'e.
3 Le'a Pilat cha unabdi'izh ndab
ndo' Jesús:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa
judio zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Goka ndab-a.
4 Le'a Pilat cha ndab ndo' be
ule'ay nibe'e no ndo' be men
kwa'ad wa:
—Le'a na' ni dub ke ten xa ndee
lá ngaizheal na'.
5 Ná le'a bexa wa ndi mas uge'
ndabbe:
—Le'a ta nluu xa ba' nchealuyo
itea be men, ta usaxan nluu xa
Galilea nsea gast Judea ndee.

Pilat mtu'ub Jesús ndo' Herodes

6 Le'a gor na mbi'ín Pilat ta
wa, le'a xa cha unabdi'izh naga
xa Galilea Jesús. 7 Le'a gor na
mbi'ín Pilat le'a Jesús xa Galilea
sa nibe'e Herodes, cha mtu'ub
Pilat Jesús ndo' Herodes. Le'a
Herodes le'agala be wizh wa
ncho Jerusalén. 8 Le'a gor na
uni'í Herodes Jesús, le'a Herodes
uzhebpa mten ladna, geal le'a xa
polta nlad ini'í Jesús. Le'a xa
ndo'ón ndadi'izh be men cuent

ten Jesús, no nlad xa ini'í xa dub
uyon ndun Jesús. 9 Cha uzhebpa
sian ta'a unabdi'izh Herodes ndo'
Jesús, ná le'a Jesús ni lá ika'ab.
10 Le'a be ule'ay nibe'e nsea
be mech ten ley uzhebpa msake
Jesús ndo' Herodes. 11 Le'a
Herodes no be soldad ten na cha
kwea' uní'i ndo' Jesús, cha us-
alad mbinno bexa Jesús, mgak
bexa xa dub lad uyappa, ta ndak
sbe'en bexa nibe'etsa. Cha le'aka
ndo' Pilat mtu'ub Herodes Jesús.
12 Le'a wizh wa mzhealdi'izh Pilat
no Herodes, le'a mas polta le'a
bexa nyobe.

Pilat myun cuent Jesús gat Jesús
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:38—19:16)

13 Le'a Pilat cha mchealte be
ule'ay nibe'e, no bexa nsak, no
kwa'adta be men gezh wa. 14 Cha
ndab Pilat ndo' bexa:
—Le'a bego myun cuent mgi'i
ndee ndo' na', ndab bega le'a xa
nchealuyo be men. Parea le'a
bega ndewi'i le'a na' unabdi'izh
ndo' xa, ná le'a xa lá ngun ni dub
ta na lba'a nsake bega xa. 15 No ni
Herodes lá ngaizheal ke ten xa, ta
we'e mtu'ub Herodes xa le'aka sa
ndee. Le'a bega uni'í le'a xa ndee
ni dub ke gat xa lá ndap xa. 16 Nat
le'a na' utsaksitsa xa, we'eta ula
na' xa.
17 Li ndab Pilat geal le'a itea li'in
zha ndal ujest wa, le'a Pilat ngo'o
dub men nkea litgi'ib. 18 Ná le'a
be men ndi iteanak uge' ndabbe:
—¡Gat Jesús! ¡Bla'a ga
Barrabás!
19 Le'a Barrabás wa nkea litgi'ib
ke na uteyono xa bexa nibe'e
Jerusalén wa, no mbit xa dub
men. 20 Le'a Pilat nlad ula'a Jesús,
cha ndabgal xa ta wa ndo' be men.
21 Ná le'a be men wa uge'gal ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz! ¡Ikea xa
ndo' cruz!
22 Le'a Pilat cha ndabgal biaj
yon:
—Le'a xa ndee na'an xta'an dub
ta ugap ngun. Ni dub ke gat xa
lá ndap xa. Le'a na' utsaksitsa xa,
we'eta ula na' xa.
23 Ná le'a be men wa no be
ule'ay nibe'e ndi mas uge' ndabbe
ikea Jesús ndo' cruz. Kwenpa li
ndab bexa gast plo mbinka bexa
gan. 24 We'e le'a Pilat ndab sunka
ta ndab be men wa. 25 Cha mgo'o
xa dub xa na li ndab be men ito'o
wa, xa na li nkea litgi'ib ke na
mbit xa dub men, no uteyono xa
bexa nibe'e wa. Cha myun Pilat
cuent Jesús ndo' bexa uke'a bexa
xa ndo' cruz, lak nlad be men wa.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Le'a nes ncha'ano be soldad
Jesús, mzhe'al bexa dub xabgi'i
ngwa' ge'e, xa nsalea' Simón xa
gezh Cirene. Cha mbin bexa
juers go'o Simón cruz ten Jesús,
cha mxo'ob bexa-yá tso'o xa,
ncha'nkea xa tso'o Jesús.
27 No kwa'ad be men usankea
tso'o Jesús, nsea lat bexa wa
ncha'a kwa'ad be xagots uge'
ndo'onno Jesús. 28 Le'a Jesús cha
mgeakso' mwi'i ndo' be xagots wa,
cha ndab xa:
—Bego xagots Jerusalén, lá
go'onno bega na', ndi bi'inno bega
le'aka le'a bega no be xin bega.
29 Le'a gal be wizh le'a be men
gab: “Uzhebpa wen yoo be xagots
lá yo'o gan gap me'ed, no bexa
lá yoxinna, no bexa lá ngunga'al
me'ed.” 30 Le'a be wizh we'e gab
be men ndo' be ge'e ubi'i ba':
“Ulayat bega tso'o besa”, no gab
bexa ndo' be bet: “Ulate bega tso'o
besa.” 31 Le'a bexa lnde'e ndanno
na', ná na' ni dub ke lá ndap, mata
bexa ndap ke wa mas gealkwea'
ini'í.
32 Le'a be soldad wa mbi'i no
stop bexa ugap ikea ndo' cruz
wats Jesús. 33 Le'a gor na ulaya'
bexa sa nsalea' tit gek men, cha
mke'a bexa Jesús ndo' cruz. Cha

mke'a bexa dub xa ugap wa ndo'
cruz wats Jesús lad ga'al, le'a stub
xa wa wats lad raves. 34 Le'a Jesús
cha ndab:
—Dios Xus na', binge' ladna go
ndo' be men ndee, le'a bexa ka lá
ini'í xta'an ndunbe.
Cha ulo'o be soldad dub suert
ndontsa ini'í bexa ná tonpa ika'a
be xab Jesús. 35 Le'a kwa'ad be
men ndewi'i sa wa. Le'a bexa
nsak ten bexa judio xela ndení'i
ndo' Jesús, ndab bexa ndo' be
ltsa'a bexa:
—Le'a xa ba' ngokno be men,
nat ulat xa le'aka xa ndo' gealgut,
tal le'a xa ta ugeaka le'a nak Cristo
xa na mti Dios.
36 Le'a be soldad no xela uní'ibe
ndo' Jesús. No msa'a bexa vin ula'
goo xa. 37 Ndab bexa ndo' Jesús:
—Tal lu le'a nak xa nibe'e ten
bexa judio, nat blat le'aka lu.
38 Le'a gek cruz ten Jesús mke'a
bexa dub letr ndab-a: "TA NDEE
XA NIBE'E TEN BEXA JUDIO." Le'a
ta wa nkea di'izh griego, no di'izh
latín, no di'izh hebreo.
39 Le'a dub xa ugap no nkea
ndo' cruz no xela uní'i ndo' Jesús,
ndab xa:
—Tal lu nak Cristo, ula' ndo'
cruz ba', cha uxe'e besa ndo' be
cruz ndee.
40 Ná le'a stub xa ugap wa cha
uteyo xa na li ndab wa, ndab xa:
—Lba'a ntsaksi bexa lu, ¿ná lá
nzheb lu ndo' Dios zha? 41 Le'a
wa nsabndo'ka ndeni'í gealkwea'
ndee, le'a wa ndekix ta ugap mbin
wa. Parea le'a xa ndee ni dub ta
ugap lá ngun.
42 Cha no ndab xa ndo' Jesús:
—Jesús, utse'a ladna go na' gor
na isaxan inibe'e ga.
43 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp le'a wizh nat le'a
lu no yo'ono na' gibe'a.

Jesús ngut ndo' cruz
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Le'a ngol gor gawizh cha
mkaw idub ndo' gizhliyo, gast gor
nkea uyon uzhe. 45 Le'a be gor wa
le'a wizh yá lá nlu'uta. Cha usaw
lad uta'a ncho bse'a len ni'i ten
Dios, ngok top ble'a-yá. 46 We'e
le'a Jesús uge' ndab:
—Dios Xus na', ndo' ya'a ga
uchan na' gealnaban ten na'.
Cha ngut xa.
47 Le'a gor uni'í xa nibe'e ten be
soldad ta uyo'o wa, cha ndab xa:
—Le'a Dios uzhebpa dub Dios
si'il. Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee
dub xa wenka.
48 Le'a itea be men nde sa wa,
bexa na li uni'í be ta uyo'o wa, cha
nsea'be bexa uzhe'eb kwea' ncho
ladna bexa. 49 Na' le'a bexa na
nchando' Jesús sittsa ndewi'ibe,
no liga be xagots na li usankea
tso'o Jesús zha uto'o bexa Galilea.

Jesús mga'ach
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Kosé
xa gezh Arimatea ten distrit Judea.
Le'a xa wa dub xa nsak ten bexa
judio, dub xa wen nak ndo' be
men no ndo' Dios. 51 No nkenkea'
xa zha inibe'e Dios ndo' gizh-
liyo. No na'anpa isak ladna xa ta
mbinno be ltsa'a xa Jesús, bexa
nsak ten bexa judio. 52 We'e
cha ngwa' xa ndo' Pilat unab xa
Jesús. 53 Cha uxe'e xa Jesús ndo'
cruz, cha mtixko xa xa ngut wa
dub ble'a lad nagud. Cha ulo xa
xa wa len dub ba'a cuent nak
ge'lo'o len dub ge'da'a, dub sa ni
dub men gol ga'ach. 54 Le'a ta
wa wizh nsaxkwa'a bexa judio ta
gunti'in bexa wizh ne'e bexa. Le'a
gor mga'ach Jesús dub gor uzhe
yamer yatso' wizh wa.
55 Le'a be xagots na ukeseano
Jesús zha na uto'o bexa Galilea
usankea tso'o Kosé, cha uni'í bexa
pa nde ba'a sa mga'ach Jesús.
56 Cha nsea' bexa le'aka gezh
Jerusalén, cha msaxkwa'a bexa be
ta uxe'e ya'lo bexa las Jesús. Cha

mne'e bexa dub wizh lak nibe'e
ley ten bexa.

24

Jesús mban ndo' gealgut
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Le'a ngol wizh ned ten sman
gor bi ukalta na', uto'o be xagots
wa, ncha'be bexa sa nde ba'a
mga'ach Jesús. Mbi'i bexa be
ta uxe'e li msaxkwa'a bexa wa,
nsea stapla be xagots ncha'ano
bexa. 2 Le'a gor ulaya' bexa sa
wa, uni'í bexa le'a ge' li nso'nyaw
to'o ba'a wa yá na'anlapa nso' sa
wa. 3 Cha uyo'o bexa len ba'a,
cha uni'í bexa le'a Jesús na'anla
sa wa. 4 Cha ngwatena' bexa, ni lá
ini'í bexa xte'e gun bexa. Zha le'a
bexa mna'la top be xabgi'i nak lad
nagud ndon nla'beal' ndela wats
bexa. 5 Cha mzheb bexa, mwi'i
bexa ndi ndo' yo. Le'a be xabgi'i
wa cha ndab:
—¿Xta'an nkwa'an bega dub xa
nban sa ten bexa ngut? 6 Le'a
Jesús wa na'anla len ba'a ndee,
le'a xa ubanla. Btse'a ladna bega
ta ndab xa ndo' bega zha na bi
ncho xa Galilea, 7 ndab xa: "Le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
nsabndo' yak cuent ndo' ya'a be
men ugap, no ikea na' ndo' cruz.
Parea gal wizh yon le'a na' iban-
gal."
8 We'e le'a be xagots wa cha
mtse'a ladna be di'izh ndab Jesús
wa. 9 Cha nsea'be bexa le'aka
Jerusalén, mbidi'izh bexa ta uni'í
bexa ndo' isatibdub be xmen
Jesús no ndo' iteata bexa uke-
seano Jesús. 10 Le'a be xagots na
li mbidi'izh ta wa ndo' be xmen
Jesús wa, le'a xa wa Marí xa gezh
Magdala no Juana no Marí xna'a
Jacob no stapla xagots. 11 Ná le'a
be xmen Jesús lá ngungea ladna ta
ndab be xagots wa, le'a bexa ndi
ndab le'a bexa wa xa loc.
12 Parea le'a Pedr cha uto'o kar-
rel ncha'a to'o ba'a. Le'a gor na
mwi'i xa len ba'a wa, ndon nabtsa
be lad ubixyo'o Jesús uni'í xa. Cha
myach Pedr, ngwanseana xa ta
uyo'o wa.

Jesús mlundo' ndo' top xabgi'i nes ncha'a Emaús
(Mr. 16:12-13)

13 Bi le'a wizh wa le'a top xabgi'i
na no ukeseano Jesús nsea'be nes
ncha'a gezh Emaús. Le'a ta wa
pa dub tibdub kilómetro sit wats
Jerusalén. 14 Le'a bexa wa nsea'be
yadi'izh itea be ta na li uyo'o
Jerusalén wa. 15 Ná ndalen li
nsea'be yadi'izh bexa ta wa, le'a
Jesús cha ulaya' wats bexa, cha no
xa ncha'ano bexa wa. 16 Parea le'a
Dios lá ula'a igondo' bexa Jesús.
17 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an nsea'be yadi'izh bega
nes ndee? ¿No xta'an lba'a uban
ncho ladna bega zha?
18 Le'a dub xa nsalea' Cleofas
cha uka'ab ndab:
—¿Ndon gokama nak dub xa
sit uto'o lá ini'í xta'an uyo'o
Jerusalén be wizh ndee zha?
19 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an uyo'o sa wa zha?
Le'a bexa wa cha ndab:
—Ta ngwasea Jesús xa Nazaret,
xa mbidi'izh sakndo' Dios, no sian
uyon mbin xa, no uzhebpa wen
mluu xa be men. Le'a Dios nsea
itea be men msak ladna lak mbin
xa. 20 Ná le'a be ule'ay nibe'e no
bexa nsak ten besa myun cuent
Jesús gat xa. Cha mke'a bexa xa
ndo' cruz. 21 Le'a besa mbinbe'e
le'a xa le'a ulat beuna xa Israel
ndo' ya'a bexa nibe'e, ná nat my-
onla wizh ngok ta wa. 22 Le'a pla
be xagots ncho lat besa ngwa' sa
mga'ach Jesús wa gor bi ukalta
na', 23 ná le'a bexa lá izheal-la
Jesús sa wa. Cha myach bexa
ndab bexa le'a bexa uni'í be angel
ndab le'a Jesús ubanla. 24 Le'a pla
be ltsa'a besa cha no ngwa'wi'i sa
wa, cha uni'í bexa be ta'a lakkata
ndab be xagots wa, ná le'a bexa
no na'anpa ini'í Jesús.

25 Le'a Jesús cha ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e
bega. No uzhebpa cha'aw
ndangea ladna bega be ta
polta mbidi'izh be men sakndo'
Dios. 26 ¿Lá ini'í bega zha lid
nsabndo'ka itid Cristo itea be ta
wa, we'eta ya' xa wats Dios?
27 Cha usaxan Jesús ndadi'izh
itea be ta nkeani'i di'izh ten Dios
cuent ten Jesús. Ned mbidi'izh xa
ta mke'a Moisés, we'eta mbidi'izh
xa ta mke'a iteata bexa mbidi'izh
sakndo' Dios.
28 Le'a gor na ulaya' bexa gezh
Emaús wa, le'a Jesús cha mbinta
ncha'ata mas sit. 29 Ná le'a bexa
wa dubpa ndab ndo' Jesús:
—Sa ndeetsa bya'anno ga besa,
le'a nat nseala te'al.
Le'a Jesús cha we'etsa
mya'anno bexa wa. 30 Ngol gor
nde bexa ndo' mes gaw bexa, le'a
Jesús cha usen dub pan, cha msa'a
xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá,
cha msa'a xa-yá ndo' bexa wa.
31 Le'a gor wa le'a bexa wa cha
mgondo' Jesús, ná le'a Jesús cha
unitndo' sa wa. 32 Cha ndab dub
xa wa ndo' stub xa:
—Ta we'eka uzhebpa mten
ladna wa gor na li mbidi'izh xa
xte'e nkeani'i di'izh ten Dios, gor
na nsea'be min nes wa.
33 Bi le'a gor wa cha myach
bexa le'aka Jerusalén, sa ndebe
isatibdub be xmen Jesús no stapla
bexa ndeno bexa sa wa. 34 Le'a
bexa nde sa wa cha ndab:
—Le'a Jesús ta ugeaka mbanla,
le'a xa wa mlundo' ndo' Simón.
35 We'e le'a itop bexa wa cha
no mbidi'izh ta ngwasea bexa nes
ncha'a Emaús, no xte'e mgondo'
bexa Jesús gor ule'a xa pan.

Jesús mlundo' ndo' kwa'ad bexa ndangea ladna Jesús

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Le'a ndalen ndeyadi'izh bexa
ta wa, zha le'a Jesús ulatso'la tlaw
bexa. Cha ndab xa:
—¡Dios gun wen yoo ladna
bega!
37 Le'a bexa cha uzhebpa
mzhebbe, mbinbe'e bexa le'a
Jesús dub ta ntalad. 38 Ná le'a
Jesús cha ndab:
—¿Xta'an nzheb bega? ¿No
xta'an lba'a lá ndangea ladna
bega le'a na' Jesúska? 39 Bwi'i
bega ya'a na' no xo'o na', no bgal
bega na'. Le'a na' le'aka Jesús.
Le'a dub ta ntalad lá ndap ni tit
no ni las na, lak na' bega na'.
40 Le'a gor na li ndab Jesús, cha
mluu xa ya'a xa no xo'o xa. 41 Le'a
bexa uzhebpa mten ladnabe no
ndanseana bexa, parea bi lá ndan-
gea ladna bexa ti le'a Jesús ta wa.
Ta we'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an ndap bega gaw na'?
42 Cha msa'a bexa dub ble'a
mbeal mgi'ix no dub ble'a mgu'ud
ncho mzhin. 43 Le'a Jesús cha
usen-a, cha udaw xa-yá ndo' ga'al
bexa wa. 44 Cha ndab Jesús:
—Btse'a ladna bega ta na li
mbidi'izh na' ndo' bega, zha na
li ndesea beuna wa. Ndáp na'
le'a itea be ta'a nkeani'i cuent ten
na' ndo' be libr mke'a Moisés, no
ndo' be libr mke'a bexa mbidi'izh
sakndo' Dios, no ndo' libr Salmos,
le'a ta wa nsabndo'ka li gak.
45 Le'a Jesús cha mbidi'izh
ndo' bexa lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndontsa yakbe'ena bexa-yá,
46 ndab xa:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
le'a Cristo nsabndo'ka li gat no
iban xa wizh yon ndo' gealgut.
47 No nsabndo' gudi'izh be xmen
na' cuent ten na' ndo' itea be men,
ndontsa ula'a bexa be ta ugap nak
bexa, no utsu'u Dios be ke ten
bexa. Ndon ned Jerusalén ndee
no gast idub ndo' gizhliyo gudi'izh
bega ta wa. 48 Le'a bego nak
bexa uni'í be ta li uti'id na' wa.
49 Bla'ach bego le'a na' utu'ubka
Espíritu ten Dios, xa ndabka Xus
na' usa'a ndo' bega wa. Cha lá

ika'an bega Jerusalén ndee, gast
ika'aka bega juers ilen gibe'a wa.

Jesús mkea gibe'a
(Mr. 16:19-20)

50 We'e le'a Jesús cha mbi'i bexa
dub lad to'o Jerusalén gax gezh
Betania. Cha msa'ab Jesús be ya'a
na lad nde bexa, cha unab xa ndo'
Dios ula'ach Dios bexa. 51 Ndalen
li nso'yadi'izh Jesús ta wa, le'a xa
cha nsea', mkea xa gibe'a. 52 Le'a
bexa wa cha msaxib, ngwankea
bexa Jesús. We'e cha uzhebpa
mten ladna bexa, myach bexa
le'aka Jerusalén. 53 Cha itea wizh
nda'be bexa tale ten ni'i ten Dios,
ndankea bexa Dios, no nsa'a bexa
xno ndo' Dios. Lika nak-a.

Be di'izh ten Jesús mke'a Juan

Le'a dub xa nsalea' Juan mke'a sian be ta mluu Jesús, no xte'e yak dub men xin Dios. Na'anpa uzhe'eb nse'at xa be ta mbin Jesús. Mke'a xa libr ndee ndontsa gungea ladna be men le'a Jesús le'a nak Cristo, Xin Dios, cha gap bexa dub gealnaban kub. Ndab-a le'a Jesús nak xa mtu'ub Dios, nak xa Xin Dios myak men. Sian biaj ndab-a le'a be men nsabndo' gungea ladna Jesús. Le'a sa na nsayando' libr ndee ndadi'izh-a xte'e ngut Jesús no xte'e uban xa, no xta'an lult unibe'e xa ndo' be xmen xa.

Jesucristo nak Di'izh ten Dios myak men

1 Le'a zha ndon le'a ned, le'a xa nak Di'izh nchola.
No nso'la xa nak Di'izh wa wats Dios,
le'a xa wa nak Dios.
2 Le'a zha ndon le'a ned wa, le'a xa wa nso'la wats Dios.
3 Le'a iteanak be ta ncho le'a ta wa ngoknde'e juers ten Di'izh wa.
Ni dub ta'a na'anpa yo'o tal le'a xa wa lá ngunde'e-yá.
4 Le'a xa wa le'a nsa'a gealnaban ten be men,
le'a gealnaban wa le'a nak xe'a ten bexa.
5 Le'a xe'a wa nsu sa ukaw,
le'a sa ukaw wa lá gun gan yu'u xe'a wa.

6 Uyo'o dub xabgi'i le'a Dios mtu'ub, le'a ta wa Juan xa ulalea' be men. 7 Le'a xa wa mbidyadi'izh cuent ten xa nak xe'a wa, ndontsa itea be men gungea ladna xa wa. 8 Le'a Juan na'anpa le'a nak xe'a wa, le'a xa ndi mbidyadi'izhtsa cuent ten xa nak xe'a.

9 Le'a xa na ta ugeaka nak xe'a, xa nsu xe'a ten Dios ndo' be men, le'a xa wa mbi'id ndo' gizhliyo ndee. 10 No ukesea xa ndo' gizhliyo ndee. Le'a juers ten xa ngoknde'e gizhliyo, parea le'a be men ncho ndo' gizhliyo lá igondo' xa. 11 Mbi'id xa ndo' bexa Israel, parea le'a be ltsa'a xa wa lá isakyo'ón ta ndab xa. 12 Ná le'a itea be men na msakyo'ón ta ndab xa no mbingea ladna bexa xa, ndo' bexa wa msa'a xa juers myak bexa xin Dios. 13 Le'a ta na nak bexa xin Dios wa le'a ta wa na'anpa dub ta ndun be men, le'a ta wa ndi dub ta nsa'a Dios.

14 Le'a xa nak Di'izh wa myak men, cha uyo'o xa lat besa. Sbe'en nkwea' ladna xa be men no sbe'en gealngea ndadi'izh xa. No uni'í besa xte'e juert nak xa ta na le'a xa ga dubkama nak Xin Dios. 15 Le'a Juan wa mluu be men xte'e nak xa nak Di'izh wa, uge' ndab Juan ndo' bexa:

—Le'a cuent ten xa ndee mbidi'izh na', gor na ndáp na' le'a xa na ilen tso'o na' wa mas nsak ndo' na', geal le'a xa wa nedka nchola ndo' na'.

16 Le'a xa uzhebpa utsin nak ndo' beuna, no uzhebpa ndakno xa beuna itea be wizh. 17 Le'a juers ten Moisés le'a Dios msa'a ley ten na. Parea le'a juers ten Jesucristo le'a Dios mluu xte'e nkwea' ladna xa beuna no xte'e nak gealngea ten xa. 18 Ni dub men gol ni'í Dios. Ná le'a xa na ga dubkama nak Xin Dios, xa na nsob wats Tad Dios, le'a xa wa mluu ndo' beuna xte'e nak Dios.

Juan xa ulalea' be men mbidi'izh cuent ten Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Le'a dub wizh le'a bexa nibe'e ten bexa judio mtu'ub pla be ule'ay no pla bexa levita, uto'o bexa gezh Jerusalén ngwa'inabdi'izh bexa ndo' Juan

xa ngolea' be men ná ton nak
Juan. 20 Le'a Juan na'anpa
ukwi'in, ndi ga'alka ndab xa ndo'
bexa wa:
—Le'a na' na'anpa le'a nak
Cristo.
21 Le'a bexa wa cha un-
abdi'izhgal ndab bexa:
—¿Tonxá lu zhaga? ¿Nak lu
profet Elí zha?
Le'a Juan cha ndab le'a xa
na'anpa le'a ta wa. We'e un-
abdi'izhgal bexa, ndab bexa:
—¿Nati lu profet ndi'izh ga
ilenka wa?
Le'a Juan cha ndabgal le'a xa
na'anpa le'a ta wa.
22 Le'a bexa wa cha ndabgal:
—¿Ton nak lu zha? Le'a besa
juerska gab-a ndo' bexa na mtu'ub
besa. Nat gud ton nak lu.
23 Le'a Juan cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee le'a nak xa na
nkeseyadi'izh ge'e sa bid, uge'
ndáp na': "Bkeaso' bega nes ilen
Xa Nibe'e."
Le'a ta wa ta ndab Isaías tiemp
polta.
24 Le'a bexa mtu'ub bexa fariseo
wa 25 cha unabdi'izhgal ndab
bexa:
—¿Xta'an ngolea' lu be men, tal
lu lid le'a nak Cristo, ni Elí, ni
profet ndi'izh ga ilenka wa?
26 Le'a Juan cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nits-tsa ngolea' be
men, ná le'a lat bego ncho dub xa
le'a bego bi lá nchando'. 27 Le'a
xa wa nedla ncho ndo' na' ndee,
parea le'a xa ilen ndi tso'o na'.
Le'a na' ni lá isaya kote ndab xa
wa, le'a xa wa mas nsak ndo' na'.
28 Le'a be ta ndee uyo'o gezh
Betábara, stub to'o yowbe'e
Jordán, sa na ulalea' Juan be men.

Jesús nak cuent Borreg Ben ten Dios

29 Ngol stubtsa wizh le'a Juan
uni'í le'a Jesús nsalaya' gax wats
Juan. Cha ndab Juan ndo' be men:
—Bwi'i bego, le'a xa ba' le'a xa
nak cuent Borreg Ben ten Dios, xa
ntsu'u be ke ten be men. 30 Le'a
cuent ten xa ba' li mbidi'izh na'
gor na ndáp na' le'a tso'o na' ilen
dub xa mas nsak ndo' na', geal le'a
xa nedla ncho ndo' na'. 31 Le'a zha
we'e le'a na' ndee bi lá nchando'
xa, ná le'a na' ngwal ulalea' be
men nsea nits, ndontsa li igondo'
bexa Israel wa xa.
32 No ndab Juan:
—Le'a na' uní le'a Espíritu ten
Dios uto'o gibe'a cuent dub palom
ncha'la' sa nso' Jesús. 33 Le'a
zha wa le'a na' bi lá nchando'
xa ba', parea le'a Dios xa mtu'ub
na' kolea' na' be men nsea nits,
le'a xa wa ndablaka ndo' na' le'a
gek xa na iní na' ila' Espíritu ten
Dios, le'a xa wa kolea' men nsea
Espíritu ten Dios. 34 Le'a na' uní
ta wa ta we'e ndáp na' ndo' bego
le'a xa ba' nakka Xin Dios.

Bexa ndon ned ngok xmen Jesús

35 Ngol stubtsa wizh le'a Juan
nso'gal sa wa nsea stop xmen xa.
36 Le'a gor uni'í Juan nsatid Jesús
sa wa, cha ndab Juan ndo' bexa:
—Bwi'i bego, le'a xa ba' xa nak
cuent Borreg Ben ten Dios.
37 Le'a gor na mbi'ín itop be
xmen Juan ta wa, cha usankea
bexa tso'o Jesús. 38 Le'a Jesús cha
mgeakso' mwi'i xte'e nchankea
bexa tso'o na, cha ndab xa:
—¿Xta'an nkwa'an bega zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab
bexa:
—Rabí, ¿pa ncho go zha? —le'a
rabí wa dub di'izh gab mech.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa'a beuna, ini'í bega pa-yá.
Le'a bexa wa cha ncha'be, uni'í
bexa pa ncho Jesús. Le'a ta wa
pa gor nkea udap gor uzhe. Cha
uyo'ono bexa Jesús sa wa idub
uzhe wa.
40 Le'a itop bexa na li mbi'ín
ta ndab Juan wa cha usankea
tso'o Jesús, le'a dub xa wa nsalea'
Ndres, wit Simón Pedr. 41 We'e
le'a Ndres wa ned ngwa'kwa'an
wit na Simón, cha ndab xa:

—Le'a besa mzhe'al xa nak Mesías —le'a Mesías wa dub di'izh hebreo, gab-a Cristo, xa mti Dios.
42 Le'a Ndres cha mbi'i Simón wats Jesús. Le'a Jesús cha mwi'i ndo' Simón, cha ndab Jesús:
—Le'a lu Simón, xin Jonás. Le'a nat le'a lu isalea' Cefas —le'a di'izh griego le'a ta wa Pedr, dub di'izh gab ge'da'a.

Jesús mzhe'al Julip no Natanael

43 Ngol stubtsa wizh le'a Jesús nlad ya' distrit Galilea. Cha mzhe'al xa dub xabgi'i nsalea' Julip, cha ndab xa:
—Usankea tso'o na'.
44 Le'a lazh Julip wa gezh Betsaida, lazh Ndres no Pedr. 45 Le'a Julip cha ngwa'kwa'an dub xabgi'i nsalea' Natanael, ndab xa:
—Le'a besa mzhe'al xa na mke'a Moisés no be profet cuent ten na. Le'a xa wa Jesús xa gezh Nazaret, xin Kosé.
46 Le'a Natanael wa cha ndab:
—¿Cha syo'o gan ito'o dub xa wen Nazaret zha?
Le'a Julip cha uka'ab ndab:
—Ncha'a wa igondo' lu xa.
47 Le'a gor na uni'í Jesús ncha'laya' gax Natanael wats Jesús, cha ndab Jesús cuent ten Natanael:
—Le'a xa ba' ta ugeakapa nak dub xa Israel, dub xa na'anpa nkwi'inno be men.
48 Le'a Natanael cha ndab:
—¿Xte'e nchando' ga na'?
Le'a Jesús cha ndab:
—Na' uníla lu gor na nsob lu xan ya la'aw, gor biseata kwezh Julip lu.
49 We'e le'a Natanael cha ndab:
—Mech, nat uní na' le'a go nak Xin Dios, no nak ga Xa Nibe'e ten Israel.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Ta na ndáp na' le'a na' uní lu xan ya la'aw wa, ¿ta we'e ndangea ladna lu le'a na' nak Xin Dios zha? Le'a lu ini'í be ta mas si'il ndo' ta uni'í lu nat wa.
51 No ndab Jesús ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a bego ini'í le'a gibe'a ya'al, le'a be angel ten Dios ikea no ila' wats na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

2

Jesús myunno nits vin

1 Ngol schon wizh le'a gezh Caná ten distrit Galilea uchilya'a dub men. Le'a Marí xna'a Jesús no nso' sa wa. 2 No uyo'o kombid ndo' Jesús nsea be xmen xa. 3 Ngol gor le'a vin ubid, le'a xna'a Jesús cha ndab ndo' Jesús:
—Le'a bexa yá lá ndapta vin.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Naa, ¿xta'an ngi li ndab go zha? Le'a na' biseata gal wizh ulu na' ton nak na'.
5 Parea le'a xna'a Jesús cha ndab ndo' bexa ndun ti'in sa wa:
—Bin bega lak gab xa ndee.
6 Le'a sa wa ndebe dub xo'op gets ubi'i nakcha'aw sbe'en ge' ta nyo'o nits len na. Le'a nits nyo'o len ta wa ta na'a bexa, ndontsa umbi'i gak bexa ndo' Dios lak nibe'e costumbr ten bexa judio. Le'a len kadga dub gets wa nyo'o pa dub gayo'o litr nits. 7 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa ndun ti'in wa:
—Bchea bega be gets ndee yoo nits-a.
Le'a bexa cha mchea be ta wa. 8 We'e le'a Jesús cha ndabgal ndo' bexa:
—Nat ulo'o bega dub tuzh-a, cha bi'i bega-yá ndo' xa nchansu gast ba'.
Cha mbi'i bexa-yá. 9 Le'a bexa wa uni'í pa uto'o-yá, parea le'a xa nchansu gast wa gor na mbin xa preb nits myak vin wa, le'a xa lá ini'í pa uto'o-yá. Cha utezh xa xabgi'i mchilya'a wa, 10 cha ndab xa:
—Le'a itea ndo' be gast le'a be men ned vin wen nsa'a. We'e le'a gor na yá ngula be men kwa'al-a,

we'e cha nsa'a xa vin mas ndi-
dotsa wen. Parea le'a go gast gor
nat nsa'a vin ndon le'a wen.
11 Le'a ta na li mbin Jesús gezh
Caná ten Galilea wa, le'a ta wa
uyon ned mbin Jesús. Le'a ta wa
mluu ta juert nak Jesús, ta we'e
le'a be xmen xa mge' ladna xa.
12 Tso'o wa cha mlayo'o Jesús
gezh Capernaum, no xna'a Jesús
no be wit xa no be xmen xa. Cha
uyo'o bexa gezh wa pla wizh.

Jesús ulantu'ub bexa ndi'ibudo'o ta'a tale ten ni'i ten Dios
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Le'a ngol zha yá nsayal gax
ujest Pascua, ta ndun bexa judio,
le'a Jesús no uto'o ncha'a gezh
Jerusalén. 14 Le'a ngol sa wa cha
uni'í Jesús le'a tale ten ni'i ten
Dios ndeudo'o bexa ngon, no bor-
reg, no palom. No ndebe be men
ntil med. 15 Cha usen Jesús dub
do'o, mbinti'in xa-yá ulantu'ub xa
be borreg no be ngon no bexa na
li ndi'ibudo'o bema wats ni'i ten
Dios wa. Cha mtixte xa be mes
ten bexa ntil med, mte'achso xa be
med ten bexa wa. 16 Cha ndab xa
ndo' bexa ndi'ibudo'o palom wa:
—¡Ulate bega be ta ba' sa ndee!
¡Lá gunno bega lid Xus na' cuent
dub ndo' xge'e!
17 Le'a gor we'e le'a be xmen
Jesús cha mtse'a ladna lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:
"Uzhebpa ulach na' lid go Dios."
18 Le'a bexa nibe'e ten bexa
judio cha ndabbe ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi lba'a ndun lu?
¿Xta'an dub ta'a gun lu uluu le'a
Dios nlad mbin lu ta ba'?
19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Blate bega ni'i ten Dios ndee,
le'a na' wizh yontsa ixiste-yá stub
biaj.
20 Le'a bexa cha ndabbe:
—Le'a ni'i ten Dios ndee
ngoknde'e dub top ga'al ncho
xo'op li'in. ¿Ná ndab lu zha
chontsa wizh ixistegal lu-yá?
21 Ná le'a Jesús ndab ta wa cuent
ten le'aka xa. 22 Ta we'e le'a
zha na mas tso'o wa mban Jesús
ndo' gealgut, le'a be xmen xa cha
mtse'a ladna ta li ndab xa wa.
Cha mas mbingea ladna bexa lak
nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten
Jesús, no ta li ndab Jesús cuent ten
le'aka xa.

Jesús nchando' lado'o be men

23 Le'a zha li ncho Jesús
Jerusalén ujest Pascua wa, le'a
kwa'ad men mbingea ladna Jesús
ta na uni'í bexa be uyon mbin
Jesús. 24 Ná le'a Jesús lá ngungea
ladna ta wa, le'a Jesús nchando'
xte'e ndanbe'e bexa. 25 No lá
nki'in ton gab ndo' Jesús xte'e
nak be men, le'a Jesús nchando'la
lado'o be men.

3

Jesús ndadi'izhno Nicodemo

1 Uyo'o dub xa fariseo nsalea'
Nicodemo, xa no nak dub xa nsak
ten bexa judio. 2 Le'a dub gor te'al
ulaya' xa wats Jesús, cha ndab xa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go
Dioska mtu'ub, ndontsa uluu ga
be men. Le'a na'an ton gun gan
gun be uyon ndun ga, tal le'a Dios
na'anpa iso' wats xa.
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a tal ton
lá gal stub biaj, le'a xa lá yoo gan
ini'í sa nibe'e Dios.
4 Le'a Nicodemo cha ndab:
—¿Xte'e yoo gan gal dub xa
goxla stub biaj zha? Lá yoo gan
yo'o xa len xna'a xa, cha galgal xa
stub biaj.
5 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a tal
ton lá gal nsea nits no Espíritu ten
Dios, lá yoo gan yate xa sa nibe'e
Dios. 6 Le'a bexa na ndal lak
ndal be men, le'a xa wa mentsa
nak. Ná le'a bexa na ndal stub
biaj lak nsa'a Espíritu ten Dios
le'a xa wa xa ten Espíritu wa.
7 Lá yanseana lu ta ndáp na' le'a

be men nsabndo'ka gal stub biaj.
8 Le'a mbi nda' guni'i pa nlad na
no ndo'ón lu nbezh-a, parea le'a
lu ni lá ini'í pa nsea-yá no pa
ncha'a-yá. No liga nak gealnaban
nsa'a Espíritu ten Dios ndo' be
men.
9 Le'a Nicodemo cha ndab:
—¿Xte'e nak ta ndee zha?
10 Le'a Jesús cha ndab:
—Lu nak mech ten bexa Is-
rael, ¿ná lá yakbe'ena lu ta ndee
zha? 11 Le'a na' gáp le'a besa
ndadi'izh ta nchando' besa no
ta uni'í besa. Parea le'a bega
lá ndangea ladna-yá. 12 Ná tal
le'a bega lá ndangea ladna gor
ndadi'izh na' cuent ten be ta
ncho ndo' gizhliyo ndee, ¿xte'ema
gungea ladna bega-yá gor gudi'izh
na' cuent ten be ta ncho gibe'a ba'
zha?
13 ’Na'an ton gol ga' gibe'a,
nabtsa na' ulen gibe'a le'a na' nak
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 14 No
lak uxits Moisés dub uzhib gi'ib
ge'e sa bid wa, no liga ixits be men
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
15 ndontsa tal ton gungea ladna
na' lá gak perdid, ndi gap bexa
gealnaban nunk lá idub.

Dios nkwea' ladna be men

16 ’Le'a Dios uzhe'eb nkwea'
ladna be men, ta we'e msa'a xa
dubkama Xin xa, ndontsa tal ton
gungea ladna xa lá gak perdid
ndo' Dios, ndi gap xa gealnaban
nunk lá idub. 17 Le'a Dios mtu'ub
Xin na ndo' gizhliyo na'anpa nsea
utsaksi xa be men, le'a xa ndi
nsealo'o be men ndo' be ke ten
bexa.
18 ’Le'a bexa na ndangea ladna
Xin Dios, le'a Dios na'anpa gab
le'a bexa wa ndap ke. Parea
le'a bexa na lá ndangea ladna
xa wa, le'a Dios ndabla le'a bexa
wa ndapka ke, geal le'a bexa lá
ngungea ladna xa nabkama nak
Xin Dios. 19 Le'a bexa wa ndap
ke ndo' Dios geal le'a zha ulen
xa nak xe'a ten Dios ndo' gizhliyo
ndee, le'a bexa lá nlad xe'a wa,
ndi sa ukaw nlad bexa le'a bexa
sbe'en be ta ugap ndun. 20 Le'a
tal ton gun be ta ugap, le'a xa wa
nxeeno ladna xe'a, no lá ibii xa
ndo' xe'a, ndontsa lá ulu'u-yá be
ta ugap ndun xa. 21 Parea tal ton
gun lak nak gealngea ten Dios, le'a
xa wa nbii ndo' xe'a, ndontsa uluu
xe'a wa le'a xa ndunka lak nlad
Dios.

Juan mbidi'izhgal cuent ten Jesús

22 Tso'o wa le'a Jesús cha
ncha'ano be xmen na distrit
Judea, cha uyo'o bexa dub nde'ep
sa wa, no ngolea' Jesús be men.
23 Le'a Juan noga ngolea' be men
sa nsalea' Enón gax sa nde gezh
Salim, geal le'a sa wa kwa'al nits
ncho. Le'a be men ncha'be wats
Juan, cha ulalea' xa bexa wa.
24 Le'a ta wa zha biseata ikea Juan
litgi'ib.
25 We'e le'a be xmen Juan no sta-
pla bexa judio usaxan ndeyoto'o
cuent ten xte'e nsambi'i bexa ndo'
Dios. 26 Le'a be xmen Juan cha
ulaya' wats Juan, cha ndab bexa:
—Mech, le'a xa na li ulen wats
go stub to'o yowbe'e Jordán, xa na
li mbidi'izh ga cuent ten na, le'a
xa wa no ngolea' be men no itea
be men ncha'be wats xa.
27 Le'a Juan cha ndab:
—Na'an xta'an yoo gan gun
dub men tal le'a Dios na'anpa
usa'a-yá. 28 Le'a bego uni'í le'a
na' ndáp le'a na' na'anpa le'a
nak Cristo, le'a na' ndee ndi nak
xa nedtsa mtu'ub Dios ndo' xa
wa. 29 Le'a sa nchilya'a dub
men le'a xagots nak xa tenka
xabgi'i nchilya'a wa. Le'a amig
ten xabgi'i nchilya'a wa nso' wats
xa no uzhebpa nten ladna xa gor
na ndo'ón xa ti xabgi'i wa. No
liga le'a na' uzhebpa nten ladna
nat ta na ndon na' ta ndun Jesús.
30 Nsabndo'ka le'a xa wa nsayak
mas dub xa nsak, ná le'a na' ndee
ndi nsayak dub xa uxee nsak.

Xin Dios ulen gibe'a

31 ’Le'a Jesús xa ulen gibe'a, no
mas nsak xa ndo' itea be men.
Le'a bexa ncho ndo' gizhliyo ndee
mentsa nak, no ndadi'izh bexa
ta ncho ndo' gizhliyo. Ta we'e
le'a xa na ulen gibe'a wa mas
nsak ndo' itea be men. 32 Le'a ta
uni'í xa no ta mbi'ín xa, ta we'e
ndadi'izh xa, parea le'a be men lá
ndangea ladna ta wa. 33 Ná le'a
tal ton ndangea ladna ta ndadi'izh
Jesús, le'a ta wa nluu le'a xa
ngondo' le'a Dios sbe'en gealngea
ndadi'izh. 34 Le'a Dios le'a mtu'ub
Jesús ndadi'izh xa di'izh ten Dios,
no uzhebpa nsa'a Dios Espíritu
ten na ndo' xa. 35 Le'a Tad Dios
nkwea' ladna Xin na, no msa'a
Dios itea be ta'a inibe'e xa. 36 Le'a
tal ton gungea ladna Xin Dios,
le'a xa wa gap gealnaban nunk lá
idub. Parea le'a tal ton lá nlad
gungea ladna Xin Dios, le'a xa wa
na'anpa gap gealnaban wa, le'a
Dios ndi utsaksi xa.

4

Jesús mbidi'izhno dub xagots Samaria

1 Le'a Jesús uni'í le'a bexa
fariseo mbi'ínbe le'a Jesús mas
kwa'ad men ndap, no mas kwa'ad
bexa ngolea' Jesús ndo' Juan.
2 (Parea le'a Jesús na'anpa le'a
igolea' be men, ndi be xmen xa
ulalea' be men.) 3 Cha uto'o Jesús
distrit Judea nsea' xa le'akagal
Galilea. 4 Le'a nes nsea' xa wa
nsabndo' itid xa distrit Samaria.
5 We'e ulaya' xa to'o dub gezh
ten Samaria nsalea' Sicar, gax sa
nax yo msa'a Jacob xa uyo'o polta
ndo' xin xa Kosé. 6 Le'a sa wa
nsob so nsalea' so ten Jacob. Le'a
Jesús mzhanna tant dub usea xa,
cha uyatsob xa to'o so wa pa gor
gawizh. 7 We'e cha ulen dub
xagots xa Samaria nsealo'o nits.
Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:

—Bsa'a nits go'o na'.

8 Le'a gor we'e le'a be xmen
Jesús ncha'bela gezh Sicar
ncha'isi'i bexa ta gaw bexa.

9 Le'a xagots Samaria wa cha
uka'ab ndab ndo' Jesús:

—¿Xte'e nab ga nits goo ga ndo'
na' zha? Le'a go xa judio, ná le'a
na' ndee xagots Samaria.

Li ndab xa geal le'a bexa ju-
dio na'anpa wen nak nsea bexa
Samaria.

10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a lu lá ini'í xta'an nsa'a
Dios ndo' be men, ni lá ini'í lu ton
nak na' na'ab na' nits ndo' lu. Tal
lu uni'í ta wa, le'a lu cha inab nits
ndo' na', le'a na' cha usa nits nsa'a
gealnaban.

11 Le'a xagots wa cha ndab:

—Señor, le'a go ni lá ndap
xta'an ko'o ga nits, ná le'a len so
ndee wat. ¿Pa ya'lo'o ga nits nsa'a
gealnaban wa zha? 12 Le'a Jacob
usan gox polta ten beuna msa'a
so ndee ndo' beuna. Le'a so ndee
ngu xa nits no be xin xa no be
xman xa. ¿Nat ndab go le'a go
mas nsak ndo' xa wa zha?

13 Le'a Jesús uka'ab ndab:

—Le'a tal ton ndo nits ndee gal
gor le'a xa gakgal ladna stub biaj.
14 Parea le'a tal ton goo nits usa
na' ndee wa, le'a xa wa na'antapa
gak ladna. Le'a nits usa na' wa
yak cuent dub sa nsoblen nits, ta
nsa'a gealnaban nunk lá idub.

15 Le'a xagots wa cha ndab:

—Señor, bsa'a ga nits wa go'o
na', ndontsa yá lá gakta lad na',
no ni lá gal lota na' nits sa ndee.

16 Ná le'a Jesús cha ndab:

—Bya'yo'o che'al lu.

17 Le'a xagots wa uka'ab ndab:

—Le'a na' lá ndap che'al na'.

Le'a Jesús cha ndab:

—Le'aka ndab lu lá ndap lu
che'al lu. 18 Le'a lu ngop dub ga'ay
che'al la, parea le'a xa nchono lu
nat ndee wa na'anpa che'al la. Ta
ugeaka ta ndab lu wa.

19 We'e le'a xagots wa cha ndab:

—Señor, nsak na' le'a go dub xa
ndadi'izh sakndo' Dios. 20 Le'a be
usan gox ten besa ngwankea Dios
ge'e si'il ndee, ná le'a bego bexa
judio ndi ndab gezh Jerusalén ns-
abndo' yankea be men Dios.
21 Le'a Jesús cha ndab:
—Xagots, bingea ladna ta gáp
na' le'a gal dub wizh yankea bega
Dios Xus beuna ni ge'e ndee no ni
Jerusalén wa. 22 Nat le'a bego xa
Samaria ndankea Dios, parea le'a
bego lá ini'íka xte'e nak xa. Le'a
besa xa judio nchando'ka Dios xa
na ndankea besa, le'a lat bexa
judio ito'o xa ko'o be men ndo'
be ke ten bexa. 23 No yoo dub
wizh, le'a ta wa nat, le'a be men
na ta ugeaka yankea Tad Dios wa
yankea bexa xa idub ncho ladna
bexa lak nak gealngea ten Dios.
Le'a Dios nkwa'an be men na li
yankea bexa xa. 24 Le'a Dios
nak espíritu, ta we'e le'a be men
nsabndo' yankea Dios idub ncho
ladna bexa lak nak gealngea ten
Dios.
25 Le'a xagots wa cha ndab:
—Le'a na' uní le'a ndo' gizh-
liyo ilen Mesías, xa noga nsalea'
Cristo. Le'a zha ilen xa wa cha
gudi'izh xa itea be ta'a ndo' besa.
26 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa na', xa
nso'yadi'izhno lu.
27 Le'a gor wa le'a be xmen
Jesús mla'ncha' wats xa, cha
ngwanseana bexa geal le'a xa
nso'yadi'izhno dub xagots. Parea
ni dub bexa lá inabdi'izh ndo'
xa ná xta'an nabdi'izh xagots wa,
no xta'an ndadi'izh Jesús ndo' xa.
28 We'e le'a xagots wa cha mlauso'
te ten na, cha nsea' xa len gezh
wa, ndab xa ndo' be men:
29 —Utseawi'i bega dub xa ndab
itea be ta'a mbin na'. ¿Na'anpa
le'a xa wa nak Cristo zha?
30 We'e le'a bexa wa cha uto'o
ncha'be sa nsob Jesús. 31 Ndalen
wa le'a be xmen Jesús ndab ndo'
xa:
—Mech, udaw ga.
32 Ná le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndapka ta ndaw na',
dub ta lá nchando' bega.
33 We'e le'a bexa wa cha ndabbe
ndo' be ltsa'a na:
—¿Ncho ton men mbi'id ula'a
ta gaw xa ba' zha?
34 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndun lak nlad Dios xa
mtu'ub na', no nsando' na' ti'in
msa'a xa gun na'. Le'a be ta wa
cuent ta ndaw na'. 35 Ndab bega
ndun jwalt sdap mbe'e gal zha na
ibele'e be ta'a ndo' yo. Parea le'a
na' gáp: Bwi'i bego nat, le'a be
men nseabe ba' nak cuentta dub
ta'a myazh yá ngugal-a ibele'e-yá.
36 Le'a bexa ntele'e be ta'a wa
nyax ten na. Le'a be ta ntele'e
bexa wa le'a ta wa be men gap
gealnaban kub, ta nunk lá idub.
We'e le'a bexa ntele'e wa no bexa
ndas di'izh ten Dios wa junt iten
ladnabe. 37 Le'a ta ndee nak
lak ndab be men, ndab bexa le'a
dub xa ndas-a, cha stubga xa
ntele'e-yá. 38 Le'a na' ntu'ub bego
utele'e bega be men ndo' Dios,
bexa gol gudi'izh bega ndo' na.
Le'a be men xa'aga ned mbin ti'in
lat bexa wa, ná nat le'a bego
usando' ti'in usaxan bexa wa.
39 Le'a ta na li mbidi'izh xagots
wa le'a Jesús ndab iteanak be
ta mbin xa wa, ta we'e le'a
kwa'ad bexa Samaria ncho gezh
wa mbingea ladna le'a Jesús nak
Cristo xa mtu'ub Dios. 40 We'e le'a
gor ulaya' bexa wats Jesús, cha
unab bexa ndo' Jesús we'etsa yoo
xa gezh wa. Le'a Jesús cha uyo'o
sa wa top wizh. 41 No mas kwa'ad
bexa wa mbingea ladna Jesús, gor
na mbi'ín bexa ta ndadi'izh Jesús.
42 Ndab bexa ndo' xagots wa:
—Nat ndangea ladna besa Jesús
na'anpa nabtsa ta ndab lu wa.
Le'a besa no mbi'ín ta ndadi'izh
xa, ta we'e uni'í besa le'a xa ba'
ta ugeaka le'a nak Cristo, xa ngo'o
be men ndo' be ke ten bexa.

Jesús myunyakna xin dub xa nsak
(Mt. 8:5-13; Lc. 7:1-10)

43 Le'a zha na ngok stop wizh
wa le'a Jesús cha uto'o sa wa nsea'
xa Galilea. 44 Le'a Jesús le'aka
ndab le'a guni'i ton dub profet
le'a bexa lazh xa wa lá ndap mod
ndo' xa. 45 Le'a Galilea ncho
bexa ngwa'bela ujest Pascua gezh
Jerusalén, sa uni'í bexa itea be ta
mbin Jesús sa wa. Ta we'e le'a gor
mla'ncha' Jesús distrit Galilea, le'a
bexa wa utsin ngok ndo' xa.

46 Cha ncha'agal Jesús gezh
Caná ten Galilea, sa myunno xa
nits vin. Le'a gezh Capernaum
ncho dub xa nsak ten xa nibe'e
sa wa. Le'a xin xa wa kwea'
nsak. 47 Le'a gor na mbi'ín xa
nsak wa le'a Jesús uto'o Judea
mla'ncha'gal xa Galilea, cha ulen
xa wats Jesús, ndab xa ya' Jesús
yunyakna Jesús xin xa, le'a xin
xa yamer gat. 48 Le'a Jesús cha
uka'ab ndab:

—Tal le'a bega lá ini'í be
uyon ndun na', le'a bega na'anpa
gungea ladna na'.

49 Ná le'a xa nsak wa cha ndab:

—Señor, uxax ncha' una
ndontsa na'anpa gat xi'ín na'.

50 We'e le'a Jesús cha ndab:

—Nat bya' ta lid lu le'a xin lu
myaklana.

Le'a xa nsak wa cha mbingea
ladna ta ndab Jesús, cha nsea' xa
ta lid xa. 51 Le'a gor mtansea'
xa ta lid xa, le'a bexa ndun ti'in
ten xa uto'olabe, ndab ndo' xa le'a
xin xa myaklana. 52 Le'a xa cha
unabdi'izh ndo' bexa ná xá gor
usaxan nseayo'o wen ladna me'ed
wa. Le'a bexa cha ndab:

—Na'ag, gor nkea udub gor
uzhe mto'o xlea me'ed.

53 Le'a xus me'ed wa cha mtse'a
ladna pa gor we'eka ndab Jesús
le'a xin xa myaklana. Ta we'e cha
mbingea ladna xa Jesús no iteata
bexa ta lid xa.

54 Le'a ta wa biaj itop uto'o Jesús
Judea nsea' xa Galilea, cha mbin
xa dub uyon sa wa.

5

Jesús myunyakna dub xa gizh sa nsalea' Betesda

1 Tso'o wa nchogal stub ujest ten
bexa judio, ta we'e le'a Jesús cha
mkeagal Jerusalén. 2 Le'a sa nyote
dub nes len gezh wa, le'a sa wa
nsalea' Puert Ten Be Borreg. Le'a
gax sa wa nde dub tank nits si'il,
sa nsalea' Betesda di'izh hebreo.
No ndebe dub ga'ay ramad sa wa.
3 No ndebe kwa'ad bexa gizh sa
wa: bexa lá na', no bexa coj, no
bexa lá yoo gan iso'. Ndenkea'
bexa zha na iwi'in nits wa, 4 geal
le'a ncho gor nda'ukwi'in dub an-
gel ten Dios nits wa. Le'a xa na
ndon ned ila'yo'o len nits wa gor
na nwi'in-a, le'a xa wa cha nyakna
guni'i xá gealgizh ná nsén xa.
5 Le'a sa wa nax dub xabgi'i. Le'a
xa wa gizh dub galnti'i bchonla
li'in. 6 Le'a gor na uni'í Jesús nax
xa sa wa, we'e mgenna Jesús le'a
xa uzhebpa kwenla li gizh, cha
unabdi'izh Jesús ndo' xa ndab xa:

—¿Nlad lu yakna lu zha?

7 Le'a xa gizh wa cha uka'ab
ndab:

—Señor, nladka na', parea le'a
na' lá ndap ton ula'ko na' len nits
ba' gor nwi'in-a. Le'a gor nlad
na' ila'yo'o na', le'a ncho xa nedla
nla'yo'o ndo' na'.

8 Le'a Jesús cha ndab:

—¡Goste! Udob da ten lu ba',
cha usea.

9 Zha le'a xabgi'i wa cha
myakna. Cha udob xa da ten xa,
cha usaxan nsea xa. Ná le'a ta wa
wizh ne'e bexa judio. 10 Ta we'e
le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha
ndab ndo' xa na li myakna wa:

—Le'a nat wizh ne'e beuna, ta
we'e le'a lu lá nsabndo' yo'o da
ten lu ba'.

11 Le'a xa wa cha uka'ab ndab:

—Le'a xa na myunyakna na' le'aka ndab ndo' na' ko'ob na' da ten na', cha isea na'.
12 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab bexa:
—¿Ton xa ndab ndo' lu kob lu da ten lu ba', cha isea lu zha?
13 Ná le'a xa na li myakna wa ni lá ini'í ton xa wa, geal le'a Jesús cha mka'an lat be men nde sa wa.
14 Tso'o wa le'a Jesús cha mzheal xa wa tale ten ni'i ten Dios, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Una', nat le'a lu yá myakna, yá lá gunta lu be ta ugap, ndontsa na'anpa yasea lu stub ta mas kwea'.
15 Le'a xabgi'i wa cha uto'o ngwa'yab ndo' bexa nibe'e ten bexa judio, le'a xa na li myunyakna xa wa le'a ta wa Jesús.
16 We'e le'a bexa wa cha ngokloo ndo' Jesús, nlad bexa gut bexa Jesús, geal li mbin Jesús wizh ne'e bexa. 17 Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a Dios Xus na' itea wizh ndun ti'in ndakno be men. Le'a na' no nsabndo' li gun.
18 Le'a bexa wa nsak le'a ta li mbin Jesús wa dub ta lá nsabndo' gun be men wizh ne'e bexa. No ndab Jesús le'a Dios nak Xus xa, le'a ta wa gab le'a xa dubtsa nak no Dios. Ta we'e mas nlad bexa gut bexa Jesús.

Xin Dios gab ná ton ndap ke

19 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' xa nak Xin Dios lá yoo gan gun ni dub ta'a le'atsa na' nlad. Le'a na' ndi na' xte'e ndun Dios Xus na' cha litsa ndun na'. Le'a itea ta ndun Xus na', le'a na' nokaga li ndun. 20 Le'a Dios Xus na' nkwea' ladna na', no nluu xa itea be ta ndun xa ndo' na'. No ncho be ta'a mas si'il ti'i uluu xa ndo' na', be ta yanseana bega. 21 Le'a lak nxiste Dios be men ngutla cha nsa'a xa gealnaban ndo' bexa, no liga le'a na' xa nak Xin Dios usa'a gealnaban ndo' bexa nlad na'. 22 Le'a Xus na' na'anpa le'a gab ná ton ndap ke, le'a xa ndi msa'a ta wa gun na'. 23 Le'a xa li mbin ndontsa itea be men yankea na' lak ndankea be men Dios Xus na'. Le'a tal ton lá ndankea na' xa nak Xin Dios, le'a xa wa noga lá ndankea Dios Xus na', xa mtu'ub na' ndo' gizhliyo.
24 'Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal ton isakyo'ón ta ndáp na', no ige' ladna xa Dios xa mtu'ub na', le'a xa wa ndapla gealnaban nunk lá idub. Na'anpa utsaksi Dios xa, le'a xa ngok cuent dub xa ngutla, ná nat le'a xa ndap gealnaban ndo' Dios. 25 Le'a na' gáp ndo' bego le'a yoo dub gor le'a ta wa nat, le'a bexa na lá ndap gealnaban ndo' Dios go'ón ta gáp na', cha gap bexa gealnaban. 26 Le'a lak nsa'a Xus na' gealnaban ndo' be men, no liga msa'a xa juers ndo' na', ndontsa no na' usa gealnaban ndo' be men. 27 No msa'a xa di'izh gáp na' ná ton ndap ke, geal le'a na' nak Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 28 Lá yanseana bega ta ndáp na' wa, le'a gal gor le'a itea bexa ngut go'ón ti na', 29 cha ito'o bexa len ba'a. Le'a bexa na mbin be ta wen nak ndo' Dios, le'a bexa wa yaste gap bexa gealnaban. Ná le'a bexa na mbin be ta ugap, le'a bexa wa yaste cha utsaksi Dios bexa.

Bexa na nluu ton nak Jesús

30 'Le'a na' lá yoo gan gun ni dub ta'a le'atsa na' nlad. Le'a zha na gáp na' ná ton ndap ke, le'a ta wa gun na' lakka ndab Xus na'. Ta we'e le'a ta gáp na' wa le'aka nak, geal le'a na' lá ndun laktsa nlad na', ndi ndun na' lak nlad Xus na', xa mtu'ub na'. 31 Tal le'a na' gudi'izh cuent tentsa na', le'a ta gudi'izh na' wa na'anpa nsak.
32 Parea le'a Xus na' ndab ton nak na', no uní na' le'a ta ndab xa wa ta nsakka. 33 Le'a bego mtu'ub

pla be men ndo' Juan xa ulolea'
be men. Le'a Juan cha ta ugeaka
ndab ná ton nak na'. 34 Ná le'a
na' ni lá nki'in men gab ton nak
na'. Nse'at na' Juan wa ndontsa
gungea ladna bega ta ndab xa, cha
ko'o Dios bega ndo' be ke ten bega.
35 Le'a Juan wa nak cuent dub
xe'a aceit nsayol' nsu-yá xe'a ndo'
bego. Dub nde'eptsa mten ladna
bega mbi'ín bega ta mbidi'izh xa
wa.

36 ’Parea ncho stub ta'a nluu ton
nak na', dub ta mas nsak ndo' ta
ndab Juan. Le'a ta wa ti'in msa'a
Dios gun na'. Le'a be ta ndun na'
wa nluu ton nak na', no nluu-yá
le'a Dios Xus na' le'aka mtu'ub
na'. 37 No Xus na' xa mtu'ub na'
ndab ton nak na', parea le'a bega
nunk gol go'ón ti xa, no ni gol
ni'índo' bega xa. 38 No ni na'anpa
ndangea ladna bega di'izh ten Xus
na', geal le'a bega lá ndangea
ladna na', xa mtu'ub xa. 39 Le'a
bego uzhebpa ntsid ta nkeani'i
di'izh ten Dios, ndanbe'e bega le'a
ta we'e gap bega gealnaban nunk
lá idub. Le'a le'aka di'izh ten Dios
wa nkeani'i cuent ten na', 40 parea
le'a bega lá ka'ab ibii wats na'
ndontsa gap bega gealnaban wa.

41 ’Le'a na' lá nkwa'an ta gab
be men le'a na' xa wen. 42 No
uní na' xte'e nak bega, le'a bega
na'anpa ta ugea ndankea Dios.
43 Le'a Xus na' le'a mtu'ub na'
ndal na', ná le'a bego na'anpa
nsakyo'ón ta ndáp na'. Parea
tal ilen stubga xa na'anpa Dios
utu'ub, le'a bega isakyo'ón ta gab
xa wa. 44 ¿Xte'e gungea ladna
bega na', tal le'a bega nkwa'an ta
gab be men le'a bega xa wen, ná
bega ni lá nkwa'an ta gab Dios
le'a bega xa wen? 45 Lá gunbe'e
bega le'a na' le'a usake bega ndo'
Xus na'. Le'a bega nge' ladna
ta mke'a Moisés, parea le'a ta
wa le'a nluu le'a bega ndap ke.
46 Tal le'a bega ta ugeaka ndangea
ladna ta mke'a Moisés, le'a bega
no na' gungea ladna, geal le'a
Moisés mke'a cuent ten na'. 47 Ná
tal le'a bega lá ndangea ladna
ta mke'a Moisés wa, ¿xte'ema
gungea ladna bega ta ndadi'izh
na' ndee zha?

6

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Ngol tso'o wa le'a Jesús nsea
be xmen na ukea ndo' dub barco,
cha utakea bexa stub to'o lagun
Galilea, no nsalea' sa wa Tiberias
2 Le'a kwa'ad be men usankea
tso'o Jesús, geal le'a bexa uni'í be
uyon mbin Jesús myunyakna xa
be men gizh. 3 We'e le'a Jesús cha
ukea dub bet, cha usob xa no be
xmen xa. 4 Le'a zha wa nsayal gax
ujest Pascua, dub ujest ten bexa
judio. 5 Le'a Jesús cha uni'í le'a
be men kwa'ad no nseabe wats xa.
Cha ndab Jesús ndo' Julip:

—¿Pa isi'i beuna ta gaw itea be
men ba' zha?

6 Le'a Jesús li ndab ndontsa ini'í
xa ná xte'e gab Julip, le'a Jesús
uni'íla xta'an gun Jesús. 7 Le'a
Julip cha ndab:

—Top gayo'o med denario lá gal
isi'i beuna dub tuzhga pan gaw
bexa kwa'ad ba'.

8 Le'a stub xmen Jesús, xa
nsalea' Ndres wit Simón Pedr, cha
ndab ndo' Jesús:

9 —Le'a sa ndee nso' dub me'ed
bgi'i nso'no ga'ay pan cebad no
top mbeal. Parea ¿xti'in dub
litsa ta'a wa ndo' dub lba'ata men
kwa'ad ba' zha?

10 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
be xmen na:

—Gud bego ndo' be men ba'
isob bexa.

Le'a sa wa nchopa gixgi, cha
ute be men ndo'-yá. Le'a lat
itea bexa wa ncho pa ga'ay mil
xabgi'i. 11 Le'a Jesús cha usen be
pan wa, cha msa'a xa xno ndo'
Dios. Cha msa'a xa-yá ndo' be

xmen xa utse'a bexa-yá ndo' be
men ndebe sa wa. No liga mbinno
xa be mbeal wa. Le'a be men cha
udaw-a gast plo nlad bexa. 12 Le'a
gor na yá mzhea bexa, cha ndab
Jesús ndo' be xmen na:
—Btele'e bega be ná mya'an
sobr ba', ndontsa na'anpa
gazha'a-yá.
13 Le'a bexa wa cha mtele'e dub
tibtop zhum byux be ná mya'an
sobr ndo' ga'ay pan cebad wa.
14 Le'a gor na uni'í be men uyon
li mbin Jesús wa, le'a bexa cha
ndabbe:
—Le'a xa ndee ta ugeaka le'a
nak profet na li ndi'izh ga gi'idka
ndo' gizhliyo.
15 Le'a Jesús cha mgenna le'a be
men wa nlad go'o Jesús, gunno
bexa Jesús dub rey. Ta we'e cha
mka'an Jesús sa wa, cha nabtsa xa
ukeagal bet wa.

Jesús useandats ndo' nits
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Le'a ngol gor uzhe le'a be
xmen Jesús cha mlayo'o to'o nits
wa. 17 Cha ukea bexa ndo' barco,
cha ncha'be bexa lad gezh Caper-
naum. Le'a ta wa te'al-la, ná le'a
Jesús bi na'an ila'ncha' wats bexa.
18 Le'a mbi cha usaxan uzhebpa
ulen ndo' nits wa, cha uzhebpa
nwi'inla nits wa. 19 Le'a gor na
yá nchabeseala bexa pa dub ga'ay
natal xo'op kilómetro ndo' nits
wa, we'e uni'í bexa Jesús nsea gax
wats barco, ncha'seandats xa ndo'
nits. Cha mzheb bexa. 20 Parea
le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Lá izheb bego! ¡Le'a ta ndee
na'!
21 Cha mten ladna bexa ukea
Jesús ndo' barco. Zha le'a barco
wa cha ulaya' ndo' yo to'o nits, sa
na ndi'izh ncha'beka bexa.

Be men mkwa'an Jesús

22 Le'a ngol stubtsa wizh le'a
be men ndebe to'o nits sa uto'o
be xmen Jesús wa mtse'a ladna
le'a be xmen Jesús ukea ndo'
stubkama barco nde sa wa, ná le'a
Jesús na'anpa no ncha'ano bexa.
23 We'e le'a stapla barco uto'o
gezh Tiberias cha mlansea' sa
ndebe be men wa. Le'a sa wa gax
sa na msa'a Jesús xno ndo' Dios
cuent ten pan na li udaw bexa wa.
24 Le'a gor na uni'í be men le'a
Jesús no be xmen xa na'anpa nde
sa wa, we'e cha ukea bexa ndo' be
barco wa, ncha'kwa'an bexa Jesús
gezh Capernaum.

Jesús nak pan nsa'a gealnaban

25 Le'a gor na mzheal bexa Jesús
sa wa cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, ¿xá gor ulansea ga sa
ndee zha?
26 Le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:
—Le'a na' gáp le'a bego
nseabekwa'an na' ta na mzheatsa
bega udaw bega pan wa, na'anpa
ta na nyakbe'ena bega be uyon
ndun na' wa. 27 Lá ukwa'an bega
ta gaw bega be ta nitndo'. Ndi
bkwa'an bega ta na'anpa initndo',
ta usa'a gealnaban nunk lá idub.
Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, usa ta wa ndo' bega, lak
msa'a Tad Dios gun na'.
28 We'e le'a bexa cha unabdi'izh
ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ta nlad Dios gun besa
zha?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta ndee ta nlad Dios:
gungea ladna bega na', xa mtu'ub
Dios.
30 We'e cha ndabgal bexa ndo'
Jesús:
—Tal le'a go nlad gungea ladna
besa ga, ¿xta'an dub ta gun ga nat
ndontsa gungea ladna besa ga?
31 Le'a be usan gox polta ten be-
una udaw maná uto'o gibe'a ge'e
sa bid wa, lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: “Le'a Moisés msa'a
pan uto'o gibe'a udaw bexa.”
32 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a
Moisés na'anpa le'a usa'a pan

uto'o gibe'a wa. Le'a Xus na' le'a
nsa'a ta na ta ugeaka le'a nak pan
nto'o gibe'a. 33 Le'a pan na nsa'a
Dios wa, le'a ta wa ta uto'o gibe'a,
ta nsa'a gealnaban ndo' be men
nde ndo' gizhliyo.

34 Le'a bexa cha ndab:

—Señor, sbe'en pan we'e bsa'a
go gaw besa.

35 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a na' nak pan nsa'a gealna-
ban. Le'a tal ton gi'id wats na'
le'a xa wa na'antapa ganna. No
tal ton gungea ladna na', le'a xa
wa na'antapa gak ladna. 36 Parea
lak ndápka na' ndo' bega, le'a
bega uni'íka be ta ndun na', ná lá
ndangea ladna bega na'. 37 Le'a
itea bexa na nsa'a Xus na' ndo'
na', bexa we'e ndi'id wats na' no
nunk na' lá uxelad bexa. 38 Le'a
na' ndee uto'o gibe'a, na'anpa
ndal na' gun na' be ta nladtsa na'.
Le'a na' ndi ndal ndontsa gun na'
be ta nlad Dios xa mtu'ub na'.
39 Le'a Xus na' xa mtu'ub na' wa
lá nlad gak perdid ni dub bexa
nsa'a xa ndo' na'. Le'a xa ndi
nlad ixiste na' itea bexa wa ndo'
gealgut gal wizh lult. 40 Le'a Dios
nlad le'a itea bexa na ngondo'
le'a na' nak Xin Dios no ndangea
ladna bexa na', le'a bexa wa cha
gap gealnaban nunk lá idub. No
ixiste na' bexa wa ndo' gealgut gal
wizh lult.

41 We'e le'a ncho bexa judio
cha usaxan nisi Jesús geal ndab
Jesús le'a Jesús le'a nak pan uto'o
gibe'a. 42 Ndab bexa ndo' ltsa'a
bexa:

—¿Na'anpa xa ba' Jesús xin
Kosé wa zha? Le'a beuna
nchando' xus xa no xna'a xa. ¿Ná
xte'ema gab xa zha le'a xa xa ulen
gibe'a?

43 Le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:

—Bla'a bega ta lba'a nisi bega
na'. 44 Na'an ton yoo gan gi'id
wats na', tal le'a Xus na' xa mtu'ub
na' lid le'a go'o xa wats na'. Le'a
na' ixiste bexa wa ndo' gealgut
gal wizh lult. 45 Lak mke'a bexa
mbidi'izh sakndo' Dios: “Le'a Dios
uluu itea be men.” Ta we'e le'a tal
ton go'ón ta ndab Xus na', cha gun
xa ta wa, le'a xa wa gi'id wats na'.

46 ’Parea na'an ton gol ni'í Dios
Xus na'. Le'a dubtsa xa uni'íla
xa, le'a ta wa na' xa uto'oka wats
Dios. 47 Le'a na' gáp ndo' bego
le'a tal ton gungea ladna na', le'a
xa wa gap gealnaban ta nunk lá
idub. 48 Le'a na' le'a nak pan nsa'a
gealnaban. 49 Le'a zha uyo'o be
usan gox polta ten bega ge'e sa
bid, le'a bexa udaw maná, parea
tso'o wa le'a bexa wa ngutkabe.
50 Ná le'a pan nlenka gibe'a, le'a
tal ton gaw pan wa le'a xa wa
lá gat. 51 Le'a na' ndee le'a nak
pan nban ulen gibe'a. Le'a tal
ton gaw pan ndee, le'a xa wa gap
gealnaban nunk lá idub. Le'a pan
usa na' wa be'al las na', ta usa na'
ndontsa gap be men gealnaban
ndo' Dios.

52 Le'a bexa judio wa cha ndak-
loo, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—¿Xte'e ndab xa usa'a xa be'al
las xa gaw beuna zhaga?

53 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal
le'a bega lá gaw be'al las na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, no lá
goo bega ten ten na', le'a bega lá
gap gealnaban ndo' Dios. 54 Le'a
tal ton gaw be'al las na' no goo
xa ten ten na', le'a xa wa ndapla
gealnaban ta nunk lá idub. No
ixiste na' xa wa ndo' gealgut gal
wizh lult. 55 Le'a be'al las na'
nak ta nsabndo' gaw men, no ten
ten na' nak ta nsabndo' goo men.
56 Le'a tal ton gaw be'al las na'
no goo xa ten ten na', le'a xa
wa dubtsa nak no na' idub tiemp.
57 Le'a Xus na' xa nban le'a mtu'ub
na', no nban na' juers ten xa. No
liga le'a tal ton gaw be'al las na',
le'a xa wa ibanga juers ten na'.
58 Le'a pan uto'oka gibe'a na'anpa

ltsa'a maná udaw be usan gox polta ten bega, le'a bexa ngutkabe. Parea le'a tal ton gaw pan ndee nban idub tiemp.

59 Le'a be ta ndee mbidi'izh Jesús len ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh Capernaum.

Be di'izh nsa'a gealnaban

60 Le'a bexa na ndangea ladna Jesús wa gor na mbi'ín bexa ta li ndab Jesús, le'a kwa'ad bexa cha ndab ndo' be ltsa'a na:

—Uzhebpa dub ta ugan ndadi'izh xa ba'. ¿Tonma gun gan isakyo'ón-a?

61 Le'a Jesús mgenna le'a bexa wa nisi ta ndab xa, cha ndab Jesús ndo' bexa:

—¿Lá nsak ladna bega ta ndáp na' wa zha? 62 ¿Xte'ema gunbe'e bega tal le'a bega ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ikea ga'ap, nsea na' le'aka sa uto'o na'? 63 Le'a Espíritu le'a nsa'a gealnaban kub, le'a le'atsa be men lá gun gan gap gealnaban wa. Le'a di'izh ndáp na' wa di'izh ten Espíritu ten Dios xa nsa'a gealnaban ndo' be men. 64 Parea le'a ncho bego bi lá ndangea ladna ta wa.

Li ndab Jesús geal le'a xa zha nedkata uni'í ton bexa na na'anpa gungea ladna xa, no ton xa na yun cuent xa. 65 Cha no ndab Jesús:

—Ta we'e lakka ndáp na' ndo' bego, le'a na'an ton yoo gan gi'id wats na', tal le'a Xus na' lid ned usa'a gun xa ta wa.

66 Tso'o wa le'a kwa'ad bexa na ndangea ladna Jesús cha mla'a xa, lá ikeseanota bexa xa. 67 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' isatibtop be xmen na, ndab xa:

—¿No bego nlad ula'a na' zha?

68 Le'a Simón Pedr cha uka'ab ndab:

—Señor, ¿tonta ndo' ná ya'be besa zha? Le'a go nabtsa ndadi'izh di'izh nsa'a gealnaban nunk lá idub. 69 Le'a besa ndangeaka ladna go no uni'í besa le'a go nak Cristo, Xinka Dios nban.

70 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a na' le'a mti isatibtop bega, parea le'a dub bega xmen maxu'u.

71 Le'a Jesús li ndab cuent ten Judas Iscariot, xin dub xa nsalea' Simón. Le'a Judas no dub isatibtop xmen Jesús, parea tso'o wa le'a xa le'a yun cuent Jesús.

7

Be wit Jesús lá ndangea ladna Jesús

1 Ngol tso'o wa le'a Jesús cha nkesea idub Galilea. Le'a xa lá nlad ya' Judea, geal le'a sa wa le'a bexa nibe'e ten bexa judio nlad gut xa. 2 Ná le'a zha wa nsayal gax dub ujest ten bexa judio, zha nyo'o bexa sbe'en len ramad dub sman. 3 Ta we'e le'a be wit Jesús cha ndab ndo' xa:

—Ika'an beuna sa ndee, wa'be beuna Judea, ndontsa no bexa na ndangea ladna lu sa wa ini'í be uyon ndun lu. 4 Le'a tal ton nlad igondo' be men xa, le'a xa wa na'anpa xga'ach ndun be ta'a. Ta we'e tal gun lu be uyon, bin be ta wa sa ini'í itea be men-a.

5 Li ndab bexa wa geal le'a bexa ni lá ndangea ladna le'a Jesús nak Cristo. 6 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:

—Le'a zha nsabndo' gaa na' Judea biseata gal, parea le'a bega sak ya'be guni'i pol. 7 Le'a be men gizhliyo na'anpa ndap xta'an ixeeno ladna bega. Parea le'a ndo' na' ndee le'a bexa nxee ladna, geal le'a na' ndadi'izh le'a be ta ndun bexa ta ugap. 8 Wa'be bega ujest Jerusalén. Le'a na' na'anpa gaa nat, le'a wizh na gaa na' biseata gal.

9 Tso'o na li ndab Jesús ndo' bexa wa, cha mya'an xa Galilea.

Jesús ncha'a ujest zha nyo'o bexa len ramad

10 Ná le'a tso'o na li ncha'be be
wit Jesús ujest wa, we'e cha no
Jesús uto'o ncha'a sa wa. Parea
le'a Jesús na'anpa ndo' ga'al be
men ncha'a, le'a xa ndi ncha'a
dub mod lá igondo' be men xa.
11 Le'a ndo' ujest wa le'a bexa
nibe'e ten bexa judio nkwa'an
Jesús, nabdi'izh bexa ndo' be men
ndab bexa:
—¿Ma xabgi'i we'e zha?
12 Le'a be men kwa'ad wa
xga'ach ndadi'izh cuent ten Jesús.
Le'a ncho bexa ndab le'a Jesús
dub xa wenka; ná nchoga bexa
ndab le'a xa nkwi'inno be men.
13 Parea ni dub bexa na'anpa
ga'al ngudi'izh cuent ten Jesús,
geal le'a bexa nzheb ndo' bexa
nibe'e ten bexa judio.
14 Le'a ngol wizh na yá nchasea
itol ujest wa, le'a Jesús cha ncha'a
sa nde ni'i ten Dios, cha usaxan
nluu xa be men ndebe sa wa.
15 Le'a bexa nibe'e ten bexa ju-
dio ndanseanabe xte'e ndadi'izh
Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Xte'e uzhebpa ngok xabgi'i
ba' zha, ná xa na'anpa utsid?
16 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa
wa:
—Le'a ta nluu na' ndee na'anpa
dub ta na'tsa ulabe'e. Le'a-yá
ndi di'izh ten Dios xa mtu'ub na'.
17 Tal le'a bega nladka gun ta
nlad Dios, le'a bega sgondo' le'a ta
nlu'u na' di'izh ten Dios, na'anpa
ndadi'izh na' ta ndanbe'etsa na'.
18 Le'a tal ton gudi'izh cuent ten
le'atsa xa, le'a xa nkwa'an ná xte'e
gap be men mod ndo' xa. Parea
le'a na' ndee nkwan ná xte'e gap
be men mod ndo' xa mtu'ub na',
ta we'e ndadi'izh na' sbe'en ta
ugea, na'anpa nkwi'inno na' be
men. 19 ¿Lid msa'a Moisés ley
ten Dios ndo' bega zha? Parea ni
dub bega lá nxobgek ndo' ley wa.
¿Cha xta'an nlad bega gut bega
na'?
20 Le'a be men wa cha ndabbe:
—¡Mbi bxin ncho len lado'o ga!
¿Ton nlad gut ga zha?
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' dubtsa uyon mbin
wizh ne'e be men, ta we'e
ndanseana bega. 22 Le'a Moisés
ndab yoo be'e be me'ed bgi'i, ta
na no wizh ne'e be men ndun
bega. (Parea le'a ta wa na'anpa
ta ndab Moisés, le'a ta wa ta
mbin bexa Israel mas polta ndo'
Moisés.) 23 Le'a bega ngo be'e be
me'ed bgi'i no wizh ne'e be men
ndontsa uxobgek bega ndo' ley
mke'a Moisés. Ta we'e, ¿xta'an
ndakloo bega myunyakna na'
dub men gizh wizh ne'e be men
zha? 24 Na'anpa inisi bega na' ta
na'tsa bega ta ndun na'. Ndi utsin
binbe'e bega naga utsin nak ta
ndun na' wa.

Kwa'ad be men mbingea ladna le'a Jesús nak Cristo

25 We'e le'a ncho bexa Jerusalén
ndebe sa wa ndab ndo' be ltsa'a
na:
—¿Na'anpa xa ndee xa nkwa'an
bexa gut bexa zha? 26 Bwi'i bego
xte'e ndo' ga'al be men ndadi'izh
xa, ná le'a bexa wa na'an xte'e
ndab ndo' xa. ¿Nati no bexa
nibe'e ten beuna wa ndangea
ladna le'a xa ndee le'a nak Cristo
zha? 27 Ná le'a zha na ilen Cristo
na'an ton ini'í pa ilen xa. Parea
le'a xa ndee uni'í beuna pa nak
lazh na.
28 Le'a gor wa le'a Jesús
nso'yadi'izh ndo' be men tale ten
ni'i ten Dios, cha uge' ndab xa:
—Ndab bega le'a bega nchando'
na' no uni'í bega pa nak lazh na'.
Parea le'a na' na'anpa ga nladtsa
na' ndal. Le'a xa na mtu'ub na'
sbe'en gealngea ndadi'izh, ná le'a
bega lá nchando' xa wa. 29 Parea
le'a na' nchando'ka xa, geal le'a
na' mto'o wats xa no mtu'ub xa
na'.
30 We'e le'a ncho bexa nlad isen
Jesús, parea ni dub bexa na'an
xte'e ngunno xa, geal le'a wizh
ula'a Dios gun bexa ta wa biseata
gal. 31 Ná le'a kwa'ad be men

mbingea ladna Jesús, ndab bexa
ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a xa ndee ta ugeaka le'a
nak Cristo, le'a xa ndun sian be
uyon lak nsabndo' gun Cristo gor
ilen xa.

Bexa fariseo mtu'ub be men
ya'isen Jesús

32 Le'a gor na mbi'ín bexa
fariseo ta na li xga'ach ndab be
men cuent ten Jesús wa, we'e le'a
bexa wa no be ule'ay nibe'e cha
mtu'ub pla bexa nla'ach ni'i ten
Dios ya'besen bexa Jesús. 33 Le'a
Jesús cha ndab ndo' be men:
—Le'a na' stub nde'eptsa ncho'o
lat bega, we'e nsea na' wats xa
mtu'ub na'. 34 Le'a bega ukwa'an
na', parea le'a bega lá izheal na'.
No lá gun bega gan ya'be sa yo'o
na'.
35 We'e le'a bexa nibe'e ten bexa
judio cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Pa ya' xa ba' zha, dub sa na
ni lá izheal beuna xa? ¿Nati ya' xa
sa sit, sa ndencho be ltsa'a beuna
xa judio, cha gudi'izh xa ndo' bexa
na'anpa xa judio zha? 36 ¿Xte'e
gab ta ndab xa ba' zha le'a beuna
ukwa'an xa, parea le'a beuna lá
izheal xa, no lá gun beuna gan
ya'be beuna sa yoo xa?

Jesús ndab usa'a nits nban

37 Le'a ngol wizh yando' ujest
wa, wizh mas nsak ten ujest, le'a
Jesús cha uso' sa nluu xa, cha uge'
ndab xa:
—Le'a tal ncho bega ndak ladna,
utsea bega wats na', cha usa na'
ta goo bega. 38 Le'a tal ton
gungea ladna na', le'a lak nkeani'i
di'izh ten Dios le'a xa wa gap dub
gealnaban kub cuent dub yowbe'e
uxo'on nits len lado'o xa.
39 Le'a ta na li ndab Jesús wa
gab le'a Dios usa'a Espíritu ten
na ndo' bexa na ndangea ladna
Jesús. Ná le'a Espíritu wa biseata
ilen, geal le'a Jesús biseata ikea
gibe'a zha wa.

Uteyoto'o be men ton nak Jesús

40 Le'a gor na mbi'ín be men ta
li ndab Jesús, le'a ncho bexa ndab
ndo' be ltsa'a na:
—¡Le'a xa ba' ta ugeaka le'aka
profet ndi'izh gi'idka wa!
41 No ncho bexa ndab:
—¡Le'a xa ba' le'aka Cristo xa
mti Dios!
Ná le'a ncho stapla bexa nd-
abga:
—¡Le'a Cristo na'anpa ilen
Galilea! 42 Le'a di'izh ten Dios
nkeani'i le'a Cristo ilen lat be xin
David, le'a xa gak xa gezh Belén
lazh David.
43 Ta we'e le'a bexa wa usaxan
ndeyoto'obe ke na ndab bexa ná
ton nak Jesús. 44 Le'a ncho bexa
wa nlad isen Jesús, parea ni dub
bexa na'an xte'e ngunno Jesús.

Bexa nibe'e ten bexa judio lá
ndangea ladna Jesús

45 Le'a bexa nla'ach ni'i ten Dios
wa cha mla'ncha'. We'e le'a be
ule'ay nibe'e nsea bexa fariseo
cha unabdi'izh ndo' bexa, ndab
bexa:
—¿Xta'an lá ngo'o bega Jesús
zha?
46 Le'a bexa nla'ach ni'i ten Dios
wa cha ndabbe:
—¡Nunk dub xabgi'i lá
ndadi'izh lak ndadi'izh xa wa!
47 We'e le'a bexa fariseo cha
ndabbe:
—¿No bego ndangea ladna be
gealkwi'in wa zha? 48 ¿Lá ini'í
bega zha le'a ni dub xa nibe'e
ten beuna xa judio no ni dub xa
fariseo lá ndangea ladna Jesús?
49 ¡Le'a Dios utsaksi be men
kwa'ad wa, bexa na ni lá nchando'
ley mke'a Moisés!
50 Ná le'a sa wa nso' dub xa
nsalea' Nicodemo xa fariseo, xa
na ngwa'yadi'izhno Jesús dub gor
te'al. Le'a xa cha ndab:
51 —¿Nsak bega zha le'a ley ten
beuna ndab le'a dub men ndap
ke, gor biseata go'ón beuna ta
ntsakndo' xa, no koxnes beuna ta
ndun xa?
52 Le'a bexa wa cha ndabbe:

—¿Noga lu nak dub xa Galilea zha? Btsid di'izh ten Dios, we'e ini'í lu le'a Galilea na'anpa ito'o ni dub profet ten Dios.

53 Cha nsea'be bexa ta lid bexa.

8

Dub xagots ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa

1 Le'a Jesús cha ncha'a Bet Olivo. 2 Le'a ngol ngot xe'a wa mlengal Jesús tale ten ni'i ten Dios. Cha kwa'ad be men ulansea wats xa. Le'a xa cha usob, cha usaxan nluu xa be men. 3 We'e le'a pla be mech ten ley nsea bexa fariseo ulenno dub xagots ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa. Cha mso' bexa xagots wa tlaw be men wa. 4 Cha ndab bexa ndo' Jesús:

—Mech, le'a xagots ndee ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa. 5 Le'a ley mke'a Moisés unibe'e ula'ge' beuna be xagots ndun lak ta mbin xa ndee wa gast gat xa. ¿Go zha, xte'e gab ga?

6 Le'a bexa wa ga ndun preb Jesús ná xte'e gab Jesús, ndontsa gap bexa xta'an usake bexa Jesús. We'e le'a Jesús cha usob, usaxan nke'a xa ndo' yo no ngutsya'a xa. 7 Ná le'a be mech ten ley nsea bexa fariseo dubpa nabdi'izh ndo' Jesús. Cha ngwaso' xa, ndab xa ndo' bexa wa:

—Tal le'a dub xa nso' lat bega ba' lá ndap ni dub ke ndo' Dios, ned xa wa ula'ge' xagots ba'.

8 Cha usobgal Jesús, cha mke'agal xa ndo' yo. 9 Ná le'a gor na mbi'ín bexa na li msake xagots wa ta ndab Jesús, cha mbinbe'e bexa le'a bexa noga ndap ke. Cha ndon ned bexa gox no gast bexa ben mka'an sa wa. Cha myanso' nab xagots wa wats Jesús. 10 Le'a Jesús cha ngwaso'gal, cha unabdi'izh xa ndo' xagots wa, ndab xa:

—¿Nat zha ma bexa li msake lu wa nat? ¿Ni dub xa wa na'an xta'an ngunno lu zha?

11 Le'a xagots wa cha uka'ab ndab:

—Ni dub xa wa na'an xta'an ngunno na', Señor.

Le'a Jesús cha ndab:

—Ni na' lá gáp le'a lu nsabndo' gat. Nat bya', yá lá gunta lu ta ugap wa.

Jesús nak xe'a ndo' gizhliyo

12 Le'a stub biaj le'a Jesús ndadi'izh ndo' be men, ndab xa:

—Le'a na' ndee le'a nak xe'a ndo' be men nde ndo' gizhliyo. Le'a tal ton isankea tso'o na' na'anpa ikesea sa ukaw, le'a xa ndi gap xe'a nsa'a gealnaban.

13 We'e le'a bexa fariseo cha ndabbe:

—Le'a lu ndadi'izh cuent ten le'aka lu, ta we'e le'a ta ndadi'izh lu ba' na'anpa nsak.

14 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Mas le'aka na' ndadi'izh cuent ten na', le'a ta ndadi'izh na' wa ta nsakka, le'a na' uní pa ulen na' no pa gaa na'. Parea le'a bego ni lá ini'í pa ulen na' no pa gaa na'. 15 Le'a bego nsake na' laktsa ndanbe'e be men, ná le'a na' ndee na'anpa nsake ni dub men nat. 16 Le'a tal usake na' be men, le'a ta gáp na' wa ta nsakka, geal le'a na' na'anpa nabtsa gun ta wa, le'a Xus na' xa mtu'ub na' no nso' wats na'. 17 Lak nkeani'i ley ten bega, tal top men dubtsa gab, le'a ta ndab bexa wa nsakka. 18 Le'a na' ndee ndáp ton nak na', no Xus na' xa mtu'ub na' noga dubtsa ndab ton nak na'.

19 Le'a bexa wa cha ndabbe:

—¿Ma xus lu zhaga?

Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a bego lá nchando' na', no ni lá nchando' bega Xus na'. Tal le'a bega nchando' na', le'a bega no Xus na' nchando'.

20 Be di'izh ndee uní'i Jesús gor nluu xa be men len ni'i ten Dios, sa nda'usa'a be men med gon.

Parea ni dub bexa lá isen Jesús,
geal le'a wizh ula'a Dios gun bexa
ta wa biseata gal.

Le'a sa na ya' Jesús le'a be men lá yoo gan no ya'

21 Le'a Jesús cha mbidi'izhgal
ndo' bexa ndab xa:
—Le'a na' ika'an sa ndee. We'e
le'a bega cha ukwa'an na', parea
le'a sa na gaa na' le'a bega lá gun
gan no ya'. No zha na gat bega le'a
be ke ten bega na'anpa yu'u.
22 Le'a bexa nibe'e ten bexa
judio cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Nati gut xa le'aka le'a xa, ta
we'e ndab xa le'a sa ya' xa le'a
beuna lá gun gan no ya' sa wa?
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bego xa xan ndee, parea
le'a na' xa ga'ap ba'. Le'a bego
xa ndo' gizhliyo ndee, parea le'a
na' na'anpa xa ndo' gizhliyo. 24 Ta
we'e ndápka na' le'a zha na gat
bega, le'a be ke ten bega na'anpa
yu'u. Tal le'a bega lá gungea ladna
ton nak na', le'a be ke ten bega
na'anpa yu'u gor na gat bega.
25 Le'a bexa cha ndabbe:
—¿Tonxá lu zhaga?
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' zha nedkata ndáp ton
na'. 26 Ncho sianta be ta gáp na'
cuent ten bega no ta usake na'
bega, parea ndo' bego bexa ncho
ndo' gizhliyo le'a na' ndáptsa ta
na ndadi'izh xa mtu'ub na' wa,
le'a xa gealngeatsa ndadi'izh.
27 Parea le'a bexa wa lá
yakbe'ena le'a Jesús ndadi'izh
cuent ten Dios Xus xa. 28 Ta we'e
no ndab Jesús ndo' bexa:
—Le'a gor na yá mbinno bega
na' ta nlad bega, we'e igondo'
bega ton nak na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo. No ini'í bega le'a
na' na'anpa ndun ta nladtsa na',
le'a na' ndi ndadi'izh lak mluu
Xus na' ndo' na'. 29 Le'a Xus na'
xa mtu'ub na' no nso' wats na'.
Le'a xa na'anpa nla'a nab na', geal
ndun na' sbe'en ta nsak ladna xa.
30 Le'a gor na li ndab Jesús ta
wa, we'e le'a kwa'ad be men cha
mbingea ladna Jesús.

Gealngea ten Dios uxa'ak be men

31 Cha ndab Jesús ndo' bexa
judio na li mbingea ladna xa:
—Tal le'a bega sbe'en uxobgek
ndo' be ta ndáp na', le'a bega ta
ugeaka gak xmen na'. 32 We'e le'a
bega igondo' gealngea ten Dios,
le'a gealngea wa uxa'ak bega.
33 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—Le'a Abraham le'a nak usan
gox polta ten besa. Le'a besa nunk
lá igayo'ota ndo' stub men. ¿Ná
xte'e li ndab lu le'a besa ya'ak
zha?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a
tal ton gun be ta ugap, le'a xa
wa ndaigayo'o ndo' ta ugap wa.
35 Le'a dub xa nyo'o ndo' stubga
men na'anpa idub tiemp yoo ta lid
xa nibe'e xa wa. Parea le'a xin xa
nibe'e wa idub tiemp ncho ta lid
xus na. 36 No liga tal le'a Xin Dios
le'a uxa'ak bega ndo' ta ugap, le'a
bega ta ugeaka mya'ak. 37 Le'a na'
uníka le'a usan gox polta ten bega
Abraham, parea le'a bega nlad gut
na', geal le'a bega lá nsakyo'ón
be ta ndáp na'. 38 Le'a na' ndee
ndadi'izh be ta nluu Xus na' ndo'
na', parea le'a bego ndun lak ndab
xus bega.

Bexa na nak maxu'u xus na

39 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab
bexa:
—Le'a Abraham nak xus besa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a bega nak xinka Abra-
ham, le'a bega gun ltsa'a be
ta mbin Abraham. 40 Parea
nat le'a bega ndi nlad gut na',
geal ndadi'izh na' gealngea, ta
mbidi'izh Dios ndo' na'. Le'a
Abraham nunk lá ngun ltsa'a ta
nlad bega gun bega wa. 41 Le'a
bega ndi ndun lak ndun xus bega.
We'e cha ndab bexa:

—Le'a besa na'anpa nak lak dub
men ni lá ini'í ton nak xus na.
Dubtsa xus besa ncho, le'a xa wa
Dios.
42 We'e le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a xus bega Dios, le'a
bega ta ugeaka yankea na', le'a
na' wats Dios uto'o ndal na' ndo'
gizhliyo ndee. Le'a Dios le'a
mtu'ub na', na'anpa na'tsa nlad
ndal. 43 ¿Xta'an lá nyakbe'ena
bega ta ndáp na' zha? Le'a
bega lá nsakyo'ón di'izh ten na'.
44 Le'a xus bega nak maxu'u, no
nlad bega gun bega ta nlad xa
wa. Le'a maxu'u wa gast zha
nedkata ndut men. No nunk lá
ndadi'izh maxu'u gealngea, geal
le'a xa na'anpa nchando' geal-
ngea. Le'a gor na ndadi'izh xa
gealkwi'in, le'a xa ndun lakka
nak xa, le'a xa uzhe'eb dub xa
ukwi'in, no nki'il xa be men ndun
bexa gealkwi'in. 45 Ná le'a ta na
ndadi'izh na' gealngea, ta we'e
le'a bega lá ndangea ladna na'.
46 ¿Ton bega gun gan gab dub
ta ugap ndun na' zha? Le'a na'
ndi sbe'en gealngea ndadi'izh. Ta
we'e ¿xta'an lá ndangea ladna
bega na' zha? 47 Le'a tal ton
xmenka Dios le'a xa wa ndo'ón ta
ndab Dios. Ná le'a bego na'anpa
xmen Dios, ta we'e lá nsakyo'ón
bega ta ndab Dios.

Cristo nedka ncho ndo' Abraham

48 Le'a bexa wa cha uka'ab
ndab:
—Le'aka nak ta ndab besa, le'a
lu dub xa Samaria, no ncho mbi
bxin len lado'o lu.
49 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' na'anpa ncho mbi
bxin len lado'o na'. Le'a na' ndee
utsintsa ndadi'izh cuent ten Xus
na', parea le'a bega ndi nisi na'.
50 Le'a na' lá nkwan xte'e gap be
men mod ndo' na'. Parea ncho
dub xa na nlad gap be men mod
ndo' na', le'a xa wa le'a gab xte'e
nak be ta ndun bega. 51 Le'a na'
gáp ndo' bega le'a tal ton uxobgek
ndo' di'izh ten na', le'a xa wa
nunk lá gat.
52 We'e cha ndab bexa nibe'e
wa:
—Nat segurka uni'í besa le'a
lado'o lu nchoka mbi bxin. Le'a
Abraham no be profet ngutkabe,
ná lu ndab le'a tal ton uxobgek
ndo' di'izh ten lu le'a nunk lá gat.
53 ¿Xte'e gab lu zha mas nsak lu
ndo' Abraham usan gox polta ten
besa? Le'a xa wa ngutka, no liga
be profet. ¿Lu zha, xte'e nsak lu
ton nak lu?
54 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'aka na' gáp le'a na' xa
nsak, le'a ta gáp na' wa ta na'an
xti'in. Parea le'a Xus na', xa
na ndab bega nak Dios ten bega,
xa we'e ndab le'a na' xa nsakka.
55 Le'a bego lá nchando' xa wa,
ná le'a na' ndee nchando'ka xa.
No tal gáp na' le'a na' lá nchando'
xa, le'a na' no dub xa ukwi'in lak
ukwi'in bego. Parea le'a na' ta
ugeaka nchando' xa no nxobgek
na' itea be ta ndab xa. 56 Le'a
Abraham usan gox polta ten bega
mten ladna ta na uni'í xa le'a na'
gal ndo' gizhliyo. Le'a xa uni'íka
ta wa, cha mten ladna xa.
57 We'e le'a bexa judio wa cha
ndabbe:
—Lu ni tol gayo'o li'in lid ncho,
¿ná xte'e ndab lu le'a lu uni'í
Abraham?
58 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a zha
na bi na'an Abraham yoo, le'a na'
ncho'ola.
59 We'e cha usen bexa ge'
ndi'izh ula'ge' bexa Jesús, parea
le'a Jesús cha mkachndo' uto'o
xa sa nde ni'i ten Dios. Utid xa
gandid lat bexa wa, cha ncha'a xa.

9

Jesús myunyakna dub xa lá na' zha ngolta xa

1 Ngol dub wizh nchasea Jesús
le'a xa uni'í dub xabgi'i zha ngolta
xa lá na' xa. 2 Le'a be xmen Jesús

cha unabdi'izh ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, ¿xta'an lba'a lá na' xa ba' idub zha ngolta xa zha? ¿Ke ten be usan ten xa-yá, nati ke tenka xa-yá?
3 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a xa lba'a nak na'anpa ke ten xa no ni ke ten be usan ten xa. Parea le'a ta lba'a nak xa ba' le'a be men ini'í juers ten Dios. 4 Nattsa bi tezhea le'a na' nsabndo' gun ti'in ndab Dios, xa mtu'ub na'. Le'a te'al sken ilen, gor na na'anta ton gun ti'in. 5 Le'a nat bi nso' na' ndo' gizhliyo ndee, le'a na' nak xe'a ten Dios ndo' be men nde ndo' gizhliyo.
6 Le'a tso'o na li ndab Jesús, cha mchuk xa ndo' yo, cha mbinde'e xa dub tuzh yalan. Cha uda'ab xa-yá ngusndo' xa lá na' wa. 7 Cha ndab Jesús:
—Wa'da'ab ngusndo' lu nits tank sa nsalea' Siloé —le'a ta wa dub di'izh gab: xa mtu'ub.
We'e le'a xa wa cha ncha'da'ab ndo' na sa wa. Le'a gor nsea' xa ta lid xa le'a xa na'la. 8 Le'a bexa ncho gax ta lid xa, no iteata bexa na uni'í le'a xa wa ngok dub xa lá na', le'a bexa wa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Na'anpa le'a xa ba' xa nsobnab med wa zha?
9 Le'a ncho bexa wa ndab:
—Le'a xa ba' le'aka ta wa.
Ná ncho bexa ndab:
—Na'an, le'a xa ba' migabtsa xa wa.
Parea le'aka xa wa cha ndab:
—Le'a na' ndee le'aka ta wa.
10 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' xa ndab bexa:
—¿Xte'e uyo'o gan na'la go nat zhaga?
11 Le'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa nsalea' Jesús wa mbinde'e yalan, cha uda'ab xa-yá ngusndo' na', cha ndab xa gada'ab na' ndo' na' nits Siloé. Ta we'e ngwaa na', no uda'ab na' ndo' na', cha mna' na'.
12 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab bexa:
—¿Ma xa wa nat?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Le'a na' lá iní.

Bexa fariseo unabdi'izh ndo' xa myakna ngusndo' na

13 We'e le'a bexa wa cha mbi'i xa na li myakna wa ndo' bexa fariseo. 14 Le'a ta wa wizh ne'e bexa judio, zha na li mbinde'e Jesús yalan, cha myunyakna Jesús ngusndo' xa wa. 15 We'e le'a bexa fariseo no unabdi'izh ndo' xa wa ná xte'e myakna ngusndo' xa. Le'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa wa uda'ab yalan ngusndo' na', cha uda'ab na' ndo' na', cha mna' na'.
16 We'e le'a ncho bexa fariseo cha ndabbe:
—Le'a xabgi'i we'e na'anpa nak dub xa mtu'ub Dios, le'a xa ndun ta lá nsabndo' wizh ne'e beuna.
Ná nchoga bexa ndab:
—Dub men ugap lá yoo gan gun be uyon ndun xa wa.
Ta we'e na'anpa dubtsa ngudi'izh bexa ná ton nak Jesús. 17 Cha unabdi'izhgal bexa ndo' xa myakna wa, ndab bexa:
—¿Xte'e nsak lu? ¿Ton nak xa li myunyakna ngusndo' lu ba' zha?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Nsak na' le'a xa wa dub profet ten Dios.
18 Parea le'a bexa nibe'e ten bexa judio lá ndangea ladna ti ngok xa wa dub xa lá na', no uyo'o gan mna' xa. Ta we'e mtu'ub bexa dub men ngwa'tezh be usan ten xa. 19 Le'a gor na ulen bexa wa, le'a bexa nibe'e wa cha unabdi'izh ndo' bexa, ndab bexa:
—¿Xin bega xa ndee, xa ndab bego lá na' zha ngolkata xa wa zha? ¿Xte'exá mna' xa nat zhaga?
20 Le'a be usan ten xa wa cha uka'ab ndab bexa:
—Uni'íka besa le'a ta ba' xinka besa, noga lá na'ka xa zha ngolta xa. 21 Parea le'a besa lá ini'í xte'e mna' xa nat, no ni lá ini'í besa ton myunyakna xa. Unabdi'izh bega

ndo' le'aka xa, le'a xa yá goxla,
le'a xa sabka-yá.
22 Li ndab bexa geal le'a bexa
nzheb ndo' bexa nibe'e, le'a bexa
nibe'e wa yá mbidi'izh le'a guni'i
ton gab le'a Jesús nak Cristo, le'a
bexa wa kontu'ub xa len ni'i sa
nzhealbe bexa judio. 23 Ta we'e
ndab be usan ten xa wa le'a xa yá
goxla, inabdi'izh bexa nibe'e wa
le'aka ndo' xa.
24 We'e le'a bexa nibe'e wa cha
utezhgal xabgi'i li myakna wa, cha
ndab bexa:
—Le'a Dios nsobwi'i ga'al gud
ná xte'e nak xabgi'i wa, le'a besa
uni'í le'a xa wa dub xa ndap ke.
25 Le'a xa wa cha ndab:
—Le'a na' lá iní tal le'a xa wa xa
ndap ke natal na'an. Parea dub ta
uní na': le'a na' ngok dub xa lá
na', ná nat le'a na' na'la.
26 Cha ndabgal bexa:
—¿Xte'e mbinno xa lu zha?
¿Xta'an mbin xa ndontsa lba'a na'
lu zha?
27 Le'a xa cha uka'ab ndab xa:
—Le'a na' yá ndáp-a ndo' bego,
ná le'a bega lá ka'ab isakyo'ón-a.
¿Nat xta'an nlad bega gáp na'-yá
stub biaj? ¿Nati no bega nlad gak
xmen xa wa zha?
28 Cha xela uní'i bexa ndo' xa,
ndab bexa:
—Lu nak xmen xa wa, parea
le'a besa nak xmen Moisés. 29 Le'a
besa uni'íka le'a Dios mbidi'izhno
Moisés, parea le'a xa we'e le'a
besa ni lá ini'í pa uto'o xa.
30 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab
ndab xa:
—¡Le'a ta ndab bega wa
uzhebpa ndanseana na'! Le'a xa
wa le'a myunyakna ngusndo' na',
parea le'a bega lá ini'í pa uto'o
xa. 31 Le'a beuna uni'íka le'a Dios
na'anpa go'ón ta inab dub xa ndap
ke. Parea le'a tal ton yankea Dios
no uxobgek xa ndo' Dios, le'a Dios
so'ónka ta inab xa wa. 32 Nunk
beuna gol go'ón yoo dub men
yunyakna ngusndo' dub xa lá na'
zha ngolta xa. 33 Tal le'a xa wa
na'anpa nak dub xa mtu'ub Dios,
le'a xa lá yoo gan gun ta wa.
34 Le'a bexa cha uka'ab ndab
bexa:
—¡Le'a zha ngolkata lu le'a lu
yá ndapka ke, ná lu nlad le'a uluu
besa!
Cha ulantu'ub bexa xa sa wa.

Bexa lá na' nsea bexa na'ka

35 Le'a Jesús mbi'ín ta li
ulantu'ub bexa xa wa. Le'a ngol
gor mzheal Jesús xa, cha ndab
Jesús:
—¿Ndangea ladna lu Xin Dios
zha?
36 Le'a xa wa cha uka'ab ndab
xa:
—Señor, gud go ná ton xa wa,
ndontsa gungea lad na' xa wa.
37 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a lu yá uni'íka xa, le'a xa
wa na', xa ndadi'izhno lu nat.
38 Le'a xa wa cha ndab:
—Ndangea lad na' go, Señor.
Cha usaxib xa ndo' Jesús.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndal ndo' gizhliyo
iní na' ná xte'e nak be men. Li
ndontsa le'a bexa lá na' wa ina'be,
no bexa na nsak le'a xa na'ka le'a
bexa wa ya'an cuent dub xa lá na'.
40 Le'a gor na mbi'ín pla bexa
fariseo nde sa wa ta li ndab Jesús,
cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Ndab lu zha le'a besa ndee
na'anpa na'?
41 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a bega lá na', le'a bega
na'anpa ndap ke ndo' Dios. Parea
le'a bega ndab le'a bega na'ka,
ta we'e le'a bega ndapka ke ndo'
Dios.

10

Jesús mbidi'izh dub cuent ten xa nla'ach borreg

1 ’Le'a na' gáp ndo' bego le'a
dub sa ndenchonyaw be borreg,
tal le'a dub xa na'anpa nyo'o to'o
puert sa wa cha ndi nyo'o xa stub
lad, le'a xa wa dub wa'an, dub xa
nlat juers be man. 2 Parea le'a

dub xa na nyo'o to'o puert wa, le'a
xa wa le'a xa nla'ach be borreg
wa. 3 Le'a xa na nla'ach to'o puert
sa wa cha nxa'al-a, cha nyo'o xa
nla'ach be borreg wa. Le'a xa cha
nbezhlea' kadga dub ma ten xa.
Le'a bema cha ndo'ón ti xa, cha
ncha'ato'ono bema xa. 4 Le'a gor
na yá utatela be borreg ten xa, le'a
xa nla'ach ma cha nsaned ndo'
ma. Le'a be borreg wa nchando'
ti xa, cha nsankea bema tso'o xa.
5 Parea le'a bema na'anpa isankea
tso'o dub xa lá nchando' ma, ndi
uxo'on bema ndo' xa, geal le'a
bema lá nchando' ti xa.
6 Le'a Jesús mbidi'izh ta ndee
ndo' be men, parea le'a bexa lá
nyakbe'ena xte'e gab ta wa.

Jesús nak cuent dub xa utsin nla'ach be borreg

7 Cha no ndab Jesús ndo' bexa
wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a na'
le'a nak cuent puert sa nyote be
borreg. 8 Le'a itea bexa na ned
ulen ndo' na', bexa na mluu dub
di'izh na'anpa ta ugea, le'a bexa
wa cuent dub wa'an, dub xa nlat
juers be man. Parea le'a bexa nak
cuent be xborreg na' lá isakyo'ón
ta ndab bexa wa. 9 Le'a na' le'a
nak cuent puert wa, geal le'a tal
ton ndangea ladna na', le'a xa
wa ndapka gealnaban ndo' Dios.
Le'a bexa wa nak cuent be borreg
nyo'o nto'o to'o puert no nzheal
ma gixgi ndaw ma.
10 ’Le'a dub wa'an nsealawa'antsa
be borreg, no nseayut xa ma, nlad
xa initndo' ma. Parea le'a na'
ndee ndi ndal ndontsa le'a bexa
nak cuent be xborreg na' gap
gealnaban ndo' Dios, no uzhebpa
wen yoo bexa ndo' Dios. 11 Le'a
na' le'a nak xa utsin nla'ach be
xmen na' lak utsin nla'ach dub
men be xborreg xa, no nsa'a
xa le'aka le'a xa sakndo' bema.
12 Parea le'a dub xa nyaxtsa ten
na ndontsa ula'ach xa bema, le'a
xa na'anpa le'a ten ma. Ta we'e
le'a gor na ini'í xa nsea dub mbee
cha ula'a xa bema ndi uxo'on xa.
We'e le'a mbee wa cha ukendo'
bema cha ite'achso bema itea lad.
13 Le'a xa wa uxo'on geal le'a
xa medtsa nlad, na'anpa nyu'no
ladna xa bema.
14 ’Le'a na' nak cuent dub xa
utsin nla'ach be borreg ten na.
Nchando' na' bexa nak be bor-
reg ten na', no liga le'a bexa
nchando'ga na', 15 lak nchando'
Xus na' na', no liga nchando' na'
Xus na'. No nsa na' le'aka na'
sakndo' be men nak be borreg ten
na'. 16 No ncho stub xkwa'a be
xmen na', bexa lá nchando' bega.
Le'a bexa wa cuent stub xkwa'a
borreg ncho stubga corral. Le'a
na' yunjuntka bexa wa no bexa
ndee, no uxobgek bexa ndo' na'.
We'e yoo dubtsa xkwa'a be xmen
na', no nab na' gak xa nla'ach
iteanak bexa.
17 ’Le'a Xus na' nkwea' ladna
na', geal le'a na' nsa gealnaban
ten na' gat na' ndontsa iban na'
stub biaj. 18 Na'an ton gut na',
ndi na'ka usa na' gat na'. Le'a
na' ndap juers usa na' gealnaban
ten na', no ndap na' juers iban na'
stub biaj. Le'a ta wa ta unibe'e
Xus na' gun na'.
19 Le'a gor na mbi'ín bexa judio
be ta li ndab Jesús, cha stub biaj
usaxan uteyoto'o bexa no be ltsa'a
xa. 20 Ncho kwa'ad bexa ndab:
—¿Xta'an nla'ach bego ta ndab
xa ba' zha? Le'a xa ncho mbi bxin
len lado'o na no nsak xa gizh tont.
21 Ná le'a ncho bexa wa ndab-
gabe:
—Le'a xa ba' na'anpa ndadi'izh
lak ndadi'izh dub men ncho mbi
bxin len lado'o na. No lá gun dub
mbi bxin gan ina' dub xa lá na' lak
mbin xa ba'.

Bexa Jerusalén lá ka'ab gungea ladna Jesús

22 Ngol zha kwal zha na ngo
bexa judio dub ujest ten ni'i ten
Dios nde Jerusalén. 23 Le'a dub
wizh wa, le'a Jesús nkesea sa

nsalea' Corredor Salomón ten ni'i
ten Dios. 24 We'e le'a ncho bexa
judio cha myaklo wats Jesús, ndab
bexa:
—¿Gast polxá ini'í besa ton nak
go zhaga? Tal go le'a nak Cristo,
gud ga-yá ndo' ga'al besa.
25 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' yá ndápka ndo' bega
ton nak na', ná le'a bego lá
ngungea ladna-yá. No le'a be
uyon na ndun na' nsea juers ten
Dios Xus na', le'a ta wa nluukaga
ton nak na'. 26 Ná le'a bego lá
ndangea ladna-yá geal le'a bega
na'anpa nak be borreg ten na'.
27 Le'a bexa nak be borreg ten
na', le'a bexa wa ndo'ón ti na',
no nchando' na' bexa, no nsankea
bexa tso'o na'. 28 No nsa na'
gealnaban nunk lá idub ndo' bexa.
Le'a bexa idub tiemp yoo wats
Dios, no na'an ton ko'o bexa ndo'
ya'a na'. 29 Le'a Xus na', xa msa'a
bexa ndo' na', le'a xa wa ndon le'a
nibe'e ndo' itea be ta'a, ta we'e
na'an ton gun gan ko'o bexa ndo'
ya'a xa. 30 Le'a na' no Xus na' le'a
besa dubtsa nak.
31 We'e le'a bexa wa usengal be
ge' ndi'izh gut bexa Jesús. 32 Ná
le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Sian be ta wen ndun na' ndo'
ga'al bega lak msa'a Xus na' gun
na'. ¿Ke ten xta'anma dub ta li
mbin na' wa ula'ge' bega na' zha?
33 Le'a bexa wa cha uka'ab nd-
abbe:
—Le'a besa na'anpa ula'ge' lu
ke ten dub ta wen ndun lu. Le'a
besa ndi ula'ge' lu ke ten ta na
kwea' uní'i lu ndo' Dios. Le'a lu
men gizhliyotsa, ná ndab lu le'a lu
Dios.
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ley ndeno bega nkeani'i
le'a Dios ndab ndo' be men:
"Ndáp na' le'a bega nak be dios."
35 Le'a beuna uni'íka le'a itea be
ta ndab di'izh ten Dios ta ugeaka.
Ta we'e tal le'a Dios li ndab ndo'
bexa wa le'a bexa no nak dios,
36 ¿xte'e ndab bega le'a na' kwea'
uní'i ndo' Dios gor na ndáp na'
le'a na' Xin Dios? Le'a Dios mti
na' no mtu'ub xa na' ndo' gizhliyo
ndee. 37 Tal le'a na' na'anpa ndun
be ta'a lak ndun Xus na', le'a
bega lá nsabndo' gungea ladna
na'. 38 Le'a bega na'anpa ndangea
ladna ta ndáp na', parea nsabndo'
gungea ladna bega ta ndun na'.
We'e igondo' bega Xus na', no
gungea ladna bega le'a na' no Xus
na' dubtsa nak besa.
39 We'e stubgal biaj nlad bexa
isen bexa Jesús, ná le'a Jesús cha
utid tlaw bexa, na'anpa isen bexa
xa. 40 Cha ncha'agal xa stub
to'o yowbe'e Jordán, sa mas polta
ulalea' Juan be men. Cha we'etsa
uyo'o Jesús dub nde'ep. 41 Le'a
kwa'ad men nseabegal wats xa,
ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a Juan ta ugeaka ni dub
uyon lá ngun, parea le'a itea ta
ndab Juan cuent ten xa ndee, le'a
ta wa ta ugeaka.
42 We'e le'a kwa'ad bexa nde sa
wa mbingea ladna le'a Jesús nak
Cristo.

11

Ngut Lázaro

1 Uyo'o dub xabgi'i nsalea'
Lázaro usen gealgizh. Le'a xa wa
xa gezh Betania, sa no nak lazh
Marí no Mart itop bsan Lázaro.
2 (Le'a Marí bsan Lázaro wa xa
ulo ta uxe'e xo'o Jesús tso'o wa,
cha mkwi'id xa xo'o Jesús nsea
gichgek xa.) 3 Ngol gor le'a itop
bsan Lázaro wa mtu'ub dub men
ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, le'a Lázaro amig ten ga
usen gealgizh.
4 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa,
cha ndab xa:
—Le'a gealgizh wa na'anpa gut
xa. Le'a ta wa ndi ndontsa ini'í
be men juers ten Dios no juers ten
Xin Dios.
5 Le'a Jesús nkea ladna Mart no
Marí beal xa no Lázaro. 6 Parea
le'a gor na mbi'ín Jesús le'a

Lázaro usen gizh, le'a Jesús cha
uyo'okata sa wa stop wizh. 7 We'e
cha ndab xa ndo' be xmen xa:
—Ncha'be beuna stub biaj dis-
trit Judea.
8 Le'a be xmen Jesús cha nd-
abbe:
—Mech, ti plama wizh le'a bexa
judio ncho sa wa nlad gut ga, ná
nat, ¿xta'an li nlad go ya'gal ga sa
wa zha?
9 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ncho dub tibtop gor tezhea
kad dub wizh. Le'a tal ton ikesea
gor tezhea na'anpa ikate'eb, geal
le'a xa na' bea ndo' gizhliyo ndee.
10 Parea tal ton ikesea gor te'al,
le'a xa skate'eb le'a gor wa na'an
bea.
11 Cha no ndab Jesús:
—Le'a Lázaro amig ten beuna
ngwadgats, ná le'a na' ndaukwan
xa.
12 We'e le'a be xmen Jesús cha
ndabbe:
—Señor, tal le'a xa naxyats, le'a
xa syakkana.
13 Le'a ta li ndab Jesús wa
gab le'a Lázaro ngutla, ná le'a
be xmen Jesús ndanbe'e le'a xa
naxyats-tsa. 14 We'e le'a Jesús cha
ga'al ndab ndo' bexa:
—Le'a Lázaro ngut. 15 Le'a na'
nten ladna na'anpa ncho beuna sa
wa gor ngut xa. Li ndontsa mas
ige' ladna bega na'. Nat ncha'ina'
beuna xa.
16 Le'a Tomás, xa no nsalea'
Dídimo, cha ndab ndo' be ltsa'a
na:
—Ncha'be beuna sa wa,
ndontsa no beuna gatno Jesús.

Jesús nak xa nxiste be men no xa nsa'a gealnaban

17 Le'a wizh na ulaya' Jesús
to'o gezh Betania wa, mbi'ín xa
le'a Lázaro mdapla wizh mga'ach.
18 Le'a Betania nde pa chontsa
kilómetro gax Jerusalén. 19 Ta
we'e le'a kwa'ad bexa judio ncho
Jerusalén wa ngwa'ina' Mart no
Marí, mlu'uzh be men wa itop
bexa ta na ngut bsan bexa.
20 Le'a gor na mbi'ín Mart le'a
Jesús nsalaya' gaxla, cha uto'o xa,
ngwa'uche'alndo' xa Jesús. Ná
le'a Marí mya'an ta ni'i. 21 Le'a
Mart cha ndab ndo' Jesús:
—Señor, tal le'a go ncho sa
ndee, le'a bsan na' na'anpa ngat.
22 Parea le'a na' uní le'a guni'i
xta'an inab go ndo' Dios nat, le'a
Dios sa'aka-yá.
23 Le'a Jesús cha ndab ndo'
Mart:
—Le'a bsan lu sbanka.
24 Le'a Mart cha ndab:
—Le'a na' uní le'a xa sbanka gal
wizh lult, zha iban itea be men
ngut.
25 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' nak xa nxiste be men
ndo' gealgut, no nak na' xa nsa'a
gealnaban. Le'a tal ton gungea
ladna na', maska ngut xa le'a xa
sbanka. 26 Le'a itea bexa nban
tal gungea ladna bexa na', le'a
bexa wa na'anpa gat idub tiemp.
¿Ndangea ladna lu ta ndáp na'
ndee zha?
27 Le'a Mart cha ndab:
—Ndungeaka lad na'-yá, Señor.
No ndangea lad na' le'a go nak
Cristo Xin Dios, xa na ndi'izh ga
gi'idka ndo' gizhliyo.

Jesús mbi'inno Lázaro

28 Tso'o na li ndab Mart, we'e
cha nsea' xa ta lid xa, xaga'tsa
ndab xa ndo' Marí beal xa:
—Le'a mech nseala no nbezh xa
lu.
29 Le'a gor na mbi'ín Marí ta
wa, cha uxax uto'o xa, ncha'ina'
xa Jesús. 30 Le'a Jesús biseata
yate len gezh wa, ndi bi nso' xa
sa mzhe'al Mart xa. 31 We'e le'a
bexa ndeulu'uzh Marí bexa nde
ta lid xa, le'a gor uni'í bexa le'a
Marí uxax uto'o ncha'a, cha us-
ankea bexa tso'o Marí, ndab bexa
le'a Marí ncha'yo'on to'o ba'a ten
Lázaro.
32 Le'a gor na ulaya' Marí wats
Jesús no uni'í xa Jesús, cha
msaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:

—Señor, tal le'a go ncho sa
ndee, le'a bsan na' na'anpa ngat.
33 Le'a gor na uni'í Jesús
xte'e ndo'on Marí, no bexa na
li ulanseano Marí wa, le'a xa
uzhebpa uban myo'o ladna no
kwea' myo'o ladna xa. 34 Cha
ndab xa:
—¿Pa mka'ach bega xa wa zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Señor, ncha'be beuna, ini'í ga
pa-yá.
35 Le'a Jesús cha mbi'in. 36 We'e
le'a bexa nde sa wa cha ndab ndo'
ltsa'a na:
—Bwi'i bego ná xte'eta nkwea'
ladna xa Lázaro.
37 Ná le'a ncho bexa cha nd-
abbe:
—Le'a xa ndee myunyakna dub
xa lá na', ¿xta'an na'anpa li ngun
xa ba' gan lá ngat Lázaro zhaga?

Lázaro mbangal ndo' gealgut

38 Le'a Jesús uzhebpa kwea'
myo'o ladna gor ulaya' xa to'o
ba'a wa. Le'a ta wa dub ge'lo'o
nso'ntsaw dub ge' si'il to'o-yá.
39 Cha ndab Jesús:
—Udob bega ge' ba'.
Le'a Mart bsan xa ngut wa cha
ndab:
—Señor, le'a nat le'a xa ba'
ugap nla'ala, le'a xa mdapla wizh
mga'ach.
40 Le'a Jesús cha ndab ndo'
Mart:
—¿Cha lid ndápka na' ndo' lu
zha, tal le'a lu gungea ladna na',
le'a lu ini'íka juers ten Dios?
41 We'e le'a be men cha udob ge'
to'o ba'a wa. Le'a Jesús cha mwi'i
ga'ap, cha ndab xa:
—Xus na', nsa na' xno ndo' go
le'a go ndo'ón ta una'ab na' ndo'
ga. 42 Le'a na' uníka le'a go
ndo'ónka itea be ta'a ndáp na',
parea nat li ndáp na' ndontsa
gungea ladna be men ndee le'a go
le'aka mtu'ub na'.
43 Tso'o na li ndab Jesús, cha
uge' ndab xa:
—¡Lázaro, uto'o sa ba'!
44 Le'a xa na li ngut wa cha uto'o
sa wa, bi lima nbixyo'o lad ya'a
xa no xo'o xa. No ndo' xa bi li
nbixyo'o dub ble'a lad. Le'a Jesús
cha ndab ndo' be men:
—Bxa'ak bega be lad ba', cha
bla'a bega isea' xa.

Bexa nibe'e dubtsa mbidi'izh le'a gut Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 We'e le'a bexa judio na li
nseano Marí wa uni'í ta mbin
Jesús, cha kwa'ad bexa mbingea
ladna Jesús. 46 Parea le'a ncho
bexa wa cha ndi ngwa'yab ndo'
bexa fariseo xta'an mbin Jesús.
47 We'e le'a be ule'ay nibe'e no
bexa fariseo cha mchealte itea
bexa nibe'e ten bexa judio. Cha
ndab bexa:
—¿Xte'e gun beuna zha? Le'a
Jesús wa sian uyon ndun. 48 Tal
le'a beuna ula'a li gunta xa ta wa,
le'a itea be men sangea ladna xa.
We'e le'a bexa Roma si'id ulate ni'i
ten Dios ten beuna no lá ula'ata
bexa inibe'e beuna sa ndee.
49 Le'a dub bexa wa xa nsalea'
Caifás, xa nak ule'ay ndon le'a
nsak zha wa. Le'a xa cha ndab
ndo' bexa nibe'e wa:
—Le'a bego na'an xta'an ini'í.
50 No ni lá nyakbe'ena bega ndi
mas wen gat dubtsa men sakndo'
beuna xa Israel, ndontsa na'anpa
initndo' itea beuna.
51 Le'a ta li ndab Caifás wa
na'anpa ndanbe'e le'atsa xa. Le'a
ta na nak xa ule'ay ndon le'a nsak
zha wa, ta we'e mbinti'in Dios
xa, ndab xa le'a Jesús gat sakndo'
bexa Israel. 52 Parea le'a ta ndab
xa wa na'anpa nabtsa gab le'a
Jesús gat sakndo' bexa Israel. Le'a
ta wa no gab le'a Jesús gat ndontsa
yunjunt xa itea bexa nak xin Dios,
bexa ncho idub nax ndo' gizhliyo.
53 Le'a wizh wa le'a bexa nibe'e
ten bexa judio dubtsa mbidi'izh
gut bexa Jesús.
54 Ta we'e le'a zha wa le'a Jesús
na'antapa ga'al ikesea Judea. Le'a

xa ndi mka'an sa wa ncha'a xa
gezh Efraín gax ge'e sa bid. Cha
uyo'o xa sa wa no be xmen xa.
55 Le'a zha wa nsayal gax
ujest Pascua ten bexa judio. Ta
we'e kwa'ad be men judio ukea
ncha'be gezh Jerusalén, ndontsa
gun bexa ta isambi'i bexa ndo'
Dios zha biseata gal ujest wa.
56 Le'a be men wa nkwa'an Jesús,
no nabdi'izh bexa ndo' be ltsa'a
bexa nde sa nde ni'i ten Dios:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Si'id
Jesús ujest ndee nati na'an?
57 Le'a be ule'ay nibe'e no bexa
fariseo unibe'ela ndo' be men tal
ncho ton ini'í pa nso' Jesús, cha
gab xa-yá ndo' bexa wa ndontsa
isen bexa Jesús.

12

Marí ulo ta uxe'e xo'o Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Sxo'op wizh nsob gal ujest Pas-
cua wa, le'a Jesús uto'o ncha'agal
Betania, ta lid Lázaro xa mxiste
Jesús ndo' gealgut. 2 Le'a sa wa
mbinde'e bexa dub ta gawno bexa
Jesús. Le'a Mart nkego ta gaw
bexa. Le'a Lázaro nsob ndo'
mes no Jesús. 3 We'e le'a Marí
usen tol litr sbe'en nardo ta uxe'e,
dub ta uzhebpa uyap nsak. Cha
mtob xa-yá tso'o xo'o Jesús, cha
mkwi'id xa xo'o Jesús no gichgek
xa. Le'a len ni'i wa gast idub
lita uxe'e mla'a. 4 Le'a dub xmen
Jesús no nsob sa wa xa na le'a yun
cuent Jesús, xa na nsalea' Judas
Iscariot xin Simón. Le'a xa wa cha
ndab:
5 —¿Xta'an lid ndi udo'o xa ta
uxe'e ba' zha, cha utse'a xa med
wa ndo' be men uban nak? Le'a ta
ba' nsak pa chon gayo'o denario.
6 Parea le'a Judas na'anpa
nyu'no ladna bexa uban nak. Ndi
li ndab xa geal le'a xa nla'ach
med ten be xmen Jesús, no ncho
zha ngowa'anga xa med no'o xa.
7 We'e le'a Jesús cha ndab ndo'
Judas:
—Bla'a xagots ba', le'a xa
ulocha'aw ta ba' gast gal zha na
iga'ach na'. 8 Le'a bexa uban
nak wa guni'i polga nchoka lat
bega, parea le'a na' ndee na'anpa
kwenta ncho'ono bega.

Be ule'ay nibe'e dubtsa
mbidi'izh gut Lázaro

9 Le'a kwa'adpa bexa judio
mbi'ín le'a Jesús nchogal gezh
Betania, cha ncha'be bexa sa
wa. Le'a bexa na'anpa nabtsa
Jesús ncha'bewi'i, le'a bexa nlad
ini'í no Lázaro xa mbangal ndo'
gealgut. 10 We'e le'a be ule'ay
nibe'e wa dubtsa mbidi'izh gut no
Lázaro, 11 geal mbangal Lázaro
le'a kwa'ad bexa judio nsaula'a
be ule'ay nibe'e wa, cha ndi Jesús
ndangea ladna bexa.

Jesús uyote Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Ngol stub wizh wa le'a
uzhebpa kwa'ad be men ndencho
ujest Pascua gezh Jerusalén. Le'a
zha mbi'ín bexa le'a Jesús no
ncha'a Jerusalén, 13 cha ulobto'og
bexa be xos ya gin, cha uto'o bexa
ncha'ikanes bexa Jesús. No uge'
ndab bexa:
—¡Si'il nak xa ba'! ¡Dios
uzhebpa nla'ach xa ba', xa na
mtu'ub Dios Xa Nibe'e! ¡Le'a xa
ba' le'a nibe'e beuna xa Israel!
14 Le'a Jesús mzheal dub burr
tuzh, cha usob xa tso'o ma. Le'a
ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a:

15 Lá izheb bego, men gezh Sion.
Bwi'i bego, le'a xa le'a nibe'e bega
nsea nsob tso'o dub burr tuzh.

16 Le'a zha wa le'a be xmen
Jesús lá yakbe'ena be ta li mbin
Jesús wa. Parea tso'o na mbangal
Jesús cha nsea' xa gibe'a, le'a bexa
mtse'a ladna lak nkeani'i di'izh
ten Dios cuent ten Jesús, cha uni'í
bexa le'a Jesús lika mbin.

17 Le'a zha na utezh Jesús
Lázaro len ba'a, cha mxiste Jesús
xa ndo' gealgut, le'a bexa nde sa
wa cha mbidi'izh ta uni'í bexa
wa ndo' be men. 18 Ta we'e li
ngwa'ikanes be men Jesús, geal
le'a bexa mbi'ín ta na li mbin
Jesús uyon wa. 19 Parea le'a bexa
fariseo ndab ndo' be ltsa'a na:
—Bwi'i bega, le'a ta na ndun
beuna na'an xti'in. Le'a be men
ndi itea ncha'be wats Jesús.

Pla bexa na'anpa xa judio nlad ini'í Jesús

20 Le'a lat bexa na li ncha'be
yankea Dios gezh Jerusalén ujest
Pascua wa, ncho pla bexa na'anpa
xa judio. 21 Le'a bexa wa cha ulen
wats Julip xa gezh Betsaida ten
Galilea, ndab bexa:
—Señor, le'a besa nlad ini'í
Jesús.
22 Le'a Julip cha ngwa'yab-a
ndo' Ndres, we'e itop bexa
ngwa'yab-a ndo' Jesús. 23 Le'a
Jesús cha uka'ab ndab:
—Yá ngol gor ini'í be men ta
juert nak na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. 24 Le'a na' gáp ndo' bego
tal le'a dub bid ten trig lá iga'ach
len yo cuent dub ta ngut, le'a idub
tiemp le'a-yá bidtsa gak. Ná tal
le'a-yá iga'ach, le'a-yá sianpa bid
usa'a. 25 Le'a tal ton ukwa'an
xte'e wen yoo xa, le'a xa wa
ndi gun perdid gealnaban ten na
ndo' Dios. Parea le'a tal ton ndi
ukwa'an gun ta nlad Dios, le'a
xa wa ndi gap gealnaban nunk lá
idub. 26 Le'a tal ton nlad gun ti'in
ndo' na' nsabndo' isankea xa tso'o
na'. We'e le'a sa yo'o na' le'a xa no
yoo. Le'a tal ton gun ti'in ndo' na',
le'a Xus na' gab le'a xa wa wenka
ndun.

Jesús mbidi'izh le'a gat

27 No ndab Jesús:
—Nat uzhe'eb kwea' ncho lad
na', no ni lá iní na' xte'e gáp
na' ndo' Xus na'. Ndanbe'e na'
gáp na' ndo' xa ko'o xa na' ndo'
gealkwea' ndee, parea le'a na' ti'in
we'e ndal ndo' gizhliyo. 28 Le'a na'
ndi gáp: "Xus na', bin ga ta na
uluu xte'e si'il nak go."
Le'a gor we'e cha mgen ti Dios
ulen gibe'a, ndab xa ndo' Jesús:
—Le'a na' mlula xte'e si'il nak
na', no ulu na'-yá stub biaj.
29 Le'a lat bexa kwa'ad wa ncho
bexa ndab le'a ta mbi'ín bexa wa
usi'i. No ncho bexa ndab le'a-yá
dub angel uní'i ndo' Jesús.
30 Le'a Jesús cha ndab ndo' be
men:
—Le'a ta mgen wa na'anpa
ulen por na go'ón na'-yá, le'a-yá
ndi ulen ndontsa go'ón bega-yá.
31 Le'a nat le'a Dios gab ná ton
ndap ke ndo' gizhliyo. No nat
kontu'ub Dios maxu'u, xa nibe'e
ndo' gizhliyo. 32 Le'a gor na ixits
bexa na' ga'ap ndo' yo, le'a na'
gun le'a be men ilen wats na'.
33 Le'a ta na li mbidi'izh Jesús
wa gab le'a xa gat ndo' cruz.
34 Le'a be men wa cha ndab:
—Le'a besa mbi'ín le'a ley ten
Dios nkeani'i le'a xa nak Cristo
idub tiemp ncho. ¿Ná xte'e ndab
ga zha le'a be men ixits Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo ga'ap ndo' yo?
¿Ton nak Xa Myak Men Ndo' Gizh-
liyo wa zhaga?
35 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a nat le'a xa nak xe'a
na'anpa kwenta ncho lat bega.
Ta we'e usea bega nattsa bi
ncho xe'a, ndontsa le'a sa ukaw
na'anpa gun gan ndo' bega. Le'a
tal ton nsea sa ukaw, le'a xa wa
ni lá ini'í pa ncha'a. 36 Le'a nat bi
ncho xa nak xe'a wa, bingea ladna
bega xa, ndontsa isea bega ndo'
xe'a.
Le'a tso'o na li ndab Jesús, cha
ncha'ukachndo' xa ndo' be men.

Be men lá ka'ab gungea ladna Jesús

37 Sian be uyon mbin Jesús ndo'
ga'al be men, ná le'a bexa lá
ngungea ladna Jesús. 38 Li ngok
ta wa lak mbidi'izh Isaías sakndo'
Dios, ndab xa:

Señor Dios, ¿tonma ndangea
ladna ta ndadi'izh besa
zha?
¿No ton ndo' ná mluu ga xte'e
juert nak go zha?

39 Ta we'e le'a be men lá ngungea
ladna Jesús, no lak ndab Isaías:

40 Le'a Dios mtsaw ngusndo' bexa,
no mbin ngud Dios lado'o
bexa,
ndontsa lá ina' bexa,
no ni lá yakbe'ena bexa.
Cha na'anpa ilen bexa wats Dios,
utsu'u Dios be ke ten bexa.

41 Li ndab Isaías polta zha na
uni'í xa xte'e si'il gak Cristo, cha
mbidi'izh xa cuent ten Cristo.
42 Mas lika ná ncho kwa'ad bexa
mbingea ladna Jesús, no gast ncho
bexa nibe'e ten bexa judio. Parea
na'anpa ga'al ngudi'izh bexa-yá,
geal le'a bexa nzheb le'a bexa
fariseo kontu'ub bexa len ni'i sa
nzhealbe bexa judio wa. 43 Le'a
bexa wa lá nkwa'an xte'e wen
ya'an bexa ndo' Dios, ndi mas
nkwa'an bexa xte'e wen ya'an
bexa ndo' be men.

Jesús ngo'o be men ndo' be ke ten bexa

44 Le'a Jesús cha uge' ndab:

—Le'a tal ton gungea ladna na',
le'a xa wa na'anpa nabtsa na'
ndangea ladna. Le'a xa wa no xa
mtu'ub na' ndangea ladna. 45 No
liga tal ton ini'í na', le'a xa wa
no ini'í xa mtu'ub na' wa. 46 Le'a
na' nak xe'a ulen ndo' gizhliyo,
ndontsa tal ton gungea ladna na',
le'a xa wa na'antapa yoo sa ukaw.

47 'Le'a tal ton go'ón di'izh ndáp
na', ná lá uxobgek xa ndo'-yá, le'a
na' ndee na'anpa nak xa usake
xa. Le'a na' na'anpa ndal ndo'
gizhliyo usake na' be men, le'a
na' ndi ndal ko na' be men ndo'
be ke ten bexa. 48 Le'a tal ton
uxelad na' no lá gungea ladna
xa be di'izh ndáp na', le'a di'izh
wa le'aka usake xa gal wizh lult.
49 Le'a na' ndee na'anpa ndadi'izh
ta nladtsa na', le'a Xus na' xa
mtu'ub na' unibe'e xta'an gudi'izh
na' no xta'an ulu'u na'. 50 Le'a
na' uní le'a di'izh unibe'e Xus na'
gáp na', le'a di'izh wa ta nsa'a
gealnaban nunk lá idub. Ta we'e
li ndadi'izh na' lakka ndab Xus na'
ndo' na'.

13

Jesús msat xo'o be xmen na

1 Le'a zha na nsayal gax ujest
Pascua, le'a Jesús uni'íla yamer
gal gor ika'an xa ndo' gizhliyo, cha
ya' xa wats Xus xa. Lak nkwea'
ladna Jesús bexa nak xmen xa
ndo' gizhliyo ndee, bi li nkwea'
ladna xa bexa no gast gor ika'an
xa.

2 Le'a ngol gor na nsobyaw
xche'e Jesús no be xmen xa, le'a
maxu'u uyo'ola gek Judas Iscar-
iot xin Simón yun cuent Jesús.
3 Le'a Jesús uni'íka le'a Dios Xus
xa msa'a itea be ta'a le'a xa in-
ibe'e. No uni'í xa le'a xa watska
Dios uto'o, no sa we'ekaga ya' xa.
4 We'e ngwaso' xa ndo' mes sa
ndeyaw bexa wa, cha ulate xa lad
nbix xa. Cha mxi xa dub ble'a lad
ko'ol len xa. 5 Cha ulo xa nits len
dub che'a. Cha usaxan xa nsat xa
xo'o be xmen xa, no nkwi'id xa
xo'o bexa wa no lad wa.

6 Le'a gor na ngol xa wats Simón
Pedr, le'a Pedr cha ndab:

—Señor, ¿go ba' usat xo'o na'
zha?

7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a ta lnde'e ndun na', le'a lu
lá yakbe'ena-yá nat. Parea gal zha
yakbe'ena lu-yá.

8 Le'a Pedr cha ndab:

—¡Le'a na' nunk lá usa xo'o na'
usat ga!

Le'a Jesús cha ndab:

—Tal le'a na' lá usat xo'o lu, le'a
lu yá lá gakta xmen na'.

9 Le'a Simón Pedr cha ndab:

—¡Señor, na'anpa nabtsa xo'o
na' usat ga, ndi no ya'a na' no gek
na' usat ga!
10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a xa na ti'i ngos nsabndo'
nabtsa xo'o na yat, le'a xa wa yá
umbi'i nak. Le'a bego yá umbi'ika
nak ndo' Dios, parea na'anpa itea
bega.
11 Le'a Jesús yá uni'íla ton yun
cuent xa, ta we'e ndab xa le'a dub
bexa na'anpa umbi'i nak.
12 Le'a gor na mta'usat Jesús
xo'o bexa wa, cha ngokgal xa lad
nbix xa. Cha usobgal xa ndo' mes,
ndab xa:
—¿Nyakbe'ena bega xta'an
lba'a mbinno na' bega zha? 13 Le'a
bega ní'i ndo' na' Mech no Señor.
Le'aka nak ta li ní'i bega wa, geal
le'a na' lika nak. 14 Le'a na' nak
Señor ten bega no Mech ten bega,
parea nat msat na' xo'o bega. No
liga le'a bego nsabndo' usat xo'o
ltsa'a bega. 15 Le'a na' mluu xte'e
nsabndo' gun bega, ndontsa li gun
bego lak mbinno na' bega. 16 Le'a
na' gáp ndo' bego le'a dub mos
na'anpa mas nsak ndo' xa nibe'e
xa wa. No liga tal le'a dub xa
mtu'ub stubga men, le'a xa ncha'a
wa na'anpa mas nsak ndo' xa
mtu'ub xa. 17 Nat tal le'a bega
nyakbe'ena be ta ndee, no lika
ndun bega, le'a Dios gun wen yoo
ladna bega.
18 ’Le'a ta ndáp na' ndee
na'anpa ndáp na' cuent ten
itea bega. Le'a na' mti bega
no nchando' na' bega, parea
nsabndo' gak cumplir lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a: “Le'a xa
na ndawno na', le'a xa wa le'aka
ngokloo ndo' na'.” 19 Nat ndáp na'
ta wa ndo' bego gor na biseata
gak-a, ndontsa gor na gak-a le'a
bega gungea ladna ton nak na'.
20 Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal
ton utsin gak ndo' dub xa mtu'ub
na', le'a xa wa cuentkata ndo' na'
li utsin nak. No liga tal ton utsin
nak ndo' na', le'a xa wa utsinga
nak ndo' Dios xa na mtu'ub na'.

Jesús ndab le'a Judas yun cuent xa

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Tso'o na li ndab Jesús ta wa,
cha uzhe'eb kwea' myo'o ladna
xa. Cha ga'al ndab xa ndo' be
xmen xa:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a
dub bega yun cuent na' ndo' bexa
nlad gut na'.
22 Le'a be xmen xa ni lá ini'í ton
gun ta na li ndab Jesús wa, ta we'e
usaxan nwi'i bexa ndo' be ltsa'a
bexa. 23 Le'a dub xmen Jesús,
xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea'
ladna, nsob wats Jesús. 24 Le'a
Simón Pedr cha mbin sein ndo'
xa wa, ndontsa inabdi'izh xa ndo'
Jesús ná ton xa li gun wa. 25 Le'a
xa wa cha mas ubisob wats Jesús,
cha unabdi'izh xa ndab xa:
—Señor, ¿ton li yun cuent go
zha?
26 Le'a Jesús cha uka'ab ndab
ndo' xa wa:
—Le'a na' ugazh dub ble'a pan
ndee. Le'a xa na usa na'-yá ndo'
na, le'a ta wa xa we'e.
Le'a Jesús cha mgazh dub ble'a
pan, cha msa'a xa-yá ndo' Judas
Iscariot xin Simón. 27 Le'a gor na
li udaw Judas pan wa, le'a maxu'u
cha uyote len lado'o xa. Le'a Jesús
cha ndab ndo' Judas:
—Le'a ta na li gun lu wa, ux-
axtsa bin ta wa.
28 Parea ni dub bexa na li nde
ndo' mes wa lá yakbe'ena xta'an
ngi li ndab Jesús. 29 Le'a Judas wa
xa nla'ach med ndanti'in bexa wa.
Ta we'e ncho bexa ndanbe'e le'a
Jesús nlad ya'isi'i Judas ta gunti'in
bexa ndo' ujest. No nchoga bexa
ndanbe'e le'a Jesús nlad usa'a
Judas med ndo' bexa uban nak.
30 Tso'o na li udaw Judas dub
ble'a pan wa, le'a Judas cha uto'o
ncha'a. Le'a ta wa gor te'al-la.

Dub ta kub unibe'e Jesús gun be xmen xa

31 We'e le'a gor yá uka'anla
Judas, le'a Jesús cha ndab:
—Le'a nat le'a be men ini'í xte'e
si'il nak na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. No ta ndun na' wa uluu
xte'e si'il nak Dios. 32 Le'a ta na
nluu na' ndo' be men xte'e si'il
nak Dios, le'a ta ndun Dios noga
uluu xte'e si'il nak na'. Le'a ta
na gun xa wa yamer gak. 33 Bego
nak cuent xi'ín na', yá na'antapa
kwen ncho'o na' lat bega. Le'a
na' gáp ndo' bega lak ndápla na'
ndo' bexa judio nibe'e wa: le'a
bego ukwa'an na', ná le'a bega lá
gun gan no ya' sa gaa na'. 34 Le'a
na' nibe'e dub ta kub ndo' bega:
Bkwea' ladna bega be ltsa'a bega.
Lak nkwea' lad na' bego, no liga
bkwea' ladna bega be ltsa'a bega.
35 Tal le'a bega li ikwea' ladna be
ltsa'a na, le'a be men igondo' le'a
bega xmenka na'.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Le'a Simón Pedr cha un-
abdi'izh ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿pa ya' ga zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a sa na yaa na', le'a lu lá
yoo gan ya'no na' nat. Parea gal
zha le'a lu noka ya' sa wa.
37 Le'a Pedr cha ndab:
—Señor, ¿xta'an lá yoo gan
gaano na' go nat zhaga? Le'a na'
usa le'aka le'a na' gat sakndo' ga.
38 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Snika lu gat lu sakndo' na'
zha? Le'a na' gáp ndo' lu le'a te'al
ndee gor na biseata kwezh boy
le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab
lu le'a lu lá nchando' na'.

14

Jesús nak nes ilaya' be men wats Dios

1 ’Lá yu'ta ladna bega, ndi bge'
ladna bega Dios no bge' ladna
bega na'. 2 Le'a ta lid Xus na' ncho
sian sa yoo bega. Le'a na' na'anpa
li gáp ndo' bega tal le'a-yá na'anpa
li nak. Nat le'a na' nsea usaxkwa'a
sa yoo bega. 3 Le'a zha na nsea na'
cha usaxkwa'a na' be sa yoo bega,
we'e le'a na' le'aka ilen yo'o bega,
ndontsa no bega yoo sa yo'o na'.
4 Le'a bego uni'íka pa nsea na'
no nchando'ka bega nes ncha'a sa
wa.
5 Le'a Tomás cha ndab:
—Señor, le'a besa lá ini'í pa ya'
go. ¿Ta we'e xte'e ndab go le'a
besa nchando' nes ncha'a sa wa
zha?
6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nak nes no nak na'
gealngea no nak na' gealnaban.
Na'an ton ilaya' wats Xus na', tal
le'a xa na'anpa ndangea ladna
na'. 7 Tal le'a bego nchando' na',
le'a bega sgondo'ka no Xus na'.
Le'a nat idub ndo' ndee le'a bega
yá nchando' Xus na', no mna'la
bega xa.
8 Le'a Julip cha ndab:
—Señor, bla'a ga ina' besa Xus
ga, ta we'etsa nlad besa.
9 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Julip, ¿kwen nkeseano na'
bega, ná lá nchando' lu na' zha?
Le'a tal ton nchando' na', le'a xa
wa no Xus na' nchando'. ¿Xta'an
li ndab lu ula na' ina' bega Xus
na' zha? 10 ¿Lá ndangea ladna lu
zha le'a na' nsea Xus na' dubtsa
nak besa? Le'a ta ndadi'izh na'
na'anpa le'atsa na' ndadi'izh. Le'a
Xus na' xa nso' wats na' nsa'a ta
li ndun na' wa. 11 Bingea ladna
bega ta ndáp na' le'a na' nsea Xus
na' dubtsa nak besa. Nati bingea
ladna bega na' ke ten be ta ndun
na'.
12 ’Le'a na' gáp ndo' bega le'a
tal ton gungea ladna na', le'a xa
wa sun ltsa'a be ta ndun na', no
gast be ta mas si'il sun xa, le'a na'
nsea wats Xus na'. 13 No itea be ta
inab bega ndo' Xus na' ta na nak
bega xmen na', le'a ta wa sunka
na' ndontsa ini'í be men xte'e si'il
nak Xus na'. 14 Guni'i xta'an inab

bega ta na nak bega xmen na', le'a
na' sunka ta wa.

Jesús ndab le'a Dios utu'ub Espíritu ten na

15 ’Le'a tal bega ndankeaka na',
le'a bega uxobgek ndo' be ta
nibe'e na'. 16 Le'a na' ina'ab ndo'
Xus na', cha utu'ub xa stub xa
gakno bega no yoono xa bega idub
tiemp. 17 Le'a ta wa Espíritu
ten Dios xa na nluu gealngea.
Le'a be men gizhliyo lá yoo gan
yoo wats Espíritu wa, geal le'a
bexa na'anpa na' xa no ni lá
nchando' bexa xa. Parea le'a bega
nchando'ka Espíritu wa, geal le'a
xa nso' wats bega no ikeseano xa
bega idub tiemp.

18 ’Le'a na' na'anpa ula ya'an
bega cuent be me'ed usa'ab, le'a
na' ndi ilenkata. 19 Yamer gal
zha le'a be men gizhliyo ndee yá
na'antapa ini'í na', parea le'a bega
sni'í'kagal na'. Le'a na' sbanka,
ta we'e no bega ibankaga. 20 Le'a
gal wizh iban na' le'a bega ini'í
le'a na' nsea Xus na' dubtsa nak
besa, no le'a bega nsea na' dubtsa
nak beuna. 21 Tal ton go'ón be ta
inibe'e na', no uxobgek xa ndo'
be ta wa, le'a xa wa ta ugeaka
ndankea na'. Le'a tal ton yankea
na', le'a Xus na' no na' ikwea'
ladna xa, no ulundo' na' ndo' xa.

22 We'e le'a Judas xa na'anpa
nsalea' Iscariot cha ndab ndo'
Jesús:

—Señor, ¿xta'an li ndo'tsa besa
ulundo' ga zha, na'anpa ulundo'
ga ndo' iteata be men zha?

23 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a tal ton yankeaka na', le'a
xa wa sxobgek ndo' ta ndáp na'.
Le'a Xus na' cha ikwea' ladna xa.
Le'a na' no Xus na' ilen wats xa,
cha yoono besa xa. 24 Ná le'a tal
ton na'anpa yankea na', le'a xa wa
lá uxobgek ndo' ta ndáp na'. Le'a
be ta ndáp na' ndo' bega, le'a ta
wa na'anpa ta na'tsa ndáp. Le'a ta
wa ndi ta ndab Xus na' xa mtu'ub
na'.

25 ’Le'a be ta ndee ndáp na'
ndo' bega nat bi nso'no na' bega.
26 Parea le'a Dios utu'ub Espíritu
ten na ndo' bega, gakno xa bega
no yoono xa bega sakndo' na'.
Le'a xa wa uluu itea ta'a ndo'
bega, no gun xa utse'a ladna bega
itea be ta ndáp na' ndo' bega.

27 ’Le'a zha na uchan na' bega,
le'a na' gun utsin yoo ladna bega.
Le'a ta na li gun na' wa na'anpa
lak ta ndun be men nde ndo'
gizhliyo ndee. Ta we'e lá yu' ladna
bega no lá izheb bega. 28 Le'a bega
yá mbi'ínka ta ndáp na', le'a na'
nsea, no ilenkagal na' wats bega.
Le'a tal bega ta ugeaka ndankea
na', le'a bega iten ladna geal ndáp
na' le'a na' nsea wats Xus na', geal
le'a Xus na' mas nsak ndo' na'.
29 Nattsa ndáp na' ta ndee ndo'
bega zha biseata gak-a ndontsa gal
gor gak-a le'a bega mas gungea
ladna na'.

30 ’Le'a na' na'anpa kwenta
gudi'izhno bega, le'a maxu'u xa
nibe'e ndo' gizhliyo ndee nseala.
Le'a xa wa na'anpa nibe'e na'
ndee. 31 Parea li nsabndo' gak-a,
ndontsa ini'í be men nde ndo'
gizhliyo ndee le'a na' ndankeaka
Xus na' no nxobgek na' ndo' ta
nibe'e xa.

’Nat goso' bega, ncha'be beuna.

15

Jesús nak cuent dub ya uv

1 ’Le'a na' ndee le'a xa nak cuent
dub ya uv. Le'a Xus na' nak xa
na nla'ach-a. 2 Le'a tal ncho xos
ya lá usa'a uv, le'a xa kabto'og-a.
Parea tal le'a-yá nsa'aka uv, le'a
xa ndi utsambi'i-yá ndontsa mas
usa'a-yá uv. 3 Le'a di'izh ndadi'izh
na' ndo' bega le'a mbin msambi'i
lado'o bega. 4 Dubtsa gok bega no
na', lak nak na' dubtsa no bega.
Le'a lak dub xos ya na'anpa nsob
las ya wa lá yoo gan usa'a ngus,
no liga le'a bega lá yoo gan gun

lak nlad Dios, tal le'a bega na'anpa
dubtsa gak beuna.
5 ’Le'a na' cuent ya uv. Le'a
bega cuent be xos-a. Tal le'a bega
dubtsa nak no na', le'a na' noga
dubtsa nak no bega. We'e le'a
bega sun sianpa be ta'a nlad Dios.
Parea tal le'a ncho bega na'anpa
dubtsa nak no na', le'a bega wa
lá isu'u gun lak nlad Dios. 6 Le'a
tal ton na'anpa dubtsa nak no
na', le'a xa wa cuent dub xos ya
yabi dub lad, cha ibid-a. We'e
ibele'e-yá, cha yol'-a ndo' gi'.
7 ’Le'a tal le'a bega dubtsa nak
no na', no gunka bega lak mluu
na' bega, unab bega guni'itsa
xta'an nlad bega ndo' Dios, le'a
Dios sa'aka-yá. 8 Tal le'a bega
gun lak nlad Dios, le'a ta wa uluu
le'a bega xmenka na', we'e ini'í be
men xte'e si'il nak Xus na'. 9 Le'a
lak nkwea' ladna Xus na' na', no
liga le'a na' nkwea' ladna bega. Lá
yalad bega le'a na' nkwea' ladna
bega. 10 Tal le'a bega gun be ta
nibe'e na', we'e ini'í bega le'a na'
nkwea'ka ladna bega. Lak ndun
na' itea be ta'a nibe'e Xus na'
ta we'e uní na' le'a xa nkwea'ka
ladna na'. 11 Le'a ta wa ndáp na'
ndo' bega ndontsa uzhe'eb iten
ladna bega lak nten lad na'.
12 ’Nat ta ndee nibe'e na' ndo'
bega: bkwea' ladna bega be ltsa'a
bega, lakta nkwea' lad na' bega.
13 Le'a ta na ndon le'a mas nluu
le'a dub men nkwea' ladna stub
xa, le'a ta wa usa'a xa xa gat xa
sakndo' be amig ten xa. 14 Nat
le'a bego nak be amig ten na', tal
le'a bega gun ta nibe'e na'. 15 Le'a
na' yá lá gápta le'a bega nak bexa
ndun ti'in ndo' na', le'a dub xa
ndun ti'in ndo' stub xa lá ini'í
xti'in ndun xa nibe'e xa. Nat ndi
gáp na' le'a bega be amig ten na',
geal le'a na' mbidi'izh ndo' bega
itea be ta ndab Xus na' ndo' na'.
16 Le'a bega na'anpa le'a mti na',
le'a na' ndi le'a mti bega. No
ntu'ub na' bega gun bega ta nlad
Dios, ta na'anpa initndo'. We'e
le'a itea ta inab bega ndo' Dios
Xus na' ta na nak bega xmen na',
le'a xa sa'aka-yá. 17 Nat nibe'e na'
ta ndee ndo' bega: bkwea' ladna
bega be ltsa'a bega.

Be men gizhliyo nxee ladna ndo' Jesús no ndo' be xmen xa

18 ’Tal le'a be men gizhliyo ix-
eeno ladna bega, btse'a ladna
bega le'a bexa wa nedla ndo' na'
ndee li nxee ladna, we'eta ndo'
bego. 19 Tal le'a bega nak lak
nak be men gizhliyo ndee, le'a
be men wa utsin sak ndo' bega
lak utsin nak bexa ndo' be ltsa'a
xa. Parea le'a bega na'anpa nak
men gizhliyo, le'a na' mti bega
uto'o bega lat bexa wa. Ta we'e
nxeeno ladna bexa bega. 20 Btse'a
ladna bega ta ndáp na' ndee: Le'a
dub xa ndun ti'in na'anpa mas
nsak ndo' xa nibe'e xa wa. Lak
ncho bexa li xela ndanno na', no
liga xela gunno bexa bega. No
lak ncho bexa nxobgek ndo' di'izh
ndáp na', no liga uxobgekga bexa
ndo' ta gab bega. 21 Le'a bexa wa li
gunno bega ke na nak bega xmen
na', geal le'a bexa lá nchando' xa
mtu'ub na'.
22 ’Le'a tal na' lá ngal ndo' gizh-
liyo ndee no ni lá ngudi'izh na'
ndo' bexa, le'a ta ugap ndun bexa
wa na'anpa dub ke ndo' Dios.
Parea nat le'a bexa lá yoo gan
gabbe le'a bexa lá ini'í ti ta ugap
ndun bexa. 23 Le'a tal ton ixee
ladna ndo' na', le'a xa wa no ndo'
Xus na' nxee ladna. 24 Le'a na'
mbin be uyon ndo' ga'al bexa, ta
ni dub men lá gun gan gun. Tal
le'a bexa na'anpa ini'í be ta wa,
le'a bexa na'anpa ndap ke ndo'
Dios. Parea nat li uni'í bexa ta
ndun na' wa, ná le'a bexa nxee
ladna ndo' na' no ndo' Xus na'.
25 Le'a ta wa nak lak nkeani'i ndo'
ley ten bexa, ndab-a: “Le'a na'
na'an xta'an ngunno bexa, ná le'a
bexa mxeeno ladna na'.”

26 ’Le'a gal gor na utu'ub na'
xa gakno bega, le'a xa wa ito'o
wats Xus na', cha gudi'izh xa ndo'
bega cuent ten na'. Le'a xa wa
Espíritu ten Dios, xa ndadi'izh
sbe'en gealngea. 27 Le'a bega cha
gudi'izh ndo' be men cuent ten
na', geal le'a bega le'a ukeseano
na' zha nedkata usaxan na' mluu
na' be men.

16

1 ’Ndáp na' ta ndee ndo' bego
ndontsa lá ula'a bega ta ndan-
gea ladna bega na'. 2 Le'a be
men kontu'ub bega len be ni'i sa
nzhealbe bexa judio. No gal zha
gut bexa bega, gunbe'e bexa le'a
ta wa ta nsak ladna Dios. 3 Li gun
bexa geal le'a bexa lá nchando'
Xus na' no ni na'. 4 Le'a na' ndáp
be ta ndee ndo' bega nat, ndontsa
gal gor wa utse'a ladna bega le'a
na' yá mbidi'izhka-yá ndo' bega.

Be ta'a ndun Espíritu ten Dios

’Le'a na' na'anpa ngáp ta ndee
ndo' bega zha nedta, geal le'a na'
bi le'a ukeseano bega. 5 Parea
nat le'a na' nsea ndo' Xa mtu'ub
na', ná ni dub bega lá nabdi'izh
pa yaa na'. 6 Ndi uzhe'eb uban
ncho ladna bega, geal ta na ndáp
na' be ta ndee. 7 Parea le'a na'
gáp mas wen yoo bega tal le'a
na' yaa. Le'a tal na' lá yaa le'a
Espíritu ten Dios xa gakno bega
wa na'anpa ilen wats bega. Ná
le'a tso'o na yaa na' le'a na' cha
utu'ub xa wats bega. 8 Le'a zha
ilen xa le'a xa gab ná ton ndap ke,
no ton na'anpa ndap ke, no ton
utsaksi Dios. 9 Le'a bexa ndap ke
wa, le'a ta wa be men lá ndangea
ladna na'. 10 Le'a xa na'anpa ndap
ke wa, le'a ta wa na', le'a na'
nsea wats Xus na' no yá lá ini'íta
bega na'. 11 Le'a xa utsaksi Dios
wa, le'a ta wa maxu'u xa nibe'e
ndo' gizhliyo ndee, le'a Dios yá
mbinbe'ela le'a xa li gunno xa wa.
12 ’Uzhebpa sianta be ta'a nlad
na' gáp na' ndo' bega, parea le'a
bega lá uxik yakbe'ena-yá. 13 Ná
le'a zha na ilen Espíritu ten Dios
xa na nluu gealngea, le'a xa wa
gun yakbe'ena bega idub gealngea
ten Dios. Le'a xa wa na'anpa
gudi'izh ta nitsa xa, le'a xa ndi
gudi'izh be ta go'ón xa. No
gudi'izh xa be ta ti'i yoo. 14 No
uluu xa xte'e si'il nak na', geal
le'a xa gudi'izh cuent ten na' ndo'
bega. 15 Le'a itea be ta ndap Xus
na' le'a ta wa ta ten na'. Ta we'e
ndáp na' le'a cuent ten na' le'a
Espíritu wa gudi'izh ndo' bega.

Le'a ta uban ncho ladna bexa yak ndi ta iten ladna bexa

16 ’Yamer gal zha le'a bega yá lá
ini'íta na'. Parea gal stapla wizh
le'a bega ini'ígal na', geal le'a na'
yaa wats Xus na'.
17 We'e le'a ncho be xmen Jesús
cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Xta'an gab ta lba'a ndab xa
ndee zha? Ndab xa yamer gal
zha le'a beuna lá ini'íta xa, ná
gal stapla wizh le'a beuna ini'ígal
xa, geal le'a xa ya' wats Xus xa.
18 ¿Xta'an gab “yamer gal zha” wa
zha? Lá nyakbe'ena beuna xta'an
ndab xa.
19 Ná le'a Jesús mgenna le'a
bexa nlad inabdi'izh, cha ndab
Jesús:
—Le'a bega nabdi'izh ndo' ltsa'a
bega cuent ten ta ndáp na', le'a
yamer gal zha le'a bega lá ini'íta
na', parea gal stapla wizh le'a
bega ini'ígal na'. 20 Le'a na' gáp
ndo' bego le'a bega go'on no uban
yoo ladna bega, parea le'a be men
gizhliyo iten ladnabe. Mas li uban
ncho ladna bega, parea le'a ta wa
yak ndi ta iten ladna bega. 21 Le'a
ta wa cuent dub xagots gap me'ed
uzhebpa gealkwea' ni'í xa geal
le'a gor gap xa me'ed wa ngol-la.
Parea gor na ngol-la medo'o le'a
xa yalad be gealkwea' wa tant
nten ladna xa le'a ndo' gizhliyo

ulanseagal stub me'ed. 22 No liga
nat le'a bega uban ncho ladna,
parea le'a na' inígal bega. Le'a
gor wa le'a bega uzhebpa iten
ladna, gast na'an ton gun gan
uban yoo ladna bega.
23 ’Le'a gal wizh wa le'a bega yá
lá inabdi'izhta ndo' na'. Le'a na'
gáp ndo' bega le'a iteanak ta inab
bega nak xmenka na' ndo' Xus na',
le'a xa sa'aka-yá. 24 Gast nat na'an
xta'an nab bega ndo' Xus na' ta na
nak bega xmen na'. Parea unab
bega-yá, le'a Xus na' sa'aka-yá
ndontsa itenka ladna bega.

Jesús mbinla gan ndo' be ta gizhliyo

25 ’Le'a be ta'a ndadi'izh na' wa
sbe'en ta nsaktabe'e na'. Parea
gal gor na yá na'antapa li gudi'izh
na', le'a na' ndi ga'al gudi'izh ndo'
bega cuent ten Xus na'. 26 Le'a
gal zha we'e le'a na' na'antapa
le'a ina'ab ndo' Xus na' sakndo'
bega. Le'a bega ndi inab ta nki'in
bega ndo' Xus na' ta na nak bega
xmen na'. 27 Le'a Xus na' le'a
nkwea' ladna bega, geal le'a bega
ndankea na' no ndangea ladna
bega le'a na' watska Dios uto'o.
28 Le'a na' wats Xus na' uto'o, ndal
na' ndo' gizhliyo ndee. Nat le'a
na' ika'an ndo' gizhliyo ndee, cha
nsea na' wats Xus na'.
29 Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—Nat le'a go uzhebpa uya'al
ndadi'izh. Yá na'antapa nsak-
tabe'e ga be ta ndadi'izh ga. 30 Nat
uni'í besa le'a go uni'í iteanak
be ta'a, na'anpa nki'in inabdi'izh
besa ndo' ga. Ta we'e ndangea
ladna besa le'a go watska Dios
uto'o.
31 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nat zha yá ndangeaka ladna
bega na'? 32 Bla'ach bega le'a gal
dub gor le'a bega ite'achso itea
lad, ula'a bega nab na'. Parea le'a
na' na'anpa nab yanso', le'a Xus
na' nokaga nso' wats na'. 33 Le'a
be ta ndee mbidi'izh na' ndontsa
wen yoo ladna bega ta na nak
bega xmen na'. Le'a ndo' gizhliyo
ndee sianpa gealkwea' ini'í bega.
Parea lá yu' ladna bega, le'a na'
mbinla gan ndo' itea be ta ncho
ndo' gizhliyo ndee.

17

Jesús unab gakno Dios be xmen Jesús

1 Le'a tso'o na li mbidi'izh Jesús,
cha mwi'i xa gibe'a, ndab xa:
—Xus na', le'a nat yá ngol gor
uluu ga ndo' be men xte'e si'il
nak na', ndontsa no na' uluuga
xte'e si'il nak go. 2 Le'a go msa'a
ta nibe'e na' ndo' itea be men,
ndontsa usa na' gealnaban nunk
lá idub ndo' bexa na msa'a go ndo'
na'. 3 Le'a bexa wa ndap gealna-
ban nunk lá idub, geal le'a bexa
nchando' ga, xa ndon le'akama
nak Dios; no nchando' bexa na'
Jesucristo, xa na mtu'ub ga.
4 ’Le'a na' mluu xte'e si'il nak
go ndo' be men nde ndo' gizhliyo
ndee, no msando' na' ti'in msa'a
go gun na'. 5 Xus na', le'a zha
biseata yoo gizhliyo ndee, le'a na'
nak xa ndon le'a juert lak nak go.
Nat bla'a ga likagal yak na' wats
ga stub biaj.
6 ’Le'a go mti bexa ndee ndo'
gizhliyo, no msa'a ga bexa ndo'
na'. Cha mluu na' xte'e nak go
ndo' bexa. Le'a bexa ndee nakla
be xmen ga, cha msa'a ga bexa
ndo' na'. No nxobgek bexa ndo'
di'izh ten ga. 7 Nat uni'í bexa
le'a itea be ta'a ndák na' le'a ta
wa ta msa'aka go. 8 Le'a be ta
ndab ga ndo' na' wa le'a ta wa
cha mbidi'izh na' ndo' bexa, cha
mbingea ladna bexa-yá. No nat
uni'íka bexa le'a na' watska go
uto'o, no ndangea ladna bexa le'a
go le'a mtu'ub na'.
9 ’Le'a nat le'a na' na'ab gakno
ga bexa ndee. Na'anpa na'ab na'
gakno ga be men gizhliyo, le'a na'
ndi na'ab gakno ga bexa msa'aka

go ndo' na', geal le'a bexa wa
xmenka go. 10 Le'a itea be xmen
na', le'a bexa wa xmenka go. No
liga le'a itea be xmen ga, le'a bexa
wa xmenkaga na'. Li nluu bexa
xte'e si'il nak na'.
11 ’Le'a na' yá na'antapa yoo
ndo' gizhliyo ndee. Le'a bexa
ndee bi yookata ndo' gizhliyo, ná
le'a na' ndee ndi ilen wats go. Xus
na', le'a go dubkama nak Dios, nat
le'a juers ten ga bla'ach ga bexa
na msa'a ga ndo' na', ndontsa
dubtsa gak bexa lak dubtsa nak
una'. 12 Le'a zha na nkeseano na'
bexa ndo' gizhliyo ndee, le'a na'
nlach bexa nsea juers ten lea' go.
Le'a itea bexa na msa'a ga ndo' na'
mlach na'. Ni dub bexa lá isabgix,
ndi nabtsa Judas usabgix, ndontsa
gak cumplir lak nkeani'i di'izh ten
ga.
13 ’Parea nat le'a na' nseal wats
go. Ta ndee ndáp na' nat bi nso'
na' ndo' gizhliyo ndee, ndontsa
iten ladna bexa ndee lak nten
lad na'. 14 Le'a na' mbidi'izh
be di'izh ten ga ndo' bexa ndee,
parea le'a be men gizhliyo nxeeno
ladna bexa, geal le'a bexa ndee
yá na'antapa bexa gizhliyo, lak
le'a na' na'anpa xa gizhliyo ndee.
15 Le'a na' na'anpa na'ab ko'o ga
bexa ndee ndo' gizhliyo, ndi na'ab
na' ula'ach ga bexa ndo' maxu'u.
16 Le'a lak na'anpa ndun na' lak
ndun be men gizhliyo ndee, no
liga le'a bexa ndee na'anpa ndun
lak ndun bexa wa. 17 Btsambi'i ga
lado'o bexa juers ten di'izh ten ga,
le'a di'izh wa gealngeaka. 18 Le'a
lak mtu'ub ga na' ndo' gizhliyo
ndee, no liga ntu'ub na' bexa ndee
ndo' be men gizhliyo. 19 Le'a ke
ten bexa ndee ndun na' sbe'en
ta nlad go, ndontsa no bexa gun
sbe'en ta nladtsa go wa, ta na
nchando' bexa gealngea wa.
20 ’Le'a na' na'anpa na'ab gakno
ga nabtsa bexa ndee, no na'ab na'
gakno ga bexa ti'i gungea ladna
na' gor na go'ón bexa ta gudi'izh
bexa ndee. 21 Gokno ga bexa wa
ndontsa dubtsa gak iteanak bexa,
lak dubtsa nak na' nsea go Xus
na'. No dubtsa gak bexa nsea
beuna, ndontsa gungea ladna be
men gizhliyo le'a go le'aka mtu'ub
na'. 22 Lak msa'a ga juers ndo' na',
no liga msa na' juers ndo' bexa,
ndontsa dubtsa gak bexa, lak le'a
go no na' dubtsa nak. 23 Le'a na'
nsea bexa ndee dubtsa nak, no
go nsea na' dubtsa nak, ndontsa
itea beuna dubtsa gak. Ta we'e
ini'í be men le'a go le'aka mtu'ub
na', no ini'í bexa le'a go nkwea'
ladna bexa ndee lak nkwea' ladna
go na'.
24 ’Xus na', le'a na' nlad le'a sa
yoo na' itea bexa na msa'a ga ndo'
na' wa yoo wats na', ndontsa ini'í
bexa juers msa'a go ndo' na', geal
le'a go nkwea' ladna na' gast zha
biseata gaknde'e gizhliyo. 25 Xus
na' xa ndon le'a wen, le'a be
men gizhliyo na'anpa nchando'
ga, parea le'a na' nchando' ga
no uni'íka bexa ndee le'a go le'a
mtu'ub na'. 26 Le'a na' mluu ndo'
bexa ndee xte'e nak go, no ulu-
uta na' ta wa ndo' bexa, ndontsa
ikwea' ladna bexa be ltsa'a bexa
lak nkwea' ladna go na', no dubtsa
gak na' nsea bexa ndee.

18

Be soldad ncha'besen Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Le'a gor na li mtayadi'izhno
Jesús Dios, cha uto'o xa ncha'ano
xa be xmen xa stub to'o yo'ow
nsalea' Cedrón, sa nde dub lenya.
Cha uyote bexa sa wa. 2 Le'a
Judas xa na yun cuent Jesús no
nchando' sa wa, geal le'a Jesús
sianla biaj mbi'i be xmen na
sa wa. 3 Ngol gor le'a Judas
ncha'anola pla be soldad no stapla
bexa nla'ach ni'i ten Dios, bexa na
mtu'ub be ule'ay nibe'e nsea bexa
fariseo. Le'a bexa wa no'o be xe'a

aceit no xe'a ged no spad. 4 Ná le'a
Jesús yá uni'íka xta'an yasea xa,
ta we'e uto'o xa ndab xa ndo' bexa
wa:
—¿Ton nkwa'an bega?
5 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa nkwa'an Jesús xa
gezh Nazaret.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa na'.
Le'a Judas xa na nseayun cuent
Jesús no nso' lat bexa wa. 6 Le'a
gor na li ndab Jesús: "Le'a ta
wa na'", le'a bexa wa cha msa-
tatso'obe, cha ulayat bexa ndo'
yo. 7 Le'a Jesús cha unabdi'izhgal
ndab:
—¿Ton nkwa'an bega?
Le'a bexa cha ndabgal:
—Nkwa'an besa Jesús xa
Nazaret.
8 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndápka le'a ta wa na'.
Le'a tal bega na' ndee nkwa'an,
bla'a bega ya' bexa ndee.
9 Li ndab Jesús ndontsa itid-a
lak ndab le'aka Jesús ndo' Xus xa,
le'a bexa na msa'a Dios ndo' Jesús,
ni dub bexa lá isabgix. 10 We'e le'a
Simón Pedr cha ulo'o spad ten na,
cha ulobto'og xa ncha' xa nsalea'
Malco, ta lad ga'al. Le'a Malco wa
dub xa ndun ti'in ndo' ule'ay ndon
le'a nsak. 11 Le'a Jesús cha ndab
ndo' Pedr:
—Ulocha'aw spad ten lu. ¿Lá
ini'í lu zha le'a na' nsabndo' iti'id
be gealkwea' ndab Xus na' iti'id
na' wa?

Bexa mbi'i Jesús ndo' Anás
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 We'e le'a be soldad no xa
nibe'e ten bexa wa no bexa
nla'ach ni'i ten Dios cha usen bexa
Jesús no mxi bexa ya'a xa. 13 Cha
mbi'i bexa Jesús ndon ned ndo' xa
nsalea' Anás, xuszha'ap Caifás, xa
nak ule'ay ndon le'a nsak tiemp
we'e. 14 Le'a Caifás wa xa na
ndabka ndo' bexa judio mas wen
gat dubtsa men sakndo' itea bexa.

Pedr ndab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Le'a Simón Pedr cha usankea
tso'o Jesús. Le'a stub xmen Jesús
ncha'ano Pedr nchando' xa nak
ule'ay ndon le'a nsak, cha uyo'ono
xa Jesús tale ten ni'i ten ule'ay wa.
16 Parea le'a Pedr myanso' tso'o
juer to'o puert wa. We'e le'a stub
xmen Jesús xa na nchando' ule'ay
wa, cha uto'o mbidi'izhno xagots
nla'ach to'o puert wa, ndontsa no
Pedr uyote. 17 Le'a xa nla'ach to'o
puert wa cha ndab ndo' Pedr:
—¿Lid no ga dub xmen xabgi'i
ba' zha?
Le'a Pedr cha ndab:
—Le'a na' na'anpa no xa wa.
18 Le'a zha wa kwal, ta we'e le'a
bexa ndun ti'in ndo' ule'ay wa no
bexa nla'ach ni'i ten Dios mkwa'a
gi', cha ndeubizh bexa. Le'a lat
bexa wa no Pedr nso'ubizh.

Ule'ay ndon le'a nsak wa un-abdi'izh ndo' Jesús
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Le'a Anás xa ngok ule'ay
ndon le'a nsak wa cha unabdi'izh
ndo' Jesús ná ton be xmen Jesús,
no xta'an mluu Jesús be men.
20 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta mluu na' wa mbidi'izh
na' ndo' ga'al be men len be ni'i
sa nda'utsid bexa wa no tale ten
ni'i ten Dios, sa nzhealbe iteanak
bexa judio. Na'anpa xga'ach nluu
na' be men. 21 ¿Ta we'e xta'an
nabdi'izh ga ndo' na' xta'an mluu
na'? Ndi nsabndo' inabdi'izh ga
ndo' bexa mbi'ín ta mluu na' wa
ná xta'an mbidi'izh na' ndo' bexa.
Le'a bexa uni'íka-yá.
22 Le'a gor na li ndab Jesús, le'a
dub men nso' sa wa cha utichya'a
ndo' Jesús, le'a xa dub xa nla'ach
ni'i ten Dios. Cha ndab xa ndo'
Jesús:
—¡Na'anpa li nsabndo' ika'ab lu
ndo' ule'ay ndon le'a nsak ba'!
23 Le'a Jesús cha ndab:

—Tal le'a na' ugap ndáp, gud ga
ná xta'an lid le'a ndáp na'. Ná
tal na' le'akaga ndáp, ¿xta'an ngi
utichya'a ga ndo' na' zha?
24 We'e litsa nchii Jesús le'a
Anás mtu'ub xa ndo' Caifás, xa
nak ule'ay ndon le'a nsak.

Pedr ndab stop biaj le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Ndalen li nso'ubizhnota Pedr
bexa wa, le'a dub xa cha un-
abdi'izh ndo' Pedr ndab:
—¿Lid no go xmen xabgi'i ba'
zha?
Le'a Pedr cha ndabgal:
—Le'a na' na'anpa xmen xa ba'.
26 Le'a sa wa no dub xa ndun
ti'in ndo' ule'ay ndon le'a nsak wa
nso', dub ltsa'a xa na ulobto'og
Pedr ncha' na wa. Cha ndab xa
ndo' Pedr:
—¿Na'anpa go ta uní na' lenya
wa no xabgi'i ba' zha?
27 Le'a Pedr cha ndabgal stub
biaj:
—Le'a na' na'anpa le'a ta wa.
Le'a gor wa le'a dub boy cha
utezh.

Jesús nso' ndo' Pilat
(Mt. 27:1-2,11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Le'a gor yá nsayatla xe'a, cha
uto'ono bexa Jesús ta lid Caifás,
mbi'i bexa Jesús ta lid Pilat, sa
nsalea' pretorio. Parea le'a bexa
nibe'e ten bexa judio na'anpa
yatebe len ni'i wa, le'a tal le'a
bexa yate sa wa le'a bexa gak
bzhi'ik ndo' Dios, cha lá yoo gan
gaw bexa ta ten ujest Pascua. 29 Ta
we'e le'a Pilat ndi uto'o gast sa
ndebe bexa, cha ndab xa ndo'
bexa wa:
—¿Xta'an nsake bega xa ndee
zha?
30 Le'a bexa wa cha uka'ab
ndab:
—¡Tal le'a xa ba' na'anpa xa
ugap, le'a besa na'anpa yun cuent
xa ndo' ga!
31 We'e le'a Pilat cha ndab:
—Bi'i bega xa. Cha binno bega
xa lak nibe'e ley ten bega.
Le'a bexa wa cha ndabbe ndo'
Pilat:
—Le'a bega xa Roma na'anpa
ula'a gut besa dub men.
32 Li ngok cumplir ta mbidi'izh
Jesús xte'e gat Jesús ndo' cruz.
33 We'e le'a Pilat cha myo'ogal len
lid na, cha utezh xa Jesús, cha
ndab xa:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa
judio zha?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Gotsa mbinbe'e ta wa zha?
¿Nati stub men mbidi'izh-a ndo'
ga?
35 Le'a Pilat cha ndab:
—Le'a na' ndee na'anpa xa ju-
dio. Le'a be ltsa'a lu xa judio no
be ule'ay nibe'e wa myun cuent lu
ndo' na'. ¿Xta'an mbin lu zha?
36 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' na'anpa nibe'e lak
nibe'e bexa ndo' gizhliyo ndee.
Le'a tal na' li nibe'e, le'a be xmen
na' le'a kuyobe ndontsa na'anpa
yak cuent na' ndo' ya'a bexa judio.
Parea le'a na' na'anpa li nibe'e.
37 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Nat zha xa nibe'eka lu?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a go ndab le'a na' nak xa
nibe'e wa. Le'a na' ngol, no ndal
na' ndo' gizhliyo ndee ndontsa
gudi'izh na' gealngea ndo' be men.
Le'a tal ton nkwa'an gealngea, le'a
xa wa isakyo'ón ta ndáp na'.
38 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xta'an gealngea wa zha?

Pilat ndab gat Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Tso'o na li ndab Pilat, cha
uto'ogal xa sa ndebe be men wa,
cha ndab xa:
—Le'a na' lá ngaizheal ni dub
ke ten xa ndee. 39 Le'a lak nak
costumbr ten bega itea li'in zha
ndal ujest Pascua le'a na' ngo dub
men litgi'ib dub xa inab bega.

¿Nat nlad bega ula na' xa nak xa
nibe'e ten bega xa judio zha?
40 We'e le'a iteagal bexa uge'
ndab:
—¡Na'anpa ula'a ga xa ba'!
¡Bgo'o ga ndi Barrabás!
Le'a Barrabás wa dub wa'an.

19

1 We'e le'a Pilat cha unibe'e go'o
be soldad Jesús len ni'i wa, cha
kin bexa Jesús. 2 No mbinde'e
be soldad dub ta rued xos yagich
usob gek Jesús cuent coron. No
mgak bexa Jesús dub lad ko'ol, ta
konch ugats. 3 Cha usalad mbinno
be soldad Jesús, uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa
judio!
No utichya'a bexa ndo' Jesús.
4 We'e le'a Pilat cha uto'ogal
stub biaj, cha ndab xa ndo' be
men wa:
—Bwi'i bega, le'a na' ko xa sa
ndee, ndontsa yakbe'ena bega le'a
na' ni dub ke ten xa lá ngaizheal.
5 Le'a Jesús cha uto'o, nsob
coron yagich wa gek xa, no lad
konch ugats wa nak xa. Le'a Pilat
cha ndab ndo' be men:
—Nat bwi'i bega xa.
6 Le'a gor na uni'í be ule'ay
nibe'e no bexa nla'ach ni'i ten
Dios wa Jesús, cha uge' ndab
bexa:
—¡Ikea xa ndo' cruz! ¡Ikea xa
ndo' cruz!
Le'a Pilat cha ndab:
—Bi'i bega xa, cha bke'a bega xa
ndo' cruz, le'a na' ni dub ke ten xa
lá ngaizheal.
7 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—Le'a ley ten besa ndab ns-
abndo' gatka xa, le'a xa nkwi'in
ndab xa le'a xa nak Xin Dios.
8 Le'a gor na mbi'ín Pilat ta
wa, le'a Pilat mas mzheb. 9 Cha
myo'ogal xa len lid xa, ndab xa
ndo' Jesús:
—¿Pa uto'o lu zha?
Parea le'a Jesús na'anpa ika'ab.
10 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Na'anpa ika'ab lu ndo' na'
ndee zha? ¿Lá ini'í lu zha le'a na'
sak inibe'e ikea lu ndo' cruz, no
sak ndi ula na' lu?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a tal Dios lá usa'a di'izh li
gun ga, le'a go na'an xta'an gun
gan gunno na'. Ta we'e le'a xa
na myun cuent na' ndo' ga mas
uzhe'eb ndap ke ndo' lak ndap go.
12 Le'a gor we'e le'a Pilat nlad
ula'a Jesús, parea le'a bexa judio
uge' ndab ndo' Pilat:
—Le'a tal go ula'a xa ba', le'a
go na'anpa nak amig ten César xa
nibe'e. Le'a tal ton gab le'a nak
xa nibe'e, le'a xa wa xela ní'i ndo'
César.
13 We'e le'a gor na mbi'ín Pilat
ta wa, cha mbi'i xa Jesús sa nsalea'
Tale Ge'. Le'a sa wa nsalea'
Gabata di'izh hebreo. Cha usob
Pilat sa nibe'e xa sa wa, gab xa
ná xte'e gunno xa Jesús. 14 Le'a
ta wa gawizh dub wizh lak ge'atsa
gal ujest Pascua. Cha ndab Pilat
ndo' be men kwa'ad wa:
—¡Bwi'i bega le'a xa ndee xa
nibe'e ten bega!
15 Ná le'a bexa wa uge' ndabbe:
—¡Gat xa! ¡Gat xa! ¡Ikea xa
ndo' cruz!
Le'a Pilat cha ndab:
—¿Uke'a na' xa nibe'e ten bega
ndo' cruz zha?
Le'a be ule'ay nibe'e cha nd-
abbe:
—¡Nab César nak xa nibe'e ten
besa!
16 We'e le'a Pilat cha ndab ikea
Jesús ndo' cruz lak nlad bexa. Cha
usen be soldad Jesús, cha mbi'i
bexa xa.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Le'a Jesús cha ncha'ano cruz
ten na gast sa nsalea' Gólgota.
Le'a ta wa dub di'izh hebreo gab-a
tit gek men. 18 Cha mke'a bexa
Jesús ndo' cruz. No stop men
mke'a bexa ndo' cruz dub lad
ga'ga wats Jesús. 19 No mke'a

Pilat dub letr ta ikea gek cruz
ten Jesús. Le'a ta wa ndab:
"JESÚS XA NAZARET, XA NIBE'E
TEN BEXA JUDIO." 20 Le'a ta wa
nkeani'i di'izh hebreo no di'izh
griego no di'izh latín. Kwa'ad
bexa judio uni'í xte'e ndab letr
wa, geal le'a sa nkea Jesús ndo'
cruz wa gax nde Jerusalén. 21 Ná
le'a be ule'ay nibe'e ten bexa judio
ngwa'yab ndo' Pilat:

—Lá nsabndo' gab ta wa "Xa
nibe'e ten bexa judio." Ndi nsab-
ndo' gab-a "Xa na ndab le'a nak xa
nibe'e ten bexa judio."

22 Ná le'a Pilat cha uka'ab ndab:

—Lak nkea-yá, litsa ya'an-a.

23 Le'a tso'o na mke'a dap be
soldad Jesús ndo' cruz, cha uka'a
kadga dub bexa wa dub xab Jesús.
Cha usen bexa lad ko'ol ndak
Jesús, le'a ná wa na'anpa nge'al.
24 Cha ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—Na'anpa itsaw beuna ta ndee,
ndi ko'o beuna dub suert ndontsa
ini'í beuna ná ton ika'a-yá.

Li ngok-a lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a:

Mtse'a bexa be xab na',
no ulo'o bexa suert ná ton
ika'a-yá.

25 Le'a wats cruz ten Jesús wa
nso' xna'a Jesús no beal xa, no
Marí xagots ten Cleofas, no Marí
xa gezh Magdala. 26 Le'a gor na
uni'í Jesús xna'a na junt nso' wats
dub xmen Jesús, xa na le'a Jesús
uzhe'eb nkwea' ladna, cha ndab
Jesús ndo' xna'a na:

—Naa, le'a xa ba' ula'ach ga
cuent dub xin ga nat.

27 Cha no ndab Jesús ndo' xmen
xa wa:

—Nat ula'ach lu xa ba' cuent
xna'a lu.

Le'a idub ndo' wa le'a xmen
Jesús wa cha mla'ach xna'a Jesús
ta lidka na.

Ngut Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Ngol tso'o wa le'a Jesús
uni'íka le'a xa mbinla itea be ta
nlad Dios gun xa. Cha ndab xa:

—Le'a na' ndak ladna.

Le'a xa li ndab ndontsa gak-a
lak nkeani'i di'izh ten Dios.

29 Le'a sa wa nso' dub vas ncho
vin ula' len-a. Cha mgazh bexa
dub ble'a lad xi'il len-a. Cha msob
xa ta wa gek dub xos ya hisopo,
cha uxits bexa ta wa to'o Jesús.
30 Le'a gor na ngu Jesús ta wa, cha
ndab xa:

—Nat le'a itea be ti'in ndal na'
ngokla cumplir.

Cha ubixkea gen xa, cha myun
xa cuent gealnaban ten xa ndo'
Dios, cha ngut xa.

Dub soldad utib lanza wats len Jesús

31 Le'a ta wa wizh lak ge'atsa
gal ujest Pascua, ta we'e le'a bexa
judio lá nlad litsa nkea be men
wa ndo' be cruz gal wizh une'e
bexa wa, le'a wizh wa uzhebpa
dub wizh nsak. Ta we'e unab
bexa ndo' Pilat inibe'e Pilat ki'ich
be soldad xo'o bexa li nkea ndo'
cruz, ndontsa mas uxax gat bexa,
cha ige'e bexa ndo' cruz wizh wa.
32 Le'a be soldad wa cha ulenbe,
cha uti'ich bexa xo'o dub xa wa.
Cha liga mbinno bexa stubga xa
nkea ndo' cruz wa. 33 Ná le'a
gor ngol bexa sa nkea Jesús, le'a
bexa mna'la le'a Jesús ngutla. Cha
na'anpa igi'ich bexa xo'o Jesús.

34 Parea le'a dub soldad wa cha
utib dub lanza wats len Jesús. Zha
le'a sa wa ulen ten no nits. 35 Le'a
na' ndee uní ta wa no sbe'en
gealngea ndadi'izh na'. Ta we'e
nke'a na'-yá, ndontsa no bega
gungea ladna Jesús. 36 Le'a be ta
wa li uyo'o lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: "Ni dub tit las xa lá
ngach." 37 No lak nkeani'iga di'izh
ten Dios: "Le'a be men iwi'i ndo'
xa na utib bexa lanza las na wa."

Mga'ach Jesús
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Kosé xa gezh Arimatea, dub xa xga'achtsa ndangea ladna Jesús, geal le'a xa nzheb ndo' bexa nibe'e ten bexa judio. Le'a tso'o na ngut Jesús le'a Kosé wa ngwa'inab Jesús xa ngut wa ndo' Pilat. Le'a Pilat cha ndab go'o Kosé Jesús, cha ngwa' Kosé cha mbi'i xa Jesús. 39 No Nicodemo xa ngwa'ina' Jesús dub gor te'al no'o xa pa dub galnti'i kil ta uxe'e, noch-a mirra nsea áloe. 40 Cha uxe'e bexa Jesús ndo' cruz, cha mtixko bexa xa wa be lad lino no be ta uxe'e wa, lak nka'ach bexa judio be ltsa'a na. 41 Le'a sa li ukea Jesús ndo' cruz wa nde gax dub lenya, sa nde dub ba'a cuent ge'lo'o. Le'a ta wa dub sa ni dub men gol ga'ach. 42 Le'a gor wa yamer gal wizh ten ujest Pascua ten bexa judio, ta we'e ba'a we'etsa mka'ach bexa Jesús, le'a ta wa gax nsob sa wa.

20

Jesús mban
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

1 Le'a ngol wizh ned ten sman, uzhebpa tempran ndon bi ukaw na', le'a Marí xa Magdala ncha'a sa nsob ba'a mga'ach Jesús. Le'a gor ulaya' xa uni'íla xa le'a ge' nso'ntsaw to'o ba'a wa myo'obla. 2 We'e cha uto'o xa karrel, ngwa'yab xa-yá ndo' Simón Pedr no ndo' stub xmen Jesús, xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna. Ndab Marí ndo' bexa wa:

—Le'a men mbiwa'an Jesús len ba'a wa. Le'a besa lá ini'í pa ngwa'ula'a bexa xa.

3 Le'a Pedr no stub xmen Jesús wa cha uto'o ncha'be sa nsob ba'a wa. 4 Le'a bexa wa karrel ncha'be, parea le'a stub xa wa mas karrel ncha'a ndo' Pedr, cha ned xa ulaya' to'o ba'a. 5 Cha mwi'iko xa len ba'a, uni'í xa be lad lino myu'udyo'o Jesús, parea lá yo'o xa len wa. 6 We'e cha ulen Simón Pedr, cha uyo'o xa len ba'a wa, cha uni'í xa be lad wa. 7 No uni'í xa le'a lad ubixyo'o gek Jesús myu'udla, na'anpa junt nde-yá no be lad ubixyo'o idub Jesús wa. 8 We'e le'a stub xmen Jesús, xa na li ned ulaya' wa, cha no uyo'o. Uni'í xa be ta'a wa, cha mbingea ladna xa le'a Jesús mbanka. 9 Le'a gor we'e le'a bexa bi lá nyakbe'ena lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a Cristo nsab-ndo'ka iban ndo' gealgut. 10 Le'a itop bexa wa cha nsea'be ta ni'i ndencho bexa.

Jesús mlundo' ndo' Marí xa gezh Magdala
(Mr. 16:9-11)

11 Le'a Marí xa Magdala cha myanso' wats ba'a wa ndo'on xa, cha mwi'iko xa len ba'a wa. 12 Cha uni'í xa top angel ten Dios nak be lad nagud. Dub xa nsob sa ngot gek Jesús, le'a stub xa nsob sa ute ya'axo'o Jesús. 13 Le'a be angel wa cha unabdi'izh ndo' Marí ndab bexa:

—Xagots, ¿xta'an ndo'on lu zha?

Le'a Marí cha ndab:

—Le'a be men mbiwa'an Señor Jesús. Le'a na' lá iní pa ngwa'ula'a bexa xa.

14 Tso'o na li ndab Marí, cha mgeakso' xa mwi'i xa stub lad. Cha uni'í xa Jesús nso' sa wa, ná le'a xa lá igondo' ti le'a Jesús ta wa. 15 Le'a Jesús cha ndab:

—Xagots, ¿xta'an ndo'on lu zha? ¿Ton nkwa'an lu zha?

Le'a Marí mbinbe'e le'a ta wa xa nla'ach lenya wa, cha ndab Marí:

—Señor, tal ga le'a mbi'i xa, gud go ná pa ngwa'ula'a ga xa, ndontsa gayoo na' xa.

16 Le'a Jesús cha ndab:

—¡Marí!

Le'a xa cha mgeakso' mwi'i ndo' Jesús, cha ndab xa:

—¡Raboni! —le'a ta wa dub di'izh hebreo gab-a Mech.
17 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá ugal lu na', le'a na' biseata ikea wats Xus na'. Ndi bya'yab ndo' be xmen na' le'a na' yaa wats Xus na' xa nak Dios ten na'. Le'a ta wa le'akaga Xus bega no Dios ten bega.
18 Le'a Marí cha nsea'yab ndo' be xmen Jesús le'a xa uni'í Jesús, no mbidi'izh xa ta ndab Jesús ndo' xa.

Jesús mlundo' ndo' pla be xmen xa
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Le'a ngol gor na ula' te'al bi le'a wizh ned ten sman wa, le'a be xmen Jesús mzhealbe len dub ni'i. Le'a to'o ni'i wa nso'nyaw, geal le'a bexa nzheb ndo' bexa judio nibe'e. We'e le'a Jesús cha mlundo' nso' tlaw bexa, cha ndab xa:
—¡Dios gun wen yoo ladna bega!
20 Tso'o na li ndab Jesús, cha mluu xa be ya'a xa no wats len xa. Cha uzhebpa mten ladna bexa gor uni'í bexa le'a ta wa Jesús. 21 Le'a Jesús cha ndabgal:
—Dios gun wen yoo ladna bega. Le'a lak mtu'ub Xus na' na', no liga utu'ub na' bega gun bega ti'in ten na'.
22 Cha mlabi xa sa nde bexa, cha ndab xa:
—Ula'a bega yoo Espíritu ten Dios len lado'o bega. 23 Tal le'a bega gunge' ladna ke ten dub men, le'a Dios noga sunge' ladna ta wa. No liga tal le'a bega lá gunge' ladna ke ten dub men, le'a Dios noga na'anpa gunge' ladna ta wa.

Jesús mlundo' ndo' Tomás

24 Le'a Tomás xa no nsalea' Dídimo nak dub tibtop xmen Jesús, parea le'a xa na'anpa no nso'no bexa wa gor na mlundo' Jesús. 25 Le'a gor na ulen Tomás le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' Tomás:
—Le'a besa uni'í Jesús.
Le'a Tomás cha ndab:
—Gast ned iní na' be sa ngwa'as clav ya'a xa no ukiko'o na' ngutsya'a na' sa wa, no ukiko'o na' ya'a na' wats len xa, lá ndangea lad na' le'a xa mban.
26 Ngol sxo'on wizh le'a bexa ndebegal len ni'i wa no Tomás. Le'a to'o ni'i wa nso'nyaw, parea le'a Jesús cha uyatso' tlaw bexa, cha ndab xa:
—Dios gun wen yoo ladna bega.
27 Cha ndab Jesús ndo' Tomás:
—Bwi'i ndo' ya'a na', no ulo ngutsya'a lu sa ndee. No ulo ya'a la wats len na' ndee. Yá na'antapa gunbe'e lu le'a na' ngut, ndi bingea ladna le'a na' mbangal.
28 We'e le'a Tomás cha uka'ab ndab:
—¡Go nak xa nibe'e na', no Dios ten na'!
29 Cha ndab Jesús:
—Tomás, geal uni'í lu na', ta we'e mbingea ladna lu le'a na' mbankagal. Uzhebpa wen yoo ladna bexa gungea ladna na', maska lá ini'í bexa na'.

Libr ndee nkea ndontsa gap be men gealnaban

30 No sianta be uyon mbin Jesús ndo' ga'al be xmen xa, ta na na'anpa ikea ndo' libr ndee. 31 Parea le'a be ta'a nkea sa ndee, nkea-yá ndontsa gungea ladna bega le'a Jesús le'a nak Cristo, Xin Dios. Tal le'a bega li gungea ladna ta wa, le'a bega gap gealnaban ndo' Dios.

21

Jesús mlundo' ndo' dub ga'ad be xmen xa

1 Ngol tso'o wa le'a Jesús mlundo'gal ndo' be xmen na to'o lagun Tiberias. Le'a xa lnde'e mlundo': 2 Le'a dub wizh le'a pla be xmen Jesús junt ndebe. Le'a ta wa Simón Pedr, no Tomás xa

nsalea' Dídimo, no Natanael xa
gezh Caná ten Galilea, no itop be
xin Zebedeo, nsea stop be xmen
Jesús. 3 Le'a Simón Pedr cha ndab
ndo' bexa wa:
—Le'a na' ndasen mbeal.
Le'a bexa cha ndab:
—Le'a besa no isea.
Cha ncha'be bexa, cha ukea
bexa ndo' dub barco. Parea le'a
idub te'al wa ni dub mbeal lá isen
bexa. 4 Le'a ngol gor na yá nsayat
xe'a, le'a be xmen Jesús wa uni'í
Jesús nso' to'o nits wa, parea le'a
bexa lá ini'í ti le'a Jesús ta wa.
5 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bego usa byux, ¿lid usen bega
mbeal zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa ni dub mbeal lá
isen.
6 Cha ndab Jesús:
—Btsa'ab bega red ba' wats lad
ga'al barco ba', cha isen bega
mbeal.
We'e le'a bexa cha li mbin, cha
uzhe'eb sian mbeal usen red wa,
gast lá uxik bexa ko'o bexa red len
nits wa. 7 Le'a dub xmen Jesús,
xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea'
ladna, cha ndab ndo' Pedr:
—¡Le'a ta ba' Jesús!
Le'a gor na mbi'ín Simón Pedr
le'a ta wa Jesús, cha ngok xa xab
xa, ta nbix xa, ta na ulate xa gor
usen xa mbeal. Cha ncha'a xa
len nits, ncha'a xa sa nso' Jesús.
8 Le'a stapla be xmen Jesús wa cha
myo'o barco wa to'o nits. Litsa
ngobxazh bexa red na lita sian
mbeal ncho len na wa. Le'a ta
wa pa dub gayo'otsa metr sit ndo'
nits wa. 9 Le'a gor na yá ula' bexa
ndo' barco to'o nits wa, le'a bexa
uni'í le'a dub mbeal ncho'ob ndo'
bku'u, no dub pan ncho'ob sa wa.
10 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Utseano bega stapla be mbeal
usen bega ba'.
11 Le'a Simón Pedr cha ukea
ndo' barco, cha udobxazh xa red
gast ndo' yo bid. Le'a len red wa
ncho dub gayo'o itol ncho chon
mbeal, bema ubi'i, parea ni lá
isaw-a mas lita sian mbeal ncho
len-a. 12 Le'a Jesús cha ndab:
—Utseadaw bega.
Le'a ni dub bexa lá inabdi'izh
ndo' xa ná ton xa, le'a bexa uni'í
le'a-yá Jesús. 13 We'e le'a Jesús
cha usen pan wa, cha mtse'a xa-yá
ndo' bexa. No liga mtse'a xa
mbeal wa. 14 Le'a ta ndee biaj yon
mlundo' Jesús ndo' be xmen na,
tso'o na li mban xa ndo' gealgut.

Jesús mbidi'izhno Pedr

15 Le'a gor na mtayaw bexa, le'a
Jesús cha unabdi'izh ndo' Simón
Pedr, ndab xa:
—Simón xin Jonás, ¿ndankea lu
na' mas ndo' lak ndankea bexa
ndee na' zha?
Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Señor, go uni'íka le'a na'
ndankeaka go.
Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'ach be borreg ten na'.
16 Cha ndabgal Jesús biaj itop:
—Simón xin Jonás, ¿ndankeaka
lu na' zha?
Le'a Pedr cha ndabgal:
—Señor, go uni'íka le'a na'
ndankeaka go.
Cha ndab Jesús:
—Bla'ach be borreg ten na'.
17 Cha ndabgal Jesús biaj yon:
—Simón xin Jonás, ¿ndankeaka
lu na' zha?
Le'a Pedr cha uban myo'o ladna
geal biaj yon li unabdi'izh Jesús
naga ndankeaka Pedr Jesús. Cha
ndab Pedr:
—Señor, le'a go uni'í itea ta'a.
Uni'íka go le'a na' ndankeaka go.
Cha ndab Jesús:
—Bla'ach be borreg ten na'
zhaga. 18 Le'a na' gáp le'a zha ben
lu, le'a lu ndak xab na no ncha'a
lu tal pa nlad lu. Parea le'a zha
gak gox lu, le'a lu ndi uti'il be ya'a
lu no xa'aga men ugak xab la. Cha
go'o xa lu sa na lá nlad lu ya' lu.
19 Le'a ta li ndab Jesús wa gab
ná xte'e mod na gat Pedr, ta uluu

xte'e juert nak Dios. Cha ndab Jesús ndo' Pedr:
—Usankea tso'o na'.

Xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna

20 Le'a Pedr cha mgeakso' mwi'i, le'a stub xmen Jesús nchankea tso'o Pedr no tso'o Jesús. Le'a ta wa xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna, xa na li nsob wats Jesús zha na lult udaw xche'e bexa, gor unabdi'izh xa ndo' Jesús ná ton yun cuent Jesús. 21 Le'a gor uni'í Pedr xa wa, cha unabdi'izh Pedr ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿le'a xa ba' zha xta'an itid?
22 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' nlad le'a xa ba' lba'atsa nban gast zha ilengal na', na'anpa yu' ladna lu ta wa. Lu usankeatsa tso'o na'.
23 Le'a ta na li ndab Jesús, le'a ta wa mgen lat be xmen Jesús le'a xmen Jesús wa lá gat. Parea le'a Jesús na'anpa ngab le'a xa wa lá gat. Le'a Jesús ndi ndab: “Tal le'a na' nlad le'a xa ba' lba'atsa nban gast zha ilengal na', na'anpa yu' ladna lu ta wa.”
24 Le'a xmen Jesús wa xa ndadi'izh be ta ndee ndo' be men, no mke'a xa-yá ndo' git. Le'a besa uni'íka le'a ta ndadi'izh xa ta ugeaka.
25 No uzhebpa sianta be ta'a mbin Jesús. Le'a na' nsak tal le'a be men uke'a itea be ta wa, le'a idub ndo' gizhliyo lá ugal yoo be libr wa.

Be ta mbin be apostol ten Jesucristo

Le'a libr Hechos mke'a doctor Luc be ta mbin be xmen Jesús tso'o na ngok be ta'a nkea ndo' libr nsalea' Luc. Le'a libr Hechos ndadi'izh xte'e ned myak kwa'ad be xmen Cristo, cha dubtsa myakjunt bexa, no mbin bexa ti'in ten Dios. No nse'at-a xte'e mkea Jesús gibe'a, cha ndab angel ilengal Jesús, no xte'e ulen Espíritu ten Dios wizh Pentecostés, no xte'e mbin Pedr ti'in ten Dios, no xte'e mlundo' Jesús ndo' Pabl, cha mbin Pabl ti'in ten Dios. Le'a idub Hechos ndadi'izh cuent ten Espíritu ten Dios, nluu Espíritu wa xte'e juert nak Jesucristo, xa nak Xin Dios.

Jesús ndab ilen Espíritu ten Dios

1 Le'a go Teófilo, le'a git ned mke'a na' ndo' go wa, mke'a na' cuent ten itea be ta mbin Jesús no be ta mluu xa, 2 gast wizh mkea xa gibe'a. Le'a wizh wa mbidi'izh xa ndo' bexa na mti xa, ndab xa xte'e nsabndo' gun bexa, lak msa'a Espíritu ten Dios gab xa-yá ndo' bexa. 3 Tso'o na ngut Jesús, dub top ga'al wizh mlundo' xa ndo' bexa wa sian biaj, ndontsa uni'íka bexa le'a xa mbanka ndo' gealgut. No mbidi'izh xa ndo' bexa wa ná xte'e nibe'e Dios be men.

4 Le'a dub wizh wa gor na nso'no xa bexa wa, ndab xa ndo' bexa:

—Lá ika'an bega gezh Jerusalén ndee. Ndi kweas bega gast usa'a Tad Dios ta ndab xa usa'a xa, lakka mbidi'izh na' gun xa. 5 Le'a Juan ulalea' be men no nits, parea yamer gal dub wizh le'a bega italea' nsea Espíritu ten Dios.

Jesús mkea gibe'a

6 We'e le'a bexa nde wats Jesús cha unabdi'izh, ndab bexa:

—Señor, ¿nat zha gun ga gan le'a beuna xa Israel inibe'egal nacion ten beuna ndee?

7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a bego lá nsabndo' ini'í pol yoo ta wa ni xá wizh na-yá, ta na gun Dios zha nlad xa. 8 Ná le'a Dios usa'a Espíritu ten na ndo' bega, cha gap bega juers gudi'izh bega ndo' be men itea be ta mbin na'. Li gudi'izh bega ndo' be men Jerusalén ndee no idub Judea ndee no Samaria no gast idub ndo' gizhliyo.

9 Tso'o na li ndab Jesús ta wa, cha mkea xa gibe'a, myo'o xa lat xkaw ndalen ndewi'i bexa wa. Cha lá ini'íta bexa xa. 10 Le'a gor na bi li ndewi'i bexa gibe'a sa nsea' Jesús wa, we'e le'a top xabgi'i nak lad nagud cha mlundo' sa wa, 11 ndab bexa:

—Bego xa Galilea, ¿xta'an lba'ata ndewi'i bego gibe'a ba' zha? Le'a Jesús xa mto'o lat bego nsea' gibe'a ba' wa, le'a xa ba' le'aka ilen stub biaj lakka uni'í bega nsea' xa.

Be xmen Jesús mti stub men yatso' sa uso' Judas

12 We'e le'a bexa cha mka'an Bet Olivo wa, cha myach bexa Jerusalén. Le'a bet wa nde pa dub kilómetro gax wats Jerusalén. 13 Gor ulaya' bexa Jerusalén, cha ukea bexa cuart nde ga'ap gek ni'i sa ndencho bexa. Le'a ta wa Pedr no Jacob no Juan no Ndres no Julip no Tomás no Bartol no Mateo no Jacob xin Alfeo no Simón xa partid Zelote no Judas wit Jacob. 14 Le'a bexa wa nsea pla be xagots nsea Marí xna'a Jesús nsea be wit Jesús, sian biaj nzhealbe bexa ndadi'izhno bexa Dios.

15 Le'a dub wizh le'a dub gayo'o ncho ga'al bexa ndangea ladna

Jesús wa nzhealbe. We'e le'a Pedr
cha ngwaso' lat bexa, cha ndab xa:
16 —Bego nak beuna xmen
Jesús, juerska ngok cumplir ta
ndab di'izh ten Dios, ta uní'i David
sakndo' Espíritu ten Dios cuent
ten Judas, xa usaned ndo' be men
usen Jesús. 17 Le'a Judas wa no
uyo'o cuent be ltsa'a besa no mbin
xa ltsa'a ti'in ndun besa.
18 (Le'a med na uka'a Judas
myun xa cuent Jesús wa usi'i bexa
dub ble'a yo. Le'a sa wa cha
msobgek Judas gast ngoch len xa.
19 Le'a be men ncho Jerusalén, gor
na mbi'ín bexa ta wa, cha msalea'
bexa yo wa Acéldama di'izh ten
bexa, dub di'izh gab Yo Ten.)
20 Cha no ndab Pedr:
—Le'a libr ten Salmos nkeani'i
ndab-a:

Ya'an nab lid xa,
yá na'anta ton yoo len-a.

No ndab-a:

Stub xa gun ti'in ndun xa wa.

21 ’Nat le'a beuna nsabndo' uti
dub xabgi'i lat bexa na ukeseano
besa idub ukeseano Jesús besa,
22 gast zha ulalea' Juan Jesús no
gast zha nsea' Jesús gibe'a. Le'a
xa wa no yate lat besa, ndontsa no
xa gudi'izh ndo' be men le'a Jesús
mbanka ndo' gealgut.
23 We'e cha mluu bexa top
xabgi'i, dub xa nsalea' Kosé
Barsabás no nsalea' xa Justo, no
stub xa nsalea' Matí. 24 Cha
mbidi'izhno bexa Dios ndab bexa:
—Tad Dios, le'a go nchando'
lado'o itea be men. Nat bluu go
ndo' besa ná ton ndo' itop bexa
ndee mti ga. 25 Le'a xa wa yak
dub xa gun ti'in ten go lak ndun
besa ndee, gak xa dub apostol ten
ga. Le'a ta wa ta mla'a Judas ke
na mbin xa ta ugap wa, cha ncha'a
Judas sa nsabndo' ya' xa castig wa.
26 Cha ulo'o bexa suert, we'e le'a
Matí le'a ngol uyote xa lat stibdub
bexa nak apostol wa.

2

Xte'e ulen Espíritu ten Dios

1 Ngol wizh Pentecostés dub
ujest ten bexa judio, le'a itea be
xmen Jesús mzhealbe len dub ni'i.
2 Ngol gor mbi'ín bexa dub ruid
ulen gibe'a cuent dub mbi si'il,
cha uyo'o-yá idub len ni'i sa ndebe
bexa. 3 We'e cha mlundo' ta
cuent beal', ula'-yá gek kadga dub
bexa. 4 Cha uyo'o Espíritu ten
Dios len lado'o bexa. Cha usaxan
bexa ndadi'izh bexa stubga di'izh,
laktsa msa'a Espíritu ten Dios ní'i
bexa-yá.
5 Le'a zha wa le'a Jerusalén
ndencho kwa'ad bexa judio
ndankea Dios, bexa ulen itea
lad ndo' gizhliyo. 6 Le'a gor na
mgen ruid si'il wa, cha mzhealbe
kwa'adpa bexa sa wa. Ni lá ini'í
bexa xte'e gun bexa gor na ndo'ón
bexa le'a bexa nde len ni'i wa
ndadi'izh be di'izh ten kadga dub
be men wa. 7 Ngwatena' bexa
no ngwanseana bexa, ndab bexa
ndo' ltsa'a xa:
—Bwi'i bego, ¿na'anpa bexa
Galilea itea bexa lnde'e ndadi'izh
ndee zha? 8 ¿Tixa ndo'ón beuna
ndadi'izh bexa di'izh ten kadga
dub beuna zhaga? 9 Le'a sa
ndee nde men uto'o Partia no
Media no Elam no Mesopotamia
no Judea no Capadocia no Ponto
no Asia 10 no Frigia no Panfilia no
Egipto no be gezh nde mas sitxá
ndo' Cirene ten Africa. No ncho
bexa Roma sa ndee, ncho xa wa
bexa judio no ncho bexa wa ti'i
mbingea ladna Dios ten beuna xa
judio. 11 No ncho bexa uto'o Creta
nsea Arabia. Ná le'a itea beuna
ndo'ón ndadi'izh bexa ba' be ta
si'il ndun Dios kadga di'izh ten
dubga beuna.
12 We'e le'a bexa wa lá ini'í xte'e
gun bexa tant ndanseana bexa,

cha unabdi'izh bexa ndo' be ltsa'a
xa, ndab bexa:
—¿Xta'anxága ta ndee zhaga?
13 Ná ncho bexa ndun usalad
ndab:
—Bexa ba' ga tant nsudna.

Pedr mbidi'izh ndo' be men kwa'ad

14 We'e le'a Pedr cha uso', no
stibdub bexa wa. Cha uge' ndab
xa:
—Bego nak beuna xa judio no
iteata bego na ndencho Jerusalén
ndee, bi'ín bega ta ndee, bla'ach
bega xta'an gáp na'. 15 Le'a
besa ndee na'anpa nsudna lak
ndanbe'e bega, le'a nat pen gor
nkea uge'a tempran. 16 Ná le'a ta
ndee nak lak ta ndab Joel polta
sakndo' Dios, 17 ndab Dios:

Le'a gal be wizh lult le'a na' uzhebpa usa
Espíritu ten na' ndo' itea be men.
Le'a be xinbgi'i bega no be xingots bega gudi'izh sakndo' na'.
Le'a bexa ben ncho lat bega ini'í be ta ulu na'.
Le'a bexa gox uche'a ladna be ta usa na'.
18 Gal be wizh wa le'a na' uzhebpa usa Espíritu ten na'
ndo' be xabgi'i no ndo' be xagots, bexa ndun ti'in ten na',
cha gudi'izh bexa sakndo' na'.
19 Le'a na' ulu sian be ta'a yanseana be men,
be ta gibe'a no be ta ndo' gizhliyo;
ini'í bexa ten, no beal', no xkaw zhen.
20 Le'a wizh lá usuta xe'a;
le'a mbe'e ina' cuent ten.
Le'a tso'o wa gal wizh uzhebpa wen ten Dios Xa Nibe'e.
21 Le'a tal ton ukwa'an Dios Xa Nibe'e,
le'a xa wa gap gealnaban.

22 Cha no ndab Pedr:
—Bla'ach bego men Israel ta
gáp na' ndee. Le'a bego uni'íka
le'a Jesús xa gezh Nazaret juers
ten Dios mbin sian be uyon no
sian be ta ngwanseana be men.
Le'a ta wa mlu'u le'a Dios le'aka
mtu'ub xa. 23 No myak cuent xa
ndo' ya'a bego lakka uni'í Dios
tiemp polta. Le'a bego usen xa,
cha myun bega cuent xa ndo' ya'a
be men ugap, cha mbit bexa wa
xa ndo' cruz. 24 Ná le'a Dios
mxiste xa, mban xa ndo' gealgut,
le'a gealgut lá ngun gan ndo' xa.
25 Le'a polta le'a David ndab cuent
ten Jesús:

Le'a na' idub tiemp mna' Dios Xa Nibe'e wa wats na'.
Na'an xta'an gasea na', le'a xa wa nso' wats na'.
26 Ta we'e uzhe'eb nten ladna lado'o na'
no nten lad na' ndadi'izh na'.
No uníka na' le'a Dios ula'ach na'.
27 Le'a go lá ula'a na' yan na' lat bexa ngut.
No ni lá ula'a ga gazha'a las na', le'a na' nak xa mti go.
28 Mluu ga nes ten ga ndo' na', sa ncho gealnaban.
No uzhe'eb nten lad na' geal iso' na' wats ga.

29 ’Bego nak beuna xa Israel,
le'a beuna uni'í le'a David uyo'o
polta wa ngut no mga'ach. No le'a
ba'a ten xa bi nde sa ndee nat.
30 Le'a xa wa dub xa ndadi'izh
sakndo' Dios, no uni'íka xa le'a
Dios ndab ndo' xa le'a xa nak
Cristo wa ta ugeaka ilen lat be xin
David, cha inibe'e xa lak unibe'e
David. 31 Le'a gor biseata yoo-yá,
le'a David ndab le'a Cristo iban
ndo' gealgut. Ndab xa le'a Dios
lá ula'a Cristo ya'an lat bexa ngut
no ni lá ula'a Dios gazha'a las
Cristo. 32 Le'a itea besa ndee
uni'índo' le'a Dios mxiste Jesús
ndo' gealgut. 33 Le'a Dios cha
myo'o Jesús gibe'a sa usob xa
wats Dios lad ga'al. Le'a Tad
Dios cha msa'a juers ndo' Jesús

msa'a xa Espíritu ten Dios ndo'
besa ndee, lakka ndab Jesús gun
xa. Le'a Espíritu wa le'a ndun ta
na' bega no ta ndo'ón bega wizh
nat. 34 Le'a David na'anpa le'a
ikea gibe'a, parea le'a David ndab:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa
Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
35 gast gal gor ute na' bexa
ndaklono lu xan ndats lu."

36 'Nat bla'ach itea bego xa Is-
rael ta ugeakapa gáp na': le'a
Jesús xa li mke'a bega ndo' cruz
wa, le'a xa wa le'aka Dios mso'
nak Cristo Xa Nibe'e.
37 Le'a gor na mbi'ín be men ta
wa, cha kwea' myo'o ladna bexa,
cha unabdi'izh bexa ndo' Pedr
nsea ndo' be ltsa'a xa, ndab bexa:
—Bego nak beuna xa Israel,
¿xte'e nsabndo' gun besa nat?
38 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Bla'a bego be ta ugap nak
bego no italea' kadga dub bega
gak bega xmen Jesucristo, ndontsa
utsu'u Dios be ke ten bega no
usa'a xa Espíritu ten xa ndo' bega.
39 Li gunno Dios bexa na nbezh
Dios gak bexa xmen xa: le'a ta wa
bego, no be xin bega, no itea bexa
sit ndencho.
40 No sianta be di'izh mbidi'izh
Pedr, no mtenxe'a xa bexa wa,
ndab xa:
—¡Lá gakta bega lak nak be men
ugap ncho nat, ndontsa na'anpa
utsaksi Dios bega!
41 We'e le'a ncho bexa mbingea
ladna ta li mbidi'izh Pedr wa,
cha utalea' bexa. Le'a wizh
wa pa schon mil men uyote lat
bexa nak xmen Jesús. 42 Le'a
bexa wa ntsid lak nluu be apos-
tol wa, no uzhebpa wen nak
bexa ndo' be ltsa'a bexa. No
nzhealbe bexa ndaw bexa, nsea
ndadi'izhno bexa Dios.

Xte'e ngok bexa mbingea ladna Jesús

43 Le'a itea be men ndanseana
gor uni'í bexa be uyon ndun be
apostol, be ta msa'a Dios gun
bexa. 44 Le'a iteanak bexa na
mbingea ladna Jesús wa dubtsa
nak. No itea be ta'a ndap bexa
wa, le'a ta wa iteanakka bexa ten.
45 Ncho bexa mdo'o be yo ten na
no be ta'a ndap bexa, cha ntse'a
bexa med wa ndo' be ltsa'a xa
bi lak nki'in bexa-yá. 46 Iteanak
wizh nzhealbe bexa tale ten ni'i
ten Dios, no be ta lid bexa junt
ndaw bexa, nten ladna bexa no
utsin nak bexa. 47 No nsa'a tse'e
bexa xno ndo' Dios, no le'a itea
be men nsak ladna lak nak bexa.
Le'a Dios le'a ndun kad wizh mas
nsayak kwa'ad bexa wa, ngo'o
Dios bexa ndo' be ke ten bexa.

3

Myakna dub xa lá yoo gan isea

1 Le'a dub wizh le'a Pedr nsea
Juan ncha'a sa nde ni'i ten Dios
pa gor nkea uyon uzhe, gor
na nda'yadi'izhno be men Dios.
2 Le'a sa wa nsob dub xabgi'i lá
yoo gan isea zha ngolta xa. Itea
wizh nda'ula'a be ltsa'a xa xa dub
sa nyote be men len tale ten ni'i
ten Dios, sa nsalea' Puert Chul,
ndontsa inab xa med ndo' be men.
3 Le'a gor na uni'í xa Pedr no Juan
ncha'yote sa wa, cha unab xa dub
med ndo' bexa. 4 We'e le'a Pedr
no Juan mwi'i ndo' xa, cha ndab
Pedr:
—Bwi'i ndo' besa.
5 Le'a xa wa list usob, ndanbe'e
xa gol ncho xta'an usa'a bexa wa
ndo' xa. 6 Ná le'a Pedr cha ndab:
—Le'a na' lá nsén med plata ni
med oro, parea le'a ta ndap na'
usa na' ndo' lu. Le'a juers ten lea'
Jesucristo xa Nazaret, le'a na' gáp
ndo' lu goso', cha usea.
7 We'e le'a Pedr cha usen ya'a
xa lad ga'al, cha uxiso' Pedr xa.
Bi le'a gor wa le'a be xo'o xa
no be gendats xa cha mgeaso'be.
8 Le'a xabgi'i wa cha uxax ngwaso'
ga'al, cha utsinla nsea xa. Cha no

xa uyo'ono bexa wa tale ten ni'i
ten Dios, nkesea xa no ndasaga'al
xa, ndab xa le'a Dios uzhe'eb dub
Dios juert. 9 Le'a itea be men uni'í
nsea xa, no nsa'a xa xno ndo' Dios.
10 We'e mgondo' bexa le'a xa wa
le'a xa li usob nab med to'o Puert
Chul ten ni'i ten Dios, cha uzhe'eb
ngwanseana bexa ta na li myakna
xa wa.

Pedr mbidi'izh sa nsalea' Corredor Salomón

11 Le'a xa li myakna wa lá
nla'apa Pedr no Juan. We'e le'a
itea be men na ndanseana cha
uto'o karrel gast sa nso' Pedr no
Juan sa nsalea' Corredor Salomón.
12 Le'a gor uni'í Pedr ta wa, cha
ndab xa ndo' be men:
—Bego xa Israel, ¿xta'an
ndanseana bega ta ndee zha?
¿No xta'an nwi'i bega ndo' besa
ndanbe'e bega juers ten besa
myakna xa ndee zha? 13 Le'a Dios
ten Abraham no Isaac no Jacob,
xa na le'a nak Dios ten iteata be
usan gox polta ten beuna, le'a xa
wa le'a mbin mas ga'ap ngobso'
xin xa Jesús. Le'a Jesús wa xa
na li myun bega cuent ndo' ya'a
bexa nakti'in, cha gor na ndi'izh
ula'a Pilat xa le'a bega lá ka'ab.
14 Le'a Jesús nak xa na mti Dios
no sbe'en be ta nlad Dios ndun
xa. Parea le'a bega mxee ladna
xa, cha ndi unab bega ula'a Pilat
dub xa ndut men. 15 Le'a bego
mbit xa nsa'a gealnaban ndo' be
men, ná le'a Dios mxiste xa ndo'
gealgut lak uni'í besa-yá. 16 Le'a
xabgi'i ndee nge' ladna juers ten
lea' Jesús wa, ta we'e myakna xa.
Le'a ta na nge' ladna xa Jesús le'a
mbin gan dubtsa ne'eka myakna
xa ndo' ga'al itea bego.
17 'Bego nak beuna xa Israel,
le'a bego no bexa nibe'e ten bega
mbit Jesús, parea le'a na' uní
le'a bega ni lá ini'í ton xa wa.
18 Ná le'a Dios li mla'a mbin bega
lak ndab bexa mbidi'izh sakndo'
Dios tiemp polta, ndab bexa le'a
Cristo nsabndo' ini'í sian gealk-
wea'. 19 Nat bla'a bega be ta
ugap nak bega, cha byach bega
wats Dios, ndontsa utsu'u xa be ke
ten bega. We'e yoo xa wats bega
gakno xa bega, 20 no utu'ubgal
xa Jesucristo ndo' bega lak nd-
abka Dios. 21 Nat le'a Jesús ns-
abndo'ka ncho gibe'a, gast gal
gor na utecha'aw Dios itea be
ta'a ndo' gizhliyo, lakka mbidi'izh
bexa sakndo' Dios tiemp polta.
22 Lak ndab Moisés ndo' be usan
gox polta ten beuna: "Le'a Dios
Xa Nibe'e ten beuna uti dub xa
gudi'izh di'izh ten xa lat be ltsa'a
bega, lak mti xa na'. Bla'ach bego
itea ta gab xa wa ndo' bega. 23 Le'a
tal ton lá ula'ach ta gab xa wa, le'a
bexa wa yá na'antapa gak xmen
Dios."
24 'Le'a Samuel no iteata bexa
mbidi'izh sakndo' Dios tso'o wa,
mbidi'izh bexa cuent ten be ta
ncho be wizh nat ndee wa. 25 Le'a
ta ndab bexa polta usa'a Dios wa,
le'a ta wa nsa'a Dios ndo' bega nat.
No usa'a Dios ndo' bega lak ndab
Dios gor na mbin Dios dub trat
no be usan gox polta ten beuna,
ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a
na' gunti'in dub xa ras ten lu,
ndontsa wen yoo be men itea be
nacion nde ndo' gizhliyo." 26 Le'a
gor na mxiste Dios xin na ndo'
gealgut, le'a Dios mtu'ub xa ned
lak ndo' beuna xa Israel, ndontsa
gakno xa beuna no ula'a beuna be
ta ugap nak beuna.

4

Pedr no Juan nde ndo' bexa nibe'e

1 Ndalen li ndení'i Pedr no Juan
ndo' be men wa, we'e ulen pla be
ule'ay no dub xa nibe'e ten bexa
nla'ach ni'i ten Dios no pla bexa
saduceo. 2 Le'a bexa wa ndakloo,
geal le'a Pedr no Juan nluu be
men wa le'a be men ngut wa iban
ndo' gealgut lak mban Jesús ndo'
gealgut. 3 Cha usen bexa wa Pedr

no Juan, cha mke'a bexa xa wa
litgi'ib gast stub wizh, le'a gor wa
yá uzhe. 4 Ná le'a kwa'adpa be
men na mbi'ín di'izh ndab Pedr
wa mbingea ladna-yá. Le'a lat
itea bexa wa ngok pa dub ga'ay
mil xabgi'i.

5 Ngol stubtsa wizh le'a bexa
nibe'e ten bexa judio no bexa
gox nsak no be mech ten ley
mzhealbe Jerusalén. 6 No nso'
Anás ule'ay ndon le'a nsak no
Caifás no stub Juan no Alejandro
no iteata be xabgi'i ltsa'a ule'ay
ndon le'a nsak. 7 Cha mte bexa
Pedr no Juan tlaw bexa, cha un-
abdi'izh bexa ndab bexa:

—¿Ton msa'a juers nati ton
mtu'ub bego gun bega ta wa zha?

8 We'e le'a Pedr no'o juers ten
Espíritu ten Dios len lado'o na
uka'ab ndab:

—Bego xa nibe'e, bego xa gox
nsak ten beuna xa Israel: 9 le'a
bega nabdi'izh ná xta'an utsin
mbinno besa dub xabgi'i gizh no
xte'e li myakna xa. 10 Nat gab
besa ndo' itea bego no ndo' iteata
be men Israel le'a Jesucristo xa
gezh Nazaret myunyakna xabgi'i
nso' ndo' bega ndee. Le'a Jesús
wa xa na li mke'a bega ndo' cruz,
cha mxiste Dios xa ndo' gealgut.
11 Le'a xa wa xa na li mxelad
bega cuent dub ge' nxelad bexa
ndande'e ni'i, ná nat le'a ge' wa
ndon le'a nak skin ni'i. 12 Le'a
ndon nab Jesús sun gan ko'o be
men ndo' be ke ten bexa. Le'a
idub ndo' gizhliyo na'anta ton
ntu'ub Dios ko'o beuna ndo' be ke
ten beuna.

13 Le'a bexa nibe'e wa ng-
wanseana gor uni'í bexa le'a Pedr
no Juan ni lá nzheb ndadi'izh,
maska ndidotsa mtsid bexa. We'e
mgondo' bexa le'a Pedr no Juan
xa ukeseano Jesús. 14 Le'a xa
li myakna wa no nso' sa wa,
ta we'e na'anta xte'e ngab bexa
ndo' Pedr no ndo' Juan. 15 Cha
unibe'e bexa itate bexa sa wa, cha
myanbeyadi'izh nab bexa nibe'e
wa, 16 ndab bexa:

—¿Xte'e gunno beuna be xabgi'i
ba'? Le'a itea be men ndencho
Jerusalén ndee uni'í le'a ta mbin
bexa wa dub uyon. Le'a beuna
lá yoo gan gab le'a-yá gealkwi'in.
17 Parea ndontsa lá igenta mas ta
ndee, gabtsa beuna ndo' bexa le'a
beuna utsaksi bexa tal le'a bexa
gudi'izhta cuent ten Jesús.

18 We'e utezhgal bexa Pedr no
Juan, cha li unibe'e bexa ndo'
bexa wa yá na'antapa gudi'izh
bexa ndo' be men cuent ten Jesús.
19 Ná le'a bexa wa uka'ab ndab:

—¿Nsak bega zha le'a besa ns-
abndo' uxobgek ndo' bego, cha
na'anpa uxobgek besa ndo' Dios?
20 Le'a besa lá yoo gan ula'a lá
gudi'izhta besa ta uni'í besa no ta
mbi'ín besa.

21 We'e le'a bexa nibe'e wa cha
ndab ndo' Pedr no ndo' Juan:

—Le'a besa utsaksi bega tal le'a
bega gudi'izhta di'izh ten Jesús.

Cha mla'a bexa Pedr no Juan.
Le'a bexa wa lá izheal xte'e ut-
saksi xa bexa wa, geal le'a itea be
men ndab le'a Dios uzhe'eb dub
Dios wen, ta na li myakna xa gizh
wa. 22 Le'a xabgi'i na li myakna
juers ten Dios wa ncho masla top
ga'al li'in.

Be xmen Jesús unab juers ten Dios

23 Le'a gor na mka'an Pedr no
Juan sa wa, cha nsea' bexa lat
ltsa'a bexa, cha mbidi'izh bexa
itea be ta ndab be ule'ay nibe'e no
bexa gox nsak. 24 Le'a gor na li
mbi'ín bexa ta wa, le'a bexa cha
junt mbidi'izhno Dios, ndab bexa:

—Go Dios Xa Nibe'e, go le'a nak
Dios mbinde'e gibe'a no gizhliyo
no nitsdo'o no iteata be ta ncho.
25 Le'a go msa'a ta mbidi'izh David
sakndo' ga, ndab David:

¿Xta'an lba'ata ngi'i be men ba'
zha?

¿No xta'an ndanbe'e bexa be
ta na'an xti'in?
26 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo
mzhealbe, no bexa nakti'in
myakjunt,
ndakloo bexa ndo' Dios Xa
Nibe'e no ndo' xa nak
Cristo.

27 'Ugeaka le'a Herodes no Poncio Pilat no bexa Israel nsea bexa
na'anpa xa Israel li mzhealbe len
gezh ndee, ngokloo bexa ndo'
Jesús xin go, xa wen mtu'ub go.
28 Cha mbin bexa lakka ta ndab go
gak-a wa. 29 Nat bwi'i go, Dios Xa
Nibe'e, xte'e ugap ní'i bexa ndo'
besa. Bsa'a ga juers ndontsa lá
izheb besa gudi'izh besa di'izh ten
ga. 30 No bsa'a ga juers yunyakna
besa be men gizh, no gun besa
sian be uyon juers ten lea' Jesús
xin ga, ta uluu le'a go le'a mtu'ub
besa.
31 Le'a gor na mtayadi'izh bexa
ndo' Dios, le'a sa ndebe bexa cha
mwi'in. We'e le'a itea bexa wa
mas uyo'o juers ten Espíritu ten
Dios lado'o na. Cha ni lá izhebta
bexa ndadi'izh bexa di'izh ten
Dios.

Msa'a bexa ta nki'in be ltsa'a bexa

32 Le'a itea bexa na mbingea
ladna Jesús wa dubtsa ncho ladna
bexa, no dubtsa ndanbe'e bexa.
No ni na'an ton ndab le'a be ta
ndap bexa ta tentsa bexa, le'a
ta ndap bexa wa ndi itea bexa
ten. 33 Le'a be apostol ni lá nzheb
ndadi'izh le'a Jesús Xa Nibe'e wa
mbanka ndo' gealgut. No uzhebpa
ngokno Dios itea be xmen Jesús
wa. 34 Le'a lat bexa wa lá yo'o
ni dub bexa ngun jwalt ta nki'in
na, geal le'a bexa na ndap yo no
ni'i, ncho xa mdo'o ta wa cha
nseano bexa med wa, 35 cha myun
bexa cuent ta wa ndo' be apostol.
Le'a be apostol cha ntse'a med
wa bi lak nki'in bexa-yá. 36 Le'a
dub bexa wa dub xa levita nsalea'
Kosé, xa isla Chipre. No msalea'
be apostol xa Bernabé (le'a ta wa
dub di'izh gab: xa nlu'uzh men).
37 Le'a xa wa mdo'o dub ble'a yo
ndap na, cha myun xa cuent med
wa ndo' be apostol.

5

Ananías no Safira mbin gealkwi'in

1 Uyo'o dub xa nsalea' Ananías
no Safira xagots ten xa. Le'a bexa
wa mdo'o dub ble'a yo. 2 Ná le'a
xa wa mya'anno stub tuzh med
wa, cha myun xa cuent iteata med
wa ndo' be apostol. Le'a xagots
ten xa wa noka uni'í ta wa. 3 We'e
le'a Pedr cha ndab ndo' Ananías:
—Ananías, ¿xte'e uyo'o maxu'u
lado'o lu mya'anno lu stub tuzh
med ta na li mdo'o lu yo wa zha?
¿Xta'an li nkwi'inno lu Espíritu
ten Dios zha? 4 ¿Ná lid lu ten yo
wa zha? Gor na mdo'o lu-yá, ¿lid
xmedka lu ta wa zha? ¿Xte'e ni
lu lba'a mbin lu? Le'a lu na'anpa
ndo' dub men mbin gealkwi'in,
le'a lu ndi ndo' Dios li mbin.
5 Le'a gor na mbi'ín Ananías ta
li ndab Pedr, cha ulayat xa cha
ngut xa. Le'a itea bexa na mbi'ín
ta wa cha uzhe'eb mzhebbe. 6 Cha
ulen pla be xabgi'i ben mtixko
Ananías lad, cha mbi'i bexa wa
xa, cha mka'ach bexa xa.
7 Tso'o wa pa schon gor ulenga
xagots ten Ananías wa, ni lá ini'í
xa xta'an ngwasea xabgi'i ten xa.
8 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' xa:
—Gud naga lika ngok yo mdo'o
bega wa zha.
Le'a xagots wa mkwi'in ndab:
—Le'a ta wa lika ngok.
9 Le'a Pedr cha ndab:
—¿Xta'anxá dubtsa mbidi'izh
bega ukwi'inno bega Espíritu ten
Dios zhaga? Ndo'ón lu le'a bexa
na mka'ach xabgi'i ten lu wa nch-
abela. Nat le'a bexa nogal lu li
uka'ach.
10 Bi le'a gor wa le'a xagots wa
noga ulayat sa nso' Pedr, cha ngut

xa. Le'a gor uyo'o be xabgi'i
wa len ni'i, le'a xagots wa noga
ngutla. Cha mbi'igal bexa xa, cha
mka'ach bexa xa wats xabgi'i ten
xa. 11 We'e le'a itea be xmen Jesús
no iteata be men na mbi'ín ta wa
cha uzhebpa mzheb.

Kwa'ad be men myakna

12 Le'a be wizh wa le'a be apos-
tol ndun sian be uyon ten Dios,
be ta ndanseana be men. No itea
wizh nzhealbe be xmen Jesús dub
lad wats ni'i ten Dios, sa nsalea'
Corredor Salomón. 13 Le'a be men
ndab le'a bexa wa xa wenka nak,
parea ni dub bexa na'anpa nak
xmen Jesús lá uchealtsa'a bexa
wa. 14 Le'a bexa na ndangea
ladna Jesucristo wa uzhebpa ngok
kwa'adbe, lak be xabgi'i no liga
be xagots. 15 Le'a be men ulote
be men gizh ndi'ib ndo' yalo'on
no ndo' da to'o nes sa itid Pedr.
Mbinbe'e bexa tal masa xi'íntsa
Pedr igi'in las bexa gizh wa, cha
yakna bexa. 16 No kwa'adpa be
men be gezh nde gax wa ulenno
be men gizh gast Jerusalén, no
bexa nsak gizhtont ncho be mbi
bxin len lado'o na. Le'a itea bexa
wa cha myaknabe.

Be men ngokloo ndo' Pedr no ndo' Juan

17 We'e le'a ule'ay ndon le'a
nsak no itea be xmen xa, bexa
saduceo, uzhe'eb ngoklobe. 18 Cha
usen bexa wa be apostol, cha
mke'a bexa bexa litgi'ib. 19 Ná le'a
dub angel ten Dios ulen gor te'al,
mxa'al be puert ten litgi'ib, cha
ulo'o xa bexa wa. Cha ndab angel:

20 —Wa'be bega wats ni'i ten
Dios, cha bidi'izh bega be di'izh
nsa'a gealnaban ndo' be men.

21 Le'a ngot xe'a tempran le'a
bexa ncha'be wats ni'i ten Dios.
Cha usaxan bexa nluu bexa be
men.

Ngol gor le'a ule'ay ndon le'a
nsak no be xmen xa no bexa gox
nsak ten bexa Israel mzhealbe.
Cha unibe'e bexa ndo' bexa
nla'ach sa wa ya'yo'o bexa wa
bexa len litgi'ib. 22 Ná le'a gor
na ulaya' bexa sa wa, cha uni'í
bexa le'a bexa wa na'anla sa wa.
Cha myach bexa ndab bexa:

23 —Le'a gor ulaya' besa le'a to'o
litgi'ib wa nso'nyawka no bexa
ndeula'ach wa ndeka. Parea le'a
gor na mxa'al besa puert wa, le'a
len wa na'anla ton ndencho.

24 Le'a gor na mbi'ín bexa ta
wa, le'a ule'ay ndon le'a nsak no
xa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten
Dios no be ule'ay nibe'e cha ndab
ndo' ltsa'a na:

—¿Pa gast yando' ta ndee zha?

25 We'e ulen stub xa ndab:

—Bla'ach bego, le'a bexa na li
mke'a bega litgi'ib wa ndeuluugal
be men dub lad wats ni'i ten Dios.

26 We'e le'a bexa nla'ach sa
wa nsea xa nibe'e ten bexa wa
ngwa'gi'igal be apostol, parea
na'an xte'e ngunno bexa wa bexa,
geal le'a bexa nzheb ndo' be
men ncha'a be men ula'ge' bexa.
27 Le'a gor na mlenno bexa wa
bexa, cha mte bexa xa ndo' be
men nsak wa. We'e le'a ule'ay
ndon le'a nsak cha ndab:

28 —¿Lá ini'í bega le'a besa yá
ndabla lá uluuta bega cuent ten
Jesús ndo' be men zha? ¡Ná
nat le'a idub gezh Jerusalén ndee
ngen be ta nluu bega wa! No nlad
bega ukeake bega besa ta li ngut
Jesús wa.

29 Le'a Pedr no be ltsa'a xa cha
uka'ab ndab:

—Le'a besa nsabndo' uxobgek
ned ndo' Dios, na'anpa ndo' be
men. 30 Le'a Dios xa na ng-
wankea be usan gox polta ten
beuna wa, le'a xa wa mxiste Jesús
ndo' gealgut, xa na li mbit bego
ukea ndo' cruz wa. 31 Le'a Dios
msa'a sa nsob Jesús wats Dios lad
ga'al, no myunno xa Jesús dub
xa nibe'e no xa nsa'a gealnaban,
ndontsa ula'a be men Israel be ta
ugap nak bexa, cha yu'u be ke ten
bexa. 32 Le'a ta wa ta ndadi'izh

besa ndo' be men, lak ndakno
Espíritu ten Dios besa. Le'a Dios
nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa
nxobgek ndo' xa.

33 Le'a gor na mbi'ín bexa ta
wa, cha uzhebpa ngokloo bexa,
gast nlad bexa gut bexa bexa wa.
34 Ná le'a lat bexa wa nsob dub
xa nsalea' Gamaliel xa fariseo,
dub mech ten ley. Le'a be men
uzhebpa ndap mod ndo' xa wa.
Cha uso' xa ndab xa ito'o be apos-
tol dub xla'al. 35 We'e ndab xa
ndo' bexa nibe'e wa:

—Bego xa Israel, gop bega cuent
nsea ta gunno bega be xabgi'i ba'.
36 Ntse'a ladna bega zha uyo'o
dub xa nsalea' Teudas, ndab xa
le'a xa uzhebpa dub xa nsak. Pa
dub dap gayo'o xabgi'i usankea
tso'o xa. Ná le'a gor na mbit
be men xa, le'a itea be xmen xa
cha mte'achso. Cha litsa unitndo'
ta ndun bexa wa. 37 Tso'o wa
ligal uyo'o stub xa nsalea' Judas
xa Galilea. Le'aga kwa'adpa be
men usankea tso'o xa be wizh
ten censo. Parea gor na mbit
be men xa, le'a be xmen xa itea
mte'achsogal. 38 Le'a nat le'a na'
gáp ndo' bego, bla'a bega no na'an
xte'e gunno bega bexa ba'. Le'a tal
ta ndun bexa ba' ta tentsa men,
le'a-yá sbeas yo'oka. 39 Ná tal
le'a-yá ta nlad Dios, le'a bego lá
gun gan initndo'-yá. Bla'ach bego
na'anpa kuyono bego Dios.

40 We'e le'a bexa nibe'e wa
dubtsa nak nsea ta ndab xa wa.
Cha utezh bexa be apostol wa, cha
udin bexa bexa wa. Cha ndab
bexa nibe'e wa:

—Yá lá gudi'izhta bega cuent
ten Jesús wa.

Cha mla'a bexa bexa wa.
41 Le'a gor na mka'an bexa sa
wa uzhebpa mten ladna bexa,
geal le'a Dios mla'a utid bexa
gealkwea' geal nak bexa xmen
Jesús. 42 We'e le'a iteanak wizh
le'a bexa nluu be men dub lad
wats ni'i ten Dios no ta lid be men,
ndab bexa le'a Jesús nak Cristo xa
mtu'ub Dios.

6

Utaxo'ob dub ga'ad xabgi'i gun ti'in

1 Le'a be wizh wa le'a be xmen
Jesús nsayak kwa'ad. Parea le'a
lat bexa wa le'a bexa ní'i di'izh
griego usaxan ndakloo ndo' bexa
ní'i di'izh hebreo, ndab bexa:

—Le'a be xagots ngut xabgi'i ten
na ncho lat besa ndee, ncho zha lá
ndal bexa sian ta gaw bexa, gor na
ntse'a bega ta wa.

2 We'e le'a isatibtop be apos-
tol wa mchealte iteanak be xmen
Jesús, cha ndab bexa:

—Lá nsabndo' ula'a besa lá
gudi'izh besa di'izh ten Dios, cha
ndi utse'a besa ta ndaw bexa wa.
3 Ta we'e bti bega ga'ad xabgi'i
ndák lat bega, bexa wen nak no
uzhe'eb ncho juers ten Espíritu
ten Dios lado'o xa. Le'a bexa wa
le'a gun ti'in ndee. 4 Le'a besa
ndee li syo'o gan gudi'izhnota
Dios no uluuta besa be men di'izh
ten Dios.

5 Le'a itea bexa wa ngol ladna ta
ndab be apostol wa, cha mti bexa
Xteb dub xa uzhe'eb nge' ladna
Dios no uzhe'eb ndap xa juers ten
Espíritu ten Dios. Nsea mti bexa
Julip no Prócoro no Nicanor no
Timón no Parmenas no Nicolás xa
Antioquía. Le'a Nic wa na'anpa
xa judio, parea ndankea xa Dios
lak ndun bexa judio. 6 We'e
cha mte bexa isaga'ad bexa wa
ndo' be apostol. Cha mxo'ob
be apostol ya'a na gek bexa wa,
unab bexa ndo' Dios gakno Dios
isaga'ad bexa wa.

7 We'e le'a di'izh ten Jesús
uzhebpa mte'achso. Le'a gezh
Jerusalén uzhebpa nsayak kwa'ad
be xmen Jesús, no gast kwa'adpa
be ule'ay mbingea ladna Jesús.

Usen bexa Xteb

8 Le'a Dios uzhebpa ndakno
Xteb, no nsa'a xa juers ndo'

xa, ndun Xteb sian be uyon ten
Dios, be ta ndanseana be men.
9 Le'a ncho dub sa nsalea' Be Men
Mya'ak, dub ni'i sa nzhealbe bexa
judio. Le'a pla bexa ten sa wa
usaxan nyoto'ono Xteb. Le'a xa
wa bexa gezh Cirene nsea gezh
Alejandría no Cilicia nsea Asia.
10 Ná lá ngun bexa gan ndo' Xteb,
le'a Xteb uzhebpa ndák, lak nsa'a
Espíritu ten Dios ndo' xa. 11 We'e
msa'a bexa med uka'a stapla be
men ndontsa gun bexa gealkwi'in,
ndab bexa le'a bexa mbi'ín le'a
Xteb nisi Moisés no Dios. 12 We'e
uzhe'eb ngokloo be men no bexa
gox nsak no be mech ten ley. Cha
usen bexa Xteb, cha mbi'i bexa
xa sa nzhealbe bexa nibe'e wa.
13 Cha ulenno bexa be men gun
gealkwi'in, ndab be men wa:

—Le'a xabgi'i ndee ni lá nla'a
ta li nisi xa ni'i ten Dios ndee no
ley ten Dios. 14 Le'a besa mbi'ín
ndab xa le'a Jesús xa Nazaret
wa ulate ni'i ten Dios, no uche'a
xa be costumbr ndeno beuna, ta
mcha'an Moisés.

15 We'e le'a be men nibe'e wa no
itea bexa nde sa wa, mwi'i bexa
ndo' Xteb. Cha uni'í bexa le'a ndo'
Xteb nluu cuent ndo' angel ten
Dios.

7

Xteb mtsakndo' ndo' bexa nakti'in

1 Le'a ule'ay ndon le'a nsak cha
unabdi'izh ndo' Xteb, ndab xa:

—¿Ta ugeaka ta lba'a ndab be
men ba' zha?

2 Le'a Xteb uka'ab ndab:

—Bego bexa ltsa'a na', no bego
xa nsak ba', bla'ach bego ta gáp
na' ndee. Le'a Dios si'il ten beuna
mlundo' ndo' Abraham usan gox
ten beuna, zha na bi ncho xa
Mesopotamia, zha biseata ya'yo'o
xa gezh Harán. 3 Ndab Dios ndo'
Abraham: “Bla'a lazh lu ba' no be
ltsa'a lu, cha ndi wa' ndo' yo sa
uluu na' ndo' lu.” 4 We'e le'a Abra-
ham uto'o sa wa, sa no nsalea'
Caldea, cha ncha'a xa uyo'o xa
Harán. Tso'o wa ngut xus Abra-
ham, cha mbi'i Dios Abraham
ndo' yo ndee, sa ndencho beuna
nat. 5 Ná le'a Dios lá usa'a ni dub
ble'a yo ika'a Abraham, ni dub
tuzh sa iso' Abraham. Ndi ndab
Dios le'a Dios usa'aka yo ndee
ndo' be xin xa, ná le'a zha wa le'a
Abraham ni dub xin na bi lá ndap.
6 Ndab Dios ndo' Abraham: “Le'a
be xin lu ya'yoo dub sa na'anpa
lazh bexa. Le'a bexa wa lajuers
gun ti'in ten be men sa wa, no
ugap gunno bexa wa be xin lu
dub dap gayo'o li'in. 7 Ná le'a na'
utsaksi bexa na li ugap gunno be
xin la wa. Cha tso'o wa le'a bexa
ito'o sa wa, cha yankea bexa na'
sa ndee.” 8 Le'a Dios cha mbinno
Abraham dub trat, ndab Dios xte'e
yoo be'e be me'ed bgi'i, ta uluu
le'a bexa nxobgekka ndo' trat wa.
Ta we'e zha ngop Abraham Isaac,
cha ulo Abraham be'e Isaac wizh
xo'on ngol Isaac. Cha liga mbinno
Isaac xin na Jacob. Le'a Jacob liga
ulo be'e isatibtop be xin na, be
usan gox polta ten beuna.

9 ’Le'a be xin Jacob wa nx-
eeno ladnabe le'aka dub wit bexa
nsalea' Kosé. Cha mdo'o bexa
Kosé ndo' be men ngwa'udo'o xa
Egipto. Ná le'a Dios lá nla'a Kosé.
10 Le'a Dios ngokno xa ndo' itea
be ta juert utid xa. No mbin Dios
uzhebpa ndák Kosé no msaya'
xa ndo' faraón xa nibe'e Egipto.
Le'a faraón cha ulaxo'ob Kosé,
le'a xa le'a unibe'e idub Egipto no
nchansu xa ta lid faraón.

11 ’Tso'o wa uyo'o win Egipto no
Canaán ndee. Cha uzhebpa kwea'
uyo'o be men. Le'a be usan gox
polta ten beuna lá ndapta ta gaw
bexa. 12 Le'a gor na mbi'ín Jacob
le'a Egipto ncho trig gaw bexa, cha
mtu'ub xa be xin xa, be usan gox
polta ten beuna. Le'a ta wa biaj
ned ngwa'be bexa sa wa. 13 Le'a
biaj itop ngwa'be bexa Egipto, le'a
Kosé ndab ndo' bexa le'a bexa
wit na. We'e uni'í faraón ta xan
ná Kosé. 14 Cha ndab Kosé ndo'

be wit na ya'yo'o bexa Jacob xus
bexa, no itea be ltsa'a xa. Le'a
itea bexa wa pa chon ga'al ncho
ti'in bexa. 15 Li nak ncha'a Jacob
Egipto, sa ngut xa no be usan gox
polta ten beuna. 16 Le'a bexa wa
mga'ach gezh Siquem ten Canaán
ndee, len ba'a sa usi'i Abraham
ndo' be xin Hamor xa Siquem.

17 'Ná le'a zha ndencho bexa
wa Egipto le'a bexa uzhe'eb ngok
kwa'ad. Le'a zha na nsaso gax
zha gun Dios ta ndab Dios ndo'
Abraham, 18 zha we'e uyo'o stub
xa nibe'e Egipto, dub xa lá igondo'
Kosé. 19 Le'a xa wa mkwi'inno
bexa Israel no uzhe'eb mtsaksi
xa be usan gox polta ten beuna.
No unibe'e xa ula'a be xagots
Israel gat be me'ed bgi'i ti'i ngol,
ndontsa na'anpa gak kwa'ad bexa.
20 Le'a tiemp we'e ngol Moisés.
Le'a Dios uzhe'eb nsak ladna lak
nak me'ed wa. Le'a be usan ten
me'ed mla'ach me'ed chon mbe'e
ta lid xa. 21 Tso'o wa mla'a bexa
me'ed, parea le'a xingots faraón
mzhe'al me'ed. Cha mla'ach xa
me'ed, cha ngo'ol me'ed cuen-
tkata dub xin xa. 22 We'e mt-
sid Moisés itea be ta ndák bexa
Egipto. Cha myak xa dub xa ndák
itea ta ndadi'izh xa no ta ndun xa.

23 'Le'a zha ncho Moisés dub
top ga'al li'in, we'e mbinbe'e xa
ya'ina' xa bexa Israel, bexa ltsa'a
xa. 24 Ná le'a gor na uni'í xa
le'a dub xa Egipto nibe'e ndo'
be men wa nkegin dub xa Israel,
le'a Moisés uto'o ngwa'ulat xa wa.
Cha mbit Moisés xa Egipto wa.
25 Le'a Moisés mbinbe'e le'a bexa
Israel, bexa ltsa'a xa, yakbe'ena
le'a Dios gunti'in Moisés igote
bexa sa wa, ná le'a bexa lá
yakbe'ena ta wa. 26 Ngol stubtsa
wizh le'a Moisés uni'í top xa Israel
ndeyobe, cha nlad Moisés xe kwe
bexa, ndab xa: "Le'a bego wit
na, ¿xta'an ngi ndeyo bega zha?"
27 We'e le'a xa li nkegin ltsa'a na
wa cha msi'i xa Moisés, ndab xa:
"¿Ton ulaxo'ob lu gak lu xa nibe'e
no juez ten besa zha? 28 ¿Nati
nlad lu gut lu na' lak mbit lu
xa Egipto na'ag wa zha?" 29 Le'a
gor na mbi'ín Moisés ta wa, cha
mxo'on xa, ncha'a xa dub sa sit
nsalea' Madián. Le'a sa wa kwen
uyo'o Moisés, cha ngop Moisés
top xin na.

30 'Ngol zha nchola Moisés sa wa
top ga'al li'in, le'a dub angel ten
Dios mlundo' ndo' Moisés lat beal'
sa nsayol' dub yagich. Le'a sa wa
ge'e sa bid gax sa nsob ge'e Sinaí.
31 Le'a gor na uni'í Moisés ta wa
cha ngwanseana xa, cha ncha'wi'i
xa mas gax. Cha mbi'ín xa ti Dios
Xa Nibe'e ndab: 32 "Le'a na' nak
Dios ndankea Abraham no Isaac
no Jacob, be usan gox polta ten
lu." Le'a Moisés usaxan nxis tant
nzheb, ni lá ndun xa rages iwi'i xa
ndo' ta wa. 33 Le'a Dios cha ndab
ndo' xa: "Ulate ndab lu, le'a sa
nso' lu ba' dub sa umbi'i ndo' na'.
34 Le'a na' uní xte'eta kwea' ncho
be xmen na' ndencho Egipto, no
ndón na' xte'eta nbixti bexa. Ta
we'e ndal na' ndontsa ko na' bexa
ndo' ya'a bexa Egipto. Utsea nat,
le'a na' utu'ub lu Egipto."

35 'Le'a bexa Israel wa mxe-
ladla Moisés, ndab bexa: "¿Ton
ulaxo'ob lu gak lu xa nibe'e no
juez ten besa zha?" Ná le'a Dios
mtu'ubka xa cuent dub xa nibe'e,
kote xa bexa sa wa, lak ndab angel
li mlundo' lat yagich wa.

36 'We'e le'a Moisés le'a ulo'o be
usan gox polta ten beuna Egipto.
Mbin xa sian ta ngwanseana be
men zha uyo'o bexa Egipto, no
zha utakea bexa tlaw Nitsdo'o
Nane, no zha ukesea bexa ge'e sa
bid dub top ga'al li'in. 37 Le'a
Moisés le'aka ndab ndo' bexa Is-
rael: "Le'a Dios Xa Nibe'e ten
beuna uti dub xa gudi'izh sakndo'
xa lat be ltsa'a bego lak mti xa
na'. Bla'ach bego be ta gab xa
wa." 38 Le'a Moisés le'akaga xa
uyo'o lat be usan gox polta ten
beuna zha ukesea bexa ge'e sa bid.
Le'a ge'e Sinaí le'a dub angel uní'i

ndo' Moisés, msa'a angel be di'izh
nsa'a gealnaban, ndontsa utid xa
di'izh wa ndo' beuna.
39 'Ná le'a be usan gox polta
ten beuna na'anpa uxobgek ndo'
Moisés, le'a bexa ndi mxelad xa
no nlad bexa yach bexa le'aka
Egipto. 40 Ndab bexa ndo' Aarón:
"Binde'e ga be dios isaned ndo'
beuna, le'a beuna lá ini'í tal xta'an
ngwasea Moisés, xa na li ulo'o
beuna Egipto wa." 41 We'e cha
mbinde'e bexa dub ta cuent nak
bser. Cha msa'a bexa man xnab
ndo' bser wa. No ulo bexa dub
ujest ten bser, ta li mbinde'e
le'aka bexa wa. 42 We'e le'a Dios
mla'a bexa, yankea bexa be ta'a
ndi'ib gibe'a, lak nkeani'i ndo' libr
ten be profet, ndab Dios:

Bego xa Israel, na'anpa ngut bega
ni dub man ndo' na',
ndo' idub top ga'al li'in utesea
bega ge'e sa bid wa.
43 Ndi mbi'i bega lid Moloc no
mbeal ten Renfán,
ta mbinde'e bega yankea
bega.
Nat le'a na' ula'a le'a be men go'o
bega
mas galba'a gezh Babilonia.

44 'Le'a zha na utesea be usan
gox polta ten beuna ge'e sa bid
wa, ndeno bexa ni'ilad ten Dios, ta
mluu le'a Dios nkeseanoka bexa.
Le'a ta wa ngoknde'e lak unibe'e
Dios no lak mluu Dios-a ndo'
Moisés. 45 Cha myun bexa cuent
ni'ilad wa ndo' be xin xa. We'e
le'a zha uyo'o Josué, le'a bexa cha
ulenno ta wa gast ndo' yo ndee,
zha na ulantu'ub Dios be men
na'anpa xa Israel sa ndee. Le'a
bexa wa ndeno ni'ilad wa gast
ngol zha na uyo'o David. 46 Le'a
Dios uzhebpa nsak ladna lak nak
David. Cha unab David permis
ndo' Dios gunde'e David dub ni'i
ten Dios, sa yankea bexa Israel
xa. 47 Ná le'a Salomón xin David
le'a mbinde'e ni'i wa. 48 Parea
le'a Dios na'anpa nyo'o len ni'i
ndande'e be men, lak ndab dub xa
ndadi'izh sakno Dios tiemp polta:

49 Le'a gibe'a nak sa nso'ob na',
le'a ndo' gizhliyo nak sa nso'
xo'o na'.
¿Xte'e nak ni'i gunde'e be men
gunti'in na' zha?
¿Nati xte'e gak dub sa une
na'?
50 Le'a na' ndee le'a mbinde
iteanak be ta ncho.

51 We'e no ndab Xteb:
—¡Uzhebpa ngud nak lado'o
bego! Le'a bego ndap ncha' na,
ná lá nsakyo'ón bega. Le'a bego
nak lak ngok be usan gox polta
ten bega, le'a bega sbe'en lá nlad
uxobgek ndo' Espíritu ten Dios.
52 Le'a be usan gox polta ten bega
xela mbinno itea bexa mbidi'izh
sakndo' Dios. Le'a bexa wa mbit
bexa mbidi'izh xte'e ilen Cristo,
xa ndun sbe'en be ta wen. Le'a
xa wa yá mbi'idla, ná le'a bego
xela mbinno xa, cha mbit bega xa.
53 Le'a bego ndenoka ley ten Dios
ta msa'a be angel, ná lá nxobgek
bega ndo' ta wa.

Ngut Xteb

54 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li
ndab Xteb wa, cha uzhe'eb ngok-
loo bexa, gast ndaw bexa ndeay
bexa. 55 Ná le'a Xteb uzhe'eb ncho
juers ten Espíritu ten Dios lado'o
na, mwi'i xa gibe'a cha uni'í xa
xe'a chul ten Dios. No uni'í xa
Jesús nsob lad ga'al wats Dios.
56 Cha ndab Xteb:
—¡Bwi'i bego! Le'a gibe'a ba'
nsa'nya'al. Le'a Xin Dios, Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo nsob wats Dios
lad ga'al.
57 We'e le'a bexa mtsaw ncha'
na ya'a bexa, no nbezhat bexa.
Cha uxax usen bexa Xteb. 58 Cha
mbi'i bexa Xteb dub lad to'o gezh,
cha mla'ge' bexa Xteb. Le'a bexa
na mbin ta wa mcha'an xab ko'ol
na sa nso' dub xabgi'i ben nsalea'

Saulo. 59 Ndalen nla'ge' bexa Xteb,
le'a Xteb cha ndab ndo' Dios:
—Jesús Xa Nibe'e, bsen ga
gealnaban ten na'.
60 Cha msaxib xa, cha uge' ndab
xa:
—Tad, lá gun ten ga ta ugap
ndun bexa ndee.
Le'a gor na mtayab xa ta wa,
cha ngut xa.

8

Saulo usaxan xela ndanno be xmen Jesús

1 Le'a Saulo wa mbinbe'e gol ndi
wen mbit bexa Xteb. Le'a wizh
we'e le'a be men usaxan uzhebpa
xela ndanno be xmen Jesús gezh
Jerusalén. Le'a bexa wa cha
mte'achso idub Judea no Samaria,
ná le'a be apostol na'anpa uxo'on
Jerusalén. 2 Le'a pla be men
utsin nak mka'ach Xteb wa, no
uzhe'eb ndo'onno bexa wa Xteb.
3 We'e le'a Saulo usaxan nda'wi'i
ta lid kadga dub be xmen Jesús.
Cha udobxazh xa bexa, guni'i tal
xabgi'i natal xagots, cha mke'a xa
bexa litgi'ib.

Julip mbidi'izh di'izh ten Dios gezh Samaria

4 Le'a bexa li uto'o Jerusalén
wa mbidi'izh di'izh wen ten Dios
itea sa ndesea bexa. 5 Le'a
Julip ncha'a gezh Samaria, cha
usaxan ndadi'izh xa ndo' be men
le'a Jesús nak Cristo xa mtu'ub
Dios. 6 Le'a gor na mbi'ín be
men ta ndadi'izh Julip, no uni'í
bexa be uyon ten Dios mbin Julip,
cha uzhebpa mla'ach bexa xta'an
ndadi'izh Julip. 7 Le'a Julip myun-
yakna kwa'ad bexa nsak gizhtont
ncho mbi bxin len lado'o na. Le'a
gor na nto'o be mbi bxin wa,
le'a mbi bxin uge' nbezhat. Nsea
myakna kwa'ad bexa lá yoo gan
isea, no kwa'adga bexa coj. 8 Cha
uzhebpa mten ladna itea be men
gezh wa.

Dub xa bruj nsalea' Simón

9 Le'a gezh wa ncho dub xabgi'i
nsalea' Simón, dub xa ndun ta
bruj. Le'a xa wa nkwi'inno
kwa'ad be men Samaria, ndab
xa le'a xa uzhe'eb dub xa nsak.
10 Le'a itea bexa ben no bexa
gox wa nla'ach xta'an ndadi'izh
Simón, ndab bexa le'a Simón wa
uzhebpa ndap juers ten Dios.
11 Uzhebpa nla'ach bexa ta ndab
xa, geal le'a xa kwen mkwi'inno
be men no ta bruj ndun xa
wa. 12 Ná le'a gor na mbingea
ladna bexa di'izh wen ten Dios,
ta mbidi'izh Julip ná xte'e nibe'e
Dios be men no ton nak Jesucristo,
we'e cha utalea' bexa, be xabgi'i
no be xagots. 13 We'e no Simón
mbingea ladna Jesús cha utalea'
xa. Cha no xa usaxan nkeseano
Julip, ndanseana xa be uyon ndun
Julip.
14 Le'a gor na mbi'ín be apostol
ndencho Jerusalén wa le'a bexa
Samaria no mbingea ladna di'izh
ten Dios, cha mtu'ub bexa Pedr
no Juan sa wa. 15 Le'a gor ulaya'
bexa wa Samaria, cha unab bexa
ndo' Dios yoo Espíritu ten Dios len
lado'o bexa na li ndangea ladna
Jesús wa. 16 Le'a zha wa le'a
Espíritu ten Dios bi na'an yoo
len lado'o bexa wa, nabtsa utalea'
bexa ta na ndangea ladna bexa
Jesús. 17 We'e le'a Pedr no Juan
mxo'ob ya'a na gek bexa, cha
uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o
bexa.
18 Le'a gor na uni'í Simón le'a
Espíritu ten Dios ulen gor na
nxo'ob Pedr no Juan ya'a na gek
be men, cha msa'ab xa med ndo'
bexa wa, 19 ndab xa ndo' bexa:
—No ndo' na' bsa'a bega juers
ba', ndontsa guni'i ton uxo'ob na'
ya'a na' gek na, cha yoo Espíritu
ten Dios len lado'o xa wa.
20 Le'a Pedr uka'ab ndab:
—¡Le'a xmed lu junt initndo'
no lu! ¿Xte'e ndanbe'e lu zha
le'a ta nsa'a Dios dub ta isi'i
lu zha? 21 Na'anpa no lu gun

ti'in ndun besa ndee, le'a len
lado'o lu na'anpa ga'al nak ndo'
Dios. 22 Bla'a be ta ugap nak lu,
cha unab ndo' Dios naga sunge'
ladna Dios be ta ugap ndanbe'e lu
ba'. 23 Le'a na' uní le'a lado'o lu
uzhebpa ugap nak, le'a ta ugap wa
le'a nibe'e lu.
24 Cha uka'ab Simón ndab:
—Unab bega ndo' Dios, ndontsa
lá iti'id na' ta li ndab bega wa.
25 We'e le'a Pedr no Juan
mbidi'izh di'izh ten Dios ndo' be
men gezh wa, mbidi'izh bexa ton
nak Jesús. Cha uto'o bexa nsea'be
bexa Jerusalén. Le'a nes wa
mbidi'izh bexa di'izh wen ten Dios
ndo' be men sian be gezh ten
Samaria wa.

Julip mbidi'izh di'izh ten Dios ndo' dub xa Etiopía

26 Ngol dub wizh le'a dub angel
ten Dios ndab ndo' Julip:
—Uto'o sa ndee, cha wa' lad sur
nes ncha'a Gaza, nes ntid ge'e sa
bid.
27 We'e le'a Julip ngwaso', cha
ncha'a xa. Le'a nes wa uni'í Julip
dub xa nacion Etiopía. Le'a xa
wa dub xabgi'i nsak nchansu be
ta uyap ten Candace, xagots nibe'e
Etiopía. Le'a xabgi'i wa ngwa'
Jerusalén ndontsa yankea xa Dios
sa wa. 28 Nes nsea' xa lazh xa wa
nsob xa ndo' carret ten xa, ndo'ol
xa libr mke'a profet Isaías. 29 Le'a
Espíritu ten Dios ndab ndo' Julip:
—Wa', cha ubii wats carret ba'.
30 Le'a gor ulaya' Julip sa wa,
le'a Julip mbi'ín le'a xa Etiopía wa
nsobyo'ol libr mke'a Isaías. Cha
unabdi'izh Julip ndo' xa:
—¿Nyakbe'ena go ta nsobyo'ol
go ba' zha?
31 Le'a xa uka'ab ndab:
—¿Xte'e yakbe'ena na'-yá, ná
na na'an ton gudi'izh-a ndo' na'?
Cha ndab xa ikea Julip ndo'
carret wa, cha isob xa wats xa.
32 Le'a ta nsobyo'ol xa wa lnde'e
ndab:
Mbi'i bexa xa cuent dub borreg
ncha'a sa gat na.
No cuent dub borreg ni lá nbezhat
sa nchizh xa gich las ma, li
na'an xte'e ngab xa.
33 Xela mbinno be men xa, ná
na'an ton iso' wats xa.
Na'an ton gudi'izh cuent ten be
xin xa,
le'a xa na'anpa kwen uyo'o
ndo' gizhliyo.

34 We'e le'a xa Etiopía wa un-
abdi'izh ndo' Julip ndab:
—Gud ga, ¿ná ton ten cuent
ndab profet ndee? ¿Ta ten le'aka
xa, nate ta ten stubga xa?
35 We'e le'a Julip cha usaxan
ndadi'izh xte'e nak sa li nsobyo'ol
xa wa, cha no di'izh wen ten
Jesús mbidi'izh xa. 36 Ndalen li
ncha'besea bexa wa, ngol bexa
dub sa ncho nits. Le'a xa Etiopía
ndab:
—Sa ndee ncho nits. ¿Lid syo'o
gan italea' na' zha?
37 Le'a Julip uka'ab ndab:
—Tal le'a go ndangea ladna
Jesús idub ncho ladna ga le'a-yá
syo'oka gan.
Le'a xabgi'i wa ndab:
—Na' ndangeaka ladna le'a Je-
sucristo wa Xin Dios.
38 We'e cha unibe'e xa ya'ibe
carret wa. Cha ula'yo'o itop bexa
len nits. Cha ulalea' Julip xa.
39 Le'a gor na uto'o bexa len nits,
le'a Espíritu ten Dios cha mbi'i
Julip. Le'a xa Etiopía wa yá lá
ini'íta Julip, parea uzhebpa nten
ladna xa mbin xa sig nes nsea' xa.
40 Zha le'aka Julip nso'la gast gezh
Azoto. Cha ncha'yadi'izh xa di'izh
wen ten Jesús ndo' be men itea
be gezh ncha'tid xa, gast ulaya' xa
Cesarea.

9

Saulo no mbingea ladna Jesús (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Le'a xa nsalea' Saulo wa bi
nkwa'ankata mod xte'e gut xa be
xmen Jesús. Cha ncha'a xa ndo'
ule'ay ndon le'a nsak, 2 unab xa
dub git go'o xa ndo' bexa gezh
Damasco, bexa nchansu be ni'i sa
nzhealbe bexa judio. We'e isen xa
be xmen Jesús, cha go'o xa bexa
wa gast litgi'ib nde Jerusalén,
guni'i tal xabgi'i natal xagots. 3 Ná
gor na yá gax gezh Damasco wa
ncha'a Saulo, zha le'a dub xe'a si'il
uto'o gibe'a msula idub gangeak
wats Saulo. 4 Le'a xa cha ulayat
ndo' yo, cha mbi'ín xa ti dub men
ndab:

—Saulo, Saulo, ¿xta'an lba'ata
ugap ndanno lu na' zha?

5 Le'a Saulo unabdi'izh ndab:

—¿Ton go zha, Señor?

Le'a xa wa cha ndab:

—Le'a na' nak Jesús, xa na li
ndaklono lu ba'. Le'a lu ntsaksi
le'aka le'a lu cuent dub ngon nke'a
patad ndo' bar ncheb xa ma.

6 Le'a Saulo nxis tant nzheb, cha
ndab xa:

—¿Señor, xta'an nlad ga gun
na' zhaga?

Le'a Jesús cha ndab:

—Goste, cha wa' len gezh ba',
cha gab bexa ná xta'an nsabndo'
gun lu.

7 Le'a bexa ncha'ano Saulo wa
uzhebpa ngwatena', ta na mbi'ín
bexa ti men wa, ná bexa na'an
ton ini'í. 8 Le'a Saulo cha ngwaste,
parea le'a gor na ndi'izh iwi'i xa,
le'a xa yá lá na'ta. Le'a bexa
ncha'ano Saulo cha usenla ya'a
Saulo, mbi'i bexa wa xa Damasco.
9 Le'a sa wa uyo'o xa chon wizh ni
lá yoo gan iwi'i xa, no ni lá ngaw
xa, ni nits lá ngo xa.

10 Le'a Damasco wa ncho dub
xmen Jesús nsalea' Ananías. Le'a
xa cuent dub ta mche'atsa ladna
mbi'ín xa ti Jesús ndab:

—¡Ananías!

Le'a xa uka'ab ndab:

—Ndee na', Señor.

11 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:

—Goso', cha wa' Nes Ga'al,
ilaya' lu ta lid Judas. Cha un-
abdi'izh ná ma dub xa nsalea'
Saulo xa gezh Tarso, le'a xa
wa nsobní'i ndo' na' sa wa.
12 Le'a Saulo cuent dub ta mche'a
ladna uni'í le'a dub xabgi'i nsalea'
Ananías ilen uxo'ob ya'a na gek
Saulo ndontsa ina' Saulo.

13 Le'a Ananías cha uka'ab
ndab:

—Tad, le'a kwa'ad be men
ndadi'izh cuent ten xabgi'i wa,
plota ta ugap ndanno xa be xmen
go Jerusalén. 14 Ná nat le'a xa
ulansea sa ndee no permis ten be
ule'ay nibe'e, ndontsa go'o xa itea
bexa na nge' ladna go.

15 Ná le'a Jesús ndab:

—¡Wa'! Le'a na' mti xa wa gun
ti'in ten na'. Gudi'izh xa di'izh ten
na' ndo' be men na'anpa xa Israel
no ndo' bexa nibe'e ten bexa wa,
nsea ndo' bexa Israel. 16 Le'a na'
uluu ndo' xa xte'e kwea' itid xa ta
na gun xa ti'in ten na'.

17 Le'a Ananías cha ncha'a sa
wa, cha mxo'ob xa ya'a xa gek
Saulo, ndab xa:

—Saulo, go nak xmen Jesucristo,
le'a Jesús xa na li mlundo' ndo' go
nes nsea ga wa, le'a xa wa mtu'ub
na' sa ndee, ndontsa ina'gal go, no
yoo Espíritu ten Dios len lado'o ga.

18 Bi le'a gor wa ulate be ta nt-
saw ngusndo' Saulo, cha mna'gal
xa. We'e ngwaso' xa, cha utalea'
xa. 19 Tso'o wa udaw xa, cha
myo'o juers xa. Le'a xa wa cha
uyo'o sa wa stapla wizh wats be
xmen Jesús ndencho Damasco wa.

Saulo mbidi'izh di'izh ten Dios gezh Damasco

20 We'e usaxan Saulo ndadi'izh
ndo' be men len be ni'i sa
nzhealbe bexa judio, ndab xa le'a
Jesús nak Xin Dios. 21 Itea bexa
na mbi'ín ta wa cha ngwanseana,
ndab bexa:

—¿Lid le'a xa ndee xa li nlad
gut bexa na ndangea ladna Jesús
gezh Jerusalén wa zha? ¿No xa
le'akaga ulen gezh ndee nseasen

xa bexa wa, cha yak cuent bexa
ndo' ya'a be ule'ay nibe'e zha?
22 Ná le'a Saulo kad wizh mas
juert ndadi'izh di'izh ten Dios,
mluu xa le'a Jesús nak Cristo,
xa mtu'ub Dios. Le'a bexa ju-
dio ndencho Damasco uzhe'eb ng-
wanseana gor na mbi'ín bexa ta
mbidi'izh Saulo wa.

Saulo mxo'on ndo' bexa nlad gut xa

23 Ngok kwenlapa le'a ncho
bexa judio dubtsa mbidi'izh gut
Saulo. 24 Te'al tezhea nla'ach bexa
be to'o puert ten gezh wa, ndontsa
gut bexa Saulo gor ito'o Saulo, ná
le'a Saulo mbi'ín ta wa. 25 We'e
le'a ngol gor ula' te'al le'a be
xmen Saulo cha ulo Saulo len dub
zhum, cha mla' bexa xa to'o muro
nchonyaw gezh wa, cha mxo'on
xa.

Saulo mbidi'izh di'izh ten Jesús gezh Jerusalén

26 Le'a gor ulaya' Saulo
Jerusalén, nlad xa uchealtsa'a
xa be xmen Jesús. Ná le'a itea
bexa wa nzheb ndo' Saulo, lá
ndangea ladna bexa ti no Saulo
nak xmen Jesús. 27 We'e le'a
Bernabé ngokno Saulo, mbi'i
xa Saulo ndo' be apostol. Cha
mbidi'izh xa xte'e uni'í Saulo
Jesús nes ncha'a Damasco, no
xte'e ndab Jesús ndo' Saulo. No
mbidi'izh Bernabé xte'e lá izheb
Saulo mbidi'izh Saulo di'izh ten
Jesús ndo' be men Damasco
wa. 28 Cha li mya'an Saulo wats
bexa, ukeseano Saulo bexa wa
Jerusalén. 29 No ndadi'izh Saulo
di'izh ten Jesús ndo' ga'al be
men. Mbidi'izhno xa bexa judio,
bexa ndadi'izh di'izh griego, no
uteyoto'ono xa bexa. Ná le'a bexa
wa nlad gut Saulo. 30 Le'a gor na
mbi'ín be xmen Jesús ta wa, cha
mbi'i bexa Saulo gezh Cesarea.
Ngol sa wa cha mtu'ub bexa Saulo
gezh Tarso.

31 We'e le'a itea be xmen Jesús
ncho Judea no Galilea no Samaria
na'antapa kwea' ndenchobe. No
mas nge' ladna bexa Dios, no
ndun bexa sbe'en ta nsak ladna
Dios, no mas nsayak kwa'ad bexa
lak nsa'a Espíritu ten Dios.

Myakna Eneas

32 Le'a Pedr nkesea ina' itea be
xmen Jesús, cha ngol dub wizh
ngwa'ina' xa no bexa ncho gezh
Lida. 33 Cha mzhe'al xa dub
xabgi'i nsalea' Eneas. Le'a xa wa
dub xo'onla li'in lá yoo gan isea,
sbe'en ndo' lo'on nax xa. 34 Le'a
Pedr cha ndab ndo' xa:
—Eneas, Jesucristo myunyakna
lu. Nat goste, cha bsaxkwa'a lo'on
ten lu.
Cha bi le'a gor wa le'a Eneas
ngwaste. 35 Le'a itea be men ncho
gezh Lida no gezh Sarón wa uni'í
xte'e myakna xa gizh wa, cha no
bexa mbingea ladna Jesús.

Dorcas mban ndo' gealgut

36 Le'a gezh Jope uyo'o dub
xagots nsalea' Tabita, xa no nak
xmen Jesús. Le'a di'izh griego le'a
xa nsalea' Dorcas. Le'a xa wa
ndun sian be ta wen no ndakno
xa bexa uban nak. 37 Le'a dub
wizh le'a Dorcas ulen gizh, cha
ngut xa. Le'a be xagots cha mgas
xa ngut wa, cha uxo'ob xa wa
len dub cuart nde ga'ap. 38 Le'a
Jope nde gax gezh Lida. Ta we'e
le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús
ndencho gezh Jope le'a Pedr nke-
sea Lida, cha mtu'ub bexa top
xabgi'i ya'yab ndo' Pedr uxax gi'id
xa Jope.
39 Le'a Pedr cha uto'o ncha'ano
bexa wa. Le'a gor na ulaya' bexa
ta ni'i wa, cha mbi'i bexa Pedr len
cuart ga'ap, sa nax xa ngut wa.
Le'a kwa'ad be xagots nab ngut
xabgi'i ten na myaklo wats Pedr,
ndo'onno bexa xa ngut wa. Nluu
bexa be lad mbinde'e xa zha na
nban xa ndo' Pedr. 40 We'e le'a
Pedr ndab itate itea bexa ndencho
len cuart wa. Cha msaxib Pedr,

ndadi'izhno Pedr Dios. Cha mwi'i
xa ndo' xa ngut wa, cha ndab xa:
—Tabita, ¡goste!
Le'a xagots wa cha mwi'i, cha
uni'í xa Pedr, cha ngwasob xa.
41 Le'a Pedr cha usen ya'a xa ux-
iso' xa. Cha utezh Pedr be xagots
no iteata be xmen Jesús wa. Cha
myun Pedr cuent xa nbanla xa.
42 Le'a ta li ngok wa mgen idub
gezh Jope, cha kwa'adta bexa
mbingea ladna Jesús. 43 Le'a Pedr
cha ngwa'yo'o dub nde'ep Jope,
ta lid dub xa nsalea' Simón, xa
nku'ud gid man.

10

Cornel unibe'e ya'tezh bexa Pedr

1 Le'a gezh Cesarea uyo'o dub
xabgi'i nsalea' Cornel, dub soldad
nibe'e dub gayo'o be soldad, bexa
ten partid nsalea' Italiano. 2 Le'a
xa wa no itea bexa ncho ta lid xa
ndankea Dios, no nxobgek bexa
ndo' Dios. No ndakno xa be men,
bexa uban nak; no ndadi'izhno
tse'e xa Dios. 3 Le'a dub wizh
pa gor nkea uyon gor uzhe, cuent
dub ta mche'a ladna xa uni'í xa
dub angel ten Dios ulaya' sa nsob
xa. Cha ndab angel:
—¡Cornel!
4 Le'a Cornel cha mwi'i ndo'
angel wa, no uzhebpa mzheb xa
unabdi'izh xa:
—¿Xta'an nlad go?
Le'a angel wa ndab:
—Le'a Dios ndo'ón ta ndab lu
ndo' xa, no na' xa ta ndakno lu be
men uban nak. 5 Nat btu'ub pla
be men ya'be gezh Jope ya'tezh
bexa xa nsalea' Simón, xa no
nsalea'ga Pedr. 6 Le'a xa wa ncho
ta lid stubga xa nsalea' Simón, xa
nku'ud gid man, xa ncho gax to'o
nitsdo'o wa. Le'a Pedr wa gab ná
xta'an nsabndo' gun lu.
7 Le'a gor na unitndo' angel
ndo' Cornel, le'a Cornel cha utezh
top mos ten na nsea dub soldad
ndankea Dios, dub xa ndun ti'in
ndo' Cornel. 8 Cha mbidi'izh xa
itea be ta uni'í xa wa, cha mtu'ub
xa bexa wa Jope.

Dios mbidi'izh ndo' Pedr

9 Ngol stubtsa wizh gor nsalaya'
gax bexa wa Jope, pa gor
gawizh le'a Pedr ukea gek ni'i,
ncha'yadi'izhno xa Dios. 10 Ngol
gor uzhebpa ndanna xa, nlad
xa gaw xa. Ná le'a ndalen
ndeyunde'e bexa ta gaw xa, we'e
uni'í xa cuent dub ta mche'a ladna
xa. 11 Uni'í xa le'a gibe'a mya'al,
cha dub ta cuent dub ble'a lad si'il
nchii idap skin-a ncha'la' ndo' yo.
12 Le'a ndo' lad wa ndi'ib isando'
be man ndap dap xo'o na nsea be
wach no be man du'ub. 13 Cha
mbi'ín xa ti Dios ndab:
—Pedr, goso'. Bit dub man cha
udaw ma.
14 Ná le'a Pedr uka'ab ndab:
—Na'an, Señor. Na' nunk gol
gaw dub ta bzhi'ik, dub ta lá
nsabndo' gaw be men judio.
15 Ná le'a ti Dios wa ulengal
ndab:
—Le'a be ta ndáp na' le'a-yá ta
umbi'i, lá gab lu ndo'-yá ta bzhi'ik.
16 Chon biaj li uní'i Dios ndo'
Pedr. We'e le'a lad wa cha mkea
le'akagal gibe'a.

Be xmen Cornel ulaya' sa ncho Pedr

17 Le'a Pedr cha uzhe'eb
ndanbe'e ná xta'an gab ta li uni'í
xa wa. Ndalen wa ulaya' be men
li mtu'ub Cornel ncha'kwa'an
Pedr ta lid Simón wa. 18 Cha
unabdi'izh bexa naga lid sa we'e
nbeas Simón, xa no nsalea' Pedr.
19 Ndalen li nsobyunbe'e Pedr ta li
uni'í xa wa, le'a Espíritu ten Dios
ndab:
—Una', le'a chon xabgi'i
nseakwa'an lu. 20 Goso', cha ula',
cha wa'no bexa wa. Lá gunbe'e
lu ti ton xa wa, le'a bexa wa na'
mtu'ub.
21 Cha ula' Pedr sa nde bexa
mtu'ub Cornel wa, cha ndab xa
ndo' bexa:

—Le'a na' ndee Pedr, xa li
nkwa'an bega wa. ¿Xta'an gunno
bego na'?
22 Le'a bexa uka'ab ndab:
—Le'a dub soldad nibe'e nsalea'
Cornel mtu'ub besa. Le'a xa wa
dub xa wen nak no nxobgek xa
ndo' Dios no utsin nak xa ndo'
bexa judio. Le'a dub angel ten
Dios ndab ndo' Cornel kwezh xa
go, gi'id go ta lid xa, ndontsa go'ón
xa xta'an gab ga.
23 We'e le'a Pedr cha ndab ndo'
bexa yoo bexa len ni'i. Cha sa
we'e ngot bexa te'al wa. Ngot
xe'a cha ncha'ano bexa wa Pedr
no stapla be xmen Jesús ncho Jope
wa.

Pedr ulaya' ta lid Cornel

24 Ngol stubtsa wizh le'a bexa
ulaya' Cesarea. Le'a Cornel
utezhla be ltsa'a xa nsea be amig
ten xa. Le'a bexa wa ndenkea'
ná xá gor ilaya' Pedr. 25 Le'a
gor ulaya' xa wa, le'a Cornel uto'o
usaxib ndo' Pedr, ngwankea xa
Pedr. 26 Ná le'a Pedr cha uxiso' xa
ndab xa:
—Goso' ga. Le'a na' ndee dub
men cuentkaga go.
27 Ndalen ndeyadi'izh bexa cha
li uyo'o bexa len ni'i wa. Cha uni'í
Pedr ndebe kwa'ad be men wa.
28 Cha ndab Pedr ndo' bexa:
—Le'a bego uni'íka le'a ley ten
besa judio nibe'e lá uchealtsa'a
besa dub xa na'anpa xa judio, no
ni lá yoo besa len lid dub xa wa.
Ná le'a Dios mluu ndo' na' le'a na'
lá nsabndo' gáp le'a dub men xa
bzhi'ik. 29 Ta we'e gor utezh bega
na', cha uxax ndal na' ni na'an
xte'e ngáp na'. Nat nabdi'izh na'
ndo' bega, ¿xta'an utezh bega na'?
30 We'e le'a Cornel uka'ab ndab:
—Le'a ncha'ala mdap wizh, pa
gor nkea uyon uzhe gol gaw na',
ndi nsobyadi'izh na' ndo' Dios sa
ndee. Cha mlundo' dub xabgi'i
ndo' na', nak xa dub lad ndon
nla'beal'. 31 Cha ndab xa ndo' na':
“Cornel, le'a Dios ndo'ón ta ndab
lu ndo' xa no na' xa ta ndakno lu
be men uban nak. 32 Nat btu'ub
ton ya' gezh Jope ya'tezh xa Simón
xa noga nsalea' Pedr. Le'a xa
wa ncho ta lid stubga xa nsalea'
Simón xa nku'ud gid, ncho gax
to'o nitsdo'o. Le'a gor ilansea'
Pedr ta lid lu, gudi'izh xa ndo' lu.”
33 We'e le'a na' uxax mtu'ub bexa
mbidkwa'an go. Nat nten ladna
besa cha nseaka go. Nat le'a besa
nde sa ndee ndo' Dios, ndontsa
go'ón besa itea ta unibe'e Dios gab
go ndo' besa.

Pedr mbidi'izh ndo' bexa ta lid Cornel

34 We'e le'a Pedr usaxan
ndadi'izhla ndab:
—Nat myakbe'ena na' le'a Dios
lá nti ni dub men. 35 Guni'i pa
nacion le'a Dios nsak ladna lak
nak bexa nxobgek ndo' Dios no
ndun bexa ta wen. 36 Le'a Dios
uní'i ndo' besa xa Israel, mbidi'izh
xa di'izh wen ná xte'e wen ya'an
be men ndo' xa juers ten ta mbin
Jesucristo, Xa Nibe'e itea be men.
37 Le'a bego uni'íka xte'e nak ta
uyo'o idub Judea, ta usaxan distrit
Galilea, tso'o na mbidi'izh Juan
le'a be men nsabndo' italea'be.
38 Uni'í bega xte'e msa'a Dios juers
no Espíritu ten na ndo' Jesús xa
gezh Nazaret. We'e le'a Jesús uke-
seayun be ta wen no myunyakna
xa itea bexa ntsaksi maxu'u, geal
le'a Dios ndakno xa.
39 ’Le'a besa no uni'í itea ta
mbin Jesús idub Judea no gast
gezh Jerusalén, sa na mbit be men
xa, mke'a be men xa ndo' cruz.
40 Ná le'a Dios ngol wizh yon mx-
iste Jesús ndo' gealgut. Cha mbin
Dios mlundo' Jesús ndo' besa.
41 Le'a Jesús wa na'anpa ulundo'
ndo' itea be men, nabtsa ndo' besa
xa na mtila Dios mlundo' xa. Le'a
tso'o na uban xa wa, le'a besa
udawno xa no nguno besa xa.
42 Le'a Dios cha unibe'e gudi'izh
besa ndo' be men, gab besa le'a
Dios le'a ulaxo'ob Jesús gab Jesús
ná ton ndap ke, bexa nban no

bexa ngut. 43 Le'a itea be profet yá
mbidi'izhka cuent ten Jesús, ndab
bexa le'a tal ton ige' ladna xa, le'a
Dios stsu'u be ke ten bexa.

Espíritu ten Dios uyo'o len lado'o bexa na'anpa xa judio

44 Ndalen li nso'yadi'izh Pedr
ta wa, le'a Espíritu ten Dios
cha uyo'o len lado'o itea bexa li
ndeyo'ón ta wa. 45 Le'a bexa judio
na li ulenno Pedr wa ngwanseanabe ta na li msa'a Dios Espíritu ten
na no ndo' bexa na'anpa xa judio.
46 Ndo'ón bexa le'a bexa nde sa wa
usaxan ndadi'izh isando' di'izh,
ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub
xa juert nak.
47 We'e le'a Pedr cha ndab ndo'
bexa judio wa:
—Le'a bexa ndee usen Espíritu
ten Dios lakkaga beuna ndee, ta
we'e lá nsabndo' uka beuna italea'
bexa len nits.
48 Cha ndab Pedr italea' bexa
ta na nak bexa xmen Jesucristo.
We'e le'a bexa wa cha unab ndo'
Pedr yoo Pedr sa wa stapla wizh.

11

Pedr mbidi'izh ndo' bexa Jerusalén xte'e mbin xa

1 Le'a be apostol nsea iteata
be xmen Jesús ndencho Judea
mbi'ín le'a bexa na'anpa xa judio no mbingea ladna di'izh ten
Dios. 2 Ná le'a zha na nsea' Pedr
Jerusalén, le'a ncho bexa judio
cha uteyo Pedr, 3 ndab bexa:
—¿Xta'an uyo'o lu len lid bexa
na'anpa xa judio, no udawno lu
bexa?
4 Le'a Pedr cha mbidi'izh be ta
utid wa, ndab xa:
5 —Le'a dub wizh zha na
uyo'o na' gezh Jope, ndalen
nsobyadi'izhno na' Dios, cuent
ta mche'a lad na' uní na' dub
ta cuent dub ble'a lad si'il nchii
idap skin-a. Le'a ta wa uto'o
gibe'a ncha'la'-yá sa nso'ob na'.
6 Cha mwi'i na' ná xta'an ta ndi'ib
ndo'-yá, cha uní na' be man ndap
dap xo'o na, no be man gix, no be
wach no be man du'ub. 7 We'e
mbín na' ti Dios ndab: "Pedr,
goso'. Bit be man ndee, cha udaw
ma." 8 Le'a na' ndáp: "Na'an,
Señor. Na' nunk gol gaw dub ta
bzhi'ik, dub ta lá nsabndo' gaw be
men." 9 We'e le'a ti Dios ta nto'o
gibe'a ba' wa cha ndabgal: "Le'a
be ta ndáp na' le'a-yá ta umbi'i, lá
gab lu ndo'-yá ta bzhi'ik." 10 Le'a
ti Dios chon biaj li ndab ndo' na'.
We'e cha mkeagal lad wa gibe'a.
11 'Bi le'a gor wa le'a chon
xabgi'i uto'o gezh Cesarea ulansea
ni'i sa ncho'o na' wa. 12 Le'a
Espíritu ten Dios cha ndab ndo'
na' gaano na' bexa wa. Cha mbi
na' isaxo'op bexa no nak xmen
Jesús, bexa nde ndee. Cha uyo'o
besa len lid men wa. 13 Le'a xa wa
mbidi'izh le'a ta lid xa wa uni'í xa
dub angel ten Dios nso'ma sa wa,
cha ndab angel ndo' xa: "Btu'ub
bexa ya'tezh dub xa ncho Jope
nsalea' Simón, xa no nsalea'ga
Pedr. 14 Le'a xa wa gab ná xte'e
gap lu gealnaban no itea bexa ta
lid lu." 15 We'e le'a gor na usaxan
mbidi'izh na' ndo' bexa wa, le'a
Espíritu ten Dios uyo'o len lado'o
bexa lak uyo'o Espíritu ten Dios
wa len lado'o beuna zha ned wa.
16 Cha mtse'a lad na' ta ndab Jesús
ndo' beuna: "Ugeaka le'a Juan
ulalea' be men len nits, parea
le'a bega italea' nsea Espíritu ten
Dios." 17 Nat le'a Dios no ndo'
bexa wa msa'a ta na msa'a xa ndo'
beuna ndangea ladna Jesucristo
wa. Le'a na' na'anpa uka ta ndun
Dios.
18 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li
ndab Pedr wa, cha xe ute bexa.
Cha ndab bexa le'a Dios uzhe'eb
dub xa juert nak. No ndab bexa:
—Nat uni'í beuna le'a noka be
men na'anpa xa judio, tal le'a
bexa ula'a be ta ugap nak bexa,
le'a Dios usa'aka gealnaban ndo'
bexa.

Gezh Antioquía kwa'ad men mbingea ladna Jesús

19 Le'a tso'o na ngut Xteb, le'a be
men uzhe'eb usaxan xela ndanno
bexa nak xmen Jesús. Le'a ncho
bexa wa ngwa'uxo'on gast distrit
Fenicia, nsea isla Chipre, nsea
gezh Antioquía. Le'a be sa wa
mbidi'izh bexa di'izh ten Jesús
ndo' nabtsa bexa judio. 20 Ná
ncho pla bexa uto'o Chipre no
Cirene, ncha'a bexa wa Antioquía,
cha usaxan bexa ndadi'izh bexa
di'izh wen ten Jesús wa ndo' bexa
na'anpa xa judio. 21 Le'a Dios
uzhe'eb ngokno bexa, cha uzhe'eb
kwa'ad be men mbingea ladna
di'izh wa, cha mge' ladna bexa
Jesús.

22 Le'a gor na mbi'ín be xmen
Jesús ndencho Jerusalén ta wa,
cha mtu'ub bexa Bernabé gezh
Antioquía. 23 Gor ulaya' xa sa wa,
we'e uni'í xa xte'e wen ndanno
Dios bexa wa, cha uzhe'eb mten
ladna xa. Cha mtenxe'a xa bexa
wa, ndab xa ndo' bexa wa ga'altsa
kwe bexa, lá ula'a bexa ta nge'
ladna bexa Dios. 24 Le'a Bernabé
wa uzhe'eb dub xa wen, no ncho
juers ten Espíritu ten Dios lado'o
xa, no nge' ladna xa Jesús idub
ncho ladna xa. We'e le'a uzhe'eb
kwa'ad men gezh wa mbingea
ladna Jesús.

25 Tso'o wa le'a Bernabé cha
ncha'a gezh Tarso ncha'kwa'an
xa Saulo. Le'a gor mzheal xa
Saulo, cha mbi'i xa Saulo Antio-
quía. 26 Cha uyo'o bexa pa dub
li'in lat be xmen Jesús sa wa. No
mluu bexa kwa'adpa be men wa.
Le'a Antioquía wa sa na ndon
le'a ned msalea' be men bexa na
ndangea ladna Jesús wa "xmen
Cristo."

27 Le'a zha wa ncho pla bexa
ndadi'izh sakndo' Dios uto'o
Jerusalén ncha'be Antioquía wa.
28 Le'a dub xa wa nsalea' Ágabo.
Le'a Espíritu ten Dios ndab ndo'
xa, gab xa le'a idub ndo' gizhliyo
yoo dub win si'il. Le'a win we'e
uyo'o tiemp unibe'e Claudio idub
sa nibe'e Roma. 29 Ta we'e le'a be
xmen Jesús ndencho Antioquía
wa mbidi'izh utu'ub med ndo' be
xmen Jesús ndencho Judea, msa'a
bexa bi lak sian-a ndap bexa.
30 Le'a Bernabé no Saulo cha mbi'i
med wa ndo' bexa nchansu be
xmen Jesús ndencho Judea.

12

Herodes unibe'e gat Jacob no ikea Pedr litgi'ib

1 Le'a be wizh wa le'a Herodes
xa nibe'e Judea usaxan ntsaksi be
xmen Jesús. 2 Unibe'e Herodes gat
Jacob wit Juan ndo' spad. 3 We'e
uni'í xa le'a bexa judio uzhe'eb
msak ladna ta wa, cha unibe'egal
xa ikea Pedr litgi'ib. Le'a ta wa
ngok len ujest Pascua ten bexa
judio, zha ndaw bexa pan na'an
levadur. 4 Le'a gor usen bexa
Pedr, cha mke'a bexa Pedr litgi'ib.
Le'a sa wa nla'ach dap xkwa'a sol-
dad, dap ga'ga xa kad dub xkwa'a
bexa wa. Le'a Herodes ndanbe'e
kotso' Pedr ndo' be men itidtsa
ujest Pascua wa. 5 Ndalen li nkea
Pedr litgi'ib, le'a be xmen Jesús
uzhebpa unab ndo' Dios gakno
Dios Pedr.

Dub angel ten Dios ngwa'igo'o Pedr litgi'ib

6 Le'a ngol te'al na li gat
xe'a igo'o Herodes Pedr, iso' Pe-
dro ndo' be men wa, le'a Pedr
naxnchii top caden, naxyats xa
tlaw top soldad. Le'a stapla bexa
wa ndeula'ach to'o litgi'ib wa.
7 Le'a sa wa mlundo' dub angel
ten Dios, msu xe'a idub len cuart
wa. Le'a angel wa mkwa'an Pedr,
utichya'a xa las Pedr, cha ndab xa:

—Uxax goste.

Bi le'a gor wa le'a caden nchii
ya'a Pedr wa yo'o ulate. 8 Le'a
angel wa cha ndabgal:

—Bte cha len lu no bke'a ndab
lu.

Cha liga mbin Pedr. Le'a angel
wa ndabgal:

—Ubixyo'o lad nbix lu ba', cha usankea tso'o na'.
9 Le'a Pedr cha usankea tso'o angel, ni lá ini'í xa naga ta ugeaka ta li ndun angel wa, ndi nsak xa le'a-yá dub ta nche'a ladna xa. 10 Ná gor utid Pedr itop sa li ndeula'ach soldad wa, cha ulaya' xa sa nak puert gi'ib wa, sa nto'o be men nkea litgi'ib wa, le'a puert wa yo'o mya'al. Cha uto'o angel wa no Pedr. Le'a gor na usea bexa dub tuzh sa, le'a angel wa cha mla'a nab Pedr. 11 Le'a gor mte'ach wen xka'al Pedr, we'e mbinbe'e Pedr:
—Nat ndon nde'e uní na' le'a Dios mtu'ubka angel wa, no mlat Dios na' ndo' ya'a Herodes no ndo' ta na ndi'izh gunno bexa judio na'.
12 Le'a gor na li mbinbe'e Pedr wa, cha ncha'a xa ta lid Marí, xna'a xa nsalea' Juan xa no nsalea' Marc. Le'a sa wa kwa'ad be men nzhealbe, ndeyadi'izhno bexa Dios. 13 Le'a gor ulaya' Pedr to'o ni'i wa, cha utezh Pedr bexa. Le'a dub xagots ben nsalea' Rode uto'o ncha'wi'i ná ton ta li nbezh wa. 14 Ná gor mgondo' xagots wa le'a ta wa ti Pedr, tant nten ladna xa ni lá igen uxa'al xa to'o ni'i wa, ndi karrel mya'yab xa le'a Pedr nso' to'o ni'i. 15 Ná le'a bexa wa ndab:
—Lu ga usak ta wa.
Ná le'a xagots wa ndab le'a ta wa ta ugeaka. Le'a bexa wa cha ndab:
—Le'a ta wa na'anpa Pedr, le'a ta wa dub angel.
16 Ndalen wa le'a Pedr bi nso'bezhka to'o ni'i wa. Le'a gor na mxa'al bexa to'o ni'i wa no uni'í bexa le'a-yá Pedrka, we'e cha uzhe'eb ngwanseana bexa. 17 Le'a Pedr cha uxits ya'a na ndontsa xe kwe bexa. Cha mbidi'izh Pedr ndo' bexa xte'e mgo'o Dios xa litgi'ib. Cha ndab xa:
—Wa'yadi'izh bega ta ndee ndo' Jacob nsea ndo' iteata be xmen Jesús.
Cha uka'an xa sa wa, cha ncha'a xa stubga gezh.
18 Ngot xe'a cha uzhe'eb ndeseyoch be soldad len litgi'ib, le'a bexa lá ini'í pa ncha'a Pedr. 19 Le'a Herodes unibe'e ukwa'an bexa Pedr, ná Pedr yá lá nga'iga'ata. Cha uzhe'eb unabdi'izh Herodes ndo' bexa nla'ach litgi'ib wa ná xte'e mxo'on Pedr, cha unibe'e xa gat bexa wa. Tso'o wa le'a Herodes cha mka'an Judea, ncha'a xa yoo xa gezh Cesarea.

Xte'e ngut Herodes

20 Le'a Herodes uzhe'eb ndakloo ndo' be men ndencho gezh Tiro no Sidón. Parea le'a be men itop gezh wa nsi'i ta gaw na ndo' Herodes. Ta we'e le'a bexa wa mkwa'an xte'e lá gaklonota Herodes bexa. Cha mbidi'izhno bexa Blasto dub xmen Herodes, gab Blasto ndo' Herodes le'a bexa nlad gudi'izhno Herodes. 21 Le'a Herodes cha msabe'e dub wizh gudi'izhno xa bexa. Zha ngol wizh wa le'a Herodes ngok lad uyap ten na. Cha usob xa sa ndun xa regl be ta'a. Cha mbidi'izh xa ndo' be men wa. 22 Le'a bexa wa usaxan uge' ndab:
—¡Le'a xa na li ndadi'izh wa na'anpa dub men, le'a xa ndi le'a dub dios!
23 Bi le'a gor wa le'a dub angel ten Dios mbin usen gizh Herodes, geal le'a Herodes na'anpa ngab le'a bexa wa ndi Diostsa yankea. We'e udaw mgeas Herodes, cha ngut xa.
24 We'e le'a di'izh ten Dios uzhe'eb nsate'achso itea lad no kwa'ad men nsayungea ladna-yá. 25 Le'a gor na unitsa ti'in ngwa' Bernabé no Saulo gezh Jerusalén wa, cha myach bexa nseabe bexa le'aka Antioquía. Mbi'i bexa no Juan, xa noga nsalea' Marc.

13

Bexa Antioquía mtu'ub Bernabé no Saulo

1 Le'a lat be xmen Jesús ndencho Antioquía wa ncho bexa
ndadi'izh sakndo' Dios no bexa
nluu di'izh ten Dios. Le'a
bexa wa Bernabé, no Simón xa
nsalea'ga Nagats, nsea Lucio xa
gezh Cirene, nsea Manaén xa
junt ngo'olno Herodes Antipas,
nsea Saulo. 2 Ngol dub wizh
ndalen nzhealbe be xmen Jesús
sa wa, nsa'a bexa xno ndo' Dios
no lá ngaw bexa dub tiemp, le'a
Espíritu ten Dios ndab ndo' bexa:

—Ulaxo'ob bega Bernabé no
Saulo, le'a na' mti bexa gun bexa
ti'in ten na'.

3 We'e le'a gor na mtayadi'izhno
bexa Dios no utidla zha lá ngaw
bexa, cha mxo'ob bexa ya'a bexa
gek Bernabé no Saulo. Cha
mtu'ub bexa itop xa wa gun bexa
ti'in ten Dios.

Bernabé no Saulo mbidi'izh di'izh ten Jesús isla Chipre

4 Le'a Espíritu ten Dios ulogek
Bernabé no Saulo ya' bexa gezh
Seleucia. Le'a sa wa cha uyo'o
bexa len dub barco si'il ncha'a isla
Chipre. 5 Gor na ulaya' bexa gezh
Salamina ten Chipre, cha usaxan
ndadi'izh bexa di'izh ten Dios len
be ni'i sa nzhealbe bexa judio.
Le'a Juan no ndakno bexa sa wa.
6 We'e utid bexa idub isla wa, cha
ulaya' bexa gezh Pafos. Le'a sa wa
mzhe'al bexa dub xa judio nsalea'
Barjesús, dub xa bruj. Le'a xa
wa ndab ndadi'izh sakndo' Dios,
ná le'a ta wa gealkwi'in. 7 Le'a
Barjesús wa dub amig ten Sergio
Paulo, xa nibe'e idub Chipre, dub
xa ndákpa. Le'a Sergio Paulo
wa unab gi'id Bernabé no Saulo,
le'a xa nlad go'ón di'izh ten Dios.
8 Ná le'a Barjesús xa noga nsalea'
Elimas wa ndakloo ndo' bexa, le'a
xa lá nlad gungea ladna Sergio
Paulo di'izh ten Cristo. 9 We'e
le'a Saulo xa nsalea'ga Pabl wa
uzhe'eb ncho juers ten Espíritu
ten Dios lado'o na, mwi'ila ndon
ga'al ndo' xa bruj wa, 10 cha ndab
xa:

—¡Lu xin maxu'u! Lu xa
ukwi'in, no ugap nak lu. Sbe'entsa
nka lu ndo' be ta wen ten Dios.
¿Xta'an lá nla'a lu gungea ladna
be men di'izh ten Jesús zha?
11 Nat le'a Dios utsaksi lu, yak lu
dub xa lá na', lá yoota gan ina' lu
xe'a wizh dub tiemp.

Bi le'a gor wa le'a Elimas
na'anpa ina', cha nkwa'an xa ton
isen ya'a xa uluu nes ndo' xa.
12 Le'a gor uni'í xa nibe'e Chipre
ta wa, cha uzhe'eb ngwanseana xa
ndo' di'izh ten Jesús, cha no xa
mbingea ladna Jesús.

Pabl no Bernabé ncha'a Antioquía ten región Pisidia

13 Le'a Pabl no be ltsa'a xa cha
uto'o Pafos, ncha'be bexa len dub
barco si'il ncha'a gezh Perge ten
región Panfilia. Ná le'a Pafos wa
le'a Juan cha mla'a bexa, nsea'
xa Jerusalén. 14 Le'a Pabl no
Bernabé cha uto'o Perge, ncha'a
bexa gezh Antioquía ten región
Pisidia. Ngol dub wizh ne'e be
men cha ngwa' bexa len ni'i sa
nzhealbe bexa judio gezh wa, cha
usob bexa. 15 Gor mtayo'ol dub
xa dub tuzh ta mke'a Moisés no
be profet, le'a bexa nchansu sa wa
cha ndab ndo' dub men gab ndo'
Pabl no ndo' Bernabé:

—Bego nak beuna xmen Dios,
tal le'a bego nlad gudi'izh ndo'
besa dub ta'a gakno besa, gud
bego-yá nat.

16 We'e le'a Pabl cha uso', cha
uxits ya'a na, ndontsa xe kwe be
men, cha ndab xa:

—Bla'ach bego xa Israel, no
iteata bego ndankea Dios. 17 Le'a
Dios ten beuna xa Israel mti be
usan gox polta ten beuna wa
no mbin Dios myak kwa'ad bexa
wa zha utencho bexa Egipto, cha
juers ten Dios ulo'o Dios bexa
sa wa. 18 No mxik Dios ndo'
bexa dub top ga'al li'in uyo'o bexa
ge'e sa bid. 19 No juers ten Dios

le'a bexa mbin gan ndo' ga'ad
ras be men kwa'adpa ndencho
ndo' yo Canaán. Cha msa'a Dios
yo si'il wa ndo' bexa Israel wa.
20 Tso'o wa pa dap gayo'o itol li'in,
le'a Dios msa'a be juez nchansu
bexa Israel, gast tiemp ten profet
Samuel. 21 Le'a zha wa unab be
men dub rey inibe'e bexa. We'e
le'a Dios mso' Saúl xin Cis xa ras
Benjamín, gak xa xa nibe'e top
ga'al li'in. 22 Tso'o wa le'a Dios
ulatso' Saúl, cha mso' Dios David
gak xa xa nibe'e. Le'a Dios ndab:
"Le'a David xin Isaí dub xa nsak
lad na' lak nak xa, le'a xa wa gun
itea ta nlad na'." 23 No ndab Dios
ndo' David, le'a dub xa ras David
wa gak xa na usa'a gealnaban
ndo' be men Israel. Le'a xa wa le'a
Jesús. 24 Le'a zha na biseata ilen
Jesús wa, le'a Juan ndadi'izhla
di'izh ten Dios ndo' be men Israel,
ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak
bexa no italea' bexa. 25 Ngol zha
yamer usando' Juan ti'in wa, le'a
xa ndab: "Le'a na' ndee na'anpa
le'a xa ndanbe'e bega wa. Tso'o
na' ndee ilen stub xa mas nsak
ndo' na', gast ni lá isaya na' kote
na' ndab xa wa."

26 'Bla'ach bego nak beuna xa
ras Abraham, no iteata bego
ndankea Dios. Le'a ta na ndáp
na' ndee itea ndo' beuna nsa'a
gealnaban. 27 Le'a be men ncho
Jerusalén no bexa nibe'e ten bexa
wa lá yakbe'ena bexa ton nak
Jesús. Ni lá yakbe'ena bexa be ta
mbidi'izh be profet, ta junt ndo'ol
bexa itea be wizh ne'e beuna wa.
Ta we'e ndab bexa gat Jesús, lak
mke'a be profet polta wa gun
bexa. 28 Le'a bexa ni lá izheal
ni dub ke nsabndo' gat Jesús, ná
le'a bexa unab ndo' Pilat inibe'e
xa gat Jesús. 29 We'e cha tso'o
na li ngwasea Jesús lak nkeani'i
di'izh ten Dios, cha uxe'e bexa xa
ndo' cruz, cha mka'ach bexa xa.
30 Ná le'a Dios mxiste xa wa mban
xa ndo' gealgut. 31 Le'a Jesús cha
sian biaj mlundo' ndo' be xmen
xa, bexa uto'ono xa Galilea ncha'a
xa Jerusalén. Nat le'a bexa wa le'a
ndadi'izh ná ton nak Jesús ndo' be
men.

32 'Nat le'a besa ndee ndadi'izh
ndo' bega be di'izh wen ná xte'e
wen gunno Dios be men, lak ndab
Dios ndo' be usan gox polta ten
beuna. 33 Nat ndo' beuna nak
xin bexa wa, le'a ta ndab Dios
wa ngok cumplir gor na mxiste
xa Jesús ndo' gealgut, lak nkeani'i
ndo' Salmo itop, ndab Dios ndo'
Jesús: "Le'a lu nak Xi'ín na', le'a
nat le'a na' nak Xus lu." 34 Le'a
Dios le'a mxiste Jesús mban Jesús
ndontsa lá gazha'a be'al las xa,
lakka nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab Dios: "Usa na' ta wen ndo'
bega, ta na ndáp na' ndo' David
wa." 35 No stub Salmo nkeani'i
ndab David: "Le'a go Dios lá ula'a
gazha'a be'al las xa umbi'i ten
ga." 36 Le'a David mxobgekka ndo'
Dios, parea ngut xa, cha mga'ach
xa ba'a sa mga'ach be usan gox
ten xa, cha ngwazha'a be'al las xa.
37 Ná le'a Dios mxiste Jesús mban
xa, le'a be'al las Jesús na'anpa
ngazha'a.

38 'Bego nak beuna xmen Dios,
bla'ach bega le'a besa ndab ndo'
bega le'a Dios utsu'u be ke ten
bega juers ten ta mbin Jesús.
39 Le'a na'an ton wen ya'an ndo'
Dios ta na nxobgektsa xa ndo' ley
mke'a Moisés. Ná le'a tal ton ige'
ladna Jesús, le'a xa wa wen ya'an
ndo' Dios. 40 Bla'ach bega na'anpa
ilen ta li mke'a be profet polta wa
tso'o bega, zha ndab Dios:

41 Bwi'i bego na ndun usaladno
na',
le'a bega yanseana no gat;
geal le'a tiemp ten bega
le'a na' gun dub ta uzhe'eb,
dub ta lá gungea ladna bega,
tal le'a dub men gudi'izh-a
ndo' bega.

42 We'e le'a gor na nchato'o
Pabl no Bernabé len ni'i wa,
le'a be men unab ndo' itop bexa
gudi'izhta bexa ta wa stub sman.
43 Le'a gor na nsea'be bexa, le'a
kwa'ad be men usankea tso'o Pabl
no Bernabé. Le'a ta wa bexa judio
no bexa na'anpa xa judio, bexa
no ndankea Dios lak ndun bexa
judio. Le'a Pabl no Bernabé cha
mtenxe'a bexa wa, ndab bexa lá
ula'a bexa ta nge' ladna bexa Dios,
xa na nkwea' ladna bexa.
44 Ngol stub wizh ne'e bexa,
yamer iteanak be men gezh wa
mzhealbe go'ón di'izh ten Dios.
45 Ná le'a ncho pla bexa judio
gor uni'í bexa le'a be men kwa'ad
mzhealbe sa wa, cha ngokloo
bexa. Cha usaxan bexa ndab bexa
le'a ta ndab Pabl wa na'anpa le'a
nak, no xela uní'i bexa ndo' Pabl.
46 We'e le'a Pabl no Bernabé ni lá
izheb bexa ndab bexa:
—Besa nsabndo' gudi'izh di'izh
ten Dios, ned lak ndo' bega xa
judio. Ná nat le'a bega lá
nsakyo'ón-a, ta nluu le'a bega
na'anpa gap gealnaban ta nunk
lá idub. Ta we'e le'a besa
nchabeyadi'izh-a ndi ndo' bexa
na'anpa xa judio. 47 Le'a Dios
unibe'e li gun besa, ndab xa:

Na' mso' lu cuent xe'a ten bexa
na'anpa xa Israel,
ndontsa gudi'izh lu idub ndo'
gizhliyo xte'e gap bexa
gealnaban.

48 Le'a bexa na'anpa xa judio
cha uzhebpa mten ladna bexa,
ndab bexa le'a di'izh ten Jesús
ta uzhebpa ta wenka. We'e le'a
kwa'ad bexa wa mbingea ladna
Jesús, bexa na mti Dios gap bexa
gealnaban nunk lá idub. 49 Cha
li mte'achso di'izh ten Jesús idub
gax gezh wa. 50 Ná le'a bexa judio
ngwa'yadi'izhno bexa nakti'in no
pla be xagots nsak. Cha no bexa
wa ngokloo ndo' Pabl no ndo'
Bernabé, cha ulantu'ub bexa Pabl
no Bernabé gezh wa. 51 Le'a
Pabl no Bernabé cha mlate yakol
ngwa'al xo'o na, ta mluu le'a Dios
utsaksi be men gezh wa. Cha
ncha'a bexa gezh Iconio. 52 Parea
le'a be xmen Jesús ndencho Antio-
quía wa uzhe'eb nten ladna, no
uzhe'eb ncho juers ten Espíritu
ten Dios lado'o bexa.

14

Pabl no Bernabé uyo'o gezh Iconio

1 Le'a gezh Iconio le'a Pabl no
Bernabé uyote len ni'i sa nzhealbe
bexa judio, cha mbidi'izh bexa
di'izh ten Dios ndo' be men. We'e
le'a kwa'ad bexa judio no kwa'ad
bexa na'anpa xa judio mbingea
ladna Jesús. 2 Ná le'a bexa ju-
dio, bexa na'anpa ngungea ladna
Jesús, mbin gan ngokloo kwa'ad
bexa na'anpa xa judio ndo' be
xmen Jesús wa. 3 Ná le'a Pabl
no Bernabé kwen ngwa'yo'o gezh
wa. Nge' ladna bexa Diostsa, ni lá
nzheb bexa ndadi'izh bexa di'izh
ten Dios. Le'a Dios msa'a juers ten
na gun bexa be uyon ta yanseana
be men, ndontsa gungea ladna be
men le'a ta ndadi'izh bexa di'izh
tenka Dios. 4 Ná le'a be men
gezh wa myak top partid. Dub
partid bexa nso' wats bexa judio
wa. Le'a stub partid bexa nso'
wats Pabl no Bernabé. 5 We'e le'a
pla bexa judio no bexa na'anpa xa
judio no bexa nakti'in wa dubtsa
mbidi'izh xela gunno bexa Pabl no
Bernabé, cha gut bexa xa sbe'en
ula'ge'tsa bexa xa. 6 Ná gor na
mbi'ín Pabl no Bernabé ta wa,
cha mxo'on bexa, ncha'a bexa
gezh Listra no gezh Derbe no be
gezh gax, be gezh ten sa nsalea'
Licaonia. 7 Le'a sa wa mbidi'izh
bexa di'izh wen ten Jesús ndo' be
men.

Bexa gezh Listra mla'ge' Pabl

8 Le'a Listra ncho dub xabgi'i
lá yoo gan isea zha ngolta xa.

9 Le'a dub wizh nsobyo'ón xa ta
ndadi'izh Pabl, ná gor uni'í Pabl
xa wa, cha mgenna Pabl le'a xa
wa ndangea ladna le'a Dios syun-
yakna xa. 10 Cha uge' ndab Pabl
ndo' xa:

—¡Goso'! Bkeaso' be xo'o lu ba'.

Le'a xabgi'i wa cha ngwaso'
gast ngwaso' ga'al xa, cha usaxan
nseala xa. 11 Le'a gor uni'í be
men ta li mbin Pabl wa, cha
usaxan uge' ndadi'izh bexa di'izh
ten bexa Licaonia, ndab bexa:

—¡Le'a bexa ndee be dios myak
cuent nak men ulansea lat beuna!

12 Cha ndab bexa le'a Bern-
abé nak dios nsalea' Júpiter.
No ndab bexa le'a Pabl nak
Mercurio stub dios ten bexa,
geal le'a be men ndab le'a Pabl
ndadi'izh lakga ndadi'izh Mercu-
rio wa. 13 Le'a latbado'o ndankea
bexa dios Júpiter wa nde gax to'o
gezh wa. Le'a ule'ay ten sa wa
cha uto'o, ncha'ano pla be ngon
no sian be gé'e. Le'a xa no be
men kwa'ad wa ndi'izh usa'a be ta
wa cuent dub xnab ndo' Bernabé
no ndo' Pabl. 14 Ná gor na mbi'ín
Bernabé no Pabl ta wa, cha utsaw
bexa lad nak bexa, tant lá nlad
bexa ta wa. Cha ngwasyo'o bexa
lat be men wa, cha uge' ndab
bexa:

15 —¡Bla'ach bego! ¿Xta'an ngi
lba'a gun bega zha? Besa ndee
men lakka bego ba'. Le'a besa ga
nseabe yadi'izh ula'a bega be ta
na'an xti'in ba'. Ndi bge' ladna
bega Dios nban, xa mbinde'e
gibe'a no gizhliyo no nitsdo'o nsea
iteata be ta'a ncho nat. 16 Le'a
tiemp polta le'a Dios mla'a be men
kad bexa usen nes nlad na. 17 Ná
le'a Dios idub tiemp nluu le'a xa
nchoka, ndun xa be ta wen. Nla'
xa gi, no ndun ga'al xa be ta'a,
ndontsa gap beuna ta gaw beuna
no iten ladna beuna.

18 Parea maska li ndab Pabl no
Bernabé ta wa, ná uzhebpa juert
mbin bexa gan lá usa'a be men
xnab ndo' bexa. 19 We'e ulaya'
pla bexa judio sa wa, bexa lá
ndangea ladna Jesús uto'o gezh
Antioquía nsea gezh Iconio. Le'a
bexa wa mbin gan ngokloo be
men Listra wa ndo' Pabl. Cha
mla'ge' bexa Pabl, gast ni bexa
mbit bexa Pabl. Cha udobxazhtsa
bexa Pabl dub lad to'o gezh wa,
cha mchangix bexa Pabl sa wa.
20 Ná le'a be xmen Jesús myaklo
wats Pabl. Le'a Pabl cha ngwaste,
cha nsea'gal xa len gezh wa. Ngot
xe'a le'a Pabl no Bernabé ncha'a
ndi gezh Derbe.

21 Mbidi'izh bexa di'izh wen ten
Jesús ndo' be men Derbe wa, cha
mbingea ladna kwa'ad be men
Jesús. Cha nsea' bexa le'aka gezh
Listra no Iconio no Antioquía ten
Pisidia. 22 Ndab bexa ndo' be
xmen Jesús ndencho be gezh wa:

—Ga'altsa ute bega, lá ula'a
bega ta nge' ladna bega Dios. Le'a
beuna itidka ndo' sian gealkwea',
we'eta yate beuna sa nibe'e Dios.

23 No ulaxo'ob bexa pla bexa
yansu be xmen Jesús be gezh
wa. We'e le'a bexa wa lá ngaw
dub tiemp, no unab bexa gakno
Dios bexa nchansu be men wa.
Le'a Pabl nsea Bernabé cha mla'a
bexa wa ndo' ya'a Dios, xa na li
ndangea ladna bexa wa.

Pabl no Bernabé mlansea' Antioquía ten Siria

24 Cha uto'o bexa Pisidia, ncha'a
bexa Panfilia. 25 Mbidi'izh bexa
di'izh ten Jesús ndo' be men gezh
Perge, cha ncha'bega bexa gezh
Atalía. 26 Le'a sa wa usen bexa
dub barco si'il ncha'a gezh Antio-
quía ten Siria. Le'a Antioquía wa
sa na li myun be men cuent bexa
ndo' ya'a Dios, gun bexa ti'in ten
Dios, ta na li msando' bexa wa.
27 Le'a gor mlansea' bexa Antio-
quía, cha mchealte bexa be xmen
Jesús. Cha mbidi'izh bexa xte'e
mbinti'in Dios bexa sa ngwa'kesea
bexa wa, no xte'e nla'a Dios le'a
bexa na'anpa xa judio no ndangea

ladna Jesús. 28 Le'a Pabl no Bernabé kwen ngwa'yo'ono be xmen
Jesús gezh wa.

15

Be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús mzhealbe Jerusalén

1 We'e le'a pla men uto'o Judea
ulaya' Antioquía wa, cha usaxan
nluu xa be xmen Jesús sa wa,
ndab bexa ndo' bexa na'anpa xa
judio, le'a tal le'a be xabgi'i lá
yoo be'e lak ndab ley ten Moisés,
le'a Dios na'anpa ko'o bexa ndo'
be ke ten bexa. 2 Le'a Pabl
no Bernabé uzhe'eb uteyoto'ono
bexa li nlu'u ta wa. Ta we'e le'a
be xmen Jesús ndencho sa wa
cha mbidi'izh ya' Pabl no Bernabé no stapla bexa gast Jerusalén,
ndontsa gudi'izhno bexa be apostol no bexa nchansu be xmen
Jesús sa wa, ná xte'e nak ta
wa. 3 Le'a be xmen Jesús ncho
gezh Antioquía cha mtu'ub bexa
wa. Le'a nes wa ncha'tid bexa
sa nsalea' Fenicia no Samaria,
cha mbidi'izh bexa ndo' be xmen
Jesús sa wa, ná xte'e no bexa
na'anpa xa judio mbingea ladna
Jesús. Cha uzhe'eb mten ladna
bexa na mbi'ín ta wa.
4 Gor ulaya' bexa Jerusalén, le'a
be apostol nsea bexa nchansu no
iteata be xmen Jesús wa utsin
mbinno bexa. Le'a Pabl no be
ltsa'a xa cha usaxan ndadi'izh
xte'eta ndakno Dios bexa. 5 Ná
le'a pla bexa fariseo na ndangea
ladna Jesús ngwaso' ndab:

—Le'a bexa na'anpa xa judio
nsabndo'ka yoo be'e be xabgi'i
wa, no yankeaka bexa ley ten
Dios, ta mke'a Moisés.

6 Le'a be apostol no bexa
nchansu be xmen Jesús wa cha
mzhealbe, mbidi'izh bexa ná xte'e
nsabndo' gun bexa. 7 Ngol gor tant
dub stub bexa ndeyadi'izhbe, le'a
Pedr cha ngwaso' ndab:

—Bego nak beuna xmen Jesús,
le'a bego uni'íka le'a mas polta
le'a Dios mti na' gayadi'izh na'
di'izh wen ten Jesús ndo' bexa
na'anpa xa judio, ndontsa no bexa
gungea ladna-yá. 8 Le'a Dios,
xa nchando' lado'o beuna, msa'a
Espíritu ten na ndo' bexa wa
lak msa'a xa-yá ndo' beuna, ta
nluu le'a Dios no bexa wa nkwea'
ladna. 9 Le'a Dios parej mbinno
bexa wa no beuna, mtsambi'i xa
lado'o bexa, geal le'a bexa ndangea ladna Jesús 10 Ná nat, ¿xta'an
nlad bega gun bega dub ta lá nsak
ladna Dios zha? ¿Xta'an nlad bega
yankea bexa be ley ni be usan gox
ten beuna ni le'a beuna lá ngun
gan ngankea-yá? 11 Le'a beuna
ndi uni'íka le'a ta na nkwea' ladna
Jesús beuna, ta we'e ulo'o Dios
beuna ndo' be ke ten beuna no
liga bexa na'anpa xa judio.

12 We'e le'a itea be men wa
ndon xe ute. Cha mla'ach bexa
ta ndadi'izh Bernabé no Pabl xte'e
mbinti'in Dios bexa, mbin bexa
sian be uyon ten Dios lat be men
na'anpa xa judio. 13 Le'a gor na
mtayadi'izh Bernabé no Pabl, le'a
Jacob uka'ab ndab:

—Bego nak beuna xmen Jesús,
bla'ach bego ta gáp na' ndee.
14 Le'a Simón Pedr ba' mbidi'izh
xte'e utsin mbinno Dios bexa
na'anpa xa judio lak gor ned,
ndontsa no bexa gak xmen Dios.
15 Le'a ta wa nak lak ta mke'a
bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp
polta, ndab Dios:

16 Le'a gal dub wizh le'a na' ilengal,
cha uso' na' dub xa inibe'e lak unibe'e David.
Le'a ta unibe'e David wa cuent dub ni'i gox ulate, ná le'a na' ixiste-yá,
yuncha'aw na'-yá lakka ngok-a zha ned wa,
17 ndontsa iteata be men syo'o gan ukwa'an na',
bexa na mti na' gak bexa xmen na'.

18 Le'a na' nak Dios Xa Nibe'e
ndáp ta ndee ndo' be men
tiemp polkata.

19 We'e no ndab Jacob:
—Ta we'e nsak na' na'anpa kich
ladna beuna bexa na'anpa bexa
judio, bexa nlad gak xmen Dios.
20 Ndi utu'ubtsa beuna dub git
gab-a na'antapa gaw bexa be xnab
nsa'a be men ndo' be dios gizh-
liyo, no na'anpa ugal bexa dub
xa na'anpa xa ten xa, no lá gaw
bexa be man lá utsi'i ten no ni ten
lá gaw bexa. 21 Le'a bexa nsab-
ndo' li gun, le'a gast tiemp polta
le'a kadga dub gezh nchoka men
ndo'ol ley mke'a Moisés. Kadga
wizh ne'e bexa ndo'olga bexa ta
wa len be ni'i sa nzhealbe beuna
bexa judio.

Be apostol mtu'ub git ndo' bexa na'anpa xa judio

22 We'e le'a be apostol, no bexa
nchansu be xmen Jesús, no iteata
be xmen Jesús wa cha mbidi'izh
utu'ub bexa pla be xabgi'i ya'no
Pabl no Bernabé gezh Antioquía.
Mti bexa Judas xa no nsalea'
Barsabás, no Silas, top xabgi'i
nsak lat bexa wa. 23 Lnde'e ndab
git go'o bexa Antioquía wa:

"Le'a besa nak be apostol no
besa nchansu be xmen Jesús no
iteata be xmen Jesús sa ndee,
ntu'ub besa git ndee ndo' bego
na'anpa xa judio no nak xmen
Jesús wa, bego ncho Antioquía
no Siria no Cilicia. 24 Le'a besa
mbi'ín le'a ncho be men uto'o
lat besa, nluu bexa dub ta'a
ngochgek bega. Nibe'e bexa
yoo be'e bega xabgi'i no yankea
bega ley mke'a Moisés. Ná
le'a besa na'anpa le'a utu'ub
bexa uluu bexa ta wa. 25 Nat
mbidi'izh besa ulaxo'ob besa
pla xabgi'i ncho lat besa ndee.
Le'a bexa wa gi'idno Pabl no
Bernabé be ltsa'a beuna, 26 bexa
ndun ti'in ten Jesucristo guni'i
xte'e gunno be men bexa. 27 Ta
we'e utu'ub besa Judas no Silas,
le'a bexa wa gi'id yadi'izh masta
xte'e nak ta mke'a besa ndo' git
ndee. 28 Le'a Espíritu ten Dios
mluu ndo' besa lá gabta besa ni
stub ta'a mas gun bega, guntsa
bega ta nsabndo' ndee: 29 Lá
gaw bega be'al ten man nsa'a
bexa xnab ndo' dios gizhliyo, no
lá gaw bega ten no be'al ten be
man lá utsi'i ten, no lá ugal bega
stubga xa na'anpa xa ten bega.
Tal le'a bega uxobgek ndo' be
ta ndee, le'a bega wen nak ndo'
Dios. Nzheal beuna stub wizh."

30 We'e le'a idap bexa na li
mtu'ub bexa wa ncha'be Antio-
quía. Le'a gor ulaya' bexa sa wa,
cha mchealte bexa itea be xmen
Jesús. Cha msa'a bexa git wa
ndo' bexa Antioquía wa. 31 Le'a
be xmen Jesús wa cha mbi'il ta
nkeani'i ndo' git wa, cha uzhe'eb
mten ladna bexa. 32 Le'a Judas
no Silas nak xa ndadi'izh sakndo'
Dios, ta we'e kwen mbidi'izh bexa,
mlu'uzh bexa no mtenxe'a bexa
be men Antioquía. 33 Le'a bexa
wa dub nde'ep utencho sa wa.
We'e le'a gor na mka'an bexa sa
wa, le'a bexa gezh wa ndab le'a
Dios gakno bexa nes nsea' bexa.
Cha nsea'be bexa le'aka Jerusalén
ndo' bexa mtu'ub bexa wa. 34 Ná
le'a Silas ndi mya'an Antioquía.
35 Le'a Pabl no Bernabé no mya'an
Antioquía no stapla bexa wa, nluu
bexa di'izh ten Jesús no ndadi'izh
bexa di'izh wen ten Jesús ndo' be
men.

Pabl mteltsa'a no Bernabé

36 Tso'oma wa le'a Pabl ndab
ndo' Bernabé:
—Le'a beuna ya'ina' be xmen
Jesús ndencho itea be gezh sa na
li ngwa'yadi'izh beuna di'izh ten
Dios wa, ná xte'e nde bexa.
37 Le'a Bernabé nlad go'o bexa
no Juan, xa noga nsalea' Marc.
38 Ná le'a Pabl nsak lá utsin nak

go'o bexa xa, le'a xa wa mka'an
wats bexa Panfilia, cha na'antapa
no xa ngakno bexa. 39 Le'a
Pabl no Bernabé uteyoto'o, cha
mteltsa'a bexa. Le'a Bernabé cha
mbi'i Marc, cha uyo'o bexa len
dub barco si'il ncha'a isla Chipre.
40 Le'a Pabl mtiga ndi Silas, cha
ncha'be bexa. Le'a bexa ndencho
sa wa mla'a bexa wa ndo' ya'a
Dios ula'ach bexa. 41 We'e utid
Pabl no Silas sa nsalea' Siria no
Cilicia, mtenxe'a bexa be xmen
Jesús kadga sa nzhealbe bexa sa
wa.

16

Timoteo ncha'ano Pabl no Silas

1 Tso'o wa le'a Pabl utid gezh
Derbe, cha ulaya' xa gezh Listra,
sa ncho Timoteo xa no nak xmen
Jesús. Le'a xna'a xa wa xa judio
noga ndangea ladna Jesús. Le'a
xus Timoteo wa xa griego. 2 Le'a
be xmen Jesús ndencho Listra no
Iconio ndab le'a Timoteo dub xa
wenka. 3 Le'a Pabl nlad go'o
Timoteo, ta we'e ulo Pabl be'e
Timoteo lak ndun bexa judio. Li
mbin xa ndontsa na'anpa gakloo
bexa judio, le'a itea bexa judio
ndencho sa ya' bexa wa uni'í le'a
xus Timoteo xa griego. 4 We'e
le'a Pabl no be ltsa'a xa ncha'tid
sian be gezh, ndadi'izh bexa ndo'
be xmen Jesús xta'an unibe'e
be apostol no bexa nchansu be
xmen Jesús ndencho Jerusalén
wa. 5 We'e le'a be men wa mas
mge' ladna Jesús, no kad wizh
mas nsayak kwa'ad bexa.

Dios ndab ya' Pabl Macedonia

6 Le'a Espíritu ten Dios lá ula'a
gudi'izh bexa di'izh ten Jesús ndo'
be men región Asia. Cha ndi
ncha'tid bexa sa nsalea' Frigia no
Galacia. 7 Le'a gor ulaya' bexa
wa Misia, mbinbe'e bexa ncha'be
bexa Bitinia. Ná le'a Espíritu ten
Dios lá ula'a nga'be bexa sa wa.
8 Cha utid bexa Misia gast ulaya'
bexa gezh Troas. 9 We'e le'a gor
te'al le'a Pabl cuent ta mche'a
ladna xa uni'í xa dub xabgi'i
región Macedonia nso' ndo' Pabl
ndab xa gi'id yakno Pabl bexa
Macedonia wa. 10 Ngol tso'o wa
cha mbin list besa ya'be besa
Macedonia. Uni'í besa le'a Dios
nlad ya'yadi'izh besa di'izh wen
ten Jesús ndo' be men sa wa.

Be men gezh Filipos mke'a Pabl no Silas litgi'ib

11 Le'a Troas wa cha uyo'o besa
len dub barco si'il ncha'a isla
Samotracia. Le'a stubtsa wizh
ulaya' besa gezh Neápolis. 12 Cha
ncha'be besa gezh Filipos, dub
gezh nsak nde región Macedonia,
no le'a-yá dub gezh le'a Roma
nibe'e. Cha uyo'o besa sa wa pla
wizh. 13 Le'a ngol dub wizh ne'e
be men, cha uto'o besa len gezh
wa ngwa' besa to'o yowbe'e, sa
nda'yadi'izhno be men Dios. Cha
usob besa mbidi'izh besa ndo' be
xagots mzhealbe sa wa. 14 Le'a
dub bexa wa nsalea' Lidia, dub
xa ndankea Dios. Le'a xa dub xa
gezh Tiatira, no nsi'i uti'ix xa lad
konch ta uyap nsak. Le'a gor wa
le'a Dios mxa'al lado'o xa, ndontsa
mas ula'ach xa ta ndadi'izh Pabl.
15 Le'a xagots wa cha utalea', no
be ltsa'a xa. We'e cha ndab xa
ndo' besa:

—Tal le'a bega nsak le'a na'
noka ndangea ladna Jesús, wa'a
beuna ya'an bega ta lid na'.

Cha ngwa'yo'o besa ta lid xa.

16 Stub wizh gor ncha'be besa
sa li ndadi'izhno be men Dios wa,
mzhe'al besa dub xagots ben ncho
mbi bxin len lado'o na. Le'a
mbi bxin wa nsa'a juers ngenna
xagots wa be ta uga'ach, ndun
xa gan sian med nka'a be xwan
xa. 17 Le'a xagots wa cha usaxan
usankea tso'o Pabl no besa, uge'
ndab xa:

—¡Le'a bexa ndee bexa ndun
ti'in ten Dios nsob gibe'a!
¡Ndadi'izh bexa ndo' bega xte'e
nak nes ncho gealnaban!

18 Sian wizh li mbinno xa besa,
gast ngol dub wizh le'a Pabl
ngwa'ine'e ladna ta wa. Cha
mgeakso' Pabl ndab ndo' mbi bxin
wa:

—Le'a juers ten lea' Jesucristo
le'a na' nibe'e ndo' lu, uto'o len
lado'o xagots ba'.

Le'a mbi bxin wa cha bi le'a gor
wa uto'o len lado'o xa wa.

19 Le'a be xwan xagots wa cha
uni'í le'a bexa yá na'anta xte'e
gun gan med, cha usen bexa Pabl
no Silas mbi'i bexa ndo' bexa
nakti'in. 20 Cha ndab bexa ndo'
bexa nakti'in wa:

—Le'a bexa judio ndee
nchealuyo be men gezh ndee.
21 Nluu bexa be costumbr xa'aga,
ta lá nsabndo' yankea beuna, le'a
beuna ndee be men nibe'e Roma.

22 We'e cha kwa'ad be men
ngoklopa ndo' Pabl no ndo' Silas.
Le'a be men nakti'in wa cha
unibe'e itate xab bexa, nsea kin
be soldad bexa no bar. 23 Tso'o na
li uzhe'eb udin be soldad wa Pabl
no Silas, cha mke'a soldad bexa
litgi'ib. Cha unibe'e bexa ndo' xa
nla'ach litgi'ib wa uzhe'eb ula'ach
xa bexa wa. 24 Le'a gor na mbi'ín
xa li nla'ach litgi'ib ta wa, cha
mkiko xa Pabl no Silas dub cuart
nde mas xanxá sa wa. Cha mkiko
xa ya'axo'o bexa wa lat top ble'a
ya, dub sa ni lá yoo gan ito'o bexa.

25 Ná ngol utol te'al le'a Pabl
no Silas ndadi'izhno Dios, no
ndalto'o bexa ndo' Dios. Le'a itea
bexa nkea litgi'ib wa no ndeyo'ón
ta wa. 26 Zha le'a dub xo'o
si'ilpa usaxan nsayakla mkwi'in
idub sa nde litgi'ib wa. Bi le'a
gor wa cha mya'al iteanak be
puert ten litgi'ib, no mya'ak ca-
den nchii itea bexa nkea sa wa.
27 Le'a xa nla'ach sa wa cha uban,
cha mna'la xa le'a be puert wa
nso'nya'albe. Cha ulo'o xa spad
ten xa ndi'izh gut xa le'aka le'a
xa, le'a xa ndanbe'e le'a bexa nkea
litgi'ib wa itea mxo'onbe. 28 Ná
le'a Pabl cha uge' ndab:

—Na'anpa lba'a gun ga, le'a
besa iteaka ndencho sa ndee.

29 We'e le'a xa nla'ach sa wa
unab dub xe'a isu sa wa, cha uxax
ncha'a xa uyo'o xa len wa. Cha
msaxib xa ndo' Pabl no ndo' Silas,
nxis xa tant nzheb xa. 30 Cha ulo'o
xa bexa wa, cha ndab xa:

—¿Xte'e gun na' ndontsa gap
na' gealnaban ndo' Dios zha?

31 Le'a bexa wa uka'ab ndab:

—Bge' ladna ga Jesucristo, we'e
gap ga gealnaban, no bexa ncho ta
lid ga.

32 Cha mbidi'izh bexa di'izh ten
Jesús ndo' xa wa no ndo' itea bexa
ncho ta lid xa. 33 Bi le'a gor
te'al wa le'a xa nla'ach litgi'ib cha
mbin ramed las Pabl no Silas. Cha
utalea' xa no itea bexa ta lid xa.
34 Cha myo'o xa Pabl no Silas ta
lid xa, cha msa'a xa ta gaw bexa.
Cha uzhe'eb mten ladna xa no itea
bexa ta lid xa geal mbingea ladna
bexa Dios.

35 Le'a gor ngot xe'a wa le'a
bexa nakti'in unibe'e ndo' soldad
ya'yab ndo' xa nla'ach litgi'ib wa
ko'o xa Pabl no Silas. 36 Le'a xa
nla'ach sa wa cha ndab ndo' Pabl:

—Le'a bexa nakti'in wa unibe'e
ito'o bega. Nat syo'o gan ya'be
bega.

37 Ná le'a Pabl ndab ndo' be
soldad wa:

—Le'a besa xa Roma, ná udin
bexa besa ndo' ga'al be men, ni lá
ngab bexa xá ke na-yá. Cha mkiko
bexa besa litgi'ib ndee. Ná nat
nlad bexa xga'ach ya'be besa. Gud
bega ndo' bexa wa le'aka gidlo'o
besa.

38 Le'a bexa cha ngwa'yab ta wa
ndo' bexa nakti'in. Le'a bexa wa
cha mzheb gor na mbi'ín bexa le'a
Pabl no Silas bexa Roma. 39 Cha
ngwa'inab bexa nakti'in gunge'
ladna bexa be ta li utid wa. Cha
ulo'o bexa Pabl no Silas, cha unab
bexa ika'an bexa gezh wa.

40 We'e le'a gor na mto'o Pabl
no Silas litgi'ib, cha ncha'a bexa
ta lid Lidia. We'e mlu'uzh bexa

be xmen Jesús sa wa, cha mka'an
bexa gezh wa.

17

Bexa gezh Tesalónica uzhe'eb ngokloo ndo' Pabl no ndo' Silas

1 We'e cha utid Pabl no Silas
gezh Anfípolis no gezh Apolonia.
Cha ulaya' bexa gezh Tesalónica,
sa nde dub ni'i sa nzhealbe bexa
judio. 2 Le'a Pabl cha ncha'a sa
wa wizh ne'e bexa, lakka ndun
xa itea be gezh sa nda' xa. We'e
chon sman mbidi'izh Pabl ndo'
bexa sa wa. 3 Ndab xa le'a lak
nkeani'i di'izh ten Dios, le'a Cristo
lika nsabndo' kwea' itid no gat xa,
no yaste xa ndo' gealgut. No ndab
Pabl:

—Le'a Jesús xa lnde'e ndadi'izh
na' ndo' bega, le'a xa wa le'a nak
Cristo xa mtu'ub Dios.

4 Le'a ncho bexa wa mbingea
ladna ta wa, cha dubtsa myak
bexa nsea Pabl no Silas. No
kwa'ad bexa na'anpa xa judio
ndankea Dios cha no mbingea
ladna Jesús, no kwa'ad be xagots
nsak. 5 Ná le'a bexa judio na
na'anpa ngungea ladna Jesús wa
cha ngokloo geal kwa'adpa bexa
judio no mbingea ladna. Le'a
bexa wa cha mchealte pla be
xabgi'i ugap. We'e le'a bexa judio
wa no bexa ugap wa mbin gan
ngokloo kwa'adpa bexa gezh wa,
gast uzhe'eb dub uyo uyo'o sa wa.
Cha uyo'o juers bexa len lid dub
xa nsalea' Jasón, nkwa'an bexa
Pabl no Silas, ndontsa yak cuent
bexa ndo' bexa nakti'in. 6 Parea lá
ngaizheal bexa Pabl no Silas, cha
mbi'i juers bexa Jasón no stapla
be xmen Jesús. Cha myun bexa
cuent bexa ndo' bexa nakti'in,
uge' ndab bexa:

—Le'a bexa ngo uyo idub ndo'
gizhliyo wa nat nseabega sa ndee.
7 Le'a Jasón ndee nsa'a ta lid na
uyo'o bexa. Ná le'a itea bexa wa
lá nxobgek ndo' César xa nibe'e
Roma, ndab bexa ncho stubga xa
mas nibe'e nsalea' Jesús.
8 We'e le'a bexa nakti'in no be
men gezh wa uzhebpa ngokloo
bexa, gor na mbi'ín bexa ta wa.
9 Ná le'a Jasón no be ltsa'a xa
cha utixtsa dub mult ndo' bexa
nakti'in, cha mya'ak bexa.

Pabl no Silas ngwa' gezh Berea

10 Le'a gor uyo'o te'al le'a be
xmen Jesús wa cha uxax mtu'ub
Pabl no Silas gezh Berea. Cha uy-
ote bexa len ni'i sa nzhealbe bexa
judio. 11 Le'a bexa ncho Berea
wa mas utsin nak ndo' lak nak
bexa Tesalónica, le'a bexa Berea
uzhebpa nla'ach xta'an ndadi'izh
Pabl no Silas. No itea wizh ntsid
bexa ta nkeani'i di'izh ten Dios,
ndontsa ini'í bexa naga ta ugeaka
ta ndadi'izh itop bexa wa. 12 Ta
we'e le'a kwa'ad bexa judio wa no
mbingea ladna Jesús. No kwa'ad
bexa na'anpa xa judio, be xagots
no be xabgi'i, mbingea ladna
Jesús. 13 Ná le'a gor na mbi'ín
bexa judio ndencho Tesalónica,
le'a Pabl ndadi'izhgal di'izh ten
Jesús gezh Berea wa, cha uto'o pla
bexa ncha'be bexa sa wa. Cha
mbin bexa gan ngokloo kwa'adpa
be men Berea ndo' Pabl. 14 Ná
le'a be xmen Jesús uxax mbi'i Pabl
lad to'o nitsdo'o. Le'a Silas no
Timoteo myanyo'o Berea. 15 Le'a
pla bexa cha mbi'i Pabl gast gezh
Atenas. Cha ndab Pabl ndo' bexa
wa:

—Le'a gor na yach bega gezh
Berea, cha gud bega ndo' Silas no
ndo' Timoteo uxax gi'id bexa gezh
Atenas ndee.

Pabl ncho Atenas

16 Ndalen li nchonkea Pabl
ilen Silas no Timoteo gezh Ate-
nas wa, le'a Pabl kwea' ncho
ladna uni'í xa xte'eta uzhe'eb
ndankea be men be dios gizh-
liyo. 17 We'e le'a len ni'i sa
nzhealbe bexa judio, mbidi'izhno
Pabl bexa judio no bexa na'anpa
xa judio, bexa ndankea Dios.

No ndo' bexa nzhe'al Pabl ndo'
xge'e wa itea wizh ndadi'izh Pabl.
18 No mbidi'izhno Pabl pla bexa
epicúreo no bexa estoico, le'a ta
wa top partid men ncho Atenas
wa. Ncho bexa wa ndab:
—¿Xte'e nak ta ndadi'izh xa
ndee zha?
Le'a ncho bexa uka'ab ndab:
—Nsak na' cuent ten be dios
xa'aga ndadi'izh xa.
Le'a bexa li ndab geal le'a Pabl
ndadi'izh di'izh wen ten Jesús
ná xte'e mban Jesús. 19 Le'a
bexa wa cha mbi'i Pabl sa nsalea'
Areópago, dub sa nzhealbe be
men gezh wa. Cha ndab bexa ndo'
Pabl:
—Gud go ndo' besa xta'an ta
ndadi'izh go wa. 20 Le'a go
ndadi'izh dub ta nunk besa gol
go'ón. Nat nlad besa go'ón besa
ná xta'an ta wa.
21 Le'a bexa Atenas no bexa
xa'aga ndencho gezh wa, ndal
ladna bexa ndadi'izh bexa no
ndo'ón bexa sbe'en be ta ti'i
ulensea.
22 We'e le'a Pabl cha ngwaso' lat
bexa ten Areópago wa, cha ndab
xa:
—Bego xa Atenas, uní na' le'a
bega uzhebpa ndankea be dios
ten bega. 23 Le'a sa ndalti'id
na' len gezh ndee, uní na' be
sa ndankea bega be dios wa.
No mzheal na' dub sa nkea dub
letr ndab-a: “Dub dios na'an ton
nchando'.” Le'a Dios wa xa na
li ndankea bega maska na'anpa
nchando' bega xa, le'a na' cuent
ten Dios we'e ndadi'izh.
24 ’Le'a Dios we'e mbinde'e gizh-
liyo no itea be ta nde ndo' gizhliyo,
no nak xa Xwan gibe'a no gizh-
liyo. Le'a xa wa lá nyo'o len be
latbado'o ndande'e men, 25 ni lá
nki'in gakno be men xa. Le'a xa
le'a nsa'a gealnaban ten iteanak
be men, no nsa'a xa iteanak be
ta'a nki'in be men.
26 ’Le'a Dios mbinde'e dubtsa
xabgi'i, cha we'e ulen itea ndo' be
men ndo' idub nax gizhliyo. No
ndab xa polga ilen itea ndo' be
men wa no pa yoo bexa. 27 Li
ndontsa ukwa'an be men Dios
no izheal bexa Dios, le'a Dios
na'anpa sit nso' wats kadga dub
beuna. 28 Le'a juers ten Dios
le'a beuna nban no nsea beuna
no ncho beuna. Le'a lat bega
no ncho bexa ndab: “Le'a be-
una nak be xin Dios.” 29 Tal le'a
beuna nak xin Dios, lá nsabndo'
gunbe'e beuna le'a Dios nak cuent
be dios nakcha'aw oro no plata
no ge', be ta ndancha'aw be men
laktsa ndanbe'e bexa. 30 Le'a
Dios pol-lata mbinge' ladna ndo'
be men, le'a bexa lá ini'í xte'e
nsabndo' gun bexa. Ná nat le'a
Dios nibe'e ndo' itea be men nde
ndo' gizhliyo ula'a bexa be ta ugap
nak bexa. 31 Le'a Dios ulo dub
wizh le'a dub xa mti Dios gab ga'al
ndo' itea be men ná xta'an mbin
bexa. Le'a Dios le'a mxiste xa wa
ndo' gealgut, ndontsa ini'í itea be
men le'a Dios le'aka mti xa.
32 Le'a gor na mbi'ín bexa ta na
mban dub xa ndo' gealgut, we'e
ncho bexa wa mxi'idno Pabl. Ná
ncho bexa ndab ndo' Pabl:
—Stub wizh go'ónta besa ta
ndab go wa.
33 We'e le'a Pabl cha mka'an lat
bexa wa. 34 Ná le'a ncho bexa
wa mbingea ladna ta mbidi'izh
Pabl, cha dubtsa myakno bexa
Pabl. Le'a lat bexa wa ncho dub
xa nsalea' Dionisio, dub xa ten
Areópago wa. No dub xagots
nsalea' Dámaris no stapla bexa
mbingea ladna Jesús.

18

Pabl ngwa'yo'o gezh Corinto

1 Tso'o wa le'a Pabl cha uto'o
Atenas ncha'a xa gezh Corinto.
2 Le'a sa wa mzhe'al xa dub
xabgi'i judio nsalea' Aquila, dub
xa Ponto. Le'a xa wa ti'i mla'ncha'
mto'o Italia no xagots ten xa
Priscila. Ncha'be bexa Corinto
geal le'a Claudio, xa nibe'e Roma,
ulantu'ub iteanak bexa judio gezh
Roma. Le'a Pabl cha ngwa'ina'

bexa wa, 3 cha ngwa'yo'o Pabl
wats bexa ndontsa junt gun bexa
ti'in, le'a bexa no ndande'e ni'ilad,
ltsa'a ti'in ndun Pabl. 4 Le'a
itea be wizh ne'e be men, le'a
Pabl ndadi'izh len ni'i sa nzhealbe
bexa judio. Nlad xa le'a bexa judio
nsea bexa na'anpa bexa judio no
gungea ladna Jesús.

5 Cha mto'o Silas no Timo-
teo región Macedonia wa, ncha'a
bexa Corinto. Le'a Pabl sbe'en
ndadi'izh di'izh ten Jesús, ndab xa
ndo' bexa judio le'a Jesús le'aka
nak Cristo xa mtu'ub Dios. 6 Ná
le'a bexa judio ndi usaxan ndak-
loo, no kwea' uní'i bexa ndo' Pabl.
Le'a Pabl cha utib xab na, ta nluu
le'a Dios lá nsak ladna lak nak
bexa wa, cha ndab xa ndo' bexa
wa:

—Tal Dios utsaksi bega, le'a ta
wa na'anpa ke ten na', le'a ta
wa ke tenka bega. Le'a nat le'a
na' nda'uluu ndi bexa na'anpa xa
judio.

7 Cha mka'an Pabl ni'i wa,
ncha'a xa ta lid dub xa nsalea'
Justo, dub xa ndankeapa Dios.
Le'a xa wa ncho gax wats sa nde
ni'i sa nzhealbe bexa judio. 8 Le'a
dub xa nsalea' Crispo xa nchansu
sa wa no mbingea ladna Jesús no
itea be ltsa'a xa. No kwa'adta
bexa Corinto gor na mbi'ín bexa
ta mbidi'izh Pabl wa, cha mbingea
ladna bexa-yá, no cha utalea'
bexa. 9 Ngol dub te'al le'a Pabl
cuent ta mche'a ladna uni'í le'a
Jesús ndab ndo' xa:

—Lá izheb lu gudi'izh lu di'izh
ten na', 10 le'a na' noka nso' wats
lu, ta we'e na'an ton gun gan
ugap gunno lu. Le'a gezh ndee
kwa'adpa be xmen na' ncho.

11 Le'a Pabl cha ngwa'yo'o Cor-
into wa dub li'in ncho xo'op
mbe'e, nluu xa be men di'izh ten
Dios.

12 Parea ngol zha nibe'e dub
xa nsalea' Galión idub Acaya wa,
we'e le'a pla bexa judio cha
mzhealbe, cha mbi'i bexa Pabl
ndo' Galión. 13 Cha ndab bexa
ndo' Galión:

—Le'a xa ndee nkesea uluu be
men yankea bexa Dios ndi stubga
mod, dub ta na'anpa nibe'e ley ten
besa.

14 Le'a gor na ndi'izh utsakndo'
Pabl, le'a Galión ndab ndo' bexa
judio:

—Bego xa judio, tal le'a xa ba'
ndun dub ta ugap, no tal xa
ndun dub ta'a lá nibe'e ley ten
Roma, le'a na' slachka ta gab bego.
15 Parea le'a bego ndeyo cuent ten
be di'izhtsa, no xte'e lea' be men,
no ta nibe'e ley ten bega xa judio.
Ta we'e begoka bin regl ta ndee,
le'a na' lá yate ndo' cuent ndee.

16 Le'a Galión cha unibe'e itate
bexa sa wa. 17 Le'a be men
na'anpa xa judio cha usen xa
nsalea' Sóstenes, xa nchansu
ni'i sa nzhealbe bexa judio wa.
Cha udin bexa xa wa ndo' ga'al
Galión. Ná le'a Galión na'anta
xte'e ngunno bexa.

Pabl myach gezh Antioquía

18 Le'a Pabl sianta wizh
ngwa'yo'o gezh wa. Cha mla'a xa
be xmen Jesús sa wa, ncha'a xa
gezh Cencrea. Cha mchizh Pabl
gek na, ta nluu le'a xa mbinka
dub ta ndab xa ndo' Dios gun xa.
Cha uyo'o xa len dub barco si'il no
Aquila nsea Priscila, cha ncha'be
bexa región Siria. 19 Le'a tol nes
wa le'a bexa ulaya' gezh Éfeso,
cha mteltsa'a Pabl no bexa wa.
Cha ncha'yadi'izh Pabl ndo' bexa
judio len ni'i sa nzhealbe bexa wa.
20 Le'a bexa wa unab ndo' Pabl
yoo Pabl sa wa stapla wizh, ná
le'a Pabl lá ka'ab. 21 Cha mka'an
Pabl sa wa, ndab xa ndo' bexa wa:

—Le'a na' nsabndo'ka Jerusalén
iti'id ujest nsea ndee. Tal le'a Dios
nlad le'a na' syachka gal ina' na'
bega stub biaj.

Cha uyo'o xa len dub barco si'il
mka'an xa Éfeso.

22 Le'a gor ulaya' barco wa
gezh Cesarea, cha ncha'a Pabl

Jerusalén ndontsa inidi'izh xa
ndo' be xmen Jesús sa wa. We'e
cha ncha'a xa gezh Antioquía ten
Siria. 23 Le'a xa cha uyo'o dub
nde'ep sa wa, cha ncha'agal xa
Galacia no Frigia, ndadi'izhno xa
be xmen Jesús, ndontsa ga'al kwe
bexa ndo' Jesús.

Apolos ngwa' gezh Éfeso no región Acaya

24 Le'a Éfeso ulaya' dub xa judio
nsalea' Apolos, dub xa gezh Ale-
jandría. Le'a xa wa uzhebpa dub
xa ndák ndadi'izh. No uzhebpa
nchando' xa di'izh polta ten Dios.
25 Le'a xa wa mtsid nes ten Jesús,
no idub ncho ladna xa ndadi'izh
xa ta wa ndo' be men. Ta ugeaka
ta nluu xa wa, parea nluu xa lak-
tsa mbidi'izh Juan cuent ten Jesús
zha ulalea' Juan be men. 26 Le'a
gezh Éfeso wa le'a Apolos usaxan
ndadi'izh ndo' be men len ni'i
sa nzhealbe bexa judio. Ná le'a
gor na mbi'ín Priscila no Aquila
xte'e ndadi'izh xa wa, cha mbi'i
bexa xa ta lid bexa. Cha mas
wen mluu bexa ndo' xa xte'e nak
nes ten Dios. 27 We'e le'a Apolos
nlad ya' región Acaya, cha ndab
be xmen Jesús gezh Éfeso wa le'a
ta wa ta wenka. No mke'a bexa
dub git mbi'i Apolos ndo' be xmen
Jesús ndencho Acaya wa, ndontsa
utsin gak bexa ndo' Apolos. Le'a
gor na ulaya' xa Acaya, le'a ta
ndadi'izh xa wa uzhe'eb ngokno
bexa na ndangea ladna Jesús wa.
28 Ndab Apolos ndo' bexa judio
le'a ta ndanbe'e bexa wa na'anpa
le'a nak, dub mod na lá gun bexa
gan ika'ab bexa. Le'a xa mbidi'izh
lak nkeani'i di'izh ten Dios, nluu
xa le'a Jesús le'aka nak Cristo, xa
mtu'ub Dios.

19

Pabl ngwa' Éfeso

1 Le'a zha li ncho Apolos Corinto
wa, le'a Pabl utid sa ndi'ib be ge'e
ubi'i, cha ulaya' xa gezh Éfeso.
Le'a sa wa cha mzhe'al xa pla be
xmen Jesús. 2 Cha unabdi'izh xa
ndo' bexa ndab xa:
—¿Uyo'o Espíritu ten Dios len
lado'o bega, gor na mbingea ladna
bega Jesús zha?
Le'a bexa wa uka'ab ndab:
—Ni lá ndo'ón besa ti ncho
Espíritu ten Dios.
3 Le'a Pabl cha ndab:
—¿Xte'e utalea' bega zhaga?
Le'a bexa uka'ab ndab:
—Utalea' besa lak ulalea' Juan
be men wa.
4 Le'a Pabl cha ndab:
—Le'a Juan ulalea' bexa na
mla'a be ta ugap nak bexa, no
ndab Juan gungea ladna bexa xa
na nsea tso'o Juan wa. Le'a ta wa
Jesús xa nak Cristo.
5 Le'a gor na mbi'ín bexa ta
wa, cha stub biaj utalea' bexa len
nits, ta nluu le'a bexa xmenka
Jesucristo. 6 Cha mxo'ob Pabl ya'a
na gek bexa, cha no bexa uyo'o
Espíritu ten Dios len lado'o na.
Cha usaxan bexa ndadi'izh bexa
stubga di'izh, no ndadi'izh bexa
sakndo' Dios. 7 Le'a bexa wa pa
dub tibtop xabgi'i.
8 Le'a pa chon mbe'e be wizh
sabd le'a Pabl nda'uluu be men
len ni'i sa nzhealbe bexa judio.
Ni lá nzheb Pabl ndadi'izhno bexa
wa ná xte'e nibe'e Dios be men,
ndontsa no bexa gungea ladna ta
wa. 9 Ná le'a ncho bexa wa myak
ngud lado'o na, ni lá ka'ab bexa
gungea ladna bexa ta ndadi'izh
Pabl. Ndi kwea' uní'i bexa ndo'
ga'al be men cuent ten Nes ten
Cristo. Ta we'e le'a Pabl cha
mteltsa'a bexa wa, mbi'i xa bexa
ti'i mbingea ladna Jesús dub ni'i
scuel ten dub mech nsalea' Tirano.
Cha itea wizh mluu Pabl bexa
sa wa. 10 Pa stop li'in li mbin
Pabl gast itea bexa Asia wa mbi'ín
di'izh ten Jesús, bexa judio no
bexa na'anpa xa judio.
11 Le'a Dios le'a msa'a juers
mbin Pabl be uyon uzhe'eb

ndanseana be men, 12 gast ncho
bexa mbi'i bay ten Pabl no dub
xab Pabl ndo' bexa gizh no ndo'
bexa ncho mbi bxin len lado'o
na. Cha myakna bexa gizh wa no
uto'o mbi bxin len lado'o bexa.
13 Ná le'a ncho bexa judio nde-
sea gezh Éfeso no nlad kontu'ub
be mbi bxin ncho len lado'o be
men. Le'a bexa wa no mbinti'in
lea' Jesús, ndab bexa ndo' be mbi
bxin wa:
—Le'a juers ten lea' Jesús na
ndadi'izh Pabl wa, nibe'e na' uto'o
len lado'o xa ba'.
14 Le'a ta wa ta ndun dub ga'ad
xin dub xa judio nsalea' Esceva,
dub ule'ay nibe'e. 15 Ná ngol gor
le'a dub mbi bxin wa uka'ab ndab
ndo' bexa wa:
—Na' nchando' Jesús wa, no uní
na' ton nak Pabl. ¿Ná le'a bego
zha, ton nak bego?
16 Le'a xabgi'i na ncho mbi bxin
len lado'o na cha usaxan udin
bexa wa. Le'a xabgi'i wa ndi mbin
gan ndo' bexa, no mtsawi'i xa
bexa. Le'a bexa na'antapa nak be
xab na mxo'on bexa ta lid xabgi'i
wa. 17 Le'a itea bexa Éfeso wa,
bexa judio no bexa na'anpa xa
judio, le'a gor na mbi'ín bexa ta
wa, cha mzheb bexa, ndab bexa
le'a lea' Jesús uzhebpa ta juert
nak.
18 No kwa'ad bexa na ti'i
mbingea ladna Jesús cha
mbidi'izh ndo' be xmen Jesús be
ta ugap ngok bexa. 19 Le'a kwa'ad
bexa wa bexa mbin ta bruj. Le'a
bexa wa mbi'i be libr ten na, cha
mtso'ol bexa-yá ndo' ga'al itea be
men. Le'a be libr wa nsak pa dub
tol gayo'o mil med plata. 20 Li
mluu Dios juers ten na, cha mas
mte'achso di'izh ten Jesús, no mas
kwa'ad be men mbingea ladna ton
nak Jesús.
21 Tso'o wa le'a Pabl ulo ladna
itid be gezh nde Macedonia
no Acaya, cha ilaya' xa gast
Jerusalén. No mbinbe'e xa gor
na ito'o xa Jerusalén wa, le'a
xa nsabndo' ya' Roma. 22 Cha
mtu'ub Pabl Timoteo no Erast,
top bexa na ndakno xa, ya' bexa
Macedonia. Le'a Pabl cha mya'an
ste'ep Asia wa.

Dub uyo si'il uyo'o Éfeso

23 Le'a zha we'e uzhe'eb ngok-
loo be men Éfeso wa ke ten Nes
ten Cristo. 24 Uyo'o dub xabgi'i
nsalea' Demetrio, xa ndande'e be
ta plata, be ta byux cuent lat-
bado'o ten Diana dios ten bexa.
Le'a Demetrio wa sian med ndun
gan no bexa ndunno xa ti'in.
25 Le'a xa wa mchealte bexa, cha
ndab xa:
—Le'a bego uni'íka le'a beuna
ti'in ndeema sian med nzheal
beuna. 26 Ná le'a bega na'ka no
ndo'ónka bega, le'a xa nsalea'
Pabl ndadi'izh le'a be dios
ndande'e men, le'a ta wa na'anpa
nak dios. Le'a kwa'ad men
ndangea ladna ta li ndab Pabl,
bexa gezh Éfeso ndee no gast idub
región Asia ndee. 27 Le'a be men
rages lá isi'ita ta ndande'e beuna
ndee, no rages lá yankeata bexa
latbado'o ten dios si'il Diana. No
gab bexa yá lá nsakta dios Diana,
xa ndankea itea bexa Asia no idub
ndo' gizhliyo.
28 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa,
uzhe'eb ngokloo bexa, cha usaxan
uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak dios Diana ten be-
una xa Éfeso!
29 We'e uzhebpa mxa'ach be
men idub len gezh wa. Cha
usen bexa top xabgi'i Macedonia,
bexa ndeseano Pabl. Le'a dub xa
wa nsalea' Gayo, le'a stub xa wa
nsalea' Aristarco. Cha mbi'i be
men wa itop bexa gast sa nzhealbe
be men gezh wa. 30 Le'a Pabl cha
nlad ito'o ya'yadi'izh ndo' be men,
ná le'a be xmen Jesús lá ula'a.
31 No ncho bexa nakti'in Asia wa
nakga amig ten Pabl. Le'a bexa
wa mtu'ub dub men ngwa'yab
ndo' Pabl lá ya' Pabl lat be men
wa. 32 Le'a be men wa uzhebpa

ní'ibe ndo' junt wa, ná le'a kwa'ad
bexa ni lá ini'í xta'an li mzhealbe
bexa sa wa. Ncho men ndab
dub ta'a, no ncho xa ndi stubga
ta'a xa'aga ndab. 33 Le'a lat bexa
wa nso' dub xa nsalea' Alejandro.
Le'a bexa judio cha msi'i xa ndo'
be men, ndontsa gab xa le'a bexa
judio na'anpa no ndap ke. Le'a
xa wa cha uxits ya'a na ndontsa
xe kwe be men wa. 34 Ná le'a gor
na uni'í be men le'a Alejandro xa
judio, we'e pa dub top gor uge'
ndab bexa:

—¡Si'il nak dios Diana ten be-
una xa Éfeso!

35 We'e le'a secretar ten gezh wa
le'a mbin xe ute be men, cha ndab
xa:

—Bego bexa Éfeso, itea be men
ncho ndo' gizhliyo uni'í le'a beuna
gezh ndee nsabndo'ka nla'ach lat-
bado'o ten dios si'il Diana, no uni'í
bexa le'a ge' ten Diana ta ndankea
beuna wa ulen gibe'a uto'o-yá
wats dios Júpiter. 36 Le'a ta ndee
iteaka men uni'í le'a-yá ta ugeaka.
Ta we'e xe ute bega no binbe'e
bega xta'an ndun bega. 37 Le'a be
xabgi'i na mbi'i bega ndee na'an
xta'an ndab ndo' latbado'o ten
Diana ni lid nisi bexa dios ten
beuna wa. 38 Le'a tal Demetrio no
bexa ltsa'a xa ndi nlad usake dub
men, ndo' be juez no ndo' bexa
nakti'in nsabndo' usake bexa xa,
le'a bexa wa ti'in we'e ncho. 39 Ná
tal le'a bega nlad inab stub ta'a,
sak gudi'izh bega-yá ndo' dub junt
ko bexa nakti'in wa. 40 Rages
usake bexa beuna ke ten ta uyo'o
nat ndee, gab bexa le'a beuna ndi
ndakloo ndo' bexa nakti'in. Ná
le'a beuna lá yoo gan gab xta'an
ndun lnde'eta mxa'ach be men
ndee.

41 Tso'o na li ndab xa ta wa, cha
ndab xa ya'be be men wa.

20

Pabl ngwa' Macedonia no Grecia

1 Le'a tso'o na uleas ta li ndeyo
bexa wa, le'a Pabl utezh be xmen
Jesús ncho sa wa, cha mtenxe'a xa
bexa dubtsa kwe bexa ndo' Dios.
Cha udi'id Pabl bexa, ndab Pabl:

—Nzheal beuna stub wizh.

Cha ncha'a Pabl Macedonia.
2 Le'a be gezh nde Macedonia wa,
sian ta'a mbidi'izh Pabl ndo' be
xmen Jesús, mtenxe'a xa bexa wa.
Cha ncha'a Pabl región Grecia.
3 Le'a sa wa uyo'o xa chon mbe'e,
cha ngol gor na ndi'izh yoo xa len
dub barco si'il ncha'a Siria, we'e
mbi'ínla xa le'a ncho bexa judio
ndadi'izh gut xa. Ta we'e lá nga
xa len barco wa, ndi myach xa
useandats xa, mtidgal xa Macedo-
nia. 4 Cha pla xabgi'i ncha'ano
xa gast Asia. Le'a ta wa Sópater
xa gezh Berea, no Aristarco nsea
Segundo top bexa Tesalónica, no
Gayo xa gezh Derbe, no Timoteo,
no Tíquico nsea Trófimo top bexa
Asia. 5 Le'a bexa wa cha mnedbe
ndo' besa, cha ndenkea'la bexa
besa gezh Troas ten Asia. 6 Tso'o
na utidtsa be wizh ujest ndaw
bexa judio pan lá ndoch levadur,
cha mto'o besa gezh Filipos len
barco. Le'a ngol sga'ay wizh le'a
besa ulaya' Troas, sa ndela bexa
mned ndo' besa. Le'a sa wa uyo'o
besa dub ga'ad wizh.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Troas

7 Ngol wizh ned ten sman,
mzhealbe besa nak xmen Jesús
junt gaw xche'e besa. Le'a Pabl
ndi'izh ika'anka sa wa gat xe'a wa,
ta we'e usaxan xa nluu xa besa,
cha kwen mbidi'izh xa gast utol
te'al. 8 Le'a cuart nde ga'ap wa sa
na mzhealbe besa sian xe'a aceit
ndi'ib. 9 Le'a dub xa ben nsalea'
Eutico nsob to'o ventan piso yon
wa. Ndalen li kwen mbidi'izh
Pabl, le'a Eutico uzhebpa nyo'o
xka'al na, cha ngwadgats xa. Cha
ubixte xa ulayat xa gast ndo' yo.
Cha uxax ngwa'ixiste bexa xa, ná
le'a xa ngutla. 10 We'e le'a Pabl
ula', cha mxo'ob xa ya'a xa tso'o

Eutico, cha udi'id xa xa wa. Cha
ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—Lá izheb bega, le'a xa ndee
nbanka.
11 Le'a Pabl cha mkeagal le'aka
sa wa. Cha ule'a xa pan,
cha udawno xa besa. We'e
mbidi'izhgal xa gast ngot xe'a, cha
ncha'a xa. 12 Le'a Eutico wa nban
myo'o bexa, uzhebpa mten ladna
bexa.

Pabl uto'o Troas, ulaya' bexa gast Mileto

13 Le'a Pabl nlad ya'ndats gast
gezh Asón, cha sa we'e yo'o xa
len barco. Ta we'e le'a besa cha
uyo'o len dub barco si'il ncha'a
Asón, cha uyonkea' besa mlen
Pabl sa wa. 14 We'e mzhe'al besa
Pabl Asón wa, cha uyo'o besa len
barco wa no Pabl, ncha'be besa
gezh Mitilene. 15 Ngol stubtsa
wizh uto'o besa sa wa, utid besa
gax isla Quío, cha ulaya' besa isla
Samos stubga wizh. Cha uto'o
besa Samos, cha ulaya' besa gezh
Trogilio, cha uyo'o besa dub te'al
sa wa. Ngol stubga wizh ulaya'
besa gezh Mileto. 16 Le'a Pabl
ngen ladna ya' Jerusalén, ndontsa
naga syo'o gan no xa ncho sa wa
gal ujest Pentecostés. Ta we'e lá
nga besa gezh Éfeso, le'a Pabl lá
nlad kwen ya'yo'o Asia wa.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Éfeso

17 Le'a zha ndencho besa Mileto
wa, le'a Pabl ndi mtu'ub dub xa
ya' gezh Éfeso, ndab xa ndo' bexa
nchansu be xmen Jesús sa wa
gi'id bexa Mileto. 18 Le'a gor na
ulansea bexa wa, le'a Pabl cha
ndab ndo' bexa:
—Bego uni'íka xte'e mbin na'
idub zha uyo'o na' lat bega, gast
zha ndon ned ngwal na' Asia no
gast nat. 19 Idub tiemp ndun na'
ti'in ten Dios, ni lá yoo na' lat
bega cuent dub xa nsak. No sian
biaj uto'o nitsndo' na' tant sian
gealkwea' uti'id na', ta mbinno
bexa judio na'. 20 Parea le'a na'
na'anpa ula ndi mbidi'izhka na'
ndo' bega ta nki'in bega, no mluu
na' bega sa na nzhealbe bega no
kadga ta lid bega. 21 Mbidi'izh
na' ndo' bexa judio no ndo' bexa
na'anpa xa judio, ula'a bexa be
ta ugap nak bexa, cha yach bexa
wats Dios, cha gungea ladna bexa
Jesús Xa Nibe'e. 22 Nat le'a na'
nda Jerusalén lak nibe'e Espíritu
ten Dios, parea le'a na' ni lá iní
xta'an iti'id na' sa wa. 23 Ta na
unítsa na' le'a itea gezh na nda
na' le'a Espíritu ten Dios ndab
ndo' na' le'a be men uke'a na'
litgi'ib no sian gealkwea' iti'id na'.
24 Parea na'anpa nlach na' ta wa,
le'a guni'i xta'an gunno bexa na',
le'a na' nten ladna usando' na'
ti'in msa'a Jesús gun na', ta na
ndadi'izh na' di'izh wen ten Dios
ná xte'e uzhe'eb utsin ndanno
Dios be men.

25 ’Yá mbidi'izh na' ndo' bega
xte'e nibe'e Dios be men, parea
nat le'a na' uní le'a ni dub bega
yá na'antapa ini'í na'. 26 No
gáp na' nat le'a tal ton dub bega
xa Éfeso lá ndangea ladna Jesús,
na'anpa ke ten na' ta wa, 27 le'a na'
mbidi'izh ndo' bega itea be ta nlad
Dios ini'í bega. 28 Nat ndee list
bin bega no bla'ach bega itea be
xmen Jesús gezh Éfeso wa, lak mti
Espíritu ten Dios bega gun bega,
le'a Jesús usi'i bexa wa ten ten
xa. 29 Le'a na' uní le'a tso'o na
ikan na' sa ndee, we'e ilen pla be
men lat bega, bexa nlad gungea
ladna bega stub di'izh xa'aga. Le'a
bexa wa nak cuent dub mbee ugi'i
nlad gut be borreg. 30 No le'aka
lat bega ito'o be xabgi'i gudi'izh
ta lid le'a nak, ndontsa isankea
be xmen Jesús tso'o bexa. 31 Ta
we'e list ute bega, no lá yalad bega
xte'e mtenxe'a na' bega idub chon
li'in te'al tezhea, no nyu'no lad na'
kadga dub bega.

32 ’Nat ndo' ya'a Dios ula na'
bega, ula'ach Dios bega lak ndab

di'izh ten xa. Le'a di'izh wa gun
gan mas ige' ladna bega Dios, no
ika'a bega ta wen nsa'a Dios ndo'
itea be xmen xa. 33 No nunk
lá isa'ab lad na' ndo' med ten
bega no ni xab bega. 34 Le'a
bego uni'íka xte'eta ndi mbin na'
ti'in, ndontsa isi'i na' be ta nki'in
na' no be ta nki'in bexa uke-
seano na'. 35 Li mluu na' ndo'
bega xte'e nsabndo' gun bega ti'in,
ndontsa gakno beuna bexa uban
nak. Btse'a ladna bega ta ndab
Jesús: “Mas iten ladna xa nsa'a
ta'a, ndo' lak iten ladna xa nka'a
ta'a.”
36 Le'a gor na mtayadi'izh Pabl
ta wa, cha msaxib xa no itea
bexa, cha unab xa ula'ach Dios
bexa. 37 We'e cha uzhebpa mbi'in
itea bexa. Cha udi'id bexa gen
Pabl, cha udaw bexa chit ndo'
Pabl. 38 Uzhebpa uban myo'o
ladna bexa, geal le'a Pabl ndab
yá na'antapa ini'í bexa Pabl. Cha
ncha'ano bexa Pabl gast sa nde
barco.

21

Pabl nsea' Jerusalén

1 Le'a gor na mla'a besa bexa
Éfeso wa, cha ncha'a besa isla
Cos len barco wa. Ngot xe'a cha
uto'o besa sa wa, cha ncha'a besa
isla Rodas, cha ulaya' besa gezh
Pátara. 2 Le'a Pátara wa mzheal
besa stub barco ncha'a Fenicia.
Cha uyo'o besa len ta wa, cha
ncha'a besa. 3 Ngol gor ncha'tid
barco wa gax isla Chipre le'a ta
wa nde lad raves. Cha ulaya'
besa gast gezh Tiro ten Siria. Le'a
barco wa sian ta'a uxe'e bexa
ndo' na gezh wa. 4 Le'a sa wa
mzheal besa pla be xmen Jesús,
cha uyo'o besa lat bexa wa dub
ga'ad wizh. Le'a Espíritu ten
Dios ndabla ndo' bexa wa xta'an
yasea Pabl Jerusalén, ta we'e ndab
bexa ndo' Pabl lá ya' xa sa wa.
5 Le'a zha ngwa'a ga'ad wizh wa
cha uto'o besa sa wa. Le'a be
xabgi'i wa no be xagots ten xa
no be xme'ed xa gast to'o nitsdo'o
ngwa'no besa. Cha msaxib itea
besa ndo' yux, mbidi'izh besa ndo'
Dios. 6 Cha udi'id besa bexa, cha
uyo'o besa len barco wa. Le'a
bexa wa cha nsea'be ta lid na.
7 We'e uto'o besa Tiro, cha
ulaya' besa gezh Tolemaida. Le'a
sa wa ngwa'inidi'izh besa ndo' be
xmen Jesús, no uyo'o besa dub
wizh lat bexa wa. 8 Ngot xe'a
wa cha ncha'a besa gezh Cesarea
len barco wa. Le'a sa wa cha
ngwa' besa ta lid Julip, cha we'etsa
uyo'o besa. Le'a Julip wa dub
xa no ndadi'izh di'izh wen ten
Dios ndo' be men, no nak xa
dub ga'ad bexa na mti be apostol
Jerusalén wa. 9 Le'a xa wa ndap
dap xingots na, bexa nab. Le'a
bexa wa ndadi'izh sakndo' Dios.
10 Le'a zha na nchola besa Cesarea
pla wizh, cha ulansea dub xabgi'i
nsalea' Ágabo, xa uto'o Judea,
dub xa noga ndadi'izh sakndo'
Dios. 11 Le'a gor ulen xa wats
besa, cha ulo'o xa sinch nde len
Pabl, cha mxi xa-yá ya'axo'oka xa
no ya'a xa, cha ndab xa:

—Le'a Espíritu ten Dios ndab
le'a bexa judio bexa ndencho
Jerusalén lnde'e gunno xa ten
sinch ndee. Cha yun bexa cuent
xa ndo' ya'a bexa na'anpa xa
judio.

12 Le'a gor na mbi'ín besa ta
wa, le'a besa no bexa Cesarea cha
uyo'o rueg ndab ndo' Pabl lá ya'
Pabl Jerusalén. 13 Ná le'a Pabl
uka'ab ndab:

—¿Xta'an lba'a ndo'onno bega
na' zha, ta ndun uban nyoo lad
na'? Tal le'a Jesús nlad, le'a na'
gaaka Jerusalén, guni'i tal be men
uxi na' natal gut bexa na'.

14 Le'a besa lá ngun gan lá ya'
Pabl Jerusalén. Ta we'e mla'a
besa, ndab besa:

—Gakka-yá lak nlad Dios Xa
Nibe'e.

15 Ngol tso'o wa, cha msaxkwa'a
besa be ta go'o besa, cha ncha'be

besa Jerusalén. 16 Le'a pla
bexa Cesarea, bexa no nak xmen
Jesús, no ngwa'no besa Jerusalén.
Le'a lat bexa wa ncho dub xa
nsalea' Mnasón xa isla Chipre,
dub xa pol-lata mbingea ladna
Jesús. Le'a xa wa msa'a ta lid na
uyo'o besa Jerusalén wa.

Pabl ngwa'ina' Jacob

17 Le'a gor ulaya' besa
Jerusalén, le'a be xmen Jesús
ncho sa wa uzhebpa mten
ladnabe. 18 Le'a ngol stubtsa wizh,
le'a Pabl no iteata besa ngwa'ina'
Jacob. Le'a sa wa ndebe itea bexa
nchansu be xmen Jesús Jerusalén.
19 Le'a Pabl unidi'izh ndo' bexa,
cha usaxan Pabl ndon xkwa'a
mbidi'izh xa xte'e mbinti'in Dios
Pabl lat bexa na'anpa xa judio.
20 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li
ndab Pabl wa, cha ndab bexa le'a
Dios uzhe'eb dub Dios si'il. Cha
ndab bexa ndo' Pabl:

—Pabl, le'a go uni'íka le'a sian
mil men judio ndangea ladna
Jesús. Le'a itea bexa wa ndab ns-
abndo'ka yankea bexa ley mke'a
Moisés. 21 Parea mbi'ín bexa le'a
go nluu bexa judio ndencho lat
bexa na'anpa bexa judio, ndab go
lá yankeata bexa ley mke'a Moisés
wa. Ndab bexa le'a go nluu yá lá
kota bexa be'e be me'ed bgi'i, no
yá lá yankeata bexa be costumbr
ten beuna bexa judio. 22 ¿Nat
zha xte'e gun beuna ndontsa ini'í
bexa le'a go na'anpa li uluu ta
wa? Le'a bexa so'ónka le'a go
nsea'la, cha syakjuntka kwa'adpa
bexa wa. 23 Nat bin go ta gab besa
ndee: Le'a lat besa ndee ncho
dap xabgi'i nsabndo' gun cumplir
dub ta ndabla bexa ndo' Dios gun
bexa. 24 Nat wa'no ga bexa ta ni'i
ten Dios, cha bin bega ta utsambi'i
len lado'o bega ndo' Dios. No utix
bega be xnab usa'a bexa ndontsa
uchizh bexa gek bexa, ta na nluu
le'a bexa mbinka ta ndab bexa
ndo' Dios. We'e le'a itea be men
ini'í le'a ta mbidi'izh be men cuent
ten go wa na'anpa ta ugea. Ndi
ini'í bexa le'a go ndankeaka ley
wa.

25 'Le'a bexa na'anpa xa judio
ndangea ladna Jesús wa, mtu'ub
besa git ndo' bexa, ndab git wa
le'a bexa na'anpa juerska gun itea
be costumbr ten beuna xa judio.
Nabtsa be ta ndee unibe'e besa
gun bexa: lá gaw bexa be'al ta
nsa'a be men xnab ndo' be dios
gizhliyo, no lá gaw bexa ten no
be'al ten be man lá utsi'i ten, no lá
ugal bexa dub xa na'anpa xa ten
bexa.

Usen bexa Pabl tale ten ni'i ten Dios

26 We'e le'a Pabl cha mbi'i dap
xabgi'i wa, cha mbin bexa ta
imbi'i bexa ndo' Dios. Le'a ngol
stubtsa wizh le'a Pabl cha ngwa'
wats ni'i ten Dios, ncha'yab xa
ndo' ule'ay ná xá wizh na idub
ta imbi'i bexa wa. Le'a gal wizh
we'e, le'a idap bexa wa usa'a xnab
dubga man ndo' Dios.

27 Ná le'a wizh na yá gal dub
ga'ad wizh wa, le'a pla bexa ju-
dio bexa uto'o Asia uni'íla Pabl
wats ni'i ten Dios. Le'a bexa wa
mbin gan ngokloo be men kwa'ad
ndo' Pabl, cha usen bexa wa Pabl.
28 Uge' ndab bexa:

—¡Bego xa Israel, gokno bega
besa! Le'a xabgi'i ndee le'a xa
itea lad nkesea uluu be men, ndab
xa le'a nacion Israel no ley ten
Dios no ni'i ten Dios ndee na'anpa
nsak. Ná nat le'a xa uyo'ono pla
be men na'anpa xa judio len ni'i
ten Dios ndee, mbin bzhi'ik xa sa
umbi'i ten Dios.

29 Li ndab bexa, geal le'a bexa
uni'í Pabl len gezh Jerusalén, nke-
seano xa dub xa na'anpa xa ju-
dio, dub xa Éfeso nsalea' Trófimo.
Ta we'e mbinbe'e bexa le'a Pabl
mbi'i xa wa len ni'i ten Dios.

30 We'e le'a idub gezh men wa
ngoklobe, cha uxax ulen kwa'ad
bexa, cha usen bexa Pabl. Cha
udobxazh bexa Pabl tso'o ni'i
wa, cha uxax mtsaw bexa to'o

puert ten sa wa. 31 Ngol gor
na ndi'izh gut bexa Pabl, le'a xa
nibe'e ten be soldad wa mbi'ín le'a
bexa Jerusalén wa uzhe'eb nde-
seaxa'ach. 32 Le'a soldad nibe'e
wa cha mbi'i pla be soldad, cha
karrel ncha'be bexa gast sa ndebe
be men wa. Le'a gor na uni'í be
men wa soldad nibe'e no stapla be
soldad wa, cha yá lá iginta bexa
Pabl. 33 We'e le'a xa nibe'e ten be
soldad cha usen Pabl, cha unibe'e
xa uxii be soldad wa Pabl no top
caden. Cha unabdi'izh xa ndo'
be men ná ton xa wa no xta'an
mbin xa. 34 Ná le'a ncho bexa wa
ndab dub ta'a, no ncho bexa ndab
stubga ta'a. Uzhebpa ruid mbin
bexa, gast lá yakbe'ena soldad ta
wa. Cha unibe'e xa go'o be soldad
wa Pabl sa nde ni'i ndebe soldad
wa. 35 Le'a gor na ulaya' bexa ndo'
scaler ten ni'i wa, le'a be soldad
wa ga'ap mbi'i Pabl tant uzhe'eb
ndakloo be men wa. 36 Le'a be
men nseabe tso'o be soldad wa
uzhe'eb uge' ndab bexa:

—¡Gat xa ba'! ¡Gat xa ba'!

Pabl mtsakndo' ndo' bexa judio

37 Le'a gor na yá nsayo'ono be
soldad Pabl len ni'i wa, le'a Pabl
cha ndab ndo' soldad nibe'e wa:

—¿Syo'o gan gáp na' dub ta'a
ndo' ga?

Le'a xa wa cha uka'ab ndab:

—¿Ndadi'izh lu di'izh griego
zha? 38 ¿Na'anpa lu xa Egipto xa
li uteyono bexa nibe'e wa zha, xa
na ngwa'a ge'e no dub dap mil xa
ndut men?

39 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:

—Le'a na' ndee dub xa judio,
ngol na' gezh Tarso, dub gezh
nsak ten región Cilicia. Na'ab na'
ula'a ga gudi'izh na' ndo' be men
ba'.

40 Le'a soldad wa cha ndab:

—Le'a lu syo'oka gan li gun.

Le'a Pabl cha uso' ndo' scaler
wa, cha uxits xa ya'a xa ndo' be
men. Cha xe ute bexa, cha uní'i
Pabl di'izh hebreo, ndab xa:

22

1 —Bego bexa ltsa'a na' no bego
xa gox, bla'ach bega dub di'izh
utsakndo' na'.

2 Le'a gor na mbi'ín bexa le'a
Pabl uní'i di'izh hebreo, cha mas
xe ute bexa. Cha ndab Pabl ndo'
bexa:

3 —Le'a na' ndee xa judio. Ngol
na' Tarso gezh ten Cilicia, parea
Jerusalén ndee ngo'ol na'. Le'a
xa nsalea' Gamaliel ngok mech
ten na', mluu xa na' lakta nak
ley msa'a Dios ndo' be usan gox
polta ten beuna. Uzhebpa nlad na'
uxobgek na' ndo' Dios, lak nlad
iteanak bego uxobgek bega ndo'
Dios. 4 No xela mbinno na' be
xmen Jesús, mkwan na' xte'e gat
bexa wa. Usen na' bexa guni'i
tal xabgi'i natal xagots, cha uke'a
bexa litgi'ib. 5 Le'a ule'ay ndon
le'a nsak no bexa gox nsak gezh
ndee uni'íka le'a bexa le'a msa'a
git mbi na', ndi'izh usa na'-yá ndo'
bexa judio ncho gezh Damasco,
ndontsa isen na' be xmen Jesús
sa wa, cha goo na' bexa gast
Jerusalén ndee, cha utsaksi bexa
nakti'in bexa.

Pabl mbidi'izh xte'e mbingea ladna xa Jesús
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 'Ná le'a nes nda na' gax gezh
Damasco pa gor gawizh, we'e le'a
dub xe'a si'il ulen gibe'a uzhe'eb
uxax msula idub gangeak wats
na'. 7 Le'a na' cha ulayat ndo'
yo, cha mbín na' dub ti men ndab
ndo' na': "Saulo, Saulo, ¿xta'an
lba'ata ndaklono lu na' zha?"
8 We'e le'a na' cha unabdi'izh,
ndáp na': "¿Ton go zha, Señor?"
Le'a ti men wa cha uka'ab ndab:
"Le'a na' Jesús xa Nazaret, xa na
lba'a ndaklono lu ba'." 9 Le'a bexa
na ndano na' wa no uni'í xe'a
wa cha mzheb bexa, ná lá ngo'ón
bexa ta ndab ti men wa. 10 Le'a na'
cha ndáp: "¿Xta'an nsabndo' gun
na', Señor?" Le'a xa wa cha ndab
ndo' na': "Goste, cha wa' len gezh

Damasco. Le'a sa ba' gab bexa
xta'an nsabndo' gun lu." 11 Ná le'a
ke ten xe'a uto'o gibe'a wa le'a na'
lá yoota gan iwi'i. We'e le'a bexa
ndano na' wa usen ya'a na', mbi'i
bexa na' Damasco.
12 'Le'a gezh wa ncho dub
xabgi'i nsalea' Ananías, dub xa
uzhe'eb ga'al nso' ndo' Dios lak
nibe'e ley. Le'a itea bexa judio
ndencho gezh wa ndab le'a xa wa
uzhe'eb xa wen. 13 Le'a xa wa cha
mbi'id ina' na', ndab xa ndo' na':
"Saulo, go no nak xmen Jesucristo,
nat yakna ngusndo' ga." Cha bi
le'a gor wa, le'a na' mna'la, cha
mwi'i na' ndo' xa wa. 14 Le'a
xa cha ndab ndo' na': "Le'a Dios
ngwankea be usan gox ten beuna
wa mti ga ndontsa igondo' ga ta na
nlad Dios gun ga, no ini'í ga Jesús
xa ndon le'a wen wa, no go'ón
ga ti xa. 15 Le'a go gak dub xa
gudi'izh cuent ten xa ndo' itea be
men, gudi'izh ga be ta uni'í ga no
be ta mbi'ín ga wa. 16 Nat yá lá
kweasta ga. Goste ga, cha utalea'
ga. No ige' ladna ga Dios ndontsa
yu'u be ke ten ga."

Pabl ndab le'a Dios mtu'ub xa lat bexa na'anpa xa judio

17 'Le'a gor na mlansea na'
Jerusalén, cha ngwa'yadi'izhno
na' Dios wats ni'i ten Dios. Le'a
sa wa uní na' cuent dub ta mche'a
lad na'. 18 Ndab Dios ndo' na':
"Uxax lu, uto'o Jerusalén ndee,
le'a bexa ndee lá gungea ladna ta
gudi'izh lu cuent ten na'." 19 Le'a
na' ukab ndáp na': "Señor, le'a be
men uni'í le'a na' ngwaa itea be
ni'i sa nzhealbe beuna xa judio.
Cha mbi na' bexa ndangea ladna
go litgi'ib no udin na' bexa. 20 No
zha mbit bexa Xteb, xa mbidi'izh
di'izh ten go wa, le'a na' no nso'
sa wa. Mbinbe na' ndi wen mbit
bexa Xteb, no mlach na' be lad
nbix bexa wa." 21 Ná le'a Dios
ndab ndo' na': "Wa', le'a na'
utu'ub lu sit lat bexa na'anpa xa
judio."

Pabl ndadi'izhno xa nibe'e ten be soldad

22 Le'a be men wa nsakyo'ónka
ta ndab Pabl, parea le'a gor na
ndab Pabl le'a xa ya' lat bexa
na'anpa xa judio, cha ngokloo
bexa, usaxan bexa uge' ndab
bexa:
—¡Gat xa ba'! ¡Le'a xa lá nsab-
ndo' ibanta!
23 Le'a bexa uzhe'eb ndebezhat,
no ngobi bexa xab bexa, no ngo
bexa yo ga'ap tant ndakloo bexa.
24 Ta we'e le'a soldad nibe'e wa
cha ndab ndo' be soldad wa:
—Bi'i bega Pabl len ni'i, cha
udin bega xa, ndontsa gab xa ná
xta'an lita ndakloo be men ndo'
xa.
25 Ná gor na mxi bexa Pabl, le'a
sa wa no nso' dub soldad nibe'e
dub gayo'o soldad. Le'a Pabl cha
ndab ndo' xa:
—¿Nibe'e ley kin bega dub xa
Roma zha, gor na biseata ini'í
bega ti ndap xa ke zha?
26 Le'a gor na mbi'ín xa ta wa,
le'a xa cha ngwa'yab-a ndo' sol-
dad mas nibe'e wa, ndab xa:
—¿Xte'e gun go zha? Le'a
xabgi'i ba' xa Roma.
27 We'e le'a soldad nibe'e wa cha
ulen wats Pabl, cha unabdi'izh xa
ndab xa:
—¿Ta ugeaka xa Roma lu zha?
Le'a Pabl cha ndab:
—Na' xa Romaka.
28 Le'a xa nibe'e wa cha ndab:
—Le'a na' sian med utix
ndontsa uyo'o gan nak na' xa
Roma.
Le'a Pabl uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee zha ngolta na'
nakla na' xa Roma.
29 We'e le'a be soldad na ndi'izh
igin Pabl wa cha mla'a xa. No
xa mas nibe'e ten be soldad wa
mzheb ta na li mxi xa Pabl, le'a
Pabl dub xa Roma.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa nibe'e ten bexa judio

30 Ngol stubtsa wizh, le'a xa
nibe'e ten be soldad wa nlad ini'í
ná xá ke na nsake bexa judio Pabl.
Cha mxa'ak xa caden nchii Pabl

wa. Cha unibe'e xa izhealbe be
ule'ay nibe'e no iteata bexa judio
nsak. Cha ulo'o xa Pabl, mbi'i xa
Pabl ndo' bexa judio nibe'e wa.

23

1 We'e le'a Pabl ndon ga'al nwi'i
ndo' bexa wa, ndab Pabl:
—Bego nak beuna xa Israel, le'a
na' gast len lado'o na' uní na' le'a
na' le'aka nso' ndo' Dios gast wizh
nat.
2 Le'a Ananías xa nak ule'ay
ndon le'a nsak cha unibe'e ndo'
bexa nde gax wats Pabl kichya'a
to'o Pabl. 3 We'e le'a Pabl cha
ndab ndo' Ananías:
—¡Dios utsaksi ga, le'a ga
cuenttsa dub xa wen nluu! Nsob
ga sa ba' gab ga naga le'a nak ta
mbin na' lak nibe'e ley, ná unibe'e
ga ndi utichya'a bexa to'o na', dub
ta na'anpa nibe'e ley wa.
4 Le'a bexa nde wats Pabl cha
ndab ndo' Pabl:
—¿Ndo' ule'ay ndon le'a nsak
ten Dios lba'a kwea' ní'i lu zha?
5 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:
—Bego nak beuna xa Israel,
le'a na' lá iní ti ule'ay ndon le'a
nsak xa ba'. Le'a di'izh ten Dios
nkeani'i ndab-a na'anpa kwea'
iní'i beuna ndo' dub xa nakti'in.
6 We'e le'a Pabl cha mna' le'a
pla bexa wa bexa partid saduceo,
ná le'a stapla bexa wa bexa partid
fariseo. We'e cha uge' ndab Pabl:
—Bego nak beuna xa Israel, le'a
na' xa fariseo xin bexa fariseo.
Nso' na' ndo' bega nat geal ta na
ndangea lad na' le'a Dios ixiste
bexa ngutla.
7 Le'a gor na li ndab Pabl, le'a
bexa fariseo wa no bexa saduceo
usaxan nyoto'obe. Cha myak top
partid bexa wa, 8 geal le'a bexa
saduceo ndangea ladna le'a bexa
ngutla yá na'antapa ibanbe. No
ndangea ladna bexa na'anpa ncho
angel ni xbi men. Parea le'a bexa
fariseo ndangea ladna le'a bexa
ngutla wa ibanka, no ncho angel
no ncho xbi men. 9 We'e le'a
itea bexa wa nbezhat ní'ibe. Le'a
pla be mech ten ley bexa fariseo
ngwaso' ndab:
—Le'a xabgi'i ndee na'an xta'an
dub ta ugap ngun. Tal dub xbi
men natal dub angel uní'i ndo'
xa, le'a beuna lá nsabndo' uka ta
ndun Dios.
10 Ná le'a ta na tant dub utey-
oto'o bexa wa, le'a soldad nibe'e
wa nzheb ncha'a bexa usu Pabl.
Ta we'e unibe'e xa yate be soldad
sa wa ko'o bexa Pabl, cha go'o
bexa xa le'aka len ni'i ten be
soldad wa.
11 Ngol te'al wa le'a Jesús
mlundo' ndo' Pabl, ndab xa:
—Pabl, lá yu'ta ladna lu.
Lak mbidi'izh lu di'izh ten
na' Jerusalén ndee, li nsabndo'
gudi'izh lu-yá gezh Roma.

Bexa judio mbidi'izh xte'e gut bexa Pabl

12 Le'a ngot xe'a wa le'a ncho
bexa judio dubtsa mbidi'izh, ndab
bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Nsobwi'i Dios le'a beuna ni
lá gaw, no ni nits lá goo beuna,
gastka gor gut beuna Pabl.
13 Le'a bexa na li mbidi'izh
gut Pabl wa masla dub top ga'al.
14 Cha ngwa'be bexa ndo' be
ule'ay nibe'e no ndo' bexa gox
nsak, ndab bexa:
—Le'a besa mbidi'izh ndo' Dios
lá gaw besa gastka gor gut besa
Pabl. 15 Nat le'a bego no iteata
bexa judio nsak, gud bego ndo'
xa nibe'e ten soldad wa le'a bega
mas koxnes cuent ten Pabl. Unab
bega ndo' xa wa ilenno Pabl sa
nzhealbe bega wa ge'a. Le'a besa
cha gut Pabl nes ncha'a xa sa wa.
16 Ná le'a dub xme'ed bsan Pabl
mbi'ín xte'e mbidi'izh bexa wa.
Cha ngwa' me'ed sa ndebe be
soldad wa, ngwa'yab me'ed ta wa
ndo' Pabl. 17 Le'a Pabl cha utezh
dub soldad nibe'e dub gayo'o sol-
dad, cha ndab xa ndo' xa wa:
—Bi'i ga me'ed ndee ndo' xa
nibe'e ga wa, le'a me'ed ndee
ndap dub ta'a gab me'ed ndo' xa
wa.

18 Le'a soldad wa cha mbi'i
me'ed ndo' xa nibe'e wa, ndab xa:
—Le'a Pabl xa nkea litgi'ib
utezh na', unab xa goo na' me'ed
ndee ndo' go. Le'a me'ed ndap
dub ta'a gab me'ed ndo' ga.
19 Le'a xa nibe'e wa cha usen
ya'a me'ed wa, cha mbi'i xa me'ed
dub lad, cha ndab xa:
—¿Xta'an gab lu ndo' na' zha?
20 Le'a me'ed cha ndab:
—Le'a bexa judio mbidi'izhbe
inab ndo' go go'o ga Pabl ge'a sa
nzhealbe bexa. Gab bexa ndo' go
le'a bexa mas nlad koxnes cuent
ten Pabl. 21 Parea lá gungea ladna
go ta wa, le'a masla top ga'al bexa
wa xga'ach nde nes. Le'a bexa
wa ndab Dios nsobwi'i le'a bexa
lá gaw, no lá goo nits gastka gor
gut bexa Pabl. Nat le'a bexa list
ndebe ná xte'etsa gab go.
22 We'e le'a xa nibe'e wa ndab
ndo' me'ed:
—Nat bya'. Na'an ton ndo' ná
gudi'izh lu ti ndab lu ta wa ndo'
na'.

Xa nibe'e be soldad mtu'ub Pabl ndo' Félix

23 Le'a xa nibe'e be soldad
cha utezh top soldad nibe'e dub
gayo'oga be soldad. Cha unibe'e
xa ndo' itop bexa wa:
—Bin list bega top gayo'o soldad
xa isea ndats na, no chon ga'al
ncho ti'i bexa isob tso'o way, no
top gayo'o xa go'o be lanza. Le'a
gal gor nkea uge'a gor te'al, cha
ya'be bego gezh Cesarea. 24 No
bsaxkwa'a bega dub way isob Pabl
tso'o na. No bla'ach bega Pabl, bi'i
bega xa gast Cesarea ndo' Félix xa
nibe'e, ndontsa na'an xta'an yasea
xa.
25 Cha no dub git msa'a xa ndo'
itop be soldad wa. Le'a ta wa
lnde'e ndab:

26 “Na' Claudio Lisias nidi'izh
na' ndo' go, Félix, xa nibe'e idub
sa ndee. 27 Le'a bexa judio usen
Pabl ndi'izh gut bexa xa. Ná
le'a gor na mbín na' le'a xa xa
Roma, cha ngwaa ulat na' xa no
be soldad. 28 Le'a na' nlad iní
na' xá ke na nsake bexa wa xa,
ta we'e mbí na' xa ndo' bexa
nibe'e ten bexa wa. 29 Cha uní
na' le'a-yá ke tentsa ta nibe'e ley
ten bexa judio wa. Le'a Pabl
ni dub ke ta nibe'e gat xa ni
ta nibe'e ikea xa litgi'ib lá ndap
xa. 30 Ná le'a na' mbín le'a
bexa judio mbidi'izhlabe xte'e
gut bexa xa, ta we'e mtu'ub na'
xa ndo' go. No ndáp na' ndo'
bexa nsake xa, ya'yab bexa ndo'
go ná xta'an mbin xa.”

31 Le'a be soldad wa cha mbin
lak ndab xa nibe'e wa, ngol gor
te'al wa mbi'i bexa Pabl gast gezh
Antípatris. 32 Le'a gor ngot xe'a
wa, le'a be soldad ncha'be ndats
na wa myachbe le'aka Jerusalén
sa ndebe bexa wa. Le'a bexa
ndi'ib tso'o way wa ncha'ano Pabl
gezh Cesarea. 33 Le'a gor na ulaya'
bexa Cesarea, cha msa'a bexa git
wa ndo' Félix, no myun bexa
cuent Pabl. 34 We'e cha mbi'il
Félix git wa, cha unabdi'izh xa
ndo' Pabl ná pa nak lazh Pabl.
Ndab Pabl le'a xa xa Cilicia. Le'a
gor na mbi'ín Félix ta wa, 35 cha
ndab xa ndo' Pabl:
—Le'a na' sonka ta gab lu gor
ilen bexa nsake lu wa.
Cha ndab xa ndo' be soldad
uke'a bexa Pabl len litgi'ib, sa
ngok lid Herodes xa unibe'e mas
polta wa.

24

Bexa judio msake Pabl ndo' Félix

1 Le'a ngol sga'ay wizh ulaya'
Ananías ule'ay ndon le'a nsak, no
pla bexa gox nsak ten bexa judio,
no dub xa nsalea' Tértulo dub xa
ntsid ley. Le'a itea bexa ndee wa
ulaya' ndo' Félix, usake bexa Pabl.
2 Le'a gor ulenno be soldad Pabl,
le'a Tértulo usaxan ndadi'izh ndo'
Félix, nsake xa Pabl ndab xa:

—Félix, uzhebpa wen nibe'e go
sa ndee, ta we'e wen ndebe besa
no le'aka nak itea be ta'a. 3 Idub
tiemp no itea lad nsa'a besa xno
ndo' go Félix idub ncho ladna
besa. 4 Le'a na' lá nlad koo
tiemp ten ga, parea le'a nat ina'ab
na' go'ón ga ta gudi'izh besa dub
xla'altsa. 5 Le'a besa ngwa'izheal
le'a Pabl ndee uzhebpa ugap
ndun, le'a xa nchealuyo bexa ju-
dio idub ndo' gizhliyo. No le'a
xa nak dub xa nsak ten partid
ten bexa nsalea' nazareno. 6 No
ndi'izh gun bzhi'ik xa ni'i ten Dios,
ta we'e usen besa xa, nlad besa
gunno besa xa lak nibe'e ley ten
besa. 7 Ná le'a Lisias xa nibe'e
be soldad wa cha ulen lat besa,
cha lajuers mlat xa Pabl ndo' besa.
8 Cha ndab xa usake besa Pabl
ndo' go sa ndee. Nat tal inabdi'izh
go ndo' xa, ini'í go le'a itea ta
nsake besa xa ta ugeaka.

Pabl ntsakndo' ndo' Félix xa nibe'e

9 Le'a bexa judio wa dubtsa
ndab le'a ta wa ta ugeaka. 10 Ná
le'a Félix cha mbin sein ndo' Pabl
iní'i Pabl. Le'a Pabl cha ndab:

—Le'a na' uní le'a go kwenla
nak juez ten idub sa ndee, ta we'e
nten lad na' utsakndo' na' ndo'
ga. 11 Tal le'a go koxnes-a, le'a
go szheal le'a pa msa tibtop wizh
ngwaa na' Jerusalén ngwankea
na' Dios. 12 Le'a bexa ba' na'anpa
ini'í masa ton dub men uteyoto'o
besa. No ni lá ngun na' dub ta gun
le'a be men gaklono na', ni tale
ten ni'i ten Dios, no ni len be ni'i
sa nzhealbe bexa judio, no ni len
gezh wa. 13 No ni dub ta'a li nsake
bexa ba' na', lá gun bexa gan uluu
le'a-yá ta ugea. 14 Ta ugeaka le'a
na' ndankea Dios xa na ngwankea
be usan gox polta ten besa, no
ndankea na' nes ten Jesús. Le'a
bexa ndee ndab le'a ta wa na'anpa
le'a nak, parea le'a na' nxobgek
ndo' itea be di'izh ten Dios, ta
mke'a Moisés nsea bexa mbidi'izh
sakndo' Dios. 15 No ndangea lad
na' lak ndangea ladna bexa ndee,
le'a Dios ixiste bexa ngutla, tal
bexa wen natal bexa ugap. 16 Ta
we'e uzhebpa ndun na' juers utsin
gak na' ndo' Dios no ndo' be men.

17 ’Le'a na' sian li'in
ngwa'ukesea be gezh sit, ná nat
nsea na' Jerusalén ndontsa usa
na' med ndo' bexa uban nak no
usa na' man xnab ndo' Dios sa
wa. 18 Ná ndalen ndun na' be ta
wa, gor na mbinla na' ta msambi'i
na' ndo' Dios, we'e le'a pla bexa
judio bexa Asia uni'íla na' wats
ni'i ten Dios wa. Le'a wats na' wa
ni lid kwa'ad men ndebe, no ni
na'anpa ndakloo be men. 19 Le'a
bexa wa nsabndo' gidyab-a ndo'
ga, tal bexa ndap ta nsake bexa
na'. 20 Ná tal gab bexa ndee tal le'a
bexa ngwa'izheal le'a na' ndun
ta lid le'a nak, gor na uso' na'
ndo' bexa wa. 21 Nabtsa syo'o gan
usake bexa na' ta na uge' uní'i
na' ndo' bexa wa, ndáp na' le'a
na' nso' ndo' bexa wa geal ta na
ndangea lad na' le'a Dios ixiste
bexa ngutla.

22 Le'a Félix yá uni'íla cuent
ten nes ten Jesús, ta we'e gor na
mbi'ín xa ta wa, cha ndab xa:

—Uni ta ndee. Ilentsa Lisias,
we'e gun na' regl cuent ten bega.

23 Cha unibe'e Félix ndo' soldad
nibe'e wa ikeanyaw Pabl, parea
ula'a xa ikesea Pabl len ni'i wa, no
ula'a xa tal be ltsa'a xa ya'ina' xa
no gakno bexa xa.

Pabl ukeanyaw top li'in Cesarea

24 Le'a ngol stapla wizh wa le'a
Félix no Drusila, xa judio xagots
ten xa, ulaya'gal sa wa. Le'a Félix
cha unibe'e go'o be soldad Pabl sa
nsob Félix. We'e cha mbi'ín bexa
ta mbidi'izh Pabl ná xte'e ndangea
ladna men Jesucristo. 25 Ná le'a
gor na mbidi'izh Pabl xte'e nlad
Dios gun be men, no xte'e lá
nsabndo' gun be men sbe'en ta
nladtsa na, no xte'e yoo dub wizh

le'a Dios le'a gab ná ton ndap ke,
we'e le'a Félix cha mzheb, cha
ndab xa ndo' Pabl:
—Nat bya'. Le'a wizh na ulat na'
wa, le'a na' sbe'ezhkagal lu.
26 Tso'o wa nlad Félix le'a Pabl
usa'a med ndontsa ula'a xa Pabl,
ta we'e sian biaj utezh xa Pabl
gudi'izhno xa Pabl. 27 Ngok top
li'in le'a Félix mto'o sa wa. Cha uy-
atsob dub xa nsalea' Porcio Festo.
Ná le'a Félix nlad wen ya'an ndo'
bexa judio wa, ta we'e lá igo'o xa
Pabl sa nkeanyaw Pabl.

25

Pabl uso' ndo' Festo

1 Ngok chon wizh nak Festo xa
nibe'e sa wa, cha uto'o xa Cesarea
ncha'a xa Jerusalén. 2 Le'a sa
wa le'a be ule'ay nibe'e no bexa
judio mas nsak wa msake Pabl
ndo' Festo. No unab bexa ndo'
Festo, 3 ndab bexa gun Festo lak
nlad bexa, inibe'e xa gi'id Pabl
Jerusalén. Ná le'a bexa nlad gut
Pabl nes wa. 4 Le'a Festo uka'ab
ndab ndo' bexa:
—Le'a na' stapla wizh ndee
yach Cesarea, sa na nkeanyaw
Pabl. 5 Le'a bexa nibe'e ten bego
ba' syo'o gan no isea sa wa. Cha
sa we'e usake bexa Pabl, tal ncho
xta'an ta ugap mbin xa.
6 Le'a Festo uyo'o Jerusalén pa
sxo'on nate sti'i wizh, cha my-
ach xa le'aka Cesarea. Le'a ngol
stubtsa wizh le'a xa usob sa ndun
xa ti'in, cha unibe'e xa gi'idno
bexa Pabl sa wa. 7 Le'a gor uyo'o
Pabl sa wa le'a bexa judio na
uto'o Jerusalén wa myaklo wats
Pabl. Cha msake bexa Pabl sian
be ta'a uzhebpa ugap. Ná le'a
bexa lá ngun gan uluu le'a ta wa
ta ugeaka. 8 We'e le'a Pabl cha
mtsakndo', ndab xa:
—Na' na'an xta'an dub ta ugap
ngun, dub ta lá nibe'e ley ten besa
xa judio. Ni ndo' ni'i ten Dios ni
ndo' César xa nibe'e Roma na'an
xta'an ngun na'.
9 Ná le'a Festo nlad wen ya'an
ndo' bexa judio, ta we'e cha un-
abdi'izh xa ndo' Pabl, ndab xa:
—¿Nlad lu ya' lu Jerusalén,
ndontsa sa we'e gun na' regl cuent
ten lu zha?
10 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:
—Nat nso' na' ndo' go, xa ndun
ti'in ten César, sa na nsabndo' gak
regl cuent ten na'. Le'a go uni'íka
le'a na' na'an xta'an dub ta ugap
ngunno bexa judio. 11 Ná tal na'
mbin dub ta nsabndo' gat na', na'
na'anpa gáp lá gut bega na'. Ná
le'a be ta ndab bexa ba' na'anpa ta
ugea, ta we'e na'an ton nsabndo'
yun cuent na' ndo' ya'a bexa ba'.
Nat na'ab na' ndo' ga le'a César
gun regl cuent ten na'.
12 We'e le'a Festo cha
mbidi'izhno be xmen na, ná xte'e
nsabndo' gun xa. Cha ndab xa
ndo' Pabl:
—Le'a lu unab le'a César gun
regl cuent ten lu, ta we'e ndo'
César ya' lu.

Festo mbidi'izhno Agripa cuent ten Pabl

13 Ngok stapla wizh le'a rey
Agripa xa nibe'e wa no bsan
xa Berenice ulaya' Cesarea,
ngwa'ina' Festo. 14 Le'a zha na
nchola bexa sa wa sian wizh, le'a
Festo cha mbidi'izh cuent ten Pabl
ndo' Agripa, ndab xa:
—Le'a sa ndee naxncho dub
xabgi'i mcha'anko Félix litgi'ib.
15 Le'a zha ngwaa na' Jerusalén
le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox
nsak ten bexa judio unab ndo' na'
inibe'e na' gat xa wa. 16 Le'a na'
cha ukab le'a ley ten Roma nibe'e
le'a dub xa ndap ke nsabndo' iso'
ndo' bexa nsake xa wa, ndontsa
utsakndo' xa. Le'a ley na'anpa
nibe'e gat dub men tal lid ned gun
bexa ta wa. 17 We'e le'a wizh na
ulen bexa sa ndee, cha uxax bi
le'a ngottsa xe'a wa cha uso'ob
na' sa ndun na' ti'in, cha unibe'e
na' gi'id xabgi'i wa. 18 Ná le'a
ngol gor na ndebe bexa nsake xa

wa, le'a bexa na'anpa usake xa
lak ndanbe'e na'. 19 Le'a bexa ndi
nsake xa cuent tentsa lak ndankea
bexa Dios, no cuent ten dub xa
ngut usalea' Jesús, ná le'a Pabl
ndab le'a xa wa nban. 20 Le'a
na' lá iní xte'e koxnes na' ta wa,
cha unabdi'izh na' ndo' Pabl naga
nlad Pabl ya' Jerusalén, ndontsa
sa we'e itatso' xte'e nak be ta wa.
21 Ná le'a Pabl ndi unab ya' ndo'
César Augusto. Ta we'e unibe'e
na' litsa nkeanyaw xa gast gal zha
utu'ub na' xa ndo' César.

22 We'e le'a Agripa cha ndab
ndo' Festo:

—Na' no nlad gon xta'an
ndadi'izh xa wa.

Le'a Festo cha uka'ab ndab:

—Ge'a go'ón lu ta gab xa.

23 Ngok stubtsa wizh, le'a Agripa
no Berenice ulaya' sa wa, nak
bexa be lad uyap nsak. Cha uyo'o
bexa len dub cuart si'il no bexa
nibe'e ten soldad no bexa nsak
ncho Cesarea wa. We'e le'a Festo
cha unibe'e gi'id Pabl. 24 Cha ndab
Festo ndo' bexa nde sa wa:

—Go rey Agripa nsea bego
mzhealbe beuna sa ndee, le'a ta
ndee Pabl. Le'a xa ndee xa na
kwa'ad bexa judio nsake ndo' na'
gezh Jerusalén no Cesarea ndee,
ndab bexa le'a xa nsabndo' gat.
25 Ná le'a na' ndee nsak le'a xa
na'an xta'an dub ta nsabndo' gat
xa ngun xa. Parea le'a xa ba'
le'aka unab gun César Augusto
regl cuent ten xa, ta we'e mbinbe
na' utu'ub na' xa ndo' César. 26 Ná
le'a na' lá ndap xta'an uke'a na'
ndo' git utu'ubno na' xa ndo'
César wa. Ta we'e ulatso' na' xa
ndo' go rey Agripa no ndo' iteata
bego, ndontsa gor na itayadi'izh
beuna cuent ten xa ba', le'a na'
yá ndap ta uke'a na' ndo' git
wa. 27 Nsak na' na'anpa le'a nak
utu'ub na' dub xa nkea litgi'ib
ndo' César ni lá gáp na' xá ke na
nsake bexa xa.

26

Pabl mtsakndo' ndo' Agripa

1 We'e le'a Agripa cha ndab ndo'
Pabl:

—Sak utsakndo' lu nat.

Le'a Pabl uxits ya'a na, cha
lnde'e ndab xa:

2 —Rey Agripa, na' nten ladna
gudi'izh na' ndo' go, ndontsa ut-
sakndo' na' ndo' itea be ta na li
nsake bexa judio wa na'. 3 Le'a
go nchando' itea be costumbr
ten besa xa judio wa nsea be
ta ndadi'izh besa wa. Ta we'e
na'ab na' ndo' ga ula'ach ga xta'an
gudi'izh na'.

4 ’Le'a itea bexa judio uni'í xte'e
uyo'o na' lat bexa lazh na' no
Jerusalén idub tuzhta na'. 5 Le'a
bexa uni'í, no syo'o gan gab bexa
le'a na' ndee no ngok xa fariseo,
bexa na mas ndankea ley ten Dios
ndo' iteata bexa judio. 6 Le'a na'
ndangea ladna le'a Dios sunka ta
ndab xa ndo' be usan gox polta
ten besa, ixiste Dios bexa ngutla.
Ke we'e nat nso' na' ndo' go.
7 No liga le'a itea bexa isatibtop
xkwa'a bexa Israel wa ndangea
ladna ta wa, bexa ndankea Dios
te'al tezhea. Rey Agripa, ke we'e
nsake bexa judio wa na'. 8 ¿Xta'an
lá ndangea ladna bega le'a Dios
nxiste bexa ngutla zha?

9 ’Le'a na' polta no mbinbe'e
le'a na' nsabndo' utsaksi be xmen
Jesús xa Nazaret wa. 10 Le'a
ta wa ta mbin na' Jerusalén wa.
Nsea permis ten be ule'ay nibe'e
mkiko'o na' kwa'ad be xmen Jesús
wa litgi'ib. Nsea gor na mbit be
men bexa wa, le'a na' no nsak
ladna ta wa. 11 Ukesea na' itea
be ni'i sa nzhealbe bexa judio,
cha mtsaksi na' be xmen Jesús sa
wa, ndontsa ula'a bexa ta ndan-
gea ladna bexa Jesús. Tant dub
ngokloo na' ndo' bexa wa, le'a na'
ukesankea tso'o bexa gast be gezh
sit.

Pabl mbidi'izh xte'e mbingea ladna Jesús
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 ’Ti'in we'e ngwalo na' permis
ten be ule'ay nibe'e, cha mtu'ub
bexa na' gezh Damasco. 13 Rey
Agripa, le'a nes nda na' pa gawizh
uní na' dub xe'a uto'o gibe'a, mas
uzhe'eb nsu ndo' xe'a wizh. Le'a
ta wa msu gangeak wats na' no
wats bexa ndano na' wa. 14 Cha
iteanak besa ulayat ndo' yo. Cha
mbín na' dub ti men uní'i di'izh
hebreo, ndab xa: “Saulo, Saulo,
¿xta'an lba'ata ugap ndanno lu
na' zha? Lu ntsaksi le'aka le'a lu
cuent dub ngon nke'a patad ndo'
bar ncheb xa ma.” 15 Le'a na' cha
ndáp: “¿Ná ton go zha, Señor?”
Le'a xa wa cha ndab: “Le'a na'
Jesús, xa na lba'a ndaklono lu ba'.
16 Nat goste, le'a na' mlundo' ndo'
lu ndontsa gun lu ti'in ten na',
gudi'izh lu be ta uni'í lu nat ndee
no be ta ti'i ulu na' ndo' lu. 17 Le'a
na' utu'ub lu ndo' bexa judio no
ndo' bexa na'anpa xa judio. Le'a
na' lá ula ni dub bexa wa na'anpa
ugap gunno lu. 18 Ndi gudi'izh lu
di'izh ten na' ndo' bexa, ndontsa
ya'al ndo' bexa no ito'o bexa sa
ukaw, cha ilen bexa ndo' xe'a.
Li ndontsa ula'a bexa wa nes ten
maxu'u, cha ndi isen bexa nes ten
Dios. Le'a bexa ige' ladna na', cha
yu'u be ke ten bexa, no gak bexa
be xmen Dios.”

Pabl mbin ta ndab Jesús

19 ’Ta we'e, rey Agripa, le'a na'
mbinka ta li uní'i Dios ndo' na'
wa. 20 Ned lak mbidi'izh na' ndo'
bexa ndencho Damasco wa. Ndáp
na' ndo' bexa wa ula'a bexa be ta
ugap nak bexa, cha ndi yach bexa
wats Dios, no gun bexa ta wen, ta
uluu le'a bexa mla'aka be ta ugap
nak bexa. Tso'o wa mbidi'izhga
na' ndo' bexa Jerusalén, no ndo'
bexa ndencho idub Judea, no ndo'
bexa na'anpa xa judio. 21 Ke
we'etsa usen bexa judio na' tale
ten ni'i ten Dios, cha ndi'izh gut
bexa na'. 22 Ná le'a Dios nda-
kno na', ta we'e nso' na' gast
gor nat, ndadi'izh na' di'izh ten
Dios ndo' bexa nsak no ndo' bexa
na'anpa nsak. Le'a na' ndadi'izh
laktsa mke'a be profet no Moisés,
polta ndab bexa xte'e nak ta yoo.
23 Ndab bexa le'a xa utu'ub Dios
wa nsabndo' ini'í sian gealkwea'
no gat xa. We'e le'a xa ndon ned
iban ndo' gealgut, ndontsa uluu
xa xe'a ten Dios ndo' bexa judio
no ndo' bexa na'anpa xa judio.

Pabl nlad gungea ladna Agripa Jesús

24 Le'a gor na li ndab Pabl, le'a
Festo cha uge' ndab:
—¡Le'a lu xa tont, Pabl! Tant
mtsid lu gast myak tont lu.
25 Ná le'a Pabl uka'ab ndab ndo'
Festo:
—Na' na'anpa xa tont, Festo.
Le'a ta na ndadi'izh na' ndee wa
ta ugeaka no le'aka nak-a. 26 Le'a
rey Agripa ba' nchando' itea be
ta ndee, ta we'e lá nyu' lad na'
li ndadi'izh na' ndo' xa. Na' uní
le'a xa noka uni'í be ta ndáp na'
wa, le'a-yá na'anpa ngak dub sa
xga'ach.
27 Cha ndab Pabl ndo' Agripa:
—Go rey Agripa, ¿ndangea
ladna ga ta mke'a bexa mbidi'izh
sakndo' Dios wa zha? Na' uní le'a
go ndangeaka ladna-yá.
28 Le'a rey Agripa cha uka'ab
ndab ndo' Pabl:
—¿Nsak lu zha le'a tuzhtsa
tiemp gun lu gan no na' gak xmen
Cristo?
29 Le'a Pabl ndab:
—Tal tuzhtsa tiemp natal
kwen-a, le'a na' na'ab ndo' Dios
le'a go no itea bexa ndeyo'ón ta
ndáp na' ndee nat wa, gak bega
xmen Cristo, lakka nak na' ndee.
Parea lá nlad na' le'a bega no yaa
caden ndee.
30 Le'a gor na mtayadi'izh Pabl
ta wa, cha uso' rey Agripa no Festo
nsea Berenice no itea bexa nde
sa wa. 31 Cha utate bexa dub lad

mbidi'izh bexa, ndab bexa ndo'
ltsa'a xa:
—Le'a xa ba' na'an xta'an ngun
dub ta nsabndo' gat xa, ni lá
nsabndo' ikea xa litgi'ib.
32 Le'a Agripa ndab ndo' Festo:
—Syo'oka gan ito'o Pabl, taltsa
xa lá inab gun César regl cuent ten
xa.

27

Pabl ncha'a Roma

1 Ngol gor le'a bexa wa
mbidi'izh ya'be besa Italia len
dub barco, cha myak cuent Pabl
no stapla bexa nkea litgi'ib wa
ndo' xa nsalea' Julio, dub soldad
nibe'e dub gayo'o soldad, bexa
ten partid nsalea' Augusta. 2 Cha
uyo'o besa len dub barco si'il
uto'o gezh Adramitio ncha'a-yá be
gezh ten Asia. No ncha'ano besa
dub xa nsalea' Aristarco, xa gezh
Tesalónica ten Macedonia. 3 Ngok
stub wizh ulaya' besa gezh Sidón.
Le'a sa wa le'a Julio utsin mbin
ndo' Pabl, mla'a xa ngwa'ina'
Pabl be amig ten Pabl, ndontsa
usa'a bexa be ta nki'in Pabl. 4 Cha
ncha'agal besa len barco, cha utid
besa lad sa nde isla Chipre, sa
na xe nde mbi, le'a mbi nsa'ab
ndo' nits wa ndi lad ndo' besa
nlen. 5 Cha utid besa gax to'o yo
sa nde be región nsalea' Cilicia
no Panfilia. Cha ulaya' besa gast
Mira, gezh ten Licia.
6 Le'a sa wa le'a Julio mzheal
stub barco uto'o gezh Alejandría,
ncha'a-yá Italia sa nde Roma. Cha
uyo'o besa len barco wa, cha
ncha'a besa. 7 Le'a mbi wa bi lika
nlen lad ndo' besa, ta we'e sta-
plata wizh cha'aw usea barco wa
ndo' nitsdo'o, no uzhebpa juert
mbin bexa gan utid barco gax
gezh Gnido. Cha utid besa gax
sa nsalea' Salmón, dub lad sa
nde isla Creta sa na xe nde mbi.
8 Uzhebpa bid mtse'a bexa barco
ncha'tid-a gax to'o yo isla Creta,
gast ulaya' besa dub sa nsalea' Sa
Wen Nbe Barco, gax gezh Lasea.
9 Uzhe'eb kwen nso'la besa
nes, le'a zha wa mas nsayal gax
tiemp mas nxo'on mbi, zha na
uzhe'eb rages iseata barco wa
ndo' nitsdo'o. Ta we'e le'a Pabl
ndab ndo' bexa wa:
10 —Bla'ach bega, le'a na' nsak
le'a tal beuna ika'an sa ndee
uzhebpa rages gak perdid barco
ndee no be ta no'o-yá no gast
beuna rages gat.
11 Ná le'a soldad nibe'e wa
na'anpa ula'ach ta ndab Pabl wa,
ndi mas mla'ach xa di'izh ten
xwan barco no xa ntse'a barco wa.
12 Le'a sa wa ni lid wen kwe barco
wa tiemp nxo'on mbi. We'e le'a
kwa'ad bexa wa mbidi'izh itate
besa sa wa, gun bexa preb ná
lid slaya' barco wa Fenice, stub
gezh ten Creta, dub sa mas xe nde
mbi. Ndab bexa kweas besa sa
wa ndalen itid tiemp li nxo'on mbi
wa.

Dub mbi si'il ulen ndo' nitsdo'o

13 Tso'o wa le'a mbi wa usaxan
ndidoma nlen lad sur, ta we'e
mbinbe'e bexa le'a besa syo'o gan
ilaya' gezh Fenice lakka mbidi'izh
bexa. Cha uto'o besa sa wa,
ncha'tid besa gax to'o yo isla
Creta wa. 14 Parea cha ndi ulen
dub mbi si'il ndi lad noreste.
15 Cha usaxan-a ndo'o-yá barco,
ta na lá ngun bexa gan isen
nsa'ab bexa barco laktsa ncha'a
besa wa, cha ndi mla'a bexa
mbi'i mbi-yá. 16 Utid besa gax
dub isla tuzh nsalea' Clauda, lad
ndidoma nxo'on mbi. Le'a sa
wa uzhebpa bid mbin besa gan
mxa'ap besa barco tuzh ndo' ná
si'il wa. 17 Tso'o na mxa'ap
bexa-yá, cha ulo bexa do'o uta'a
las barco si'il ndontsa mas masis
gak-a. Le'a bexa nzheb ya'cho'o
barco wa ndo' yux len nits wa
sa nsalea' Sirte. Ta we'e uxe'e
bexa lad ten barco wa, cha mla'a
bexa mbi'i mbi-yá. 18 Ngot xe'a
wa le'a mbi wa bi lika uzhebpa
nxo'on, cha usaxan bexa ntsa'ab

bexa be ta no'o barco wa ndo'
nitsdo'o ndontsa ixax-a. 19 Ngol
wizh yon cha usen besa pla be
ta'a ndanti'in bexa ntse'a bexa
barco wa, cha udabi besa-yá ndo'
nitsdo'o. 20 Sian wizh lá ina'ta
besa xe'a wizh ni be mbeal ndi'ib
gibe'a ba', no lita uzhe'eb nxo'on
mbi si'il wa. Cha mbinbe'e besa
le'a besa ga gatka.

21 Le'a besa kwen ni lá ngaw, ta
we'e ngol gor le'a Pabl cha uso',
cha ndab Pabl ndo' itea besa:

—Wenkata ngo'ón bega ta li
ndáp na' wa lá ika'an beuna Creta
wa, ndontsa lá itid beuna itea
be ta ndee. 22 Ná nat lá yu'ta
ladna bega, le'a bega ni dub lá
gat, parea le'a barco ndee isabgix.
23 Le'a te'al nat mlundo' dub angel
mtu'ub Dios xa nibe'e na' no xa
ndun na' ti'in ten na. 24 Le'a angel
wa ndab: “Pabl, lá izheb lu, le'a
lu nsabndo'ka ya' ndo' César. No
lak unab lu ndo' Dios le'a Dios
lá ula'a gat ni dub bexa ncha'ano
lu len barco ba'.” 25 Ta we'e gáp
na' ndo' bego lá yu' ladna bega.
Le'a na' nge' ladna Dios le'a ta wa
gakka lak ndab xa wa. 26 Parea
le'a barco ndee gazha'a gax dub
isla.

27 Ngok msa tida' wizh li nxo'on
mbi wa, nchasea besa itea lad
ndo' nitsdo'o Adriático. Ná gor
utol te'al le'a bexa ntse'a barco
mgenna le'a besa ndela gax to'o
yo bid. 28 Cha mke'a bexa me-
did plo wat nak ndo' yux sa
wa. Le'a ta wa pa galnti'i bxo'op
metr wat. Cha stub xla'altsa
mke'a medidgal bexa len nits wa.
Le'a sa wa ga'al bga'adtsa metr
wat-a. 29 Le'a bexa nzheb ikea
barco wa be ge', ta we'e mtsa'ab
bexa dap ble'a gi'ib kwe'apa lad
tso'o barco wa nchii-a las barco
ndontsa yaiso'-yá. Cha uzhebpa
nyu' ladna bexa ndenkea' bexa
gat xan xe'a. 30 Le'a bexa ntse'a
barco wa ndanbe'e uxo'on, ta
we'e uxe'e bexa barco tuzh wa
ndo' nitsdo'o. Mkwi'in bexa ndab
bexa ncha'dabi bexa stapla gi'ib
kwe'a len nits lad ndo' barco si'il
wa. 31 Ná le'a Pabl cha ndab ndo'
be soldad no ndo' xa nibe'e bexa
wa:

—Tal le'a bexa ba' lá kweas len
barco ndee, le'a itea bega satka.

32 We'e le'a be soldad wa cha
uxen be do'o nchii barco tuzh wa,
cha ncha'a-yá ndo' nits.

33 Le'a gor nsayat xe'a tem-
pran, le'a Pabl ndab nsabndo' gaw
iteanak besa, ndab xa:

—Le'a bega yá dub ti'inla wizh
nyu' ladna no ni lá ndaw bega.
34 Nat udaw bega ndontsa yoo
juers bega, le'a bega ni dub lá gat.

35 Tso'o na li ndab Pabl ta wa,
cha usen Pabl dub pan, cha msa'a
xa xno ndo' Dios ndo' ga'al besa.
Cha ule'a xa-yá, cha usaxan xa
ndaw xa-yá. 36 We'e le'a itea
besa mas uxee nyu' ladna, cha
no besa udaw. 37 Ndo' itea besa
ncho len barco wa pa top gayo'o
ncho chon ga'al ncho ti'in bdub
besa. 38 Le'a gor mtayaw besa, cha
udabi besa itea be ngoch ten trig
ndo' nitsdo'o, ndontsa ixax barco
wa.

Mbi si'il mtsabgix barco ncho Pabl

39 Ngol gor ngot xe'a, le'a bexa
ntse'a barco uni'í dub sa uxee ngi
nyo'o mbi, dub sa ndebe yux to'o
nits wa, parea lá igondo' bexa pa
ta wa. Cha mbidi'izh bexa go'o
bexa barco sa wa, ná lid sun bexa
gan we'etsa kwe-yá. 40 Cha uxen
bexa be do'o nchii gi'ib kwe'a wa.
Cha mla'a bexa ta wa len nits tso'o
barco. No mxa'ak bexa be do'o
nchii be ya ntse'a barco. Cha
mxa'ap bexa lad nkea sa nak ndo'
barco, cha usaxan-a ncha'a-yá gax
to'o yo bid wa. 41 Ná le'a barco
wa ngwatsa'ab dub sa ndepa yux
len nits, ngwatsob lad ndo' barco
ndo' yux wa, ni lá yoota gan
iwi'in-a. Le'a tant golp ten nits
wa le'a xan barco usaxan nsayu.
42 Le'a be soldad wa mbidi'izh gut

bexa uto'o ikea stubga litgi'ib wa
ndontsa ni dub bexa lá kob nits
uxo'on. 43 Ná le'a soldad nibe'e
wa lá nlad gat Pabl, ta we'e lá
ula'a xa li ngun be soldad. Cha ndi
unibe'e xa ndab xa:
—Tal ton bega ndák ngob nits,
uxax utakea bega sa bid ba'.
44 Le'a iteata bego ba' usen be tabl
no dub ble'aga las barco ndee.
Litsa ulaya' iteanak besa ndo' yo
sa bid wa.

28

Pabl ncho isla Malta

1 Le'a gor na yá nde besa ndo'
yo wa, we'e le'a bexa ndencho
sa wa ndab le'a ta wa dub isla
nsalea' Malta. 2 Le'a bexa wa
utsin mbinno besa, mkwa'a bexa
gi' ndontsa ubizh besa, le'a sa wa
nso' gi no kwal sa wa. 3 Le'a
Pabl cha udob pla ble'a xos ya
bid, cha mtsa'ab xa-yá ndo' gi'
wa. Cha uxax uto'o dub mbe'al
ndo' xtii ten gi', cha udawke'a
ma ya'a Pabl. 4 Le'a gor na uni'í
bexa ncho sa wa le'a mbe'al wa
nkenga'a ya'a Pabl, cha ndab bexa
ndo' ltsa'a xa:
—Le'a xabgi'i ba' ta ugeakapa
dub xa ndut men. Mbin xa gan
lá ngat xa len nits ba', parea le'a
dios ten beuna lá ula'a ibanta xa.
5 Ná le'a Pabl cha udabi mbe'al
wa ndo' gi', ni na'an xte'e isak
xa. 6 Le'a bexa wa ndenkea' ná
xá gor isigi' ya'a Pabl, ná xá gor
gat xa. Ná le'a gor na kwen-
lapa ndenkea' bexa, uni'í bexa le'a
Pabl na'an xta'an isak. Cha ndi
xa'aga mbinbe'e bexa, ndab bexa
le'a Pabl dub dios.
7 Le'a gax sa wa nax yo ten xa
nibe'e isla wa, xa nsalea' Publio.
Le'a xa wa uzhe'eb utsin mbinno
besa, no msa'a xa sa uyo'o besa
chon wizh. 8 Le'a xus Publio wa
kwea' nsak nax ndo' lo'on, ncho
xlea xa no uzhe'eb ndakwea' len
xa. Le'a Pabl cha ngwa'ina' xa
wa. We'e unab Pabl ndo' Dios
yunyakna xa. Cha mxo'ob Pabl
ya'a na gek xa, cha myakna xa.
9 Le'a tso'o wa le'a bexa kwea'
nsak ncho isla wa ulen ndo' Pabl,
cha myakna bexa. 10 Le'a bexa
uzhebpa utsin ngok ndo' besa, no
zha mka'an besa sa wa le'a bexa
msa'a be ta'a nki'in besa.

Pabl ulaya' Roma

11 Zha na ngok chon mbe'e
ndencho besa Malta wa, cha
ncha'a besa len dub barco ute
sa wa idub tiemp li mxo'on mbi
wa. Le'a ta wa stub barco si'il
uto'o gezh Alejandría. Le'a las-a
ncho be'e nkea Cástor nsea Pólux,
top dios ten bexa. 12 Cha ulaya'
besa gezh Siracusa, sa uyo'o besa
chon wizh. 13 Cha uto'o barco sa
wa, cha ulaya' besa gezh Regio.
Le'a stub wizh wa ulen mbi ndi
lad sur, cha ulaya' besa wizh itop
wa gezh Puteoli. 14 Le'a sa wa
mzhe'al besa pla bexa nak xmen
Cristo. Le'a bexa wa cha ndab
ndo' besa ya'anno besa bexa.
Ngok sga'ad wizh cha ncha'be
ndats besa Roma. 15 Le'a be
xmen Cristo ncho Roma mbi'ínla
le'a besa ncha'be gaxla sa wa.
Cha uto'o pla bexa mbi'idka nes
bexa besa gast ndo' xge'e gezh
Apio, no stub plaga bexa gast gezh
nsalea' Chon Posad. Le'a gor uni'í
Pabl bexa wa, cha msa'a Pabl xno
ndo' Dios, cha mas mten ladna
Pabl. 16 Le'a gor ulaya' besa Roma,
le'a soldad nibe'e wa myun cuent
bexa ikea litgi'ib ndo' xa nibe'e
be soldad sa wa. Ná le'a bexa
mla'a nabtsa Pabl uyo'o len dub
ni'i, no dubtsa soldad nla'ach sa
nkea Pabl wa.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Roma

17 Ngol schon wizh le'a Pabl
utezh bexa judio nsak ncho Roma.
Le'a gor ulansea bexa, le'a Pabl
cha ndab:
—Bego nak beuna xa Israel, na'
na'an xta'an ndanno bexa judio
ni be costumbr ten be usan gox
polta ten beuna wa. Le'a bexa
Jerusalén le'a usen na', cha myun
bexa cuent na' ndo' ya'a bexa

Roma. 18 Le'a bexa wa uloxnes ta
na msake bexa judio na', parea lá
izheal bexa ni dub ke nsabndo' gat
na'. Cha nlad bexa ula'a bexa na'.
19 Ná le'a bexa judio wa lá isak
ladna ta wa, cha una'ab na' gal na'
ndo' César gun xa regl cuent ten
na'. Parea ni dub ta'a lá usake na'
bexa judio wa. 20 Ta we'e ute'ezh
na' bega, ndontsa iní na' bega no
gáp na' ndo' bega le'a na' nchii
nsea caden ndee ke na nge' lad
na' Cristo, xa ndenkea' beuna xa
Israel.
21 Le'a bexa wa cha ndab ndo'
Pabl:
—Le'a besa golsen dub git
utu'ub bexa Judea cuent ten go.
No be ltsa'a beuna xa judio uto'o
sa wa ulansea sa ndee, na'an xte'e
ngab bexa le'a go ugap ta ndun.
22 Parea nlad besa go'ón besa ta
ndanbe'e go; le'a besa ndo'ón le'a
itea lad ncho bexa nisi ndo' bego
na ndangea ladna le'a Jesús wa
nak Cristo.
23 Cha we'e msabe'e bexa dub
wizh izhealbe bexa. Le'a ngol
wizh wa cha mzhealbe kwa'ad
bexa judio sa li naxncho Pabl
wa. Idub tempran no gast uzhe
le'a Pabl mbidi'izh ná xte'e nibe'e
Dios be men. Mbidi'izh Pabl be
ta polta mke'a Moisés no bexa
mbidi'izh sakndo' Dios, ndontsa
gungea ladna bexa le'a Jesús le'a
nak Cristo. 24 Ncho bexa mbingea
ladna ta li mbidi'izh Pabl wa,
no ncho bexa na'anpa ngungea
ladna-yá. 25 Le'a ta na li na'anpa
dubtsa ndanbe'e bexa wa, ta we'e
le'a gor na nsaka'an bexa sa wa
le'a Pabl cha ndab ndo' bexa:
—Wenka mbidi'izh Isaías
sakndo' Espíritu ten Dios, ndab
Isaías ta ndee ndo' be usan gox
polta ten beuna, ndab xa:

26 Wa' gud ndo' be men wa:
Ndo'ón bega-yá, ná lá nyakbe'ena
bega-yá.
No nwi'i bega-yá, ná lá ini'í
bega xta'an-a.
27 Le'a bega uzhebpa myak ngud
lado'o na,
no lá nsakyo'ón bega, no
nsa'nyaw ndo' bega.
Ta we'e lá ina' bega, no ni lá go'ón
bega,
no ni lá yakbe'ena bega,
no ni na'anpa ilen bega wats
na' yunyakna na' bego.

28 No ndab Pabl ndo' bexa judio
wa:
—Bla'ach bega le'a nat le'a Dios
ntu'ub besa ndo' bexa na'anpa xa
judio, gudi'izh besa le'a Dios ko'o
bexa ndo' be ke ten bexa. Le'a
bexa wa so'ónka-yá.
29 Tso'o na li ndab Pabl le'a
bexa judio cha nsea'be, uzhe'eb
uteyoto'ono bexa be ltsa'a bexa.
30 Le'a idub top li'in le'a Pabl
ukeanyaw len ni'i nbe'e wa, utsin
ndun xa ndo' itea bexa nda'ina'
xa. 31 Ndo' ga'al be men ndadi'izh
xa ná xte'e nibe'e Dios be men,
no mluu xa di'izh ten Jesucristo
Xa Nibe'e. No ni na'an ton uka
gudi'izh Pabl ta wa ndo' be men.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa ndencho gezh Roma

Le'a libr Romanos mke'a Pabl pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a, zha nit biaj yon ngwa' xa gezh Corinto. Le'a ndo' idub Biblia le'a libr ndee mas ku ndadi'izh xte'e nak ta uzhe'eb wen mbin Cristo Jesús por beuna. Maska biseata ya'ina' Pabl be xmen Cristo ndencho Roma, le'a xa mbi'ínla xte'e uzhe'eb ndangea ladna bexa Cristo, no ndab xa le'a xa sken ya'ina' bexa. Le'a ta na mas nyu' ladna Pabl nlad xa mas yakbe'ena bexa wa idub gealngea ten Cristo. Nki'in mas xkwa'a utsid bexa itea ta na mbin Cristo gan ta na ngut xa no uban xa. Le'a sian biaj ndadi'izh libr ndee xte'e utsin ndanno Dios be men. Le'a be ta ndee be ta mas nsak mke'a Pabl: le'a itea be men ndap ke ndo' Dios; no uzhe'eb ta nsak ta na ngut Cristo no uban xa; no ta na lá ngungea ladna bexa Israel Cristo, ta we'e le'a bexa na'anpa xa Israel no syo'o gan gap gealnaban kub; no xte'e nsabndo' gak be xmen Cristo no xte'e gun bexa ti'in ten Dios.

Pabl nke'a git ndo' bexa ndencho gezh Roma

1 Le'a na' ndee Pabl, xa ndun ti'in ndo' Jesucristo. Le'a Dios le'a utezh na' no ulaxo'ob xa na' gudi'izh na' di'izh wen ten xa ndo' be men. 2 Le'a di'izh wa ta polta ndab Dios usa'a Dios ndo' be men, lak nkeani'i di'izh ten Dios ta mbidi'izh be profet sakndo' xa. 3 Le'a ta wa cuent ten Xin Dios, Jesucristo Xwan beuna, xa ngol lat xin David. 4 No mban xa ndo' gealgut juers ten Espíritu ten Dios, ta na mluu le'a xa Xin Dios no juert nak xa. 5 Le'a Cristo uzhe'eb wen ndanno besa, mti xa na' gun na' ti'in ten xa, ndontsa gungea ladna be men xa no uxobgek bexa ndo' xa, bexa ndencho idub ndo' gizhliyo. 6 Le'a ta wa no bego ba', le'a Dios le'a mti bega gak bega xmen Jesucristo.

7 Nke'a na' git ndee ndo' bego ndencho gezh Roma ba'. Le'a Dios nkwea' ladna bega no mti xa bega gak bega be men umbi'i ten Dios. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e, utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nlad ya'ina' bexa Roma

8 Le'a ta na nak beuna xmen Jesucristo, ned nsa na' xno ndo' Dios le'a ta na nge' ladna bega Jesús wa ngen idub ndo' gizhliyo. 9 Idub ncho lad na' ndun na' ti'in ten xa, ndadi'izh na' di'izh wen ten Xin xa. Le'a Dios nsobwi'i le'a na' na'ab tse'e ndo' Dios gakno xa bega. 10 No na'ab na' ndo' Dios tal le'a Dios nlad le'a na' syo'o gan gal ina' bega. 11 Nlad na' gal ina' na' bega, ndontsa utenxe'a na' bega lak nsa'a Espíritu ten Dios, cha mas juert gak lado'o bega. 12 Mas wen gáp na' le'a beuna utenxe'a be ltsa'a na, ta na dubtsa nge' ladna beuna Cristo.

13 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega le'a sian biaj ndi'izh gal ina' na' bega, parea gast nat gol gun na' gan gal na'. Nlad na' gun na' gan le'a kwa'adta bexa ncho sa ba' ige' ladna Cristo, lak mbin na' be nacion xa'aga. 14 Li nsabndo' gudi'izh na' di'izh ten Dios ndo' itea be men: tal xa xa ntsid natal xa na'anpa xa ntsid; tal xa xa ndák natal xa na'anpa xa ndák. 15 Ta we'e nlad na' galyadi'izh na' di'izh wen ten Cristo ndo' be men ndencho Roma.

Di'izh ten Cristo ndun wen ya'an be men ndo' Dios

16 Le'a na' na'anpa ndono ladna di'izh wen ten Cristo, geal le'a-yá

le'a nak juers ten Dios ko'o be
men ndo' be ke ten bexa tal ton
gungea ladna-yá, tal xa xa judio
natal na'anpa xa judio xa. 17 Le'a
di'izh wa nluu xte'e wen ya'an
be men ndo' Dios, tal le'a bexa
ige'tsa ladna Jesús, lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab Dios: "Le'a
bexa wen nak ndo' na', le'a ta na
nge' ladna bexa na', ta we'e gap
bexa gealnaban."

*Itea be men uni'í xta'an nsab-
ndo' gun bexa*

18 Gast gibe'a nlen ta ndakloo
Dios ndo' itea be ta ugap ndun be
men, le'a ta ugap wa nka go'ón
be men gealngea ten Dios. 19 Le'a
bexa wa nchando'ka xte'e nak
Dios, le'a Dios le'a mluu-yá ndo'
bexa. 20 Le'a gast zha utexankata
gizhliyo le'a be ta'a mbinde'e Dios
ga'al nluu le'a xa ta ugeaka le'a
nak Dios no juert nak xa idub
tiemp. Ta we'e le'a be men lá yoo
gan gab le'a bexa lá ini'í ti ncho
Dios. 21 Le'a bexa wa uni'íka le'a
Dios nchoka, parea lá ndankea
bexa Dios lak nsabndo'-yá, no ni
lá nsa'a bexa xno ndo' xa. Ndi
sbe'en be ta na'an xti'in ndanbe'e
bexa, cha mkaw lado'o bexa, ngud
myak bexa. 22 Ndab bexa le'a bexa
xa ndák, ná le'a ta ndanbe'e bexa
wa ta na'an xti'in. 23 Le'a bexa wa
na'anpa ndankea Dios, xa ndon
le'a wen no xa na'anpa gat. Ndi
ndankea bexa be dios ndande'e
bexa, be ta cuent nak men ngut no
ta cuent nak be migin no be man
ndap dap xo'o na no be mbe'al.

24 Ta we'e le'a Dios mla'a gun
bexa masta be ta bzhi'ik nlad
bexa, lak ta ugap ncho len lado'o
bexa, gast ndeyunno bexa las
bexa be ta bzhi'ik. 25 Le'a bexa
wa lá ndangea ladna gealngea
ten Dios, ndi ndankea bexa be ta
na'anpa ta ugea Dios. Ndankea
bexa ta mbinde'etsa Dios; na'anpa
ndankea bexa Dios xa na le'a
mbinde'e itea be ta'a, xa na nsab-
ndo' yankea be men idub tiemp.
¡Lika nak-a!

26 Ta we'e le'a Dios mla'a bexa
gun bexa be ta bzhi'ik nlad bexa,
gast ncho be xagots lá nlad xabgi'i,
ndi ngal xa stubga ltsa'a gots xa
dub ta lá nsabndo' gun bexa. 27 No
liga le'a ncho be xabgi'i lá nlad
xagots, ndi uzhebpa nlad xa ugal
xa stubga ltsa'a bgi'i xa. Cha li
ndun bexa dub ta nsabndo' idono
ladna bexa. Ta we'e le'a nat le'a
bexa wa ncha'tid dub gealkwea'
lakka nsabndo' itid bexa ndun ta
ugap wa.

28 Le'a bexa wa lá nlad igondo'
Dios, ta we'e le'a Dios mla'a
ndanbe'e bexa be ta ugap no ndun
bexa sbe'en be ta lá nsabndo'.
29 Uzhebpa ndun bexa be ta ugap
nak. Ngal bexa dub xa na'anpa
xa ten xa. No ndun bexa be ta'a
na'anpa ga'al nak. No uzhebpa
nlad bexa sian ta'a gap bexa. No
ugap nak bexa ndo' ltsa'a bexa.
No uzhe'eb ndaklono bexa be men
ndap ta'a. No ndut bexa men. No
nkwa'an bexa uyo. No ndun bexa
gealkwi'in. No nxeeno ladna bexa
be men. 30 No nisi bexa be men.
No ugap ndadi'izh bexa cuent ten
stubga men. No nxeeno ladna
bexa Dios. No kwea' ní'i bexa ndo'
be men. No ndanbe'e bexa le'a
bexa mas nsak. No zhin nak bexa.
No ngogek bexa sian be ta ugap.
No lá nxobgek bexa ndo' be usan
ten xa. 31 No lá nsakyo'ón bexa.
No lá ndun bexa lak ndab bexa.
No na'anpa nkwea' ladna bexa be
men. No lá ndange' ladna bexa
ndo' be men. No na'anpa nlats
ladna bexa be men. 32 Uni'íka
bexa ta ndabka Dios, le'a bexa
li ndun wa nsabndo' gat. Ná
le'a bexa bi lika ndun be ta wa,
no nten ladna bexa gor na ndun
stubga xa be ta ugap wa.

2

Dios gab ná ton ndap ke

1 Le'a gor na ndab bega le'a
stubga men ndap ke, le'a bega
nsake le'aka le'a bega, geal le'a
bega noga ndap ke wa. Ta we'e
lá nsabndo' li usake bega stubga
xa. 2 Parea le'a beuna uni'íka le'a
gor na ntsaksi Dios bexa ndun ta
ugap, le'a ta ndun xa wa utsinka
nak. 3 Le'a bego na ndab le'a
stub men ndap ke, dub ta no bega
ndun, ¿xte'ema nsak bega zha
le'a Dios na'anpa utsaksi bega?
4 Le'a Dios uzhebpa utsin nak
no na'anpa uxax ndakloo xa no
uzhebpa nxik xa ndo' be ta ugap
ndun bega. ¿Ni lá nyakbe'ena
bega zha le'a xa li utsin nak ndo'
bega ndontsa yach bega wats xa?
5 Ná le'a gealngud ten bega lá
ka'ab bega ula'a bega ta ugap nak
bega. Ta we'e uzhebpa ini'í bega
be gealkwea' gal zha gakloo Dios,
cha utsaksi xa be men ndap ke
lak nsabndo' gun xa. 6 Le'a xa
wa kix ndo' kadga be men lak
xta'an mbin bexa. 7 Usa'a xa dub
gealnaban nunk lá idub ndo' bexa
ndun be ta wen, bexa nkwa'an
ta gab Dios le'a bexa wen nak
nsea nkwa'an bexa dub gealna-
ban na'anpa initndo'. 8 Ná le'a
Dios gaklono bexa ndun laktsa
nlad na, bexa lá nxobgek ndo'
gealngea, ndi sbe'en ta ugap ndun
bexa. 9 Le'a itea bexa ugap ndun
wa uzhebpa ini'í gealkwea' no
juert yoo xa, guni'i tal le'a xa xa
judio natal xa na'anpa xa judio.
10 Ná le'a iteanak bexa utsin ndun,
le'a Dios gab le'a bexa wen mbin,
no gun Dios wen yoo ladna bexa,
no wen ya'an bexa ndo' Dios,
guni'i tal le'a xa xa judio natal xa
na'anpa xa judio. 11 Le'a cuent ten
Dios le'a itea be men parej nsak.

12 Le'a itea bexa na lá nchando'
ley ten Dios no ugap ndun bexa,
le'a Dios utsaksika bexa maska lá
nchando' bexa ley wa. No liga
le'a itea bexa na nchando' ley wa,
cha no bexa ugap ndun, le'a Dios
utsaksi bexa lak nibe'e ley wa.
13 Le'a bexa na ndo'óntsa ley wa
cha lá nxobgek bexa ndo'-yá, le'a
bexa na'anpa wen nak ndo' Dios.
Ná le'a bexa na nxobgek ndo' ley
ten Dios wa wenka nak ndo' Dios.
14 Le'a bexa na'anpa xa judio wa
lá nchando' ley ten Dios. Ná le'a
gor na ndun bexa lakka ndab ley
wa le'a ta wa nluu le'a len lado'o
bexa uni'í bexa xte'e nsabndo'
gun bexa. 15 Le'a ta ndun bexa wa
nluu cuent nkeani'i ley ten Dios
len lado'o bexa wa, le'a bexa uni'í
len lado'o na gor ugap ndun bexa
no gor utsin ndun bexa. 16 Le'a
gal dub wizh le'a lak nlad Dios
le'a Jesucristo gab ná xte'e nak be
ta xga'ach ndun be men. Li nak
di'izh ndadi'izh na' ndo' be men.

Bexa judio nsea ley ten Dios

17 Bego na nsalea' xa judio,
ndeno bega ley ten Dios. Ta we'e
nsak bega le'a bega wen ya'an
ndo' Dios, no zhin nak bega ndab
bega le'a bega nak xmen Dios.
18 Uni'í bega xta'an nlad Dios gun
bega, no ntsid bega ley ten Dios
ndontsa ini'í bega xta'an ta wen
gun bega. 19 Nsak bega le'a bega
su'u gab ná xta'an nsabndo' gun
bexa lá nchando' Dios, lak dub
men ndakno stubga xa lá na' no
cuent dub xe'a nsu sa ukaw. 20 No
nsak bega nsabndo' uluu bega
bexa lá isu'u no bexa lá utsid.
Ndeno bega ley ten Dios, ta we'e
nsak bega le'a bega uni'í itea be
ta'a no nyakbe'ena bega itea be
gealngea. 21 Parea, ¿xte'e uluu
bega stubga men tal le'a bega lid
ned utsid ta wa? Ndab bega lá gun
bexa gealwa'an, ná le'a bega bi
ndunkaga ta wa. 22 No ndab bega
lá ugal bexa dub men na'anpa xa
ten xa, ná le'a bega likaga ndun.
No ndab bega nxee ladna bega
ndo' be dios ten be men, ná le'a
bega ndowa'an be ta'a ncho sa
ndi'ib be dios wa. 23 Nzhinnona
bega ley ten Dios, ná le'a bega lá

nxobgek ndo' ley wa, ta ndun le'a
be men lá ndap mod ndo' Dios.
24 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: “Le'a ke ten ta ndun
bego xa Israel, le'a bexa xa'aga
nacion kwea' ní'i ndo' Dios.”
25 Le'a ta na ncho be'e bega
wa dub ta nsakka tal le'a bega
nxobgek ndo' ley ten Dios. Ná tal
le'a bega na'anpa nxobgek ndo'
ley wa, le'a ta na ncho be'e bega
wa galka na'an xti'in. 26 No tal ton
na'anpa ncho be'e cha nxobgek
xa ndo' ley, ¿lá ini'í bega zha le'a
cuent ten Dios le'a xa wa cuent
dub xa ncho be'e? 27 Le'a xa na
li na'anpa ncho be'e cha nxobgek
xa ndo' idub ley ten Dios wa, le'a
ta ndun xa wa nluu le'a bega le'a
ndap ke. Nchando'ka bega ley wa
no nchoka be'e bega, ná le'a bega
lá nxobgek ndo' ley. 28 Lá gunbe'e
bega le'a bega nak bexa judio ta
na ndankeatsa bega be costumbr
ten bexa judio no ta na ncho be'e
bega wa. 29 Le'a xa na ta ugeaka
nak xa judio wa, le'a xa wa li nak
len lado'o xa, cuent nchoka be'e
lado'o xa. Le'a ta wa ta nsa'a
Espíritu ten Dios, na'anpa ta ten
ley ta wa. Le'a Dios le'a nsak
ladna lak nak bexa wa, guni'i xte'e
gab be men ndo' bexa.

3

1 ¿Nat xti'in ta nak beuna xa
judio zha? ¿No xti'in ta ncho
be'e beuna zha? 2 Le'a na' gáp
le'a be ta wa nsakka, le'a Dios
le'a msa'a di'izh ten na ndo' bexa
judio. 3 Le'a ncho bexa judio lá
ngun lak ndab bexa ndo' Dios gun
bexa. ¿Ta we'e nsak bega zha
le'a Dios lá gun ta ndab Dios gun
xa wa? 4 ¡Le'a ta wa na'anpa li
nak! Le'a Dios sbe'en gealngea
ndadi'izh, maska itea be men gun
gealkwi'in, lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a:

Le'a bexa ini'í le'a ta ndab go ta
ugeaka.
No sun ga gan ndo' bexa
nsake ga.

5 Tal le'a be ta ugap ndun beuna
wa nluu le'a Dios mas uzhe'eb
wen nak, ¿xte'e gab beuna zha?
¿Ta lid le'a nak ta na ntsaksi Dios
bexa ndun ta ugap zha? (Ncho be
men li ndab.) 6 ¡Le'a na' gáp le'a
ta wa na'anpa li nak! Tal le'a-yá li
nak, ¿xte'exá utsaksi Dios be men
ndap ke wa zhaga?
7 Le'a gor na ndun na'
gealkwi'in, tal le'a ta wa mas
nluu le'a Dios sbe'en gealngea
ndadi'izh, ¿xta'an ndab Dios zha
le'a ta ndun na' wa dub ta ugap?
8 ¿Xta'an lid mas sian ta ugap
gun beuna ndontsa wen ito'o-yá?
Ncho bexa ndun gealkwi'in, ndab
bexa le'a besa li ndadi'izh ta wa.
Ná le'a Dios utsaksi bexa li ndab
wa lak nsabndo'-yá.

Itea be men ndap ke ndo' Dios

9 ¿Xte'e gab beuna zhaga? ¿Le'a
beuna xa judio mas nsak ndo'
bexa na'anpa xa judio zha? ¡Le'a
na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak!
Le'a na' yá ndápka le'a bexa judio
no bexa na'anpa xa judio itea
ndap ke ndo' Dios. 10 Lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a:

Na'an ton wen nak ndo' Dios,
na'anpa ncho ni dub xa.
11 Na'an ton nyakbe'ena xte'e nak
Dios.
No na'an ton nkwa'an Dios.
12 Le'a itea be men mla'a nes ten
Dios,
myak bexa cuent dub xa
na'an xti'in.
Na'an ni dub xa utsin ndun;
ni dub xa na'an.
13 Le'a ta ndadi'izh bexa wa dub
ta bzhi'ik,
cuent dub ba'a nsa'nya'al.
No uzhebpa ndun bexa gealkwi'in
cuent venen ten dub mbe'al.
14 Uzhebpa nisi bexa be men,
no nxeeno ladna bexa be
men.
15 No uxax ndakloo bexa

cha ndut bexa be men.
16 Guni'i pa ndesea bexa ndazha'a bexa ta'a,
no kwea' ndanno xa be men.
17 Lá nchando' bexa utsin yoono bexa be ltsa'a xa.
18 No ni lá nzheb bexa ndo' Dios.

19 Ná le'a beuna uni'íka le'a itea be ta ndab ley ten Dios, le'a ta wa ní'i ndo' bexa ncho ndo' ley wa, ndontsa na'an ton gab le'a xa utsin nak ndo' Dios, le'a be men itea ndap ke ndo' Dios. 20 Le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios juers ten ta na nxobgek xa ndo' ley, le'a ley wa ndi nluutsa le'a beuna ndap ke ndo' Dios.

Bexa nge' ladna Jesucristo wen ya'an ndo' Dios

21 Ná le'a nat le'a Dios nluu xte'e syo'o gan wen ya'an beuna ndo' Dios na'anpa juers ten ley wa. Le'a ley mke'a Moisés no ta mke'a be profet ndab xte'e nak ta wa: 22 le'a tal ton ige' ladna Jesucristo, le'a xa wa wen ya'an ndo' Dios. Li gunno Dios tal ton gungea ladna Cristo, guni'i ton nak xa. 23 Le'a itea be men ndap ke ndo' Dios no sit nak bexa wats Dios. 24 Ná le'a Dios uzhebpa utsin nak ndo' be men, ndun xa wen ya'an beuna ndo' xa ni na'an xta'an kix beuna. Le'a juers tentsa ta mbin Cristo Jesús le'a Dios ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna. 25 Le'a Dios mtu'ub Cristo ngut xa sakndo' be men, ndontsa yu'u be ke ten bexa na ige' ladna Cristo, ta mluu xte'e utsin nak Dios. Le'a ta ndun Dios nluu le'a xa wen nak, le'a xa mla'a litsa ngwatid be ta ugap mbin be men polta wa. 26 Ná nat msa'a xa Jesucristo wa ta nluu le'a Dios uzhebpa wen nak. Le'a xa sbe'en utsin ndanno be men, ndun xa wen ya'an bexa ndo' xa, tal ton ige' ladna Jesús.

27 ¿Nat ncho xta'an izhinna beuna zha? Na'anpa izhinna beuna, le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios ta na dub ta wen ndun xa. Le'a-yá ndi ta na nge'tsa ladna xa Jesús. 28 Ta we'e uni'í beuna le'a be men wa wen nya'an ndo' Dios ta na nge' ladna bexa Jesús, na'anpa ta na nxobgek xa ndo' dub ley.

29 ¿Nat zha gab beuna le'a Dios nak Dios tentsa bexa judio? ¿Lid no nak xa Dios ten bexa na'anpa xa judio zha? ¡Le'a na' gáp le'a xa noka Dios ten bexa na'anpa xa judio! 30 Le'a Dios dubkama ncho. No dubtsa ndun xa wen nya'an be men ndo' xa, bexa nge' ladna Jesús, guni'i tal xa xa judio natal xa na'anpa xa judio. 31 ¿Cha gab beuna zha le'a ta na nge' ladna beuna Jesús wa, we'e le'a ley ten Dios ta na'an xti'in zha? Na'anpa li nak ta wa, le'a ta na nge' ladna beuna Jesús, le'a ta wa ndi nluu le'a ley ndakti'inka.

4

Abraham mge' ladna Dios

1 ¿Nat xte'e gab beuna cuent ten Abraham zha, usan gox polta ten besa xa judio? 2 Tal le'a xa wa wen mya'an ndo' Dios no be ta wen mbin xa, le'a xa ndap xta'an izhinna xa, parea le'a xa na'anpa izhinna ndo' Dios. 3 ¿Xte'e nkeani'i di'izh ten Dios? Ndab-a: “Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e wen mya'an xa ndo' Dios.” 4 Ná le'a tal ton ndun dub ti'in, le'a ta na nka'a xa wa na'anpa dub ta ga nsa'a xwan ti'in wa, le'a-yá ndi dub ta nsabndo'ka ika'a xa. 5 Parea le'a tal ton ndap ke ndo' Dios tal le'a xa ige' ladna Dios, le'a Dios sun wen ya'an xa ndo' Dios na'anpa ta na ndun xa ta wen, ndi ta na nge'tsa ladna xa Dios. 6 Le'a ta wa cuent ta mbidi'izh David ná xte'e wen yoo ladna bexa na wen ya'an ndo' Dios na'anpa juers ten be ta wen ndun bexa. 7 Ndab David:

Uzhe'eb wen yoo ladna be men,

bexa na mbinge' ladna Dios
be ta ugap mbin bexa,
no mtsu'u Dios be ke ten bexa.
8 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na
lá igo Dios cuent be ta ugap
mbin bexa.

9 ¿Nsak bega zha le'a sbe'en
bexa nchotsa be'e syo'o gan li
wen yoo ladna zha? ¿Nati no
bexa na'anpa ncho be'e syo'o
gan li wen yoo ladna ndo' Dios
zha? Ndápka na' le'a Dios mbin
wen mya'an Abraham ndo' xa ta
na mge'tsa ladna Abraham Dios.
10 ¿Uni'í bega pol wen mya'an xa
ndo' Dios zha? ¿Nchola be'e xa
zha nate biseata? Le'a ta wa ngok
zha biseata yoo be'e xa. 11 Tso'o
wa uyo'o be'e Abraham, ta nluu
le'a xa wen mya'an ndo' Dios ta
na mge' ladna xa Dios zha biseata
yoo be'e xa. Ta we'e le'a Abraham
nak cuent xus itea be men na nge'
ladna Dios mas na'anpa ncho be'e
bexa. Le'a bexa wenka ya'an ndo'
Dios ta na nge' ladna bexa Dios.
12 No liga le'a Abraham nak cuent
xus bexa judio bexa ncho be'e, tal
le'a bexa nge' ladna Dios lak mge'
ladna Abraham Dios zha biseata
yoo be'e xa.

Bexa nge' ladna Dios nak xin Abraham

13 Le'a Dios ndab le'a usa'a idub
gizhliyo ndo' Abraham no ndo' be
xin xa. Le'a ta wa na'anpa ta
na nxobgek Abraham ndo' ley wa,
le'a-yá ndi ta na nge' ladna xa Dios
cha li wen mya'an xa ndo' Dios.
14 Tal le'a bexa ndencho ndo' ley
wa ika'a ta nsa'a Dios wa, le'a ta
wa gab le'a ta na nge' ladna be
men Dios wa ta na'an xti'in. No
ta na li ndab Dios ndo' Abraham
wa na'antapa gakti'in. 15 Le'a Dios
utsaksi bexa na lá uxobgek ndo'
ley ten Dios. Ná tal le'a ley wa
na'anpa yoo, le'a bexa wa na'anpa
ndap ke ndo' ley.

16 Le'a ta na nge' ladna be-
una Dios, ta we'e ika'a beuna ta
ndab Dios wa, dub ta ga nsa'a xa
ndo' itea bexa nak xin Abraham.
Na'anpa nabtsa bexa judio ncho
ndo' ley wa ika'a ta ndab Dios wa,
ndi no itea bexa na nge' ladna
Dios lak mge' ladna Abraham Dios
ika'a ta wa. Ta we'e le'a Abra-
ham nak cuent xus itea beuna.
17 Lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab Dios ndo' Abraham: “Gunno
na' lu xus uzhebpa kwa'ad be men
nde ndo' gizhliyo.” Li ndab Dios
ndo' Abraham geal le'a Abraham
mge' ladna Dios, xa na le'a nsa'a
gealnaban ndo' be men ngut no
ndanno xa dub ta bi na'an cuent
dub ta nchola.
18 Le'a Abraham mbingea ladna
le'a Dios gunka lak ndab Dios,
parea ni lá ini'í Abraham xte'e
ilen-a. Cha ngol gor ngok Abra-
ham xus uzhebpa kwa'ad be men,
lak ndabka Dios ndo' Abraham:
“Li uzhebpa gak kwa'ad be xin
lu.” 19 Le'a Abraham ncho gax dub
gayo'o li'in, uni'í xa le'a xa yamer
gat. No Sara xagots ten xa dub
xa lá yo'o gan gap me'ed. Ná le'a
Abraham na'anpa ula'a ta na nge'
ladna xa Dios. 20 Le'a xa sbe'en
mbingea ladna le'a Dios gunka lak
ndab Dios. No mas mge' ladna
xa Dios nsea msa'a xa xno ndo'
Dios, 21 le'a xa mbingeaka ladna
le'a Dios su'u gun itea be ta ndab
xa wa. 22 Le'a ta na li mge' ladna
Abraham Dios wa, le'a Abraham
wen mya'an ndo' Dios.

23 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
le'a Abraham wen mya'an ndo'
Dios, parea le'a ta wa na'anpa
nabtsa Abraham. 24 Le'a ta wa
no beuna ndee, le'a beuna wen
mya'an ndo' Dios geal le'a beuna
nge' ladna Dios, xa na mxiste
Jesús Xwan beuna ndo' gealgut.
25 Le'a Dios le'a mtu'ub Jesús ngut
xa ndontsa kix xa be ke ten be-
una. Cha mxiste Dios Jesús ndo'
gealgut, ndontsa wen ya'an beuna
ndo' Dios.

5

Dios mbin wen ya'an beuna ndo' xa

1 Le'a ta na li nge' ladna be-
una Dios, le'a Dios ndun wen
ya'an beuna ndo' xa, no myak
utsin beuna ndo' Dios juers ten
ta mbin Jesucristo Xwan beuna.
2 No ta na nge' ladna beuna Cristo
wa, we'e le'a Dios uzhe'eb wen
ndanno beuna. No nten ladna
beuna ndenkea' beuna gal zha na
yoo beuna wats Dios. 3 No ntenno
ladna beuna be gealkwea' nsatid
beuna, le'a beuna uni'í le'a ta wa
ndun mas nxik beuna. 4 Le'a
gor na nxik beuna ndo' be gealk-
wea', we'e mas gak beuna lak
nsak ladna Dios. No gor na nsak
ladna Dios lak nak beuna, we'e
mas ini'í beuna le'a beuna ika'a
ta ndenkea' beuna. 5 Le'a beuna
uni'í le'a ta na li ndenkea' beuna
wa ta ugeakapa yoo, geal le'a Dios
msa'a Espíritu ten na ndo' beuna,
ta nluu le'a Dios uzhebpa nkwea'
ladna beuna.

6 Le'a zha na lá ndap beuna
juers ito'o beuna ndo' be ke ten
beuna, le'a Cristo ngut sakndo'
beuna, zha nsabndo' li gun xa.
7 Uzhebpa uzhon bexa ini gat
sakndo' stub xa wen nak. Na-
tal ncho xa sunka rages gat xa
sakndo' stub xa uzhe'eb utsin
nak. 8 Ná le'a Dios mluu le'a
xa nkwea'pa ladna beuna, msa'a
xa Cristo ngut xa sakndo' beuna
maska ugap nak beuna. 9 Le'a
beuna li wen mya'an ndo' Dios ta
na ngut Cristo, mtsi'i xa ten ten
xa. Ta we'e uni'í beuna le'a Cristo
ko'o beuna ndo' ta utsaksi Dios be
men. 10 Le'a zha na bi sit nak
beuna wats Dios, le'a Cristo ngut
ndontsa myak utsin beuna ndo'
Dios. Le'a nat nak beuna amig ten
Dios, mas segurka uni'í beuna le'a
beuna no gap gealnaban ndo' Dios
lak nban Cristo. 11 No ncho stub
ta'a gáp na', le'a beuna ntenno
ladna ta mbin Dios, geal le'a Je-
sucristo Xwan beuna mbin myak
utsin beuna ndo' Dios.

Adán no Cristo

12 Le'a Adán ngok xa ndon le'a
ned lá uxobgek ndo' Dios. Le'a
ke we'e ngut Adán, no liga ndat
itea be men ke na lá nxobgek bexa
ndo' Dios. 13 Le'a zha bi na'an ley
ten Dios, le'a be men yá ugapka
ndun. Ná le'a Dios na'anpa ndab
le'a bexa ndap ke, le'a ley wa
bi na'an zha wa. 14 Parea idub
zha uyo'o Adán no gast zha uyo'o
Moisés, le'a itea be men ngut.
Parea le'a ta ugap mbin bexa
wa na'anpa ltsa'a ta mbin Adán,
le'a Adán wa lá uxobgek dub ta
unibe'e Dios. Le'a ncho dub mod
le'a Adán wa nak cuent Cristo xa
ulen tso'o wa.

15 Ná le'a ta wen nsa'a Dios ndo'
beuna wa xa'aga nak ndo' ta ugap
mbin Adán wa. Le'a Adán mbin
ta ugap, ta we'e le'a kwa'ad be
men ngut. Ná le'a Jesucristo mbin
ta wen, ta we'e le'a Dios uzhebpa
wen ndanno be men, ntsu'u xa
be ke ten bexa wa. 16 Le'a ta
wen nsa'a Dios wa na'anpa nak
lak nak ta ugap mbin Adán wa:
le'a dubtsa men mbin dub ta ugap,
cha ndab Dios le'a men wa ndap
ke; ná le'a Dios msa'a dub ta wen
ndo' be men mbin sian ta ugap,
ta ndun wen ya'an bexa ndo' xa.
17 Le'a ke ten ta ugap mbin Adán
wa le'a itea be men ndat. ¡Parea
uzhebpa mas si'il nak ta na mbin
Jesucristo! Le'a juers ten ta mbin
Jesucristo wa, le'a Dios mluu xte'e
uzhe'eb nkwea' ladna xa be men,
nsa'a xa dub gealnaban kub, no
ndun xa wen ya'an be men ndo'
xa.

18 Le'a Adán mbin ta ugap, ta
we'e le'a itea be men nsabndo'
gat. Ná le'a Cristo mbin ta wen, ta
we'e wen ya'an be men ndo' Dios,
no gap bexa gealnaban. 19 Le'a
ta na lá uxobgek Adán ndo' Dios
wa, ta we'e le'a kwa'ad be men

ndap ke ndo' Dios. Parea le'a ta
na mxobgek Cristo ndo' Dios wa,
ta we'e le'a kwa'ad be men wen
syak ndo' Dios.
20 Le'a Dios msa'a ley ten na
ndontsa ini'í be men le'a bexa
ndapka ke. Parea maska li sian ke
ndap bexa, le'a Dios mas uzhe'eb
mluu le'a xa nkwea' ladna bexa.
21 Le'a ta na ndap beuna ke ndo'
Dios wa, ta we'e nsabndo' gat
beuna. Ná le'a juers ten ta mbin
Jesucristo Xwan beuna wa, le'a
beuna wen mya'an ndo' Dios no
ndap beuna gealnaban nunk lá
idub.

6

Nban beuna ndontsa gun beuna ta nlad Dios

1 ¿Ta we'e xte'e gab beuna
zhaga? ¿Gunta beuna ta ugap
ndontsa mas uluu le'a Dios
nkwea' ladna beuna zha? 2 ¡Le'a
na' gáp le'a beuna lá nsabndo' li
gun! Le'a cuent ten be ta ugap
wa, le'a beuna cuent dub xa ngut.
¿Cha xte'e ikeseata beuna ndo' be
ta ugap wa zha? 3 ¿Lá ini'í bega
zha le'a beuna dubtsa myak no
Cristo, cuent ngutno beuna xa gor
na utalea' beuna wa? 4 Le'a beuna
cuent ngutno xa no mga'achno
beuna xa gor na utalea' beuna.
No lak mxiste Dios Cristo ndo'
gealgut, no liga nsa'a Tad Dios dub
gealnaban kub ndo' beuna.
5 Tal le'a beuna li ngutno Cristo,
no liga gal zha ibanno beuna xa.
6 No uni'í beuna le'a ta ugap ngok
beuna polta wa ngut ndo' cruz
gor na ngut Cristo. Ta we'e yá
na'antapa ndencho beuna ndo' be
ta ugap. 7 Le'a gor na ndat dub
men, le'a be ta ugap wa yá lá
ndapta juers tso'o xa wa.
8 Tal le'a beuna ngutno Cristo,
no liga ndangea ladna beuna le'a
beuna ibanno xa. 9 No uni'í beuna
le'a Cristo mban ndo' gealgut, yá
na'antapa gat xa; le'a gealgut wa
yá lá ndapta juers tso'o xa. 10 Le'a
gor na ngut Cristo, le'a xa dubtsa
ne'e mbin gan ndo' be ta ugap wa.
Ná nat nban xa ndontsa gun xa
ta nsak ladna Dios. 11 No liga le'a
bega nak cuent dub xa ngut, le'a ta
ugap wa yá lá ndapta juers tso'o
bega. Ná le'a Cristo Jesús Xwan
beuna msa'a dub gealnaban kub
ndo' bega, ndontsa gun bega ta
nsak ladna Dios.
12 Ta we'e lá ula'a bega le'a be
ta ugap wa gunta gan ndo' bega;
yá lá gaila'ta bega ndo' be ta ugap
nlad bega gun bega wa. 13 No lá
gunti'inta bega las bega gun bega
dub ta ugap. Ndi bsa'a bega le'aka
le'a bega ndo' Dios cuent dub xa
ngutla cha mbangal xa, ndontsa
gun bega sbe'en be ta wen ta nlad
Dios. 14 Le'a be ta ugap wa yá lá
gunta gan go'o bega. Le'a bega
yá na'antapa ndencho ndo' ley,
le'a bega ndi ndenchola ndo' ta na
uzhe'eb nkwea' ladna Dios bega.

Le'a be xmen Cristo nsabndo' gun be ta wen

15 ¿Nat xte'e gab beuna zhaga?
Le'a beuna na'antapa ige' ladna
ley wa, ndi nge' ladna beuna ta
nkwea' ladna Dios beuna, ¿ta we'e
mas gunta beuna be ta ugap zha?
¡Le'a na' gáp le'a beuna na'anpa
li nsabndo' gun! 16 ¿Lá ini'í
bega zha le'a tal bega ndencho
ndo' dub men, le'a bega juerska
uxobgek ndo' xa wa? No liga tal
le'a bega ndencho ndo' ta ugap,
le'a bega sat. Ná tal le'a bega
nxobgek ndo' Dios, le'a bega wen
ya'an ndo' Dios. 17 Polta ndencho
bega ndo' be ta ugap. Ná nat nsa
na' xno ndo' Dios le'a bega idub
ncho ladna nxobgek ndo' be di'izh
wen lak mluu be men bega-yá.
18 Le'a bega uto'ola ndo' ta ugap
wa, ndi myak bega dub xa ndun
ta nsak ladna Dios. 19 Le'a na'
li ndadi'izh ta wa geal le'a bega
ndido nyakbe'ena. Le'a polta le'a
bega ndencho ndo' be ta ugap, no

sbe'en be ta bzhi'ik no be ta ugap
mbin bega. Ná nat byun bega
cuent le'aka bega ndo' ya'a Dios,
we'e umbi'i gak bega gun bega
sbe'en lak nsak ladna Dios.
20 Le'a polta zha na bi ndencho
bega ndo' be ta ugap wa, le'a
bega na'anpa ukwa'an gun bega
ta nlad Dios. 21 ¿Parea xti'in be
ta ugap mbin bega wa? Nat le'a
bega ndi ndono ladna be ta wa,
le'a bega uni'í le'a bexa li ndun
wa satka. 22 Nat le'a bega uto'ola
ndo' ta ugap wa, myak bega dub
xa ndun ti'in ndo' Dios. Nat
umbi'i nak lado'o bega ndo' Dios,
no gap bega dub gealnaban nunk
lá idub. 23 Le'a tal ton ndap ke
ndo' Dios, le'a xa wa satka. Ná
le'a tal ton ige' ladna Cristo Jesús
Xwan beuna, le'a Dios usa'a dub
gealnaban kub ta nunk lá idub.

7

Le'a be xmen Cristo uto'o ndo' ley

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
bego na nchando' ley ten Dios, ¿lá
ini'í bega zha le'a ley wa nibe'e
ndo' be men zha na nbantsa xa?
2 Ndab ley wa le'a dub xagots nak
xa ten dub xabgi'i zha na nbantsa
xabgi'i wa. Ná tal le'a xabgi'i wa
gat le'a xagots wa yá na'antapa
nak xa ten xa wa. 3 Tal le'a dub
xagots ngal stub men zha bi nban
xabgi'i ten xa, le'a ta wa dub ke
ndo' Dios. Ná tal le'a xabgi'i ten
xa wa ngutla, le'a ley wa ndab le'a
xagots syo'o gan ika'a stub xabgi'i,
le'a ta wa na'anpa dub ke ndo'
Dios.
4 No liga nak bega nak beuna
xmen Cristo. Le'a gor na ngut
Cristo, le'a cuent ten ley le'a bega
noga ngut. Nat le'a bega ndi
nak xa ten Cristo, xa na mban
ndo' gealgut, ndontsa gun bega ta
nsak ladna Dios. 5 Le'a zha na bi
ndesea beuna laktsa nlad beuna,
le'a ley wa ndun mas nlad beuna
gun beuna ta ugap. We'e le'a ke
ten be ta ugap mbin beuna wa,
le'a beuna nsabndo' gat. 6 Ná
nat le'a beuna uto'o ndo' ley wa,
yá na'antapa nibe'e ta wa beuna.
Na'anpa ndencho beuna ndo' ley
polta wa, ndi nxobgek beuna ndo'
Espíritu ten Dios.

Be ta ugap ncho len lado'o be men

7 ¿Nat xte'e gab beuna zhaga?
¿Gab beuna zha le'a ley ten Dios
dub ta ugap? ¡Le'a na' gáp le'a
ta wa na'anpa li nak! Ná le'a ley
wa mluu ndo' na' ná xta'an be
ta ugap. Tal le'a ley wa lá ngab:
“Lá isa'ab ladna lu ndo' ta ndap
stubga men”, le'a na' ni lá iní ti
le'a ta wa dub ke ndo' Dios. 8 Le'a
ta na ndab ley lá gun na' ta wa, ta
we'e mas nsa'ab lad na' ndo' be
ta'a. Tal le'a ley na'anpa ngab lá
gun na' dub ta'a, le'a na' na'anpa
nlad gun na' ta wa. 9 Le'a polta
zha na lá nchando' na' ley ten Dios
le'a na' gust ncho'o. Ná le'a gor
na mgondo' na' ley wa cha we'e
uní na' le'a na' ndapka ke ndo'
Dios. 10 No mgondo' na' le'a ley
wa ndi'izh usa'a gealnaban tal le'a
na' uxobgek ndo'-yá, parea le'a
ta na lá uxobgek na' ndo' ley wa
le'a na' nsabndo' gat. 11 Le'a be
ta ugap ncho len lado'o na' wa
mkedino na'; ta we'e mbin na' ta
ugap ta nsabndo' gat na'.
12 Le'a ley wa ta msa'a Dios,
no uzhebpa ta umbi'i-yá no ga'al
nak-a no wen nak-a. 13 ¿Ndi'izh
dub ta wen cha ndi le'a gun gat
na' zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa
na'anpa li nak! Le'a na' mbin
ta ugap ta we'e nsabndo' gat na'.
Le'a ley wa nluutsa le'a be ta ndun
na' wa uzhebpa dub ta ugap ndo'
Dios.
14 Le'a beuna uni'íka le'a ley
wa ta msa'a Dios, ná le'a na' nak
dub men nsobncho'o ndo' ta ugap.
15 Lá yakbe'ena na' xta'an lnde'e
nak na'. Ncho zha na'anpa ndun
na' ta wen nlad na', le'a na' ndi

ndun ta ugap, ta nxee lad na'
ndo' na. 16 Tal uní na' le'a ta
ndun na' wa ta ugap nak, le'a ta
wa nluu le'a na' uní le'a ley ta
wenka. 17 Le'a na' lá nlad li gun
na' ta ugap wa, ndi juers ten ta
ugap ncho len lado'o na' wa ta
we'e li ndun na'. 18 Le'a na' uní
le'a len lado'o na' na'anpa wen
nak, le'a na' nlad gun be ta wen,
parea ncho zha lá gun na' gan.
19 Na'anpa ndun na' be ta wen
nlad na', ndi ndun na' be ta ugap
ta lá nlad na'. 20 Tal le'a na' li
ndun be ta ugap ta lá nlad na' wa,
le'a ta wa na'anpa le'a na' li ndun,
le'a ta wa ndi ta ugap ncho len
lado'o na'.
21 Lnde'e nak ta ndun na' wa:
nlad na' gun na' dub ta wen, parea
ncho ta ugap len lado'o na'. 22 Ta
ugeaka nlad na' uxobgek na' ndo'
ley ten Dios, 23 parea uní na' le'a
len lado'o na' ncho be ta ugap.
Le'a ta wa lá nla'a gun na' be ta
wen ndanbe'e na', geal le'a na'
nsobncho'o ndo' be ta ugap ncho
len lado'o na' wa.
24 ¡Uzhebpa pro'ob na'! ¿Ton
sun gan ko'o na' ndo' be ta ugap
nak na' zha, ta nsabndo' gat na'
wa? 25 ¡Nsa na' xno ndo' Dios, le'a
Jesucristo Xwan beuna sun gan!

Le'a na' ta ugeaka nlad uxobgek
ndo' ley ten Dios, parea le'a na' lá
ndun gan ke ten be ta ugap ncho
len lado'o na' wa.

8

Bexa ncho lak nlad Espíritu ten Dios

1 Nat le'a Dios na'anpa utsaksi
bexa nak xmen Cristo Jesús, bexa
na yá na'antapa ndesea laktsa
nlad na, ndi ndesea bexa lak nlad
Espíritu ten Dios. 2 Le'a ta na nak
na' xmen Cristo Jesús le'a Espíritu
ten Dios nsa'a dub gealnaban kub,
yá lá gaigayo'ota na' ndo' be ta
ugap no ndo' gealgut. 3 Na'an ton
gun gan gaisa'ab ndo' be ta ugap,
ta we'e le'a ley ten Dios wa lá
yoo gan ko'o beuna ndo' ta wa.
Parea le'a Dios mtu'ub Xin xa ndo'
gizhliyo ndee, myak xa dub men
cuent be men ndap ke, ná le'a xa
ni dub ke lá ndap. Le'a xa ngut
sakndo' beuna, ndontsa na'antapa
inibe'e ta ugap wa beuna. 4 We'e
le'a beuna sun gan gun lak nibe'e
ley, le'a beuna yá na'antapa nde-
sea laktsa nlad beuna, le'a beuna
ndi ndesea lak nsa'a Espíritu ten
Dios.
5 Le'a bexa na ndesea laktsa
nlad na wa, le'a bexa wa nkwa'an
ta nladtsa na. Ná le'a bexa na
ndesea lak nsa'a Espíritu ten Dios
wa, le'a bexa wa nkwa'an gun ta
nlad Espíritu wa. 6 Le'a tal ton
ukwa'an be ta nladtsa na, le'a xa
wa satka. Ná le'a tal ton ukwa'an
be ta nlad Espíritu, le'a xa wa gap
gealnaban no wen yoo ladna xa.
7 Le'a bexa na nkwa'an ta nladtsa
na, le'a bexa wa ndun sbe'en be ta
lá nsak ladna Dios, geal le'a bexa
lá ka'ab uxobgek ndo' ley ten Dios
no ni lá isu'uka xa. 8 Le'a bexa na
ndesea laktsa nlad na wa lá yoo
gan gun dub ta isak ladna Dios.
9 Ná le'a bego yá na'antapa nde-
sea laktsa nlad na, ndi ndesea
bega lak nsa'a Espíritu wa, le'a
xa wa ncho len lado'o bega. Le'a
tal ton na'anpa yoo Espíritu ten
Cristo len lado'o na, le'a xa wa
na'anpa xmen Cristo. 10 Ná tal le'a
Cristo ncho len lado'o bega, le'a
xbi bega ibanka le'a Dios mbin
wen mya'an bega ndo' xa. Ná
le'a ke ten ta ugap mbin bega wa,
le'a be'al las bega satka. 11 Le'a
Espíritu ten Dios mxiste Cristo
Jesús ndo' gealgut, no liga ixiste
xa be'al las ngut bega wa, tal le'a
len lado'o bega ncho Espíritu wa.
12 Bega nak beuna xmen Cristo,
nat le'a beuna nsabndo' uxobgek
ndo' Dios, lá gunta beuna laktsa
nlad beuna. 13 Tal le'a bega nde-
sea laktsa nlad na, le'a bega satka.
Ná tal le'a bega ula'a le'a Espíritu

ten Dios unitndo' be ta nlad bega
gun bega wa, le'a bega gap dub
gealnaban nunk lá idub.
14 Le'a iteanak bexa na nla'a le'a
Espíritu ten Dios go'o bexa ndo' ta
wen, le'a bexa wa nak xin Dios.
15 Le'a Espíritu ncho len lado'o
bega wa na'anpa gun izheb bega
ndo' Dios, lak ncho bexa nzheb
ndo' stub men nibe'e xa. Le'a
Espíritu wa ndi ndun myak bega
xin Dios, ta we'e syo'o gan kwezh
beuna Dios, gab beuna: "¡Tad, Xus
na'!" 16 Le'a Espíritu wa le'a ncho
len lado'o beuna, ta we'e nsa'a be-
una cuent le'a beuna xinka Dios.
17 Le'a ta na nak beuna xin Dios,
we'e le'a beuna no gal uso' be ta
wen usa'a Dios ndo' Cristo. No
tal uxik beuna ndo' be gealkwea'
lak utid Cristo, we'e yoono beuna
Cristo wats Dios.

Bexa ndenkea' ta usa'a Dios gal uso' bexa

18 Le'a na' uníka le'a be gealk-
wea' nsatid beuna nat na'anpa
nak dub ta uzhe'eb ndo' lak ta
uzhe'eb chul gal uso' beuna wa,
dub ta tlaw ini'í beuna. 19 Le'a
iteanak be ta'a mbinde'e Dios
ndenbeas gal gor uluu Dios ná ton
nak be xin xa. 20 Nat le'a iteanak
ta mbinde'e Dios na'anpa ndun
ti'in lak nsabndo'-yá. Na'anpa
ke ten na li nak be ta wa, le'a
Dios le'a nsensa'ab-a li nak-a.
21 Le'a gal dub wizh le'a itea be
ta'a mbinde'e Dios yá na'antapa
gazha'a, le'a-yá ndi yak kub lak
yak kub beuna nak xin Dios.
22 Le'a beuna uni'íka le'a nat
le'a iteanak be ta'a mbinde'e Dios
cuent nbixti, no nsatid-a dub
gealkwea' lak nsak dub xagots
yamer gap me'ed.
23 No na'anpa nabtsa be ta
mbinde'e Dios nbixti, le'a beuna
no nbixti len lado'o beuna ndalen
ndenkea' beuna zha na isen Dios
beuna, usa'a xa dub las kub
beuna. Le'a Dios le'a msa'ala
Espíritu ten na, ta nluu le'a xa
sunka itea be ta ndab xa. 24 Le'a
zha na mlat Dios beuna ndo' be
ta ugap, gast gor we'e ndenkea'
beuna gal uso' beuna ta usa'a xa
wa. Le'a ta wa dub ta'a biseata
ina' beuna, le'a dub ta na' be-
una wa na'anpa nak dub ta ti'i
ndenkea' beuna. 25 Ná tal le'a
beuna ndenkea' dub ta'a bi lá na'
beuna, le'a beuna nxik kwenkea'
beuna-yá.
26 No liga le'a Espíritu ten Dios
le'a ndakno beuna gun beuna ta
lá isu'u beuna. Le'a beuna lá
ini'í xte'e nsabndo' inab beuna
ndo' Dios, ná le'a Espíritu ten
Dios wa nab ndo' Dios sakndo'
beuna dub mod na ni lá yoo gan
gudi'izh beuna-yá. 27 Le'a Dios
xa na nchando' lado'o beuna wa
nyakbe'ena ta li ndab Espíritu wa,
geal le'a Espíritu wa nab ndo' Dios
sakndo' beuna nak be xmen Dios
lakka nlad Dios gun xa.

Na'an xta'an gun gan ndo' bexa nak xmen Cristo

28 Le'a beuna uni'íka le'a bexa
na ndankea Dios le'a Dios le'a
gun wen ito'o itea be ta'a ncha'tid
bexa wa, bexa na mti Dios gak be
xmen xa. 29 Le'a zha polta le'a
Dios uni'í ná ton bexa gak xmen
xa, no mbinbe'e Dios yak bexa wa
lak nak Xin Dios. Li le'a Xin Dios
wa nak cuent wit ned itea beuna
nak xin Dios. 30 Le'a bexa na li
mbinbe'e Dios gak be xin xa wa,
le'a Dios no bexa wa utezh. Le'a
bexa na li utezh Dios wa, le'a Dios
no mbin wen nya'an bexa ndo' xa.
Le'a bexa na li wen nya'an ndo'
Dios wa, le'a Dios le'a usa'a sa yoo
bexa wats Dios.
31 Nat, ¿xte'eta gab beuna zha?
Tal le'a Dios nso' wats beuna,
¿cha ton gun gan ndo' beuna
zha? 32 Le'a Dios le'a msa'a le'aka
Xin xa ngut ndontsa gap beuna
gealnaban. ¿Lid usa'a Dios no
itea be ta wen gal uso' beuna nak
xmen Cristo zha? 33 ¿Ton gun
gan usake bexa na mti Dios zha?
Na'an ton, le'a Dios le'a mtsu'u
be ke ten beuna wa. 34 ¿No ton
gun gan gab le'a beuna ndap ke?

Na'an ton, le'a Cristo le'a ngut cha
mban xa ndo' gealgut. Le'a nat
le'a xa nsob wats Dios lad ga'al,
no nab xa ndo' Dios gakno Dios
beuna. 35 ¿No xta'an gun gan
lá ikea ladna Cristo beuna zha?
Na'an xta'an, ni gealkwea', no ni
ta juert ncho beuna, no ni ta ugap
ndanno be men beuna, no ni win,
no ni ta lá ndap beuna xab na,
no ni ta uzhe'eb ntid beuna, no ni
gealgut. 36 Le'a ta wa lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a ta na nak besa xmen go,
ta we'e le'a be men sbe'en
nlad gut besa.
Ndanno bexa besa cuent dub bor-
reg gut bexa.

37 Ná le'a beuna uzhebpa ndun
gan ndo' iteanak be ta wa, juers
ten Cristo xa na nkea ladna beuna.
38 Ta we'e le'a na' uní ka na'an
xta'an gun gan lá ikea ladna Dios
beuna, tal le'a beuna gat, no tal
le'a beuna bi nban. No ni be angel
ten Dios, no ni be mbi bxin, no
ni be espíritu nibe'e, no ni be ta
ncho nat, no ni be ta ti'i ilen, 39 no
ni be ta'a ncho ga'ap, no ni be
ta'a ncho xan, no ni stubga ta'a
mbinde'e Dios lá gun gan lá ikea
ladna Dios beuna, ta na nak beuna
xmen Cristo Jesús Xwan beuna.

9

Dios mti bexa Israel

1 Le'a Cristo nsobwi'i le'a na'
na'anpa nkwi'inno bega. Le'a na'
ngenna len lado'o na' le'a Espíritu
ten Dios ndab ndo' na' le'a ta
nke'a na' ndee ta ugeaka: 2 le'a
na' uzhebpa uban nyo'o ladna no
kwea' ncho lad na'. 3 Tant nkwea'
lad na' be ltsa'a na' bexa judio,
gast sni na' utsaksi Dios na', sit
yoo na' wats Cristo, tal le'a ta
wa sakno bexa wa gungea ladna
bexa Cristo. 4 Le'a bexa wa nak
xa Israel, bexa na mti Dios gak
xin Dios. Le'a Dios mlundo' ndo'
bexa wa, no mbinno xa bexa dub
trat, no msa'a xa ley ten xa ndo'
bexa wa. No ndab Dios ndo' bexa
wa xte'e yankea bexa xa, no xte'e
wen gunno xa bexa. 5 Le'a bexa
judio ncho nat wa nak xin bexa
nsak uyo'o polta wa, bexa ngok
usan gox polta ten Cristo, xa nak
Dios nibe'e ndo' itea be ta'a. ¡Le'a
itea be men yankea xa idub tiemp!
¡Lika gak-a!

6 Le'a na' na'anpa gáp le'a Dios
lá ngun ta ndab xa ndo' bexa
Israel wa. Le'a na' ndi gáp le'a
na'anpa itea bexa Israel wa nak
xin Dios. 7 No liga na'anpa itea
be xin Abraham nak xin Dios, lak
ndab Dios ndo' Abraham: “Le'a
cuent ten na', nabtsa bexa nak ras
ten Isaac xin lu gak ras ten lu.”
8 Le'a ta wa gab le'a na'an ton gak
xin Dios juers tentsa be usan ten
xa. Le'a bexa nak xin Dios wa li
nak juers ten ta ndab Dios usa'a
Dios ndo' Abraham. 9 Le'a ta ndee
di'izh ndab Dios ndo' Abraham:
“Le'a stub li'in gal na' le'a Sara
xagots ten lu ndapla dub me'ed.”

10 Le'a ta wa Isaac usan gox
ten beuna, xa na uka'a Rebec,
cha ngop bexa top me'ed kwach.
11 Le'a zha biseata gal itop me'ed
wa, no gor na biseata gun be
me'ed ni dub ta wen no ni dub
ta ugap, le'a Dios uní'i ndo' Rebec
cuent ten me'ed, ta na nluu le'a
Dios nti be men nlad xa, na'anpa
nwi'i xa tal xta'an ndun bexa.
12 Ta ndee ta ndab Dios ndo' Rebec
wa: “Le'a xa gox gun ti'in ndo' xa
tuzh.” 13 Le'a ta wa lak nkeani'i
di'izh ten Dios ndab Dios: “Le'a
na' ndee nkwea' ladna Jacob ndo'
Esaú.”

14 ¿Cha gab beuna zha le'a Dios
ugap mbin ta na li mti xa dub
bexa wa? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa
na'anpa li nak! 15 Lak ndab Dios
ndo' Moisés:

Le'a na' ilats ladna xa na nlad na'
ilats lad na',
no ikwea' lad na' xa na nlad
xa ikwea' lad na'.

16 Le'a gor na nti Dios dub men,
le'a ta wa na'anpa ta le'a men wa
nlad no na'anpa ta nkwa'an xa-yá.
Le'a Dios ndi le'a nlats ladna xa, ta
we'e nti Dios xa. 17 Lak nkeani'i
di'izh ten Dios ndab Dios ndo'
faraón: "Le'a na' ulaxo'ob lu nak
lu xa nibe'e, ndontsa ulu'u le'a na'
juert nak, no igondo' itea be men
nde ndo' gizhliyo ton nak na'."
18 Le'a ta wa gab le'a tal Dios nlad
ilats ladna dub men, le'a xa lika
sun. No tal le'a Dios nlad yak ngud
lado'o dub men, le'a xa likaga sun.

19 Parea ncho bega gab:
"¿Xta'an ndab Dios le'a beuna
ndap ke, tal le'a beuna lá yoo
gan utsaw ndo' ta nlad Dios gun
Dios?" 20 Ná le'a na' gáp, ¿ton nak
lu zha gab lu le'a Dios na'anpa
utsin ndun? ¿Syo'o gan gab
dub gets ndo' xa mbinde'e-yá:
"¿Xta'an ngi lnde'e mbinde'e lu
na' zha?" 21 ¿Lá ini'í bega zha
le'a xa ndande'e be ta btsi'in le'a
nibe'e ndo' yosid, syo'o gan gunno
xa dub ble'a yosid guni'i xta'an
nlad xa, tal dub vas mas nsak,
natal dub vas uxee nsak?

22 No liga nak ta ndun Dios. Le'a
xa nlad ini'í itea be men le'a xa
juert nak, no le'a xa ntsaksi bexa
ugap nak. Parea ndi mxik xa ndo'
bexa na nsabndo' utsaksi xa, bexa
ndi'izh gak perdid, 23 ndontsa ini'í
be men xte'e uzhe'eb utsin nak
xa ndo' beuna. Le'a polta le'a
xa mlats ladna beuna no mti xa
beuna yoo beuna wats xa. 24 Le'a
beuna nak bexa na mti Dios wa,
bexa judio no bexa na'anpa xa
judio. 25 Le'a ta wa lak nkeani'i
ndo' libr mke'a Oseas, ndab Dios:

Le'a bexa ndi'izh na'anpa nak
gezh ten na' wa,
nat le'a na' gáp le'a bexa wa
xmenka na'.
Le'a bexa ndi'izh na'anpa nkea
lad na' wa,
nat le'a na' nke'aka ladna
bexa.

26 No sa na ndáp na': "Le'a bego
na'anpa nak xmen na'",
bi le'aka sa we'e le'a na' gáp
le'a bexa wa nakka xin Dios
nban.

27 Le'a profet Isaías noga
mbidi'izh cuent ten bexa Israel,
ndab xa:

Le'a be xin Israel uzhebpa yak
kwa'ad cuent yux nde to'o
nitsdo'o,
parea na'anpa kwa'ad bexa
gap gealnaban ndo' Dios.
28 Le'a Dios Xa Nibe'e sken gun lak
ndab di'izh ten xa,
utsaksi xa be men nde ndo'
gizhliyo lak nsabndo'-yá.

29 Lak ndab Isaías polta:

Tal le'a Dios xa ndon le'a nibe'e
lá ula'ach dub nde'ep beuna,
le'a beuna ndi'izh initndo'
lak unitndo' be men ndencho
Sodoma no Gomorra.

Bexa nge' ladna Cristo wa wen ya'an ndo' Dios

30 ¿Nat xte'e gab beuna zha?
Le'a na' gáp le'a bexa na'anpa
xa Israel wa na'anpa ukwa'an
xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios,
parea le'a bexa wa mzhealka ta
wa ta na nge' ladna bexa Cristo.
31 Ná le'a bexa Israel mkwa'an
xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios ta
na ndankea bexa ley, parea le'a
bexa lá izheal-a, 32 geal le'a bexa
wa mkwa'an-a juers ten ta na
nxobgek bexa ndo' ley, na'anpa
juers ten ta na nge' ladna bexa
Dios. Le'a cuent ten bexa Is-
rael le'a Cristo nak cuent dub
ge' nkate'eb bexa, 33 lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a:

Bla'ach bego le'a gezh Sion mso'
na' dub xa nak cuent dub
ge',
ta ikate'eb be men gast ilayat
bexa.
Ná le'a tal ton ige' ladna xa wa,

le'a bexa wa nunk na'anpa
ido ladna.

10

1 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a len lado'o na' uzhebpa nlad
na' gap bexa Israel gealnaban
ndo' Dios, no li na'ab na' ndo'
Dios. 2 Le'a na' uní le'a bexa
wa uzhebpa nlad ukwa'an Dios,
parea ni lá ini'í bexa xte'e ns-
abndo' gun bexa ta wa. 3 Le'a
bexa wa lá ini'í xte'e wen ya'an
bexa ndo' Dios, ndi nkwa'an bexa
ta wa juers ten le'atsa bexa. Lá
ka'ab bexa gun bexa ta nlad Dios
ndontsa wen ya'an bexa ndo' xa.
4 Le'a Cristo le'a mbin cumplir itea
be ley ten Dios, ndontsa tal ton ige'
ladna Cristo le'a xa wa wen ya'an
ndo' Dios.

Itea be men syo'o gan gap gealnaban ndo' Dios

5 Le'a cuent ten bexa na
nxobgek ndo' ley ndontsa wen
ya'an bexa ndo' Dios, le'a Moisés
lnde'e mke'a: "Le'a tal ton
uxobgek ndo' itea be ley ndee,
le'a xa wa gap gealnaban ndo'
Dios." 6 Ná le'a cuent ten bexa
na nge' ladna Cristo ndontsa wen
ya'an bexa ndo' Dios, le'a di'izh
ten Dios ndab: "Lá gunbe'e lu:
¿Ton ya' gibe'a ba'? —ndontsa
ula' xa Cristo ndo' gizhliyo—;
7 no ni lá gab lu: ¿Ton ila' gast
xan gizhliyo?" —ndontsa ixiste
xa Cristo lat bexa ngut. 8 ¿No
xte'e ndab di'izh ten Dios zha?
Nkeani'i-yá ndab-a:

Gax wats lu nso' di'izh ten Dios,
to'o lu nsea len lado'o lu.

Le'a ta ndee ta ndadi'izh besa,
ndab besa ige' ladna be men
Cristo: 9 Tal ton ga'al gab le'a
Jesús le'a nak Xa Nibe'e ten xa, no
gungea ladna xa len lado'o xa le'a
Dios mxiste Jesús ndo' gealgut,
le'a xa wa gap gealnaban ndo'
Dios. 10 Le'a ta na li ndangea
ladna beuna len lado'o beuna wa,
ta we'e wen ya'an beuna ndo'
Dios. No ta na li ndab beuna
wa, ta we'e le'a Dios usa'a dub
gealnaban kub ndo' beuna. 11 Lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a
le'a tal ton ige' ladna Dios, le'a
bexa wa nunk na'anpa ido ladna.
12 Guni'i tal xa xa judio natal
na'anpa xa judio xa, le'a Dios
dubtsa nak Xa Nibe'e ten iteanak
beuna. No uzhebpa wen nak Dios
ndo' itea be men na nkwa'an xa.
13 Lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: "Le'a tal ton ukwa'an
Dios Xa Nibe'e, le'a bexa wa gap
gealnaban ndo' Dios."

14 ¿Parea xte'e ukwa'an bexa
Dios tal le'a bexa lá ndangea ladna
xa? ¿No xte'e gungea ladna bexa
Dios tal le'a bexa lá ndo'ón di'izh
ten xa? ¿No xte'e go'ón bexa
di'izh ten xa wa tal na'an ton
ndadi'izh-a ndo' bexa? 15 ¿No
ton gudi'izh di'izh wa ndo' bexa
tal na'an ton utu'ub xa? Lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:
"¡Uzhebpa chul gor ilansea' bexa
ilenno di'izh wen ten Dios!"

16 Ná le'a bexa wa na'anpa itea
nxobgek ndo' di'izh wen ten Dios,
lak mke'a Isaías, ndab-a: "Dios Xa
Nibe'e, ¿ncho ton ndangea ladna
ta ndadi'izh besa zha?" 17 Le'a
bexa na ndangea ladna Cristo, ned
mbi'ín bexa di'izh ten Cristo, ta
ndadi'izh be men ndo' bexa.

18 ¿Ndáp na' le'a bexa Israel lá
ngo'ón di'izh ten Dios zhaga? Le'a
na' gáp le'a bexa mbi'ínka ta wa,
lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a ti bexa wa mgen idub ndo'
gizhliyo,
gast sa ndon le'a mas sit ndo'
gizhliyo mgen be di'izh ten
bexa.

19 ¿Lid myakbe'ena bexa Israel ta
mbi'ín bexa wa zha? Le'a Moisés
mke'a ta ndab Dios ndo' bexa
Israel wa:

Le'a na' gakno bexa na'anpa nak xmen na',
ndontsa ixeeno ladna bego bexa.
No gakno na' bexa na lá nyakbe'ena,
ndontsa gakloo bego.

20 Le'a Isaías mas ga'al mke'a-yá,
ndab Dios:

Le'a bexa na'anpa ukwa'an na', ndi le'a mzheal na'.
No mlundo' na' ndo' bexa na na'anpa inabdi'izh ma na'.

21 Ná le'a cuent ten bexa Israel le'a Dios ndab:

"Idub wizh nlad na' ilen bexa wats na',
bexa ngud nak, no ni lá nxobgek bexa ndo' na'."

11

Ncho bexa Israel gap gealnaban ndo' Dios

1 No inabdi'izh na' ndo' bega: ¿Mxelad Dios bexa Israel, bexa nak xmen xa zha? Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak, le'a na' ndee no nak dub xa Israel, dub xa ras Abraham, no dub xa ras Benjamín. 2 Le'a Dios na'anpa uxelad be xmen na, bexa na polta mti Dios. ¿Lá ini'í bega zha xte'e ndab di'izh ten Dios cuent ten Elías? Le'a Elías mbidi'izh ndo' Dios utixtino xa bexa Israel, ndab xa: 3 "Dios Xa Nibe'e, le'a bexa wa mbit be profet ten go, no mlate bexa be sa nsa'a besa xnab ndo' go. Le'a na' ndee nabtsa nban, ná nat le'a bexa nlad gut na'." 4 Ná le'a Dios cha uka'ab ndab: "Bi ncho stub sga'ad mil xabgi'i nla'ach na', bexa na'anpa nsaxib ndo' Baal." 5 No liga nat bi ncho ste'ep bexa Israel nak xmen Dios, le'a xa mti bexa wa ta na wen nak xa ndo' bexa. 6 Le'a bexa wa nak xmen Dios ta na li wen nak Dios ndo' bexa, na'anpa ta na wen ndun bexa. Tal le'a-yá ta na wen mbin bexa, le'a ta wa gab le'a ta wen nak Dios wa na'anpa dub ta ga nsa'a Dios.

7 ¿We'e xte'e gab beuna zha? Le'a bexa Israel wa mkwa'an ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios, ná le'a bexa lá ngun gan izheal ta wa. Nabtsa bexa na mti Dios wa mbin gan, le'a iteata bexa wa myak ngud lado'o na. 8 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a Dios mbin le'a bexa wa cuent dub xa mla'bea. Ndap bexa ngusndo' bexa, ná lá na' bexa. No ndap bexa ncha' bexa, ná lá ndo'ón bexa. No bi le'a li mya'an bexa gast wizh nat." 9 No ndab David:

Le'a be ujest ndankea bexa wa yak dub sa ya'iga'a bexa;
Le'a bexa wa ikate'eb, cha utsaksi Dios bexa.
10 Le'a ngusndo' bexa wa yá lá yoota gan iwi'i,
no itek tso'o bexa idub tiemp.

Bexa na'anpa xa Israel gap gealnaban ndo' Dios

11 Le'a stub ta'a inabdi'izh na': ¿Ukate'ebla bexa Israel, no ulayat bexa gast lá yoota gan yach bexa wats Dios zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Le'a ta na lá uxobgek bexa Israel ndo' Dios wa, ta we'e le'a bexa na'anpa xa Israel syo'o gan gap gealnaban ndo' Dios. We'e ini'í bexa Israel ta wa, cha no bexa ilad yach wats Dios. 12 Le'a bexa Israel lá uxobgek ndo' Dios, ta we'e le'a Dios wen mbinno be men gizh-liyo; le'a bexa Israel le'a mla'a Dios, ta we'e wen mbinno Dios bexa na'anpa xa Israel. ¿Lid mas uzhebpa wen yoo be men wa zha, gal zha na yach bexa Israel wa wats Dios?

13 Nat gáp na' ndo' bega na'anpa xa Israel, le'a Dios le'a mtu'ub na' gudi'izh na' di'izh ten xa ndo' bega, no nsak na' le'a ti'in wa uzhe'eb dub ta nsak. 14 Nlad na'

le'a bexa ltsa'a na' bexa Israel ini'í
ta ndun bega, cha no bexa yach
wats Dios. 15 Le'a Dios mla'a bexa
Israel wa, ndontsa le'a iteata be
men yoo gan ibii wats Dios. Le'a
gal zha na yach bexa wa wats
Dios, le'a ta wa gak cuent ibangal
bexa ndo' gealgut. 16 Tal ton usa'a
dub pan ndon le'a ned ndo' Dios,
we'e le'a itea be pan nto'o ko'ob
wa ta tenka Dios. No tal le'a be lo
dub ya ta ten Dios, we'e le'a itea
be xos-a ta tenka Dios. No liga
le'a be usan gox ten bexa Israel
wa ngok xmen Dios, ta we'e noga
bexa nak xin bexa wa gal gor gak
xmen Dios.
17 Le'a bexa Israel nak cuent be
xos dub ya olivo, be ná myabto'og.
Ná le'a bego nak cuent xos stubga
ya olivo yo'o ulen. Cha ndi
le'a bega mge'al ndo' ya ned
wa sakndo' be ná myabto'og wa,
ndontsa gunti'in bega be lo ya
wa no nits ten ya wa. 18 Parea
lá izhinna bega ndo' bexa Is-
rael bexa nak cuent ta myabto'og
wa, le'a be xos dub ya na'anpa
le'a ndun nsobnge'a xan ya wa.
Le'a xan ya wa ndi le'a ndun
ndi'ibnge'a xos-a.
19 Ncho bega gab le'a be xos
ya wa myabto'og ndontsa ige'al
bega ndo' ya wa. 20 Le'a ta
wa ta ugeaka. Le'a bexa wa
myabto'og geal le'a bexa lá ige'
ladna Cristo. We'e le'a bego mge'
ladna Cristo, cha mge'al bega ndo'
ya wa. Parea lá izhinna bega, ndi
bla'ach bega le'aka bega. 21 Tal
le'a Dios li ulobto'og bexa le'apa
nak xos ya wa, no liga syo'o gan
gunno xa bega. 22 Binbe'e bega
xte'e uzhe'eb utsin nak Dios ndo'
be men, no xte'e ntsaksi xa be
men. Le'a xa ntsaksika bexa
lá nxobgek, parea uzhebpa utsin
gunno xa bega tal le'a bega ige'ta
ladna xa. Ná tal le'a bega na'anpa
li gun, le'a Dios no bega kabto'og.
23 No tal le'a bexa Israel ige' ladna
Cristo, le'a Dios uke'al bexa le'aka
ndo' ya wa, le'a Dios ndap juers
gun xa ta wa. 24 Le'a bego ba'
nak cuent be xos ya olivo, ya
yo'o ulen wa, cha mge'al bega
ndo' ya olivo, ya wen wa. Parea
le'a bexa Israel cuent nak be xos
le'aka ya wen wa, ta we'e mas lid
bid uke'al Dios bexa ndo' le'aka sa
myabto'og bexa wa.

Dios ilats ladna bexa Israel

25 Le'a na' nlad ini'í bega dub
ta uga'ach ten Dios, ndontsa lá
izhinna bega: le'a bexa Israel
myak ngud lado'o na dub nde'ep,
gast gal zha na le'a bexa na'anpa
xa Israel gungea ladna Cristo, gast
plo mti Dios bexa. 26 We'e le'a itea
bexa Israel gap gealnaban ndo'
Dios, lak nkeani'i di'izh ten Dios
ndab Dios:

Le'a gezh Sion ito'o dub xa uxa'ak
be men,
xa na ko'o bexa Israel ndo' ta
ugap.
27 Le'a ta wa trat gunno na' bexa,
gor na utsu'u na' be ke ten
bexa.

28 Le'a kwa'ad bexa Israel mxe-
lad di'izh wen ten Cristo, ta we'e
le'a bega na'anpa xa Israel syo'o
gan ibii wats Dios. Ná le'a Dios
bi nkwea' ladna bexa wa le'a xa
wa mti be usan gox polta ten bexa.
29 Le'a dub ta'a ga nsa'a Dios, le'a
xa lá ulat-a. No liga le'a bexa
na mti Dios, le'a Dios lá ula'alad
bexa. 30 Polta le'a bega lá nxobgek
ndo' Dios. Ná nat le'a Dios mlats
ladna bega geal le'a bexa Israel
wa lá uxobgek ndo' Dios. 31 Nat
le'a bexa wa lá nxobgek ndo' Dios,
ná le'a Dios ilats ladna bexa wa
lak mlats ladna xa bego. 32 Le'a
Dios le'a mluu le'a itea be men lá
uxobgek ndo' xa, ndontsa uluu xa
le'a xa ilats ladna itea be men.
33 ¡Uzhebpa nyakbe'ena Dios
itea be ta'a, no nchando' xa itea be
ta'a! ¡Na'an ton yoo gan ini'í xte'e
ndanbe'e Dios, no xta'an ndun
xa! 34 ¿Ti ncho ton nyakbe'ena ná

xta'an ndanbe'e Dios zha? ¿No
ti ncho ton syo'o gan utenxe'a
Dios zha? 35 ¿No ti ncho ton
ned msa'a ta'a uka'a Dios zha,
ndontsa juerska kix Dios ika'a xa
wa? 36 Le'a iteanak be ta ncho,
le'a Dios le'a mbinde'e-yá no ndun
xa le'a-yá ndun ti'in no nluu-yá
le'a xa ndon le'a juert nak. ¡Le'a
Dios le'a nak xa ndon le'a si'il idub
tiemp! Lika nak-a.

12

Xte'e nsabndo' gun be xmen Cristo

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a ta na uzhe'eb nlats ladna Dios
beuna, ta we'e na'ab na' ndo' bega
usa'a bega le'aka le'a bega ndo'
Dios, cuent dub xnab nban gak
bega, ta umbi'i nak ndo' xa, no
ta nsak ladna xa. Le'a ta wa lak
nsabndo' yankea beuna Dios. 2 Lá
gak bega lak nak be men ncho nat,
ndi bla'a bega uche'a Dios mod
gunbe'e bega, ndontsa li igondo'
bega xta'an nlad Dios gun bega:
le'a ta wa ta utsin nak, no ta wen
nak, no ta ga'al nak.
3 Le'a Dios utsin mbinno na',
msa'a xa ti'in ten xa gun na'. Ta
we'e le'a na' gáp ndo' bega, le'a
kadga bega lá gunbe'e le'a bega
mas nsak ndo' lakka nak bega.
Ndi utsin binbe'e bega cuent ten
le'aka le'a bega, laktsa msa'a Dios
nge' ladna bega xa. 4 Le'a las
dub men ndap sian lea' na, parea
na'anpa itea-yá dubtsa ti'in ndun.
5 No liga le'a beuna kwa'ad nak
xmen Cristo, le'a beuna nak cuent
las Cristo, no dubtsa xkwa'a be
men nak beuna.
6 Le'a Dios nsa'a sian be ta ndák
beuna, laktsa nlad xa usa'a xa-yá
ndo' kadga dub beuna. Tal le'a
Dios nsa'a gudi'izh dub xa sakndo'
Dios, le'a xa wa nsabndo' li gun
lak plo nge' ladna xa Dios. 7 No tal
le'a stub xa ndák ndun ti'in ndo'
be ltsa'a xa, le'a xa wa nsabndo'
li gun ti'in wa. No dub xa ndák
nluu be men, le'a xa wa nsabndo'
li uluu bexa. 8 No dub xa ndák
ntenxe'a be men, le'a xa wa nsab-
ndo' li gun. No dub xa ndák nsa'a
ta nki'in stub men, le'a xa wa
nsabndo' usa'a-yá dub lak ndap
xa-yá. No dub xa ndák nchansu
be men, le'a xa wa nsabndo' utsin
gun ta wa. No dub xa ndák nlats
ladna be men, le'a xa wa nsabndo'
iten ladna li gun xa.
9 No bkwea' ladna bega be ltsa'a
bega idub ncho ladna bega. No
bxee ladna bega ndo' ta ugap,
ndi usankea bega tso'o ta wen.
10 Utsin gok bega ndo' be ltsa'a
bega lak nsabndo' gak dub xa ndo'
wit xa. No gop bega mod ndo' be
ltsa'a bega.
11 No lá icha'ab bega gun bega
ti'in, ndi idub ncho ladna bega bin
bega ti'in ten Dios Xa Nibe'e.
12 Bten ladna bega ndalen
ndenkea' bega gal uso' bega ta
usa'a Dios. No bxik bega ndo' be
gealkwea'. No gab ge'al bidi'izhno
bega Dios.
13 Gokno bega bexa no nak
xmen Dios be ta nki'in bexa. No
utsin binno bega bexa ndi'id ina'
bega.
14 Le'a gor na ugap ndanno be
men bega, unab bega ndo' Dios
gakno Dios bexa. Na'anpa inab
bega ini'í bexa gealkwea', ndi
unab bega gakno Dios bexa.
15 Bten ladna bega gor na ncho
bexa nten ladna. No bi'in bega gor
na ncho bexa ndo'on.
16 Utsin ute bega no be ltsa'a
bega. Lá izhinna bega, ndi
bchealtsa'a bega bexa uban nak.
No na'anpa izhinnona bega be ta
ndák bega.
17 Lá ukixke bega be ta ugap
ndanno be men bega, ndi bte'a
ladna bega utsin gak bega ndo'
itea be men. 18 Tal syo'o gan gast
plo yakea bega, wen kwe bega no
itea be men. 19 Bego na nkwea' lad
na', lá ukixke bega ta ndanno dub

men bega. Ndi bla'a bega le'a Dios
le'a utsaksi xa wa, lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' ndee le'a utsaksi bexa,
no ukixke na' be ta ugap mbin
bexa.

20 No ndab-a:

Le'a tal ton dub xa ndaklono bega,
tal le'a xa wa ndanna, bsa'a
bega ta gaw xa.
No tal le'a xa ndak ladna, bsa'a
bega ta goo xa.
We'e ido ladna xa no ta na
ndun xa wa.

21 Lá ula'a bega le'a ta ugap ndun
stub men wa gun gan ndo' bega,
cha no bega gun ta ugap. Ndi wen
binno bega bexa wa, cha li gun
bega gan ndo' ta ugap.

13

Nsabndo' uxobgek be men ndo' bexa nakti'in

1 No bxobgek itea bega ndo'
bexa nakti'in, le'a bexa nakti'in
wa na'an, tal le'a Dios lá igo bexa.
Le'a itea bexa wa le'a Dios le'a
mte xa. 2 Le'a tal ton nkabto'o
ndo' bexa nakti'in, le'a xa wa
ntidnsa'ab ndo' lak nlad Dios, cha
ini'í xa gealkwea' lak nsabndo'-yá.
3 Le'a bexa ndun ta wen na'anpa
nzheb ndo' bexa nak ti'in, ndi le'a
bexa ndun ta ugap nzheb ndo'
bexa wa. Tal le'a bega lá nlad
izheb ndo' bexa nakti'in, utsintsa
gak bega. We'e le'a bexa wa gab
le'a bega utsin nak. 4 Le'a Dios
le'a ulo bexa nakti'in wa ndontsa
gakno bexa bega. Ná tal le'a
bega ugap gun, we'e bzheb bega
ndo' bexa wa le'a bexa na'anpa ga
lba'atsa ndeno spad. Le'a bexa wa
nso' ndo' ti'in ten Dios, ndontsa
utsaksi bexa be men ndun ta
ugap. 5 Ta we'e bxobgek bega ndo'
bexa wa, na'anpa ta na utsaksitsa
xa bega, ndi ta na uni'íka bega
le'a ta wa ta nsabndo' gun bega.
6 No utix bega med ndo' gobier
lak nsabndo'-yá, le'a Dios le'a ulo
bexa gun bexa ti'in wa. 7 Bsa'a
bega ndo' kad dub xa lak nsab-
ndo'-yá: ndo' bexa nakti'in bsa'a
bega med lak nsabndo'-yá. No
gop bega mod ndo' bexa wa, no
utsin bidi'izh bega ndo' bexa wa
lak nsabndo'-yá.

Nsabndo' ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa

8 Na'anpa isa'ab bega ndo' ni
dub men, ndi bkwea' ladna bega
be ltsa'a bega. Le'a tal ton ikwea'
ladna be ltsa'a na, le'a xa wa
ndunka lak ndab ley ten Dios.
9 Ndab-a: “Lá ugal bega stub xa
na'anpa xa ten bega. Lá gut bega
men. Lá gun bega gealwa'an. Lá
gun bega gealkwi'in. Lá isa'ab
ladna bega ta ndap stub men.”
Le'a ta gáp na' ndee nak xan itea
be ta wa no iteata be ta'a unibe'e
Dios: “Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu
lakkata lu.” 10 Le'a tal ton nkwea'
ladna be ltsa'a na, le'a xa na'anpa
ugap gunno bexa wa. Ta we'e tal
le'a bega nkwea' ladna be ltsa'a
na, le'a bega ndunka lak nibe'e ley
ten Dios.
11 Li nsabndo' gun bega ta wa,
le'a beuna uni'í xte'e nak tiemp
nat. Lá gak beuna cuent dub
xa naxyats, le'a nat le'a wizh
ilen Cristo mas gax nak ndo'
zha ned mbingea ladna beuna
xa. 12 Le'a nat uzhebpa nchaseala
te'al, yamer gat stub xe'a. Nat yá
lá gunta beuna be ta ugap nak, ta
ndun be men sa ukaw. Ndi gun
beuna be ta wen, ta ndun be men
ndo' xe'a. 13 Utsin ikesea beuna
lak utsin nkesea dub xa ndo' xe'a.
Lá ikesea bega ndo' be gast ncho
ta ugap. No lá gun bega gealgu.
No lá ugal bega stub men na'anpa
xa ten bega. No lá gun bega be ta
ugap ltsa'a ta wa. No lá ukwa'an
bega uyo. No lá ixeeno ladna
bega be men ta na ndap xa ta'a.
14 Ndi gok bega lak nak Jesucristo

Xa Nibe'e, yá lá ukwa'anta bega be
ta nladtsa bega.

14

Lá inisi be xmen Cristo be ltsa'a na

1 Utsin gok bega ndo' bexa tilaw
ndangea ladna Cristo, lá kuy-
oto'ono bega xa. 2 Le'a ncho bexa
ndab syo'o gan gaw itea be ta'a,
ná le'a ncho bexa tilaw ndangea
ladna Cristo ndi ndaw xa sbe'en
ta uge'a. 3 Le'a bexa na ndaw itea
be ta'a wa lá nsabndo' inisi bexa
na lá ndaw-a. No liga le'a bexa na
lá ndaw itea be ta'a lá nsabndo'ga
inisi bexa na ndaw ta wa, le'a
iteanak bexa wa dubtsa nsak ndo'
Dios. 4 ¿Ton nak bego nisi bega
bexa wa, bexa na no ndun ti'in
ndo' Dios? Le'a Dios le'a nak xa
nibe'e bexa wa, gab xa tal le'a ta
ndun bexa wa ta wen natal ta lid
le'a nak-a. Le'a Dios ndap juers
ndakno xa bexa gun bexa ta wen.
5 Le'a ncho bexa ndab le'a dub
wizh mas nsak ndo' stub wizh, no
ncho bexa ndab le'a itea be wizh
parej nak. Le'a kadga dub beuna
nsabndo' ini'í xte'e ndanbe'e be-
una cuent ten ta wa. 6 Le'a xa na
ndab le'a dub wizh mas nsak ndo'
stub wizh wa, no xa na ndab le'a
itea be wizh parej nak wa, le'a itop
bexa wa nsak le'a ta ndun xa wa
ta nsak ladna Dios. No liga le'a xa
na ndaw itea be ta'a wa no xa na
lá ndaw-a, le'a itop bexa wa nsak
le'a ta ndun xa wa ta nsak ladna
Dios, no nsa'a bexa xno ndo' Dios.
7 Le'a zha nban beuna no zha
gat beuna le'a beuna na'anpa le'a
nibe'e beuna. 8 Le'a zha nban
beuna le'a beuna nde ndo' ya'a
Dios. No zha gat beuna, le'a beuna
nde ndo' ya'aka Dios. Tal nban
beuna natal gat beuna, le'a beuna
ndeka ndo' ya'a Dios. 9 Le'a Cristo
ngut no mban xa ndontsa gak xa
Xa Nibe'e ten bexa ngut nsea bexa
nban.
10 ¿Parea xta'an nisi bega stub
xa no nak xmen Cristo zhaga?
¿No xta'an ndab bega zha le'a
bega mas nsak ndo' xa wa? Le'a
gal dub wizh le'a beuna itea kwe
ndo' Cristo. 11 Lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' gáp le'a itea be men
isaxib ndo' na'.
No igondo' iteanak be men
le'a na' le'a nak Dios.

12 Le'a ta wa gab le'a kadga dub
beuna iso' ndo' Dios, gab beuna
ndo' Dios ná xta'an mbin beuna.

Lá gun beuna dub ta utsabgix stub xa

13 Ta we'e lá nsabndo' inisi be-
una stub xa no nak xmen Cristo.
Ndi ula'ach beuna lá gun beuna
dub ta'a utsabgix xa ndo' ta ugap.
14 Le'a na' uní lak mluu Jesús
ndo' na', le'a ni dub ta ndaw
men na'anpa gab Dios lá gaw
beuna-yá. Ná le'a tal ton gunbe'e
le'a Dios lá nlad gaw xa dub ta'a,
le'a xa wa lá nsabndo' gaw ta wa.
15 Ná le'a tal ta ndaw bega wa
gun lá utsin yoo ladna dub ltsa'a
bega, le'a ta wa nluu le'a bega
na'anpa nkwea' ladna xa wa. Le'a
Cristo no sakndo' xa wa ngut, ta
we'e le'a bega lá nsabndo' gaw
dub ta'a tal le'a ta wa utsabgix
ltsa'a bega wa. 16 Tal le'a bexa no
nak xmen Cristo gab le'a ta ndun
bega wa ta lid le'a nak, yá gunta
bega ta wa. 17 Le'a lak nibe'e Dios
beuna, le'a ta ndaw beuna no ta
ndo beuna na'anpa ta nsak. Le'a
ta nsak wa ndi ta ndun beuna ta
utsin nak, no wen nchono beuna
be ltsa'a beuna, nsea nten ladna
beuna, lak nsa'a Espíritu ten Dios.
18 Le'a tal ton bexa li gun ti'in ndo'
Cristo, le'a Dios isak ladna lak nak
bexa wa no gab be men le'a bexa
wenka nak.
19 Le'a beuna nsabndo' gunta ta
gun wen yoono beuna be ltsa'a
beuna no ta gakno bexa wa. 20 Lá
ula'a bega le'a ta ndaw bega wa
utsabgix stub xmen Cristo. Le'a
itea be ta ndaw be men wa umbi'i

nak ndo' Dios, parea tal le'a ta
ndaw beuna gun le'a stub xa gaila'
ndo' ta ugap, le'a beuna lá nsab-
ndo' gaw ta wa. 21 Mas wen lá gaw
beuna be'al, no ni lá goo beuna ta
nsudna men, no ni lá gun beuna
ni stub ta'a, tal le'a ta wa utsabgix
stub xa, natal lá utsin yoo ladna
xa, natal gach ladna xa. 22 Le'a
ta ndanbe'e bega cuent ten be ta
ndee wa, le'a ta wa le'atsa bega
uni'í nsea Dios. Uzhe'eb wen yoo
ladna bexa na uni'í len lado'o na
le'a utsin ndun ndo' Dios. 23 Ná
le'a tal ton gaw dub ta'a ndanbe'e
xa lá nsabndo' gaw xa, le'a ta
wa dub ke geal le'a xa na'anpa
ndun lak ndanbe'e xa len lado'o
xa. Le'a itea be ta ndun bega tal
ndanbe'e bega le'a ta wa lid le'a
nak, le'a ta wa dub ke ndo' Dios.

15

1 Ta we'e le'a beuna na mas
nyakbe'ena di'izh ten Dios nsab-
ndo' mas gap beuna mod ndo'
bexa tilaw ndangea ladna Cristo.
Lá ukwa'an beuna be ta isak
ladna le'atsa beuna. 2 Le'a kadga
beuna nsabndo' gakno be ltsa'a na
ndontsa mas ige' ladna bexa Dios.
3 Le'a Cristo na'anpa ukwa'an ta
nladtsa xa, le'a lak nkeani'i di'izh
ten Dios le'a xa ndab ndo' Dios:
"Le'a gor na nisi bexa go, le'a
na' no kwea' nyo'o ladna." 4 Le'a
be di'izh ten Dios nkea polta, le'a
ta wa nkeani'i ndontsa uluu-yá
beuna xte'e mas uxik beuna, no lá
gach ladna beuna ndenkea' beuna
gal uso' beuna ta usa'a Dios. 5 Le'a
Dios le'a ndun le'a beuna nxik, no
lá ndach ladna beuna. Nat na'ab
na' ndo' xa wa gun xa dubtsa
gak bega lak nlad Cristo Jesús,
6 ndontsa dubtsa gab bega le'a
Dios uzhe'eb dub Dios si'il, xa
na le'a nak Xus Jesucristo Xwan
beuna.

Bexa na'anpa xa Israel wa no ige' ladna Cristo

7 Le'a lak utsin nak Cristo ndo'
beuna, no liga utsin gok bega
ndo' be ltsa'a bega. We'e le'a
be men gab le'a Dios uzhebpa
wen nak. 8 Le'a na' ndáp le'a
Cristo Jesús mbi'id ndo' gizhliyo
ndontsa gakno xa bexa Israel,
mluu xa le'a Dios sbe'en gealngea
ndadi'izh, ndunka Dios ta ndab xa
ndo' be usan gox polta ten bexa
wa. 9 No mbi'id Cristo ndontsa le'a
bexa na'anpa xa Israel usa'a xno
ndo' Dios ta na nlats ladna Dios
bexa, lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a:

Le'a na' gáp ndo' bexa na'anpa xa
Israel le'a go le'a nak Dios.
No golto'o na' ndo' go.

10 No nkeani'i di'izh ten Dios
ndab-a:

Le'a bego bexa na'anpa xa Israel,
bten ladna bega lak nten
ladna be xmen Dios.

11 No nkeani'i-yá:

Bsa'a bega xno ndo' Dios, itea
bego xa na'anpa xa Israel.
Bidi'izh bega xte'e si'il nak xa,
bego xa itea be nacion.

12 No stub ta'a mke'a Isaías
ndab-a:

Gal zha ilen dub xa lat be xin Isaí,
gak xa xa nibe'e bexa na'anpa
xa Israel.
We'e le'a bexa wa ige' ladna xa.

13 Le'a Dios le'a nak xa na usa'a
itea be ta wen ndenkea' beuna.
Nat na'ab na' ndo' xa gun xa
uzhe'eb iten ladna bega no wen
yoono bega be ltsa'a bega, bego na
ndangea ladna xa wa. Li ndontsa
juers ten Espíritu ten Dios le'a
bega mas gungea ladna le'a Dios
usa'aka ta ndab xa wa.

Ti'in ndun Pabl

14 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a na' uníka le'a bega uzhe'eb
wen nak, no uni'í bega sian ta'a
gast gun bega gan utenxe'a bega
be ltsa'a bega. 15 Ná le'a na' ndee
ngop valor mke'a na' ta ndee wa,
ndontsa lá yalad bega-yá. Le'a
Dios uzhe'eb wen ndanno na',
16 mti xa na' gun na' ti'in ten Jesu-
cristo lat bexa na'anpa xa Israel,
ndadi'izh na' di'izh wen ten Dios
ndo' bexa, ndontsa gak bexa cuent
dub xnab isak ladna Dios, no
utsambi'i Espíritu ten Dios lado'o
bexa.
17 Le'a ta na nak na' xmen
Cristo Jesús le'a na' nten ladna
ndun na' ti'in ndo' Dios. 18 Lá
ndadi'izh na' be ta ndun na', le'a
na' ndi ndadi'izh ta mbinno Cristo
na'. Le'a bexa na'anpa xa Is-
rael mxobgek ndo' Dios gor na
mbi'ín bexa ta ndadi'izh na' no
uni'í bexa be ta ndun na', 19 be
uyon mbin na' juers ten Espíritu
ten Dios. Ta we'e le'a di'izh
wen ten Cristo mte'achso itea lad,
gast Jerusalén nsea gast región
Ilírico. 20 Le'a na' mbin juers
mbidi'izh na' di'izh ten Cristo sa
biseata go'ón bexa-yá, cuent dub
xa ndande'e ni'i na'anpa gunde'e
xa-yá tso'o ta mtexan xa'aga men.
21 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a:

Le'a bexa ncho sa na na'anpa
ngen cuent ten xa,
gal dub wizh le'a bexa igondo'
xa wa.
No bexa na gol go'ón di'izh ten xa
wa,
le'a bexa wa yakbe'ena-yá.

Pabl nlad ya' gezh Roma

22 Le'a ta na li ndun na' ti'in
wa, ta we'e gast nat bi lá yo'o gan
gal ina' na' bega. 23 Parea le'a
nat le'a na' yá msando' ti'in ndun
na' sa ndee, no sianla li'in nlad
na' gal ina' na' bega. 24 Ta we'e
le'a zha na gaa na' España, iti'id
na' sa ncho bega, yono na' bega
dub nde'ep. We'e gakno bega na'
nes gaa na' España. 25 Parea le'a
na' ned Jerusalén gaa, goo na'
ta gakno be xmen Cristo sa wa.
26 Le'a ta wa med myunjunt bexa
Macedonia no bexa Acaya, ta ika'a
bexa uban nak ncho lat be xmen
Cristo gezh Jerusalén. 27 Le'a bexa
wa mten ladna msa'a bexa ta wa.
Le'a ta wa dub ta lika nsabndo'
gun bexa, geal le'a bexa Israel
mluu di'izh ten Dios ndo' bexa be
gezh xa'aga wa. Ta we'e le'a bexa
wa liga nsabndo' usa'a ta nki'in
bexa Israel wa. 28 Le'a tso'o na
yun na' cuent med wa, gal ina' na'
bega nes gaa na' España. 29 Le'a
na' uní le'a gor na ilayal na' wats
bega, le'a Cristo gun uzhebpa wen
yoo ladna beuna.
30 Le'a bego nak beuna xmen
Cristo, le'a ta na nge' ladna beuna
Jesucristo Xwan beuna, no ta na
nkwea' ladna beuna be ltsa'a be-
una lak nsa'a Espíritu ten Dios, ta
we'e gáp na' ndo' bega inab bega
ndo' Dios gakno xa na', 31 ndontsa
na'an xta'an gunno bexa Judea
na', bexa lá ndangea ladna Cristo.
No unab bega ndo' Dios iten ladna
be xmen Dios ndencho Jerusalén
gor na yun na' cuent med wa.
32 We'e tal le'a Dios nlad, le'a
na' ilayal wats bega, no iten lad
na' zha wa, no une na' lat bega.
33 Le'a Dios, xa ndun wen nyo'o
ladna beuna, ula'ach iteanak bego
ba'. Lika gak-a.

16

Pabl nidi'izh ndo' pla bexa

1 No ndáp na' ndo' bega ta wen
nak Febe, dub xagots no nak xmen
Cristo, le'a xa no ndakno be xmen
Cristo gezh Cencrea. 2 Utsin gok
bega ndo' Febe wa gor ilansea' xa
sa ba', lak nsabndo' gak bega ndo'
itea bexa nak xmen Cristo. Gokno
bega xa guni'i xta'an nki'in xa,
le'a xa ndakno na' lak ndakno xa
kwa'ad be men.
3 Unidi'izh bega ndo' Priscila
nsea ndo' Aquila sakndo' na', bexa

ndunno na' ti'in ten Cristo Jesús.
4 Le'a bexa wa ngokno na' dub gor
ngi rages ngat na', ni lá ndanbe'e
bexa le'a bexa noga sat. Ta we'e
nsa na' xno ndo' bexa. No liga le'a
bexa na'anpa xa Israel, bexa no
nak xmen Cristo, nsa'a xno ndo'
bexa wa. 5 No unidi'izh bega ndo'
be xmen Cristo nzhealbe ta lid
Priscila no Aquila wa.

Nsea unidi'izh bega ndo'
Epeneto dub xa nkwea' lad na',
xa ned mge' ladna Cristo región
Acaya. 6 No unidi'izh bega ndo'
Marí, xa uzhebpa ndun ti'in lat
bega. 7 No unidi'izh bega ndo'
Andrónico no ndo' Junias, bexa
no nak xa Israel. Le'a bexa wa
ukeano na' litgi'ib, no uzhe'eb
wen ndun bexa ti'in ten apostol.
Le'a bexa wa ned mbingea ladna
Cristo ndo' na'.

8 No unidi'izh bega ndo' Am-
plias dub xa nkwea' lad na', xa no
nak xmen Cristo. 9 No unidi'izh
bega ndo' Urbano, xa no ndun
ltsa'a ti'in ndun na' ndo' Cristo
Jesús. No unidi'izh bega ndo'
Estaquis xa nkwea' lad na'. 10 No
unidi'izh bega ndo' Apeles, xa
wen ndun ti'in ten Cristo. No
unidi'izh bega ndo' bexa ncho ta
lid Aristóbulo. 11 No unidi'izh
bega ndo' Herodión xa no nak
xa Israel, no ndo' bexa ncho ta
lid Narciso, bexa ndangea ladna
Cristo. 12 No unidi'izh bega ndo'
Trifena no ndo' Trifosa, be xagots
ndun ti'in ten Cristo. No unidi'izh
bega ndo' Pérsida xa no nak amig
ten na', dub xagots uzhebpa ndun
ti'in ten Cristo. 13 No unidi'izh
bega ndo' Rufo, dub xa na mti
Dios, nsea ndo' xna'a xa, le'a na'
nkwea' ladna xa cuentta xna'a
na'. 14 No unidi'izh bega ndo'
Asíncrito nsea ndo' Flegonte nsea
ndo' Hermas nsea ndo' Patrobas
nsea ndo' Hermes nsea ndo' bexa
ncho wats bexa, bexa no nak
xmen Cristo. 15 No unidi'izh bega
ndo' Filólogo nsea ndo' Julia nsea
ndo' Nereo nsea ndo' bsan xa no
ndo' Olimpas nsea ndo' itea bexa
ncho wats bexa wa, bexa no nak
xmen Cristo.

16 Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a
bega wa lak ta na nluu le'a bega
nkwea' ladna bexa. Le'a itea be
xmen Cristo ndencho sa ndee no
nlad inidi'izh ndo' bega.

17 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a na' na'ab ndo' bega gap bega
cuent ndo' bexa nlad uteltsa'a
bega, le'a bexa wa nluu be ta
xa'aga ndo' lak mtsidla bega
wa. Le'a na' gáp ndo' bega lá
uchealtsa'a bega bexa wa. 18 Le'a
bexa li nak wa na'anpa ndun ti'in
ten Jesucristo Xwan beuna, ndi
nkwa'an bexa sbe'en ta nladtsa
bexa, ndadi'izh bexa be di'izh
chul no be di'izh ugu'ud nak,
ndontsa ukwi'inno bexa be men lá
nyakbe'ena. 19 Le'a ta na nxobgek
bega ndo' Dios wa uzhebpa ngen
itea lad, ta we'e ntenno lad na'
bega. Ná le'a na' nlad list gak bega
gun bega ta wen, no umbi'i gak
bega ndo' be ta ugap. 20 Le'a Dios,
xa ndun wen yoo ladna beuna wa,
sken usundats maxu'u xan ndats
bega. Na'ab na' ndo' Jesucristo
Xwan beuna mas uzhe'eb utsin
gunno xa bega.

21 Le'a Timoteo, xa na no
ndunno na' ti'in, no nlad inidi'izh
ndo' bega. No liga le'a Lucio no
Jasón no Sosípater, bexa Israel
bexa ltsa'a na' noga nlad inidi'izh
ndo' bega.

22 Le'a na' Tercio, xa na le'a
nsobuke'a git ndee sakndo' Pabl,
no nidi'izh na' ndo' bego nak
beuna xmen Cristo.

23 No Gayo nidi'izh ndo' bega.
Le'a na' Pabl ncho'o ta lid xa wa,
no sa ndee nsa'a xa nzhealbe be
xmen Cristo. No Erast xa nchansu
med ten gezh ndee nidi'izh ndo'
bega. No Cuarto xa no nak xmen
Cristo nidi'izh ndo' bega.

24 Na'ab na' ndo' Jesucristo
Xwan beuna mas uzhe'eb utsin
gunno xa iteanak bega. Lika
gak-a.

Ta lult mke'a Pabl ndo' git

25 Le'a Dios le'a sun gan dubtsa
kwe bega lak nak di'izh wen ten
Jesucristo ta ndadi'izh na'. Le'a
di'izh wa ta uga'ach ten Dios ta
mluu xa ndo' beuna, dub ta idub
polta na'anpa nchando' be men.
26 Ná nat le'a beuna nchando'
ta wa lak mke'a be profet polta,
bexa mbidi'izh sakndo' Dios. Le'a
Dios, xa na nban idub tiemp,
unibe'e ndo' bexa wa li ukea bexa,
ndontsa gungea ladna itea be men
Dios no uxobgek bexa ndo' Dios.
27 Nat le'a juers ten ta ndun
Jesucristo le'a beuna gab le'a Dios
ndon le'a xa ndák, no le'akama xa
nak Dios idub tiemp. Lika nak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Corinto

Le'a Pabl nak xa ned mchealte be xmen Cristo ndencho gezh Corinto. Le'a bexa wa uzhe'eb ndák be ta nsa'a Espíritu ten Dios, parea ncho sian be ta lid le'a nak ndun bexa. Le'a bexa wa ndangeaka ladna Jesús, parea ndeyo bexa no mteltsa'a bexa. No lá ndun bexa lak nsabndo' gun bexa gor na nzhealbe bexa ndaw bexa xche'e ten Cristo. No ncho bexa ngal stub xa na'anpa xa ten xa. Le'a Pabl uteyo bexa be ta li ugap ndun bexa wa. No ndadi'izh libr ndee xte'e kix Dios be ta ndun be men ndo' gizhliyo, no xte'e nsabndo' ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa, no xte'e iban bexa nak xmen Cristo. Le'a git ndee mke'a xa zha ncho xa gezh Éfeso, pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl unidi'izh ndo' bexa gezh Corinto

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mti Dios
no mtu'ub xa na' gun na' ti'in ten
Jesucristo. Le'a na' nsea Sóstenes
2 xa no nak xmen Cristo, nke'a
besa git ndee ndo' bego nak xmen
Dios nzhealbe gezh Corinto ba'.
Le'a Dios mtsambi'i lado'o bego
nak xmen Cristo Jesús. No utezh
Dios bega umbi'i gak bega, lak
umbi'i nak itea bexa nge' ladna
Jesucristo, guni'i pa ncho bexa.
Le'a xa wa nak Xa Nibe'e ten bexa
3 wa no beuna. Na'ab na' ndo' Tad
Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e
utsin gak bexa ndo' bega, no gun
bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

4 Nsa tse'e na' xno ndo' Dios, le'a
Dios uzhebpa wen ndanno bega
nak xmen Cristo Jesús. 5 Le'a
ta na nak bega xmen Cristo wa,
le'a Dios uzhebpa nsa'a be ta nsak
ndo' bega: le'a ta wa ta ndadi'izh
bega no ta ndák bega. 6 Le'a
bega ndangeaka ladna di'izh ten
Cristo, 7 ta we'e le'a Dios msa'aga
ta ndák kadga dub bega, yá na'an
xta'an ndun jwalt lat bega, ndalen
ndenkea' beuna gal zha ilengal
Jesucristo Xa Nibe'e. 8 Le'a Dios
gakno bega ga'al kwe bega gast
wizh lult, na'anpa gap bega ke
ndo' Dios gal zha ilen Jesucristo
Xwan beuna. 9 Le'a Dios ndunka
be ta ndab xa gun xa. Le'a xa le'a
mti bega yoo bega wats Xin xa,
Jesucristo Xwan beuna.

Be xmen Cristo lá nsabndo' gak pla xkwa'a na

10 Bega nak beuna xmen Jesús,
le'a ta na nak na' xmen Jesu-
cristo, le'a na' na'ab ndo' bega
dubtsa gunbe'e bega no na'anpa
yak bega top partid. Utsin gok
bega ndo' be ltsa'a bega no dubtsa
gok bega. 11 Li ndáp na' geal
le'a be ltsa'a Cloé ndab ndo' na'
le'a lat bega ncho bexa nyoto'ono
be ltsa'a na. 12 Le'a lat bego ba'
ncho bexa ndab le'a xa nak xmen
Pabl; no nchoga bexa ndab le'a
xa nak xmen Apolos; no ncho xa
ndabga le'a xa xmen Pedr; no
stub xkwa'aga bexa ndab le'a xa
nak xmen Cristo. 13 ¡Le'a na'
gáp ndo' bega le'a be xmen Cristo
lá nsabndo' gak pla xkwa'a na!
¡No na'anpa na' ndee ukea ndo'
cruz sakndo' bega! ¡No na'anpa
italea' bega por na gak bega xmen
na'! 14 Nsa na' xno ndo' Dios le'a
na' na'anpa igolea' ni dub bega,
nabtsa Crispo nsea Gayo ulalea'
na'. 15 We'e na'an ton syo'o gan
gab le'a utalea' natsa gak xa xmen
na'. 16 No ulalea' na' bexa ta
lid Estéfanas, parea nsak na' lá
igolea'ta na' ni stub xa. 17 Le'a
Cristo na'anpa mtu'ub na' kolea'
na' be men, le'a xa ndi mtu'ub na'
gal yadi'izh na' di'izh wen ten xa.
Le'a na' na'anpa ndadi'izh ta gal

ladna be men, le'a na' ndi nlad
ini'í bexa le'a ta na ngut Cristo
ndo' cruz wa dub ta mas nsak.

Cristo nluu ta juert nak Dios

18 Le'a cuent ten bexa na lá gap
gealnaban ndo' Dios, le'a ta na
ngut Cristo ndo' cruz wa dub ta
tont. Ná le'a cuent ten beuna,
bexa na ndap gealnaban ndo' Dios
wa, le'a ta wa nluu ta juert nak
Dios. 19 Lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab Dios:

Le'a na' unitndo' ta ndák bexa
ndab le'a mas ndák,
no uxelad na' be ta
nyakbe'ena bexa wa.

20 ¿Xti'in bexa ndák, no bexa
ntsid, no bexa ndadi'izh be ta ten
gizhliyo ndee zha? Le'a cuent
ten Dios le'a ta ndák bexa wa
ta tont. 21 Le'a lak ndák Dios
wa, le'a xa lá ula'a igondo' be
men xa laktsa ndák bexa. Le'a
xa ndi nsa'a gealnaban ndo' bexa
ndangea ladna di'izh ten xa, dub
ta na ndab be men le'a-yá ta tont.
22 Le'a bexa judio nlad ini'í dub
uyon gun Dios, no bexa na'anpa
xa judio nlad go'ón dub di'izh
wen. 23 Parea le'a besa ndee
ndi ndadi'izh le'a Cristo ngut ndo'
cruz sakndo' beuna. Le'a bexa
judio ndakloo ndo' ta wa. No le'a
bexa na'anpa xa judio wa nsak
le'a ta wa ta tont. 24 Ná le'a cuent
ten bexa na mti Dios, guni'i tal
xa judio xa natal xa na'anpa xa
judio xa, le'a ta na li ngut Cristo
wa le'a nluu ta juert nak Dios nsea
ta ndák Dios. 25 Le'a be men ndab
le'a ta na li ngut Cristo wa dub
ta tont, parea le'a Dios mas ndák
ndo' itea be men. Ndab bexa le'a
Dios ule'a nak, parea le'a Dios mas
juert nak ndo' itea be men.
26 Bego nak beuna xmen Cristo,
btse'a ladna bega le'a Dios mti
bega maska uxeema bega ndák
lak ndák be men, nsea uxeema
bega nibe'e, nsea uxeema bega
nsak. 27 Le'a Dios ndi mti bexa
ndab be men xa na'anpa ndák,
ndontsa ido ladna be men ndák.
Nsea mti Dios bexa ndab be men
ule'a nak, ndontsa ido ladna bexa
juert nak. 28 Nsea mti Dios bexa
ndab be men xa na'an xti'in no
bexa nxelad be men no bexa
na'anpa nsak, ndontsa uluu Dios
le'a ta nsak ndo' gizhliyo ndee wa
ta na'anpa nsak cuent ten Dios.
29 Ta we'e na'an ton nsabndo'
izhinna ndo' Dios. 30 Le'a Dios
myunno bega xmen Cristo Jesús,
no msa'a xa ta ndák beuna lak
ndák Cristo. Le'a juers ten Cristo
le'a beuna wen nya'an ndo' Dios,
no umbi'i nak lado'o beuna ndo'
Dios, no ulo'o xa beuna ndo' be
ke ten beuna. 31 Le'a ta wa lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a
le'a tal ton nlad izhinna, ndi izhin-
nona xa ta mbin Dios.

2

Pabl mbidi'izh le'a Cristo ngut ndo' cruz

1 Le'a bego nak beuna xmen
Cristo, le'a zha na ngwalyadi'izh
na' di'izh ten Dios ndo' bega, le'a
na' na'anpa ngudi'izh be di'izh
ugan no lá ngunti'in na' be di'izh
nsak. 2 Ndi mbinbe na' gudi'izh
na' sbe'en cuent ten Jesucristo, no
ta na ngut xa ndo' cruz. 3 Le'a
gor na uso' na' lat bega mbin na'
cuent dub xa lá nsak, no gast nxis
na' tant nzheb na'. 4 Le'a gor na
mbidi'izh na' di'izh ten Cristo ndo'
bega, na'anpa ngudi'izh na' di'izh
ugu'ud lak be ta'a ndák be men.
Le'a Espíritu ten Dios ndi mluu
ndo' bega le'a ta mbidi'izh na' wa
ta ugeaka, 5 ndontsa na'anpa ige'
ladna bega ta ndák be men, ndi
mge' ladna bega juers ten Dios.

Dios nsa'a ta yakbe'ena be men ta ndák Dios

6 Parea le'a ndo' be men
mas nge' ladna Dios, le'a besa
ndadi'izhka lak ndák Dios. Ná le'a
ta wa na'anpa lak nak ta ndák
be men nde ndo' gizhliyo ndee,
ni ta ndák bexa nibe'e, le'a ta

ndák bexa wa ta initndo'. 7 Le'a
besa ndi ndadi'izh ta ndák Dios,
dub ta tilaw mluu Dios ndo' be
men. Le'a zha biseata gaknde'e
gizhliyo, le'a Dios mbinbe'e usa'a
xa ta wa ndo' beuna ndontsa no
beuna yoo wats xa. 8 Le'a ta wa
dub ta na'anpa nchando' be men
nibe'e ndo' gizhliyo ndee. Le'a tal
xa igondo'-yá le'a bexa na'anpa
uke'a Cristo ndo' cruz. 9 Le'a ta
wa lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a:

Be ta'a na'an ton gol ini'í,
no ni na'an ton gol go'ón-a,
no ni na'an ton gol
gunbe'e-yá,
le'a Dios le'a msaxkwa'a ta wa,
usa'a xa-yá ndo' bexa
ndankea xa.

10 Parea le'a Dios mluu be ta ndee
wa ndo' beuna juers ten Espíritu
ten Dios, le'a Espíritu wa ngoxnes
iteanak be ta'a gast be ta mas
ndák Dios.
11 Na'an ton ini'í xta'an
ndanbe'e stubga xa; ndon
le'akama xa uni'í ta ndanbe'e
xa wa. No liga le'a Espíritu
ten Dios ndon le'akama uni'í ta
ndanbe'e Dios. 12 Le'a beuna
na'anpa ndanbe'e lak ndanbe'e
be men gizhliyo, le'a beuna ndi
ndap Espíritu msa'a Dios, ndontsa
yakbe'ena beuna ta wen nsa'a
Dios ndo' beuna. 13 Le'a ta na
li ndadi'izh besa wa na'anpa be
di'izh ndáktsa be men, le'a-yá ndi
be di'izh msa'a Espíritu ten Dios
ndo' besa. Li ndadi'izh besa be
di'izh ten Espíritu ten Dios ndo'
bexa na ncho Espíritu wa len
lado'o na.
14 Le'a tal ton na'anpa nchando'
Dios, le'a xa wa na'anpa ndan-
gea ladna di'izh ten Espíritu ten
Dios, le'a cuent ten xa le'a ta
wa dub ta tont. No ni lá yoo
gan yakbe'ena xa-yá, le'a Espíritu
ten Dios le'a nsa'a ta yakbe'ena
bexa-yá. 15 Ná le'a bexa ncho
Espíritu ten Dios len lado'o na,
le'a bexa wa nyakbe'ena xta'an be
ta wen no xta'an be ta ugap. Parea
le'a be men gizhliyo lá nyakbe'ena
xte'e nak bexa ncho Espíritu ten
Dios len lado'o na wa. 16 Lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

¿Tonma gun gan igondo' ta
ndanbe'e Dios zha?
¿Tonma isu'u ndi le'a
utenxe'a Dios zha?

Parea le'a beuna ndi ndanbe'e lak
ndanbe'e Cristo.

3

Dubtsa ltsa'a itea bexa ndun ti'in ten Dios

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
uyo'o dub tiemp le'a na' ndee lá
yo'o gan ngudi'izh ndo' bega lak
ndadi'izh na' ndo' be men ncho
Espíritu ten Dios. Ndi mbidi'izh
na' ndo' bega lak ndadi'izh na'
ndo' be men gizhliyo, cuent dub
xa ti'i mbingea ladna Cristo. 2 Le'a
na' mbidi'izh dub ta ndon le'a
mas uya'al nak ndo' bega, geal
le'a bega lá yo'o gan yakbe'ena be
ta mas ugan, cuent dub medo'o
bi lá isu'u gaw. No gast nat
bi lá gunka bega gan yakbe'ena
bega-yá. 3 Le'a bega bi nkwa'an
be ta nladtsa bega, le'a ncho bega
nxee ladna ndo' stub men ke ten
ta ndap xa, nsea nkwa'an bega
uyo, no nlad bega yak bega top
partid. Le'a ta wa nluu le'a bega
ndun lakka ndun be men gizhliyo.
4 Le'a ncho bega ndab le'a bega
xmen na', no ncho bega ndab le'a
bega xmen Apolos. Le'a ta na
li ndun bega wa nluu le'a bega
nkwa'an ta nladtsa bega.
5 ¿Lá ini'í bega zha le'a Apo-
los wa nsea na' ndee, le'a kadga
dub besa ndun ti'in laktsa nlad
Dios, ndontsa mbingea ladna bega
Dios? 6 Le'a na' ndee cuent dub
xa ngos dub ta'a, le'a Apolos cha
mka'al-a, parea le'a Dios le'a mbin

ngo'ol-a. 7 Le'a ta wa nluu le'a ni
men ndas-a wa no ni men nka'al-a
wa na'anpa xa nsak, ndi Dios xa
na ndun ga'al-a wa, xa we'e xa
nsakka. 8 Le'a bexa ndas di'izh
wa no bexa nka'al-a, le'a bexa wa
dubtsa nakbe. Le'a Dios kix ta
ika'a bexa wa kadga ti'in ndun
bexa. 9 Le'a itop besa ltsa'a na junt
ndun besa ti'in ten Dios. Le'a bega
nak cuent dub ble'a yo ten Dios
sa ndun besa ti'in, nsea cuent dub
ni'i ndande'e Dios.

10 Le'a lak mluu Dios na',
mbidi'izh na' di'izh ten Dios ndo'
bega. Le'a na' cuent dub mech
mtexan dub ni'i. Le'a stub xa
mbinde'e-yá tso'o ná li mtexan na'
wa. Parea kadga dub men ula'ach
xte'e gunde'e xa ná ten xa. 11 Le'a
na'an ton yoo gan utexan stub-a
ndo' lak ta na yá utexanla wa, le'a
xan-a wa nak Jesucristo. 12 Le'a
tso'o ta li utexanla wa, syo'o gan
gunde'e xa-yá oro, natal plata,
natal be ge' chul, natal ya, natal
gixgi, natal yalod. 13 Parea gal
wizh ilengal Jesucristo, le'a ti'in
mbin kadga dub beuna wa uluu.
Le'a xa ilen no gi', le'a gi' wa le'a
gun preb ti'in na mbin beuna wa.
14 Le'a tal ta mbinde'e beuna wa
lá yol' ndo' gi' wa, we'e le'a Dios
kix ika'a xa mbinde'e-yá wa. 15 Ná
tal le'a ti'in mbin xa wa yol', le'a
ti'in wa initndo', parea le'a xa wa
sapka gealnaban ndo' Dios. Le'a
xa wa gak cuent dub xa mxo'on
sa nsayol' lid na.

16 ¿Cha lá ini'í bega le'a bega
nak ni'i ten Dios zha, le'a Espíritu
ten Dios ncho len lado'o bega?
17 Tal ton utsabgix bexa nak ni'i
ten Dios, le'a Dios utsaksi men wa,
le'a bega nak dub ni'i umbi'i ten
Dios.

18 Na'anpa ukwi'inno bega
le'aka bega. Lá gunbe'e bega
le'a bega nak be men ndák ndo'
gizhliyo ndee. Ndi gok bega
cuent dub xa na'anpa ndák be
ta gizhliyo, ndontsa gak bega dub
xa ndákka ndo' Dios. 19 Le'a ta na
ndák be men ndo' gizhliyo ndee
wa, le'a cuent ten Dios le'a ta wa
dub ta lá isu'u, lak nkeani'i di'izh
ten Dios:

Le'a Dios gun ilayat be men ndo'
le'aka ta ndák bexa.

20 No ndab-a:

Le'a Dios uni'í le'a ta ndanbe'e be
men ndák wa,
le'a ta wa sbe'en be ta lá isu'u.

21 Ta we'e ni dub bega lá izhin-
nona ta nak bega partid ten dub
men, le'a itea be ta ndee ta ten
bega: 22 le'a na' ndee no Apolos
no Pedr no gizhliyo no gealnaban
no gealgut no iteata be ta'a ncho
nat no be ta ti'i ilen. Le'a itea be
ta ndee wa ta ten bega. 23 Le'a
bega xa ten Cristo, le'a Cristo xa
ten Dios.

4

Ti'in ndun be apostol

1 Ta we'e le'a bego ba' nsab-
ndo' ini'í le'a besa naktsa dub xa
nduntsa ti'in ten Cristo, nluutsa
besa di'izh ten xa, dub ta polta
na'anpa nchando' be men. 2 Le'a
tal ton gun ti'in ten stubga men
nsabndo' utsin gun xa ti'in wa.
3 Le'a cuent ten na' na'an xti'in ta
ndab bega no stapla be men xte'e
nak ta ndun na'. Ni na' na'anpa
gáp xte'e nak ta ndun le'aka na',
tal utsin nak-a natal na'an. 4 Le'a
len lado'o na' nsak na' le'a na'
na'an xá ke na' ndap, ná le'a ta
wa na'anpa gab le'a na' utsin nak
cuent ten Dios. Le'a Dios le'a gab
xte'e nak ta ndun na'. 5 Ta we'e
na'anpa gab bega ton xa utsin no
ton xa ugap. Ndi kweas bega gast
zha ilen Cristo, le'a xa wa uluu
be ta uga'ach. Le'a xa uluu ná
xta'an ndanbe'e kadga dub men
len lado'o na. We'e le'a Dios gab
kadga be ta wen mbin beuna.

6 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a na' ndee nkwea' ladna bega,
ta we'e nke'a na' be ta ndee
wa ndontsa iwi'i bega xte'e ndun
Apolos no xte'e ndun na'. Cha
li gun bega lak ndun besa laktsa
ndab di'izh ten Dios, na'anpa gun
bega stub ta xa'aga. No na'anpa
gab bega le'a bega mas nsak ndo'
stubga xa. 7 ¿Ton ndab le'a bega
mas nsak ndo' be ltsa'a bega zha?
¿Lá ini'í bega zha le'a Dios le'a
nsa'a itea ta'a ndap bega? Ná
tal xa le'a msa'a-yá, ¿cha xta'an
nzhinna bega zha cuent dub ta'a
begotsa ndák?
8 Nat le'a bega nsak le'a bega
ndap itea ta'a, yá na'an xta'an
ndun jwalt. Nsak bega le'a bega
nibe'ela, yá na'anta xta'an gunno
bega besa. Nlad na' malay gak
bega dub xa ta ugeaka nibe'e,
ndontsa no besa gak xa nibe'e
wats bega. 9 Parea le'a na' nsak
le'a Dios mbinno besa nak apostol
wa cuent dub xa na'anpa nsak,
cuent dub xa ndap ke nsabndo'
gat xa. Le'a itea be men no be
angel nlad iwi'i xta'an yoo besa.
10 Le'a be men ndab le'a besa
xa tont ta na ndun besa ti'in
ndo' Cristo; ná le'a bego ndanbe'e
le'a bega nak be men ndák ten
Cristo. Le'a be men ndab le'a
besa uzhebpa be men ule'a nak;
ná le'a bego ndanbe'e le'a bega
uzhebpa xa juert nak. Le'a be
men ndap mod ndo' bego, parea
nxelad bexa besa ndee. 11 Gast nat
bi ntid yanna besa, no ntid yak
ladna besa, no lá ndap besa sian
xab besa, no ugap ndanno be men
besa, no ni lá ndap besa sa yoo
besa. 12 No uzhebpa nzhanna besa
tant ndun besa ti'in ya'a besa.
Ncho bexa kwea' ní'i ndo' besa,
ná besa ndi nab ndo' Dios gakno
Dios bexa. No ncho bexa ugap
ndanno besa, ná besa ndi nxikka.
13 No ncho bexa nisi besa, ná besa
ndi utsin nka'ab. Gast wizh nat
ndanno bexa besa cuent dub gix,
dub ta na'an xti'in ndo' gizhliyo
ndee.
14 Nke'a na' be ta we'e na'anpa
ndontsa ido ladna bega, ndi
ndontsa iwi'i bega xte'e gun bega,
cuentta dub xi'ín na' nkwea' lad
na' bega. 15 Maska ncho dub
ti'i mil men nluu bega di'izh
ten Cristo, parea na'anpa ncho
kwa'ad xa cuent xus bega. Le'a
gor na mbidi'izh na' di'izh wen
ten Cristo Jesús ndo' bega, le'a
bega li myak cuent dub xi'ín na'.
16 Nat na'ab na' ndo' bega bin
bega laktsa ndun na' wa.
17 Ta we'e mtu'ub na' Timoteo
ndo' bega, xa na nkwea' lad na'
cuentta dub xi'ín na', no utsin
ndun xa ti'in ten Cristo. Le'a
xa wa gun utse'a ladna bega be
ta ndun na' ta na nak na' xmen
Cristo, lak nluu na' be men itea
lad sa nzhealbe be xmen Cristo.
18 Ncho bega nzhinna, ndanbe'e
bega le'a na' na'ankapa gal ina'
bega. 19 Parea le'a na' skenka
gal ina' bega tal le'a Dios nlad.
We'e iní na' tal le'a bexa zhin
wa ndap juers ten Dios natal ta
ndadi'izhtsa bexa-yá. 20 Le'a tal
ton ncho ndo' ya'a Dios, le'a xa wa
ndun ta nlad Dios, na'anpa sbe'en
di'izhtsa ndadi'izh xa. 21 ¿Xte'e
nlad bega gal na' zha? ¿Galteyo
na' bega, ná ti ndi di'izh utsin gal
yáp na' ndo' bega?

5

Ko'o bexa xa ndun ta ugap wa lat bexa

1 Le'a na' mbín le'a lat bega
wa ncho dub xabgi'i ngal le'aka
xagots ten xus xa. Le'a ta wa
uzhebpa dub ta ugap, le'a ni bexa
lá nchando' Dios na'anpa li ndun.
2 Ná le'a bega bi uzhebpa nzhinna.
¿Lá ini'í bega zha le'a bega nsab-
ndo' ndi uban yoo ladna, no ko'o
bega xa li ndun wa lat bega? 3 Le'a
na' na'anpa nso' sa ba', parea le'a
na' nsak cuent nso'ka na' wats
bega sa ba'. No uníka na' xte'e

nsabndo' gunno bega xa li ndun
wa. 4 Le'a ta na nak beuna xmen
Jesucristo Xwan beuna, le'a gor
na yakjunt bega, le'a na' cuent
noka nso' lat bega, nsea utse'a
ladna bega le'a Jesucristo Xwan
beuna msa'a juers ten xa ndo'
bega. 5 Cha yun bega cuent xa li
ndun wa ndo' ya'a maxu'u. We'e
ini'í xa gealkwea', ndontsa ula'a
xa ta ugap li ndun xa wa, cha gap
xa gealnaban gal zha ilen Cristo
Xwan beuna.
6 Le'a bega na'anpa nsabndo'
izhinnona ta ndun xa wa. ¿Lá ini'í
bega zha le'a dub tuzh levadur
nsabich sian ko'ob arin? 7 Ta
we'e ulantu'ub bega xa ugap wa,
ndontsa yak bega cuent dub ko'ob
kub na'anpa noch levadur. Le'a
Cristo ngut ndontsa myu'u be ke
ten beuna, le'a xa cuent nak dub
borreg ten ujest Pascua. 8 Le'a
ujest Pascua le'a bexa judio lá
ndanti'in levadur. No liga le'a
beuna nsabndo' ula'a be ta ugap
nak beuna. Cha ndi umbi'i gak
lado'o beuna nsea ga'al gak beuna
ndo' Dios, lak ndaw bexa judio be
pan lá ndoch levadur tiemp ten
Pascua wa.
9 Le'a na' mtu'ubla dub git
ndo' bega ndab ndo' git wa lá
uchealtsa'ata bega bexa ngal stub
men na'anpa xa ten xa. 10 Le'a
na' na'anpa gáp iteltsa'a bega
iteanak be men ndun ta ugap wa,
le'a idub ndo' gizhliyo ncho bexa
ngal dub xa na'anpa xa ten xa,
no bexa nsa'ab ladna gap sian
ta'a, no bexa ndun gealwa'an, no
bexa ndankea be dios gizhliyo.
11 Le'a ta mke'a na' wa ndi gab
lá uchealtsa'a bega ni dub be
men na ndab le'a xa dub xmen
Cristo, tal le'a xa wa nkeseano
stub xa na'anpa xa ten xa, natal xa
nsa'ab ladna gap sian ta'a, natal
xa ndankea be dios gizhliyo, natal
xa kwea' ní'i ndo' be men, natal
xa ndun gealgu, natal xa ndun
gealwa'an. Le'a dub men li nak
wa, gast ni lá gawno bega. 12 Le'a
na' lá nsabndo' ulach xte'e nak
bexa lá nchando' Cristo. Ná le'a
bego ba' nsabndo' ula'ach xte'e
nak bexa ncho lat bega, bexa yá
nak bega xmen Cristo. 13 Le'a Dios
le'a gab xte'e nak ta ndun bexa lá
nchando' Dios. Ta we'e ulo'o bega
xa li ugap nak wa lat bega.

6

Be xmen Cristo gun regl be uyo ten le'aka bexa

1 Le'a zha na nyono bega stub
ltsa'a bega, xa no nak xmen Cristo,
¿cha xta'an nda'yab bega-yá ndi
ndo' dub juez lá nchando' Dios
gun regl ta wa zha? ¿Cha xta'an lá
ndab bega-yá ndo' bexa nak xmen
Dios gun regl ta wa zha? 2 ¿Lá
ini'í bega zha le'a gal dub wizh
le'a be xmen Dios le'a gun regl
ta ten be men lá nchando' Dios
zha? Le'a tal bega li gun regl ta
wa, ¿xte'e lá isu'u bega gun bega
regl be ta byux ndee zha? 3 ¿Lá
ini'í bega le'a beuna le'a gun regl
gast be ta ten be angel wa zha? Ta
we'e le'a beuna nsabndo' le'atsa
gun regl be ta ncho ndo' gizhliyo
ndee. 4 We'e tal le'a bega ndap
dub uyo ndo' gizhliyo ndee, ¿cha
xta'an nda'tso' bega ndo' dub xa
lá nchando' Dios wa gun regl ta
ten bega zha? 5 Le'a na' gáp ta
ndee wa ndontsa ido ladna bega:
¿Cha na'an ni dub xa ndák lat
bega zha, dub xa su'u gun regl dub
uyo lat bego nchando' Dios? 6 Ná
le'a bega nyono ltsa'a na, no gast
nda'no bega uyo ten bega ndo'
dub juez, dub xa lá nchando' Dios.
7 Ta ugeaka le'a ta na li nyono
bega le'aka ltsa'a bega wa dub ta
ugap ndun bega. ¿Xta'an na'anpa
uxiktsa bega nsea ta ndanno stub
xa bega zha? Mas wen ula'a bega
gowa'an bexa be ta ndap bega.
8 Parea le'a bega ndi no ugap
ndun, no ndowa'an bega ta ndap
le'aka ltsa'a bega nak xmen Cristo.

9 ¿Lá ini'í bega zha le'a be men
ndun be ta ugap wa lá yoo gan
yate sa nibe'e Dios? Lá ula'a bega
ukwi'inno be men bega. Le'a ncho
bexa ngal xa ten stubga men, no
ncho bexa ndankea be dios gizh-
liyo, no ncho bexa ndapka xa ten
na ná ngalga xa stub xa, no ncho
be xabgi'i ngal ltsa'a bgi'i na, 10 no
ncho bexa ndun gealwa'an, no
ncho bexa nsa'ab ladna gap sian
ta'a, no ncho bexa ndun gealgu,
no ncho bexa kwea' ní'i ndo' be
men, no ncho bexa nkwi'inno be
men. Le'a itea bexa li nak wa lá
yoo gan yate sa nibe'e Dios. 11 Le'a
polta le'a ncho bega no mbin be
ta ndee wa, parea le'a nat le'a
Dios mtsu'u be ke ten bega, nsea
mtsambi'i Dios lado'o bega, nsea
mbin Dios wen mya'an bega ndo'
Dios ta na mbingea ladna bega
Jesús Xwan beuna, no ta na ncho
Espíritu ten Dios len lado'o bega.

Le'a len lado'o beuna nak sa ncho Espíritu ten Dios

12 Ncho be men ndab le'a bexa
syo'o gan gun guni'i xta'an nlad
bexa. Ugeaka le'a-yá syo'o gan,
parea na'anpa itea-yá ta nsabndo'.
Le'a na' syo'oka gan gun be ta
nlad na', parea lá ula na' ni dub
ta'a wa gun gan ndo' na'. 13 Nsea
ncho xa ndab: "Ta gaw beuna
ta por len beuna. No le'a len
beuna por yoo ta gaw beuna."
Le'a ta wa ta ugeaka, ná le'a gal
gor le'a Dios unitndo' itop ta'a wa.
Le'a Dios na'anpa ngunde'e las
beuna por na ugal beuna stub xa
na'anpa xa ten beuna. Le'a Dios
ndi mbinde'e beuna ndontsa gun
beuna ti'in ten Cristo, le'a Cristo
le'a nibe'e beuna. 14 No lak mxiste
Dios Jesús, no liga le'a juers ten
Dios ixiste beuna.
15 ¿Cha lá ini'í bega zha le'a
idub las bega dubtsa nak no
Cristo? Le'a dub xa junt nak no
Cristo lá nsabndo' yakjunt no dub
ngots ndun juis mgi'i. 16 ¿Lá ini'í
bega zha le'a dub xa ugal dub
xagots li nak wa, le'a xa dubtsa
nak no xagots wa? Lak nkeani'i
di'izh ten Dios, le'a itop xa wa
yak dubtsa men. 17 Ná le'a dub
xa yakjunt no Cristo, le'a xa wa
dubtsa nak no Cristo.
18 Ta we'e bxo'on bega ndo' ta
ugap wa, ta na ngal bexa dub xa
na'anpa xa ten xa. Guni'i xta'an
stub ta ugap ndun dub men, le'a
ta wa na'an xta'an ugap ndanno
las xa wa. Ná le'a xa na ngal
dub xa na'anpa xa ten xa, le'a
xa wa ugap ndanno le'aka las na.
19 ¿Lá ini'í bega zha le'a idub las
beuna nak ni'i ten Espíritu ten
Dios, xa na msa'a Dios ndo' be-
una? Le'a Espíritu ten Dios ncho
len lado'o beuna, ta we'e na'anpa
le'aka beuna nibe'e beuna. 20 Le'a
Dios usi'i beuna gak beuna xa ten
xa. Ta we'e le'a ta ndun beuna
no ta ndanbe'e beuna, le'a ta wa
nsabndo' gak ta nsak ladna Dios,
le'a beuna nak xmen Dios.

7

Xte'e nsabndo' gak bexa ndap ltsa'a na no bexa nab

1 Nat ikab na' ndo' ta li mke'a
bega ndo' git mtu'ub bega wa,
naga nsabndo' ukwa'an dub
xabgi'i xagots ika'a na. 2 Nat ncho
kwa'ad men ngal dub xa na'anpa
xa ten xa. Ndi mas wen kadga dub
xabgi'i gapga dub xagots, no liga
kadga dub xagots gapkaga dub
xabgi'i. 3 Le'a xabgi'i no xagots
nsabndo' gun cumplir yankea xa
xa tenka xa. 4 Le'a xagots wa
na'anpa le'a inibe'e le'aka le'a xa,
le'a xabgi'i wa le'a nibe'e xagots
ten na. No liga le'a xabgi'i wa
na'anpa le'a inibe'e le'aka le'a xa,
le'a xagots wa le'a nibe'e xabgi'i
wa. 5 Ta we'e lá igea'na bega ugal
bega le'aka xa ten bega. Ná le'a
tal bega gudi'izh le'a dub nde'ep
lá ugal bega ltsa'a bega ndontsa
mas gudi'izhno bega Dios, le'a

ta wa utsinka nak. Le'a tso'o
na li mkwa'an bega Dios dub
nde'ep wa nsabndo' yakjunt bega,
ndontsa na'anpa gun maxu'u gan
utsabgix bega, ugal bega stub men
na'anpa xa ten bega.

6 Le'a ta ndee wa dub ta
ntenxe'a na' bega, na'anpa nak-a
dub ta juerska gun bega. 7 Nlad
na' gak bega lak nak na' lá ndap
na' xagots. Ná le'a Dios nsa'a xte'e
gak kadga dub beuna; ncho bexa
nkwa'an ltsa'a na, no ncho bexa
na'anpa li ndun.

8 Le'a na' gáp ndo' bexa nab no
ndo' be xagots ngut xabgi'i ten na,
mas utsin ya'an nab bexa lak nak
na'. 9 Ná tal le'a xa lá uxik yoo
nab, ukwa'an xa ltsa'a xa. Mas
utsin nak ukwa'anka xa ltsa'a xa,
ndo'ka uzhebpa nlad xa gap xa
ltsa'a xa, ná cha lá ukwa'an xa xa.

10 Le'a bexa yá ndap xa ten na
wa, le'a na' gáp ndo' bexa wa dub
ta na'anpa ta nibe'e na', le'a ta wa
ta nibe'e Cristo: Le'a dub xagots
na'anpa nsabndo' ula'a xabgi'i ten
na. 11 Ndi tal le'a dub xagots ula'a
xabgi'i ten na, le'a xa wa na'anpa
ika'a stubga xabgi'i, parea syo'o
gan ndi yach xa ndo' le'aka xabgi'i
mla'a xa wa. No liga dub xabgi'i
na'anpa nsabndo' ula'a xagots ten
na.

12 Le'a na' gáp ta ndee ndo'
iteata be men, dub ta ndanbe'etsa
na', na'anpa dub ta ndab Cristo
ndo' na': tal ton dub xabgi'i
ndap dub xagots lá ndangea ladna
Cristo, ná xa nlad yoonoka xabgi'i
wa, le'a xabgi'i wa na'anpa ns-
abndo' ula'a xagots wa. 13 No
liga tal ton dub xagots ndap dub
xabgi'i lá ndangea ladna Cristo,
ná xa nlad yoonoka xagots wa,
le'a xagots wa lá nsabndo' ula'a
xabgi'i wa. 14 Le'a juers ten dub
xagots nak xmen Cristo, le'a Dios
gun wen yoo ladna xabgi'i ten xa,
maska dub xa na'anpa ndangea
ladna Cristo. No liga juers ten dub
xabgi'i nak xmen Cristo le'a Dios
gun wen yoo ladna xagots ten xa,
maska dub xa na'anpa ndangea
ladna Cristo. No liga gun Dios wen
yoo ladna be xin bexa. Na'anpa
gak be me'ed wa cuent dub me'ed
lá ndangea ladna Cristo. 15 Ná
tal le'a dub xabgi'i natal xagots
na'anpa nchando' Cristo wa nlad
ula'a xa ten na wa, sak ula'a xa
xa. Le'a xa nak xmen Cristo wa
na'anpa juerska bi le'a ika'a xa
lá nchando' Cristo wa, geal le'a
Dios nlad wen yoono beuna ltsa'a
beuna. 16 Le'a bego xagots ba'
lá ini'í tal le'a xabgi'i ten bega
gungea ladna Cristo geal ta wen
ndun bega. No liga le'a bego
xabgi'i ba' lá ini'í tal le'a xagots
ten bega gungea ladna Cristo geal
ta wen ndun bega.

17 Parea le'a kad dub bega bin
laktsa msa'a Dios. Guni'i xte'e
nak bega zha na utezh Dios bega
gak bega xmen xa, litsa gok bega.
Le'a ta wa ta ndáp na' ndo' bexa
nak xmen Cristo itea sa ndaa na'.
18 Tal ncho bega nchola be'e zha
na utezh Dios bega wa, litsa bla'a
bega ncho be'e bega. No liga tal
ncho bega na'anpa ncho be'e zha
utezh Dios bega wa, lá nsabndo'
yoo be'e bega. 19 Guni'i tal dub
xa ncho be'e natal na'an be'e xa,
le'a ta wa na'anpa le'a nsak. Le'a
ta na nxobgek beuna ndo' Dios,
le'a ta wa le'a nsak. 20 Le'a itea
bega nsabndo' ya'an laktsa nak
bega zha na utezh Dios bega wa.
21 Le'a zha na utezh Dios bega wa
tal ndencho bega ndo' ya'a stub
men, lá yu' ladna bega ta li nak
bega. Ná tal le'a bega syo'o gan
ito'o ndo' ya'a men wa, bin bega
juers ito'o bega. 22 Le'a dub xa
na li nyo'o ndo' ya'a dub men zha
na utezh Dios xa, le'a cuent ten
Cristo le'a xa mya'akla. No liga
dub xa na'anpa nyo'o ndo' ya'a
dub men zha utezh Dios xa, nat
le'a xa wa ncho ndo' Cristo. 23 Le'a

Dios usi'i bega gak bega xmen
xa, ta we'e lá ula'a bega inibe'e
stubga men ndo' bega. 24 Bega
nak beuna xmen Cristo, laktsa nak
beuna zha utezh Dios beuna, litsa
ya'an beuna ndo' Dios.

25 Le'a bego xa nab bi lá
ndap ltsa'a na, le'a ta gáp na'
ndee na'anpa nak dub ta nibe'e
Dios, le'a-yá ndi ta ndanbe'etsa
na'. Parea le'a bega nsabndo'
isakyo'ón ta gáp na' ndee, le'a
Dios uzhe'eb utsin mbinno na'
msa'a xa ta ndák na'. 26 Le'a ke
ten be gealkwea' ncho nat ndee,
le'a na' nsak le'a bega wenka
kwe laktsa ndebe bega. 27 Tal
bega ndap xagots, na'anpa ula'a
bega xa. No tal bega lá ndap
xagots, na'anpa ukwa'an bega xa.
28 Parea tal bega ukwa'an xagots,
le'a ta wa na'anpa ta ugap. No tal
dub xagots nab ukwa'an xabgi'i,
le'a ta wa na'anpa ta ugap. Parea
le'a bexa na ukwa'an ltsa'a na wa
mas bid itid bexa, ná le'a na' nlad
lá itid bega ta wa.

29 Bego nak beuna xmen Cristo,
ta ndee gáp na': Le'a beuna yá
stub nde'eptsa ndencho, ta we'e
le'a bexa ndap xagots wa nsab-
ndo' gun xa ti'in ten Dios cuent
dub xa nab. 30 Le'a bexa ndo'on
wa ndi gun cuent dub xa na'anpa
ndo'on. Le'a bexa nten ladna wa
ndi gun cuent dub xa na'anpa
nten ladna. Le'a bexa nsi'i be ta'a
wa, ndi gun xa cuent dub xa na'an
xta'an ndap. 31 Le'a bexa ndal
ladna be ta gizhliyo ndee wa, ndi
gun xa cuent dub xa lá ndal ladna
ta wa, le'a ta ncho ndo' gizhliyo
ndee wa ta snitndo'.

32 Le'a na' nlad lá yu'no ladna
bega be ta gizhliyo ndee. Le'a
dub xa nab wa mas nla'ach ta
nlad Dios, nkwa'an xa ná xte'e
isak ladna Dios. 33 Ná le'a dub xa
ndap xagots wa mas nyu' ladna
be ta ncho ndo' gizhliyo ndee,
nkwa'an xa ná xte'e isak ladna
xagots ten xa. 34 Liga le'a xagots
na ndap xabgi'i na'anpa ndanbe'e
lak ndanbe'e xagots nab wa. Le'a
xagots nab wa mas nyu' ladna gun
ta nlad Dios, ndontsa mas umbi'i
gak be ta gun xa wa no be ta
gunbe'e xa wa ndo' Dios. Ná le'a
xagots ndap xabgi'i wa mas nyu'
ladna be ta ncho ndo' gizhliyo
ndee, nkwa'an xa ná xte'e isak
ladna xabgi'i ten xa. 35 Le'a ta
ndee wa na'anpa ndáp na' por
na mas bid itid bega. Ndi ndáp
na'-yá ndontsa gakno-yá bega, no
utsin kwe bega no gun bega lak
nsabndo'-yá. We'e na'an xta'an
uka gun bega ti'in ndo' Cristo.

36 Parea tal ncho bega ndap dub
me'ed gots nab, cha nlad bega
izheal me'ed wa xabgi'i geal le'a
me'ed wa yá goxla, le'a ta wa
utsinka nak. Bin bega ta li nlad
bega wa, le'a ta ukwa'an me'ed
wa ltsa'a me'ed wa, le'a ta wa
na'anpa ta ugap. 37 Ná le'a ncho
xa ndab na'anpa li nsabndo' gun
xingots xa, cha ndun xa lakka nlad
xa. Le'a tal me'ed wa lá ukwa'an
xabgi'i, le'a ta wa no utsinka nak.
38 Ta we'e tal ton ula'a ukwa'an
xingots na xabgi'i wa, le'a xa wa
utsinka ndun. No liga tal ton lá
ula'a ukwa'an xingots na xabgi'i,
le'a xa wa mas wen ndun.

39 Le'a ley ten Dios ndab le'a
dub xagots ndap xabgi'i lá yoo gan
ukwa'an stub xabgi'i tal xabgi'i
ten xa wa bi nban. Ná le'a tal
xabgi'i ten xa wa ngut, le'a xagots
wa syo'o gan ukwa'an stubga
xabgi'i tal xabgi'i wa nak xmen
Cristo. 40 Parea le'a na' nsak le'a
xa mas wen tal xa li nabtsa iso',
no nsak na' le'a Espíritu ten Dios
no li nlad.

8

Be xnab ten be dios gizhliyo

1 Le'a nat gudi'izh na' cuent
ten be xnab nsa'a men ndo' be
dios gizhliyo. Le'a beuna uni'íka
cuent ten ta wa, ná le'a ncho bega
ndanbe'e le'a bega mas uni'í ta

wa, cha nzhinna bega. Ndi nsab-
ndo' ikwea' ladna beuna be ltsa'a
beuna, ndontsa mas ige' ladna
bexa Cristo. 2 Le'a tal ton nsak le'a
xa uzhebpa ndák, le'a xa wa ni lá
nchando' be ta'a nsabndo' ini'í xa.
3 Ná le'a tal ton ndankeaka Dios,
le'a Dios nchando'ka xa wa.
4 Nat le'a cuent ten be xnab
nsa'a be men ndo' be dios gizh-
liyo wa, le'a beuna uni'íka le'a
be dios wa na'an xti'in, le'a Dios
dubtsa ncho. 5 Le'a ndo' gizhliyo
nsea gibe'a ncho be ta'a ndab be
men le'a ta wa dios, ndab bexa
ncho sian dios no sian espíritu
nibe'e. 6 Ná le'a beuna uni'í
le'a ncho dubtsa Tad Dios, xa
mbinde'e iteanak be ta'a, no nsa'a
xa gealnaban ndo' beuna ndontsa
gun beuna ti'in ndo' xa. No dubtsa
xa nibe'e ncho, le'a xa wa Jesu-
cristo, xa na ulo iteanak be ta'a
ndo' gizhliyo, no ulo xa beuna.
7 Parea na'anpa itea men
nchando' ta wa. Nat ncho bega
ngwankea be dios gizhliyo wa,
no gast nat gor na ndaw bega ta
msa'a be men ndo' be dios wa,
nsak bega le'a ta wa dub ke ndo'
Dios, le'a bega lá ini'í xta'an ta
wen no xta'an ta ugap. 8 Parea
le'a ta na ndaw beuna na'anpa
gun gan mas isak ladna Dios nak
beuna. Ni na'anpa mas wen nak
beuna no ni na'anpa mas ule'a
nak beuna, tal beuna gaw-a natal
beuna lá gaw-a. 9 Le'a bega sak
gaw guni'i xta'an, parea bla'ach
bega na'anpa isabgix dub xa pen
mgondo' Dios ke ten ta ndaw bega.
10 Tal le'a bega nyakbe'ena ta ndee
wa, cha isob bega gaw bega dub
sa nsob dub dios gizhliyo, cha ini'í
dub men pen mgondo' Dios ta wa,
le'a xa wa rages no gaw ta nsa'a
bexa ndo' dios gizhliyo wa. 11 Cha
le'a ke ten ta na nyakbe'ena bega
wa, sabgix dub men pen mgondo'
Dios, dub xa na no ngut Cristo
sakndo' na. 12 Tal bega li ugap
gunno dub xmen Cristo, dub xa
lá ini'í xta'an ta wen no xta'an ta
ugap, le'a bega wa gap ke ndo'
Cristo. 13 Ta we'e tal ton dub
ltsa'a na' gaila' ndo' ta ugap ke
ten ta ndaw na', le'a na' nunk yá
na'antapa gaw be'al wa, ndontsa
na'anpa le'a na' gun ikate'eb xa.

9

Be ta syo'o gan gun be apostol

1 ¿Lá ini'í bega zha le'a na' nak
dub apostol, no syo'o gan gun
na' lak ndun be apostol? ¿No ni
lá ini'í bega zha le'a na' uníndo'
Jesucristo, no nak bega ti'in mbin
na' ndo' Cristo? 2 Ncho men ndab
le'a na' ndee na'anpa dub apostol,
ná le'a bego uni'íka le'a na' lika
nak. Le'a ta na li nak bega xmen
Cristo, le'a ta wa nluu le'a na' ta
ugeaka dub apostol.
3 Lnde'e ntsakndo na' ndo' be
men li nisi na' wa: 4 Le'a besa
nak apostol syo'oka gan gaw, no
goo besa be ta usa'a bega. 5 No
syo'o gan ika'a besa dub xagots
nak xmen Cristo lak ndun ncho be
apostol wa, no be xin xna'a Jesús,
no Cefas. 6 ¿Nsak bega zha le'a
na'tsa ndee no Bernabé juerska
gun besa ti'in ndontsa iban besa?
7 ¿Lá ini'í bega zha le'a ni dub
soldad lá kix ta ndaw na? No
na'an ton ndas ya uv, cha lá ndaw
xa uv nsa'a-yá. No na'an ton dub
xa nla'ach borreg, cha lá ndo xa
lech ten ma.
8 Le'a ta ndáp na' wa na'anpa
dub ta ndanbe'etsa na', le'a ley ten
Dios no li ndab. 9 Le'a ley msa'a
Dios ndo' Moisés wa nkeani'i
ndab-a: “Lá ko bega gix xe'e ngon
gor na ndun ma ti'in.” ¿Nsak
bega zha le'a ta ndee wa gab le'a
Dios nyu'no ladna be ngontsa?
10 Le'a ta wa ndi gab le'a Dios liga
nyu'no ladna beuna. Le'a bexa na
ndun ti'in ndo' dub yo no bexa
ngo'o xab trig wa, le'a bexa gal
gor ika'a be ta usa'a-yá. 11 No
liga tal le'a besa ndas di'izh ten
Dios lat bega, ¿xte'e nsak bega zha

le'a besa lá nsabndo' ika'a dub ta
nki'in besa ndo' bega zha? 12 Ncho
stapla bexa ndadi'izh di'izh ten
Dios, nka'a bexa ta nki'in bexa
ndo' bega. ¿Lá ini'í bega zha le'a
besa mas nsabndo' ika'a-yá?

Parea le'a besa na'anpa li ndun.
Ndi nxik besa ndo' itea ta'a,
ndontsa mas gungea ladna be
men di'izh wen ten Cristo. 13 ¿Lá
ini'í bega zha le'a bexa ndun ti'in
len ni'i ten Dios, le'a bexa wa
ndaw be ta ncho sa wa? No liga
be ule'ay nsa'a be man xnab ndo'
Dios, le'a bexa wa ndaw dub tuzh
be xnab wa. 14 No liga ndab Cristo
le'a bexa na ndadi'izh di'izh wen
ten xa, le'a bexa wa syo'o gan
ika'a be ta na usa'a be men na
ndo'ón di'izh wa.
15 Parea le'a na' ndee ni dub
biaj na'anpa li ina'ab ta nki'in na'.
No ni na'anpa nke'a na' ta ndee
ndontsa usa'a bega ta'a ndo' na'.
Le'a cuent ten na' mas wen gat
na' ndo'ka ika na' ta usa'a bega,
le'a na' uzhe'eb nten lad na' le'a
na' na'anpa li ngun. 16 Le'a ta
ndadi'izh na' di'izh wen ten Cristo
wa, le'a ta wa na'anpa ta nzhinna
na', geal le'a ta wa ta nsabndo'ka
gun na'. ¡Pro'ob na' tal na' lá
gudi'izh ta wa!
17 Tal le'a na' gudi'izh di'izh wa
galadtsa na', syo'oka gan gáp na'
kix bega ndo' na'. Parea le'a Dios
ndi unibe'e gudi'izh na' ta wa.
18 ¿Ta we'e xta'an gun na' gan
zha? Le'a ta wa ta na nten lad
na' ndadi'izh na' di'izh wen ten
Cristo no ni na'an xta'an ina'ab
na' ndo' bega. Le'a na' syo'oka
gan ina'ab gakno bega na', parea
na'anpa li ngun na'. 19 Le'a na'
ndee na'anpa ncho'o ndo' ni dub
men nibe'e na', parea le'a na'
ndun cuent dub xa ncho ndo'
itea be men, ndontsa gun na' gan
kwa'ad xa gungea ladna Cristo.
20 Le'a zha na ncho'o na' lat bexa
judio, le'a na' ndun lak ndun bexa
judio, ndontsa gun na' gan gungea
ladna bexa Cristo. Le'a ta wa gab
le'a zha na ncho'o na' lat bexa
ndencho ndo' ley ten Moisés wa,
le'a na' no ndun lak ndab ley
wa, ndontsa gun na' gan gungea
ladna bexa Cristo, maska le'a na'
na'anpa no ncho'o ndo' ley wa.
21 No zha na ncho'o na' lat bexa
na'anpa ndencho ndo' ley wa, le'a
na' no ndun lak ndun bexa wa,
ndontsa gun na' gan gungea ladna
bexa Cristo. Le'a ta wa na'anpa
ndab le'a na' lá uxobgek ndo' Dios,
le'a na' ndi nxobgekka ndo' ta
nibe'e Cristo. 22 No liga zha na
ncho'o na' lat bexa pen mgondo'
Dios, le'a na' no ndun lak ndun
bexa wa, ndontsa gun na' gan mas
gungea ladna bexa Cristo. Le'a
na' nyak lak nak itea be men,
ndontsa gun na' gan ncho bexa
gap gealnaban ndo' Dios. 23 Li
ndun na' ndontsa mas igen di'izh
wen ten Cristo, cha li gal uso' na'
ta wen usa'a Dios.
24 Le'a bega uni'íka le'a sa ngit
bexa ndo' jueg, le'a itea bexa
ngit parea dubtsa xa ndun gan
nka'a ta'a. Li bin bega juers gun
bega gan ika'a bega ta usa'a Dios.
25 Le'a bexa na ngit ndo' jueg wa
uzhe'eb ngo gan ndontsa lá yayo
xa. Li ndun bexa ndontsa gun
bexa gan ika'a bexa dub coron
xos gé'e, dub ta sazha'a. Ná le'a
beuna ndee wa ko gan, ndontsa
ika'a beuna dub coron usa'a Dios,
dub ta na'anpa gazha'a. 26 Ta
we'e le'a na' na'anpa ito'o kar-
rel cuent dub xa ni lá ini'í pa
ilaya'. No ni lá gun na' cuent dub
xa ndun uyo nke'a payent sbe'en
ndo' mbitsa. 27 Ndi nsensa'ab na'
le'aka na', ndontsa na'anpa gal
gor gab Dios le'a na' na'anpa utsin
ngun, maska mbidi'izh na' di'izh
ten Dios ndo' be men.

10

Lá nsabndo' yankea be men be dios gizhliyo

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a na' nlad lá yalad bega xte'e
ngok be usan gox polta ten be-
una. Le'a bexa wa useabe len
ila' dub xkaw no utakea bexa tlaw
Nitsdo'o Nane wa. 2 Le'a gor na
li usea bexa wa len ila' xkaw wa
no tlaw nitsdo'o wa, le'a ta wa
cuent utalea' iteanak bexa, myak
bexa xmen Moisés. 3 Le'a itea
bexa wa udaw ta msa'a Dios ge'e
sa bid wa. 4 No ngu itea bexa nits
msa'a Dios, ta ulen ndo' ge'da'a
wa. Le'a ge'da'a wa cuent Cristo,
xa ncha'ano bexa sa wa. 5 Ná le'a
kwa'ad bexa wa lá ngun ta nsak
ladna Dios, cha ngut bexa ge'e wa.

6 Le'a be ta ndee wa li ngok
ndontsa na'anpa no beuna isa'ab
ladna be ta ugap, lak msa'ab ladna
bexa ta wa. 7 No ni lá yankea
beuna be dios gizhliyo, lak mbin
ncho bexa wa. Le'a di'izh ten Dios
ndab le'a bexa uteyawbe no ngu
bexa, cha we'e mbilndats bexa
ndo' be dios ten bexa. 8 No lá
ugal beuna dub xa na'anpa xa
ten beuna, lak mbin ncho bexa
wa, cha ke we'e ngut dub ga'al
bchon mil bexa dubtsa wizh. 9 No
lá gun usaladno beuna Dios lak
mbin ncho bexa wa, cha ke we'e
udawke'a be uzhib bexa, cha ngut
bexa. 10 No lá ukeake beuna Dios
lak ncho bexa wa mkeake Dios,
cha mbit dub angel kwa'adgal
bexa.

11 Le'a ta ndee wa ta ngwasea
be usan gox polta ten beuna. No
cha nkeani'i-yá ndontsa na'anpa
no beuna gun be ta ugap wa,
beuna ndencho be wizh lult ndee.
12 Ta we'e le'a bego na nsak ga'al
nak bega ndo' Cristo, bla'ach bega
na'anpa isabgix bega. 13 Le'a gor
na ndanbe'e bega gun bega dub
ta ugap, le'a ta wa ltsa'a ta ntid
iteanak be men. Ná le'a Dios wen
nak, lá ula'a xa itid bega ndo' ni
dub ta'a lá uxik bega. Ndi gor
na li ndanbe'e bega gun bega ta
ugap wa, le'a Dios no gakno bega
gun bega gan ndo' ta wa, ndontsa
na'anpa gaila' bega ndo' ta ugap
wa.

14 Le'a bego amig ten na',
na'anpa yankea bega be dios gizh-
liyo ndee wa. 15 Le'a na' uní le'a
bega utsin ndanbe'e, no uní na'
le'a bega nsakyo'ónka ta ndáp na'
ndee. 16 Le'a gor na ndo beuna
nits ten uv lak unibe'e Cristo, ¿lá
ini'í bega zha le'a ta wa gab le'a
beuna dubtsa nak nsea Cristo, xa
na mtsi'i ten ten na? No liga gor
na junt ndaw beuna pan wa, ¿lá
ini'í bega zha le'a ta wa gab le'a
beuna dubtsa nak no Cristo, xa
na ngut sakndo' beuna? 17 Le'a
beuna kwa'adpa, ná le'a gor na
junt ndaw beuna dubtsa pan wa,
le'a beuna dubtsa nak.

18 Bla'ach bega xte'e ndun bexa
Israel wa. Le'a gor na ndaw bexa
xnab nsa'a ule'ay ndo' Dios, le'a
ta wa gab le'a bexa no ndankea
Dios. 19 Na'anpa gáp na' le'a be
dios gizhliyo dub ta nsak. No ni lá
gáp na' le'a xnab nsa'a bexa ndo'
be dios wa dub ta nsak. 20 Le'a
na' ndi gáp le'a zha na nsa'a bexa
lá nchando' Dios wa xnab ndo'
be dios ten xa, le'a xa nsa'a be
ta wa ndo' be mbi bxin, na'anpa
ndo' Dios. Le'a na' lá nlad no
bega yankea be mbi bxin lak ndun
bexa wa. 21 Le'a bega lá nsabndo'
goo vas ten Cristo, cha we'e googa
bega vas ten be mbi bxin. No
ni lá nsabndo' gaw xche'eno bega
Cristo, cha gaw xche'enoga bega
be mbi bxin. 22 ¿Nati li gun beuna
ndontsa gakloo Dios ndo' beuna
zha? ¿Nsak bega zha le'a beuna
mas juert ndo' Dios?

Ukwa'an beuna ta gakno beuna stubga men

23 Ncho bega ndab le'a bega
syo'o gan gun itea ta nlad bega.
Le'a ta wa ta ugeaka, parea
na'anpa itea-yá ta nsabndo'.
Syo'oka gan gun na' be ta nlad na',
parea na'anpa itea-yá gakno mas
ige' ladna beuna Dios. 24 Na'anpa

ukwa'an beuna ta gakno le'atsa
beuna, ndi ukwa'an beuna ta
gakno beuna stubga men. 25 Le'a
itea ta'a nado'o xa sa ndad
be'al syo'o gan gaw bega, ni
lá inabdi'izh bega pa uto'o-yá.
26 Le'a Dios le'a ten idub gizhliyo
ndee nsea itea be ta ncho ndo'
gizhliyo. 27 Tal ton na'anpa
nchando' Dios gab ya'daw bega
ta lid xa no tal bega nlad ya',
udaw bega guni'i xta'an usa'a
xa. Na'anpa inabdi'izh bega pa
uto'o-yá, ndontsa na'anpa yu'
ladna bega gaw bega ta wa. 28 Ná
tal gab xa ndo' bega le'a be'al wa
ta msa'a xa xnab ndo' be dios
gizhliyo, we'e cha na'anpa gaw
bega-yá, ndontsa na'anpa gaila'
stub men ndo' ta ugap. Le'a Dios
le'a nibe'e gizhliyo no itea be ta'a
ncho ndo' gizhliyo. 29 Na'anpa gáp
na' le'a cuent ten bega le'a ta wa
ta lid le'a nak. Le'a na' ndi gáp
le'a cuent ten stub xa wa le'a ta
wa ta lid le'a nak. ¿Parea xta'an
nsabndo' ulach na' ta ndanbe'e
stubga men? 30 Tal le'a na' ndee
nsa xno ndo' Dios no be ta ndaw
na' wa, ¿cha xta'an gab men le'a
na' lá yoo gan gaw be ta wa zha?
31 Tal le'a bega gaw, no goo
bega, no gun bega stubga ta'a,
bin bega itea be ta wa dub mod
na no be men gab xte'e wen nak
Dios. 32 Lá gun bega dub ta
gun gaila' bexa ndo' ta ugap, lak
bexa judio no bexa na'anpa xa
judio no bexa nak xmen Cristo.
33 Le'a na' ndun juers iteanak be
ta'a ndun na' isak ladna be men.
Na'anpa nkwan na' dub ta gakno
na' nabtsa na', ndi nkwan na' dub
ta gakno kwa'ad men, ndontsa no
bexa gap gealnaban ndo' Dios.

11

1 Bin bega lak ndun na' ndee,
le'a na' ndun lak ndun Cristo.

Xte'e nsabndo' gak be xagots ndankea Dios

2 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a na' ndáp le'a bega wenka
ndun, geal le'a bega lá nyalad
na' nsea ndun bega ta mluu na'.
3 Parea nlad na' yakbe'ena bega
le'a Cristo le'a nibe'e be xabgi'i, no
liga le'a be xabgi'i nibe'e xagots
ten na, no le'a Dios le'a nibe'e
Cristo. 4 Le'a tal ton dub xabgi'i
utsaw gek na gor ndadi'izhno
xa Dios, nsea gor ndadi'izh xa
sakndo' Dios, le'a xa wa na'anpa
ndap mod ndo' Cristo lak ns-
abndo'-yá. 5 Ná le'a tal ton
dub xagots lá utsaw gek na gor
ndadi'izhno xa Dios, nsea gor
ndadi'izh xa sakndo' Dios, le'a
xa wa lá ndap mod ndo' xabgi'i
ten xa. Le'a ta wa cuent dub
xagots ulobto'og iteanak gichgek
na. 6 Le'a tal dub xagots lá ka'ab
utsaw gek na, mas wen yabto'og
iteanak gichgek xa. Parea tal
le'a xagots wa ndo ladna kabto'og
gichgek na, we'e nsabndo'ka ut-
saw xa gek xa. 7 Le'a be xabgi'i
wa na'anpa nsabndo' utsaw gek
na sa nzhealbe bega, le'a Dios
mbinde'e xabgi'i lak nak Dios, no
nluu xabgi'i ta wen nak Dios. Ná
le'a ta ndun be xagots wa nsab-
ndo' uluu ta wen nak xabgi'i ten
xa. 8 Li nak-a geal le'a xabgi'i ned
wa na'anpa le'a ngaknde'e dub
ble'a las xagots wa, le'a xagots wa
ndi le'a ngoknde'e no dub ble'a las
xabgi'i. 9 Le'a xabgi'i wa na'anpa
ngaknde'e por na gakno xa xagots,
le'a xagots ned wa ndi ngoknde'e
ndontsa gakno xa xabgi'i ten xa.
10 Ta we'e le'a dub xagots nsab-
ndo' utsaw gek na ndontsa ini'í be
angel le'a xa nxobgek ndo' xabgi'i
ten xa. 11 Ná le'a beuna nak xmen
Cristo, le'a be xabgi'i nsabndo'
gakno be xagots, no liga le'a be
xagots gakno be xabgi'i. 12 Le'a
xagots ngoknde'e no dub ble'a las
xabgi'i, no liga le'a be me'ed bgi'i
ndal len xagots. Parea le'a iteanak
beuna Dioska mbinde'e.

13 Le'aka bego binbe'e naga
utsin nak tal le'a dub xagots lá
utsaw gek na gor na gudi'izhno
xa Dios. 14 Le'a lak uni'í iteanak
be men le'a-yá udalad nak tal
dub xabgi'i ula'a ga'al gichgek na.
15 Ná tal le'a dub xagots ula'a ga'al
gichgek na, le'a ta wa utsinka nak,
le'a Dios msa'a ko'ol gak gichgek
xagots ndontsa utsaw-a gek xa.
16 Le'a tal ton lá ndal ladna ta
ndáp na' ndee wa, le'a na' gáp li
nak ta nluu besa no li nak ta ndun
iteanak be xmen Dios.

Ugap mbin bexa no xche'e ten Jesús

17 Le'a ta uke'a na' nat, lá yoo
gan gáp na' le'a bega wen ndun,
geal le'a zha na nzhealbe bega le'a
bega mas ugap ndun, ma bega
utsin gun. 18 Le'a ta ned gáp
na', le'a ncho men ndab le'a gor
nzhealbe bega le'a bega na'anpa
dubtsa nak. Le'a ncho-yá ndan-
gea lad na'. 19 Li nsabndo'ka
itid bega, ndontsa uluu ná ton ta
ugeaka nak xmen Cristo lat bega.
20 Le'a zha na nzheal bega ndaw
bega xche'e ten Cristo, le'a bega
lá ndun lak nsabndo'-yá. 21 Le'a
gor na ndaw bega, le'a kadga dub
bega uxax ned nda'dob ta gaw na.
We'e ncho bega ndon ndeyanna
geal mtea-yá, no ncho bega gast
nsudna. 22 ¿Lá ndap bega ta lid
bega, sa ndaw bega no sa ndo
bega zha? ¿Xta'an usalad ndanno
bega be xmen Dios zha? ¿No
xta'an udalad ndanno bega bexa
na'an xta'an ndap? ¿Xte'e gáp na'
ndo' bega zha? ¿Nsak bega itenno
lad na' bega zha? ¡Le'a ta ndun
bega wa na'anpa nsak lad na'!

Xte'e unibe'e Jesús junt gaw be xmen xa

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-26; Lc. 22:14-23)

23 Le'a Jesucristo le'a mluu ta
ndee ndo' na', ta mluu na' ndo'
bego: Le'a te'al na myak cuent
Jesús Xwan beuna wa, usen xa
dub pan. 24 Cha msa'a xa xno
ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, cha
ndab xa: “Usen bega pan ndee,
cha udaw bega-yá, le'a ta ndee
be'al las na'. Nat isaxan gun bega
ta ndee, ndontsa utse'a ladna bega
le'a na' ngut sakndo' bega.” 25 No
tso'o mtayaw xche'e bexa wa, cha
liga usen Jesús dub vas ncho vin,
cha ndab xa: “Le'a ta ndee ten ten
na'. Le'a ta ndee nluu le'a nat le'a
Dios mbinno be men dub trat kub
ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios.
Itea zha goo bega ta ndee, utse'a
ladna bega le'a na' ngut sakndo'
bega.” 26 We'e gast gal wizh ilen
Cristo, le'a itea biaj li ndaw bega
pan wa no ndo bega nits uv wa,
le'a ta wa cuent gudi'izh bega ndo'
be men xte'e ngut Jesús.

Xte'e gun beuna no ta unibe'e Jesús gaw beuna

27 Ta we'e tal ton gaw pan wa no
goo xa nits wa dub mod lá nsab-
ndo'-yá, le'a xa wa ndap ke ndo'
Cristo no ndo' ten ten xa. 28 Le'a
kadga dub bega nsabndo' gunbe'e
xte'e nak ta gun bega, gor na
biseata gaw bega pan no goo bega
nits wa. 29 Ná tal bega gaw-a no
goo bega-yá ni lá gunbe'e bega le'a
ta wa cuerp ten Cristo, le'a Dios
utsaksi bega. 30 Ta we'e kwa'ad
bega nsén gealgizh no ule'a nak
bega no ncho bexa gast ngutla.
31 Parea tal le'a beuna iwi'i ná
xte'e gun beuna be ta wa, le'a Dios
na'anpa utsaksi beuna. 32 Le'a ta
li ndi'izh utsaksi xa beuna, le'a xa
na'anpa utsaksi beuna lak utsaksi
xa bexa lá nchando' Dios.

33 Ta we'e zha na izhealbe bega
gaw bega xche'e ten Cristo, kweas
bega itea bega dubtsa gaw. 34 No
tal ncho bega ndanna nsabndo'
ned gaw bega ta lid bega, ndontsa
na'anpa utsaksi Dios bega ke ten
ta na li junt ndaw bega. Le'a cuent
ten be ta wa ncho stapla be ta'a
gáp na' ndo' bega zha na gal ina'
na' bega.

12

Be ta ndák be men, ta nsa'a Espíritu ten Dios

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega xte'e nak be
ta ndák beuna, ta nsa'a Espíritu
ten Dios ndontsa mas gun beuna
ti'in ten xa. 2 Le'a bega uni'íka le'a
zha na bi lá ndangea ladna bega
Cristo, ngwankea bega sbe'en be
dios gizhliyo, ta na ni lá ndadi'izh.
3 Parea nat nlad na' ini'í bega le'a
tal ton ncho Espíritu ten Dios len
lado'o na, le'a xa wa na'anpa iní'i
kwea' ndo' Jesús. No na'an ton
gab le'a Jesús le'a nak Xwan xa,
tal na'anpa ncho Espíritu ten Dios
len lado'o xa.
4 Ncho sian ta'a ndák beuna ta
nsa'a Espíritu ten Dios ndo' beuna
ndontsa gun beuna ti'in ten xa,
parea le'a Espíritu ten Dios wa
dubtsa. 5 Ncho sian mod ndun
beuna ti'in ten Cristo, parea le'a
Cristo Xwan beuna dubtsa. 6 Nsea
ncho sian ta'a ndun beuna ta na
nak beuna xmen Dios, parea le'a
Dios dubtsa, xa na nsa'a be ta gun
beuna wa.
7 Le'a ndo' kadga dub beuna
nsa'a Espíritu ten Dios dubga ta'a
ndák beuna, ndontsa gakno be-
una be ltsa'a beuna. 8 Le'a ndo'
pla xa nsa'a Espíritu wa gudi'izh
xa ta ndák Dios. No ndo' stapla xa
nsa'a le'aka Espíritu gudi'izh bexa
be ta uga'ach ten Dios. 9 No ndo'
stapla xa nsa'a le'aka Espíritu
uzhebpa ige' ladna bexa Cristo.
No ndo' stapla xa nsa'a le'aka
Espíritu yunyakna bexa be men
gizh. 10 No le'aka Espíritu nsa'a
ndo' stapla xa gun bexa uyon,
no ndo' stapla xa gudi'izh bexa
sakndo' Dios, no ndo' stapla xa
ini'í bexa naga ta ndab stub men
ta nsa'a Espíritu ten Dios natal
ta nsa'a maxu'u, no ndo' stapla
xa gudi'izh bexa stubga di'izh lá
ndadi'izh be men, no ndo' stapla
xa ta yakbe'ena bexa xta'an ndab
stub ndo' di'izh wa. 11 Le'a itea be
ta ndee nsa'a le'aka Espíritu ten
Dios, nsa'a xa ndo' beuna lakka
nlad xa gák beuna.
12 Le'a dub men sian ndo'
nsalea' be las xa, ná le'a idub
xa wa dubtsa men nak. No liga
nak itea beuna nak xmen Cristo.
13 Le'a dubtsa Espíritu ten Dios
utalea' iteanak beuna, cha dubtsa
myak beuna, guni'i tal beuna xa
judio natal xa na'anpa xa judio,
guni'i tal beuna nak dub xa ncho
ndo' ya'a stubga men natal na'an.
Le'a dubtsa Espíritu msa'a Dios
uyo'o len lado'o beuna.
14 Le'a dub men na'anpa dubtsa
nsalea' idub xa, ndi sian ndo'
nsalea' be las xa. 15 Tal le'a xo'o
xa gab: “Le'a na' ndee na'anpa
ya'a xa, ta we'e na'anpa no na'
nak las xa”, na'anpa ta we'etsa
gun le'a xo'o xa na'anlapa las xa.
16 No tal le'a ncha' xa gab: “Le'a
na' ndee na'anpa ngusndo' xa, ta
we'e na'anpa no na' nak las xa”,
na'anpa ta we'etsa gun le'a ncha'
xa na'anlapa las xa. 17 Tal le'a
idub las dub men nak ngusndo'
xa, le'a xa wa lá yoo gan go'ón. No
tal le'a idub las xa nak ncha' xa,
le'a xa wa lá yoo gan igenna dub
xla'a. 18 Le'a Dios msob kadga dub
ta wa las dubga men sa nladka
Dios. 19 Tal le'a men idub nak dub
ble'atsa las xa wa, ¿cha ma idub
xa zha? 20 Sian ndo' nsalea' xa,
parea le'a idub xa wa dubtsa.
21 Le'a ngusndo' xa lá yoo gan
gab ndo' ya'a xa: “Le'a na' lá
nki'in lu.” No ni gek xa lá yoo
gan gab ndo' be xo'o xa: “Le'a na'
lá nki'in bega.” 22 Ndi le'a be las
beuna sa nsak beuna mas ule'a
nak, le'a be sa wa ndi le'a mas
ndanti'in beuna. 23 No le'a be las
beuna sa na nsak beuna ndidotsa
nsu'u wa, le'a be sa wa ndi le'a
mas utsin ntsaw beuna. No le'a
be las beuna sa na lá nsabndo'
uluu, le'a be sa wa no liga mas
ntsaw beuna. 24 Parea na'anpa li
utsaw beuna be las beuna sa mas

nlu'u. Le'a Dios mbinde'e idub
dub men, dub mod na mas nla'ach
beuna be las beuna sa na uxee
nsak wa. 25 Li le'a be las beuna
wa na'anpa kuyo, ndi gakno-yá be
ltsa'a-yá. 26 Tal le'a dub ble'a las
beuna ndakwea', le'a beuna idub
nsén gealkwea' wa. No tal le'a
dub ble'a las beuna nten ladna,
le'a beuna idub nten ladna.
27 Liga le'a beuna itea nak cuent
las Cristo, no kadga beuna dub
ble'aga las xa. 28 Le'a lat beuna
nak xmen Cristo, le'a Dios mti
bexa ndun be ti'in ten xa. Ned
ncho bexa nak apostol, we'e ncho
bexa ndadi'izh sakndo' Dios, we'e
ncho bexa nak mech uluu di'izh
ten Dios, we'e ncho bexa ndun
uyon. No ncho bexa nyunyakna
xa gizh, no bexa ndakno bexa
uban nak, no bexa nchansu be
xmen Cristo, no bexa ndadi'izh
stub di'izh xa'aga. 29 Na'anpa itea
beuna nak apostol. No na'anpa
itea beuna ndadi'izh sakndo' Dios.
No na'anpa itea beuna nak mech.
No na'anpa itea beuna ndun uyon.
30 No na'anpa itea beuna nyun-
yakna men gizh. No na'anpa itea
beuna ndadi'izh stubga di'izh ten
Espíritu. No na'anpa itea beuna
sun gan gab xte'e gab di'izh wa.
31 Bkwa'an bega be ta mas nsak
lat be ta nsa'a Dios wa. Parea
nat uluu na' bega stub nes masga
nsak.

13

Nsabndo' ikwea' ladna be men be ltsa'a na

1 Le'a tal na' gudi'izh be di'izh
ten be men no be angel, ná lá
ikwea' lad na' be men, le'a ta
ndadi'izh na' wa ngen lak ngen
dub ble'a gi'ib nsid natal dub plati
ndun ruid. 2 No tal gudi'izh na'
sakndo' Dios, no yakbe'ena na'
itea be ta uga'ach ten Dios no
iteata be ta'a, no ige' lad na' Dios
gast sun na' gan itatsob be ge'e
ubi'i, parea tal le'a na' lá ikwea'
ladna be men le'a na' na'an xti'in.
3 No tal utsea na' iteanak be ta
ndap na' gaw bexa prob, no yun
na' cuent le'aka na' gast yol' na',
parea tal le'a na' lá ikwea' ladna
be men, le'a be ta ndun na' wa
na'an xti'in.
4 Le'a tal ton nkwea' ladna be
ltsa'a na, le'a xa uxik ndo' itea
be ta'a gun bexa, no utsin gak
xa, no na'anpa gaklono xa dub
xa ndap ta'a, no ni lá izhinna xa,
no lá gunbe'e xa le'a xa le'atsa
nsak. 5 No na'anpa usalad gak xa,
no na'anpa ukwa'an xa ta nladtsa
xa, no na'anpa uxax gakloo xa,
no yalad xa be ta ugap ndanno
be men xa. 6 No na'anpa itenno
ladna xa be ta ugap ndun be men,
le'a xa ndi itenno ladna gealngea.
7 Le'a tal ton nkwea'ka ladna be
ltsa'a na na'anpa ne'e ladna xa be
ta ndun bexa, no ndangea ladna
xa bexa, no nge' ladna xa bexa, no
nxik xa ndo' itea ta'a ndun bexa
wa.
8 Le'a ta na nkwea' ladna be
men be ltsa'a na wa na'anpa
nak ta idub. Parea gal dub
wizh yá na'antapa gudi'izh be
men sakndo' Dios, no na'antapa
gudi'izh bexa stubga di'izh ta
nsa'a Espíritu ten Dios, no
na'antapa gudi'izh bexa be ta
uga'ach ten Dios. 9 Le'a ta
na nchando' beuna Dios no ta
ndadi'izh beuna sakndo' Dios, le'a
be ta wa na'anpa itea nak lak nlad
Dios. 10 Parea le'a gal zha gak
cumplir ta ndab Dios, le'a beuna
yá lá gunta be ta wa.
11 Le'a zha na ngok na' me'ed
ndadi'izh na' lak ndadi'izh
be me'ed, no ndanbe'e na'
lak ndanbe'e be me'ed, no
nyakbe'ena na' lak nyakbe'ena be
me'ed. Parea le'a zha na ngok
gox na', mla na' ta ndun na' zha
me'ed na' wa. 12 Le'a nat le'a
beuna nchando' Dios cuenttsa gor
na nwi'i beuna ndo' dub wa'án
lá nluu utsin. Parea le'a gal
gor le'a beuna ndon nde'e ini'í
ga'al ndo' Dios. Le'a nat le'a na'

ndidotsa nchando' Dios, parea le'a
gal zha wa le'a na' igondo' Dios
lak nchando' Dios na'. 13 Ncho
chon ta'a na'anpa initndo': le'a ta
wa ta nge' ladna beuna Dios, no ta
ndenkea' beuna gun Dios ta ndab
xa, no ta nkwea' ladna beuna be
ltsa'a beuna. Parea le'a ta mas
nsak ndo' yon ta ndee wa, le'a ta
wa ta ikwea' ladna beuna be ltsa'a
beuna.

14

Bexa ndadi'izh dub di'izh ten Espíritu

1 Bin bega juers ikwea' ladna
bega be ltsa'a bega, no bkwa'an
bega be ta gák bega gun bega
ti'in ten Dios, lak nsa'a Espíritu
ten Dios. Parea le'a ndo' itea
be ta wa, mas byu' ladna bega
gudi'izh bega sakndo' Dios. 2 Le'a
xa na ndadi'izh stub ndo' di'izh
nsa'a Dios, le'a xa wa ndadi'izh
ndo' Dios na'anpa ndo' men,
le'a-yá na'an ton nyakbe'ena. Le'a
ta ndadi'izh xa wa ta msa'aka
Espíritu ten Dios ndo' xa, dub ta
uga'ach nak-a. 3 Parea le'a bexa
ndadi'izh sakndo' Dios wa, le'a xa
wa ndadi'izh ndo' be men, ndun
xa mas nge' ladna be men wa
Dios, no ntenxe'a xa be men, no
nlu'uzh xa be men. 4 Le'a xa
na ndadi'izh stubga di'izh nsa'a
Dios wa, le'a ta wa le'atsa xa
ndakno. Ná le'a xa ndadi'izh
sakndo' Dios wa, le'a ta wa nda-
kno itea be xmen Cristo wa.
5 Le'a na' nlad le'a iteanak bego
gudi'izh stubga di'izh nsa'a Dios,
parea mas nlad na' gudi'izh bega
sakndo' Dios. Le'a ta ndadi'izh
bexa sakndo' Dios wa mas nsak
ndo' ta ndadi'izh bexa stubga
di'izh. Parea tal ncho xa gab xte'e
ndab stub ndo' di'izh wa, le'a ta
wa gakno bexa mas ige' ladna
bexa Dios.

6 Bego nak beuna xmen Cristo,
tal le'a na' gal lat bega, cha
gudi'izh na' sbe'en stubga di'izh,
le'a ta ndadi'izh na' wa na'an
xti'in. Mas wen gudi'izh na' dub
ta mluu Dios ndo' na', natal dub
ta uní na' cuent ten Dios, natal
dub ta gudi'izh na' sakndo' Dios,
natal dub ta ndab di'izh ten Dios.
7 Ta ugeakapa le'a iteanak be ta'a
nsid lak dub bzhee natal dub arpa,
tal le'a itea-yá dubtsa nsid, ¿xte'e
ini'í beuna xta'an ndo'ol dub ná
wa nsea stub ná wa zha? 8 No tal
le'a dub trompet lá utsin kwezh
gor isaxan dub guerr, ¿cha ton
gun list gun xa guerr zha? 9 No
liga bego, tal le'a bega gudi'izh
dub di'izh ta lá yakbe'ena be
men, ¿xte'e ini'í bexa xta'an ndab
bega zha? Le'a ta ndab bega wa
ta na'an xti'in, cuent ndadi'izh
bega-yá ndo' mbitsa. 10 Le'a ndo'
gizhliyo ndee ncho isando' di'izh,
le'a itea be di'izh wa ndap xta'an
gab. 11 Parea tal le'a na' lá
yakbe'ena ta ndab stubga xa, le'a
xa gunbe'e le'a na' dub xa uto'o
sit. No liga gunbe na' ndee le'a xa
wa dub xa uto'o sitga. 12 No liga
le'a bego na nlad gak be ta nsa'a
Espíritu ten Dios, bkwa'an bega
be ná mas gakno be xmen Cristo
mas ige' ladna bexa Cristo.

13 Ta we'e le'a bego na ndák
ndadi'izh stubga di'izh nsa'a Dios,
unab bega ndo' Dios ndontsa
syo'o gan gudi'izh bega xte'e gab
ta ndab bega wa. 14 Tal le'a
na' gudi'izhno Dios dub di'izh lá
nchando' men, le'a len lado'o na'
ndadi'izhno na' Dios, parea le'a
na' lá nyakbe'ena ta ndáp na'
wa. 15 ¿Ta we'e xte'e nsabndo'
gun na' zha? Le'a na' gudi'izhno
Dios no golto'o na' ndo' Dios be
di'izh ncho len lado'o na' lak nsa'a
Espíritu ten Dios. No gudi'izhno
na' Dios nsea golto'o na' ndo'
Dios be di'izh nyakbe'ena na'.
16 Tal le'a bega nabtsa di'izh nsa'a
Espíritu ten Dios nsa'a bega xno
ndo' Dios, le'a dub xa ndo'ón-a lá
yoo gan no usa'a xno ndo' Dios,
le'a xa lá nyakbe'ena ta ndab bega

wa. 17 Le'a bego na li ndun wa ta
ugeaka wen nsa'a xno ndo' Dios,
parea le'a-yá lá ndakno stubga xa.
18 Nat nsa na' xno ndo' Dios le'a
na' mas ndák ndadi'izh stubga
di'izh ndo' iteanak bego. 19 Parea
le'a dub sa nzhealbe be xmen
Cristo, mas wen gudi'izh na' ga'ay
di'izh nyakbe'ena bexa ta uluu
na' bexa, ndo' ti'i mil di'izh lá
nyakbe'ena bexa.

20 Bega nak beuna xmen Cristo,
lá gunbe'e bega lak ndanbe'e dub
me'ed. Gok bega cuent dub me'ed
lá nchando' sian be ta ugap, parea
utsin binbe'e bega lak ndanbe'e
dub xa gox. 21 Le'a lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' gunti'in be men xa'aga nacion
gudi'izh bexa stubga di'izh ndo' bexa Israel,
ná le'a bexa wa ni lika lá isakyo'ón ta ndáp na'.

22 Ta we'e le'a ta ndadi'izh bexa
stubga di'izh wa, le'a ta wa nluu
ndo' bexa lá ndangea ladna Dios
le'a Dios ndapka juers. Parea
le'a ta ndadi'izh bexa sakndo' Dios
wa, le'a ta wa nluu dub di'izh
ten Dios ndo' bexa ndangea ladna
Dios, na'anpa ndo' bexa lá ndan-
gea ladna Dios. 23 Ta we'e le'a
gor na nyakjunt itea bega nak
xmen Cristo, tal gudi'izh itea bega
stubga di'izh nsa'a Dios, cha yate
dub men lá nchando' Dios natal
dub men lá ndangea ladna Dios,
le'a men wa gab le'a bega xa tont.
24 Parea tal le'a itea bega gudi'izh
sakndo' Dios cha yate dub men
lá nchando' Dios natal dub men
lá ndangea ladna Dios, le'a gor
na ndo'ón xa ta ndadi'izh bega
wa, cha igondo' xa le'a xa noga
ndap ke. 25 Cha ini'í xa le'a
Dios nchando' be ta uga'ach ncho
lado'o xa, cha isaxib xa ndo' Dios
yankea xa Dios. Cha gab xa le'a
Dios ta ugeaka ncho lat bega.

Ta nsabndo' gun be xmen Cristo sa nzhealbe bexa

26 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a zha na nzhealbe bega le'a pla
bega golto'o ndo' Dios, no pla bega
uluu be ltsa'a bega, no pla bega
gudi'izh dub ta mluu Dios ndo'
bega, no pla bega gudi'izh stubga
di'izh lá nchando' men, nsea pla
bega gab xta'an gab be di'izh wa.
Li bin bega ndontsa gakno bega
be ltsa'a bega nak xmen Cristo.
27 Le'a gor na ndadi'izh bega
stubga di'izh nsa'a Dios wa, toptsa
bega natal chon bega dub ga'ga
bega bidi'izh. Le'a stub xa gab
ná xta'an ndab bega. 28 Tal le'a
na'an ton gun gan gab xta'an ndab
bega, na'anpa gudi'izh bega-yá
lat ltsa'a bega. Ndi nabtsa bega
bidi'izh-a ndo' Dios. 29 No liga le'a
bego na ndadi'izh sakndo' Dios
iní'i toptsa bega natal chon bega,
le'a iteata bega bla'ach-a, gunbe'e
bega naga le'a nak-a. 30 Ná
tal le'a Dios uluu dub ta'a ndo'
stubga xa nsob sa wa, le'a xa
nso'yadi'izh ned wa nsabndo' lá
gudi'izhta, ndontsa gudi'izh stub
xa wa. 31 Tal li dub ga'ga bega
gudi'izh sakndo' Dios, we'e le'a
itea bega gák, no itea bega ko gan.
32 Le'a bexa ndadi'izh sakndo'
Dios syo'o gan kweas gast gal gor
nsabndo' gudi'izh xa. 33 Le'a Dios
lá nlad dub ta ruid ta lá yakbe'ena
bexa. Le'a Dios ndi nlad utsintsa
gudi'izh bexa.

Le'a lak nak costumbr itea sa
ncho be xmen Cristo, 34 le'a xagots
ten bega xetsa gak gor nzhealbe
bega. Le'a bexa wa lá nsabndo'
gudi'izh, le'a ley ten Dios ndab
isakyo'ón bexa ta ndab xabgi'i ten
xa. 35 Tal ton xagots nlad ini'í xte'e
nak dub ta'a, inabdi'izh xa ndo'
xabgi'i ten xa ta lidtsa bexa. Lá
utsin nak-a tal dub xagots gudi'izh
sa nzhealbe bega nak xmen Cristo.

36 Btse'a ladna bega le'a di'izh
ten Dios na'anpa lat bega uto'o,

no na'anpa lattsa bega ulansea-yá.
37 Tal ton nsak le'a xa ndadi'izh
sakndo' Dios, natal nsak xa le'a
ta ndák xa wa ta nsa'a Espíritu
ten Dios, igondo' xa le'a be ta
nke'a na' ndee ta unibe'e Cristo
Xwan beuna. 38 Tal le'a xa lá
igondo' ta wa, le'a bega lá nsab-
ndo' isakyo'ón ta ndab xa wa.
39 Bego nak beuna xmen Cristo,
bkwa'an bega xte'e gudi'izh bega
sakndo' Dios, no lá uka bega
gudi'izh bexa stubga di'izh nsa'a
Dios. 40 Parea utsintsa bin bega
itea-yá ndon xkwa'atsa.

15

Cristo mban ndo' gealgut

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a na' nlad utse'a ladna bega
di'izh wen ten Cristo, ta mbidi'izh
na' ndo' bega. Le'a di'izh wa ta
mbingea ladna bega, no gast nat
ndangea ladna bega-yá. 2 Tal le'a
bega lá ula'a be di'izh mbidi'izh
na' wa, we'e le'a bega gap gealna-
ban ndo' Dios. Ná tal le'a bega
ula'a di'izh wa, le'a ta na mbingea
ladna bega ta wa ta na'an xti'in.
3 Le'a ta mas nsak mluu na'
ndo' bega wa le'akaga ta mluu
bexa ndo' na' wa: le'a ta wa
le'a Cristo ngut ndontsa yu'u be
ke ten beuna, lak nkeani'i di'izh
ten Dios. 4 Cha mga'ach xa, no
mban xa zha ngok myon wizh,
lak nkeani'i di'izh ten Dios. 5 Cha
we'e mlundo' xa ndo' Pedr, tso'o
wa mlundo'ga xa ndo' be apostol
ten xa. 6 Le'a tso'oga wa mlundo'
xa ndo' masla dub ga'ay gayo'o
be xmen xa. Ncho kwa'ad bexa
wa bi nbanbe, no ncho xa ngutla.
7 Tso'o wa mlundo' xa ndo' Jacob,
no mlundo'gal xa ndo' be apostol
wa.
8 Ndon lult mlundo' xa ndo'
na', le'a na' cuent dub me'ed ngol
dub gor ni lá nsabndo' gal me'ed.
9 Le'a na' ndon le'a na'anpa nsak
ndo' itea be apostol ten Cristo
gast ni lá nsabndo' isalea' na'
apostol, geal le'a na' ugap mbinno
be xmen Cristo. 10 Ná le'a Dios
mkwea' ladna na', ta we'e msa'a
xa ta nak na' apostol. Le'a ta
na li msa'a Dios ndo' na' wa
uzhebpa ngokti'in, le'a na' mas
ndun ti'in ten Dios ndo' iteata
bexa nak apostol. Parea na'anpa
na'tsa ndun ta wa, le'a na' juers
ten Dios ndun ta wa. 11 Guni'i
ton ndadi'izh cuent ten Cristo, tal
na'-yá natal bexa we'e-yá, parea
lika ndadi'izh besa-yá no lika
mbingea ladna bega-yá.

Bexa ngut wa ibanbe

12 Le'a besa ndadi'izhka le'a
Cristo mban ndo' gealgut. Ta
we'e, ¿xta'an ncho bega ndab
le'a bexa ngut na'anpa ibantabe?
13 Tal le'a bexa ngut wa na'anpa
iban, we'e le'a Cristo no lá iban.
14 No tal le'a Cristo lá iban, we'e
le'a ta ndadi'izh besa wa no ta
ndangea ladna bega Cristo wa ta
na'an xti'in. 15 Tal le'a be men
ngut na'anpa ibangal, we'e le'a
ta ndadi'izh besa cuent ten Dios
wa dub ta kwi'in, geal le'a besa
ndadi'izh le'a Dios mxiste Cristo
ndo' gealgut. 16 Tal le'a bexa ngut
wa na'anpa iban, we'e le'a Cristo
noga na'anpa iban. 17 Tal le'a
Cristo na'anpa iban, we'e le'a ta
ndangea ladna bega Cristo wa ta
na'an xti'in, no na'anpa yu'u be
ke ten bega. 18 No tal na'anpa
iban Cristo, le'a ta wa gab le'a
bexa na mbingea ladna Cristo cha
tso'o wa ngut bexa, le'a bexa wa
ndi ngok perdid. 19 Tal le'a be-
una ndanbe'e le'a Cristo ndakno
beuna ndo' gizhliyo ndeetsa, le'a
beuna mas pro'ob nak ndo' itea be
men.
20 Parea ta ugeaka le'a Cristo
mban ndo' gealgut, ta we'e uni'íka
beuna le'a bexa ngut wa ibanka,
lak ned mban Cristo. 21 Le'a ke ten
dub men, le'a itea be men ndat.
No liga le'a juers ten dub men,
le'a bexa ngut ibangal. 22 Le'a
itea be men nak bexa ras Adán,
ta we'e itea be men gat. No liga

le'a itea bexa nak xa ten Cristo
wa ibankabe. 23 Parea kad dub
xa iban gor na nsabndo'-yá: le'a
Cristo nak xa ned mban. We'e
ibanga be xmen Cristo gor na ilen
xa. 24 We'e gal zha lult, zha na gun
Cristo gan ndo' itea bexa nibe'e
nsea bexa nsak, cha yun xa cuent
ta nibe'e xa ndo' Dios Xus beuna.
25 Le'a Cristo le'a nibe'e gast gal
zha inibe'e xa ndo' iteanak bexa
ndaklono xa, kwe bexa wa xan
ndats xa. 26 Le'a ta na ndon le'a
lult unitndo' Cristo wa le'a ta wa
gealgut. 27 Le'a Dios ute itea be
ta'a xan ndats Cristo inibe'e xa-yá,
parea le'a ta wa na'anpa no Dios,
le'a Dios le'a nak xa na nte itea
be ta'a sa wa. 28 Ná le'a gal zha
na inibe'e Cristo itea be ta'a, we'e
le'a Cristo Xin Dios cha yun cuent
be ta wa ndo' Dios xa na msa'a ta
wa inibe'e Cristo. We'e le'a Dios
inibe'e iteanak be ta'a.

29 No stubga ta'a gáp na'. Le'a
ncho bexa ntalea' sakndo' bexa
ngutla. Parea tal le'a bexa
ndanbe'e le'a bexa ngut wa lá
ibantabe, ¿xta'an ngi li ndun bexa
ta wa? 30 ¿No xta'an ngi li rages
nde besa itea wizh zhaga, tal le'a
bexa ngut wa lá ibantabe? 31 Lak
segur ntenno lad na' bega nak
xmen Jesucristo, no liga segur
gáp na' le'a na' itea wizh ngi
sat. 32 Le'a ncho bexa gezh Éfeso
cuent man ugi'i ugap mbinno na'.
Parea tal ta ugeaka le'a bexa ngut
wa lá ibantabe lak ncho bego
ndab, le'a be ta mbin na' sa wa
dub ta na'an xti'in. Ndi mas wen
gun beuna lak ndab ncho bexa:
gaw beuna no goo beuna, le'a ge'a
le'a beuna gat.

33 Lá ula'a bega ukwi'inno be
men bega. Le'a tal beuna nbe-
seano bexa ugap, le'a beuna noga
gun ltsa'a ta ugap ndun bexa wa.
34 Ta we'e list gok bega, no lá
gunta bega be ta ugap. Li ndáp na'
ndontsa ido ladna bega, le'a ncho
bega bi lá nchando' Dios.

Xte'e iban bexa ngut

35 Le'a ncho xa inabdi'izh:
"¿Xte'e iban bexa ngut? ¿Xte'e
nak idub las bexa gal zha wa?"
36 Le'a xa li nabdi'izh wa lá ini'í
xta'an nabdi'izh. Le'a gor na
ndas dub men dub bid le'a-yá
juerska ned gazha'a, we'eta ilen-a.
37 Le'a gor ndas xa dub bid tal
trig-a natal stubga bid-a, le'a ta
wa na'anpa lak ta ilen wa, le'a-yá
bidtsa. 38 Parea le'a Dios nsa'a be
ya ten-a lak nlad Dios, kadga dub
bid xa'aga nak ya ten-a. 39 No liga
le'a itea be ta ncho ndo' gizhliyo
na'anpa dubtsa nak. Le'a be men
nsea be man xa'aga nak. No be
migin nsea be mbeal xa'aga nak.
40 Ncho be ta'a gibe'a ba' no ncho
be ta'a gizhliyo ndee. Le'a ta chul
ten be ta ncho gibe'a na'anpa nak
lak nak ta chul ten be ta ncho ndo'
gizhliyo. 41 Le'a xe'a wizh xa'aga
nak ndo' xe'a mbe'e, no be xe'a
mbeal xa'aga nak. No kadga be
mbeal ndi'ib gibe'a xa'aga nluu.

42 No liga gak-a zha na iban bexa
ngut. Le'a be'al las dub xa ngut
iga'ach no sazha'a, parea gal zha
iban xa le'a xa yá na'antapa gat.
43 Le'a be'al las dub xa ngut ugap
nluu no na'an xti'in-a, parea gal
zha iban xa le'a xa uzhe'eb chul
uluu no gap xa juers. 44 Le'a be'al
las dub xa ngut dub ta gizhliyotsa,
parea gal zha iban xa le'a las xa
dub ta gibe'a. Le'a lak ncho las be
men ta gizhliyo, no ncho las bexa
ta gibe'a.

45 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab-a le'a Dios ned mbinde'e
Adán ngok xa dub mgi'i ndap
gealnaban. No ncho stub xa ní'i
beuna ndo' xa Adán lult. Le'a
ta wa Cristo xa gibe'a, xa nsa'a
gealnaban nunk lá idub. 46 Le'a xa
gibe'a wa na'anpa ned ulen. Le'a
xa gizhliyo ndi le'a ned ulen, cha
we'e xa gibe'a wa. 47 Le'a xabgi'i
ned wa le'a ta wa Adán xa gizh-
liyo. Le'a xabgi'i itop wa le'a ta
wa Cristo xa gibe'a. 48 Le'a beuna

xa gizhliyo ndap beuna dub las na
lak ngok las Adán xa gizhliyo. No
liga le'a las bexa gibe'a nak lak
nak las Cristo xa gibe'a. 49 Le'a
nat le'a beuna nak lak ngok xa
gizhliyo wa, parea gal zha wa le'a
beuna yak lak nak Cristo xa gibe'a.

50 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a na' gáp ndo' bega le'a beuna
lnde'etsa ncho ndo' gizhliyo ndee
lá yoo gan yate sa nibe'e Dios.
Le'a be'al las beuna ta ndat ndee
wa lá yoo gan yoo idub tiemp
lak be ta ncho gibe'a. 51 Le'a
na' gáp stub ta uga'ach ten Dios:
le'a beuna na'anpa itea gat, parea
gal zha wa itea beuna xa'aga yak.
52 Le'a ta wa ta uxax lak dub
nsengichtsa men. Le'a gal gor
kwezh trompet lult le'a bexa ngut
wa iban, cha yá na'antapa gat
bexa. Le'a beuna bi ndenban gal
zha wa cha xa'aga yak. 53 Le'a
be be'al las beuna dub ta sat no
sazha'a-yá, parea le'a-yá nsabndo'
yak dub ta lá gazha'ata no ni
lá gatta-yá. 54 Nat le'a be'al las
beuna dub ta sazha'a, parea gal
zha wa yak-a dub ta lá gazha'ata.
Nat le'a be'al las beuna dub ta sat,
parea yak-a dub ta lá gatta. Le'a
ta wa gak lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a:

Le'a be men yá na'antapa gat,
geal le'a Dios mbin gan ndo'
gealgut.
55 Yá lá izhebta beuna ndo'
gealgut,
le'a gealgut yá lá gunta gan
ndo' beuna.

56 Le'a ley ten Dios ndab le'a tal
ton ndap ke ndo' Dios, le'a Dios
utsaksika xa wa. Ta we'e le'a
be men nzheb ndo' gealgut, le'a
bexa uni'í le'a bexa ndapka ke
ndo' Dios. 57 Nat usa'a beuna
xno ndo' Dios le'a juers ten ta
mbin Jesucristo Xwan beuna wa
le'a beuna ndun gan ndo' gealgut.
58 Ta we'e dubtsa ute bega nak
beuna xmen Cristo, no na'anpa
ula'a bega gealngea ten Cristo, no
mas bin bega ti'in ten Dios idub
tiemp. Le'a bega uni'í le'a itea
ti'in ndun bega ndo' Dios wa ta
ndakti'inka.

16

Be med nsa'a bexa ndo' be xmen Cristo ndencho Jerusalén

1 Le'a cuent ten be med ta
gakno bega be xmen Cristo nden-
cho Jerusalén, bin bega lakka
ndáp na' gun be xmen Cristo
ncho Galacia. 2 Le'a itea be
wizh ned ten sman, le'a kadga
dub bega kocha'aw dub tuzhga
med usa'a bega bi lak mbin bega
gan, ndontsa na'anpa ti'i utele'e
bega-yá zha gal na'. 3 Le'a zha
gal na' sa ba' le'a na' utu'ub
bexa na mti bega ya'ula'a med wa
Jerusalén, med msa'a bega wa. No
go'o bexa dub git gab ná xta'an
li ncha'ula'a bexa med wa. 4 No
tal le'a na' ndanbe'e le'a na' no
nsabndo' gaa, le'a na' sanoka bexa
wa.

Be ta ndanbe'e Pabl gun Pabl

5 Le'a zha gal ina' na' bega le'a
na' nsabndo' ned iti'id Macedonia,
we'eta gal na' Corinto ba'. 6 Le'a
na' bi lá iní tal dub nde'eptsa natal
idub tiemp kwal yo'ono na' bega.
We'e le'a bega syo'o gan gakno na'
sa gaata na'. 7 Le'a na' lá nlad
dub inítsa na' bega zha iti'id na'
sa ba'. Le'a na' ndi nlad yo'ono
bega dub nde'ep tal Dios nlad.
8 Parea le'a na' kweas gezh Éfeso
ndee gast itid ujest Pentecostés.
9 Le'a sa ndee ncho kwa'ad be
men ndakloo ndo' na', parea no
ncho kwa'adpa bexa nlad go'ón
di'izh ten Cristo ta ndadi'izh na'.
10 Tal le'a Timoteo ya' sa ba',
utsin binno bega xa, le'a xa wa no
ndun ti'in ten Dios lakkaga ndun
na'. 11 Gop bega mod ndo' xa no
bsa'a bega ta nki'in xa ndontsa

syo'o gan gi'id ina' xa na'. Le'a
na' no stapla be xmen Cristo ndee,
nkenkea' besa zha gi'id Timoteo.
12 Le'a sian biaj una'ab na' ndo'
Apolos go'o xa stapla bexa nak
xmen Cristo ya'ina' bexa bega, ná
le'a gast nat le'a xa lá ka'ab ya'.
Parea le'a xa sa'ina'ka bega zha na
syo'o gan ya' xa.

Be ta lult mtenxe'a Pabl bexa

13 Bla'ach bega no dubtsa ute
bega na'anpa ula'a bega ta ndan-
gea ladna bega Cristo. Bte'a ladna
bega no gop bega valor. 14 Bkwea'
ladna bega be ltsa'a bega guni'i
xta'an gun bega.
15 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a bega uni'íka le'a bexa ncho ta
lid Estéfanas ndon ned mbingea
ladna Cristo ndo' idub región
Acaya ba'. Le'a bexa wa ulo ladna
sbe'en ndakno bexa be xmen Dios.
16 Le'a na' gáp ndo' bega uxobgek
bega ndo' bexa wa no ndo' iteata
bexa li ndun ti'in ten Dios wa.
17 Uzhebpa nten lad na' ta na
mbi'id Estéfanas no Fortunato no
Acaico, le'a bexa ndakno na', dub
ta lá yoo gan gakno bega na' le'a
bega sit ncho. 18 Le'a bexa wa
ndun wen nyo'o lad na' ndee lak
ndanno bexa bega. Gop bega mod
ndo' itea bexa na ndun ltsa'a ta
ndun bexa ndee.
19 Le'a be xmen Cristo nden-
cho be gezh región Asia ndee no
nidi'izh ndo' bega. No Aquila
nsea Priscila nsea iteata be xmen
Dios nzhealbe ta lid itop bexa wa
uzhebpa nidi'izh ndo' bega ta na
nak bega xmen Cristo. 20 Le'a
iteata bexa nak xmen Cristo no
nidi'izh ndo' bega. Unidi'izh bega
ndo' be ltsa'a bega ta nluu le'a
bega nkwea' ladna bexa.
21 Le'a na' Pabl ya'a na' nke'a
na' ta ndee ndo' git, ta nidi'izh na'
ndo' bega.
22 Le'a tal ncho bega lá ndankea
Jesucristo Xwan beuna, le'a Dios
utsaksi bega.
¡Cristo Xa Nibe'e, uxax utsea
ga!
23 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo
Xwan beuna mas uzhe'eb utsin
gunno xa bega. 24 Le'a na' nkwea'
ladna itea bega no nak xmen
Cristo Jesús. Lika nak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Corinto

Le'a Pabl uzhe'eb nyu'no ladna be xmen Cristo, bexa ndencho Corinto. Le'a xa mke'a git ndee platsa mbe'e tso'o na mke'a xa git ned wa. Le'a be xmen Cristo xa Corinto ndanbe'e le'a Pabl medtsa nkwa'an, no lá ndangea ladna bexa le'a Pabl ta ugeaka nak apostol ten Cristo. Le'a ndo' git ndee le'a Pabl ntsakndo', ndab xa le'a xa ta ugeaka nak apostol, no nluu xa xte'e nkwea' ladna xa bexa no nyu'no ladna xa bexa wa.

Pabl nidi'izh ndo' bexa gezh Corinto

1 Le'a na' ndee Pabl, xa na mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a na' no Timoteo xa no nak xmen Cristo nke'a besa git ndee ndo' itea bego na nak xmen Dios, bego na nzhealbe gezh Corinto ba'; no ndo' iteata be xmen Cristo ndencho idub Acaya ba'. 2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna mas utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Dios ndakno bexa nsatid gealkwea'

3 Uzhebpa usa'a beuna xno ndo' Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, le'a xa nkwea' ladna beuna no nlu'uzh xa beuna ndo' sian ta'a. 4 Le'a xa wa nlu'uzh besa ndo' itea be gealkwea' ntid besa, ndontsa no besa isu'u ulu'uzhga bexa nsatid ndo' isando' be gealkwea', lak nlu'uzh Dios besa. 5 Dub lak ni'í besa sian gealkwea' lak uni'í Cristo be gealkwea', no liga ndák besa nlu'uzh besa stubga men lak nlu'uzh Cristo besa. 6 Le'a besa nsatid be gealkwea' ndontsa noga besa su'u ulu'uzh bega no gap bega gealnaban ndo' Dios. No liga le'a Dios nlu'uzh besa ndontsa noga besa ulu'uzh bega, cha uxik bega ndo' be gealkwea' nsatid bega, ltsa'a be gealkwea' nsatid besa ndee. 7 Le'a besa nge' ladna le'a bego sxikka, le'a lak dubtsa nsatid beuna be gealkwea', no liga dubtsa ulu'uzh Dios beuna.

8 Bego nak beuna xmen Cristo, nlad besa ini'í bega xte'e juert uyo'o besa Asia. Uzhebpa dub gealkwea' si'il uni'í besa gast yá lá uxikta besa ndo'-yá, ni besa lá ibanta besa. 9 Le'a besa ni le'a besa gatka, parea le'a ta we'e msu'u le'a besa na'anpa ige' ladna le'aka le'a besa, ndi mas mge' ladna besa Dios, xa na nxiste be men ngutla. 10 Le'a xa cha ngokno besa lá ngat besa no bi ndakno xa besa nat, ta we'e nge' ladna besa le'a xa su'uka gaknota besa. 11 Le'a bega no nsabndo' inab ndo' Dios gaknota xa besa. Tal le'a kwa'ad bega li nab ndo' Dios, we'e le'a kwa'ad be men no usa'a xno ndo' Dios gor ini'í bexa xte'e ndakno Dios besa.

Xta'an na'anpa nga Pabl gezh Corinto

12 Le'a besa nten ladna le'a besa uni'í len lado'o besa le'a besa sbe'en utsin ndanno bega no iteata be men lak nsa'a Dios gun besa. Le'a ta ndun besa wa na'anpa nak ta ndanbe'e le'atsa besa. Le'a-yá ndi nak ta nsa'a Dios ndo' besa. 13 Le'a ta nke'a besa ndo' git ndee na'anpa dub ta ugan lá yakbe'ena bega. Le'a na' nlad idub-a yakbe'ena bega. 14 Nat le'a bega ndido nyakbe'ena le'a gal wizh ilengal Jesús Xwan beuna le'a bega itenno ladna besa, lak itenno ladna besa bega ba'.

15 Ta we'e le'a na' nlad ned bega gal ina'gal na' ndontsa gak top biaj yo'ono na' bega. 16 Mbinbe na' gal ina' na' bega gor gaa na' Macedonia, we'e stub biaj gal ina'gal na' bega gor ilen na', cha gakno bega na' ilaya na' Judea. 17 Le'a

ta na li ndáp na' ta wa, le'a na'
juerska li gun. ¿Nate nsak bega
le'a na' ndun lak ndun ncho be
men, ndab xa gun xa dub ta'a
cha lá ndun xa lak ndab xa wa?
18 Le'a Dios nsobwi'i le'a gor na
ndáp na' gun na' dub ta'a, le'a na'
sunka ta wa. 19 Le'a na' ndee nsea
Silvano nsea Timoteo mbidi'izh
besa di'izh ten Jesucristo Xin Dios
ndo' bega. Le'a xa wa na'anpa
ndab dub ta'a ned, cha tga' xa'aga
ta'a gun xa. Ndi ndunka xa lak
ndadi'izh xa. 20 Le'a be ta ndab
Dios yoo wa, le'a Jesucristo le'a
ndunka itea be ta wa. Ta we'e
le'a beuna ndab le'a ta ndab Dios
wa gealngeaka, no nsa'a beuna
xno ndo' Dios. 21 Le'a Dios ndun
le'a besa ndee no bego dubtsa
nak nsea Cristo, le'a Dios le'a mti
beuna gak beuna xmen xa. 22 No
msa'a Dios Espíritu ten na ncho
len lado'o beuna. Le'a ta wa cuent
dub se gab le'a beuna ika'aka be ta
ndab xa usa'a xa ndo' beuna wa.
23 Nat nsobwi'i Dios gáp na'
le'a na' biseata gal ina'gal bega
Corinto ba', geal le'a na' lá nlad
kwea' yoo ladna bega. 24 Le'a
besa na'anpa nibe'e xte'e nsab-
ndo' gungea ladna bega, le'a bega
yá wenka ndangea ladna Cristo.
Le'a besa ndi nlad gakno bega,
ndontsa mas iten ladna bega.

2

1 Ta we'e mbinbe na' na'anpa
gal ina' na' bega stub biaj, tal le'a
ta wa gun mas uban yoo ladna
bega. 2 Tal le'a na' gun uban
yoo ladna bega, ¿cha tonma gun
gan iten ladna na' zha? Le'a ta
wa le'aka bego ba'. 3 Ta we'e
li ned mke'a na' git wa ndo'
bega, ndontsa gor ilayal na' sa
ba' na'anpa uban yo'o lad na',
ndi itenno lad na' bega. Le'a na'
nge' ladna le'a tal le'a na' iten
ladna, le'a bega no iten ladna.
4 Le'a gor na mke'a na' git wa
le'a na' uzhebpa uban ncho ladna
no kwea' ncho lad na' gast ndon
na'. Na'anpa uke'a na' git wa
ndontsa uban yoo ladna bega, ndi
mke'a na'-yá ndontsa ini'í bega
xte'e uzhe'eb nkwea' lad na' bega.

Pabl mbinge' ladna ndo' dub xa ugap mbin

5 Parea le'a lat bega ncho dub
xa mbin uzhebpa uban myo'o lad
na', no gast kwa'ad bega uban
myo'o ladna. 6 Le'a bega yá
kwa'ad uteyo xa wa, nat yá unika
ta wa. 7 Le'a nat le'a bega ns-
abndo' gunge' ladna ndo' xa wa
no utsin gunno bega xa, ndontsa
na'anpa uzhe'eb uban yoo ladna
xa, cha gach ladna xa. 8 Ta we'e
na'ab na' ndo' bega gun bega
ta nluu le'a bega nkwea' ladna
xa. 9 Le'a cuent ten ta ndee wa
mke'ala na' ndo' bega, ndontsa
iní na' naga sxobgek bega ndo'
na' nate na'an. 10 Le'a xa na
li ndange' ladna bega ndo' na
wa, le'a na' no ndange' ladna
ndo' xa wa, tal ncho xta'an nsab-
ndo' gunge' lad na'. Le'a Cristo
nsobwi'i le'a na' li ndange' ladna
ndo' xa wa ndontsa wen kwe
bega. 11 We'e na'anpa gun maxu'u
gan ukedino beuna, le'a beuna
uni'íka le'a maxu'u li nlad gunno
beuna.

Pabl myu' ladna zha ncho xa gezh Troas

12 Le'a gor na ulaya na' gezh
Troas gudi'izh na' di'izh wen ten
Cristo, le'a Dios Xa Nibe'e mbin
wen mto'o ta wa. 13 Ná le'a na'
myu' ladna ta na na'anpa izheal
na' Tito, xa no nak beuna xmen
Cristo. Ta we'e cha mka'an na' sa
wa, ulayal na' Macedonia ndee.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

14 Nsa na' xno ndo' Dios,
le'a Cristo Jesús ndun gan,
no ndanti'in xa besa ndontsa
ute'achso di'izh ten xa itea lad, lak
nte'achso dub xla'a uxe'e. 15 Le'a
cuent ten Dios le'a ta na li ndun
besa ti'in ten Cristo wa cuent dub

xla'a uxe'e, ta nte'achso ndo' bexa
ndap gealnaban ndo' Dios no ndo'
bexa gak perdid. 16 Le'a cuent ten
bexa gak perdid wa, le'a ta wa
cuent dub xla'a ugap nla'a, dub
ta ndut men. Ná le'a cuent ten
bexa ndap gealnaban wa, le'a ta
wa cuent dub xla'a uzhebpa uxe'e
nla'a, dub ta nsa'a gealnaban.
¿Ton sun gan gun ta wa zha?
17 Le'a besa na'anpa ndun lak
ndun kwa'ad bexa, bexa ndadi'izh
di'izh ten Dios ndontsa gun xa gan
med. Le'a Dios nsobwi'i le'a besa
ndi idub ncho ladna ndadi'izh
di'izh ten Dios, geal le'a Dios le'a
mtu'ub besa no dubtsa nak no
besa Cristo.

3

Trat kub mbinno Dios be men

1 ¿Nsak bega zha nzhinnona
besa be ta li ndun besa wa? ¿Nsak
bega zha nki'in usa'a besa dub
git ndo' bega gudi'izh-a xte'e wen
nak besa zha? ¿Nate nki'in besa
uke'a bega dub git li gab, usa'a
besa-yá ndo' stub men? Ncho
bexa nki'inka-yá, parea le'a besa
na'anpa nki'in-a. 2 Le'a bega nak
cuent dub git no'o besa len lado'o
besa. Le'a gor na ini'í be men
ta wen nak bega, we'e ini'í bexa
le'a ta ndun besa utsinka nak.
3 Le'a bega cuent dub git mke'a
Cristo ta nyun besa cuent. Parea
na'anpa nkea-yá no tint, le'a-yá
ndi nkea no Espíritu ten Dios
nban. No na'anpa nkea-yá ndo'
tabl ge', le'a-yá ndi nkea len lado'o
bega.

4 Li mbidi'izh besa ta wa geal
le'a besa nge' ladna Dios ta na
nak besa xmen Cristo. 5 Le'a besa
lá yoo gan gun ni dub ta'a le'aka
le'atsa besa, le'a ta ndun besa wa
le'a Dios le'a msa'a ta wa. 6 Le'a
xa wa le'a msa'a ta ndák besa
ndadi'izh besa ná xte'e nak trat
kub mbinno Dios be men. Le'a
trat wa na'anpa nak lak ndab ley,
le'a-yá ndi dub ta msa'a Espíritu
ten Dios. Le'a bexa ndencho ndo'
ley wa satka, ná le'a Espíritu wa
ndun nban beuna.

7 Le'a ley polta wa ta ukea ndo'
tabl ge' uzhe'eb dub ta chul, gast
lá yo'o gan iwi'i bexa Israel ndo'
Moisés, tant ndon ndu'u na' xa.
Parea unitndo'ka ta na li ndu'u
na' Moisés wa. Le'a ley wa ndab
le'a tal ton lá uxobgek ndo'-yá
nsabndo' gat. 8 Ná le'a trat kub
ndanno Espíritu ten Dios beuna
mas uzhebpa nluu ta juert nak
Dios. 9 Le'a ley wa dub ta juert
maska ndab-a le'a be men nsab-
ndo' gat. ¡Parea mas uzhe'eb dub
ta juert ta na ndun Dios wen ya'an
beuna ndo' xa! 10 Le'a ta juert ten
ley polta wa, le'a ta wa na'anpa
juert nak lak uzhe'eb juert ta ncho
nat. 11 Le'a ta juert ten ley wa
ta nitndo', ná le'a ta kub ndanno
Dios beuna mas uzhebpa dub ta
juert le'a-yá na'anpa initndo'.

12 Le'a ta na li uni'í beuna ta wa,
ta we'e le'a besa na'anpa izheb
gudi'izh besa di'izh ten Dios ndo'
ga'al be men. 13 Na'anpa ukachko
besa di'izh wa lak mtsaw Moisés
ndo' na no dub ble'a lad, ndontsa
na'anpa ini'í bexa Israel le'a ta na
ndu'u na' ndo' xa wa nsanitndo'.
14 Parea le'a bexa wa lá ka'ab
yakbe'ena ta wa. No gast nat
le'a gor na ndo'ol bexa ley polta
ten Dios wa, bi ncho cuent dub
ta ntsaw ndo' ta ndanbe'e bexa,
ndontsa lá yakbe'ena bexa di'izh
ten Dios. Le'a nabtsa Cristo gun
gan yakbe'ena bexa-yá. 15 Le'a
gor na ndo'ol bexa ley ten Moisés
wa, le'a bexa lá nyakbe'ena-yá,
cuent ncho dub ble'a lad ntsaw
gek bexa wa. 16 Ná le'a gor na
ndangea ladna bexa Jesús Xwan
beuna, we'e le'a ta ntsaw wa
cha nitndo'. 17 Le'a Cristo nak
Espíritu, le'a tal Espíritu ten Dios
ncho len lado'o beuna, le'a be-
una yá uto'o ndo' ley polta wa.
18 Ta we'e nat le'a beuna na'anpa
nsa'nyaw ndo' na, le'a beuna nak
cuent dub wa'án nlu'u be ta chul
no ta juert nak Dios. Le'a Espíritu

ten Dios ndun le'a beuna nsayak
lak nak xa.

4

Pabl ndadi'izh di'izh ten Jesucristo

1 Le'a Dios utsin mbinno besa
msa'a xa ti'in ndee ndun besa,
ta we'e le'a besa na'anpa ndach
ladna. 2 Le'a besa na'anpa gun
dub ta xga'ach no ni dub ta idono
ladna besa. Na'anpa ukwi'inno
besa be men, no na'anpa nche'a
besa di'izh ten Dios. Le'a Dios
nsobwi'i le'a besa ndadi'izh
sbe'en gealngea ndo' be men,
ndontsa ini'í bexa le'a ta ndadi'izh
besa le'aka nak. 3 Parea tal ncho
bexa lá nyakbe'ena di'izh wen ten
Cristo ta ndadi'izh besa, le'a ta wa
bexa na lá ndap gealnaban ndo'
Dios. 4 Le'a maxu'u ntsawuso gek
be men ndo' gizhliyo ndee, bexa
lá ndangea ladna Dios, ndontsa
na'anpa ini'í bexa xe'a chul ten
Cristo. Le'a ta wa di'izh wen ten
Cristo, xa na nak lakka nak Dios.
5 Le'a besa na'anpa ndadi'izh
cuent tentsa besa, le'a besa ndi
ndadi'izh le'a Jesucristo nak Xa
Nibe'e. No ndab besa le'a besa
ndakno bega geal nak beuna
xmen Jesucristo. 6 Le'a Dios xa
na unibe'e msu xe'a sa ukaw, no
liga nsu xe'a len lado'o beuna,
ndontsa igondo' beuna xe'a chul
ten Dios, ta nsu ndo' Jesucristo.

Pabl nge' ladna Dios ndo' be gealkwea'

7 Le'a di'izh ten Dios dub ta
uzhebpa nsak, ná le'a besa na
ndadi'izh-a wa nak cuent dub gets
btsi'in, dub ta lá nsak. Li ndontsa
ini'í be men le'a juers ten di'izh
wa ta nsa'a Dios, na'anpa ta ndák
besa-yá. 8 Le'a besa nsatid sian
gealkwea', parea na'anpa kwea'
ncho ladna besa. No ncho zha
lá ini'í besa xte'e gun besa, parea
na'anpa ndach ladna besa. 9 No
ugap ndanno be men besa, parea
na'anpa ula'a Dios besa. No
ncho zha ngabi bexa besa, parea
na'anpa initndo' besa. 10 Le'a lak
uni'í Jesús gealkwea' gast ngut
xa, le'a besa no ni'íka gealkwea'
guni'i pa ndesea besa, ta we'e no
besa ndap gealnaban wats Jesús.
11 Le'a idub ndenban besa le'a be
men nlad gut besa, geal nak besa
xmen Jesús. Parea le'a bexa uni'í
le'a besa ndap gealnaban ta nsa'a
Jesús. 12 Le'a ta na li ngi sat
besa, ta we'e le'a bega no ndap
gealnaban ndo' Dios.

13 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab-a: “Le'a na' mge' ladna Dios,
ta we'e mbidi'izh na'”; no liga
le'a besa nge' ladna Dios, ta we'e
no besa ndadi'izh di'izh ten Dios.
14 Le'a besa uni'í le'a Dios mxiste
Jesús Xwan beuna ndo' gealgut;
no liga ixiste xa besa, cha yo'o xa
besa wats xa no bego ba'. 15 Le'a
besa li nsatid ndo' itea be gealkwea' wa, geal le'a besa nkwea'
ladna bega. We'e mas kwa'adta
be men ini'í xte'e nkwea' ladna
Dios bexa, cha mas uzhe'eb usa'a
be men xno ndo' Dios, gab bexa
le'a Dios uzhebpa si'il nak.

16 Ta we'e na'anpa ndach ladna
besa; le'a kad wizh le'a besa
nsayak gox, ná le'a len lado'o besa
itea wizh nsayak juert. 17 Le'a
be gealkwea' nsatid besa nat, le'a
ta wa dub ta ndidotsa no dub
ta uxaxtsa nsatid. Parea le'a ta
wa le'a ndun gal uso' besa wen
yoo besa wats Dios idub tiemp.
18 Na'anpa ndanbe'e besa be ta na'
besa, ndi ndanbe'e besa be ta lá
na' besa. Le'a be ta na' besa wa
na'anpa kwen ncho, ná le'a be ta
lá na' besa wa idub tiemp ncho.

5

1 Le'a be'al las beuna cuent nak
dub ni'ilad ndo' gizhliyo ndee.
Le'a gor na gat beuna le'a Dios
usa'a stub sa yoo beuna gibe'a.
Le'a ta wa na'anpa nak dub ta
ndande'e men, le'a-yá dub ta ncho
gibe'a dub ta nunk lá idub. 2 Nat

nga'a ladna beuna tant nsa'ab
ladna beuna yoo beuna sa gibe'a
wa. 3 Le'a sa wa na'anpa ya'an
beuna cuent dub men lá ndap xab
na, le'a beuna ndi gap xab kub
na. 4 Le'a nat ndencho beuna
ndo' gizhliyo ndee, le'a beuna
nga'a ladna tant kwea' ncho ladna
beuna, geal le'a beuna lá nlad gak
cuent dub xa lá ndap xab na, le'a
beuna ndi nlad gap xab kub na.
Le'a be'al las beuna dub ta snit-
ndo', parea le'a Dios syunno-yá
dub ta nban idub tiemp. 5 Le'a
Dios le'a mbinde'e beuna ndontsa
li gak beuna, no msa'a xa Espíritu
ten xa ndo' beuna, ta na nluu le'a
xa usa'aka itea ta ndab xa.
6 Ta we'e le'a besa idub tiemp
nge' ladna Dios, le'a besa uni'í le'a
idub zha ncho besa ndo' gizhliyo
ndee le'a besa na'anpa yoo wats
Cristo. 7 Na'anpa na' besa xa,
parea le'a besa nge'ka ladna xa.
8 No ndangea ladna besa le'a besa
ya' wats Cristo zha ula'a besa be'al
las besa ndee, no li nlad besa
gun besa. 9 Ta we'e ndun besa
juers gun besa lak nsak ladna
Cristo, tal ncho besa ndo' gizhliyo
ndee natal nsea' besa wats Cristo.
10 Le'a gal dub wizh le'a beuna
iteanak ilansea' ndo' Cristo, we'e
usa'a xa ta nsabndo' ika'a kadga
dub beuna, lakka mbin beuna
ndo' gizhliyo, tal wen mbin beuna
natal ugap mbin beuna.

Xte'e wen ya'an beuna ndo' Dios

11 Le'a besa uni'í le'a ta li gun
Cristo wa ta nzheb be men ndo'
na. Ta we'e ntenxe'a besa be men
gungea ladna bexa Cristo. Le'a
Dios le'a nchando' xte'e nak besa,
no nlad na' ini'í bega xte'e nak
besa. 12 Na'anpa izhinnona besa
ta ndun besa, le'a besa ndi nladtsa
itenno ladna bega besa. We'e
gap bega xta'an ika'ab bega ndo'
bexa nzhinnona be ta nak bexa,
parea le'a lado'o bexa wa na'anpa
ga'al nak ndo' Dios. 13 Tal ncho
bega nsak le'a besa loc nak, le'a
ta wa geal ndun besa ti'in ten
Dios. Ná tal ncho bega nsak le'a
besa utsin ndanbe'e, le'a ta wa
geal ndakno besa bega. 14 Le'a
ta na nkwea' ladna Cristo besa, ta
we'e sbe'en ta nsak ladna xa ndun
besa. Le'a besa uni'í le'a Cristo
ngut sakndo' itea beuna, ta we'e
le'a itea beuna nak cuent dub xa
ngut. 15 Le'a Cristo ngut sakndo'
beuna, ta we'e yá lá gunta beuna
ta nladtsa beuna, ndi gun beuna
ta nlad Cristo, xa na ngut no mban
xa ndontsa gap beuna gealnaban.
16 Ta we'e le'a nat idub ndo'
ndee yá lá iwi'ita besa ndo' stub
men lak ndanbe'etsa be men. Le'a
polta le'a besa li mwi'i ndo' Cristo,
ná nat le'a besa yá lá gunta ta
wa. 17 Le'a tal ton bexa nak xmen
Cristo le'a bexa mzhe'a. Le'a be
ta ngok xa polta yá utidla, nat
le'a-yá myak dub ta kub. 18 Le'a
itea be ta ndee wa ta ndun Dios,
xa mbin wen mya'an besa ndo' xa
juers ten ta mbin Cristo. No msa'a
xa ti'in ndun besa, ndadi'izh besa
ná xte'e wen ya'an be men ndo'
Dios. 19 Le'a ta wa gab le'a juers
ten Cristo le'a Dios utsu'u be ke
ten be men, no mbin Dios le'a
be men syo'o gan wen ya'an ndo'
xa. No ndab xa gudi'izh besa xte'e
yak utsin be men ndo' xa. 20 Le'a
Cristo le'a mtu'ub besa gudi'izh
besa di'izh ten xa sakndo' xa.
Le'a ta wa gab le'a Dios ndadi'izh
ndo' bega juers ten ta ndadi'izh
besa. Ta we'e le'a besa ndab ndo'
bega yak utsin bega ndo' Dios, le'a
ta wa ta ndab Cristo ndo' bega.
21 Le'a Cristo ni dub ke lá ndap,
parea le'a Dios mbinno xa cuent
dub xa ndap ke. Nat le'a ta li mbin
Cristo wa, le'a beuna na'antapa
ndap ke ndo' Dios.

6

1 Ta we'e le'a besa na nak xa
ndun ti'in ten Dios wa, ntenxe'a
besa bega na'anpa utsa'al bega ta
na nkwea' ladna Dios bega. 2 Le'a
di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios:

Le'a gor na nsabndo'-yá, le'a na' mbín ta ndab lu.
No wizh na mki'in lu na', le'a na' ngokno lu.

Le'a na' gáp ndo' bega le'a gor nsabndo'-yá wa no wizh nki'in bega xa wa, nat le'a zha wa ngol.

3 Le'a besa ndun juers ni dub ta ugap lá gak besa, ndontsa na'anpa inisi be men be ti'in ndun besa. 4 Ndi ndun besa ta nlu'u le'a besa ti'in tenka Dios ndun. Le'a besa nxik ndo' sian be gealkwea'. Ncho zha na'an xta'an ndap besa, no ugap ndanno be men besa, 5 no ngin bexa besa, no nke'a bexa besa litgi'ib. No ncho zha le'a kwa'ad be men ndaklono besa, no kwen ndun besa ti'in, no gast lá ndadgats utsin besa, no lá ndap besa ta gaw besa. 6 Parea umbi'i nak lado'o besa ndo' Dios, no ndák besa di'izh ten Dios, no ndap besa mod ndo' be men, no utsin nak besa ndo' bexa, no le'a Espíritu ten Dios ndakno besa, no nkwea' ladna besa be men. 7 No sbe'en gealngea ndadi'izh besa, no ndap besa juers ten Dios. No ndanti'in besa be ta nsa'a Dios ndontsa utsaw besa ndo' ta ndun bexa ugap no utsakndo' besa ndo' bexa wa. 8 Ncho be men ndap mod ndo' besa, no ncho xa ugap ndanno besa. Ncho xa utsin ndadi'izh ndo' besa, no ncho xa nisi besa. Ncho xa ndab le'a besa ndun gealkwi'in, parea le'a besa sbe'en gealngea ndadi'izh. 9 No ncho xa ndab le'a lá nchando' besa, maska nchando'ka bexa besa. No ncho zha ngi sat besa, ná bi nban besa. No ncho zha ntsaksi be men besa, ná na'anpa ndut bexa besa. 10 Ncho zha ndi'izh uban yoo ladna besa, ná le'a besa ndi nten ladna. No ncho zha uban nak besa, ná le'a ta ndadi'izh besa nyak rik be men ndo' Dios. No ncho gor na'an xta'an ndap besa, ná le'a ndo' Dios le'a besa itea ta'a ndap.

11 Le'a bego xa Corinto ba', le'a besa ga'al ndadi'izh ndo' bega idub ncho ladna besa. 12 Le'a besa uzhe'eb nkwea' ladna bega, ná le'a bega na'anpa uzhe'eb nkwea' ladna besa. 13 Ta we'e gáp na' ndo' bega lak ndab dub men ndo' xme'ed na: bkwea' ladna bega besa lak nkwea' ladna besa bega.

Le'a beuna cuent nak ni'i ten Dios

14 Le'a bega lá nsabndo' uchealtsa'a bexa lá ndangea ladna Cristo, le'a be ta wen na'anpa nak lak nak be ta ugap. Le'a dub sa ndo' xe'a nsea dub sa ukaw uzhebpa xa'aga nak-a. 15 Le'a Cristo nsea maxu'u na'anpa dubtsa nak. No liga le'a dub xa ndangea ladna Cristo na'anpa dubtsa nak nsea dub xa lá ndangea ladna Cristo. 16 Lá nsabndo' yoo be dios gizhliyo len ni'i ten Dios. Le'a beuna nak lak nak dub ni'i ten Dios xa nban, lak ndab Dios:

Le'a na' yo'ono bexa ndee, no ikesea na' lat bexa.
Le'a na' gak Dios ten bexa, le'a bexa gak xmen na'.

17 Ta we'e no ndab Dios:

Uto'o bega lat bexa lá nchando' na',
yá lá gakta bega lak nak bexa.
Lá gun bega be ta bzhi'ik ndun bexa,
we'e cha yoo bega wats na'.
18 Le'a na' gak Xus bega, le'a bega gak xi'ín na'.
Li ndab Dios xa ndon le'a juert.

7

1 Le'a bego nak amig ten na', le'a ta na li ndab Dios gun xa wa, ta we'e isambi'i beuna ndo' itea be ta bzhi'ik, lak be ta ndun beuna no be ta ndanbe'e beuna. We'e izheb

beuna ndo' Dios, gun beuna juers
umbi'i gak beuna ndo' xa.

Pabl mten ladna le'a bexa Corinto utsin ndun

2 Le'a na' nlad ikwea' ladna
bega besa, le'a besa na'anpa ugap
ndanno bega, no ni lá ndun besa
ta gaila' bega ndo' ta ugap, no ni
lá nkwi'inno besa bega. 3 Na'anpa
ndáp na' ta wa por na inisi na'
bega, le'a na' yá ndápka ndo'
bega le'a besa nkwea' ladna bega.
Ta we'e na'anpa iteltsa'a beuna
idub nban beuna no gast zha gat
beuna. 4 Le'a na' ga'al ndadi'izh
ndo' bega no uzhebpa ntenno lad
na' bega. Maska ntid besa sian
gealkwea', le'a na' ntenka ladna.
5 Ta ugeaka le'a zha na
ulanseata besa Macedonia ndee,
le'a besa na'anpa wen yo'obe, le'a
besa ndi uzhebpa juert utid. Itea
lad ndakloo be men ndo' besa
no ngi nzheb besa. 6 Parea le'a
Dios xa na nlu'uzh bexa nsayach
ladna, mlu'uzh xa besa gor ulen
Tito. 7 Na'anpa nabtsa ta ulen xa
wa mten ladna besa. Le'a besa no
mten ladna ta na ndab xa le'a xa
ntenno ladna bega. Ndab xa le'a
bega nlad ini'í besa, no ndo'onno
bega besa no be gealkwea' nsatid
besa, no nyu'no ladna bega na'.
Ta we'e mas mten lad na'.
8 Le'a gor na mbi'il bega git
mtu'ub na' ndo' bega wa, le'a bega
uban myo'o ladna. Le'a gor mbin
na' ta wa, cha mbinbe na' le'a
na' lá nsabndo' utu'ub ta wa. Ná
nat le'a na' na'anpa li ndunbe'e.
9 Nat na'anpa nten lad na' uban
myo'o ladna bega, parea nten lad
na' le'a ta na li uban myo'o ladna
bega wa, ta we'e myach bega ndo'
Dios. Le'a bega uban myo'o ladna
lak nlad Dios gun bega, ta we'e
nsak na' le'a git mtu'ub na' wa
ngoknoka bega. 10 Le'a ta na uban
nyo'o ladna dub men lak nsak
ladna Dios, le'a ta wa le'a gun
igondo' xa be ke ten xa, cha gap
xa gealnaban ndo' Dios. Ná le'a
ta na uban nyo'o ladna dub men
ndo' be ta gizhliyo ndee, le'a ta wa
lá yoo gan gun gap xa gealnaban
ndo' Dios. 11 Bla'ach bega ná xte'e
wen mbin bega, ta na li uban
myo'o ladna bega lak nsak ladna
Dios. Ta we'e mbinbe'e bega gun
bega ta nsabndo', no mtsakndo'
bega, no ngokloo bega, no mzheb
bega, no nlad bega ini'í bega na',
no myu'no ladna bega na', no
mtsaksi bega xa ugap mbin wa. Ta
we'e uní na' le'a bega na'anpa no
ngun ta ugap wa. 12 Le'a gor na
mtu'ub na' git wa ndo' bega, le'a
na' na'anpa li ngun ke tentsa xa
li ugap mbin wa no ni ke ten xa
na li ugap mbinno xa wa. Le'a na'
ndi mtu'ub git wa ndontsa igondo'
bega ná xte'e nkwea' ladna bega
besa ndo' Dios.
13 Ta we'e le'a besa ntenno
ladna be ta li mbin bega wa. No
uzhe'eb mtenno ladna besa ta na
li mtenno ladna Tito bega. 14 Le'a
na' ndápla ndo' Tito le'a bega
utsinka ndun, cha tso'o wa le'a
xa no uni'í le'a ta wa ta ugeaka.
Le'a lak sbe'en gealngea ndadi'izh
besa ndo' bega, no liga le'a ta na li
ndab besa ndo' Tito wa ta ugeaka.
15 Nat le'a xa wa mas uzhe'eb
nkwea' ladna bega, gor ntse'a
ladna xa xte'e nxobgek bega ndo'
xa, no xte'e ngop bega mod ndo'
xa gor na mla'ncha' xa sa ba'.
16 Le'a na' ndee nten ladna, le'a
na' uní le'a bega utsinka ndun.

8

Bexa Corinto nsabndo' gakno bexa na nki'in-a

1 Le'a bego nak beuna xmen
Cristo, le'a nat le'a besa nlad
ini'í bega ná xte'e uzhebpa wen
ndanno Dios be xmen Cristo nden-
cho Macedonia ndee. 2 Maska
nsatid bexa ndo' sian gealkwea',
le'a bexa ndi uzhebpa nten ladna.
No maska uban nak bexa, le'a
bexa ndi uzhebpa nsa'a med ndo'

bexa nki'in-a. 3 Le'a na' gáp ndo'
bega, le'a bexa nten ladna nsa'a
bexa dub lak syo'o gan usa'a bexa,
no gast ndi mas sian-a nsa'a bexa.
4 No unabpa bexa Macedonia wa
ula'a besa usa'a bexa med ta
gakno bexa wa bexa no nak xmen
Cristo. 5 No mbin bexa dub ta'a
ni lá ndanbe'e besa ti li gun bexa.
Le'a bexa mbinbe'e le'a bexa idub
ncho ladna ndun ti'in ndo' Dios
no ndo' besa, lak nlad Dios gun
bexa. 6 Le'a Tito usaxan nyunjunt
be med na li nsa'a bega wa. Ta
we'e ndab besa gi'idgal xa sa ba'
ndontsa li yunjuntgal xa med wa.
7 Le'a bega uzhebpa utsin ndun
itea be ta'a, lak nge' ladna bega
Cristo, no ndadi'izh bega di'izh
ten Dios, no nyakbe'ena bega sian
ta'a, no ndakno bega be men, no
nkwea' ladna bega besa. Ta we'e
nsabndo' usa'a bega med wa.

8 Le'a na' na'anpa inibe'e li
gun bega, le'a na' ndi nlad ini'í
bega xte'e utsin mbin bexa xa'aga
wa, we'e cha no bega ulu'u xte'e
nkwea' ladna bega be ltsa'a bega.
9 Le'a bega uni'íka le'a Jesu-
cristo Xwan beuna uzhebpa wen
ndanno beuna. Le'a xa uzhe'eb
nkwea' ladna bega, ta we'e mla'a
xa itea be ta ndap xa, myak xa dub
xa prob, ndontsa le'a bega myak
rik ndo' Dios. 10 Nat ndee gáp na'
le'a bega nsabndo' gun ta wen wa.
Le'a udub li'in le'a bega ndon ned
msa'a med wa, cha mten ladna
bega li mbin bega. 11 Nat nsabndo'
usando' bega ta li usaxan bega
wa. Le'a lak uxax ndab bega
gakno bega bexa wa, no liga uxax
usando' bega ta wa, usa'a bega tal
plo-yá syo'o gan usa'a bega. 12 Tal
le'a bega nladka gakno bexa, le'a
Dios itenno ladna tal plo-yá syo'o
gan usa'a bega. Na'anpa gab Dios
juerska usa'a bega dub ta lá ndap
bega.

13 Na'anpa li ndáp na' ta wa por
na nabtsa bexa wa wen yoobe,
cha yá lá gapta bega ta nki'in
bega. 14 Le'a na' ndi nlad parej
gap bega ta'a. Le'a nat le'a bega
ndakno bexa nsa'a bega be ta
nki'in bexa. Le'a gal zha le'a bexa
wa gaknoga bega usa'a bexa ta
iki'in bega. Cha li parej gap bega
ta'a. 15 Le'a ta wa lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a bexa mtele'e sian-a na'anpa
ya'an sobr na ten na,
geal le'a bexa wa ngokno
bexa mtele'e dub tuzh-a,
ndontsa na'anpa ngun jwalt na
ten bexa wa.

Pabl mtu'ub Tito gezh Corinto

16 Nat nsa na' xno ndo' Dios
le'a Tito no nlad gakno bega lakka
nlad na' ndee. 17 Una'ab na'
ndo' Tito ya'ina' xa bega, cha
mten ladna xa ndab xa le'a xa
sa'ka, le'a xa no nlad ini'í bega.
18 No utu'ub besa stub xmen Cristo
ya'no Tito. Le'a be xmen Cristo
bexa ndencho itea lad ndab le'a xa
wa uzhe'eb ndadi'izh di'izh wen
ten Cristo. 19 No mti bexa wa
xa, ya'no xa besa zha ya'ula'a
besa med wa Jerusalén, ndontsa
usa'a bexa Jerusalén wa xno ndo'
Dios nsea ini'í bexa le'a besa no
nlad gakno bexa. 20 Le'a besa lá
nlad gab be men le'a besa lá isu'u
yansu be med wa. 21 Le'a besa ndi
nlad utsin gun besa, dub ta isak
ladna Dios no be men.

22 No utu'ub besa stub xmen
Cristo ya'no itop bexa wa, le'a
besa sianla biaj uni'í le'a xa
wenka ndun. No nat mas li gun
xa ta wa, le'a xa nge' ladna le'a
bega gun lak nsabndo' gun bega.
23 Le'a Tito nak xa ndunno na'
ti'in ten Dios, ndakno besa bega.
Le'a cuent ten stop bexa wa, le'a
be xmen Cristo mtu'ub bexa ya'no
bexa Tito, le'a itop bexa wa ndun
ta nsak ladna Cristo. 24 Utsin
binno bega bexa wa, ndontsa ini'í
itea be xmen Cristo le'a bega
nkwea'ka ladna itop xa wa, no

ini'í bexa ná xta'an ntenno ladna besa bega.

9

1 Le'a na' yá lá nki'inta uke'a cuent ten med usa'a bega wa, ta gakno bega be xmen Cristo wa. 2 Le'a na' uníka le'a bega nlad gakno bexa, lak ndápka na' ndo' bexa ndencho Macedonia ndee. Ndáp na' le'a bega xa Acaya ba' udub li'inta nlad usa'a med wa. Ta we'e le'a kwa'ad bexa ncho sa ndee no nlad usa'a med wa. 3 Nat ntu'ub na' Tito nsea stop bexa wa ndo' bega, ndontsa ini'í be men ndee le'a ta ndáp na' cuent ten bega wa ta ugeaka, le'a bega listka nde usa'a med wa. 4 Le'a zha gal ina'gal na' bega, le'a na' goo pla bexa Macedonia ndee. Parea le'a na' lá nlad ini'í bexa le'a bega na'anpa listla nde usa'a med wa. Le'a ta wa gun ido ladna besa, geal le'a besa nge' ladna le'a bega usa'aka med wa. ¡Parea le'a cuent ten bega le'a ta wa mas ta udalad! 5 Ta we'e mbinbe na' nsabndo' utu'ub na' yon bexa ndee ndo' bega, gakno bexa iganle'e be med ndab bega usa'a bega wa. We'e gal zha ilen na' sa ba' le'a med usa'a bega wa listla nak, dub ta idub ncho ladna bega usa'a bega, na'anpa dub ta lajuerska usa'a bega.

6 Parea le'a na' gáp le'a dub xa ndidotsa ndas be ta'a, le'a xa wa ndidotsaga ta'a utele'e. Ná le'a dub xa sian ta'a ndas, le'a xa wa sian ta'a utele'e. 7 Le'a kadga dub bega nsabndo' usa'a dub lak ta ndanbe'e bega. Na'anpa uban yoo ladna bega gor na usa'a bega-yá, no ni lá gunbe'e bega le'a bega juerska usa'a-yá. Le'a Dios mas nkwea' ladna dub xa nten ladna nsa'a ta'a. 8 Le'a Dios usa'a iteanak be ta wen ndo' bega, gap bega mas sian ta'a ndo' dub lak-a nki'in bega, ndontsa gakno bega itea bexa nki'in-a. 9 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a xa mtse'a be ta'a, msa'a xa-yá ndo' bexa uban nak.
Le'a be ta wen ndun xa wa na'anpa initndo'.

10 Le'a Dios ntse'a bid ndo' bexa gas-a, no ntse'a xa pan ndo' bexa gaw-a. No liga le'a Dios le'a usa'a ta nki'in bega, cha gun xa gap bega sian be ta'a, ndontsa sian be ta wen gun bega. 11 We'e na'an xta'an gun jwalt cuent ten bega, no usa'a bega ta nki'in bexa wa. We'e le'a bexa kwa'ad wa usa'a xno ndo' Dios. 12 Le'a ta na li wen gun bega wa, ta we'e le'a be xmen Cristo ndencho sa wa na'anta xta'an gun jwalt, no uzhebpa usa'a bexa wa xno ndo' Dios. 13 Le'a ta na ndakno bega bexa wa nluu le'a bega nxobgekka ndo' di'izh wen ten Cristo, ta ndab bega ndangea ladna bega wa. Cha uzhebpa usa'a bexa xno ndo' Dios, le'a bega sian med nsa'a ndo' bexa wa no ndo' itea be men. 14 Cha inab bexa ndo' Dios gakno xa bega no ikwea' ladna bexa bega, geal le'a bexa wa ini'í le'a Dios uzhebpa ndakno bega. 15 ¡Usa'a beuna xno ndo' Dios le'a xa msa'a dub ta uzhe'eb wen ndo' beuna, dub ta gast ni lá ini'í min xte'e gab min ndo' ta wa!

10

Pabl ndab le'a ndun ti'in ten Dios

1 Le'a na' Pabl ina'ab na' dub ta'a ndo' bega, parea utsintsa ina'ab na'-yá lak utsin nak Cristo. Le'a ncho bexa ndab le'a zha na ncho'ono na' bega le'a na' utsin nak ndo' bega. Parea ndab bexa le'a na' nbeyo bega ndo' git nke'a na' zha na sit ncho'o na'. 2 Nat na'ab na' ndo' bega utsintsa gak bega, ndontsa gal zha gal ina' na' bega na'an xta'an kuyo na' bega. Parea ncho bega ndab le'a besa ndun lakka ndun be men gizhliyo. Le'a na' kuyoka bexa

wa. 3 Le'a besa ndee men nden-
choka ndo' gizhliyo ndee, parea
na'anpa ndun besa lak ndun be
men gizhliyo. 4 Le'a ta ndun
besa wa na'anpa nak lak nak ta
ndun be men lá nchando' Dios.
Le'a besa ndi nge' ladna juers ten
Dios, ndontsa gun besa gan ndo'
be ta ugap. 5 Li ndun besa gan
ndo' bexa nyoto'ono besa, no ndo'
bexa zhin nak, bexa ndaklono
di'izh ten Dios. No ndun besa
gan ndo' itea be ta'a ndanbe'e
bexa, ndontsa li uxobgek bexa
ndo' Cristo. 6 Le'a zha na ini'í besa
le'a bega nxobgekka, le'a besa
kuyo bexa lá nxobgek wa.

7 Le'a bego nla'ach be ta na'tsa
bega. Le'a tal ton bega nsak le'a
bega nak xmen Cristo, nsabndo'
yakbe'ena bega le'a besa no nak
xmen Cristo. 8 Ta ugeaka le'a
na' nzhinna ta na mso' Cristo
besa, ndun besa ti'in ten xa. Le'a
na' na'anpa ndono ladna ta wa,
geal le'a Cristo msa'a ti'in wa
ndo' besa, ndontsa gakno besa
bega, na'anpa ndi ugap gunno
besa bega. 9 Le'a na' lá nlad
izheb bega ndo' na' ta nke'a na'
ndo' be git ndee, 10 le'a ncho bega
ndab le'a gor nke'a na' dub git
le'a na' uzhebpa ugi'i nak ndo'
bega, ná le'a zha ncho'ono na'
bega, bcha'an nak na' no lá isu
na' gudi'izh na'. 11 Le'a bego na li
ndab wa nsabndo' yakbe'ena le'a
lak nke'a na' ndo' git ndee gor sit
nso' na', likaga gudi'izh na' gal
zha yo'o na' lat bega.

12 Le'a besa na'anpa gab le'a
besa ndák, lak ncho bexa li
nzhinna le'a bexa ndák. Le'a bexa
wa na'anpa wen ndanbe'e, le'a
bexa le'aka nwi'i xte'e nak bexa.
13 Ná le'a besa na'anpa izhinnona
dub ta'a lá nsabndo'. Le'a besa
ndi nzhinnona ti'in msa'a Dios
gun besa, ta mbin besa lat bego
ba' wa. 14 Tal le'a besa lá ngi'id
wats bega, le'a bega syo'o gan gab
le'a ta ndab besa wa dub ta lá
nsabndo', parea le'a bega uni'íka
le'a besa ngok xa ned mbidi'izh
di'izh wen ten Cristo ndo' bega.
15 No na'anpa nzhinnona besa ta
ndun stubga men. Le'a besa
ndi nlad mas gungea ladna bega
Cristo, ndontsa mas gakti'in ta
ndun besa lat bego ba'. Le'a laktsa
msa'a Dios ti'in gun besa, litsa
nlad besa gun besa. 16 No nlad
besa gudi'izh besa di'izh wen ten
Cristo ndo' be men ncho mas sit
ndo' bego ba', sa na ni dub xa
gol gun ti'in wa. We'e na'an ton
gab le'a besa nzhinnona ti'in mbin
stubga men.

17 Le'a tal ton nlad izhinna,
izhinnona xa ta ndun Dios Xa
Nibe'e. 18 Le'a bexa na le'a ndab
le'a ta ndun xa wa ta wen, le'a ta
ndab xa wa na'anpa ta nsak. Le'a
ta nsak wa, le'a ta wa ta gab Dios
naga wen ndun bexa.

11

Bexa nkwi'in ndab le'a nak apostol ten Cristo

1 Nat bxik bega ndo' stub ta'a
gáp na' ndo' bega, maska gab bega
le'a-yá ta tont. 2 Le'a na' nyu'no
ladna bega lak nyu'no ladna Dios
bega. Nlad na' umbi'i gak lado'o
bega ndo' Cristo, lak nso' dub
xagots umbi'i nak ndo' xabgi'i
ika'a xa. 3 Parea le'a na' nzheb le'a
lak mkwi'inno dub mbe'al Eva, no
liga skwi'inno dub men bega, cha
ula'a bega ta na ndangea ladna
bega Cristo. 4 Le'a ncho bexa
ndab nlu'u di'izh ten Jesús, parea
xa'aga nak-a ndo' ta mluu besa
wa. Ná le'a bega cha ndangea
ladna ta ndab xa wa. Le'a ta nlu'u
bexa wa cuent ten dub espíritu
xa'aga nak ndo' Espíritu ten Dios.
No ndab xa le'a ta ndadi'izh xa wa
di'izh wen ten Cristo, parea xa'aga
nak-a ndo' ta mbingea ladna bega
zha ned wa. 5 Ndab bexa le'a
bexa nak apostol ndon le'a nsak,
parea le'a bexa na'anpa mas nsak
ndo' na'. 6 Maska na'anpa chul

ndadi'izh na' lak ndadi'izh bexa
wa, parea le'a na' mas ndák ndo'
bexa wa, lak uni'íka bega zha
uyo'o na' lat bega.

7 Le'a na' ndee lá isen med gor
mbidi'izh na' di'izh wen ten Dios
ndo' bega. Le'a na' ndi mbin
cuent dub xa na'anpa nsak lat
bega, ndontsa mge' ladna bega
Dios. ¿Nsak bega zha le'a ta li
mbin na' wa dub ta ugap? 8 Ndi
usen na' med msa'a stapla xkwa'a
be xmen Cristo, ndontsa gakno
na' bega. 9 Le'a zha uyo'ono na'
bega ba' ncho zha nki'in na' ta'a.
Parea na'anpa ina'ab na'-yá ndo'
bega, le'a be xmen Cristo bexa
Macedonia ndi le'a mbi'idno ta
nki'in na' wa. Ta we'e na'an
xta'an ina'ab na' ndo' bega zha
wa, no na'anpa li gun na'. 10 Le'a
lak segurkapa nak gealngea ten
Cristo, no liga segurkapa ta gáp
na' ndee: Na'an ton ko'o ta nten
lad na', le'a idub Acaya ba' le'a
na' na'anpa ina'ab med ndo' be
men. 11 ¿Uni'í bega xta'an li ndáp
na' zha? ¿Nsak bega zha le'a na'
na'anpa nkwea' ladna bega? Le'a
Dios uni'í le'a na' nkwea'ka ladna
bega.

12 Le'a na' gun sig na'anpa isen
na' med ten bega, ndontsa le'a
bexa nlu'u be ta ugap wa lá yoo
gan gab le'a bexa wa ndun lakta
ndun na'. 13 Le'a bexa wa nkwi'in
ndab le'a nak apostol ten Cristo,
no ndab bexa le'a bexa le'a ndun
ti'in ten Cristo. Nlu'utsa bexa
cuent dub apostol, parea na'anpa
apostol bexa. 14 Le'a ta wa lá
nsabndo' yanseana bega, geal le'a
maxu'u le'a nche'a mod nak xa,
ndontsa ulu'u xa cuent dub angel
ten Dios. 15 Ta we'e lá yanseana
beuna le'a be xmen maxu'u wa
nluu cuent dub xa uzhe'eb wen
nak. Parea le'a Dios utsaksi bexa
wa lak nsabndo'-yá.

Pabl utid sian be gealkwea' geal ndun xa ti'in ten Cristo

16 Le'a na' stub biaj gáp na'anpa
gunbe'e bega le'a na' xa loc. Ná
tal le'a bega li ndanbe'e, bxik bega
izhinna na' dub tuzhtsa cuent dub
xa loc. 17 Le'a ta gáp na' ndee
na'anpa dub ta ndab Dios ndo'
na', le'a na' ndi izhinna cuent dub
xa loc. 18 Le'a lak ncho kwa'ad
bexa nzhinnona be ta ndun bexa,
no liga izhinnona na' be ta ndun
na'. 19 Le'a bego ba' nsak list
nak bega, ta we'e ndal ladna bega
ndo'ón bega ta ndadi'izh bexa loc
wa. 20 Le'a bega nxik ndo' bexa
uzhebpa nibe'e ndo' bega, bexa
nlat med ten bega, no nkwi'inno
bexa bega, no ga'ap ndun bexa
ndo' bega, gast ngichya'a bexa
dub-a ndo' bega. 21 Le'a na' ngi
ndo ladna ndáp na' ndo' bega, le'a
besa na'anpa li ngunno bega, geal
le'a besa ule'a nak ndo' bexa wa.

Parea tal le'a bexa nzhinna, le'a
na' no izhinna maska uní na'
le'a-yá ta tont. 22 ¿Nak bexa xa
hebreo zha? Le'a na' noga xa
wa. ¿Nak xa xa Israel zha? Le'a
na' noga xa wa. ¿Nak xa xa
ras Abraham zha? Le'a na' noga
nak xa wa. 23 ¿Ndun bexa ti'in
ten Cristo zha? Le'a na' mas
ndun ti'in ten Cristo ndo' bexa wa,
maska ndadi'izh na' cuent dub xa
loc ta na ndáp na' ta wa. Le'a mas
sian biaj udin be men na'. No mas
sian biaj mke'a bexa na' litgi'ib.
No sian biaj ndi'izh gut bexa na'.
24 Le'a bexa nibe'e ten bexa judio
dub ga'ay biaj udin na' nsea gib,
mla' xa dub galnti'i bge'a ya'a gib
las na'. 25 No chon biaj udin bexa
na' nsea bar. No dub biaj mla'ge'
bexa na'. No chon biaj zha na
nsea na' len dub barco si'il, cha
ula'yo'o be barco wa len nitsdo'o.
No dub biaj ngwa'ixo'ob na' ndo'
nitsdo'o dub te'al nsea dub wizh.
26 Le'a itea sa nkesea na' le'a na'
uzhebpa rages nkesea. Ncho zha
ngi sla'aw na' len yowbe'e. No ngi
sut be wa'an na'. No bexa Israel
nsea bexa na'anpa xa Israel ngi

sut na'. Uzhebpa rages ukesea na'
len be gezh no be ge'e no ndo'
nitsdo'o, no ndo' bexa nkwi'in
ndab le'a nak xmen Cristo. 27 Le'a
na' ndun ti'in gast nzhanna na',
no ncho te'al lá ndadgats na'. No
ncho zha uzhebpa ndanna na' no
ndak lad na'. No ncho zha na'an
xta'an ndap na' gaw na'. No ncho
zha uzhebpa kwal nsak na' nki'in
na' xab na'.
28 No ndo' iteanak be ta wa ncho
stub ta'a ndun mas kwea' nyo'o
lad na' itea wizh. Le'a ta wa
ta nyu'no lad na' itea xkwa'a be
xmen Cristo. 29 Le'a tal dub xa
wa isen gizh, le'a na' no kwea'
yoo ladna. Natal le'a dub xa
utsabgix stub men, le'a na' sakloo.
30 Tal le'a na' nsabndo' izhinna,
le'a na' izhinnona ta ule'a nak
na'. 31 Le'a Dios Xus Jesucristo
Xwan beuna uni'í le'a na' na'anpa
ndun gealkwi'in. Idub tiemp gab
beuna le'a xa wa uzhe'eb dub Dios
si'il. 32 Le'a zha uyo'o na' gezh
Damasco, le'a xa nibe'e sa wa dub
xmen rey Aretas unibe'e ula'ach
bexa to'o gezh wa ndontsa isen
bexa na'. 33 Parea le'a pla bexa
gezh wa mla' na' to'o ventan ten
muro wa len dub zhum. Cha li
mxon na' ndo' bexa nlad isen na'
wa.

12

Ta mna' Pabl cuent ta mche'a ladna xa

1 Le'a na' na'anpa nlad izhinna,
parea nsabndo' gudi'izh na' be ta
uní na', be ta mluu Cristo ndo'
na'. 2 Le'a na' nchando' dub xmen
Cristo, ncha'ala dub tida' li'in le'a
Dios mbi'i xa wa gast gibe'a yon
ba'. Le'a na' lá iní tal idub xa mbi'i
Dios natal xbitsa xa-yá. Ndon
le'akama Dios uni'í. 3 Le'a Dios
le'atsa uni'í tal idub xa ngwa'
natal xbitsa xa. Parea le'a na' uní
le'a xabgi'i wa 4 ukeaka gibe'a, sa
na mbi'ín xa be di'izh uga'ach, be
ta lá nsabndo' gudi'izh be men.
5 Le'a na' izhinnona ta mbin xa
wa, parea na'anpa izhinnona na'
ta ndun na'. Ndi izhinnona na'
ta na ule'a nak na'. 6 Ná tal le'a
na' nlad izhinna na', le'a ta wa
na'anpa dub ta tont le'a na' sbe'en
gealngea ndadi'izh. Parea le'a na'
na'anpa izhinna, ndi ini'ítsa be
men be ta ndun na' no go'óntsa
bexa ta ndadi'izh na'.
7 Le'a Dios lá nlad izhinnona na'
ta uní na' sa wa. Ta we'e mla'a
Dios usen dub gealkwea' si'il na',
cuent dub gich nka'as maxu'u las
na', ndontsa na'anpa izhinna na'.
8 Le'a na' chon biaj una'ab ndo'
Dios ko'o Dios ta wa. 9 Parea
le'a Dios uka'ab, ndab xa ndo'
na': “Le'a na' nkwea' ladna lu, ta
we'etsa nki'in lu. Le'a ta na ule'a
nak lu wa, le'a ta wa mas nluu
le'a na' juertka nak.” Ta we'e le'a
nat le'a na' nzhinnona ta na ule'a
nak na', ndontsa mas usa'a Cristo
juers ndo' na'. 10 No nten lad na'
gor nsati'id na' ndo' be gealkwea'
geal nak na' xmen Cristo, gor ule'a
nak na', no gor nisi be men na', no
gor nki'in na' ta'a, no gor ntsaksi
be men na', no gor kwea' nsak na'.
Le'a gor na ule'a nak na', le'a Dios
ndun le'a na' ndi juert nyak.

Pabl nyu'no ladna bexa gezh Corinto

11 Le'a ta na li nzhinna na' wa
dub ta tont, parea le'a ta wa ke
ten bega li mbin na'. Le'a bego
nak bexa nsabndo' gab xte'e wen
ndun na', geal le'a bexa ndab le'a
nak apostol nsak ten Cristo wa
na'anpa mas nsak ndo' na', maska
na'anpa nsak na'. 12 Le'a zha
uyo'ono na' bega, le'a na' kwen
mxik ndo' be gealkwea' wa, no
mbin na' sian be ta'a ngwanseana
be men no sian be uyon ten Dios.
Le'a be ta li mbin na' wa nluu
le'a na' le'aka nak apostol ten
Cristo. 13 Ncho dubtsa ta'a mbinno
na' stapla xkwa'a be xmen Cristo
na'anpa ngunno na' bega. Le'a ta
wa na'anpa ina'ab na' usa'a bega
med. ¡Le'a na' na'ab ndo' bega
binge' ladna bega ta wa!

14 Bla'ach bega le'a nat le'a na'
listla nso', gal ina'gal na' bega
biaj yon, no na'anpa ina'ab na'
ta'a ndo' bega. Le'a na' na'anpa
nlad usa'a bega med, le'a na' ndi
nlad ikwea' ladna bega na', le'a
bega cuent nak xi'ín na'. Le'a
dub me'ed na'anpa kocha'aw med
gunti'in xus na, ndi xus me'ed
kocha'aw med gunti'in me'ed.
15 Ta we'e le'a na' nten ladna usa
na' itea be ta ndap na' no gast nsa
na' gealnaban ten na', tant nkwea'
lad na' bega. Le'a na' uzhe'eb
nkwea' ladna bega, ná le'a bego
ndidotsa nkwea' ladna na'.
16 Le'a bega uni'íka le'a na'
na'anpa ina'ab ta'a ndo' bega,
parea ncho bega ndab le'a ta ndák
na' wa le'a na' mkedino bega.
17 ¿Nate nsak bega zha le'a dub xa
mtu'ub na' ndo' bega wa mkedino
bega? 18 Le'a na' una'ab ndo' Tito
gi'id ina' xa bega no mtu'ub na'
stub xa ngwa'no Tito. ¿Nsak bega
zha mkedino Tito bega? ¿Lá ini'í
bega zha le'a na' nsea Tito dubtsa
utsin ndanno besa bega?
19 ¿Nsak bega zha le'a besa
nlad gunge' ladna bega ndo' besa?
Na'anpa li nak-a, le'a Dios nsea
Cristo ndewi'i le'a besa nkwea'ka
ladna bega, no itea be ta ndun
besa le'a besa ndun ta wa ndontsa
mas ukwa'an bega Dios. 20 Le'a
na' nzheb le'a zha na ilayal na' sa
ba', le'a na' na'anpa isak ladna lak
nak bega, no na'anpa isak ladna
bega lak nak na'. Nzheb na' le'a
bega ndeyoto'o, no ndaklono bega
bexa ndap ta'a, no ugi'i bega, no
ndun bega ta nladtsa bega, no
ndadi'izh bega cuent gix, no nisi
bega be ltsa'a bega, no nzhinna
bega, no ndeyo bega. 21 No nzheb
na' le'a zha na gal ina'gal na' bega
le'a Dios gun ido lad na', no gón
na' ke na bi lá nla'a bega be ta
ugap nak bega. Le'a bega bi ndun
be ta bzhi'ik, ngal bega stub xa
na'anpa xa ten bega, no sianta be
ta ugap ndun bega.

13

Be ta lult mtenxe'a Pabl bexa Corinto

1 Le'a stub zha gal ina' na' bega,
le'a ta wa gak biaj yon. Btse'a
ladna bega le'a tal top natal chon
xa usake stub men, le'a be men
nsabndo' ula'ach ta ndab bexa wa.
2 Le'a zha na ngwalina' na' bega
wa, le'a na' ndáp ndo' bego na
bi ndun be ta ugap wa no ndo'
iteata bega le'a na' kuyoka bega li
ndun ta ugap wa. Le'a nat ncho'o
na' sit ndo' bega, le'a na' gáp stub
biaj le'a gal zha ilayal na' sa ba',
le'a na' uzhebpa kuyo bego na bi
ndun ta ugap wa. 3 Le'a bega
nkwa'an ná xte'e ini'í bega naga ta
ugea sakndo' Cristo ndadi'izh na'.
Le'a Cristo na'anpa ule'a nak ndo'
bega le'a xa ndi nluu ta juert nak
xa ndo' bega. 4 Ta ugeaka ukea
xa ndo' cruz cuent dub xa ule'a
nak, parea le'a nat le'a xa nban
juers ten Dios. No liga le'a besa
ule'a nak lak ngok Cristo, parea
le'a besa no iban juers ten Dios lak
nban Cristo ndontsa gakno besa
bega.
5 Binbe'e bega naga ta ugeaka
nge' ladna bega Cristo natal na'an.
Bin bega preb le'aka le'a bega.
¿Lá ini'í bega zha le'a Jesucristo
ncho len lado'o bega tal bega ta
ugea nge' ladna xa? 6 Le'a na' nlad
ini'í bega le'a besa ta ugeaka nge'
ladna Cristo. 7 Ta we'e le'a besa
nab ndo' Dios gakno Dios bega
na'anpa gun bega ta ugap. Parea
le'a besa na'anpa li ngun ndontsa
gab be men le'a besa utsin ndun.
Le'a besa ndi nlad gun bega ta
wen, guni'i xte'e gab be men cuent
ten besa. 8 Tal le'a bega gun lak
nak gealngea ten Dios, le'a besa
na'anpa kuyo bega, le'a besa ndi
gakno bega. 9 Ta we'e nten ladna
besa ta na ule'a nak besa no juert
nak bego. No nabta besa ndo' Dios

gak bega lak nlad Dios. 10 Nat
nke'a na' git ndee zha bi sit nso'
na' wats bega, ndontsa gal zha na
yo'ono na' bega le'a na' na'anpa
kuyo bega. Le'a Cristo le'a mso'
na' gun na' ti'in ndee ndontsa
gakno na' bega, na'anpa ndi gun
na' ta gach ladna bega.

*Be ta lult unidi'izh Pabl ndo'
bexa*

11 Le'a bego nak beuna xmen
Cristo, le'a na' gáp ndo' bega bten
ladna bega, no bin bega juers
utsin gak bega, no btenxe'a bega
be ltsa'a bega, no dubtsa binbe'e
bega, no lá kuyo bega. We'e
gakno Dios bega, le'a xa ndun
wen yoo ladna beuna no nkwea'
ladna xa beuna. 12 Unidi'izh bega
ndo' be ltsa'a bega ta nluu le'a
bega nkwea' ladna xa. 13 Le'a itea
be xmen Jesucristo ncho sa ndee
no nidi'izh ndo' bega. 14 Na'ab
na' ndo' Dios le'a Jesucristo Xwan
beuna mas uzhe'eb utsin gunno
xa bega, no mas uzhe'eb ikwea'
ladna Dios bega, no mas uzhe'eb
gun Espíritu ten Dios dubtsa gak
bega. Lika nak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Galacia

Le'a libr Gálatas mke'a Pabl ndontsa yakcha'aw top ta'a lid le'a nak ndadi'izh pla be mech ndo' be xmen Jesús ndencho Galacia. Le'a Galacia wa dub sa nibe'e Roma, sa nat nibe'e nacion Turquía. Ndab be mech wa le'a be men nsabndo' yankea be ley mke'a Moisés ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios, no ga'al iso' bexa ndo' Dios. Le'a ndo' git ndee le'a Pabl mke'a xte'e utsaksi Dios be men ndadi'izh dub ta xa'aga ndo' lak nak di'izh ten Cristo. Ga'al ndab xa le'a be xmen Cristo na'anpa ncho ndo' ley wa. Le'a be men lá yoo gan gun ni dub ta'a ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios no ndontsa wen ya'an xa ndo' Dios. Le'a ta wa ndi dub ta ga nsa'a Dios. Le'a git ndee mke'a Pabl zha ncho xa Macedonia, pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl nidi'izh ndo' be xmen Cristo bexa gezh Galacia

1 Le'a na' ndee Pabl dub xa mtu'ub Jesucristo gun na' ti'in ten xa. Le'a na' na'anpa men utu'ub gak na' ta wa, le'a na' ndi Jesucristo no Tad Dios mtu'ub, xa na mxiste Jesús ndo' gealgut. 2 Le'a na' ndee no itea be xmen Cristo ndencho sa ndee nidi'izh ndo' bega nak xmen Cristo ndencho be gezh nde Galacia ba'. 3 Na'ab na' ndo' Dios Xus beuna no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega. 4 Le'a Jesucristo mbin lak nlad Dios Xus beuna gun xa, msa'a xa le'aka le'a xa ngut xa ndontsa yu'u be ke ten beuna, cha ito'o beuna ndo' be ta ugap ncho ndo' gizhliyo ndee. 5 ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios xa ndon le'a si'il! Lika nak-a.

Na'anpa ncho stub di'izh wen ten Cristo

6 Le'a na' uzhebpa ndanseana xte'e uxax nsaula'a bega Dios. Le'a Cristo mti bega no nkwea' ladna xa bega, parea le'a bega ndi ndankea stub di'izh xa'aga. 7 Le'a di'izh wa na'anpa di'izh wen ten Cristo, parea ncho be men nkwi'inno bega, nlad bexa uche'a bexa ta na ta ugeaka nak di'izh ten Cristo. 8 Ná le'a tal ton gab ndadi'izh xa di'izh wen ten Cristo, parea ta nluu xa na'anpa di'izh mbidi'izhla besa ndo' bega, le'a Dios uzhebpa utsaksi xa wa. Guni'i tal le'a dub besa li gudi'izh, natal dub angel nto'o gibe'a li gudi'izh, le'a Dios utsaksika xa. 9 Lakka ndabka besa ndo' bega, le'a na' gáp-a stub biaj: le'a tal ton gudi'izh stub di'izh xa'aga cuent ten Cristo, dub ta na'anpa nak lak nak ta mbingea ladna bega, le'a Dios utsaksika xa wa ta nunk lá idub.

10 ¿Nsak bega zha le'a na' nkwan xte'e wen ya'an na' ndo' be men? ¿Nati ndi nkwan na' xte'e wen ya'an na' ndo' Dios? ¿Ndanbe'e bega zha le'a na' nkwan xte'e isak ladna be men ta ndadi'izh na'? Le'a tal na' li nlad isak ladna be men di'izh ten na' wa, le'a na' na'anpa gak xa ndun ti'in ten Cristo.

Xte'e myak Pabl apostol ten Cristo

11 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad yakbe'ena bega le'a di'izh wen ten Cristo, ta ndadi'izh na' wa, na'anpa ta ulabe'e dub men. 12 Le'a na'an ton ngudi'izh-a ndo' na', no na'anpa uluu dub men-a ndo' na'. Le'a-yá ndi Jesucristo mluu ndo' na'.

13 Le'a bega mbi'ínla xte'e ngok na' polta, zha na ndankea na' Dios lak ndun besa xa judio. No uni'íla bega xte'e uzhebpa mtsaksi na' be xmen Cristo, gast nlad na' unitndo' na' bexa. 14 Le'a lat itea

be ltsa'a na' xa judio, le'a na'
mas utsin ndun lak ndankea besa
Dios wa ndo' kwa'adpa bexa, le'a
na' ndankea iteanak be costumbr
mla'a be usan gox polta ten besa.
15 Ná le'a Dios mti na' zha na
biseata gal na'. No uzhebpa utsin
mbinno xa na', utezh xa na' gun
na' ti'in ten xa. We'e ngol gor
msak ladna Dios, 16 le'a xa cha
mluu ndo' na' le'a Jesús nak Xin
xa, ndontsa gudi'izh na' di'izh ten
xa ndo' bexa na'anpa xa judio.
Le'a zha wa le'a na' ni lá ngakwan
stub men ngab ná xte'e gun na'.
17 Ni lá ngaina' na' bexa nakla
apostol ndencho Jerusalén. Le'a
na' ndi ngwaa nacion Arabia, cha
ngol tso'o wa myach na' gezh
Damasco.
18 Ngol schon li'in cha ngwaa
na' Jerusalén, ndontsa igondo' na'
Pedr, cha uyo'ono na' xa sa wa
dub ti'in wizh. 19 Ná le'a zha we'e
lá iní na' stapla be apostol, nabtsa
Jacob wit Jesús uní na'. 20 Le'a
Dios nsobwi'i le'a be ta nke'a na'
ndee ta ugeaka.
21 Le'a tso'o wa ngwaa na' Siria
no Cilicia. 22 Le'a zha wa le'a
be xmen Cristo ndencho Judea bi
lá igondo' na'. 23 Nabtsa mbi'ín
bexa le'a na', xa mtsaksi be xmen
Cristo no mlad na' initndo' di'izh
ten Cristo, nat ndadi'izh na' le'aka
di'izh wa ndo' be men. 24 Cha
ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub
Dios si'il, ta na li mbinno Dios na'.

2

Be apostol ndencho Jerusalén ndab ltsa'a na Pabl

1 Ngol stida' li'in cha ngwaa na'
Jerusalén stub biaj, no Bernabé
nsea Tito. 2 Li ngwaa na' sa
wa geal le'a Dios ndab le'a na'
nsabndo'ka gaa. Cha nabtsa ndo'
bexa nsak ten be xmen Cristo
mbidi'izh na' xte'e nak di'izh ten
Cristo, ta ndadi'izh na' ndo' bexa
na'anpa xa judio. Li mbin na'
ndontsa na'anpa gab be men le'a
ta mbin na' no ta ndunta na' dub
ta na'an xti'in. 3 Le'a Tito xa mbi'i
na' sa wa na'anpa xa judio, parea
le'a bexa wa na'anpa ngun juers
yo'o be'e xa. 4 Le'a sa wa ncho
pla bexa nkwi'in ndab le'a bexa
no nak xmen Cristo. Le'a bexa
wa uyo'o lat besa, nlad bexa yoo
be'e Tito. Mla'ach bexa ná xte'e
lá ndankeata besa be ley ten bexa
judio ta na nak besa xmen Cristo
Jesús. Le'a bexa ndi nlad yankea
besa ley wa. 5 Parea ni dub tuzh
lá ngun besa ta nlad bexa wa,
ndontsa na'anpa ula'a bega di'izh
gealngea ten Cristo.
6 Ná le'a bexa nsak wa na'anpa
ngab le'a na' xa'aga uluu. (Le'a
cuent ten na' le'a bexa wa na'anpa
bexa nsak, geal le'a Dios na'anpa
nti be men.) 7 Ndi myakbe'ena
bexa wa le'a Dios mso' na'
gudi'izh na' di'izh wen ten Cristo
ndo' bexa na'anpa xa judio, lak
mso' Dios Pedr gudi'izh xa le'aka
di'izh wa ndo' bexa judio. 8 Le'a
Dios xa na li mtu'ub Pedr ndo'
bexa judio wa, no liga mtu'ub xa
na' ndo' bexa na'anpa xa judio.
9 Ta we'e le'a Jacob no Pedr no
Juan, bexa mas nsak wa, mgondo'
le'a Dios le'a msa'a ti'in gun na'
wa. Cha ndab bexa ndo' na' no
ndo' Bernabé le'a itea besa ltsa'a
na. No ndab bexa le'a na' no
Bernabé ya' ndo' bexa na'anpa xa
judio, le'a bexa wa ndi ya' ndo'
bexa judio. 10 Unabtsa bexa gakno
besa bexa uban nak lat be xmen
Cristo, ta na uzhe'eb ndun na'
juers.

Pabl uteyo Pedr gezh Antioquía

11 Ná le'a ngol tso'o wa zha na
ncho'o na' gezh Antioquía, le'a
Pedr no ulaya' sa wa. Cha uteyo
na' xa le'a xa ndun dub ta lid
le'a nak. 12 Le'a zha ulaya' xa sa
wa, le'a xa ndawno bexa na'anpa
xa judio. Ná le'a zha ulaya'
pla be men judio mtu'ub Jacob,
we'e cha yá na'antapa ngawno
xa bexa wa, geal le'a xa mzheb
ndo' bexa judio wa. 13 No stapla

bexa judio no gast Bernabé mbin
ta lid le'a nak wa lak ndun Pedr,
mla'a bexa lá ngawnota bexa wa
bexa na'anpa xa judio. 14 Ná le'a
gor uní na' le'a bexa wa na'anpa
ndun lak ndab di'izh gealngea ten
Cristo, we'e uteyo na' Pedr ndo'
ga'al iteata bexa wa, ndáp na'
ndo' Pedr: “Lu dub xa judio, ná
lu mbin cuent dub xa na'anpa
xa judio. ¿Xte'ema nlad lu le'a
bexa na'anpa xa judio yankea be
costumbr ten bexa judio zha?”

Xte'e wen ya'an be men ndo' Dios

15 Le'a besa nak xa judio gast
zha ngolkata besa, na'anpa nak
besa lak nak bexa na'anpa xa
judio, bexa lá nxobgek ndo' Dios.
16 Ná le'a besa uni'í le'a na'an ton
wen ya'an ndo' Dios tal xa guntsa
lak ndab ley mke'a Moisés. Le'a
xa ndi wen ya'an ndo' Dios tal
le'a xa ige' ladna Jesucristo. Ta
we'e le'a besa nge' ladna Cristo,
ndontsa gun Dios wen ya'an besa
ndo' xa. Le'a ta wa na'anpa juers
ten ta na ndankea besa ley wa, le'a
na'an ton wen ya'an ndo' Dios tal
xa leytsa wa yankea.
17 Le'a besa nge' ladna Cristo
ndontsa wen ya'an besa ndo' Dios.
Ncho bexa ndab le'a ta na na'anpa
yankea besa ley wa, ta we'e le'a
besa ndap ke ndo' Dios. ¿Nsak
bega zha le'a Cristo le'a mbin
ndap besa ke zha? ¡Le'a na' gáp
le'a ta wa na'anpa li nak! 18 Le'a
na' ndee lá nge'ta ladna ley wa,
parea tal le'a na' cha le'akaga ige'
ladna-yá stub biaj, le'a na' gapka
ke. 19 Le'a cuent ten ley wa le'a
na' cuent dub xa ngut, le'a na'
ndi nban ndontsa gun na' ta nlad
Dios. 20 Le'a ta na ngut Cristo ndo'
cruz, le'a ta wa cuent no na' li
ngut. Ta we'e yá lá gun na' laktsa
ndanbe'e na', le'a na' ndi ndun
ta nlad Cristo, xa ncho lado'o na'.
Le'a ndo' itea ta'a ndun na' wa le'a
na' nge' ladna Xin Dios, xa nkwea'
ladna na' no msa'a xa le'aka le'a
xa ngut xa sakndo' na'. 21 Le'a na'
na'anpa uxelad ta na li msa'a Dios
ndo' beuna wa. Tal le'a beuna
wen ya'an ndo' Dios juers ten ley
wa, le'a ta wa gab le'a ta ngut
Cristo wa dub ta na'an xti'in.

3

Dios nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa nge' ladna xa

1 ¡Bego xa Galacia, uzhebpa
ngud nak lado'o bega! ¿Ton
nki'il bega ndontsa lá uxobgek
bega ndo' gealngea zha? Le'a
na' ndon lnde'e mbidi'izh ndo'
bega le'a Jesucristo ngut ndo' cruz
sakndo' bega. 2 Nladtsa na' ika'ab
bega ndo' dub ta'a inabdi'izh na':
¿Msa'a Dios Espíritu ten na ndo'
bega ta na ngwankea bega ley
zha, nati ta na mbi'ín bega di'izh
ten Cristo cha mbingea ladna
bega-yá? 3 ¡Uzhebpa ndidotsa
nyakbe'ena bega! Le'a bega mge'
ladna Espíritu ten Dios, parea
nat ndi nge' ladna bega be ta
na nduntsa bega. 4 Sian ndo'
be ta juert utid bega, ná le'a
bega ndanno ta wa cuent dub
ta na'an xti'in. Parea le'a na'
ndee lá ndangea ladna le'a ta wa
ta na'an xti'in. 5 Le'a Dios le'a
msa'a Espíritu ten na ndo' bega
nsea ndun xa be uyon lat bega.
¿Nsak bega zha le'a xa li ndun
ta wa geal le'a bega nge' ladna
ley wa, nati li ndun xa geal le'a
bega mbi'ín di'izh ten Cristo cha
mbingea ladna bega-yá?

Abraham wen mya'an ndo' Dios

6 Le'a Abraham mge' ladna Dios,
ta we'e mbin Dios wen mya'an
xa ndo' xa. 7 Le'a bega ns-
abndo'ka ini'í le'a bexa na nge'
ladna Dios, le'a cuent ten Dios le'a
bexa wa nak xin Abraham. 8 Lak
nkeani'i di'izh ten Dios, le'a be
men na'anpa xa judio wa no wen
ya'an ndo' Dios tal le'a bexa ige'
ladna Dios, lak ndab Dios di'izh

wen ndee ndo' Abraham: “Le'a
na' gunti'in lu, ndontsa wen yoo
be men itea be nacion nde ndo'
gizhliyo.” 9 Ta we'e le'a be men na
nge' ladna Dios wa le'a Dios gun
wen yoo ladna bexa lak mbinno
xa Abraham, xa na no mge' ladna
Dios.
10 Le'a itea be men na nge'
ladna ley mke'a Moisés wa, le'a
Dios utsaksi bexa wa lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a: “Le'a
Dios utsaksi iteanak be men na
lá ngun iteanak be ta'a nkeani'i
ndo' libr ten ley.” 11 Na'an ton
wen ya'an ndo' Dios juers ten ley
wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab Dios: “Le'a bexa wen nak
ndo' na', le'a ta na nge' ladna bexa
na', ta we'e gap bexa gealnaban.”
12 Le'a ley wa na'anpa ndab ige'
ladna bexa Dios ndontsa gap xa
gealnaban. Ndi ndab-a: “Le'a tal
ton uxobgek ndo' idub ley le'a xa
gap gealnaban juers ten ta wa.”
13 Le'a Cristo ulo'o beuna ndo'
ta nibe'e ley utsaksi Dios beuna
wa, zha na mla'a xa mbit be men
xa ndo' dub ya. Le'a di'izh ten
Dios nkeani'i ndab-a: “Le'a tal ton
gat ikea ndo' dub ya, le'a ta wa
ta ntsaksi Dios xa.” 14 Le'a ta na
li ngut Cristo Jesús wa, ta we'e
no bexa na'anpa xa judio wa wen
kwe ndo' Dios, lak ta ndab Dios
ndo' Abraham gunka Dios. We'e
tal le'a beuna ige' ladna Cristo,
le'a Dios usa'a Espíritu ten na ndo'
beuna, lak ndab xa usa'aka xa.
15 Bego nak beuna xmen Cristo,
uke'a na' ta ndee dub mod
yakbe'ena bega-yá: Le'a zha na
nke'a dub men dub git ndab-a
le'a xa gunka dub ta'a, cha nke'a
xa firma ndo'-yá, we'e yá na'an
ton gun gan le'a git wa lá isu'u,
no na'an ton lá yoota gan koo
ni stub di'izh ndo'-yá. 16 Le'a
polta le'a Dios ndab usa'a dub
ta'a ndo' Abraham no ndo' dub
xa ras ten Abraham. Le'a di'izh
ten Dios na'anpa ndab usa'a Dios
ta'a ndo' bexa ras ten Abraham
lak ncho kwa'ad xa. Le'a-yá ndi
ndab dubtsa xa, le'a xa wa Cristo.
17 Le'a ta ndáp na' wa lnde'e gab:
Le'a Dios ndab ta ugeakapa usa'a
xa dub ta'a ndo' Abraham. We'e
le'a dub dap gayo'o ncho galnti'i
li'in tso'o wa le'a Dios msa'a ley
ndo' Moisés. Ta we'e le'a ley
wa lá yoo gan gun le'a ta na
ndab Dios ndo' Abraham wa lá
isu'u. 18 Tal le'a Dios usa'a ta
ndab xa ndo' bexa na nxobgektsa
ndo' ley wa, le'a ta wa gab le'a xa
na'anpa ga usa'a-yá lak ndab xa
ndo' Abraham. Ná le'a ta ndab
Dios ndo' Abraham usa'a xa wa,
le'a ta wa dub ta ga nsa'a xa.

¿Xti'in ley mke'a Moisés?

19 ¿Nat zha xti'in ley mke'a
Moisés wa? Le'a ley wa msa'a
Dios natsa uluu-yá xta'an be ta lá
nsabndo' gun be men, gast zha
ilen xa ras ten Abraham, xa na
lika ndab Dios ilen wa. Le'a
be angel ten Dios msa'a ley wa
ndo' Moisés, cha utid xa di'izh
wa ndo' be men. 20 Parea le'a
gor na mbidi'izhno Dios Abraham,
le'a xa na'anpa ngunti'in dub men
utid di'izh.
21 ¿Gab beuna zha le'a ke ten
ley wa le'a ta ndab Dios ndo'
Abraham wa ta na'an xti'in? ¡Le'a
na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak!
Tal le'a ley wa syo'o gan usa'a
gealnaban, le'a beuna wen ya'an
ndo' Dios tal le'a beuna uxobgek
ndo' ley wa. 22 Parea lak nkeani'i
di'izh ten Dios, le'a itea be men
ndencho ndo' be ta ugap ndun
bexa. Le'a nabtsa bexa nge' ladna
Jesucristo ika'a gealnaban na li
ndab Dios usa'aka xa.
23 Le'a besa xa judio zha biseata
ige' ladna besa Cristo, le'a besa
ndencho ndo' ley cuent dub
xa nkea litgi'ib, gast zha ulen
Cristo cha mbingea ladna besa xa.
24 Le'a ley wa mla'ach besa no
mluu-yá besa gast zha ulen Cristo,
ndontsa ige' ladna besa Cristo
cha li wen ya'an besa ndo' Dios.

25 Parea le'a besa yá na'antapa
nki'in ley uluu besa, le'a nat le'a
besa nge' ladna Cristo.
26 Nat le'a bego no nak xin Dios,
ta na nge' ladna bega Cristo Jesús.
27 Le'a gor na mbingea ladna bega
Cristo cha utalea' bega, le'a bega
myak lak nak Cristo, cuent ngok
bega dub lad kub. 28 Nat le'a ta
na nak beuna xmen Cristo Jesús,
le'a itea bega dubtsa nak, guni'i tal
bega xa judio natal bega na'anpa
xa judio, guni'i tal bega ncho ndo'
ya'a stubga xa natal na'anpa li
nak bega, guni'i tal bega xabgi'i
natal xagots. 29 Le'a tal bega nak
xmen Cristo, we'e le'a bega nakka
xin Abraham, no ika'a bega ta
ndab Dios usa'aka xa ndo' Abra-
ham.

4

1 No gáp na' le'a zha na nsa'a
xus dub me'ed ta ika'a me'ed
wa, le'a zha tuzhta me'ed le'a
me'ed cuent dub xa ncho ndo'
stubga men, ná le'a me'ed wa ta
ugeaka le'ala nak xwan itea be
ta wa. 2 Ncho be men nla'ach
me'ed wa no nchansu xa cuent
ten me'ed, gast zha na ula'a xus
me'ed gunti'in me'ed ta wa. 3 No
liga nak ta utid beuna. Le'a zha
bi lá nchando' beuna Cristo le'a
beuna utencho ndo' be ta ncho
ndo' gizhliyo ndee, lak ncho dub
me'ed ndo' bexa nibe'e me'ed.
4 Ná le'a ngol zha nsabndo'-yá,
le'a Dios mtu'ub Xin na, ngok xa
medo'o ten dub xagots, no uyo'o
xa ndo' ley wa. 5 Li ndontsa ko'o
xa beuna ndencho ndo' ley, cha
yak beuna xin Dios.
6 Nat le'a bega nak xin Dios, ta
we'e le'a Dios mtu'ub Espíritu ten
Xin na len lado'o kadga dub bega.
Ta we'e le'a beuna syo'o gan gab
ndo' Dios: “¡Tad, Xus na'!” 7 Le'a
bega yá na'antapa ndencho ndo'
ley wa, nat nak bega xin Dios. Le'a
ta na nak bega xin Dios wa, ta
we'e ika'aka bega ta ndab Dios
usa'aka xa, geal le'a bega xmen
Cristo.

Pabl nyu'no ladna bexa Galacia

8 Le'a polta zha bi lá nchando'
bega Dios le'a bega utencho ndo'
be dios gizhliyo, ta na'anpa ta
ugea nak Dios. 9 Ná nat le'a bega
nchando' Dios, natal mas wen
gáp na' le'a Dios le'a nchando'
bega. Ta we'e, ¿xte'e nyach bega
ndo' be ta na'an xti'in wa, ta na
na'anpa ndakno bega, cha le'a-yá
inibe'egal ndo' bega zha? 10 Le'a
bega bi ndankea pla be wizh no
be mbe'e no be tiemp no be li'in.
11 Le'a na' nyu' ladna ncha'a be
ti'in mbin na' lat bega gak dub ta
na'an xti'in.
12 Bega nak beuna xmen Cristo,
na'ab na' ndo' bega gak bega lak
nak na', na'anpa ige' ladna bega
ley ten bexa judio. Maska nak
na' xa judio le'a na' yá na'antapa
ncho'o ndo' ley wa, lak polta
na'anpa ncho bega ndo'-yá. Le'a
bega sbe'en utsin nak ndo' na'.
13 Le'a bega uni'íka le'a na' kwea'
usak zha ned mbidi'izh na' di'izh
wen ten Cristo ndo' bega. 14 Parea
le'a bega na'anpa uxelad na' geal
ta na li kwea' usak na' wa. Ndi
utsin ngok bega ndo' na' lak
utsin gak bega tal ilen dub angel
ten Dios natal ilen Cristo Jesús.
15 Malay yo'o gan gast igo'o bega
ngusndo' bega cha usa'a bega-yá
ndo' na'. ¿Parea le'a nat ma ta
na li mten ladna bega wa zha?
16 Nat le'a bega ndakloo ndo' na',
geal le'a na' ndadi'izh ta ugea ndo'
bega.
17 Le'a bexa na nlad yankea
bega be costumbr ten bexa judio
wa, utsin nak bexa ndo' bega,
parea le'a bexa na'anpa ta ugea
nlad gakno bega. Ndi nladtsa
bexa iteltsa'a beuna, cha isankea
bega tso'o bexa. 18 Utsinka nak-a
ukwa'an dub men be ta wen,
parea le'a bega nsabndo' li gun
idub tiemp, na'anpa nabtsa zha

ncho'o na' lat bega. 19 Bego nak
cuent xi'ín na', le'a na' kwea'
ncho ladna ke ten bega idub
gast zha yak bega lak nak Cristo.
20 Malayka na' nso' lat bega sa ba',
ndontsa gudi'izh na' ndo' bega
stubga mod, le'a na' ni lá iní xte'e
gunbe na' nsea ta ndun bega wa.

Agar no Sara

21 Le'a bego na nlad yankea
ley ten Moisés wa, ¿lá ini'í bega
xta'an ndab le'aka ley wa zha?
22 Ndab-a le'a Abraham ngop top
xin na. Le'a xna'a dub me'ed wa
Agar, dub xa ndun ti'in ndo' Sara.
Le'a xna'a stub me'ed wa Sara,
xagots tenka Abraham. 23 Le'a
xin xa ndun ti'in wa ngol laktsa
ndal iteanak be men. Ná le'a xin
xagots ten Abraham wa ngol geal
le'a Dios ndab usa'a dub me'ed
ndo' Abraham. 24 Le'a ta ndee
wa nluu dub ta'a: le'a itop xagots
wa cuent nak top mod ndankea be
men Dios. Le'a Agar wa nak cuent
ley msa'a Dios ndo' bexa Israel
ge'e Sinaí. Le'a bexa na ndankea
ley wa cuent nak dub xa ndencho
ndo' ya'a stubga men. 25 Le'a
nat le'a bexa gezh Jerusalén cuent
nak Agar, geal le'a bexa ndencho
ndo' ley msa'a Dios ge'e Sinaí nde
Arabia wa. 26 Parea ncho stub
Jerusalén nde gibe'a, le'a ta wa
cuent nak xna'a iteanak beuna
nak xmen Cristo. Le'a beuna
na'antapa ndencho ndo' ley wa,
27 lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a:

Bten ladna lu, xagots lá yo'o gan
ngap xin na.
Utezhat tant nten ladna lu, xa lá
igondo' gealkwea',
ta nsak bexa zha ndap bexa
xin xa.
Le'a lu lá yo'o gan ngap xin lu nat,
parea mas sian xin lu gap lu
ndo' xagots ndap xabgi'i wa
nat.

28 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a beuna nak cuent Isaac xin
Sara, lak ndab Dios usa'a xa
kwa'adpa xa ras Abraham. 29 Le'a
zha we'e le'a xin Agar xa na li
ngol laktsa ndal be men wa ugap
mbinno xin Sara, xa na li ngol
juers ten Espíritu ten Dios. No liga
nak-a nat. 30 Le'a di'izh ten Dios
nkeani'i, ndab Dios ndo' Abra-
ham: "Ulantu'ub xagots ndun ti'in
wa nsea xin xa, geal le'a xin xa
wa lá ika'a ta nsabndo' ika'a xin
xagots tenka lu ba'." 31 Bego nak
beuna xmen Cristo, le'a beuna
na'anpa nak cuent xin xa ndun
ti'in wa. Le'a beuna ndi nak cuent
xin xagots tenka Abraham wa.

5

Be xmen Cristo na'anpa ndencho ndo' ley

1 Le'a Cristo yá ulo'o beuna ndo'
ley wa, ta we'e ga'altsa ute bega
yá na'antapa yateta bega ndo' ley
wa. 2 Bla'ach bega ta ndee, le'a na'
Pabl ndáp le'a tal bega koo be'e
bega ndontsa wen ya'an bega ndo'
Dios, le'a cuent ten bega le'a ta
na mbin Cristo wa dub ta na'an
xti'in. 3 Gáp na'-yá stub biaj,
le'a itea bego xabgi'i na li yoo
be'e wa, le'a bega wa juerska gun
itea ta ndab ley ten Moisés wa.
4 Bego na nlad wen ya'an ndo'
Dios ta na ndankea bega ley wa,
le'a bega nteltsa'a no Cristo, no
nxelad bega ta na nkwea' ladna
Dios bega. 5 Parea le'a juers ten
Espíritu ten Dios le'a besa uni'í
le'a besa wen ya'an ndo' Dios geal
nge' ladna besa Cristo. 6 Le'a tal
ton nak xmen Cristo Jesús, le'a tal
xa ncho be'e natal na'an, le'a ta
wa na'anpa le'a nsak. Le'a ta nsak
wa ta na nge' ladna beuna Cristo
no nkwea' ladna beuna be men.
7 Le'a bega yá utsinka ncha'be
len nes ten Cristo. ¿Cha ton
mka uxobgekta bega ndo' geal-
ngea zha? 8 Le'a Dios xa mti

bega na'anpa li ngab gun bega.
9 Le'a lak dub tuzh levadur ndun
nsabich sian ko'ob arin, no liga
le'a dub tuzh ta lid le'a nak wa
utsabgix kwa'ad be men. 10 Le'a
na' nge' ladna Cristo le'a bega
na'anpa gunbe'e stub ta'a xa'aga
ndo' lak nke'a na' ndee. Ná le'a
Dios utsaksi xa na li ntsabgix bega,
guni'i ton-a.
11 Bega nak beuna xmen Cristo,
tal le'a na' bi uluu le'a be xabgi'i
nsabndo' yoo be'e, we'e le'a bexa
judio na'anpa ugap gunno na'.
Le'a na' ndi ndadi'izh ige' ladna
bexa wa Cristo xa ngut ndo' cruz,
ta we'e ndakloo bexa judio ndo'
na'. 12 Parea le'a bexa na lba'ata
nlad utsabgix bega wa, ¡malay
yabto'og idub sa nyo'o be'e bexa!
13 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a Dios le'a utezh bega ndontsa
na'anpa kwencho bega ndo' ley
wa. Parea lá nsabndo' gun bega
ta nladtsa bega, ndi bkwea' ladna
bega be ltsa'a bega, no gokno bega
bexa. 14 Le'a ta ndee nak xan
idub ley ten Dios wa: “Bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.”
15 Bla'ach bega, tal le'a bega inisi
no kuyono bega le'aka be ltsa'a
bega, le'a bega iteltsa'abe.

Bexa ndun lak nlad na no bexa ndun ta nlad Espíritu ten Dios

16 Ta we'e gáp na' usea bega
lak nlad Espíritu ten Dios, cha
li na'anpa ukwa'an bega be ta
nladtsa bega. 17 Le'a be ta nlad
be men wa na'anpa nak ta nlad
Espíritu, le'a ta na nlad Espíritu
wa na'anpa nak lak ta nlad be
men. Le'a itop ná wa xa'aga nak,
ta we'e lá isu'u bega gun bega be
ta wen nlad bega. 18 Parea tal
le'a bega nxobgek ndo' Espíritu
ten Dios, le'a bega yá na'antapa
ndencho ndo' ley wa.
19 Uni'íka beuna xte'e nak bexa
ndun ta nladtsa na: le'a bexa ngal
dub xa na'anpa xa ten xa, no bexa
nab ngal stubga men, no ndun xa
be ta bzhi'ik, no ugap ndanbe'e xa
ndo' stub xa, 20 no ndankea xa be
dios gizhliyo, no ndun xa ta bruj,
no nxee ladna xa ndo' be men, no
nkwa'an xa uyo, no nsa'ab ladna
xa ta ndap stubga xa, no ugi'i xa,
no nlad xa gak xa dub xa nsak
ndo' be men, no lá nlad xa gun
xa be ta'a lak ndun be ltsa'a xa,
no nlad xa le'atsa xa inibe'e dub
xkwa'a men. 21 No ndaklono xa
be men ndap ta'a, no ndut xa men,
no ndun xa gealgu, no ndal ladna
xa be gast ndo' gizhliyo ndee, no
ndun xa sianta be ta ugap ltsa'a
be ta ndee wa. Le'a na' gáp ndo'
bega lakka ndápka na' wa, le'a
bexa ndun be ta li nak wa na'anpa
ilaya' sa nibe'e Dios.
22 Parea tal ton uxobgek ndo'
Espíritu ten Dios, le'a xa wa
nkwea' ladna be men, no nten
ladna xa, no wen ncho xa lat be
men, no nxik xa tal be men xela
ndanno xa, no ndakno xa stubga
men, no wen ndun xa ndo' be
men, no na'anpa ukwi'in nak xa,
23 no bcha'an nak xa, no nsensa'ab
xa xa ndo' ta ugap. Le'a ndo' itea
be ta ndee wa na'anpa nibe'e ni
dub ley. 24 Ná le'a beuna nak
xmen Cristo yá mla'a beuna be
ta ugap ngok beuna nsea be ta
mlad beuna. Le'a ta wa cuent
mke'a beuna be ta ugap wa ndo'
cruz. 25 Le'a Espíritu ten Dios
msa'a gealnaban ndo' beuna, ta
we'e le'a beuna nsabndo' ikesea
lak nlad Espíritu wa. 26 Lá gak
beuna zhin, no lá gun beuna dub
ta'a gakloo stub xa, no na'anpa
gaklono beuna stub xa ndap ta'a.

6

Nsabndo' gakno beuna be ltsa'a beuna

1 Bega nak beuna xmen Cristo,
tal ncho dub bega nda'iga'a ndun
dub ta ugap, le'a bego na nxobgek
ndo' Espíritu wa nsabndo' gakno
xa yach xa wats Dios, parea
utsintsa gokno bega xa. No

bla'ach bega le'aka bega ndontsa
na'anpa no bega gaila' ndo' ta
ugap wa. 2 Gokno bega be ltsa'a
bega zha na kwea' nsatid bexa,
le'a ta wa ta nibe'e Cristo.
3 Le'a tal ton ndanbe'e le'a mas
nsak, ná xa na'anpa xa nsak, le'a
xa nkwi'inno le'aka le'a na. 4 Le'a
kadga dub bega nsabndo' iwi'i ná
xte'e nak ta ndunka bega, we'e
itenno ladna bega be ta wen ndun
bega, na'anpa iwi'i bega ndo' ta
ndun be ltsa'a bega cha izhinna
bega. 5 Le'a kadga dub men
nsabndo' ula'ach le'aka ta ndun
xa.
6 Le'a tal ton ntsid di'izh ten
Dios nsabndo' gakno bexa na
nluu-yá.
7 Utsin binbe'e bega le'a na'an
ton gun gan ukwi'inno Dios. Le'a
ta na ndas dub men ta we'ekaga
ntele'e xa. 8 Le'a bexa na ndun be
ta ugap ta nladtsa xa, le'a xa wa
ini'í dub gealkwea' nunk lá idub.
Ná le'a bexa na nxobgek ndo'
Espíritu ten Dios, le'a Espíritu wa
usa'a dub gealnaban nunk lá idub
ndo' bexa wa. 9 Lá izhanna bega
gun bega ta wen, le'a tal beuna
lá gach ladna le'a gal zha le'a
beuna ika'a dub ta usa'a Dios, lak
nkanle'e dub men ta ngos le'aka
xa. 10 Ta we'e le'a itea be ta utsin
syo'o gan gunno beuna stub men,
le'a beuna li nsabndo' gun; parea
mas nsabndo' gakno beuna be
ltsa'a na nak beuna xmen Cristo.

Pabl nten ladna ndadi'izh cuent ten Cristo

11 Bwi'i bega xte'eta be letr
ubi'i ndee nke'a na'-yá ya'a na'
ndo' git ndee. 12 Le'a bexa na
nlad wen ya'an ndo' be men wa
ndab le'a bega nsabndo' yoo be'e.
Le'a bexa uni'í le'a tal ulu'u bexa
le'a Cristo ngut ndo' cruz ndontsa
yu'u ke ten be men, le'a bexa
judio ugap gunno bexa. 13 Le'aka
bexa li nyo'o be'e wa na'anpa
ndun itea ta ndab ley ten Moisés.
Parea nlad bexa no bega yoo be'e,
ndontsa izhinna bexa ndo' men
le'a bega noka uyo'o be'e. 14 Ná
le'a na' ndee na'anpa izhinnona ta
ndun na'. Dubtsa ta'a nzhinnona
na', le'a ta wa ta ngut Jesucristo
Xa Nibe'e wa ndo' cruz sakndo'
beuna. Le'a cuent ten na' le'a be
ta gizhliyo yá na'anta xti'in, no
cuent ten be men gizhliyo le'a ta
ndun na' ndee wa ta na'an xti'in.
15 Le'a beuna nak xmen Cristo
Jesús, tal le'a beuna yoo be'e natal
na'an, le'a ta wa na'anpa le'a
nsakbe. Le'a ta nsak wa ta na
ndap beuna dub gealnaban kub
ndo' Dios. 16 Le'a itea bexa na
ndun lak nke'a na' ndo' git ndee,
le'a xa wa ta ugeaka nak xmen
Dios. Le'a Dios ndun wen yoo
ladna bexa nsea nkwea' ladna
Dios bexa.
17 Le'a nat idub ndo' ndee, yá
na'antapa gun bega ta lá isak lad
na', geal le'a na' no'o be ngip las
na', ta na nluu le'a na' ndun ti'in
ten Jesús Xa Nibe'e.

Ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

18 Bego nak beuna xmen Cristo,
na'ab na' ndo' Jesucristo Xa Nibe'e
wa le'a xa mas uzhe'eb utsin
gunno bega. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Éfeso

Le'a Éfeso dub gezh nde to'o nitsdo'o, sa nat nibe'e nacion Turquía. Le'a Hechos 18 nsea 19 ndab le'a Pabl ngwa'yadi'izh di'izh ten Jesús ndo' be men sa wa. Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' bexa gezh Éfeso zha na nkeanyaw xa nit len gezh Roma. No schon git mke'a xa zha wa, le'a ta wa Filipenses, Colosenses nsea Filemón. Le'a git Efesios nkeani'i be gealngea mas uzhe'eb nak cuent ten bexa nak xmen Cristo no xte'e uzhe'eb ta wen ndanno Dios bexa wa. Le'a tol git ndee nluu ta wen nya'an be xmen Cristo ndo' Dios. Le'a ta na li nak bexa wa dub ta lá yoo gan izhe'a, tal le'a xa uzhe'eb nge' ladna Dios natal ndidotsa. Le'a stol git ndee nluu le'a ta na li nak ta uzhe'eb wen wa, le'a be xmen Cristo nsabndo' gun ta nsak ladna Dios. Le'a capítulo 6 nkeani'i xte'e utsakndo' be xmen Cristo ndo' be juers ten ta ugap.

Pabl nidi'izh ndo' be xmen Cristo bexa gezh Éfeso

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo. Nke'a na' git ndee ndo' bego ndencho Éfeso ba', bego umbi'i nak lado'o na ndo' Dios, no nge'ka ladna bega Cristo Jesús. 2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Ta wen nsa'a Dios ndo' be xmen Cristo

3 Usa'a beuna xno ndo' Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, le'a xa uzhebpa ndakno beuna, nsa'a xa be ta wen ten xa ta ncho gibe'a, ta na nak beuna xmen Cristo. 4 Le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo le'a Dios mti beuna, ndontsa umbi'i gak beuna ndo' Dios, ni dub ke lá gap beuna. 5 Le'a ta na nkwea' ladna Dios beuna, ta we'e mbinbe'e xa mtu'ub xa Jesucristo ndontsa yak beuna xin xa. Le'a ta wa ta mbin Dios tiemp polta lak nsak ladna xa-yá. 6 Ta we'e gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub xa wen, le'a xa uzhe'eb wen ndanno beuna nak xmen Cristo, xa na le'a Dios nkwea' ladna.

7 Le'a Jesucristo ulo'o beuna ndo' ta ugap, cha mtsu'u xa be ke ten beuna juers ten ta mtsi'i xa ten, gor na ngut xa ndo' cruz. ¡Le'a ta wa dub ta uzhebpa wen mbinno Dios beuna! 8 No uzhebpa msa'a Dios ta ndák beuna no ta nyakbe'ena beuna lak nak xa. 9 No msa'a xa ta ngondo' beuna dub ta uga'ach, ta mbinbe'e xa gun xa juers ten Jesucristo. 10 Le'a ta wa ta gun Dios zha nsabndo'ka li gun xa. Gal zha wa le'a Dios yunjunt itea be ta'a ndo' ya'a Cristo, lak be ta ncho gibe'a no be ta ncho ndo' gizhliyo.

11 Le'a ta na nak beuna xmen Cristo, le'a Dios mti beuna ika'a beuna ta ndab xa usa'a xa. Le'a ta wa ta mbinbe'e Dios, xa na ndun itea ta na na' xa wenka nak. 12 We'e le'a besa xa nak xa judio ngok besa xa ned mge' ladna Cristo, ndontsa gab besa le'a xa uzhebpa xa juert. 13 No liga le'a bego mbi'ín di'izh gealngea ten Cristo, di'izh wen nsa'a gealnaban kub wa, cha mbingea ladna bega Cristo. We'e le'a Dios cha msa'a Espíritu ten xa ndo' bega, lakka ndab xa gun xa. 14 Le'a Espíritu wa dub sein, ta nluu le'a Dios sa'aka ta ika'a beuna, gal gor na mxa'akla Dios beuna ndo' be ta ugap. Ta we'e nsabndo' gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub xa wen nak.

Pabl unab gakno Dios be xmen Cristo

15 Le'a na' ndee mbín xte'e nge'
ladna bega Jesús Xwan beuna no
xte'e nkwea' ladna bega itea be
xmen Dios. Le'a ta na li wen ndun
bega wa, 16 le'a na' gab ge'al nsa
xno ndo' Dios cuent ten bega, no
na'ab na' ndo' Dios gakno Dios
bega. 17 Le'a Dios xa ndon le'a
si'il nak, no nak xa Xus Jesucristo
Xwan beuna. Ta we'e na'ab na'
ndo' xa gak bega dub xa ndák
nsea dub xa nyakbe'ena xte'e nak
Dios. 18 No gun Dios yakbe'ena
bega ta na mti Dios bega ndontsa
gal uso' bega ta usa'a xa. We'e cha
ini'í bega be ta uzhebpa chul usa'a
Dios gal uso' beuna nak xmen xa.
19 No nlad na' ini'í bega xte'e
uzhe'eb si'il nak juers ten Dios,
ta na ndakno xa beuna ndan-
gea ladna Cristo. Le'a ta wa
le'aka juers ten Dios, 20 ta mxiste
Cristo ndo' gealgut, cha myatsob
xa gibe'a wats Dios lad ga'al.
21 Mbin Dios le'a Cristo mas juert
ndo' iteanak bexa ndap juers tal
espíritu-yá natal men-a, tal nibe'e
bexa nat natal tlaw inibe'e bexa.
22 Le'a Dios le'a mte itea be ta'a
xan ndats Cristo inibe'e xa-yá.
No mso' xa Cristo nibe'e xa ndo'
beuna nak xmen xa. 23 Le'a beuna
nak xmen Cristo nak cuent ya'a
xa nsea xo'o xa. Le'a lak uzhe'eb
nsa'a xa juers ndo' beuna, le'a
juers ten xa ncho itea lad ndo'
gizhliyo no gibe'a.

2

Dios nsa'a gealnaban ndo' bexa nge' ladna Cristo

1 No ndo' bego msa'a Dios
gealnaban, zha bi nak bega cuent
dub xa ngut, zha ndun bega ta
ugap no ndap bega ke ndo' Dios.
2 Le'a tiemp we'e le'a bega utesea
ndo' ta ugap lak ndesea be men
ndo' gizhliyo. Mbin bega lak
nlad maxu'u, xa nibe'e ndo' be
mbi bxin no nki'il xa be men lá
uxobgek bexa ndo' Dios. 3 Le'a
polta le'a itea beuna li utesea,
mbin beuna ta nladtsa beuna lak-
tsa mbinbe'e beuna no laktsa ngol
ladna beuna. Ta we'e le'a Dios
ndi'izh utsaksi beuna lak ntsaksi
xa itea be men ugap nak. 4 Ná
le'a Dios uzhebpa mlats ladna be-
una, no uzhe'eb mkwea' ladna
xa beuna. 5 Ta we'e lak msa'a
xa gealnaban ndo' Cristo, le'a xa
no ndo' beuna msa'a-yá, zha na
bi nak beuna cuent dub xa ngut
ndo' Dios, ke ten be ta ugap
ndun beuna. Le'a Dios nkwea'
ladna beuna, ta we'etsa li msa'a
xa gealnaban ndo' beuna. 6 No
lak mxiste Dios Cristo, le'a xa
no beuna mxiste, no msa'a xa
sa isob beuna wats Cristo gibe'a.
7 We'e uluu Dios gal tiemp ilen
wa xte'e ta uzhe'eb nkwea' ladna
xa beuna no xte'e ta wen nak
xa ndo' beuna nak xmen Cristo
Jesús. 8 Le'a Dios uzhe'eb nkwea'
ladna bega, ta we'e msa'a Dios
gealnaban kub ndo' bega gor na
mge' ladna bega Cristo. Le'a ta
wa na'anpa juers ten bega, le'a ta
wa ndi ta ga msa'a Dios ndo' bega.
9 Ta we'e na'anpa izhinnona bega
ta wa, le'a-yá na'anpa dub ta wen
mbin bega. 10 Le'a Dios mbinde'e
beuna no msa'a xa gealnaban kub
ndo' beuna nak xmen Cristo Jesús,
ndontsa ikesea beuna ndo' sbe'en
be ta wen, lakka mbinbe'e Dios
tiemp polta li gun beuna nat.

Dubtsa nak itea bexa nak xmen Cristo

11 Le'a bego bexa na'anpa xa
Israel, lá yalad bega le'a tiemp
polta le'a bexa Israel mzhinna le'a
bexa ncho be'e las bexa, ndab
bexa le'a bega bexa na'anpa ncho
be'e. 12 Le'a zha we'e le'a bega lá
nchando' Cristo, no na'anpa nak
bega xmen Dios lak nak bexa Is-
rael. Ta we'e na'anpa ndi'izh ika'a
bega ta ndab Dios usa'a xa ndo'
be xmen xa. Le'a bega ncho ndo'
gizhliyo ndee, ná ni lá nkenkea'
bega gakno Dios bega ni dub ta
wen, no ni lá nchando' bega Dios.

13 Le'a polta le'a bega sit nak wats
Dios, ná nat le'a bega dubtsa nak
nsea Cristo Jesús no ubiila bega
wats Dios ta na ngut Cristo ndo'
cruz, mtsi'i xa ten wa.

14 Le'a Cristo mbin gan le'a besa
xa judio wen nchono bego xa
na'anpa xa judio. Mbin xa gan
le'a itea beuna dubtsa nak, cuent
mlate xa dub muro ncho tlaw
itop xkwa'a beuna wa. 15 Le'a xa
mnitndo' be ley ten bexa judio,
be ta unibe'e Dios gun bexa wa,
ndontsa dubtsa yak beuna nak be
xmen xa, yá na'antapa gak beuna
top xkwa'a men. 16 Le'a ta na
ngut Cristo ndo' cruz, le'a itea
beuna dubtsa nak, no wen nya'an
beuna ndo' Dios. Yá na'antapa
gakloo dub xkwa'a men ndo' stub
xkwa'aga bexa.

17 Le'a Cristo mbi'id yadi'izh
di'izh wen ná xte'e wen ya'an be
men ndo' Dios, le'a bego bexa sit
nak wats Dios, no besa xa judio
bexa gax nak wats Dios. 18 Le'a
juers ten ta mbin Cristo wa le'a
besa xa judio no bexa na'anpa xa
judio ndap beuna dubtsa Espíritu
ten Dios, no syo'o gan ibii beuna
wats Tad Dios.

19 Nat le'a bega yá na'antapa sit
nak wats Dios, no na'antapa nak
bega dub xkwa'a men xa'aga. Nat
le'a bega no nak xmen Dios, no xin
Dios nak bega. 20 Le'a beuna nak
be xmen Dios nak cuent dub ni'i
mbinde'e Dios. Le'a ta nak xan
ni'i wa, le'a ta wa bexa mtu'ub
Dios gun bexa ti'in ten xa no
bexa mbidi'izh sakndo' Dios. Le'a
Jesucristo le'a nak ge' ned nbexan
xan ni'i wa. 21 Lak le'a dub ge'
ned wa ndun masis nak idub ni'i,
no liga le'a Jesucristo ndun le'a
be xmen xa dubtsa nak no nsayak
kwa'ad bexa, gak bexa cuent dub
ni'i umbi'i ten Dios. 22 Nat le'a
bega no dubtsa nak nsea itea be
xmen xa, nak beuna cuent dub
ni'i sa ncho Espíritu ten Dios.

3

Pabl ngwa' ndo' bexa na'anpa xa judio

1 Ta we'e le'a na' Pabl nkea
litgi'ib ndee ta na ndadi'izh na'
di'izh wen ten Cristo Jesús ndo'
bego, bexa na'anpa xa judio.
2 Le'a na' uní le'a bega mbi'ínla
xte'e msa'a Dios ti'in ndun na'
ndee ta gakno na' bega. 3 Le'a Dios
mluu ndo' na' dub ta uga'ach ten
xa, lak mke'ala na' ndido ta wa
ndo' bega. 4 Le'a tal bega go'ol
ta wa, we'e yakbe'ena bega plo
nchando' na' ta uga'ach ten Cristo
wa. 5 Le'a polta le'a Dios na'anpa
uluu ta uga'ach wa ndo' ni dub
men, ná le'a nat le'a Espíritu ten
Dios nluu-yá ndo' be apostol no
ndo' be profet. 6 Le'a ta ndee ta
uga'ach wa: le'a bexa na'anpa xa
judio no gal uso' be ta wen ndab
Dios gal uso'ka bexa judio, no
dubtsa yak bexa nsea bexa judio,
tal le'a bexa gungea ladna di'izh
wen ten Cristo Jesús.

7 Le'a Dios utsin mbinno na',
msa'a xa ta ndadi'izh na' di'izh
wen ten xa wa, no nsa'a xa juers
li ndun na'. 8 Le'a na' ndee
ndon le'a lá nsak lat itea be xmen
Dios. Ná le'a Dios mti na' gaa
na' ndo' bexa na'anpa xa judio
wa, gudi'izh na' di'izh wen ná
xte'e usa'a Cristo uzhe'eb be ta
wen ndo' bexa, dub ta lá yoo gan
yakbe'ena beuna. 9 No ndab Dios
gudi'izh na' ndo' itea be men xte'e
ndun Dios ta uga'ach mbinbe'e
xa wa. Le'a Dios xa mbinde'e
iteanak be ta'a, mbinbe'e ta wa
gast zha utexanta gizhliyo. 10 Le'a
Dios li mchealte iteanak be xmen
xa, ndontsa ini'í be angel no
be espíritu nibe'e wa le'a Dios
uzhebpa ndák itea be ta'a. 11 Li
mbin Dios lak ulo ladna xa polta,
ta na nat mbin Cristo Jesús Xwan
beuna cumplir. 12 Le'a ta na
nge' ladna beuna Cristo wa le'a
beuna na'anpa izheb ibii beuna

wats Dios, no uni'íka beuna le'a
xa so'ónka ta inab beuna ndo'
xa. 13 Ta we'e na'ab na' ndo'
bega lá gach ladna bega maska
nsati'id na' be gealkwea' ndee
ke na ndadi'izh na' di'izh ten
Cristo ndo' bega. Ndi bten ladna
bega le'a ta na nsati'id na' wa ta
gaknoka bega.

Uzhebpa nkwea' ladna Cristo be men

14 Le'a ke ten iteanak be ta wen
nsa'a Dios wa, le'a na' nsaxib
ndo' Dios Xus Jesucristo Xwan
beuna, 15 xa le'a nak Xus iteanak
xkwa'a be men, bexa ncho gibe'a
no bexa ncho ndo' gizhliyo ndee.
16 Na'ab na' ndo' Dios le'a Espíritu
ten xa gun juert gak lado'o bega,
lak nsa'a xa sian be ta uzhebpa
wen ndo' be xmen xa. 17 We'e
le'a Cristo yoo len lado'o bego na
nge' ladna xa, no ndo' itea be
ta ndun bega ikwea' ladna bega
be ltsa'a bega nsea yankea bega
Dios. 18 No yakbe'ena itea bega
nak beuna xmen Cristo ba' ná plo
uxen no ko'ol no wat no ga'ap nak
ta uzhe'eb nkwea' ladna Cristo
beuna. 19 Le'a na'an ton yoo
gan yakbe'ena idub ta na nkwea'
ladna Cristo beuna. Ná le'a na'
na'ab ndo' Dios le'a bega mas
igondo' ta wa ndontsa gak bega
lak nak Dios.
20 Le'a Dios ndap juers gun xa
itea be ta'a mas uzhe'eb ndo'
lak inab beuna ndo' xa no lak
yakbe'ena beuna. Le'a juers ten
Dios wa le'aka juers ncho len
lado'o beuna. 21 ¡Idub tiemp gab
beuna le'a Dios uzhe'eb dub Dios
si'il, geal ta wen ndun be xmen xa
no Cristo Jesús! Lika nak-a.

4

Dubtsa Espíritu ten Dios no'o be xmen Cristo

1 Le'a na' nkea litgi'ib ndee ke
na ndun na' ti'in ten Cristo. Nat
ndáp na' ndo' bega utsin bin bega
lak nsabndo'-yá, le'a Dios le'a mti
bega. 2 Bcha'an gok bega no lá
gunbe'e bega le'a bega mas nsak
ndo' be ltsa'a bega. Bxik bega
ndo' bexa, ta na nkwea' ladna
bega bexa. 3 Le'a Espíritu ten Dios
myunno bega dubtsa xkwa'a be
men. Ta we'e utsin gak bega ndo'
be ltsa'a bega, ndontsa na'anpa
iteltsa'a bega. 4 Le'a beuna nak
xmen Cristo dubtsa nak beuna,
no dubtsa Espíritu ncho lado'o
beuna, no dubtsa mti Dios beuna
nkenkea' beuna gal uso' beuna
ta usa'a Dios. 5 No dubtsa xa
nak Xwan beuna, nsea dubtsa xa
nge' ladna beuna, nsea dubtsa
ntalea' beuna ta na nak beuna
xmen Cristo. 6 No dubtsa Dios Xus
itea beuna, xa na le'a nibe'e itea
beuna, no nso' xa wats itea beuna,
no ncho xa len lado'o itea beuna.
7 Ná le'a lak nlad Cristo le'a xa
msa'a juers ndo' kadga dub beuna
gun beuna dub ti'in ten xa. 8 Le'a
di'izh ten Dios nkeani'i ndab:

Le'a gor na mkea xa ga'ap,
le'a xa mbi'i bexa na mbin xa
gan ndo' na.
No msa'a xa be ta wen ndo' be
men.

9 Le'a ta na ndab “mkea xa
ga'ap” wa, ¿lid gab ta wa zha
le'a xa ned ula' sa mas wat ndo'
gizhliyo? 10 Le'a Cristo xa na ula'
ndo' gizhliyo wa le'aka xa mkea sa
mas ga'ap ndo' gibe'a ba', ndontsa
yoo xa itea lad guni'i pa-yá. 11 Le'a
Cristo le'aka msa'a juers ndo' pla
bexa gak apostol gun ti'in ten
xa, no pla bexa gudi'izh sakndo'
Dios, no pla bexa gudi'izh di'izh
wen ten Cristo, no pla bexa gak
pastor yansu be xmen xa, no
stapla bexa gak mech uluu di'izh
ten xa. 12 Ta we'e nsu'u beuna
gun beuna ti'in ten xa, ta ndakno
beuna be ltsa'a beuna nak xmen
Cristo, 13 gast gal zha na dubtsa
ige' ladna beuna Cristo no dubtsa
igondo' beuna Xin Dios. Le'a zha
wa le'a beuna ga'al gak ndo' Dios,
lakta nak Cristo. 14 Le'a beuna

yá lá gakta lak nak dub me'ed
ndanbe'e dub ta'a cha tso'o wa
stubga ta'a. Na'anpa ula'a beuna
ukwi'inno be men beuna, bexa
ndadi'izh cuent uzhe'eb ta wen,
parea le'a ta wa na'anpa le'a nak.
15 Ndi sbe'en gealngea gudi'izh
beuna no ikwea' ladna beuna be
ltsa'a beuna, ndontsa mas isayak
beuna lak nak Cristo, xa nibe'e
ten iteanak beuna nak xmen xa.
16 Le'a Cristo ndun le'a iteanak be
xmen xa dubtsa nak, no ndakno
xa gun beuna ti'in lak nsabndo'
gun kadga dub beuna, ndontsa
juert gak beuna no mas ikwea'
ladna beuna be ltsa'a beuna.

Xte'e nsabndo' yoo bexa nak xmen Cristo

17 Le'a ta ndee ndáp na' no
nibe'e na' ndo' bega sakndo'
Cristo: yá lá gakta bega lak nak
be men lá nchando' Dios, le'a
bexa ndesea ndo' be ta na'an
xti'in laktsa ndanbe'e bexa. 18 Lá
nyakbe'ena bexa xte'e nak Dios no
ngud nak lado'o bexa. Ta we'e
sit nak bexa wats Dios, le'a bexa
lá ini'í ti ndencho bexa ndo' be
ta ugap. 19 Le'a bexa wa yá lá
ndonota ladna be ta ugap ndun
xa. Ndi ndun bexa sbe'en ta ugap
ta ndaltsa ladna bexa, no nkwa'an
bexa mas sianta be ta bzhi'ik li
gun bexa.

20 Ná le'a bexa na mluu di'izh
ten Cristo ndo' bega wa na'anpa
ngab li gak bega. 21 Le'a na' uní
le'a bega mbi'ínla di'izh ten Cristo
no nchando'la bega gealngea ten
Jesús. 22 Ta we'e lá gakta bega
be ta ngok bega polta, zha biseata
yak bega xmen Cristo. Yá lá gunta
bega laktsa nlad bega, ta nsak
bega ta wen ná le'a ta wa ndi ta
ugap. 23 Ndi bla'a bega uche'a
Espíritu ten Dios ta ncho lado'o
bega no ta ndanbe'e bega. 24 Cha
gok bega cuent dub men kub lak
nlad Dios gak bega: umbi'i gak
lado'o bega no ga'al gak bega ndo'
Dios lak ndab gealngea ten Dios.

25 Ta we'e bla'a bega be
gealkwi'in, ndi bidi'izh bega
sbe'en ta ugea ndo' be ltsa'a bega,
geal le'a itea beuna dubtsa xkwa'a
men nak.

26 Tal le'a bega gakloo ndo' dub
men, na'anpa gunno bega xa dub
ta lid le'a nak. Ndi byalad bega ta
ndakloo bega wa bi le'a wizh wa,
27 ndontsa lá ula'a bega utsabgix
maxu'u bega.

28 Tal ncho bega ndun
gealwa'an, yá lá gunta bega ta
wa. Ndi utsin bin bega ti'in lak
nsabndo'-yá, natsa gap bega ta
usa'a bega ndo' bexa nki'in-a.

29 Ni dub ta usalad lá gudi'izh
bega. Ndi sbe'en ta utsin bidi'izh
bega, ta na sakno xa na go'ón-a.
30 Lá gun bega ta ndun uban yoo
ladna Espíritu ten Dios. Le'a
Espíritu wa cuent dub sein, ta
nluu le'a beuna xinka Dios, no gal
wizh ko'o xa beuna ndo' be ta
ugap.

31 Bla'a bega ta nxee ladna bega,
no ta ndakloo bega, no ta ugi'ige'a
bega, no ta ugi'i ní'i bega, no ta
nisi bega be men, nsea iteata be ta
ugap. 32 Ndi utsin gok bega ndo'
be ltsa'a bega, no bkwea' ladna
bega bexa, no binge' ladna bega
ndo' bexa, lak ndange' ladna Dios
ndo' bego nak xmen Cristo.

5

Xte'e nsabndo' ikesea be xin Dios

1 Le'a bega xin Dios no nkwea'
ladna xa bega. Ta we'e bin bega
juers gak bega lak nak Dios. 2 Ndo'
itea be ta ndun bega bkwea' ladna
bega be men, lak nkwea' ladna
Cristo beuna no msa'a xa le'aka
le'a xa ngut sakndo' beuna, cuent
dub xnab uzhebpa nsak ladna
Dios.

3 Le'a bega nak be men umbi'i
ten Dios, ta we'e ni dub be ta ndee
lá nsabndo' yoo lat bega: lá ugal
bega dub xagots na'anpa xagots

ten bega, no lá gun bega be ta
ugap ltsa'a ta wa, no lá isa'ab
ladna bega be ta ndap stubga men.
4 No lá gudi'izh bega be ta ugap
nak no be ta na'an xti'in no be
ta bzhi'ik, le'a be ta wa na'anpa
nsabndo'. Mas utsin ndi bsa'a
bega xno ndo' Dios be ta ndun
Dios. 5 Le'a bega uni'íka le'a bexa
ngal dub xagots na'anpa xagots
ten xa no bexa ndun be ta bzhi'ik
ltsa'a ta wa, le'a bexa wa na'anpa
yate sa nibe'e Cristo no Dios. No
bexa sbe'en nlad mas sian ta'a gap
lá yate sa nibe'e Dios, le'a xa wa lá
ndankea Dios le'a xa ndi ndankea
be ta ndap xa wa. 6 Lá ula'a bega
uki'il stubga men bega gun bega
be ta ugap wa, le'a Dios utsaksi
bexa na lá nxobgek ndo' xa. 7 Lá
uchealtsa'a bega bexa li nak wa.

8 Le'a polta le'a bega ngok bexa
ndesea cuent sa ukaw. Ná nat
le'a bega ndi ndesea ndo' xe'a ten
Dios, ta na nak bega xin Dios.
Ta we'e gok bega lak nak dub xa
nkesea ndo' xe'a. 9 Le'a tal ton
nkesea ndo' xe'a ten Dios, le'a xa
wa nkwea' ladna be men, no utsin
nak xa, no gealngea ndadi'izh xa.
10 Bin bega juers gun bega be ta
isak ladna Dios. 11 No lá gun
bega be ta na'an xti'in lak ndun
bexa nde sa ukaw. Ndi gud bega
ndo' bexa le'a ta ndun bexa wa
na'anpa le'a nak, 12 le'a be ta
xga'ach ndun bexa wa dub ta
udalad gudi'izh beuna. 13 Ná le'a
sa ncho xe'a le'a itea be ta ugap
ndun bexa wa cha nluu, le'a ndo'
xe'a ten Dios nluu iteanak be ta'a.
14 Ta we'e lnde'e ndab be men:

Utsin binbe'e, lu nak cuent dub xa
naxyats.
No lá gakta lu cuent dub xa ngut,
le'a Cristo usa'a xe'a ten na
ndo' lu.

15 Ta we'e uzhebpa bla'ach bega
xte'e gak bega. Lá gak bega lak
dub xa lá nsakyo'ón di'izh, ndi
gok bega dub xa utsin ndanbe'e.
16 Itea gor sbe'en ta wen gun bega,
le'a tiemp ndee uzhebpa ugap nak
be men. 17 No lá gak bega dub
xa lá nsakyo'ón, ndi bkwa'an bega
xte'e nlad Dios gun bega. 18 No lá
gun bega gealgu, le'a ta wa go'o
bega ndo' sian ta lá nsabndo'. Ndi
bla'a bega le'a Espíritu ten Dios
go'o bega ndo' ta wen. 19 Le'a
gor na nyakjunt bega no be ltsa'a
bega, idub ncho ladna bega bilto'o
bega be salmo no be himno no be
cant ndo' Dios. 20 No bsa'a bega
xno ndo' Tad Dios guni'i xta'an
nsatid bega, ta na nak beuna
xmen Jesucristo Xwan beuna.

Xte'e nsabndo' gak be xagots ndo' xabgi'i ten na

21 Lak ndap bega mod ndo' Dios,
liga gop bega mod ndo' be ltsa'a
bega. 22 Le'a bego be xagots
nsabndo' uxobgek ndo' xabgi'i
ten bega, lak nxobgek bega ndo'
Cristo. 23 Le'a be xabgi'i nak
xa nibe'e ndo' xagots ten na lak
nibe'e Cristo ndo' be xmen na,
no ngo'o Cristo bexa ndo' be ke
ten bexa. 24 Ta we'e lak nxobgek
be xmen Cristo ndo' xa, no liga
nsabndo' uxobgek be xagots ndo'
xabgi'i ten xa.

Xte'e nsabndo' gak be xabgi'i ndo' xagots ten na

25 Le'a bego be xabgi'i, nsabndo'
ikwea' ladna bega xagots ten bega,
lak uzhe'eb nkwea' ladna Cristo
beuna nak xmen xa, gast msa'a
xa le'aka le'a xa ngut xa sakndo'
beuna. 26 Li mbin Cristo ndontsa
utsambi'i xa lado'o beuna nsea
di'izh ten xa, lak nsat men dub
ta'a no nits. 27 We'e gal gor
kwe beuna ndo' Cristo, le'a beuna
uzhebpa chul no umbi'i nak ndo'
Dios, ni lá ndap beuna ni dub ke
no ni dub ta'a lá utsin nak, cuent
dub lad umbi'i ndon lan nak, no
ni dub mek na'an las-a.

28 No liga le'a bego xabgi'i,
lak nkwea' ladna bega le'aka le'a

bega, no liga bkwea' ladna bega
xagots ten bega. Le'a tal ton ik-
wea' ladna xagots ten na wa, le'a
xa wa noga ikwea' ladna le'aka
le'a xa. 29 Le'a na'an ton nxeeno
ladna le'aka le'a na. Le'a xa
ndi wen nla'ach le'aka le'a xa no
nkeno xa le'aka xa, lak nla'ach
Cristo be xmen xa, 30 geal le'a
itea beuna dubtsa nak nsea Cristo,
cuent nak be'al las xa no tit ten
xa. 31 Lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: “Ta we'e ula'a xabgi'i xus
na nsea xna'a xa, cha ika'a xa
xagots ten xa. Le'a cuent ten
Dios le'a itop xa wa yak dubtsa
men.” 32 Le'a ta nkeani'i wa bid
nyakbe'ena beuna, parea le'a na'
ndáp ta ndee cuent ten Cristo nsea
iteanak beuna nak xmen xa. 33 Ná
le'a ta wa no gab le'a be xabgi'i
nsabndo' ikwea' ladna xagots ten
na lakkata le'aka xa, no be xagots
nsabndo' gap mod ndo' xabgi'i ten
na.

6

Xte'e uxobgek be me'ed no xte'e gun xus be me'ed

1 Nat le'a bego be me'ed no bexa
ben, bxobgek bega ndo' xus bega
nsea ndo' xna'a bega ta na nak
bega xmen Cristo. 2 Le'a lat itea
be ta'a unibe'e Dios, le'a ta ndee
ta ned ndab Dios wen gunno xa
bexa na li gun wa, ndab-a wankea
bega xus bega nsea xna'a bega,
3 ndontsa wen yoo bega no sian
li'in iban bega ndo' gizhliyo ndee.
4 Le'a bego ndap xin na, lá gun
bega ta gakloo bexa ndo' bega.
Ndi utsin binga'al bega bexa, no
bluu bega bexa, no btenxe'a bega
bexa lak nlad Cristo Xwan beuna
gak bexa.

Bexa ndun ti'in ten stubga men

5 Le'a bego na ndun ti'in ten
stubga men, bxobgek bega ndo'
xwan ti'in wa, lak nxobgek bega
ndo' Cristo. No gop bega mod
ndo' bexa idub ncho ladna bega.
6 Utsin bin bega ti'in ten xa idub
tiemp, na'anpa nabtsa gor nso'wi'i
xa lak ndun bexa nlad wen ya'an
xa ndo' be mentsa. Ndi bin bega
ti'in ndo' xa idub juers ten bega
lak nlad Dios, cuent dub gor ndun
bega ti'in ndo' Cristo. 7 Bin bega
ti'in ndo' bexa wa idub ncho ladna
bega, cuent ndo' Cristo na'anpa
ndo' men wa-yá. 8 Le'a bega uni'í
le'a Cristo kix ta wen ndun itea be
men, guni'i tal xa ndun ti'in ten
stubga men natal na'an.
9 Le'a bego na ndap xa ndun
ti'in ten bega, no liga utsin gok
bega ndo' bexa wa. Lá gun bega
ta izheb bexa ndo' bega, geal le'a
bega uni'íka le'a dubtsa xa nibe'e
ndo' bego no ndo' bexa wa, le'a ta
wa Cristo xa nsob gibe'a. Le'a xa
wa na'anpa nti be men.

Be ta nsa'a Dios utsakndo' be xmen na

10 Bego nak beuna xmen Cristo,
nat bkwa'an bega ta gun juert gak
lado'o bega, ta usa'a Dios ika'a be-
una nak xmen xa. 11 Binti'in bega
itea be ta nsa'a Dios utsakndo'
bega, ndontsa ga'al kwe bega ndo'
be ta nlad maxu'u ukwi'inno bega.
12 Le'a beuna na'anpa ndeyono be
men, le'a beuna ndi ndeyono be
mbi bxin nibe'e. Le'a ta wa be mbi
bxin nibe'e ndo' gizhliyo ukaw
ndee, no be mbi bxin ndesea ndo'
mbi. 13 Ta we'e binti'in bega itea
be ta nsa'a Dios utsakndo' bega,
ndontsa gun bega gan zha na ilen
be ta ugap. We'e gor utidla itea be
ta ugap wa, le'a bega dubtsa nso'.
14 ¡Ta we'e dubtsa ute bega!
Sbe'en gealngea bidi'izh bega, le'a
ta wa cuent dub sinch ndanti'in
dub soldad. No sbe'en utsin bin
bega, le'a ta wa cuent dub ble'a
gi'ib ntsaw dub soldad lado'o na.
15 No bidi'izh bega di'izh wen ten
Cristo ta ndun wen ya'an be men
ndo' Dios, le'a ta wa cuent nke'a
dub soldad ndab na. 16 No mas
bge' ladna bega Cristo, ndontsa
lá ukedino maxu'u bega, lak dub
ble'a gi'ib nsén dub soldad ntsaw

ndo' be flech nsob beal'. 17 No
btse'a ladna bega le'a Dios msa'a
dub gealnaban kub ika'a beuna,
le'a ta wa cuent dub xo gi'ib ncho
gek soldad. No binti'in bega di'izh
ten Dios, ta na msa'a Espíritu ten
Dios, le'a ta wa cuent spad ten
soldad.
18 Bidi'izhno tse'e bega Dios. No
unab bega ndo' Dios lak nluu
Espíritu ten Dios bega. No list
ute bega, no ni lá gach ladna
bega, no unab bega gakno Dios
itea bexa nak xmen Cristo. 19 No
unab bega ndo' Dios usa'a Dios
be di'izh gudi'izh na', ndontsa
na'anpa izheb na' gudi'izh na' be
ta uga'ach ten Dios, le'a ta wa
di'izh wen ten Cristo. 20 Le'a Dios
mtu'ub na' gudi'izh na' ta wa,
no ke we'e nkea na' litgi'ib ndee.
Unab bega ndo' Dios gakno xa na'
gudi'izh na' di'izh ten Dios lak
nsabndo' gudi'izh na'-yá, na'anpa
izheb na' ndo' be men.

Be ta lult mke'a Pabl

21 Le'a Tíquico amig ten na',
xa no nak xmen Cristo no utsin
ndun xa ti'in ten Dios, le'a xa wa
gab ndo' bega xte'e ncho'o na' no
xta'an ndun na'. 22 Le'a na' ntu'ub
xa ndo' bega, gudi'izh xa ná xte'e
ncho besa no utenxe'a xa bega
ndontsa na'anpa yu' ladna bega.
23 Nat na'ab na' ndo' Tad Dios
no ndo' Jesucristo Xwan beuna,
gun bexa wen yoo ladna bega
nak xmen Cristo. No usa'a xa
juers mas ikwea' ladna bega be
ltsa'a bega, no mas ige' ladna bega
Cristo. 24 No mas uzhe'eb utsin
gunno Dios itea bexa na lá nla'a ta
na ndankea bexa Jesucristo Xwan
beuna. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Filipos

Le'a Pabl nkea litgi'ib zha na mke'a xa git ndee ndo' be xmen Cristo ndencho gezh Filipos. Le'a be men nla'ach tso'o bexa wa ta na nak bexa xmen Cristo. Ta we'e le'a Pabl mke'a git ndee ndontsa lá gach ladna bexa. Mtenxe'a xa bexa Filipos wa yá lá yu'ta ladna bexa, ndi iten ladna bexa, no gudi'izhno bexa Dios nsea itenno ladna bexa ta nsa'a Dios guni'i xta'an yasea bexa. No msa'a Pabl xno ndo' bexa ta na mtu'ub bexa be ta nki'in Pabl. Mke'a xa git ndee pa msaga'al li'in no gast msagalnti'i li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl nidi'izh ndo' bexa nak xmen Cristo gezh Filipos

1 Le'a na' ndee Pabl no ltsa'a
na' Timoteo besa ndun ti'in ndo'
Jesucristo, nke'a besa git ndee
ndo' bego na nchansu be xmen
Cristo no ndo' bego ndakno be
xmen Cristo no ndo' iteata bego
nak xmen Cristo Jesús ndencho
gezh Filipos ba'. 2 Na'ab na' ndo'
Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan
beuna utsin gak bexa ndo' bega,
no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl unab ndo' Dios gakno bexa Filipos

3 Itea gor na ntse'a lad na' bega,
nsa na' xno ndo' Dios ten beuna
por bega. 4 No gor na ndadi'izhno
na' Dios, le'a na' nten ladna na'ab
na' gakno Dios itea bega, 5 geal le'a
bega no ndakno mas ngen di'izh
wen ten Cristo, gast wizh ned
mbingea ladna bega-yá no gast
nat. 6 No uníka na' le'a Dios, xa
na usaxan ndun ta wen len lado'o
bega, le'a xa wa mas ndunta ta wa
gast wizh ilen Jesucristo.
7 Wenka li ndunbe'e na' cuent
ten bega, geal le'a na' nkwea'
ladna bega. Le'a zha na nkea na'
litgi'ib no zha na ndadi'izh na'
di'izh wen ten Cristo ndo' be men,
le'a bega dubtsa nak no na'. 8 Le'a
Dios uni'í le'a na' uzhe'eb nkwea'
ladna iteanak bega, lak nkwea'
ladna Jesucristo beuna.
9 Na'ab na' ndo' Dios le'a Dios
gun mas ikwea' ladna bega be
ltsa'a bega, no mas igondo' bega
Dios, no mas yakbe'ena bega lak
nak Dios. 10 We'e ini'í bega xte'e
uti bega be ta nlad Dios gun bega,
no umbi'i gak lado'o bega ndo'
Dios, no ni dub ke lá gap bega zha
ilen Cristo. 11 No le'a Jesucristo
gun wen gak bega, ndontsa utsin
gudi'izh be men cuent ten Dios,
gab bexa le'a Dios uzhe'eb dub
Dios wen.

Nlad Pabl gun Pabl laktsa nlad Cristo

12 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a na' nlad ini'í bega le'a be
gealkwea' nti'id na', le'a ta wa
ndun mas ngen di'izh wen ten
Cristo, 13 gast itea bexa nla'ach
sa ncho xa nibe'e wa no be men
xa'aga uni'íka le'a na' nkea litgi'ib
ndee ke na ndun na' ti'in ten
Cristo. 14 No ta na nkea na' litgi'ib
le'a kwa'adpa be xmen Cristo
ndencho sa ndee na'anpa nzheb
ga'al ndadi'izh bexa gealngea ten
Cristo ndo' be men.
15 Ta ugeaka le'a ncho bexa
zhin nak, nlad bexa isankea be
men tso'o bexa, ta we'e ndadi'izh
bexa di'izh ten Cristo. Parea
no ncho bexa idub nchoka ladna
ndadi'izh-a. 16 Le'a bexa na nlad
mas isankea be men tso'o bexa
wa, nladtsa bexa mas kwea' yo'o
lad na' ke ten ta li ndun bexa.
Na'anpa ta ugea nlad bexa gungea
ladna be men Cristo. 17 Ná le'a
ncho bexa nkwea' ladna na', ta
we'e ndadi'izh bexa di'izh ten
Cristo. Le'a bexa wa uni'í le'a
Dios mso' na' gudi'izh na' di'izh
wen ten Cristo. 18 Guni'i xte'e
ndadi'izh be men di'izh ten Cristo,
tal idub ncho ladna bexa natal

na'an, le'a di'izh wa igenka. Ta
we'e nten lad na' no mas iten lad
na'.
19 Le'a na' uní le'a na' ito'o
ndo' be gealkwea' ndee, geal le'a
bega li nab ndo' Dios no nda-
kno Espíritu ten Jesucristo na'.
20 No uníka na' le'a na' na'anpa
idono lad na' ta ndun na', ta
we'e na'anpa nzheb na' gun na'
lak nlad Dios, ndontsa guni'i tal
nban na' natal gat na' le'a ta ndun
na' uluu le'a Jesucristo xa uzhe'eb
juert nak. 21 Le'a zha nban na'
le'a na' ndun laktsa nlad Cristo.
Ná tal na' gat le'a na' mas wen
yoo ladna. 22 Parea ndalen ncho'o
na' ndo' gizhliyo ndee, le'a na'
mas gun ti'in ten Cristo. Ta we'e
le'a na' lá iní xta'an mas nlad na'.
23 Uzhebpa ngan lad na' ndo' itop
ta ndee: ncho zha nlad na' gat na'
cha yo'o na' wats Cristo, le'a ta wa
mas uzhebpa wen cuent ten na'.
24 Ná le'a cuent ten bego mas wen
ncho'ota na' ndo' gizhliyo ndee.
25 Le'a na' uní le'a ta wa lika nak,
ta we'e uní na' le'a na' bi yo'ono
bega, ndontsa gakno na' bega mas
iten ladna bega no mas ige' ladna
bega Cristo, 26 no mas usa'a bega
xno ndo' Cristo Jesús, zha na gal
ina' na' bega stub biaj.

Nsabndo' ige' ladna beuna Cristo

27 Guni'i xta'an itid na', le'a bega
nsabndo' gun lak ndab di'izh wen
ten Cristo. We'e cha tal le'a na'
gal ina' bega natal na'anpa gal na',
le'a na' iníka le'a bega dubtsa nak,
ndun bega juers go'ón be men
di'izh ten Cristo. 28 No na'anpa
izheb bega ndo' be men ndakloo
ndo' bega ta na nak bega xmen
Cristo. Le'a ta ndun bega wa uluu
ndo' bexa le'a bexa gak perdid, ná
le'a bega gap gealnaban, lak nlad
Dios gak-a. 29 Le'a lak nla'a Dios
nge' ladna bega Cristo, no liga
nla'a xa ntid bega ndo' be gealk-
wea' ta na nak bega xmen Cristo.
30 Le'a bega ncha'tid gealkwea'
wa lak uni'í bega uti'id na'-yá
polta, no lak ndo'ón bega ndalti'id
na'-yá nat.

2

Gak beuna lak nak Cristo

1 Le'a bego uni'íka le'a Cristo
ndun juert nak lado'o beuna, no
nkwea' ladna xa beuna ta nlu'uzh
xa beuna, no dubtsa Espíritu ten
Dios ncho len lado'o beuna, no
nlats ladna Cristo beuna. 2 Ta
we'e bin bega be ta gáp na' ndee,
ndontsa mas iten lad na': lá kuy-
ono bega be ltsa'a bega, no bkwea'
ladna bega bexa, no dubtsa gok
bega, no dubtsa binbe'e bega.
3 Na'anpa izhinna bega, no ni lá
ukwa'an bega ta gab men le'a
bega dub xa nsak. Ndi xetsa
gok bega ndo' be ltsa'a bega, no
binno bega bexa cuent dub xa
mas nsak. 4 Lá ukwa'an bega be
ta nladtsa bega, ndi no bkwa'an
bega xte'e gakno bega be ltsa'a
bega. 5 Lnde'e binbe'e bega lak
ndanbe'e Cristo Jesús:

6 Le'a Cristo le'a nak Dios,
parea le'a xa ndi mla'a ta
juert nak xa, lak juert nak
Dios.
7 Mla'a xa itea ta ndap xa cha ngok
xa dub men
cuent dub xa ndun ti'in ndo'
stubga xa.
8 Le'a zha na ngok xa men, le'a xa
na'anpa ngunta xa nsak,
ndi mxobgek xa ndo' Dios gast
ngut xa, mbit be men xa
ndo' cruz.
9 We'e le'a Dios msa'a sa nsob
Cristo sa ndon le'a nsak.
No mbinno Dios xa wa xa nibe'e
ndo' iteanak be men,
10 ndontsa le'a iteanak be men
isaxib ndo' Jesús,
bexa ncho gibe'a,
no bexa ncho ndo' gizhliyo ndee,
no bexa ncho len gizhliyo.
11 Le'a itea be men igondo'

le'a Jesucristo nakka xa nibe'e
ndo' itea be ta'a.
Gab bexa le'a Tad Dios uzhebpa
dub Dios si'il.

Be xmen Cristo nak cuent xe'a ndo' gizhliyo

12 Bega nak amig ten na', lak mxobgek bega ndo' na' zha na bi ncho'o na' lat bega, no nxobgek bega nat na'antapa ncho'o na' sa ba', no liga bin bega ta wen, ta uluu le'a Dios ulo'ola bega ndo' be ke ten bega, no uzhebpa gop bega mod ndo' Dios. 13 Le'a juers ten Dios le'a bega nlad gun bega lak nsak ladna xa, no liga ndakno xa bega gun bega ta wa.

14 Ndo' itea be ta ndun bega, na'anpa inisi bega be ltsa'a bega, no na'anpa kuyoto'o bega, 15 ndontsa na'an ton gab le'a bega ndap ke. Le'a bega ncho ndo' gizhliyo ndee lat be men ugap, ná le'a bega nak xin Dios wa nsabndo' umbi'i gak ndo' Dios no gak bega cuent dub xe'a ndo' gizhliyo ndee. 16 Ga'altsa ute bega no di'izh ten Cristo ta nsa'a gealnaban, ndontsa gal zha ilen Cristo le'a na' iten ladna, le'a ti'in mbin na' lat bega wa ngokti'inka. 17 Le'a ta na nge' ladna bega Dios no ndun bega ti'in ten Dios nak cuent dub xnab nsa'a bega ndo' Dios. Tal le'a na' gat le'a na' no gak cuent dub xnab usa na' ndo' Dios, parea le'a na' nten ladna lak nten ladna bega nat. 18 No liga le'a bego nsabndo' iten ladna lak nten lad na'.

Pabl utu'ub Timoteo no Epafrodito

19 Tal le'a Jesús Xwan beuna ula'a, le'a na' sken utu'ub Timoteo ndo' bega, ndontsa mas iten lad na' gor ilen xa gab xa xte'e nde bega. 20 Le'a nabtsa Timoteo ndanbe'e lakkata na', le'a xa idub ncho ladna nyu'no ladna bega. 21 Le'a iteata be men nkwa'an xte'e wen yoo le'aka le'a xa, na'anpa nkwa'an bexa ta nsak ladna Cristo Jesús. 22 Ná le'a bega yá uni'íka xte'e wen ndun Timoteo le'a xa nak cuent dub xi'ín na', dubtsa ndadi'izh besa di'izh wen ten Cristo. 23 Ta we'e nlad na' utu'ub na' xa ndo' bega, zha na inítsa na' ná xte'e iti'id na' ndo' be ta ndee. 24 No ndangea lad na' le'a Dios ula'a le'a na' sken gal ina' bega.

25 No nsak na' nsabndo' utu'ub na' no Epafrodito ndo' bega, le'aka xa mtu'ub bego gakno na' wa. Le'a xa wa no nak beuna xmen Cristo no ndunno xa na' ti'in ten Cristo, lak ndun dub soldad ti'in ndo' xa nibe'e xa. 26 Le'a xa wa uzhebpa nlad ya'ina' iteanak bega, no uzhe'eb nyu' ladna xa geal le'a bega mbi'ín le'a xa kwea' usak. 27 Ta ugeaka le'a xa kwea' usak gast yamer ngat xa, ná le'a Dios ngokno xa lá ula'a Dios ngat xa. No li ngokno Dios na' ndontsa na'anpa mas uban yolad na' tal le'a xa ngat. 28 Ta we'e le'a na' sken utu'ub xa ndo' bega, ndontsa zha ini'ígal bega xa le'a bega iten ladna no na'antapa yu'no lad na' bega. 29 Le'a gor ilansea' xa, bten ladna bega no utsin binno bega xa, le'a xa no nak beuna xmen Dios. Le'a bega nsabndo' gap mod ndo' bexa na ndun lak ndun xa wa. 30 Le'a xa uzhe'eb ndun ti'in ten Cristo gast yamer ngat xa. Msa'a xa xa guni'i mas gat xa, ndontsa gakno xa na' itea be ta lá yoo gan gakno bega na' wa.

3

Cristotsa nsabndo' ige' ladna beuna

1 Nat le'a bega nak beuna xmen Cristo wa, bten ladna bega ta na nak bega xmen xa. Le'a na' na'anpa ne'e ladna nke'a be ta ndee wa stub biaj, le'a-yá dub ta gakno bega. 2 Gop bega cuent

ndo' bexa ndeseayun be ta ugap.
Le'a bexa ndab le'a be xabgi'i
nsabndo' yoo be'e ndontsa uluu
le'a bexa xmen Dios. 3 Ná le'a
ta nluu le'a beuna xmen Dios,
le'a ta wa ta na ndankea beuna
Dios lak ndakno Espíritu ten Dios
beuna, no nten ladna beuna nak
beuna xmen Cristo Jesús, na'anpa
nge' ladna beuna ta ndun beuna
ndontsa wen ya'an beuna ndo'
Dios. 4 Parea ncho be ta ndun na'
ndee syo'oka gan ige' lad na'. Tal
ncho ton nge' ladna be ta ndun
xa, le'a na' mas syo'o gan li gun.
5 Ulo bexa be'e na' zha na ncho'o
na' xo'on wizh. No le'a na' xa
ras Israel. Le'a usan gox polta ten
na' Benjamín. Le'a na' xa hebreo,
xin bexa hebreo. No ngok na'
xa fariseo, bexa na mas ndankea
be ley ten bexa judio. 6 Uzhe'eb
ngwankea na' ley ten besa xa
judio, gast uzhe'eb mtsaksi na' be
xmen Jesús. No na'an ton gab le'a
na' lá uxobgek ndo' ley ten besa
xa judio wa.

7 Parea le'a be ta na lita
mbinbe'e na' uzhebpa ta nsak wa,
nat uní na' le'a be ta wa sbe'en ta
na'an xti'in nat le'a na' ndangea
ladna Cristo. 8 Le'a itea be ta
wa, nat uní na' le'a be ta wa ta
na'anpa nsak. Le'a ta mas nsak
wa, le'a ta wa ta nchando' na'
Cristo Jesús, xa nibe'e na'. Nat
mla na' itea be ta cuent nak gix
ngabi beuna wa, ndontsa igondo'
na' Cristo, 9 no yo'ono na' xa. Yá
na'antapa ndanbe'e na' le'a na'
wen ya'an ndo' Dios ke ten ta
ngwankea na' ley wa. Ndi uní
na' le'a na' wen ya'an ndo' Dios
ta na nge' lad na' Cristo, lak tal
ton ige' ladna Cristo wen ya'an xa
ndo' Dios. 10 Le'a na' nlad igondo'
Cristo no gap na' juers ten Dios
ta na mxiste Cristo ndo' gealgut,
no uxik na' ndo' be gealkwea' lak
mxik xa ndo' gealkwea', no gast
gat na' lak ngut xa. 11 No ndangea
lad na' le'a Dios ixiste na' ndo'
gealgut.

Beuna biseata gal uso' ta nlad Dios

12 Na'anpa gáp na' le'a na'
ndapla itea be ta wa, le'a na'
na'anpa nakla lakkata nlad Dios.
Ná le'a na' ndun juers gast li gak
na' geal le'a Cristo Jesús mti na'
ndontsa li gun na'. 13 Bego nak
beuna xmen Cristo, na'anpa gáp
na' le'a na' ndee ngol uso'la-yá.
Parea mla na' be ta mbin na' polta
wa, cha ndi ndun na' juers gal
uso' na' ta ncho mas ndo' ndee,
14 ndontsa gak na' lakta nlad Dios
gak na' wa. We'e le'a na' cha gun
gan ta usa'a Dios wa, ta na gal
uso' be men mti Dios, bexa nak
xmen Cristo Jesús wa. 15 Le'a itea
beuna na nge'ka ladna Dios, lba'a
nsabndo' gunbe'e beuna. Tal ncho
dub bega ndanbe'e ndi stubga
mod, le'a Dios sluuka ta wa ndo'
bega. 16 Parea le'a iteanak beuna
nsabndo' gun ta uni'íla beuna le'a
Dios nlad gun beuna.

Beuna nak men gibe'a

17 Bega nak beuna xmen Cristo,
bin bega lakka ndun na', no bwi'i
bega le'a ncho bexa yá likaga
ndun lak ndun besa. 18 Le'a na'
sianla biaj ndáp ta ndee, nat gast
ndon na' gáp na'-yá stub biaj, le'a
kwa'ad be men ndi nxee ladna
ta ngut Cristo ndo' cruz. 19 Le'a
bexa li ndun wa gak perdid, le'a
bexa wa ndanno be ta ndal ladna
xa cuent dub dios ten xa. Le'a
bexa wa nsabndo' idono ladna ta
ndun bexa wa, ná le'a bexa ndi
nzhinnona ta wa. Ndanbe'e bexa
sbe'en be ta gizhliyo ndee. 20 Ná
le'a beuna nak men gibe'a, sa ilen
Jesucristo Xwan beuna, xa nsa'a
dub gealnaban kub ndo' beuna.
21 Le'a xa wa ndap juers nibe'e xa
ndo' iteanak be ta ncho. Le'a juers
we'e uche'a xa cuerp ule'a nak
ten beuna, yak-a lak nak cuerp
uzhe'eb wen ten Jesús.

4

Dios ndun nten ladna beuna

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
ga'altsa kwe bega ndo' Dios Xa
Nibe'e, bego nak amig ten na'.
Le'a na' nkwea' ladna bega no
uzhebpa nlad na' gal ina' na' bega.
No ntenno lad na' bega, le'a ta na
nge' ladna bega Dios wa nluu le'a
na' wen mbin ndo' Dios.
2 Le'a na' na'ab ndo' Evodia no
ndo' Síntique dubtsa gak bexa lak
nsabndo' gak beuna nak xmen
Cristo. 3 No na'ab na' ndo' lu
xa wen ndunno na' ti'in, gakno
lu itop be xagots wa, le'a bexa
wa ngokno na' mbidi'izhbe di'izh
wen ten Cristo, no Clemente nsea
stapla bexa mbinno na' ti'in. Le'a
bexa wa nak puntla ndo' libr ncho
gibe'a sa nkea lea' bexa ndap
gealnaban ndo' Dios.
4 Sbe'en bten ladna bega le'a
bega xmen Cristo Jesús. Stub biaj
ndáp na'-yá: ¡Bten ladna bega!
5 Utsin gok bega ndo' be men,
ndontsa ini'í be men xte'e nak
bega. Le'a Cristo yamer ilengal.
6 Na'anpa yu' ladna bega ni dub
ta'a yasea bega. Ndi bidi'izhno
bega Dios no unab bega ndo' Dios
ta nki'in bega, no bsa'a bega xno
ndo' xa. 7 Le'a Dios gun wen yoo
ladna bega, dub ta mas si'il ndo'
lak nyakbe'ena beuna. We'e le'a
bega na'anpa izheb, no ni lá yu'
ladna bega, ta na nak bega xmen
Cristo Jesús.

Gunbe'e beuna be ta wen

8 Bego nak beuna xmen Cristo,
lulttsa stub ta'a gáp na' ndo' bega:
Binbe'e bega itea ta ugea, no itea
be ta'a le'a nak, no itea ta ga'al
nak, no itea ta umbi'i nak ndo'
Dios, no itea ta nsak ladna Dios,
no itea ta ncho'ob di'izh wen nak.
Binbe'e bega be ta mas utsin nak
wa, ta na mas ndab be men wen
nak. 9 No binta bega be ta mluu
na' no be ta mbidi'izh na', be ta
mbi'ín bega, no be ta uni'í bega
ndun na'. We'e le'a Dios xa na
ndun wen nyo'o ladna beuna iso'
wats bega.

Ngokno bexa Pabl nsea ta nki'in Pabl

10 Le'a na' uzhebpa nten ladna
no nsa na' xno ndo' Cristo, geal
le'a bega ndaknogal na' nat. Le'a
na' uní le'a bega nlad ngakno na'
zha wa, ná le'a bega lá yo'o gan
ngun ta wa. 11 Na'anpa li ngáp
na' geal le'a na' nki'inka be ta'a,
le'a na' ngók ntenno lad na' guni'i
xta'an ndap na'. 12 Ncho zha na'an
xta'an ndap na' no ncho zha sian
ta'a ndap na'. Na' ngók nten lad
na' guni'itsa xte'e ncho'o na', tal
mzhea na' natal ndanna na', no tal
gap na' sian ta'a natal ni dub ta'a
lá gap na'. 13 Le'a na' gun gan ndo'
guni'i xta'an iti'id na', le'a Cristo
le'a nsa'a juers ndo' na'.
14 Ná le'a bega wen mbin ngo-
kno bega na' zha na uti'id na' ndo'
be gealkwea' wa. 15 Le'a bego
xa gezh Filipos ba' uni'íka le'a
zha ned mbidi'izh na' di'izh wen
ten Cristo ndo' bega, cha mka'an
na' región Macedonia ba', ni stub
xkwa'a be xmen Cristo lá ngakno
na'. Ndon nabtsa bego ba' ngokno
na', msa'a bega be ta nki'in na'.
16 No zha na ncho'ota na' gezh
Tesalónica, le'a bega mtu'ub ta
nki'in na' plata biaj. 17 Na'anpa
gáp na' mas usa'a bega ta'a ndo'
na', ndi nlad na' le'a Dios kix
ta ngokno bega na' wa. 18 Le'a
Epafrodito wa myun cuent itea
be ta mtu'ub bega wa. Le'a ta
wa mas sian ngok ndo' lak nki'in
na'-yá. Le'a ta na li mtu'ub bega
wa nak cuent dub xnab msa'a
bega ndo' Dios, dub ta uxe'e msak
ladna Dios. 19 Le'a Dios ten beuna
sa'aka iteanak be ta'a nki'in bega,
lakta ndap xa sian be ta wen nsa'a
xa ndo' be xmen Cristo Jesús.
20 ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios
Xus beuna ndon le'a juert nak!
Lika nak-a.

Be ta lult unidi'izh Pabl

21 Unidi'izh bega sakndo' na' ndo' itea be xmen Cristo Jesús ndencho sa ba'. Le'a bexa nak xmen Cristo nchono na' no nidi'izh ndo' bega. 22 Le'a bexa ndun ti'in ndo' César xa nibe'e Roma no iteata bexa nak xmen Cristo gezh ndee no nidi'izh ndo' bega.

23 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa iteanak bega. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Colosas

Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' bexa gezh Colosas zha na nkeanyaw xa nit len gezh Roma. Le'a ncho be xmen Cristo gezh Colosas usaxan ndankea be angel, no ncho bexa ndab le'a ncho sian be ley nsabndo' yankea be men. Ná le'a Pabl nlad yakbe'ena bexa xte'e si'il nak Cristo no xte'e uzhe'eb wen nak gealnaban kub nsa'a Cristo. Le'a be ta ndee pla be ta mas nsak mke'a Pabl: le'a Cristo le'a nibe'e ndo' itea be xmen xa; no ncho Cristo len lado'o iteanak bexa nge' ladna xa, guni'i ton bexa; no le'a cuent ten Dios le'a iteanak bexa na nak xmen Cristo ni dub ke lá ndap. Le'a Pabl mtenxe'a bexa wa utsin gak bexa, ta uluu le'a bexa dubtsa nak no Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' bexa gezh Colosas

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a na' no Timoteo xa no nak xmen Cristo, 2 nke'a besa git ndee ndo' bego nak xmen Dios ndencho gezh Colosas ba', bego na no ndangea ladna Cristo. Nab besa ndo' Tad Dios nsea ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

3 Le'a itea gor nab besa ndo' Dios gakno bega, le'a besa no nsa'a xno ndo' Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, 4 ta na mbi'ín besa xte'e nge' ladna bega Cristo Jesús nsea xte'e nkwea' ladna bega itea bexa nak xmen Dios. 5 Li nak bega geal le'a bega ndenkea' ika'a ta usa'a Dios ta ndap xa gibe'a, ta na li mbi'ín bega ndab di'izh gealngea ten Cristo. 6 Le'a di'izh wa ulanseala ndo' bega lak mte'achso-yá idub ndo' gizhliyo. No kwa'ad bexa nsayungea ladna-yá no mas ndun bexa ta nsak ladna Dios. No liga bega mas nsayák ndo' lak zha ned mbi'ín bega ná xte'e nkwea' ladna Dios bega, no mgondo' bega le'a ta wa gealngea. 7 Le'a di'izh wa ta mluu Epafras ndo' bega. Le'a xa wa dub amig ten besa xa ndunno besa ti'in, no wen ndun xa ti'in ten Cristo lat bega. 8 No mbidi'izh xa ndo' besa xte'e nsa'a Espíritu ten Dios ta nkwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Pabl unab ndo' Dios gakno bexa Colosas

9 Ta we'e gast wizh mbi'ín besa ta wa no gast nat, nab tse'e besa ndo' Dios gakno bega. No nab besa ndo' Dios le'a Espíritu ten Dios uxa'al gek bega, ndontsa mas igondo' bega xta'an nlad Dios gun bega no mas yakbe'ena bega-yá. 10 We'e gak bega lak nsabndo' gak dub xmen Cristo, gun bega be ta nsak ladna xa, no utsin gak bega ndo' be men, no mas yakbe'ena bega ná xte'e nak Dios. 11 No nab besa ndo' Dios le'a juers si'il ten Dios gun juert gak lado'o bega, ndontsa uxik bega ndo' itea be ta'a, ni lá izhanna bega no ni lá gach ladna bega. 12 Ndi iten ladna bega usa'a bega xno ndo' Dios Xus beuna, xa na mche'a lado'o beuna ndontsa syo'o gan ika'a beuna ta wen usa'a xa ndo' be xmen xa, bexa nde ndo' xe'a ten xa. 13 Le'a Dios ulo'o beuna ndo' sa ukaw, cha mbi'i xa beuna sa nibe'e Xin xa, xa ndon le'a nkwea' ladna xa. 14 Le'a xa wa utix be ke ten beuna no ten ten xa, cha mtsu'u xa be ke ten beuna.

Cristo ndon ned ncho ndo' iteanak be ta'a

15 Le'a Cristo dubtsa nak no Dios,
xa na lá yoo gan ini'í beuna.
Le'a zha na mtexan Dios iteanak
be ta'a,

le'a Xin Dios yá nchoka, no
le'a xa nibe'e itea be ta'a.
16 Le'a xa wa le'a mtexan iteanak be ta'a,
be ta ncho gibe'a no be ta
ncho ndo' gizhliyo,
be ta na' beuna no be ta lá yoo gan
ina' beuna,
be angel no iteata be espíritu
nibe'e.
Le'a itea be ta ncho wa le'a Xin
Dios le'a mtexan-a,
cha le'a xa nibe'e ta wa.
17 Le'a xa wa ndon ned ncho ndo'
iteanak be ta'a,
no juers ten xa itea be ta'a
ndakti'in.
18 No nibe'e xa ndo' iteanak beuna
nak xmen xa,
lak nibe'e gek dub men idub
las xa.
Le'a xa ndon le'a ned ncho ndo'
itea be ta'a,
no ndon ned xa mban ndo'
gealgut.
Ta we'e le'a xa le'a nak xa nibe'e
itea be ta'a.
19 Ta we'e le'a Dios msak ladna
le'a Xin Dios nak idub lak nak
Dios.
20 No mbinbe'e Dios le'a juers
ten Xin xa le'a itea be ta'a
yakcha'aw,
be ta ncho ndo' gizhliyo no be
ta ncho gibe'a.
Le'a Xin Dios wa ngut ndo' cruz
mtsi'i xa ten ten xa,
ndontsa wen ya'an be men
ndo' Dios.

21 Le'a polta le'a bega lá nchando' Dios, no lá ndun bega ta nsak ladna Dios, le'a ta ndanbe'e bega no ta ndun bega ta ugap nak. Parea nat le'a Dios mbin wen mya'an bega ndo' xa, 22 juers ten ta mbin Cristo. Le'a xa wa myak men no ngut xa, ndontsa gal zha uso' xa bega ndo' Dios le'a bega umbi'i gak, no ni dub ke lá gap bega. 23 Li gunno xa bega tal le'a bega ta ugeaka nge' ladna Cristo, no ndenkea' bega ika'a bega ta usa'a Dios lak ndab di'izh wen ten Dios ta mbi'ín bega wa. Le'a di'izh wa ngenka idub ndo' gizhliyo, ta na li no na' ndadi'izh wa.

Ti'in mbin Pabl lat bexa na'anpa xa judio

24 Nat le'a na' nten ladna nti'id na' be gealkwea' ndee ndontsa gakno na' bega. Le'a be gealkwea' wa ta nsabndo'ka iti'id na' lak utid Cristo gealkwea' ndontsa ngokno xa be xmen xa. 25 Le'a Dios mso' na' gun na' ti'in ten xa lat be xmen xa wa, mtu'ub xa na' gudi'izh na' idub di'izh ten xa ndo' bega. 26 Le'a ta ndadi'izh na' wa le'a polta le'a-yá uga'ach nak, parea le'a nat le'a Dios mluu-yá ndo' bexa nak xmen xa, 27 ndontsa le'a bexa na'anpa xa judio ini'í xte'e si'il no wen nak ta uga'ach wa. Le'a ta wa Cristo xa ncho len lado'o bega nat, ta we'e nge' ladna bega ya' bega wats Dios gibe'a.

28 Le'a besa ndadi'izh di'izh ten Cristo ndo' be men, ntenxe'a besa bexa, no nluu besa bexa iteanak be ta ndák besa, ndontsa gak bexa idub lakka nlad Cristo Jesús. 29 Ta we'e uzhebpa ngo'o na' gan ndun na' ti'in ten Cristo, lak nsa'a xa juers ndo' na'.

2

1 Le'a na' nlad ini'í bega le'a na' uzhebpa ngo'o gan ndakno na' bega, nsea bexa gezh Laodicea, no iteata bexa nak xmen Cristo, bexa gol ni'í na'. 2 Li ndontsa mas juert gak lado'o bega, nsea dubtsa ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, no uzhe'eb yakbe'ena bega be ta wen ten Dios. We'e igondo' bega ta uga'ach mbinbe'e Tad Dios wa, le'a ta wa le'aka Cristo, 3 xa na ndun nyakbe'ena beuna itea be ta nsak ten Dios. 4 Ta ndee wa ndáp na' ndo' bega, ndontsa na'an ton ukwi'inno bega no be di'izh chul ndadi'izh xa. 5 Le'a na' ndee na'anpa ncho'o wats bega, parea le'a na' nyu'no ladna bega. No nten lad na' ndón na' xte'e utsin

ndun bega no xte'e dubtsa nge'
ladna bega Cristo.
6 Le'a lak mbingea ladna bega
Jesucristo Xwan beuna, no liga bin
bega be ta nsak ladna xa. 7 Gok
bega cuent dub ya wat ncho lo' na,
natal cuent dub ni'i nsob ndo' dub
ge'da'a. Dubtsa ute bega, lá ula'a
bega ta nge' ladna bega Cristo lak
mlu'u bexa bega, no bsa'a tse'e
bega xno ndo' Dios.
8 Bla'ach bega na'an ton
ukwi'inno bega be ta na'an xti'in
ndadi'izh bexa. Le'a ta wa laktsa
ndanbe'e be men ndencho ndo'
gizhliyo, na'anpa lak nak di'izh
ten Cristo. 9 Le'a idub lak nak
Dios, li nak Cristo. 10 Le'a cuent
ten Dios le'a bega na'an xta'an
ndun jwalt ta na nak bega xmen
Cristo, xa juert nak ndo' itea be
espíritu nibe'e. 11 Le'a ta na nak
bega xmen Cristo, ta we'e le'a
bega ncho be'e. Parea le'a be'e
wa na'anpa men igo, le'a Dios le'a
ulo-yá gor na myak bega xmen
Cristo, cha mla'a bega ta ugap nak
bega. 12 Le'a gor na utalea' bega
le'a ta wa cuent mga'achno bega
Cristo no mbanno bega Cristo,
geal le'a bega nge' ladna juers
ten Dios ta na mxiste Cristo ndo'
gealgut. 13 Le'a zha na bi ndun
bega be ta ugap no biseata ula'a
bega be ta ugap nak bega, le'a
bega cuent dub xa ngut. Parea
le'a Dios msa'a gealnaban ndo'
bega lak msa'a xa-yá ndo' Cristo,
no mtsu'u xa itea be ke ten bega.
14 Le'a ta wa cuent mnitndo' xa
dub git nkea itea be ke ten beuna
ndo' na, git na li nsake beuna
wa, cha mke'a xa git wa ndo'
cruz. 15 No mlat Dios juers ten be
espíritu nibe'e zha na ngut Cristo
ndo' cruz, ta mluu ndo' ga'al be
men le'a Cristo mbinla gan ndo'
be espíritu wa.
16 Le'a ncho be men ndab le'a
bega ugap nak gor na ndaw bega
dub ta'a no ndo bega stub ta'a.
No ndab bexa yankea bega ujest
ten mbe'e kub, no be wizh ne'e
bexa, no iteata be ujest ten bexa.
Parea na'anpa ula'ach bega ta
ndab bexa wa. 17 Le'a itea be
ta nibe'e bexa wa nak cuent dub
xi'ín ta ndi'izh ilen tso'o wa, le'a
ta wa Cristo. 18 No lá ula'ach bega
ta ndadi'izh bexa migab uzhebpa
bexa bcha'an nak, ndankea bexa
be angel no ndab bexa uni'í
bexa ta mlu'u Dios cuent dub ta
mche'a ladna bexa. Le'a bexa
wa uzhebpa nzhinna, ná le'a ta
ndanbe'e bexa wa ta na'an xti'in.
19 Le'a bexa wa na'anpa ige' ladna
Cristo. Le'a Cristo le'a nak xa
nibe'e ndo' itea be xmen xa, no
ndakno xa bexa, nsea nyunjunt xa
bexa, ndontsa mas nsayakbe'ena
bexa lak nsa'a Dios.
20 Le'a ta na ngut Cristo, le'a
beuna no ngut cuent ten be ta
gizhliyo. ¿Cha xta'an bi ndun
bega lak ndun be men gizhliyo, no
lak nibe'e bexa wa zha? 21 Ndab
bexa: “Lá ugal lu ta ndee, no lá
gaw lu ta ba', no lá isen lu be ta
ndee.” 22 Le'a itea be ta li ndab
bexa wa ndadi'izh cuent ten be
ta initndo'. Le'a ta wa mentsa
nibe'e no mentsa nlu'u-yá. 23 Le'a
ta nibe'e bexa wa nluu cuent dub
ta wen, le'a bexa ndab le'a be-
una nsabndo' yankea Dios, no lá
izhinna beuna, no gaisa'ab beuna
ndo' be ta nlad beuna. Parea
le'a be ta nibe'e bexa wa lá isu'u
gakno beuna gaisa'ab beuna ndo'
be ta ugap nlad beuna.

3

1 Le'a lak mban Cristo ndo'
gealgut liga ndap bega dub
gealnaban kub. Ta we'e bkwa'an
bega be ta gibe'a, sa nsob Cristo
wats Dios lad ga'al. 2 Binbe'e bega
be ta ncho gibe'a, lá gunbe'eta
bega be ta ugap ncho ndo'
gizhliyo. 3 Le'a lak ngok bega
polta wa le'a nat le'a ta wa cuent
dub ta ngut. Nat ndap bega dub
gealnaban kub ndo' Dios wats
Cristo, dub gealnaban na'anpa
ini'í be men. 4 Le'a zha na ulundo'

Cristo xa nsa'a gealnaban ten
beuna wa, we'e le'a bega no
ulundo' wats xa ndo' xe'a si'il ten
xa.

Ta mbin bexa polta no ta ndun bexa nat

5 Bnitndo' bega be ta ugap nak
bega: lá ugal bega dub xa na'anpa
xa ten bega, no lá gun bega be ta
bzhi'ik, no lá isankea bega tso'o be
ta ugap nlad bega. No lá isa'ab
ladna bega gap bega sian ta'a,
le'a ta wa cuentka gor ndankea
bega dub dios gizhliyo. 6 Le'a
Dios utsaksika bexa na li ndun
be ta ugap wa, bexa lá nxobgek
ndo' Dios. 7 Le'a polta le'a bega
no li ngok, zha bi ndencho bega
ndo' be ta ugap wa. 8 Parea le'a
nat yá nsabndo' ula'a bega itea
be ta ndee: lá gakloo bega, no
ni lá ukwa'an bega uyo, no lá
ixee ladna bega ndo' stub men,
no lá inisi bega be men, no lá
iní'i bega di'izh ugap. 9 No lá
gun bega gealkwi'in, le'a bega yá
mla'ala ta ugap ngok bega no be
ta ugap mbin bega. 10 Le'a nat
le'a bega mzhe'a xa'aga nak bega,
geal le'a bega mas nsayak lak
nak Dios, no mas nsagondo' bega
Dios xa na le'a mbinde'e bega.
11 Ta we'e na'anpa nsak-a tal bega
xa judio natal bega na'anpa xa
judio, no tal ncho be'e bega natal
na'an be'e bega, no tal xa sit bega
natal na'anpa xa ntsid bega, no tal
xa ncha'ndo'o bega natal xa libr
bega. Le'a ta nsak wa ta na nak
beuna xmen Cristo, xa ncho len
lado'o beuna.

12 Le'a Dios nkwea' ladna bega
no mti xa bega gak bega xmen xa
bexa umbi'i. Ta we'e gok bega
lak nsabndo' gak dub xmen Dios:
blats ladna bega be men, no utsin
gok bega ndo' bexa, no na'anpa
zhin gak bega, no bcha'an gok
bega, no na'anpa uxax gakloo
bega. 13 No bxik bega ndo' be
ltsa'a bega, no binge' ladna bega
ndo' tal ton ugap ndanno bega
lak mbinge' ladna Cristo ndo'
bega. 14 Ndo' itea be ta ndee
wa nsabndo' ikwea' ladna bega
be ltsa'a bega, ndontsa dubtsa gak
bega. 15 Bla'a bega inibe'e Dios
len lado'o bega ndontsa utsin kwe
bega, le'a Dios ta we'e mti bega
gak bega dub xkwa'a xmen xa. No
gab ge'al bsa'a bega xno ndo' Dios.

16 Idub tiemp lá yalad bega be
di'izh ten Cristo, no gok bega idub
lak ndab ta wa. Bluu bega no
btenxe'a bega be ltsa'a bega idub
lak ndák bega. Bsa'a bega xno
ndo' Dios gor ndalto'o bega be
salmo no be himno no be cant
ndo' Dios. 17 Le'a itea be ta
gudi'izh bega no be ta gun bega,
bin bega sbe'en ta nsak ladna
Jesús Xwan beuna. No bsa'a bega
xno ndo' Tad Dios no be ta wen
ndun Jesús.

Xte'e nsabndo' gak bexa ndo' be ltsa'a bexa

18 Le'a bego xagots, bxobgek
bega ndo' xabgi'i ten bega lak
nsabndo'-yá le'a bega nak xmen
Cristo. 19 Le'a bego xabgi'i,
bkwea' ladna bega xagots ten
bega na'anpa ugi'i gak bega ndo'
xa.

20 Le'a bego be me'ed no bexa
ben, sbe'en bxobgek bega ndo' xus
bega no ndo' xna'a bega, le'a ta wa
ta nsak ladna Cristo Xwan beuna.
21 No bego na ndap be xin na, lá
gunno bega bexa ta gakloo bexa
ndo' bega cha gach ladna bexa.

22 Le'a bego na nak dub xa
ncha'ndo'o ndo' ya'a dub men,
bxobgek bega ndo' xa nak xwan
bega ndo' gizhliyo ndee na'anpa
gor nsowi'itsa xa lak ndun bexa
nlad wen ya'an ndo' xwan na. Ndi
idub ncho ladna bega bin bega
ti'in ndo' xa wa geal le'a bega
xmen Dios. 23 Itea ti'in gun bega,
bin bega-yá idub ncho ladna bega,
cuent dub zha ndun bega ti'in wa
ndo' Cristo na'anpa ndo' men-a.

24 Le'a bega uni'í le'a Dios kix be ta
wen ndun bega wa lak ndab Dios
gunka xa, le'a bega ndo' Cristo
ndun ti'in. 25 Parea le'a tal ton
gun be ta ugap, le'a Dios utsaksi
xa tal plo be ta ugap mbin xa wa.
Le'a Dios kix kadga ndo' be men
lak nsabndo'-yá.

4

1 Le'a bego nak xwan bexa ndun
ti'in ndo' na, utsintsa binno bega
bexa wa. Lá yalad bega le'a bega
no ndap dub Xwan na ncho gibe'a.
2 Le'a iteanak bega bidi'izhno
tse'e bega Dios, no bsa'a bega
xno ndo' Dios. 3 No unab bega
ndo' Dios uxa'al Dios nes ndontsa
yoo gan gudi'izhta besa di'izh ten
Cristo ndo' be men, ta na lá
nchando' bexa polta wa. Le'a ke
na ndadi'izh na' di'izh wa, ta we'e
nkea na' litgi'ib ndee. 4 Unab bega
ndo' Dios gakno Dios na', ndontsa
uya'al gudi'izh na' di'izh wa lak
nsabndo'-yá.
5 Binbe'e bega xte'e gak bega
ndo' bexa lá nchando' Cristo, no
list ute bega gudi'izh bega di'izh
ten Dios ndo' bexa. 6 Le'a gor
ndadi'izhno bega bexa wa nsab-
ndo' utsin gudi'izh bega dub mod
isak ladna bexa-yá. No binbe'e
bega xte'e ika'ab bega tal ncho
xta'an inabdi'izh bexa ndo' bega.

Ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

7 Le'a Tíquico dub xa no nak
xmen Cristo gab ndo' bega xte'e
nsati'id na'. Le'a xa wa dub amig
ten na' no ndakno xa na' ndun
besa ti'in ten Cristo. 8 Le'a na'
ntu'ub xa ndo' bega ndontsa ini'í
xa ná xte'e nde bega, no gun xa
mas iten ladna bega. 9 Le'a xa
wa go'o no Onésimo dub xa ltsa'a
bega, no nak xa dub amig ten na'.
Le'a bexa wa gudi'izh ndo' bega
itea ta'a nsatid besa sa ndee.
10 Le'a Aristarco dub xa no
nkeano na' litgi'ib ndee nidi'izh
ndo' bega. No Marc sobrin ten
Bernabé nidi'izh ndo' bega. Le'a
na' ndápka ndo' bega xte'e nsab-
ndo' utsin gak bega ndo' Marc tal
le'a xa ya'ina' bega. 11 No nidi'izh
Jesús xa no nsalea' Justo. Lat bexa
ndunno na' ti'in ten Dios sa ndee,
le'a yontsa bexa ndee nak xa ju-
dio, no ndun bexa mas nten lad
na'. 12 No nidi'izh Epafras dub xa
ltsa'a bega, dub xa no ndun ti'in
ten Cristo. Uzhebpa nab xa ndo'
Dios gakno Dios bega, ndontsa
dubtsa ige' ladna bega Dios no
gun bega iteanak be ta nlad Dios.
13 Le'a na' uní le'a Epafras nyu'no
ladna bega no bexa ndencho gezh
Laodicea nsea gezh Hierápolis.
14 Le'a Luc xa nak doctor no amig
ten besa nidi'izh ndo' bega, no
Demas nidi'izh ndo' bega.
15 Unidi'izh bega sakndo' na'
ndo' bexa ndencho Laodicea, bexa
no nak xmen Cristo. No unidi'izh
bega ndo' Ninfas no ndo' be xmen
Cristo nzhealbe ta lid xa. 16 Le'a
gor na mtayo'ol bega git ndee,
cha btu'ub bega-yá ndo' bexa
nak xmen Cristo gezh Laodicea,
ndontsa no bexa go'ol-a. Cha no
bega go'ol git mtu'ub na' ndo'
bexa Laodicea wa. 17 Gud bega
ndo' Arquipo utsin gun xa ti'in
msa'a Cristo gun xa.
18 Le'a na' ndee Pabl nke'a na'
be letr ndee ya'a na', ta nidi'izh
na' ndo' bega. Lá yalad bega le'a
na' nkea litgi'ib. Nat na'ab na'
ndo' Dios uzhebpa utsin gunno xa
bega. Lika gak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Tesalónica

Le'a git ndee mke'a Pabl ndo' be xmen Cristo ndencho gezh Tesalónica zha ncho xa gezh Corinto. Le'a-yá git ned mke'a Pabl. Le'a xa nlad ya'ina' xa bexa, parea le'a-yá lá yoo gan, ta we'e mke'a xa git ndee ndo' bexa. Mke'a xa ndo' bexa wa xte'e nak be ta yoo zha na ilen Cristo stub biaj, no xte'e yasea bexa ngut zha ilen Cristo, bexa na mgondo' Cristo zha bi nban bexa.

Pabl nidi'izh ndo' bexa Tesalónica

1 Le'a na' ndee Pabl no be ltsa'a na' Silvano nsea Timoteo nke'a besa git ndee ndo' bego nzhealbe gezh Tesalónica ba', le'a bega xmen Tad Dios no Jesucristo Xwan beuna. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Bexa ndencho Tesalónica utsinpa nak

2 Le'a besa nsa'a tse'e xno ndo' Dios por itea bega, no nab besa ndo' Dios gakno Dios bega. 3 Le'a gor na ndadi'izhno besa Dios Xus beuna, ntse'a ladna besa be ta wen ndun bega geal nge' ladna bega Cristo, no xte'e utsin nak bega ndo' be ltsa'a bega geal nkwea' ladna bega bexa, no xte'e nkenkea' bega zha ilen Jesucristo Xwan beuna stub biaj. 4 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a Dios nkwea' ladna bega, no uni'í besa le'a xa le'a mti bega gak bega xmen xa. 5 Le'a zha mbidi'izh besa di'izh wen ten Cristo ndo' bega, le'a ta wa na'anpa sbe'en di'izhtsa. Le'a besa no mbin sian be ta'a juers ten Espíritu ten Dios, ta mluu le'a Dios le'aka mtu'ub besa. Le'a bega uni'íka xte'e utsin ngok besa lat bega geal le'a besa nkwea' ladna bega.

6 Le'a gor na mbingea ladna bega di'izh ten Dios, le'a bega myak lak nak besa no lak ngok Jesús Xwan beuna. Le'a zha wa le'a bega uni'í sian gealkwea', parea le'a Espíritu ten Dios mbin mten ladna bega. 7 We'e le'a be xmen Jesús ndencho Macedonia no Acaya uni'í xte'e utsin nak bega, ta we'e cha no bexa nlad li gak. 8 We'e le'a di'izh ten Jesús mte'achso idub Macedonia no Acaya. No gast itea lad mbi'ín be men xte'e ndangea ladna bega Dios, gast ni lá nki'inta besa gudi'izh xte'e nak bega. 9 Le'a bexa wa ndadi'izhbe ná xte'e utsin ngok bega ndo' besa gor ulaya' besa sa ba', no xte'e mla'a bega be dios gizhliyo, cha mbingea ladna bega Dios nban, xa ta ugeaka le'a nak Dios, 10 no xte'e ndenkea' bega zha ilen Xin Dios gibe'a, xa mxiste Dios ndo' gealgut. Le'a ta wa Jesús, xa na ko'o beuna ndo' ta uzhe'eb utsaksi Dios be men.

2

Ti'in mbin Pabl gezh Tesalónica

1 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a bega uni'íka le'a zha na uyo'o besa lat bega wa, le'a ta wa uzhe'eb ngokno bega. 2 Lak uni'í bega le'a bexa gezh Filipos ugap mbinno besa no unisi bexa besa. Ná le'a Dios ngokno besa ndontsa lá izheb besa mbidi'izh besa di'izh wen ten Dios ndo' bega, maska uzhe'eb ngoklono be men besa. 3 Le'a ta li mbidi'izh besa wa ta ugeaka, na'anpa nlad besa ugap gunno besa bega no na'anpa ukwi'inno besa bega. 4 Le'a besa ndi ndadi'izh di'izh wen ten Cristo lak msa'a Dios gun besa. Le'a besa na'anpa ndun ta isak ladna be men, le'a besa ndi ndun ta isak ladna Dios, xa nchando'

lado'o beuna. 5 Le'a bega uni'íka
le'a besa nunk lá ngudi'izh di'izh
ugu'ud ndontsa isak ladna bega
ta nluu besa. Le'a Dios nsobwi'i
le'a besa na'anpa ngudi'izh ta wa
ndontsa gun besa gan med. 6 Le'a
besa ni lid nkwa'an xte'e utsin
gak be men ndo' besa, ni bego
no ni bexa xa'aga. Le'a ta na
nak besa apostol ten Cristo, le'a
besa syo'o gan inibe'e ndo' bega.
7 Parea le'a besa ndi bcha'an ngok
ndo' bega, lakta utsin nla'ach dub
xagots be xme'ed na. 8 Uzhebpa
nkwea' ladna besa bega. Ta we'e
na'anpa nabtsa di'izh wen ten
Dios mbidi'izh besa, gast no usa'a
besa le'aka le'a besa geal le'a besa
nkwea' ladna bega. 9 Bego nak be-
una xmen Cristo, ntse'aka ladna
bega xte'e mbin besa ti'in te'al
tezhea, ndontsa na'anpa sbe'en
bega usa'a be ta nki'in besa, zha
mbidi'izh besa di'izh wen ten Dios
ndo' bega.

10 Le'a bega uni'íka no nsobwi'i
Dios le'a besa utsin ngok lat bega
ndangea ladna Jesús, no mbin
besa lak nsak ladna Dios, no na'an
xte'e yo'o gan ngab be men le'a
besa ugap mbin. 11 No uni'íka
bega le'a besa mbinno bega lak
ndanno dub xabgi'i be xin na:
mlu'u besa ná xte'e gak kadga dub
bega, no mlu'uzh besa bega, 12 no
unibe'e besa gun bega lak nsak
ladna Dios, xa mti bega yoo bega
sa uzhebpa chul sa nibe'e Dios.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios por bexa Tesalónica

13 Ta we'e le'a besa nsa'a
tse'e xno ndo' Dios, le'a zha
na mbi'ín bega di'izh ten Dios
ta na mbidi'izh besa, le'a bega
na'anpa ngab le'a-yá di'izh ten
mentsa. Ndi mbingea ladna bega
le'a-yá di'izh ten Dioska. Ta
we'e mas ndun bega ta nsak
ladna Dios, bega ndangea ladna
Cristo. 14 Bego nak beuna xmen
Cristo, le'a bexa lazh bega xela
mbinno bega, lakta utid be xmen
Dios ndencho Judea, bexa ndan-
gea ladna Cristo Jesús. Le'a bexa
judio le'aka bexa lazh xa xela
mbinno bexa ndencho Judea wa.
15 Le'a bexa judio wa xa na mbit
Jesús lak mbit be usan gox polta
ten bexa wa be profet, no liga
ulantu'ub bexa besa lat bexa wa.
Le'a ta ndun bexa wa ta lá nsak
ladna Dios, le'a bexa ndi ndakloo
ndo' itea be men. 16 Le'a zha na
nlad besa gudi'izh besa ndo' bexa
na'anpa xa judio ndontsa no bexa
gak xmen Dios, we'e le'a bexa
judio wa nka li gun besa. Le'a
bexa wa ndi mas sian ke nsayap
ndo' Dios, no mas utsaksi Dios
bexa wa.

Pabl nlad ya'ina' bexa Tesalónica

17 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a nat le'a besa sit ndencho ndo'
bega dub nde'ep, parea le'a besa
lá nyalad bega, no uzhebpa nlad
besa ina' besa bega. 18 Nladka
besa gi'id ina' besa bega, ta we'e
le'a na' Pabl ndi'izh plala biaj gal
ina'ka na' bega, ná le'a maxu'u
uyontsaw. 19 Le'a ta nlad besa wa,
ta na le'a gun iten ladna besa, ta
ulu'u le'a ta mbin besa le'aka nak,
le'a ta wa bego gor na kwe bega
ndo' Jesucristo Xwan beuna zha
ilen xa stub biaj. 20 Ta ugeaka le'a
besa nzhinnona bega no ntenno
ladna besa bega.

3

Pabl mtu'ub Timoteo gezh Tesalónica

1 Ngol zha le'a besa yá lá
uxikta nkwa'an besa bega, ta we'e
mya'an nab besa gezh Atenas,
2 cha mtu'ub besa Timoteo ndo'
bega. Le'a xa wa cuent wit
beuna, no ndun xa ti'in ndo'
Dios ndadi'izh xa di'izh wen ten
Cristo lak ndun besa ndee. Li
mtu'ub besa xa ndo' bega ndontsa
utenxe'a xa bega mas ige' ladna
bega Cristo, 3 ndontsa ni dub bega

lá gach ladna ndo' be gealkwea'
nsatid bega. Le'a bega uni'íka le'a
beuna sian gealkwea' nsabndo'
itid. 4 Le'a zha na bi ncho besa
lat bega, le'a besa mbidi'izhka
le'a beuna sian gealkwea' ini'í.
Cha likaga ngok-a lak uni'í bega
wa. 5 Ta we'e ta na yá lá
uxikta na' wa mtu'ub na' Timoteo
mbi'id ina' bega, naga bi nge'
ladna bega Jesús. Le'a na' nzheb
ncha'a maxu'u ukwi'inno bega,
no ncha'a itea ta mbin besa lat
bega wa na'an xti'in.

Timoteo ndab xte'e wen nak bexa Tesalónica

6 Ná le'a gor na mla'ncha' Tim-
oteo ngwa' xa sa ba', le'a xa
mbidi'izh ndo' besa ná xte'e bi
nge'ka ladna bega Cristo, no xte'e
nkwea' ladna bega be ltsa'a bega.
No mbidi'izh xa ná xte'e nten
ladna bega gor ntse'a ladna bega
besa, no nkwa'an bega besa lak
nkwa'an besa bego ba'. 7 Bega
nak beuna xmen Cristo, uzhe'eb
bid ndesea besa no nsatid besa be
gealkwea'. Parea ta na li nchoka
bega len nes ten Dios wa le'a
ndun nten ladna besa. 8 Le'a nat
uzhe'eb nka'a besa juers ta na
uni'í besa le'a bega nge'ka ladna
Jesús. 9 Ni lá ini'íta besa xte'e
usa'a besa xno ndo' Dios por bega
lak nsabndo'-yá. Le'a be ta li
ndun bega wa le'a ndun uzhe'eb
nten ladna besa ndo' Dios ten
beuna. 10 Le'a besa te'al tezhea
nab ndo' Dios ula'a Dios gi'id ina'
besa bega, ulu'u besa bega ná
xte'e mas uzhe'eb ige' ladna bega
Dios.

11 Le'a Dios Xus beuna no Je-
sucristo Xwan beuna gakno besa
nes gi'id ina' besa bega. 12 Le'a
Jesús gun mas ikwea' ladna bega
be ltsa'a bega no itea be men,
lak uzhe'eb nkwea' ladna besa
bega. 13 We'e le'a Dios gun mas
ige' ladna bega xa, no umbi'i gak
lado'o bega ndo' Tad Dios, gor
ilen Jesucristo Xwan beuna nsea
itea be xmen xa, bexa umbi'i nak
lado'o na ndo' Dios.

4

Xte'e nsak ladna Dios gak be men

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a besa mluu ndo' bega xte'e
gun bega ta nsak ladna Dios lakka
nchasea ndun bega nat. Le'a ta
na nak beuna xmen Cristo wa,
uzhebpa nab besa ndo' bega gun
bega juers mas li gak bega.

2 Le'a bega uni'íka xte'e ndab
besa gak bega, lak nlad Jesús gab
besa ndo' bega. 3 Le'a Dios nlad
umbi'i gak bega ndo' xa; na'anpa
ugal bega dub xa na'anpa xa ten
bega. 4 No utsin gunno bega
xagots ten bega lak nsak ladna
Dios. 5 Na'anpa gun bega be
ta nladtsa bega wa, lak ndun be
men lá nchando' Dios. 6 Le'a
cuent ten be ta ndee wa na'anpa
ugap gunno bega stub xa, no
na'anpa ukwi'inno bega xa, le'a
lakka ndab besa ndo' bega le'a
Dios utsaksi bexa na li gun wa.
7 Le'a Dios na'anpa mti beuna
bzhi'ik gak beuna, le'a xa ndi mti
beuna umbi'i gak beuna ndo' xa.
8 Ta we'e le'a tal ton nxelad ta
ndáp na' ndee wa, le'a xa wa
na'anpa dub mentsa nxelad, le'a
xa wa ndi Dios nxelad, xa na nsa'a
Espíritu ten na ndo' beuna.

9 Le'a besa lá nki'inta gab ndo'
bega ikwea' ladna bega be ltsa'a
bega, le'a Dios yá mlu'u ndo' bega
le'a bega nsabndo' li gun. 10 Le'a
bega nkwea'ka ladna itea bexa
ndangea ladna Cristo, bexa nden-
cho idub Macedonia ba'. Ná le'a
besa nab ndo' bega mas ikwea'
ladna bega bexa, 11 no bcha'an
gok bega, no bla'ach bega ti'in
tentsa bega, no bin bega ti'in ten
bega lak unibe'e besa. 12 We'e le'a
be men lá ndangea ladna Jesús
gap mod ndo' bega, no gap bega
be ta'a nki'in bega.

Xte'e ilen Jesús stub biaj

13 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a besa nlad ini'í bega xte'e
gak be men ngut, ndontsa lá yoo
uban ladna bega lak ndun bexa
lá nchando' Dios. 14 Le'a lak
ndangea ladna beuna le'a Jesús
ngut no mbangal xa, no liga ndan-
gea ladna beuna le'a Dios utu'ub
Jesús ilenno xa bexa ngut, bexa
mbingea ladna Jesús zha na bi
nban bexa wa.
15 Ta we'e ndab besa ndo' bega
lak mlu'u Jesús besa: Le'a wizh
ilen Jesús le'a beuna bi ndenban
ndee na'anpa ned ya' ndo' bexa
ngut wa. 16 Le'a le'aka Jesús uge'
iní'i, cha igen dub ti angel ndon
le'a nibe'e, no kwezh trompet ten
Dios, cha ila' Jesús gibe'a. We'e
le'a bexa ngut wa ned ibanbe,
bexa na mbingea ladna Cristo zha
bi nban bexa. 17 We'e le'a beuna
bi ndenban ndee cha ikeano bexa
wa, cha izheal beuna Cristo ndo'
xkaw ndo' mbi ba'. Cha litsa
yoono beuna Cristo idub tiemp.
18 Ta we'e btenxe'a bega be ltsa'a
bega no ta ndáp na' ndee wa.

5

1 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a cuent ten bega le'a na' lá
nki'in uke'a ná pol yoo be ta ndee
wa. 2 Le'a bega uni'íka le'a gal
wizh ilen Jesús wa, le'a xa wa
ilen dub gor ni lá ndanbe'e bega,
cuent nla' dub wa'an ta lid dub
men gor te'al. 3 Le'a zha na gab
be men: “Itea ta'a xe nak no
na'an xta'an yasea beuna”, le'a
gor we'e uxax ilen dub gealkwea'
si'il tso'o bexa wa, lakta uxax nlen
dub gealkwea' gor yamer gap dub
xagots xin na. Le'a be men wa
lá yoo gan uxo'on ndo' gealkwea'
wa. 4 Ná le'a bega nak beuna
xmen Cristo na'anpa nde sa ukaw
ndontsa na'anpa yanseana bega
gal zha wa, lak ndanseana dub
men gor nlen dub wa'an ta lid
na. 5 Le'a itea bego nde tezhea
ndo' xe'a ten Dios. Le'a beuna
na'anpa nde sa ukaw. 6 Ta we'e
le'a beuna lá gak lak nak dub men
lá ini'í xta'an ncho. Le'a beuna
ndi nsabndo' kwena' no list kwe
beuna. 7 Le'a bexa na ndadgats
wa, gor te'al ndadgats. No bexa
na ndun gealgu wa, gor te'al ndun
gealgu. 8 Ná le'a beuna nde ndo'
xe'a ten Dios, ta we'e list kwe
beuna. Le'a beuna nge' ladna Dios
no ndankea beuna xa. Le'a ta
wa gakno beuna lak ndakno dub
gi'ib ntsaw lado'o soldad. No nge'
ladna beuna usa'a Dios gealnaban
ndo' beuna, lakta nge' ladna dub
soldad xo gi'ib nsob gek na.
9 Le'a Dios na'anpa mti beuna
ta na utsaksi Dios beuna, le'a
xa ndi mti beuna ndontsa gap
beuna gealnaban, ta nsa'a Jesu-
cristo Xwan beuna. 10 Le'a Jesús
ngut sakndo' beuna ndontsa junt
yoono beuna xa wa, guni'i tal ngut
beuna natal bi ndenban beuna
zha ilen xa. 11 Ta we'e btenxe'a
bega be ltsa'a bega lakka nchasea
ndun bega, ndontsa lá gach ladna
bexa, ndi mas yankea bexa Dios.

Pabl mtenxe'a be xmen Jesús

12 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a besa nab ndo' bega utsin gok
bega ndo' bexa ndun ti'in ten Dios
lat bega, bexa le'a nchansu bega
nak xmen Cristo no ntenxe'a bexa
bega. 13 Gop bega mod ndo' bexa
wa, no bkwea' ladna bega bexa,
le'a bexa wa bexa ndun ti'in ten
Dios. No ni lá kuyo bega.
14 No ndab besa ndo' bega
utenxe'a bega bexa lá ka'ab gun
ti'in, no blu'uzh bega bexa nzheb,
no gokno bega bexa ngi bi lá
ndangea ladna Dios, no bxik bega
ndo' itea be men.
15 No bla'ach bega na'anpa no
bega ugap gunno tal ton ugap
ndanno bega. Ndi sbe'en utsin bin
bega ndo' be ltsa'a bega no ndo'
itea be men.
16 Bten ladna bega idub tiemp.
17 No gab ge'al bidi'izhno bega

Dios. 18 No ndo' itea be ta'a itid
bega bsa'a bega xno ndo' Dios,
lak nlad Dios gun bega nak xmen
Cristo Jesús.
19 Lá uka bega gun Espíritu ten
Dios ta nlad na. 20 Na'anpa uxe-
lad bega ta ndab bexa ndadi'izh
sakndo' Dios. 21 Ndi bla'ach bega
naga le'a nak ta ndab bexa wa.
Le'a itea ta na le'a nak wa, bla'ach
bega ta wa. 22 Parea lá ula'ach
bega be ta lid le'a nak.
23 Le'a Dios xa ndun wen ncho
ladna be men wa le'aka utsambi'i
lado'o bega. No utsambi'i xa idub
bega ndo' iteanak be ta ugap, gal
zha ilen Jesucristo Xwan beuna.
24 Le'a Dios sunka be ta ndee, le'a
xa le'a mti bega no ndunka xa ta
ndab xa.
25 Bego nak beuna xmen Cristo,
unab bega ndo' Dios gakno xa
besa.
26 Unidi'izh bega ndo' itea be
xmen Jesús sa ba' sakndo' besa,
ta na nluu le'a bega nkwea' ladna
bexa.
27 Le'a na' gáp ndo' bega go'ol
bega git ndee ndo' iteanak be
xmen Jesús sa ba', le'a ta wa ta
nlad Dios gun bega.
28 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo
Xwan beuna mas uzhe'eb utsin
gunno xa bega. Lika gak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Tesalónica

Maska ti mke'a Pabl git ned wa ndo' bexa Tesalónica, parea uxax nki'in xa stub git utu'ub xa. Le'a be xmen Cristo ncho Tesalónica wa mzheb le'a Cristo yá mbi'idla biaj itop. Ncho bexa wa ndab le'a Pabl mke'a dub git ndab le'a Cristo mbi'idla biaj itop, parea na'anpa ta ugea uke'a xa ta wa. Le'a Pabl mluu xta'an yoo wizh ilen Cristo. Mtenxe'a xa bexa dubtsa kwe bexa ndo' Dios, na'anpa ula'a bexa ta na nge' ladna bexa Dios. No mtenxe'a xa bexa na lá nlad gun ti'in ndi nla'achtsa bexa xte'e ndun be ltsa'a xa ti'in, ndab xa ndo' bexa ndi utsin gun bexa ti'in.

Pabl no be ltsa'a xa nidi'izh ndo' bexa Tesalónica

1 Le'a na' ndee Pabl no be ltsa'a
na' Silvano nsea Timoteo nke'a
besa git ndee ndo' bego nzhealbe
gezh Tesalónica ba', bega nak be
xmen Tad Dios no Jesucristo Xwan
beuna. 2 Na'ab na' ndo' Tad Dios
no ndo' Jesucristo Xwan beuna
utsin gak bexa ndo' bega no gun
bexa wen yoo ladna bega.

Dios utsaksi be men gal zha ilen Cristo

3 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a besa gab ge'al nsa'a xno
ndo' Dios por bega lak nsabndo'
gun besa, geal le'a bega mas
nsayungea ladna Jesús no mas
nsayunkwea' ladna bega be ltsa'a
bega. 4 Ta we'e nten ladna besa
ndadi'izh besa ndo' be xmen Dios
ndencho stapla be gezh, ná xte'e
bi nxik bega no nge' ladna bega
Jesús, maska xela ndanno be men
bega no sian gealkwea' nsatid
bega.
5 Le'a ta wa nluuka le'a Dios
ndun lakka nsabndo'-yá. Le'a ta
na li nxik bega ndo' be gealkwea'
wa, ta we'e le'a Dios gab le'a bega
syo'oka gan yate sa nibe'e xa. 6 Ná
le'a Dios utsaksi be men lba'ata
ntsaksi bego ba', lak nsabndo' gun
Dios.
7 Le'a gal zha ilengal Jesús Xwan
beuna wa, le'a Dios gun le'a bego
ba' no besa ndee yá lá ini'íta
gealkwea' wa lak ta nsatid beuna
nat. Le'a xa wa ito'o gibe'a nsea
be angel juert ten xa. 8 Le'a xa
wa ilen lat beal', ndontsa utsaksi
xa bexa lá nchando' Dios, bexa
lá uxobgek ndo' di'izh wen ten
Jesucristo Xwan beuna. 9 We'e le'a
bexa wa ini'í dub gealkwea' nunk
lá idub, na'anpa yoo bexa wats
Jesús no na'anpa ini'í bexa juers
si'il ten Jesús. 10 Le'a wizh ilen
xa wa, le'a itea be xmen xa gab
le'a xa uzhe'eb dub xa wen, no
uzhe'eb dub xa juert xa. Le'a lat
bexa wa no bega kwe, geal le'a
bega mbingea ladna ta mbidi'izh
besa ndo' bega.
11 Ta we'e le'a besa nab tse'e
ndo' Dios ten beuna gak bega lak
nsabndo' gak dub xa mti Dios, no
usa'a xa juers ten xa gun bega itea
be ta wen nlad bega no itea be ti'in
ndun bega geal nge' ladna bega
xa. 12 We'e le'a be ta wen ndun
bega wa uluu ndo' men le'a Je-
sucristo Xwan beuna wa uzhebpa
xa wen nak. No gab Jesús le'a
bega wenka ndun. Le'a be ta wa
li gak, geal le'a Dios no Jesucristo
Xwan beuna uzhe'eb utsin nak
ndo' beuna.

2

Xte'e gun xa ndun ti'in ten maxu'u

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a cuent ten zha ilen Jesucristo
Xwan beuna no izhe'al beuna xa,
gab besa ndo' bega 2 le'a gor na
gab men le'a Jesús wa mlenla,
lá gungea ladna bega ta wa no
ni lá yu' ladna bega. Ncho xa
gab le'a Espíritu ten Dios li ndab

ndo' xa. No ncho bexa gab le'a
besa li mke'a ndo' dub git natal li
mbidi'izh besa-yá. 3 Parea bla'ach
bega na'an ton ukwi'inno bega,
le'a Jesús wa na'anpa cha ilen gast
nedka gakloo kwa'ad be men ndo'
Dios, no gast ilen dub xabgi'i ugap
ndap ke wa. Le'a Dios uzhe'eb
utsaksi xa wa. 4 Le'a xa ugap wa
uka yankea be men Dios no iteata
be ta'a ndankea be men. No isob
xa len ni'i ten Dios, gab xa le'a xa
le'a nak Dios.
5 ¿Lá ntse'a ladna bega zha,
le'a na' mbidi'izhka ta ndee, zha
ncho'o na' lat bega ba'? 6 Le'a
bega uni'íka xta'an nkentsaw lid
cha ilen xabgi'i ugap wa, ndi gast
galka zha ilen xa wa. 7 Le'a
maxu'u wa xga'ach ndeyunla ti'in,
parea le'a be ta ugap yoo wa
na'anpa cha yoo gastka lid itatso'
xa nso'ntsaw wa. 8 We'e cha ilen
xa ugap wa. Ná le'a gor ilen Jesús
le'a xe'a si'il ten Jesús unitndo'
xa ugap wa. Le'a Jesús ulabitsa
ndo' xabgi'i wa, we'e le'a juers
ten Jesús unitndo' xa wa. 9 Parea
le'a xa ugap wa ilenno juers
ten maxu'u, no gun xa sianpa
be ta yanseana be men, ndontsa
ukwi'inno xa be men. 10 No gun
xa sian be ta ugap ukedino xa be
men lá ndap gealnaban ndo' Dios,
bexa lá nlad yankea gealngea ten
Dios, ta nsa'a gealnaban. 11 Ta
we'e le'a Dios ula'a ukwi'inno xa
ugap wa bexa, cha gungea ladna
bexa gealkwi'in wa. 12 Le'a Dios
utsaksi itea bexa na li lá gungea
ladna gealngea ten Dios, bexa na
ndi mas ndal ladna be ta ugap.

Bexa mti Dios ito'o ndo' be ke ten bexa

13 Bega nak beuna xa nkwea'
ladna Jesús, le'a besa nsabndo'ka
nsa'a xno ndo' Dios por bega, geal
le'a Dios le'a mti bega gast zha
utexanta gizhliyo, ndontsa ko'o
Dios bega ndo' be ke ten bega.
Le'a Espíritu ten Dios mtsambi'i
lado'o bega, no mbingea ladna
bega gealngea ten Dios. 14 Le'a
juers ten di'izh wen ten Cristo ta
mbidi'izh besa wa le'a Dios utezh
bega, ndontsa no bega yoo sa chul
wats Jesucristo Xwan beuna.
15 Le'a bego nak beuna xmen
Cristo, dubtsa ute bega ndo' Dios,
no lá yalad bega be ta mluu besa,
ta mbidi'izh besa no ta mke'a
besa ndo' git. 16 Le'a Tad Dios
nkwea' ladna beuna no ndun xa
nten ladna beuna idub tiemp, no
nsa'a xa ta na ndenkea' beuna.
Le'a na' ndee na'ab ndo' xa wa
no ndo' Jesucristo Xwan beuna,
17 gun bexa lá yu' ladna bega, no
gakno bexa bega ndontsa sbe'en
ta wen gudi'izh bega no gun bega.

3

Pabl ndab inab bexa ndo' Dios gakno Dios Pabl

1 Bega nak beuna xmen Cristo,
le'a stub ta gáp na' ndo' bega.
Unab bega ndo' Dios gakno xa
besa, ndontsa uxax ite'achso
di'izh ten Jesús no gungea ladna
be men-a lak mbingea ladna
bego-yá. 2 No unab bega ndo' Dios
lá ula'a xa xela gunno be men
ugap besa, le'a ncho kwa'ad bexa
na'anpa ndangea ladna Jesús.
3 Ná le'a Jesús ndunka ta ndab
xa: Usa'a xa juers ndo' bega no
ula'ach xa bega ndo' be ta ugap.
4 Le'a ta na nak bega xmen Cristo,
ta we'e uni'íka besa le'a bega
ndeyunka be ta unibe'e besa, no
gunkata bega be ta wa. 5 Na'ab na'
ndo' Dios gakno xa bega ikwea'
ladna bega be men lak nkwea'
ladna Dios bega, no uxik bega
ndo' be gealkwea' lak mxik Jesús
ndo' be gealkwea'.

Nsabndo' gun be men ti'in

6 Bego nak beuna xmen Cristo,
inibe'e besa ta ndee ndo' bega
lak nlad Jesucristo gun besa: lá
uchealtsa'ata bega bexa ndangea
ladna Jesús tal le'a bexa lá nlad

gun ti'in, no lá ka'ab bexa gun
bexa lak mluu besa bega. 7 Le'a
bega uni'íka xte'e mbin besa ti'in
lat bega, le'a bega noga li ns-
abndo' gun. 8 Le'a besa utixka
be ta msa'a bega udaw besa wa.
Le'a besa juert mbin ti'in te'al
tezhea, ndontsa na'anpa bega kix
ta udaw besa. 9 Le'a besa yo'o
gan ngab ndo' bega usa'a bega ta
wa, parea le'a besa ndi mbin ti'in
ndontsa uni'í bega xte'e nsabndo'
gun bega. 10 Le'a zha na ndencho
besa lat bega, le'a besa ndab ndo'
bega le'a tal ton lá nlad gun ti'in,
le'a xa wa liga lá gaw.
11 Ná nat le'a besa ndo'ón le'a
ncho bega ndesea ni lá ndun ti'in,
ndi sbe'en ndeseawi'itsa bega
xti'in ndun ltsa'a bega. 12 Le'a
Jesucristo Xwan beuna nlad gáp
na' ndo' bego na li lá nlad gun
ti'in wa: utsintsa bin bega ti'in
ndontsa gap bega ta gaw bega.
13 Bega nak beuna xmen Cristo,
lá izhanna bega gun bega be ta
wen. 14 Tal ton lá nxobgek ndo'
be ta nke'a besa ndo' git ndee, lá
uchealtsa'ata bega xa wa, ndontsa
ido ladna xa li ndun wa. 15 Parea
na'anpa gunno bega xa cuent
dub xa nyono bega, ndi utsintsa
btenxe'a bega xa, geal le'a xa no
nak xmen Cristo.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

16 Nat na'ab na' ndo' Dios xa
ndun wen nyo'o ladna beuna wa,
gun xa wenta yoo ladna bega idub
tiemp ndo' itea be ta'a ntid bega,
no gakno xa iteanak bega.
17 Le'a na' Pabl ya'a na' nke'a
na' letr ndee ndo' git, ta nidi'izh
na' ndo' bega. Lnde'e nke'a
na'-yá ndo' itea be git ntu'ub na'.
18 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan
beuna mas uzhe'eb utsin gunno
xa iteanak bega. Lika nak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' Timoteo

Le'a git ndee git ned mke'a Pabl nabtsa ndo' xa nsalea' Timoteo. Le'a ta ndee no 2 Timoteo nsea Tito nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Ndo' git ndee le'a Pabl mtenxe'a Timoteo xte'e ndon xkwa'a gun bexa sa nzhealbe bexa nak xmen Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Timoteo

1 Le'a na' ndee Pabl, xa na ndun ti'in ten Jesucristo lak unibe'e Dios, xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, no lak unibe'e Jesucristo Xwan beuna, xa na nge' ladna beuna. 2 Nke'a na' git ndee ndo' lu Timoteo, le'a lu nak cuent xi'ín na' ta na nge' ladna lu Cristo wa. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu, no mas ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Bexa na nluu be ta na'anpa gealngea

3 Lak una'ab na' ndo' lu zha na yamer gaa na' Macedonia, bya'an gezh Éfeso ba' ndontsa inibe'e lu ndo' be men na'anpa ulu'u bexa be ta na'anpa gealngea. 4 No ni lá ukencha' bexa be cuent na'an xti'in, cuent ten kwa'adpa be usan gox polta. Le'a be ta wa ndun nbeyoto'otsa bexa, na'anpa gakno-yá mas ige' ladna bexa Dios.

5 Li nibe'e na' ndo' lu ndontsa ta ugeaka ikwea' ladna bexa be ltsa'a bexa. Li syo'o gan gun bexa tal le'a lado'o bexa umbi'i nak, no tal le'a bexa lá ndap ke ndo' Dios, no tal ige'ka ladna bexa Jesús. 6 Parea ncho bexa mla'a be ta wa, cha ndi ndeyoto'o bexa be ta na'an xti'in. 7 Le'a bexa wa nlad gak mech ten ley ten Dios, ndab bexa le'a ta nluu bexa ta ugeaka, parea le'a bexa ni lá nyakbe'ena xta'an ndadi'izh bexa.

Ley ten Dios dub ta wen

8 Le'a beuna uni'íka le'a ley ten Dios ta wenka, tal le'a beuna gunti'in-a lak nsabndo'-yá. 9 Le'a ley wa na'anpa nibe'e ndo' bexa ndun ta wen. Le'a-yá ndi nibe'e ndo' bexa ugap nak, bexa na lá nxobgek ndo' Dios, bexa ugap ndun, bexa ndap ke ndo' Dios, bexa lá ndap mod ndo' Dios, bexa nisi Dios, bexa ndut le'aka xus na no le'aka xna'a na, bexa ndut stubga men, 10 no bexa ngal stub xa na'anpa xa ten xa, no be xabgi'i ndal ladna le'aka ltsa'a bgi'i na, no bexa ndowa'an men, no bexa ukwi'in, no bexa ndun gealkwi'in ndo' juez, no bexa ndun stub ta'a na'anpa nak lak nak gealngea ten Dios. 11 Le'a gealngea wa di'izh wen ten Dios xa ndon le'a wen, ta msa'a Dios ndadi'izh na' ndo' be men.

Pabl ndun ti'in ten Jesucristo

12 Nsa na' xno ndo' Jesucristo Xwan beuna xa ndakno na', le'a xa mna' le'a na' sun lakka nlad xa, ta we'e mso' xa na' gun na' ti'in ten xa. 13 Le'a polta ndi unisi na' Jesucristo, no ukesankea na' tso'o be xmen Jesús, no mtsaksi na' bexa. Parea le'a Dios mkwea' ladna na', geal le'a na' galka lá iní ti ugap nak ta li mbin na' wa, zha na bi lá ndangea lad na' Jesús. 14 Le'a Dios uzhebpa utsin mbinno na', no ndun xa mas nge' lad na' xa no mas nkwea' lad na' be men, ta na nak na' xmen Cristo Jesús.

15 Le'a ta gáp na' ndee ta ugeaka, nsabndo' itea be men gungea ladna le'a Jesucristo mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa ko'o xa bexa ugap nak ndo' be ke ten bexa. Le'a lat itea bexa ugap wa le'a na' ndee ndon le'a mas ugap ngok. 16 Ná le'a Dios mkwea' ladna na', ndontsa ini'í be men xte'e mbinge' ladna Jesucristo

ndo' na', cha no bexa gungea
ladna Jesús. Cha li gap bexa
gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá
idub. 17 Le'a Dios le'a nak xa ndon
le'a nibe'e idub tiemp, na'anpa gat
xa no na'anpa na' beuna xa. Le'a
xa nabkama nak Dios xa ndon
le'a ndák. Idub tiemp gap beuna
mod ndo' xa, no gab beuna le'a xa
uzhebpa dub xa juert. Lika nak-a.
18 Le'a ta ndee ndáp na' ndo'
lu Timoteo le'a lu cuent nak xi'ín
na': bin ti'in ten Dios idub ncho
ladna lu, lak ndabka bexa gun
lu, bexa ndadi'izh sakndo' Dios.
19 Dubtsa bge' ladna lu Jesucristo
no bin laktsa nsabndo'-yá. Lá
gun lu lak ndun ncho bexa mla'a
nes ten Dios, 20 lak mbin Himeneo
no Alejandro. Le'a nat mla na'
bexa gunno maxu'u bexa lak nlad
maxu'u, ndontsa yá lá inisita bexa
Dios.

2

Xte'e nsabndo' gudi'izhno be men Dios

1 Ndon ned ta ndee gáp na' ndo'
lu: unab ta nki'in lu ndo' Dios,
no bidi'izhno Dios, no unab ndo'
Dios gakno Dios itea be men, no
bsa'a xno ndo' Dios. 2 No unab
ndo' Dios gakno Dios bexa nakti'in
no itea bexa nibe'e. We'e gust yoo
beuna no wen yoo beuna, no idub
tiemp uxobgek beuna ndo' Dios
no utsin gak beuna ndo' be men.
3 Le'a Dios xa na ngo'o beuna ndo'
be ke ten beuna isak ladna tal
li gudi'izhno beuna xa. 4 Le'a
xa nlad itea be men ito'obe ndo'
be ke ten na, cha igondo' bexa
gealngea ten Dios. 5 Le'a Dios
dubkama ncho, no ncho dubtsa
xa sun gan wen ya'an beuna ndo'
Dios, le'a ta wa Jesucristo, 6 xa na
msa'a le'aka le'a xa ngut sakndo'
itea be men, gor na nsabndo'ka
li gun xa wa. 7 Ta we'e le'a
Dios mso' na' gudi'izh na' be ta
ndee, no mtu'ub xa na' gauluu
na'-yá ndo' bexa na'anpa xa Israel
ndontsa gungea ladna bexa geal-
ngea ndee. Le'a Cristo nsobwi'i
le'a ta ndáp na' ndee ta ugeaka,
na'anpa gealkwi'in-a.

Xte'e nsabndo' gak be xabgi'i no be xagots

8 Le'a na' nlad le'a guni'i
pa nyakjunt be xmen Jesús,
gudi'izhno be xabgi'i Dios no
ixits bexa ya'a bexa ndo' Dios,
no umbi'i gak lado'o bexa, no
na'anpa igi'i bexa, no na'anpa
kuyo bexa. 9 No nladga na' gak
be xagots be xab na dub mod na
na'anpa ugap iwi'i be xabgi'i ndo'
xa, no na'anpa izhinnona bexa
be lad ndap bexa. No na'anpa
uzhe'eb usaxkwa'a bexa gek bexa.
No na'anpa uzhe'eb gunti'in bexa
be ta oro no perla no be lad ndon
le'a uyap. 10 Ndi gun be xagots
sbe'en be ta wen, lak nsabndo'
gun be xagots ndankea Dios.
11 Le'a be xagots wa nsabndo'
xetsa ula'ach ta ndab xa nlu'u
di'izh ten Dios, ni na'an xte'e
gab bexa. 12 Le'a na' ndáp le'a
be xagots lá nsabndo' ulu'u, no
na'anpa ndi le'a be xagots inibe'e
be xabgi'i sa nda'utsid bexa di'izh
ten Dios. Le'a be xagots wa
nsabndo' xetsa kwe, 13 geal le'a
Dios ned Adán mbinde'e, we'eta
mbinde'e xa Eva. 14 Le'a maxu'u
na'anpa ukwi'inno Adán, le'a xa
ndi Eva mkwi'inno, cha mbin
Eva dub ta lid le'a nak ndo' Dios.
15 Parea le'a ta na ndap be xagots
me'ed, le'a Dios sgo'o bexa ndo'
be ke ten bexa tal le'a bexa lá
ula'a nes ten Dios, no ikwea' ladna
bexa be ltsa'a bexa, no umbi'i gak
lado'o bexa ndo' Dios.

3

Xte'e nsabndo' gak bexa yansu be xmen Cristo

1 Le'a ta gáp na' ndee ta ugeaka:
Tal ton dub xa nlad yansu be
xmen Cristo, le'a ta nlad xa wa
ta wenka. 2 Parea le'a dub xa

nchansu be xmen Cristo nsabndo'
utsin gak gast na'an ton gab le'a
xa ugap nak. No dubtsa xagots
nsabndo' gap xa, no wen gunbe'e
xa, no list gak xa, no utsin gun
xa ndontsa gap be men mod ndo'
xa, no utsin gak xa ndo' itea be
men ncha'a ta lid xa, no isu'u xa
ulu'u xa be men. 3 No lá gun
xa gealgu, no na'anpa ukwa'an xa
uyo, no na'anpa ukwi'inno xa be
men natsa gun xa gan med. Ndi
nsabndo' utsin gak xa, no bcha'an
gak xa, no lá ukwa'an xa sian
med. 4 No nsabndo' utsin ula'ach
xa bexa ta lid xa. Le'a be xin xa
wa nsabndo' uxobgek ndo' xa, no
gap be xin xa mod ndo' xa. 5 Le'a
tal ton lá isu'u ula'ach ta lid na,
le'a xa liga lá isu'u yansu gezh ten
Dios. 6 No le'a dub xa ti'i mbingea
ladna Cristo lá nsabndo' gak xa
yansu be xmen Cristo, ndontsa lá
izhinna xa, cha utsaksi Dios xa
lak utsaksi Dios maxu'u. 7 No
nsabndo' utsin gak xa, ndontsa
gap be men mod ndo' xa, bexa
na'anpa nak xmen Cristo. We'e
le'a xa wa na'anpa ido ladna, no
lá gaila' xa ndo' ya'a maxu'u.

Xte'e nsabndo' gak bexa gakno be xmen Cristo

8 No liga le'a bexa ndakno be
xmen Cristo nsabndo' gak dub xa
gap be men mod ndo' na. Lá
nsabndo' gun xa gealkwi'in. No
na'anpa gun bexa gealgu. No
na'anpa ukwi'inno bexa be men
ndontsa li gun xa gan med. 9 No
uxobgek bexa ndo' di'izh wen ten
Dios idub ncho ladna bexa. 10 Le'a
bexa gakno wa nsabndo' ned gak
preb naga ndun xa itea be ta
ndee. We'eta gak xa ti'in wa, tal
xa utsinka ndun. 11 No liga le'a
be xagots nsabndo' utsin gak. No
na'anpa gudi'izh bexa be cuent
gix, no wen gunbe'e bexa, no utsin
gun xa itea be ta'a ndontsa ige'
ladna be men xa. 12 Le'a be xabgi'i
gakno wa nsabndo' gap dubtsa
xagots. No utsin ula'ach bexa
be xin xa no iteata bexa ta lid
xa. 13 Le'a bexa na wen ndun
ti'in ndakno be xmen Cristo wa,
liga ndun gan ndap be men mod
ndo' na, no na'anpa izheb bexa
gudi'izh bexa ta nge' ladna bexa
Cristo Jesús.

Be xmen Cristo ndeno gealngea mluu Dios

14 Ndanbe'e na' le'a na' sken gal
ina' lu. Le'a na' nke'a be ta ndee
ndo' lu, 15 ndontsa tal na' na'anpa
cha gal, yá uni'í lu xte'e nsabndo'
gak lu no itea bexa nak xmen
Dios, le'a beuna nak xmen Dios
nban, no lá ula'a beuna initndo'
gealngea ten Cristo. 16 Ta ugeaka
le'a ta uga'ach mlu'u Dios ndo'
beuna dub ta uzhe'eb si'il nak:

Le'a Dios mbi'id ndo' gizhliyo,
myak xa men.
Le'a Espíritu ten Dios cha
mluu le'a xa Xinka Dios.
Le'a be angel ten Dios cha uni'í xa.
Le'a di'izh ten xa mgen itea be
nacion.
We'e le'a be men mbingea ladna
xa.
Cha nsea' xa gibe'a.

4

Bexa ukwi'inno be xmen Cristo

1 Parea le'a Espíritu ten Dios
uya'al ndab le'a be wizh lult wa
ncho bexa ula'a ta na nge' ladna
bexa Dios. Ndi ula'ach bexa ta
gudi'izh be mbi bxin ukwi'in, cha
isankea bexa tso'o be ta wa. 2 Le'a
bexa wa gungea ladna ta nluu
bexa ukwi'in, bexa na ndab nluu
gealngea parea gealkwi'in-a, gast
ni lá ndo ladna bexa no be ta ugap
ndun bexa wa. 3 Le'a bexa ukwi'in
wa uka uchilya'a be men, no gab
bexa ncho be ta'a lá nsabndo' gaw
be men. Parea le'a Dios mbinde'e
be ta wa ndontsa usa'a beuna xno
ndo' Dios, cha gaw beuna-yá, be-
una nak be xmen xa, no nchando'
beuna gealngea ten xa. 4 Le'a itea
be ta'a mbinde'e Dios sbe'en ta

wen, syo'o gan gaw beuna-yá tal
le'a beuna usa'a xno ndo' Dios.
5 Le'a beuna syo'oka gan gaw-a, ta
na li ndab di'izh ten Dios no ta na
nsa'a beuna xno ndo' Dios.

Xte'e gak bexa ndun ti'in ten Jesucristo

6 Tal le'a lu nluu be ta ndee ndo'
be xmen Cristo sa ba', le'aka ndun
lu ti'in ten Jesucristo. Le'a be
di'izh ten Dios ta ndangea ladna
beuna wa, no gealngea ten Dios
ta nxobgek lu ndo' na wa ndun
gan mas juert gak lu. 7 Lá ula'ach
lu be cuent gizhliyo, be ta na'an
xti'in, ndi mas ulo gan gun lu
ta nsak ladna Dios. 8 Le'a bexa
ndun ejercicio, le'a ta wa nda-
knoka bexa. Parea le'a ta na ndun
beuna ta nsak ladna Dios, le'a ta
wa ndun wen yoo beuna tiemp
nat no tiemp ti'i ilen. 9 Le'a ta
ndee wa ta ugeaka, nsabndo' itea
be men gungea ladna-yá. 10 Ta
we'e ngo beuna gan ndun beuna
ti'in ten Dios, geal le'a beuna nge'
ladna Dios nban, xa na ngo'o be
men ndo' be ke ten bexa, bexa na
ndangea ladna Dios.

11 Le'a be ta ndee wa nsab-
ndo' uluu lu no inibe'e lu ndo'
bexa. 12 Maska ben lu le'a bexa
nsabndo' gap mod ndo' lu. Ta
we'e nsabndo' utsin gudi'izh lu,
no utsin gak lu, no ikwea' ladna lu
bexa, no gun lu lak nlad Espíritu
ten Dios, no ige' ladna lu Cristo, no
umbi'i gak lado'o lu. Tal le'a lu li
gun, le'a bexa ini'í xte'e nsabndo'
gun bexa. 13 Nat zha biseata gal
na' sa ba', bi'ilta di'izh ten Dios
ndo' bexa, no btenxe'ata bexa, no
bluuta bexa. 14 No mas binti'in ta
ndák lu, ta msa'a Dios ndo' lu gor
na mxo'ob bexa nchansu be men
wa ya'a na gek lu, cha mbidi'izh
bexa sakndo' Dios cuent ten lu.

15 Bin be ta ndee no dub ndo'tsa
li bin, ndontsa ini'í be men le'a
lu mas nsayák ndun lak nlad
Dios. 16 Uzhebpa bla'ach xta'an
ndun lu no xta'an nlu'u lu bexa.
Tal lu dubtsa li gun, le'a lu gap
gealnaban ndo' Dios no bexa na
isakyo'ón ta ndadi'izh lu ba' wa.

5

Xte'e nsabndo' gak Timoteo ndo' be xmen Cristo

1 No lá kuyo lu be xabgi'i gox,
ndi btenxe'a bexa cuentta xus lu;
no btenxe'a be xabgi'i ben cuentta
wit lu. 2 Btenxe'a be xagots gox
cuentta xna'a lu; no btenxe'a be
xagots ben cuentta bsan lu, ni
na'anpa ugap gunbe'e lu.

3 Gokno be xagots ngut xabgi'i
ten na, bexa lá ndapta ton ula'ach
na. 4 Parea le'a tal ncho dub
xagots ngut xabgi'i ten na wa
ndap xa xin xa no xinxots xa, le'a
bexa wa nsabndo' utsid xte'e gun
bexa ta nlad Dios, ula'ach bexa
ltsa'a xa wa, lak mla'ach xagots
wa bexa. Le'a ta ndee ta wen nsak
ladna Dios. 5 Parea le'a bexa na
ngut xabgi'i ten na wa, bexa yá
lá ndapta ton ula'ach, le'a bexa
wa nsabndo' ige' ladna Dios no
gudi'izhno xa Dios te'al tezhea.
6 Ná tal le'a bexa ndi ndun sbe'en
ta nsak ladna bexa, le'a ndo' Dios
le'a xa nak cuent dub xa ngutla
maska bi nban xa. 7 Unibe'e be ta
ndee ndo' bexa ba', ndontsa na'an
ton xte'e iní'i ndo' bexa. 8 Le'a tal
ton lá ula'ach bexa nchono xa no
iteata be ltsa'a xa, le'a xa wa lá
ndun lak nsabndo' gun be xmen
Cristo, no mas ugap nak xa ndo'
bexa lá ndangea ladna Cristo.

9 Le'a bexa na ngut xabgi'i ten
na, bexa na ncho masla chon ga'al
li'in, le'a bega nsabndo' gakno
bexa wa, tal xa dubtsa xabgi'i
wa ngwankea, 10 no tal ndab be
men le'a xa wenka ndun, no utsin
mla'ach xa be xin xa, no utsin
mbin xa ndo' be men usea ta
lid xa, no mbin xa ti'in ndo' be
xmen Cristo, no ngokno xa bexa
na kwea' uyo'obe, no sbe'en be ta
wen mbin xa.

11 Parea le'a be xagots ben bexa
ngut xabgi'i ten na, na'anpa nsab-
ndo' gakno bega xa, le'a gal gor

le'a bexa nladgal uchilya'a, we'e
le'a bexa yá lá gunta ti'in ndo'
Cristo. 12 Le'a tal bexa li gun
le'a bexa ndap ke ndo' Dios, le'a
bexa lá ngun lak ndab bexa gor
ned wa. 13 No le'a be xagots ben
wa syak zha'ab, sbe'en ikesea xa
be ta lid men. No sadi'izh bexa
cuent gix, no sla'ach xa xta'an
ndun be men, no sadi'izh xa be
ta lá nsabndo' gudi'izh xa. 14 Ta
we'e le'a na' nlad le'a be xagots
ben ngut xabgi'i ten na wa ndi
uchilya'a bexa, no gap bexa xin
bexa, no ula'ach bexa ta lid bexa.
We'e le'a be men na'anpa inisi
bexa wa. 15 Li ndáp na' geal le'a
ncho be xagots wa myach, cha ndi
usankea bexa tso'o maxu'u.
16 Le'a tal ton dub xabgi'i na-
tal dub xagots nak xmen Cristo,
no ndap xa dub ltsa'a xa dub
xagots ngut xabgi'i ten na, le'a xa
wa nsabndo' ula'ach xagots wa,
ndontsa na'anpa sbe'en gezh ten
Dios gakno xa. We'e le'a bexa
syo'o gan mas gakno be xagots na
ta ugeaka lá ndap ton gakno xa.

Stapla ta'a ndab Pabl gun bexa

17 Le'a bexa na utsin nchansu be
xmen Dios, le'a bega nsabndo' gap
mod ndo' bexa no kix bega ika'a
bexa. No mas li binno bega bexa
na nluu di'izh ten Cristo. 18 Lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:
"Lá ko bega gix xe'e ngon gor na
ndun ma ti'in." No ndab-a: "Le'a
xa ndun ti'in nsabndo' yax ten
na."
19 Na'anpa ula'ach lu tal ton
usake dub xa nchansu be xmen
Cristo tal xa na'anpa top natal
chon xa. 20 Le'a tal xa gunta ta
ugap wa, uteyo xa wa ndo' ga'al
itea bexa, ndontsa izheb bexa
na'anpa no bexa li gun. 21 Le'a
Dios no Jesucristo Xwan beuna no
be angel ten Dios ndewi'i gáp na'
ta ndee ndo' lu: gun lu lak ndab
ta nke'a na' ndee, ni na'anpa uti
lu bexa nladtsa lu. 22 No gor
na koxo'ob lu dub xa yansu gezh
ten Dios, nsabndo' ned gunbe'e lu
naga utsin nak xa. Le'a tal xa
ndun dub ta ugap le'a be men gab
le'a lu no ndap ke. Ndi umbi'itsa
gok ndo' Dios.
23 Le'a ta na sian biaj li ndak-
wea' len lu wa, lá goo lu nabtsa
nits. Ndi goo lu nits yoo dub tuzh
vin ndo'-yá.
24 Le'a ncho bexa ndun dub ta
ugap, cha uxax ini'í be men-a
mas biseata usake dub xa-yá. No
nchoga bexa cha'aw nlu'u be ta
ugap ndun na. 25 No liga ncho
bexa ndun ta wen cha uxax ini'í
be men-a. No ncho bexa ndun ta
wen cha na'anpa nlu'u-yá, parea
gal dub wizh le'a-yá ulu'uka.

6

1 Le'a bexa ncha'ndo'o ndo' ya'a
dub men, le'a bexa wa nsabndo'
gap mod ndo' xa nak xwan bexa
wa, ndontsa na'anpa inisi be men
Dios no di'izh ten Dios. 2 No tal
ncho xwan xa no ndangea ladna
Cristo, na'anpa ni lá gap bexa mod
ndo' xa geal ta na no xa nak xmen
Cristo. Ndi nsabndo' mas wen gun
bexa ti'in ndo' xa wa, le'a xwan
ti'in wa no nak xmen Cristo no
nkwea' ladna Dios xa wa. Be ta
ndee wa blu'u lu bexa no btenxe'a
lu bexa.

Bexa nsankea tso'o med

3 Le'a tal ton nluu dub ta xa'aga,
dub ta na'anpa nak lak nak geal-
ngea ten Jesucristo Xwan beuna,
ni na'anpa lak nlad Dios gak be-
una, 4 le'a xa wa dub xa zhinpa,
ná xa na'an xta'an ndák. Uzhebpa
ndal ladna xa nyoto'o xa cuent
ten xte'e gab be di'izh. Ta we'e
ndaklono xa dub xa ndap ta'a, no
nyo bexa, no kwea' ní'i bexa ndo'
ltsa'a xa, no na'anpa nge' ladna
bexa ltsa'a xa. 5 No sbe'en li ny-
oto'o bexa geal le'a xa na'anpa le'a
ndanbe'e no lá nchando' xa geal-
ngea. Ni xa tal xa uchealtsa'a bexa
ndankea Dios le'a xa sian med gun

gan. Lá uchealtsa'a lu bexa li nak
wa. 6 Le'a ta na ndun beuna ta
nsak ladna Dios wa uzhebpa ndun
wen yoo beuna, tal le'a beuna
ntenno ladna be ta ndap beuna.
7 Lak ulansea beuna ndo' gizhliyo
ndee na'an xta'an nseano beuna,
no liga na'an xta'an yo'o beuna.
8 Ta we'e tal beuna ndap ta gawtsa
beuna no xabtsa beuna, nsabndo'
itenno ladna beuna ta wa.
9 Parea le'a bexa na nsankea
tso'o med wa uxax ndaila' ndo'
ya'a maxu'u. No uzhe'eb nsa'ab
ladna bexa be ta na'an xti'in, ta
na le'a gun kwea' yoo xa no sian
gealkwea' ini'í xa. 10 Le'a ta na
nsankea be men tso'o med wa, le'a
ta wa nak xan itea be ta ugap. Le'a
ncho bexa nsa'ab ladna sian med,
ta we'e mla'a bexa nes ten Dios,
cha sianpa gealkwea' uni'í bexa.

Ndab Pabl uzhebpa gun Timoteo juers

11 Parea le'a lu Timoteo xmen
Dios, bxo'on ndo' be ta ugap wa.
Ndi ulo gan gun lu sbe'en ta wen,
lak nsak ladna Dios. No mas
bge' ladna lu Cristo, no bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu. No ulo
gan uxik lu ndo' itea be ta'a, no
bcha'an gok. 12 Uzhebpa bin juers
gun lu lak nsabndo' gun dub xa
nge' ladna Cristo, we'e gap lu
gealnaban nunk lá idub. Le'a Dios
le'a mti lu gap lu gealnaban wa,
no mbidi'izh lu ndo' kwa'ad men
le'a lu nge' ladna Cristo. 13 Le'a
nat nsobwi'i Dios, xa na nsa'a
gealnaban ndo' itea be ta ncho,
no nsobwi'i Jesucristo, xa na utsin
mbidi'izh ndo' ga'al Poncio Pilat,
le'a na' gáp ndo' lu, 14 uxobgek
lu ndo' iteanak be ta nlad Dios
gun lu, we'e ni dub ke lá gap lu
ndo' Dios. Li bin gast gal zha ilen
Jesucristo Xwan beuna. 15 Le'a
gal zha na nlad Dios, le'a Jesús
ilenka. Le'a Dios dubkama nak
Dios, nak xa Xwan iteanak be
ta'a no Xa Nibe'e ndo' itea bexa
nibe'e. 16 Le'a Dios dubkama nak
xa na'anpa gat, xa ncho ndo' xe'a
na'an ton ibii, xa ni dub men gol
ni'í, no ni lá yoo gan ina' be men
xa. ¡Idub tiemp gab beuna le'a
Dios xa ndon le'a wen no idub
tiemp nibe'e xa! Lika nak-a.
17 Le'a bexa na ndap sian be
ta'a ndo' gizhliyo ndee, gud ndo'
bexa lá izhinnona bexa-yá, no ni
lá ige' ladna bexa ta wa, le'a ta wa
uxax initndo'. Nsabndo' ndi ige'
ladna bexa Dios nban, xa na le'a
nsa'a itea be ta'a ndontsa wen yoo
beuna. 18 Gud ndo' bexa wa utsin
gak bexa no sian be ta wen gun
bexa, no na'anpa uxin gak bexa.
19 Le'a ta wa cuent kocha'aw bexa
sian be ta wen gibe'a, ta ika'a bexa
tiemp ilen, no gap bexa gealnaban
nunk lá idub.

Stapla be ta'a mtenxe'a Pabl Timoteo

20 Timoteo, uzhebpa bla'ach
ti'in msa'a Dios gun lu. Lá ula'ach
lu be di'izh ugap ndadi'izh be
men, le'a ta wa na'an xti'in. No lá
ula'ach lu be gealkwi'in ndadi'izh
be men, maska ndab bexa le'a-yá
ta ugeaka. 21 Le'a ncho bexa
usankea tso'o be ta wa, cha ndi
mla'a bexa nes ten Dios.
Le'a Dios gun wen yoo ladna lu.
Lika gak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' Timoteo

Le'a git ndee git itop mtu'ub Pabl ndo' dub xa nsalea' Timoteo. Le'a ta ndee no 1 Timoteo nsea Tito nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Le'a Pabl mtenxe'a Timoteo dubtsa iso' xa ndo' Cristo maska kwa'ad be men nsaula'a nes ten Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Timoteo

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo, gudi'izh na' di'izh ten Dios, ta nsa'a gealnaban ndo' bexa nak xmen Cristo Jesús. 2 Nke'a na' git ndee ndo' lu Timoteo, le'a na' nkwea' ladna lu cuent dub xi'ín na'. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu, no mas ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Timoteo nsabndo' gudi'izh di'izh ten Cristo

3 Le'a gor na ndadi'izhno na' Dios te'al tezhea ntse'a lad na' lu no nsa na' xno ndo' Dios, xa na idub ncho lad na' ndun na' ti'in ndo' na, lak mbin be usan gox ten na'. 4 Le'a gor na ntse'a lad na' xte'e uban myo'o ladna lu, ta we'e nlad na' gal ina' na' lu ndontsa iten lad na'. 5 No ntse'a lad na' xte'e nge'ka ladna lu Cristo, lak ned xnaxots lu Loida no xna'a lu Eunice mge' ladna Cristo. Le'a na' uní le'a lu likaga nge' ladna Cristo.

6 Ta we'e ndáp na' ndo' lu bin juers gunti'in lu ta ndák lu, ta msa'a Dios ndo' lu gor mxo'ob na' ya'a na' gek lu. 7 Le'a ta na nsa'a Dios ndo' beuna na'anpa ta izheb beuna. Le'a Dios ndi nsa'a juers ndo' beuna, ndontsa ikwea' ladna beuna be men, no gaisa'ab beuna ndo' be ta ugap.

8 Ta we'e lá ido ladna lu gudi'izh lu cuent ten Cristo Xwan beuna. No na'anpa idono ladna lu na', ta nkea na' litgi'ib ndee. Ndi lá izheb lu itid lu gealkwea' geal ndadi'izh lu di'izh wen ten Cristo, le'a Dios usa'a juers uxik lu ndo' ta wa. 9 Le'a Dios ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna, no utezh xa beuna, umbi'i gak lado'o beuna ndo' xa. Parea na'anpa li ngun xa ke na ndun beuna ta wen. Ndi le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo le'a Dios mbinbe'e li utsin gunno xa beuna juers ten Cristo Jesús. 10 Nat le'a Dios mluu tant nkwea' ladna xa beuna ta na ulen Jesucristo, xa ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna. Le'a xa wa mbin gan ndo' juers ten gealgut, no nsa'a xa gealnaban nunk lá idub ndo' bexa ndangea ladna di'izh wen ten xa.

11 Le'a Dios le'a mti na' gudi'izh na' di'izh wa. No mso' xa na' uluu na'-yá ndo' bexa na'anpa xa Israel. 12 Ta we'e nat lnde'e nti'id na' be gealkwea' ndee. Ná na' ni lá ndo ladna, le'a na' nchando' Cristo xa na nge' lad na'. No uní na' le'a xa ndapka juers ula'ach xa gealnaban ten na', gast gal wizh ilengal xa.

13 Nat bin laktsa ndab be di'izh wen mbidi'izh na' ndo' lu, ná xte'e nge' ladna beuna Dios no xte'e nkwea' ladna beuna be men, ta na nak beuna xmen Cristo Jesús. 14 Le'a Espíritu ten Dios, xa na ncho len lado'o beuna, gakno lu utsin gudi'izh lu be di'izh msa'a Dios ndo' lu.

15 Le'a lu yá uni'íka le'a Figelo no Hermógenes no iteata bexa ndencho Asia yá na'antapa nda-kno na'. 16 Na'ab na' ndo' Dios gakno Dios bexa ncho ta lid Onesíforo, geal le'a xa sianpa biaj ndakno na', no na'anpa idono ladna xa na', maska nkea na' litgi'ib. 17 Ndi patsa ulansea xa Roma ndee, cha uzhebpa mkwa'an xa na' gast plo mzheal xa na'. 18 Le'a na' na'ab ndo' Dios

ikwea' ladna Dios xa, gal wizh iso'
xa ndo' Dios. Le'a lu uni'íka xte'e
ngokno xa besa zha ndencho besa
gezh Éfeso.

2

Pabl ndab uxik Timoteo ndo' be gealkwea'

1 Lu Timoteo nak cuent xi'ín na',
nat ulo gan gak juert lado'o lu ta
na nkwea' ladna Cristo Jesús lu.
2 Le'a ta na mbin lu ndadi'izh na'
ndo' kwa'ad be men, nat bluu ta
wa ndo' bexa mas nge' ladna lu,
bexa na su'u uluu-yá ndo' stapla
be men.
3 No bxik ndo' be gealkwea' ini'í
lu ta na nak lu xmen Jesucristo,
lak nxik dub soldad wen ndo'
be gealkwea' ni'í xa. 4 Ni dub
soldad na'anpa nsabyo'o ndo' be
ti'in ndun be men, le'a xa ndi
ndun laktsa nlad xa nibe'e xa.
5 No liga le'a bexa nke'a karrel lá
gun gan tal le'a xa lá uxobgek lak
nsabndo'-yá. 6 No liga le'a bexa
ndun ti'in ge'e nsabndo' koo gan
ndontsa ika'a xa be ta usa'a-yá.
7 Binbe'e be ta na nke'a na' ndee,
le'a Cristo Xwan beuna usa'a ta
yakbe'ena lu itea ta'a.
8 Btse'a ladna lu ta utid Jesu-
cristo xa ras David. Le'a xa mban
ndo' gealgut, lak ndab di'izh wen
ndadi'izh na' ndo' be men. 9 Le'a
ke na li ndadi'izh na' ta wa, ta
we'e sian be gealkwea' nsati'id
na', gast nkea na' litgi'ib cuent
dub xa ugap. Parea le'a di'izh
ten Dios na'anpa no nkea litgi'ib.
10 Ta we'e nxik na' ndo' itea be
gealkwea' ndee, geal nkwea' lad
na' bexa mti Dios, ndontsa no
bexa gap gealnaban ndo' Dios, no
wenpa yoo bexa wats Cristo Jesús
idub tiemp.
11 Ta ugeaka ta gáp na' ndee:

Le'a tal beuna ngutno Cristo,
le'a beuna nokaga sbanno xa.
12 Le'a tal beuna uxik ndo' be
gealkwea',
le'a beuna nokaga inibe'eno
xa.
Le'a tal beuna gab le'a beuna lá
nchando' xa,
le'a xa noga li gab le'a xa lá
nchando' beuna.
13 Ncho zha lá ndun beuna lakka
ndab beuna,
parea le'a xa ndi ndunka ta
ndab xa wa,
le'a lak nak xa wa nunk lá
izhe'a.

Ta nsabndo' gun dub xa ndun ti'in ndo' Dios

14 Lá ula'a lu yalad bexa wa
be ta nke'a na' ndee. Ndi gud
ndo' bexa le'a Dios nsobwi'i yá
lá kuyoto'ota bexa ke ten xte'e
gab be di'izh. Le'a ta li nyoto'o
bexa wa le'a ta wa dub ta na'an
xti'in, le'a-yá ndi ntsabgix bexa
na ndo'ón ta wa. 15 Uzhebpa
bin juers ga'al iso' lu ndo' Dios,
utsin bluu gealngea ten Dios, le'a
dub xa wen ndun ti'in na'anpa
ido ladna. 16 Lá gudi'izh lu be
di'izh lá nsak ladna Dios, be di'izh
na'an xti'in, le'a bexa li ndadi'izh
ta wa mas ugap nsayak. 17 Le'a be
di'izh wa cuent dub gealgizh ugi'i
nsasen idub xa. Li nak Himeneo
no Fileto. 18 Le'a bexa wa mla'a
gealngea ten Dios, cha ndi nluu
bexa le'a Dios yá mxistela bexa
ngut. Ta we'e ncho bexa yá lá
nge'ta ladna Cristo. 19 Parea le'a
gealngea ten Dios nak cuent dub
xan ni'i, dub ta na'anpa iwi'in,
no nkeani'i sa wa: “Le'a Dios
nchando' bexa nak xmen na.” No
ndab-a: “Bla'a bega be ta ugap wa,
bego na nak xmen Cristo.”
20 Le'a lak be ta'a ndanti'in
bexa len dub ni'i si'il, ncho be
ta'a naknde'e oro no plata, ta
ndanti'in bexa zha mas nsaktsa.
No ncho be ta'a naknde'e ya no
yosid, ta ndanti'in bexa iteanak be
wizh. 21 No liga le'a tal ton ula'a
itea be ta ugap nak xa, le'a xa wa
su'u gun dub ti'in mas nsak. We'e
umbi'i gak lado'o xa ndo' Dios, no

isu'u xa gunti'in Dios xa, no sun
xa guni'i xti'in be ta wen.
22 Ta we'e bxo'on ndo' be ta lid
le'a nak, be ta nlad bexa ben gun
bexa. Ndi mas bin lak nsak ladna
Dios, no mas bge' ladna Cristo, no
mas bkwea' ladna lu be men, no
bin ta gun wen yoono lu bexa.
Le'a be ta wa ta ndun itea bexa
na nkwa'an Dios, bexa umbi'i nak
lado'o na.
23 Na'anpa ula'ach lu be di'izh
na'an xti'in, le'a lu uni'íka le'a be
ta wa le'a ndun nyoto'o be men.
24 Le'a dub xa ndun ti'in ndo' Dios
lá nsabndo' kuyoto'ono be men.
Ndi uzhebpa utsin gak xa ndo' itea
bexa, no wen uluu xa bexa, no
kwen uxik xa ndo' bexa. 25 No
di'izh cha'aw utenxe'a xa bexa
na ndaklono xa. We'e naga lid
sgo Dios gek bexa yach bexa wats
Dios, cha igondo' bexa gealngea
ten Dios. 26 Cha li ito'o bexa ndo'
ya'a maxu'u na li nchoya'a bexa,
ndun bexa ta nlad maxu'u wa.

3

Ugap gak be men gal be wizh lult

1 No nsabndo' yakbe'ena lu le'a
gal be wizh lult le'a be men
uzhebpa juert itid. 2 Le'a gal zha
wa yoo bexa ikwea' ladna le'atsa
xa, no isa'ab ladna bexa gap xa
sian med, no izhinnona bexa be
ta ndáktsa xa, no gunbe'e bexa
le'a xa mas nsak ndo' itea men, no
inisi bexa be men, no lá uxobgek
bexa ndo' xus xa, no nunk bexa
lá iten ladna dub ta'a, no lá gun
bexa lak nlad Dios. 3 No lá ikwea'
ladna bexa be ltsa'a xa, no ni lá
gunge' ladna bexa ndo' be men,
no gudi'izh bexa cuent gix, no gun
bexa sbe'en be ta nladtsa xa, no
xela gunno bexa be men, no ixee
ladna bexa ndo' be ta wen nak.
4 No yun bexa cuent le'aka ltsa'a
xa, no ni lid ned gunbe'e bexa
gun bexa dub ta'a, no gunbe'e
bexa le'a xa uzhebpa dub xa wen,
no mas ukwa'an bexa ta nladtsa
bexa, cha ni lá ukwa'an bexa
Dios. 5 No gunta bexa ndankea
Dios bexa, no lá ula'a bexa gun
juers ten Dios ti'in len lado'o bexa.
Na'anpa uchealtsa'a lu bexa li nak
wa.
6 Le'a ncho bexa wa nda' ta
lid be men, cha nkwi'inno xa be
xagots ndidotsa ndák. Le'a be
xagots wa bexa ndap ke, ndun
bexa guni'i xta'an be ta ugap
ndo'ón bexa. 7 Nsakyo'ón bexa be
ta ndadi'izh be men, parea lá gun
bexa gan igondo' bexa gealngea.
8 Lak lá nsak ladna Janes no Jam-
bres ta mbin Moisés, no liga le'a
be xabgi'i ugap wa lá nsak ladna
gealngea. Le'a bexa wa sbe'en ta
ugap ndanbe'e, no na'anpa ndan-
gea ladna bexa Dios. 9 Parea le'a
bexa wa na'anpa kwen ukwi'inno
be men, le'a itea be men sni'í le'a
ta ndun bexa wa lid le'a nak, lak
ngwasea Janes nsea Jambres.

Be ta lult ndab Pabl gun Timoteo

10 Parea le'a lu uni'íka xte'e
nluu na' be men, no xte'e nak
na', no xte'e ndun na' juers gun
na' dub ti'in, no xte'e nge' lad na'
Cristo, no xte'e nxik na' ndo' be
men, no xte'e nkwea' lad na' be
men, no xte'e ndun na' ti'in ten
Dios maska bid-a. 11 No uni'íka
lu xte'e xela mbinno bexa na',
no xte'e sian gealkwea' uti'id na'
gezh Antioquía no gezh Iconio
no gezh Listra. Uzhebpa xela
mbinno bexa na', parea le'a Dios
Xa Nibe'e ulo'o na' ndo' ta wa.
12 No liga xela gunno be men itea
bexa na nlad gun ta wen, bexa
nge' ladna Cristo Jesús. 13 Parea
le'a bexa ugap wa no bexa ukwi'in
wa ndi mas ugap yakbe. Le'a
bexa wa ukwi'inno be men, no
liga ukwi'inno be men bexa.
14 Parea lá ula'a lu be ta mtsid
lu, be ta mbingea ladna lu, le'a
lu nchando'ka besa na mluu ta
wa ndo' lu. 15 Le'a zha tuzhta
lu mtsid lu lak nkeani'i di'izh ten
Dios. Le'a di'izh wa sun gan mas

gák lu, ndontsa gap lu gealna-
ban ndo' Dios, no mas ige' ladna
lu Cristo Jesús. 16 Le'a itea be
ta'a nkeani'i di'izh ten Dios wa,
le'a Dios msa'a-yá ndo' bexa na
mke'a-yá. Le'a ta wa su'u uluu
beuna, no ndab-a xte'e nsabndo'
gun beuna, no xte'e yoo beuna nes
ten Dios, no xte'e wen gak beuna,
17 ndontsa gak be xmen Dios idub
lak nlad Dios, no isu'u beuna gun
beuna itea be ta wen.

4

Timoteo gudi'izh di'izh ten Cristo

1 Le'a gal zha ilen Jesucristo
inibe'e xa ndo' gizhliyo, le'a xa
gab ndo' bexa nban no ndo' bexa
ngutla ná ton ndap ke. Ta we'e
le'a nat nsobwi'i Dios no Jesu-
cristo Xwan beuna le'a na' gáp
ndo' lu, 2 bidi'izh di'izh ten Dios
ndo' be men, no uloo gan li gun
lu guni'i tal le'a bexa nlad go'ón-a
natal na'an. No btenxe'a bexa no
gud ndo' bexa xte'e yoo bexa nes
ten Dios. No cha'awtsa blu'u bexa
di'izh ten Dios. 3 Le'a gal dub wizh
le'a be men lá isakyo'ónta geal-
ngea. Ndi ukwa'an bexa kwa'ad
be mech gudi'izh ta na ndaltsa
ladna bexa go'ón bexa. 4 Cha
lá isakyo'ónta bexa gealngea, ndi
go'ón bexa be cuent na'an xti'in.
5 Ná le'a lu nsabndo' bcha'an gak,
no uxik lu ndo' itea be gealk-
wea', no gudi'izh lu di'izh wen ten
Cristo, no utsin gun lu ti'in msa'a
Dios ndo' lu.

6 Le'a na' ndee sken gat, le'a
wizh ikan na' ndo' gizhliyo ndee
yá gaxla nak. 7 Le'a na' uzhebpa
ngo'o gan ndun ti'in ten Dios,
mbin na' iteanak ta ndab xa, no
sbe'en le'a xa mge' lad na'. 8 Le'a
na' nkenkea' gal dub wizh usa'a
Dios dub coron ika na', ta uluu le'a
na' mxobgek ndo' xa wa. Na'anpa
nabtsa ndo' na' usa'a xa-yá, no
ndo' itea bexa na ndenkea' gal
wizh ilen xa wa.

Timoteo nsabndo' gakno Pabl

9 Bin juers uxax gi'id ina' lu
na', 10 le'a Demas mla'a na' ncha'a
xa gezh Tesalónica, geal le'a xa
nkwa'an be ta'a ndo' gizhliyo
ndee. Le'a Crescente ncha'a Gala-
cia. Le'a Tito ncha'a Dalmacia.
11 Nabtsa Luc ncho wats na', ta
we'e bi'i Marc sa ndee, le'a xa
no su'u gunno na' ti'in. 12 Le'a
Tíquico mtu'ubla na' gezh Éfeso.
13 Le'a gor na gi'id lu, go'o lu xab
ko'ol na', ta na mchan na' ta lid
Carpo gezh Troas. No go'o lu be
libr ten na', parea mas nki'in na'
be libr nakcha'aw gid las man wa.

14 Le'a Alejandro xa ndande'e
be ta gi'ib uzhe'eb ugap mbinno
na'. Le'a Dios Xa Nibe'e wa ukixke
ta li mbinno xa na'. 15 Gap lu
cuent ndo' xa wa, le'a xa uzhebpa
lá nsak ladna ndadi'izh besa di'izh
ten Dios.

16 Le'a zha ndon ned mtsakndo'
na' ndo' bexa nakti'in sa ndee,
na'an ton iso' wats na', le'a itea
bexa cha ndi mla'a na'. Na'ab na'
ndo' Dios lá utsaksi Dios bexa ta
na li mbin bexa wa. 17 Parea le'a
Dios Xa Nibe'e nso'ka wats na',
msa'a xa juers ndo' na', ndontsa
mbidi'izh na' di'izh ten Dios ndo'
itea bexa na'anpa xa Israel nde
sa wa. Cha ulo'o Dios na' ndo'
ya'a bexa, cuent uto'o na' to'o
dub mbi'izh ndi'izh gaw ma na'.
18 Le'a Dios ndaknota na' ndo' itea
be ta ugap, no ula'ach xa na' gast
yaa na' gibe'a sa nibe'e xa. ¡Le'a
nat no idub tiemp gab beuna le'a
Dios uzhebpa dub Dios si'il! Lika
nak-a.

Pabl unidi'izh ndo' pla bexa

19 Unidi'izh ndo' Prisca nsea
Aquila no ndo' bexa ncho ta lid
Onesíforo wa sakndo' na'. 20 Le'a
Erast mya'an gezh Corinto. Le'a
Trófimo kwea' nsak mchan na'
gezh Mileto. 21 Bin juers gi'id
lu nattsa biseata gal tiemp kwal.
Le'a Eubulo no Pudente no Lino

no Claudia no iteata be xmen
Cristo ncho sa ndee nidi'izh ndo'
lu.
22 Le'a na' na'ab ndo' Jesucristo
Xwan beuna iso' wats lu, no mas
uzhe'eb utsin gunno Dios bega.
Lika nak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' Tito

Le'a git ndee mke'a Pabl nabtsa ndo' dub xa nsalea' Tito. Le'a ta ndee no 1 Timoteo nsea 2 Timoteo nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Le'a Pabl mtenxe'a Tito xte'e ndon xkwa'a gun bexa sa nzhealbe bexa nak xmen Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Tito

1 Le'a na' ndee Pabl, xa ndun ti'in ndo' Dios no mtu'ub Jesucristo na' ndo' bexa na mti Dios, ndontsa mas ige' ladna bexa Dios no mas igondo' bexa gealngea, ta ndun mas nsayak bexa lak nlad Dios. 2 Ta we'e ndenkea' bexa gal zha gap bexa gealnaban ta nunk lá idub, ta na uzhe'eb polta ndab Dios usa'a Dios, xa nunk lá ndun gealkwi'in. 3 We'e le'a Dios mluu di'izh ten xa ndo' be men zha nsabndo'-yá. Le'a ta wa ta ndadi'izh na' ndo' be men lak unibe'e Dios, xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna. 4 Le'a git ndee nke'a na' ndo' lu, Tito, geal le'a lu cuent xi'ín na' ta na no lu nge' ladna Cristo. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu, no ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Xte'e nsabndo' gak bexa nchansu be xmen Cristo

5 Le'a na' mchan lu isla Creta ba', ndontsa utenxe'a lu be xmen Cristo be ta'a ndun jwalt wa, no koxo'ob lu pla bexa yansu be xmen Cristo kadga be gezh ba', lak unibe'e na' ndo' lu. 6 Le'a bexa yansu wa nsabndo' uzhebpa utsin gak gast na'an ton gab le'a xa ndap ke. No nsabndo' dubtsa xagots gap xa. Le'a be xin xa nsabndo' gungea ladna Jesús, no utsin gak bexa, no uxobgek bexa ndo' xus xa. 7 Le'a dub xa nchansu wa nla'ach bexa nak xmen Dios, ta we'e nsabndo' utsin gak xa, gast na'an ton gab le'a xa ugap ndun. No lá gunbe'e xa le'a xa mas nsak, no na'anpa uxax gakloo xa, no na'anpa gun xa gealgu, no na'anpa ukwa'an xa uyo, no na'anpa ukwi'inno xa be men ndontsa gun xa gan med. 8 Ndi utsin gak xa ndo' itea be men ncha'a ta lid xa, no sbe'en be ta wen ukwa'an xa, no wen gunbe'e xa, no utsin gak xa, no umbi'i gak xa ndo' Dios, no gun xa gan isensa'ab xa xa ndo' be ta ugap. 9 No nsabndo' uluu bexa gealngea ten Dios lak mluu beuna-yá, ndontsa wen utenxe'a xa be xmen Cristo, no utsin ika'ab xa ndo' be men lá nsak ladna ta nluu xa.

10 Le'a sa ba' ncho kwa'adpa bexa lá nxobgek ndo' Dios, ndadi'izh bexa be ta na'an xti'in no nkwi'inno bexa be men. Le'a kwa'ad bexa li nak wa ndab le'a itea be xmen Cristo nsabndo' yoo be'e lak ndun bexa judio. 11 Le'a lu nsabndo' lá ula'ata li gudi'izh bexa, le'a ke ten bexa wa le'a ncho be idub famil nsaula'a nes ten Dios. Nluu bexa be men wa dub ta lid le'a nak, ndontsa gun bexa gan med.

12 Le'a dub xa ndák ncho le'aka isla Creta ba' ndab: “Le'a bexa Creta sbe'en bexa ukwi'in, no ugap nak bexa cuent nak be man, no uzhebpa ndaw bexa, no zha'ab bexa.” 13 Le'a ta li ndab xa wa ta ugeaka. Ta we'e nsabndo' uzhebpa kuyo lu bexa wa, ndontsa ige'ka ladna bexa Dios, 14 no yá lá isakyonta bexa be cuent na'an xti'in ten bexa judio, no ni lá ula'achta bexa be ta nibe'e be men mxelad gealngea ten Dios.

15 Le'a cuent ten be men umbi'i nak lado'o na ndo' Dios, le'a itea be ta'a umbi'ika. Parea le'a cuent ten bexa ugap nak, bexa lá ndangea ladna Jesús, le'a ni dub ta'a

na'anpa umbi'i. Le'a bexa wa gast
itea ta ndanbe'e bexa no itea be
ta ncho lado'o bexa bzhi'ik nak.
16 Ndab bexa le'a bexa nchando'
Dios, parea le'a be ta ndun bexa
nluu le'a bexa lá nchando' Dios.
Le'a bexa uzhebpa ugap nak, no
lá nxobgek bexa ndo' Dios, no lá
isu'u bexa gun bexa ni dub ta wen.

2

Ta nsabndo' uluu Tito ndo' bexa Creta

1 Parea le'a lu nsabndo' gudi'izh
sbe'en lak nak gealngea ten Dios.
2 Gud ndo' be xabgi'i mas gox ba'
isensa'ab bexa xa ndo' ta ugap, no
gak bexa dub xa gap men mod
ndo' na, no wen gunbe'e bexa, no
gungea ladna bexa gealngea ten
Jesús, no ikwea' ladna bexa be
ltsa'a bexa, no uxik bexa ndo' itea
be ta'a.
3 Gud ndo' be xagots mas gox
ba' gun bexa sbe'en ta wen,
ta nluu le'a bexa ndankea Dios.
Na'anpa gudi'izh bexa cuent gix,
no na'anpa gun xa gealgu. Nsab-
ndo' ndi uluu bexa sbe'en be ta
wen. 4 No uluu bexa be xagots ben
ikwea' ladna bexa xabgi'i ten bexa
no be xin xa, 5 no list gak bexa,
no yankea bexa dubtsa xabgi'i ten
bexa, no ula'ach bexa ta lid bexa,
no utsin gak bexa ndo' be men,
no uxobgek bexa ndo' xabgi'i ten
bexa. Itea be ta ndee nsabndo'
gun be xagots ben ndontsa lá inisi
be men di'izh ten Dios.
6 No liga gud ndo' be xabgi'i
ben isensa'ab bexa xa ndo' be ta
ugap. 7 Sbe'en be ta wen bin
ndontsa ini'í bexa xte'e nsabndo'
gun bexa. Le'a gor nluu lu bexa
wa, utsin bluu bexa lak nsak ladna
Dios. 8 Bidi'izh sbe'en gealngea,
ndontsa na'anpa xela iní'i be men
ndo' lu. We'e le'a bexa na lá nsak
ladna ta nluu lu wa, le'a bexa wa
sdoka ladna no na'an xte'e gab
bexa ndo' bega.
9 No gud ndo' bexa ndun ti'in
ndo' stubga men, uxobgek bexa
ndo' xa nibe'e ten xa, no utsin
gun bexa ta nsak ladna xa wa,
na'anpa ndi ikabto'o bexa ndo' xa
wa. 10 No lá gun bexa gealwa'an,
ndi gun bexa ta nluu le'a bexa
men wen nak, ndontsa ini'í be
men ta wen nak di'izh ten Dios, xa
ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna
wa.

Dios nlad le'a itea be men gap gealnaban

11 Le'a Dios mlu'u xte'e nkwea'
ladna xa be men, ta gun gan gap
itea be men gealnaban. 12 Le'a
xa wa nluu le'a beuna nsabndo'
ula'a itea be ta'a lá nsak ladna
Dios no itea be ta ugap nlad beuna
gun beuna. Ndi sbe'en be ta
wen gunbe'e beuna, no umbi'i gak
lado'o beuna ndo' Dios, no gun
beuna ndo' gizhliyo ndee lak nsak
ladna Dios. 13 Li nsabndo' gun
beuna ndalen kwenkea' beuna gal
wizh uzhe'eb wen, zha na ilen
Jesucristo, xa nak Dios si'il ten
beuna, xa nsa'a gealnaban ndo'
beuna. 14 Le'a xa wa msa'a le'aka
le'a xa sakndo' beuna, ndontsa
ko'o xa beuna ndo' itea be ke ten
beuna. No mtsambi'i xa lado'o
beuna, ndontsa gak beuna xmen
xa, bexa na uzhebpa nlad gun be
ta wen.
15 Le'a be ta ndee bidi'izh ndo'
bexa, no utenxe'a lu bexa no kuyo
lu bexa lakkata dub xa nibe'e. Lá
ula'a lu uxelad bexa ta ndab lu.

3

Xte'e nsabndo' gak bexa nak xmen Jesucristo

1 No gud ndo' bexa ba' lá yalad
bexa uxobgek bexa ndo' bexa
nakti'in no ndo' itea bexa nibe'e.
No list kwe bexa gakno bexa be
men. 2 No na'anpa inisi bexa
stubga men, no na'anpa kuyoto'o
bexa. Ndi utsin gak bexa no
bcha'an gak bexa ndo' itea be
men.
3 Le'a tiemp polta le'a beuna
no na'anpa utsin ndanbe'e, no lá

nxobgek beuna ndo' Dios, no us-
ankea beuna tso'o bexa ugap nak,
no ndencho beuna ndo' ta ugap
ncho lado'o beuna no be ta ndal
ladna beuna, no ugap nak beuna,
no ndaklono beuna bexa ndap
ta'a. Le'a be men nxee ladna ndo'
beuna, no liga le'a beuna nxee
ladna ndo' be men. 4 Parea le'a
Dios xa ngo'o beuna ndo' be ke ten
beuna, mluu xa le'a xa ta ugeaka
dub xa wen, no nkwea' ladna xa
be men, 5 le'a xa ulo'o beuna ndo'
be ke ten beuna. Parea na'anpa
li ngun xa ke na ndun beuna ta
wen, ndi ta na uzhebpa nkwea'
ladna Dios beuna ulo'o xa beuna.
No msa'a xa Espíritu ten xa uyo'o
len lado'o beuna, ndontsa umbi'i
gak lado'o beuna ndo' xa, no gap
beuna dub gealnaban kub. 6 No
uzhebpa msa'a xa Espíritu ten
xa ndo' beuna, ta na nge' ladna
beuna Jesucristo xa ngo'o beuna
ndo' be ke ten beuna. 7 Le'a ta na
wen nya'an beuna ndo' Dios wa
dub ta ga nsa'a xa. Ta we'e le'a
beuna ndenkea' gal uso' beuna
dub gealnaban nunk lá idub.

8 Le'a ta ndáp na' ndee wa ta
ugeaka. Le'a na' nlad inibe'e lu
ta wa ndo' bexa na ndangea ladna
Dios sa ba', ndontsa sbe'en be ta
wen gun bexa. Le'a be ta ndee
wa be ta wen no sakno-yá itea be
men. 9 Parea lá gasyo'o lu ndo'
be ta na'an xti'in ndadi'izh bexa,
be cuent ten bexa uyo'o polta, no
nyoto'o bexa, no nyo bexa ke ten
ley mke'a Moisés. Le'a be ta li
ndun bexa wa ta na'an xti'in.

10 Le'a tal ton uchealuyo be
xmen Cristo, gud ndo' xa wa dub
biaj natal top biaj yá lá gunta xa
ta wa. Ná tal le'a xa lá nsakyo'ón
ta ndab lu wa, yá lá gudi'izhnota
lu xa. 11 Le'a lu uni'íka le'a xa wa
dub xa ugap nak. Le'a be ta ndun
xa wa le'a nluu le'a xa ndap ke.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' Tito

12 Le'a nat utu'ub na' Artemas
natal Tíquico ndo' lu. Le'a zha
na ilansea' dub xa sa ba', uxax
gi'id ina' lu na' gezh Nicópolis,
le'a na' ndee mbinbe'e yo'o na' sa
wa idub tiemp kwal. 13 No go-
kno Zenas xa ntsid ley no Apolos
ndontsa gor na ika'an bexa sa ba'
na'an xta'an gun jwalt nes ya'be
bexa. 14 Le'a bexa na no nak
beuna xmen Cristo ndencho sa ba'
nsabndo' utsid bexa gun bexa be
ta wen, usa'a bexa be ta'a nki'in
be men, ndontsa isu'u bexa gakno
bexa men.

15 Le'a itea bexa na ndeno na'
nidi'izh ndo' lu. Unidi'izh sakndo'
na' ndo' itea bexa nak xmen Jesús
sa ba', le'a bexa nak amig ten
besa. Le'a na' na'ab ndo' Dios mas
uzhe'eb utsin gunno xa bega. Lika
gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' Filemón

Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' Filemón, dub xa no nak xmen Cristo ncho gezh Colosas. Le'a xa wa uzhe'eb dub xa rik. Le'a dub xa nsalea' Onésimo dub esclavo ten Filemón mxo'on xa ndo' xa, cha tso'o wa mgondo' xa di'izh ten Cristo, ta mbidi'izh Pabl ndo' xa zha na nkeanyaw xa Roma. Le'a git ndee mtu'ub Pabl go'o Onésimo ndo' Filemón gezh Colosas. Unab Pabl ndo' Filemón gunge' ladna xa ndo' Onésimo, utsin gunno xa xa ta na no xa nak xmen Cristo. No ndab Pabl le'a tal ncho xta'an mbinno Onésimo Filemón natal xta'an nsa'ab xa le'a Pabl skixka ta wa. Ndab Pabl le'a bexa nak xmen Cristo dubtsa nak, guni'i tal xa xa rik natal na'an.

Pabl nidi'izh ndo' Filemón

1 Le'a na' ndee Pabl xa nkea litgi'ib ke na ndun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a na' no Timoteo xa nak cuent dub wit na', nke'a besa git ndee ndo' lu Filemón, lu no ndun ti'in ten Cristo. 2 No nidi'izh besa ndo' Apia xa nak cuent bsan beuna, no ndo' Arquipo xa no ndakno beuna ndun beuna ti'in ten Dios, no ndo' itea bexa nzhealbe ta lid lu ba'.

3 Na'ab na' ndo' Dios Xus beuna no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Filemón nkwea' ladna be ltsa'a na

4 Le'a gor na ndadi'izhno na' Dios, na'ab na' ndo' Dios gakno Dios lu, no nsa na' xno ndo' Dios, 5 geal le'a na' ndón xte'e ndankea lu Jesús Xwan beuna, no nge' ladna lu xa, no nkwea' ladna lu itea bexa nak xmen Jesús. 6 Na'ab na' ndo' Dios le'a ta na dubtsa nge' ladna beuna Cristo, ta we'e le'a lu mas igondo' ta wen nsa'a Dios ndo' beuna nak xmen Cristo. 7 Uzhebpa nten ladna besa no mas nsen besa juers, gor ndo'ón besa xte'e nkwea' ladna lu be xmen Cristo, le'a lu ndun mas utsin nyo'o ladna bexa.

Pabl ndab ndo' Filemón utsin gak ndo' Onésimo

8 Le'a ta na nak beuna xmen Cristo, ta we'e syo'o gan inibe'e na' ndo' lu ta nsabndo' gun lu. 9 Ná le'a na' ndi na'ab ndo' lu, geal le'a na' uní le'a lu nkwea' ladna na'. Le'a na' Pabl yá xa gox na', no nkea na' litgi'ib ke na ndun na' ti'in ten Jesucristo. 10 Nat na'ab na' ndo' lu utsin gak lu ndo' Onésimo, le'a xa nak cuent dub xi'ín na', ta na mbingea ladna xa Jesús len litgi'ib ndee.

11 Polta le'a Onésimo na'anpa utsin ngun ti'in ten lu. Ná nat le'a xa su'u gun ti'in ndo' lu, lak nsu'u xa ndakno xa na'. 12 Le'a nat le'a na' utu'ubgal xa ndo' lu. Cha utsin gunno lu xa gor ilansea' xa, lakta utsin ndanno lu na'.

13 Le'a na' nlad yanyo'o Onésimo wats na' sa ndee, ndontsa gakno xa na' sakndo' lu, ndalen nkea na' litgi'ib ndee ke na ndadi'izh na' di'izh ten Cristo. 14 Ná le'a na' na'anpa gáp yanyo'o xa sa ndee tal le'a lu lá nlad. Le'a na' nlad gun lu ta na'ab na', parea na'anpa ta na juerska li gun lu, ndi ta na nlad lu li gun lu. 15 Natal ga ta we'e mla'a Onésimo lu dub nde'eptsa, natsa bi le'a itancha' xa ndo' lu idub tiemp. 16 Nat le'a Onésimo na'anpa yak xa nduntsa ti'in ndo' lu. Nat le'a xa no nak dub xmen Dios, cuent dub wit beuna xa. Le'a na' uzhe'eb nkwea' ladna xa, ná le'a lu nsabndo' mas ikwea' ladna xa, le'a xa no nak xmen Jesús, no nak xa dub xa ndun ti'in ndo' lu.

17 Tal lu nsak le'a na' no nak ltsa'a lu, utsin binno Onésimo lakta utsin nak lu ndo' na'. 18 Ná tal xa xta'an mbinno lu polta wa

natal xa nsa'ab ndo' lu, le'a na'
skixka ta wa. 19 Le'a na' ndee Pabl
ya'a na' nke'a na' letr ndee ndo'
git: le'a na' skixka be ta nsa'ab
Onésimo ndo' lu, maska uni'í lu
le'a lu no nsa'ab ndo' na'.
20 Le'a ta na dubtsa nak beuna
xmen Cristo, na'ab na' ndo' lu gun
lu ta wa, ndontsa wen yo'o lad na'.
21 Nke'a na' be ta ndee ndo' lu,
le'a na' uní le'a lu sunka ta na'ab
na' wa, no gast mas sian be ta wen
gun lu. 22 Bsaxkwa'a dub sa yo'o
na', le'a na' nsak le'a Dios ula'a
gal ina' na' bega lak nab bega ndo'
Dios.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' Filemón

23 Le'a Epafras nidi'izh ndo' lu,
le'a xa nkeano na' litgi'ib ndee
ke na ndun xa ti'in ten Cristo
Jesús. 24 Nsea Marc no Aristarco
no Demas no Luc bexa ndakno na'
ndun besa ti'in, le'a bexa wa no
nidi'izh ndo' lu.
25 Na'ab na' ndo' Jesucristo
Xwan beuna mas uzhe'eb utsin
gunno xa bega. Lika gak-a.

Git ukea ndo' be xmen Jesucristo, be men Hebreo

Le'a git ndee mke'a dub xa ndo' be xmen Cristo bexa judio uyo'o tiemp polta wa. Ndab-a le'a bexa judio bexa nak xmen Cristo yá lá nsabndo'ta usa'a xnab ndontsa yu'u be ke ten bexa, le'a be xnab ten man wa lá yoo gan utsu'u be ke ten be men. No sian biaj ndab xa ndo' bexa na'anpa gun ngud bexa no na'anpa icha'ab bexa, ndontsa yá lá yachta bexa ndo' be ta ugap mbin bexa polta. Le'a Hebreos capítulo 11 nse'at kwa'ad bexa uzhe'eb mge' ladna Dios, ta mbin wen mya'an bexa ndo' Dios.

Dios mbinti'in Xin na gudi'izh ndo' be men

1 Le'a polta le'a Dios sian biaj nsea sian mod mbidi'izh ndo' be usan gox ten beuna, mbinti'in xa be profet gudi'izh sakndo' xa. 2 Parea nat le'a be wizh lult ndee, le'a Dios mbinti'in le'aka Xin na mbidi'izh xa ndo' beuna. Le'a Dios le'a mti xa wa mbinde'e xa gibe'a no gizhliyo, no mso' Dios xa nak xa Xwan itea be ta'a. 3 Le'a Xin Dios nluu xte'e uzhe'eb si'il nak Dios, no nak xa lakkata nak Dios Xus xa. Le'a juers ten ta ndab xa, le'a xa ndun le'a gizhliyo no gibe'a ndakti'in. Le'a tso'o na mbin xa ta mtsambi'i xa beuna ndo' be ke ten beuna, cha mkea xa gibe'a, usob xa wats lad ga'al sa nibe'e Dios.

Xin Dios uzhebpa mas nsak ndo' be angel

4 Le'a nat le'a Xin Dios uzhebpa mas nsak ndo' be angel, lak lea' xa uzhebpa mas nsak ndo' lak nsalea' be angel. 5 Le'a Dios na'anpa ngab ndo' ni dub angel lak ndab xa ndo' Xin xa, ndab xa:

Le'a lu nak Xi'ín na', nat le'a na' nak Xus lu.

No ndab Dios:

Le'a na' gak Xus xa, le'a xa gak Xi'ín na'.

6 Le'a gor na mtu'ub Dios Xin na ndo' gizhliyo, le'a xa ndab:

Le'a itea be angel ten na' yankea xa.

7 Le'a cuent ten be angel le'a di'izh ten Dios ndab:

Le'a Dios ndun le'a be angel ten xa nyak cuent mbi,
le'a bexa ndun ti'in ndo' xa wa nyak cuent beal' gi'.

8 Ná le'a cuent ten Xin Dios ndab Dios:

Le'a lu Dios nibe'e idub tiemp.
Lu ndon le'a utsin nibe'e ndo' be men.
9 Le'a lu nsak ladna be ta wen ndun be men,
no nxee ladna lu ndo' ta ugap ndun bexa.
Ta we'e le'a na' Dios ten lu mti na' lu inibe'e lu,
ndontsa mas uzhebpa iten ladna lu ndo' be ltsa'a lu.

10 No ndab Di'izh ten Dios:

Le'a go xa nibe'e, zha ndon ned mtexan ga gizhliyo nsea gibe'a.
11 Le'a gal dub wizh le'a be ta wa initndo',
ná le'a go idub tiemp nchoka.
Le'a be ta wa gak gox lak ndak gox dub lad.
12 Cha udu'ud ga-yá cuent dub ble'a lad,
cha izhe'a-yá lak nche'a dub men xab na.
Ná le'a go dubtsa nak,
no idub tiemp ncho ga.

13 Le'a Dios na'anpa ngab ndo' ni
dub angel lak ndab xa ndo' Xin xa:

Usob wats na' lad ga'al ndee, gast
gal gor ute na'
bexa ndaklono lu xan ndats
lu, inibe'e lu bexa.

14 Le'a itea be angel naktsa
espíritu ndun ti'in ndo' Dios,
ntu'ub Dios bexa gakno xa be
men, bexa gap gealnaban ndo'
Dios.

2

Na'anpa nsabndo' yach be xmen Cristo

1 Ta we'e le'a beuna mas ns-
abndo' ula'ach gealngea ten Dios
ta mbi'ín beuna, na'anpa ula'a
beuna-yá. 2 Le'a di'izh ten Dios
ta mbidi'izh be angel ndo' be men
polta wa dub ta ta ugeaka. Le'a
itea be men na lá uxobgek ndo'
di'izh wa, le'a Dios mtsaksi bexa
lak nsabndo'-yá. 3 No liga mas se-
gur utsaksika Dios beuna, tal le'a
beuna lá igondo' xte'e wen nak ta
nsa'a Dios, ngo'o xa beuna ndo'
be ke ten beuna. Le'a Jesús ngok
xa ned mbidi'izh di'izh wa ndo'
be men; we'e le'a bexa na mbi'ín
ta wa cha mbidi'izh ndo' beuna
le'a-yá ta ugeaka. 4 Le'a Dios le'a
mluu le'a di'izh mbidi'izh bexa wa
ta ugeaka, msa'a Dios sian ndo' be
uyon ndun bexa, nsea sian be ta'a
ndanseana be men, nsea msa'a
Dios Espíritu ten na ndo' bexa
lakka nlad Dios.

Jesucristo myak men

5 Le'a Dios na'anpa ngab ndo'
be angel le'a bexa wa inibe'e sa
yoo beuna ndo' gizhliyo kub ilen
wa, ta na li ndadi'izh besa wa.
6 Ndi ncho dub sa nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab dub men ndo' Dios:

¿Ton nak besa zha nkwea' ladna
go besa?
¿No ton nak besa ndakno go
besa zha?

7 Le'a go mbin le'a be men stidotsa
uxee nsak ndo' be angel.
No msa'a go dub ta'a no besa nsak,
nsea msa'a go juers no
besa inibe'e ndo' be ta'a
mbinde'e go.
8 No mte go itea be ta'a xan ndats
be men inibe'e bexa-yá.

Le'a ta na li mte Dios itea be ta'a
xan ndats be men, ta we'e inibe'e
beuna ndo' itea be ta'a guni'i
xta'an-a. Parea le'a ta wa biseata
gal zha gak cumplir. 9 Ná nat
le'a beuna uni'í le'a Dios mbin le'a
Jesús stidotsa uxee nsak ndo' be
angel dub nde'ep. Le'a Jesús uni'í
gealkwea' gast ngut xa sakndo'
beuna. Ná nat le'a Dios myunno
Jesús uzhebpa dub xa nsak no
dub xa nibe'e. Le'a ta na mkwea'
ladna Dios be men, ta we'e le'a
Jesús ngut sakndo' itea be men.
10 Le'a iteanak be ta ncho ta
mbinde'eka Dios, no juers ten xa
ndakti'in iteanak be ta'a. Le'a
Dios nlad le'a kwa'ad be men yak
xin xa, cha yo'o xa bexa gibe'a sa
ncho xa. Ta we'e mla'a Dios utid
Jesucristo be gealkwea' ndontsa
ngok cumplir ta na nsabndo' gun
Jesús, xa na ngo'o be men ndo'
be ke ten bexa. 11 Le'a Jesús
mtsambi'i beuna ndo' be ke ten
beuna, no nak Dios Xus beuna na
li msambi'ila wa. Ta we'e le'a
Jesús na'anpa ndo ladna ndab xa
le'a beuna wit na nsea bsan xa.
12 Ndab Jesús ndo' Dios:

Gudi'izh na' cuent ten go ndo' be
wit na'
nsea ndo' be bsan na'.
No ganke'a na' go lat bexa
ndankea ga.

13 No ndab xa:

Le'a na' ndee Diostsa ige' ladna.

Nsea ndab xa:

Le'a na' nso'no be men msa'a Dios
ulach na',

bexa nak xin xa.

14 Le'a beuna nak xin Dios wa,
le'a beuna menka. Ta we'e le'a
Xin Dios no ngok men, myak xa
lak nak beuna. Cha ngut xa
ndontsa gun xa gan ndo' maxu'u,
xa ndap juers gut be men. 15 Litsa
mbin Jesús gan uto'o be men ndo'
ya'a maxu'u, bexa nzheb ndo'
gealgut idub nban xa. 16 Le'a
beuna uni'íka le'a Jesús na'anpa
mbi'id gakno xa be angel, le'a
xa ndi mbi'id ndontsa gakno xa
beuna nak xin Abraham. 17 Ta
we'e li myak xa lakka nak beuna
nak wit xa, ndontsa ikwea' ladna
xa beuna no wen gun xa ti'in ten
ule'ay, iso' xa ndo' Dios sakndo'
beuna ndontsa utsu'u Dios be ke
ten beuna. 18 Le'a Jesús utid
ndo' gealkwea' no mlad maxu'u
utsabgix Jesús, ta we'e nat le'a
Jesús su'u gakno beuna gor na
nlad maxu'u utsabgix beuna.

3

Jesús mas nsak ndo' Moisés

1 Bego nak beuna xmen Dios,
bexa mtsambi'i Dios lado'o na,
le'a Dios le'a mti bega gak bega
xmen xa. Ta we'e nat binbe'e
bega xte'e nak Cristo Jesús. Le'a
xa le'aka Dios mtu'ub, no nak xa
ule'ay ndon le'a nsak cuent ten
ta nchankea beuna Dios. 2 Le'a
Dios le'a ulaxo'ob Jesús gak xa
ta wa. Le'a Jesús cha uzhe'eb
utsin mbin ti'in wa, lak utsin
mbin Moisés ti'in ten Dios lat bexa
nak xmen Dios. 3 Ná le'a Jesús
mas nsak ndo' Moisés, lak dub
xa mbinde'e dub ni'i mas nsak
ndo' ni'i wa. 4 Le'a itea be ni'i
menka ndande'e, parea le'a Dios
le'a ndande'e iteanak be ta ncho.
5 Le'a Moisés ngokno be xmen
Dios, utsin mbin xa ti'in ten Dios
cuent dub mos. Mbidi'izh xa be
di'izh na ndi'izh gab Dios ndo'
bexa wa. 6 Ná le'a Cristo le'a
nak Xin Dios, utsin ndakno xa be
xmen Dios. Le'a beuna no nak
xmen Dios, tal le'a beuna lá ula'a
ta nge' ladna beuna Dios, no ta
ndenkea' beuna ta usa'a Dios ndo'
beuna.

Sa une'e be xmen Dios wats Dios

7 Lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab Espíritu ten Dios ndo' be
men:

Tal le'a bego go'ón ta ndab Dios
wizh nat,
8 lá gun ngud bega lado'o
bega,
lak mbin bexa zha utencho bexa
ge'e sa bid,
mbin bexa preb Dios ná xte'e
gunno Dios bexa.

9 Ta we'e ndab Dios:

“Le'a sa wa le'a be usan gox ten
bega mbin preb na',
maska dub top ga'al li'in uni'í
bexa be ta wen mbinno na'
bexa.
10 Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa
ncho zha wa,
ndáp na' uzhebpa ndun bexa
ta ugap,
no na'anpa nxobgek bexa
ndo' na'.
11 Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa
wa,
ndáp na' le'a bexa ni dub mod
lá yoo gan yate sa ndi'izh
une'e bexa wats na'.”

12 Bego nak beuna xmen Cristo,
bla'ach bega na'anpa yoo dub ta
ugap len lado'o bega, cha ula'a
bega ta ndangea ladna bega Dios,
no isasit bega wats Dios nban.
13 Ndi btenxe'a bega be ltsa'a
bega itea wizh, nattsa bi nchasea
wizh nat. We'e na'anpa ukedino
maxu'u ni dub bega gun bega
ta ugap, cha yak ngud lado'o
bega. 14 Le'a beuna dubtsa nak no
Cristo, tal le'a beuna idub tiemp
ige' ladna xa, lak mge' ladna be-
una xa zha ned wa. 15 Lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios
wizh nat,
lá gun ngud bega lado'o bega,
lak zha mbin bexa Israel
preb Dios.

16 ¿Ton bexa na li mbi'ín ta ndab
Dios wa zha, ná cha mbin bexa
preb xa wa? Le'a ta wa bexa
Israel, bexa ulo'o Moisés nacion
Egipto. 17 ¿No ton ndo' ná ngokloo
Dios dub top ga'al li'in zha? Le'a
ta wa ndo' bexa na li ugap mbin,
cha ngut bexa ge'e sa bid wa.
18 ¿No ton ndo' ná ndab Dios ni
dub mod lá yoo gan yate bexa
sa ndi'izh une'e bexa wats Dios
zha? Le'a ta wa ndo' bexa na li lá
uxobgek ndo' Dios. 19 Le'a beuna
uni'íka le'a bexa wa lá yoo gan
yate sa wa, ta na lá ngungea ladna
bexa ta ndab Dios wa.

4

1 Le'a nat le'a Dios bi ndab le'a
beuna syo'o gan yate sa une'e
beuna wats xa. Ta we'e ns-
abndo' ula'ach beuna le'aka be-
una, ndontsa na'anpa ncho bega
gal gor lá yoo gan yate sa
wa. 2 Le'a beuna mbi'ínka di'izh
wen ten Dios, lak mbi'ín bexa
uyo'o polta-yá. Parea le'a ta na
mbi'ín bexa di'izh wa na'anpa
ngakno bexa, le'a bexa lá ngungea
ladna-yá. 3 Ná le'a beuna ndangea
ladna di'izh wa, ta we'e syoteka
beuna sa une'e beuna, lak ndab
Dios:

Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa wa,
ndáp na' le'a bexa ni dub mod
lá yoo gan yate
sa ndi'izh une'e bexa wats
na'.

Le'a be ti'in ten Dios myando'la
zha utexanta gizhliyo, 4 lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Wizh isaga'ad le'a Dios mne'e
ndo' itea be ti'in ten xa.

5 No ncho sa nkeani'i-yá ndab
Dios:

Le'a bexa wa na'anpa yate sa
ndi'izh une'e bexa wats na'.

6 Le'a be men bi syo'o gan yate
wats Dios, ná le'a bexa na ned
mbi'ín di'izh wen ten Dios wa
na'anpa yate, geal le'a bexa lá
uxobgek ndo' Dios. 7 Le'a Dios
ndab le'a wizh nat bi ncho tiemp,
lak ndab xa ndo' David sian li'in
tso'o na uyo'o Moisés wa, lak
nkeani'i di'izh ten Dios:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios
wizh nat,
lá gun ngud bega lado'o bega.

8 Tal le'a Josué ngun gan une'e
bexa Israel polta wa, we'e le'a
Dios na'anpa ngab ncho stubga
wizh une'e be men wats Dios. 9 Ta
we'e le'a beuna uni'í bi ncho dub
sa une'e beuna nak xmen Dios.
10 Le'a tal ton yate sa une'e xa
wats Dios wa, le'a xa wa une'e
ndo' ti'in ten na, lak mne'e Dios
ndo' ti'in ten na.
11 Ta we'e uzhebpa gun beuna
juers yate beuna sa une'e beuna
wa, ndontsa na'anpa yasea ni
dub beuna lak ngwasea bexa lá
uxobgek ndo' Dios tiemp polta.
12 Le'a itea be di'izh ndab Dios ta
nban, no ndap-a juers. No mas
wach-a ndo' dub spad top to'o na
wach, sun-a gan usaxe'a-yá be ta
uga'ach, gast nluu-yá xte'e nak
ta ndanbe'e beuna nsea ta ncho
len lado'o beuna. 13 Le'a ni dub
ta'a wa lá yoo gan ukachko beuna
ndo' Dios, le'a cuent ten Dios le'a
iteanak be ta'a ndon usaxe'a nak.
Le'a gal dub wizh ilaya' beuna
ndo' Dios, gab beuna itea be ta'a
mbin beuna.

Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak

14 Nat le'a ncho dub xa nak
ule'ay ndon le'a nsak ten beuna.
Le'a ta wa Jesús Xin Dios, xa
nsea' gibe'a ba' no nso' xa ndo'

Dios sakndo' beuna. Ta we'e lá
ula'a beuna ta na ndangea ladna
beuna xa. 15 Le'a xa na nak
ule'ay ndon le'a nsak ten beuna
no uni'í le'a beuna lá ndun gan
nxobgek ndo' Dios ncho zha. Le'a
lak nlad maxu'u utsabgix beuna,
no likaga mlad maxu'u utsabgix
Jesús, parea le'a Jesús ni dub ta
ugap lá ngun. 16 Ta we'e lá izheb
beuna ibii beuna wats Dios Xa
Nibe'e, gor na iki'in beuna gakno
xa beuna, le'a xa nkwea'pa ladna
beuna, no utsin ndanno xa beuna.

5

1 Le'a itea be ule'ay ndon le'a
nsak ten bexa Israel, le'a Dios le'a
nti bexa lat be men. Ngoxo'ob
Dios bexa gun bexa ti'in ndo' Dios
sakndo' be men, nsa'a bexa be
ta'a no be man xnab ndo' Dios,
ndontsa yu'u be ke ten be men.
2 Le'a dub ule'ay nlats ladna bexa
na lá ini'í xte'e gun, no bexa na
ndun ta lid le'a nak, geal le'a
ule'ay wa ncho gor lá ndun gan
uxobgek ndo' Dios. 3 Ta we'e le'a
xa wa nsabndo' usa'a man xnab
ndo' Dios, ndontsa yu'u be ke ten
le'aka le'a xa, no be ke ten be men.
4 Na'an ton yoo gan gab le'a gun
ti'in ten ule'ay ndon le'a nsak, le'a
Dios ndi le'a uti xa wa lak mti
Dios Aarón. 5 No liga le'a Cristo
na'anpa ngab le'aka xa gak ule'ay
ndon le'a nsak. Le'a Dios le'a mti
xa, ndab Dios ndo' xa:

Le'a lu nak Xi'ín na',
nat le'a na' nak Xus lu.

6 Nsea stub sa nkeani'i ndab Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lakta ngok Melquisedec
ule'ay.

7 Le'a zha uyo'o Cristo ndo' gizh-
liyo ndee, le'a xa uge' uní'i no
mbi'in xa gor ndadi'izhno xa Dios,
unab xa ndo' Dios gakno Dios xa,
le'a Dios ndap juers lá gat xa. Le'a
Dios mbi'ínka ta li unab xa wa,
geal le'a xa uzhebpa nxobgek ndo'
Dios. 8 Le'a Cristo le'a nak Xin
Dios, ná le'a xa utidka gealkwea'
wa ndontsa ngók xa uxobgek xa
ndo' ta nlad Dios. 9 No ta na
li mbin Cristo lakka nlad Dios
wa, ta we'e le'a tal ton uxobgek
ndo' Cristo, le'a Dios usa'a dub
gealnaban kub ta nunk lá idub.
10 No ulaxo'ob Dios Jesús gak xa
ule'ay ndon le'a nsak, lak ngok
ule'ay Melquisedec.

Lá ula'a be men ta na nge' ladna xa Jesús

11 Bi ncho sianta be ta'a nlad na'
uke'a na' cuent ten ta wa, parea
uzhebpa bid uke'a na'-yá dub
mod na yakbe'ena bega-yá, le'a
bega uzhebpa cha'aw nyakbe'ena.
12 Le'a nat le'a bega yá kwen
ndangea ladna Cristo, nsabndo'
gakla bega mech nluu be men.
Parea le'a bega bi nki'in uluugal
dub xa bega stub biaj be ta nak
xan di'izh ten Dios. Le'a bega
nak cuent medo'o ndo chizh, dub
me'ed bi lá isu'u gaw. 13 Le'a tal
ton lá nyakbe'ena xte'e nsabndo'
gun xa, le'a xa wa nak cuent dub
medo'o. 14 Ná le'a bexa na uni'í
xta'an nsabndo' gun xa, no xta'an
lá nsabndo' gun xa, le'a xa wa nak
cuent dub men gox ndákka ndaw.

6

1 Nat yá lá utsidta beuna be ta
ned mtsid beuna cuent ten Cristo.
Le'a beuna ndi utsid be ta nsab-
ndo' utsid dub xa mas ndákla. Yá
lá gudi'izhta na' ndo' bega stub
biaj be ta ned wa, xte'e ula'a
beuna be ta ugap ndun beuna,
no xte'e ige' ladna beuna Dios,
2 no xte'e nsabndo' italea' beuna,
no xte'e uxo'ob beuna ya'a beuna
tso'o stub xa, no xte'e ixiste Dios
bexa ngut, no xte'e utsaksi Dios
bexa ta nunk lá idub, bexa ndap
ke ndo' Dios. 3 Tal le'a Dios ula'a,
le'a na' ndi uluu dub ta'a xa'aga
ndo' bega.

4 Le'a ncho bexa nchando'la
xe'a ten Dios, no ndákla xa ta
msa'a Dios ndo' xa, no nchola
Espíritu ten Dios len lado'o xa,
5 no nchando'la bexa di'izh wen
ten Dios, no uni'íla bexa le'a Cristo
inibe'e tiemp ilen. 6 Parea tal le'a
bexa wa ula'a Cristo, le'a bexa lá
yoota gan ula'agal ta ugap nak
bexa, no isengal bexa nes ten Dios.
Le'a ta ugap ndun bexa wa cuent
nke'agal bexa Xin Dios ndo' cruz,
usalad ndanno bexa Jesús ndo'
ga'al be men. 7 Le'a bexa na ndan-
geaka ladna Cristo, le'a bexa wa
nak cuent dub ble'a yo sian biaj
nla' gi ndo'-yá, cha nzhe'alyazh-a,
wen nsa'a-yá be ta gaw bexa ndun
ti'in sa wa. 8 Ná le'a bexa na nla'a
ta ndangea ladna bexa Cristo, le'a
xa wa nak cuent dub ble'a yo
nsa'a yagich nsea be gix nso' gich.
Le'a yo wa na'an xti'in, cha gal
dub wizh yol' ta wa.

9 Bego amig ten na', maska li
mke'a na' be ta ndee, le'a besa
uni'í le'a bega wenka nak, no
ndapka bega gealnaban ndo' Dios.
10 Le'a Dios ndun sbe'en ta nsab-
ndo'ka, le'a xa lá yalad xte'e ndun
bega ti'in ten xa, ta nluu le'a bega
ndankeaka Dios. Le'a ta wa ta na
ndakno bega be ltsa'a bega, bexa
no nak xmen Cristo, no bi le'aka
ta wa ndun bega. 11 Parea le'a
besa nlad le'a kadga dub bega li
gun idub tiemp, ndontsa gal uso'
bega ta na ndenkea' bega usa'a
Dios ndo' bega. 12 We'e na'anpa
icha'ab bega gun bega ta wen, ndi
gun bega lak ndun bexa na nge'
ladna Dios, nxik bexa ndo' itea be
ta'a, gast gal uso' xa be ta ndab
Dios usa'a Dios.

Be ta ndab Dios ta ugeakapa nak

13 Na'an stub xa mas nsak ndo'
Dios, ta we'e le'a gor na ndab Dios
le'a Dios ta ugeakapa usa'a dub ta
ika'a Abraham, le'a xa mbinti'in
le'aka lea' xa, 14 ndab xa:

"Le'a na' ta ugeaka mas gakno lu
no sian be ta'a,
no gun na' uzhebpa yak
kwa'ad be men gak ras ten
lu."

15 Le'a Abraham wa cha kwen
ukenkea' ni lá ngach ladna xa.
We'e cha ngol uso' xa ta li ndab
Dios usa'a Dios ndo' xa wa. 16 Le'a
gor na ndab dub men le'a xa ta
ugeakapa gun dub ta'a, le'a xa
nse'at lea' stub xa mas nsak. Le'a
ta wa nluu le'a xa ta ugeakapa gun
ta wa. 17 Ta we'e le'a gor na nlad
Dios gab Dios le'a xa ta ugeakapa
usa'a ta ndab xa, na'anpa uche'a
xa ta ndab xa, le'a xa ndanti'in
le'aka lea' xa. 18 Le'a gor na
ndab Dios gun Dios dub ta'a, no
ndanti'in xa le'aka lea' xa, le'a
itop ta wa gab le'a xa ta ugeakapa
gun ta wa, geal le'a Dios na'anpa
ndun gealkwi'in. Ta we'e nbii
beuna wats Dios ndontsa gakno xa
beuna. No ndenkea' beuna usa'a
xa ta wen gal uso' beuna, lak ndab
xa ndo' beuna. 19 Le'a ta ndenkea'
beuna wa ta ugeakapa gak, cuent
dub gi'ib kwe'a nsensa'ab dub
barco ndo' nitsdo'o. No uni'í
beuna le'a beuna syo'o gan yate
wats Dios. 20 Le'a Jesús ned uyote
sa wa ndontsa no beuna syo'o gan
yate wats Dios. No nak xa ule'ay
ndon le'a nsak idub tiemp, lak
ngok Melquisedec ule'ay.

7

Jesucristo dub ule'ay lak ngok Melquisedec

1 Le'a Melquisedec wa ngok rey
nibe'e gezh Salem, no ngok xa
ule'ay ndo' Dios xa ndon le'a nsak.
Le'a dub zha le'a Abraham utey-
ono pla be rey, cha mbin xa gan
ndo' bexa wa. We'e le'a gor na
nchala'ncha' xa, le'a Melquisedec
uto'o ngwa'ikanes Abraham, ndab
xa xte'e uzhe'eb wen gakno Dios
Abraham. 2 Le'a Abraham cha
myun cuent diezmo ten itea be

ta'a mlat xa ndo' be rey wa
ndo' Melquisedec. Le'a di'izh
Melquisedec wa gab: dub men
utsin nibe'e. No nak xa rey ten
Salem, dub di'izh gab: xa ndun
wen kwe be men. 3 Le'a di'izh ten
Dios ni lá ngab ná ton nak xus xa
no xna'a xa no be usan gox ten xa.
No ni lá ngab-a pol ngol xa no pol
ngut xa. Ta we'e le'a xa ngok lak
nak Xin Dios, nak xa ule'ay idub
tiemp.

4 Nat binbe'e bega ná xte'e
uzhebpa nsak Melquisedec wa,
le'a Abraham usan gox ten bexa
Israel myun cuent be diezmo ten
be ta mlat xa ndo' be rey wa.
5 Le'a bexa nak ule'ay ten bexa
Israel nak ras ten Leví no ras
ten Abraham. Le'a ley ten Dios
nkeani'i le'a be ule'ay wa ika'a be
diezmo, ta nsa'a iteata bexa Israel,
bexa no nak ras ten Abraham.
6 Le'a Melquisedec wa na'anpa
dub xa ras Leví, parea le'a xa
uka'a be diezmo msa'a Abraham.
Cha le'a Melquisedec ndab ndo'
Abraham le'a Dios uzhe'eb gakno
Abraham, xa na ndabla Dios usa'a
Dios be ta wen ndo' na. 7 Le'a
beuna uni'íka le'a tal dub xa ndab
ndo' stubga men ná xte'e wen
gunno Dios xa wa, le'a xa li ndab
wa mas nsak ndo' stub xa wa.

8 Le'a be ule'ay na li nsen
diezmo, le'a gal dub wizh
le'a bexa satka. Parea le'a
Melquisedec nak cuent dub xa bi
nban, le'a di'izh ten Dios na'anpa
ndab le'a xa wa ngut. 9 Le'a bexa
ras ten Leví nak bexa nsen diezmo
ndo' be men. Parea le'a gor na
myun Abraham cuent diezmo wa
ndo' Melquisedec, le'a ta wa cuent
no bexa ras ten Leví msa'a. 10 Li
syo'o gan gab beuna geal le'a
Leví wa dub xa ras ten Abraham,
parea le'a gor na li ngwa'ikanes
Melquisedec Abraham le'a Leví
biseata gal.

11 Le'a ley msa'a Dios ndo' bexa
Israel wa ndab le'a bexa ras ten
Leví gak be ule'ay, ná le'a be
ule'ay wa lá gun gan wen ya'an
be men ndo' Dios. Ta we'e nsab-
ndo' ncho stub ule'ay xa'aga, dub
xa na'anpa nak lak ngok ule'ay
Aarón. Ndi nak xa dub ule'ay lak
ngok ule'ay Melquisedec. 12 Le'a
nat le'a ta na ncho stub ule'ay
xa'aga mod nak wa, ta we'e ns-
abndo' yoo stub di'izh xa'aga nak
ndo' ley ten Moisés wa. 13 Le'a
xa nak ule'ay wa, le'a xa wa uto'o
stubga ras ten bexa Israel, bexa
na'anpa ndi'izh ngak be ule'ay.
14 Le'a xa wa Jesucristo Xwan
beuna, xa ulen ras ten Judá, dub
ras na'anpa ngab Moisés ito'o be
ule'ay.

15 Le'a ta ndee wa mas lid bid
yakbe'ena beuna, tal le'a beuna
gungea ladna le'a Jesús le'a nak
stub ule'ay lak ngok Melquisedec,
xa'aga nak xa ndo' iteata be
ule'ay. 16 Le'a Jesús na'anpa nak
dub ule'ay lak nak bexa nto'o lat
dub ras be men lak nibe'e ley,
ndi nak xa ule'ay geal ndap xa
juers nban xa idub tiemp. 17 Lak
nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lak ngok Melquisedec ule'ay.

18 We'e le'a ley mke'a Moisés wa
yá na'anta xti'in, uzhebpa ule'a
nak-a no lá isu'u-yá. 19 Le'a ley wa
ni dub tuzh lá ndakno beuna wen
ya'an beuna ndo' Dios. Nat ndi
ncho stub ta'a mas wen ndenkea'
beuna usa'a Dios, ta ula'a Dios ibii
beuna wats xa.

20 Le'a Dios mbinti'in le'aka lea'
xa gor na ndab xa le'a Jesucristo
nak ule'ay wa. 21 Le'a gor na ngok
be men ule'ay, le'a Dios na'anpa li
ngab. Parea le'a cuent ten Jesús
le'a Dios mbinti'in le'aka lea' xa,
lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a ta ndee ta ndab Dios,
le'a xa na'anpa nche'a ta ndab
xa:
“Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,

lak ngok Melquisedec ule'ay.”

22 Le'a ta li ndab Dios wa gab
le'a ta wen ya'an beuna ndo' Dios
juers ten Jesús wa mas uzhe'eb
wen ndo' ta polta wa. 23 Le'a be
ule'ay mbin ti'in wa dub tiemptsa,
cha ngut bexa, ta we'e uyo'o
kwa'ad bexa. 24 Ná le'a Jesús idub
tiemp nban, nak xa dub ule'ay
idub tiemp. 25 Ta we'e le'a xa
le'a nsu'u dubtsa ne'eka ngo'o be
men ndo' be ke ten bexa, bexa
na ndangea ladna Jesús, cha nbii
bexa wats Dios. Le'a Jesús idub
tiemp nban, nso' xa wats beuna
ndo' Dios.
26 Le'a Jesús nak ule'ay ndon
le'a nsak lak nki'in beuna xa: le'a
xa umbi'i nak ndo' Dios, ni dub
ke lá ndap xa. Le'a Dios ulo'o
xa lat bexa ndap ke, cha myo'o
xa xa gibe'a sa mas nsak. 27 Itea
wizh le'a be ule'ay ndon le'a nsak
wa ned nsa'a xnab ndo' Dios, ta
nab bexa ndo' Dios yu'u be ke ten
le'aka bexa. We'e nsa'a bexa stub
xnab ndo' Dios, ta nab bexa ndo'
Dios yu'u be ke ten iteata bexa
Israel. Ná le'a Jesús le'aka ngok
xnab dubtsa biaj, ndontsa utsu'u
xa be ke ten beuna idub tiemp.
28 Le'a ley ten Moisés ndab ná ton
gak ule'ay ndon le'a nsak, parea
le'a be ule'ay wa no ncho gor lá
ndun gan uxobgek ndo' Dios. Ná
le'a tso'o na msa'a Dios ley wa,
le'a Dios le'aka ndab usa'a le'aka
Xin na gak ule'ay ndon le'a nsak,
xa ndon le'akama nak xa umbi'i
ten Dios idub tiemp.

8

Dios ndanno be men dub trat kub

1 Le'a ta ndee ta mas nsak lat
itea be ta li ndáp na' wa: le'a
Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak
ten beuna, nsob xa gibe'a wats
lad ga'al sa nsob Dios, xa ndon
le'a nibe'e. 2 No ndun xa ti'in ten
ule'ay len ta na ta ugeaka nak ni'i
ten Dios gibe'a, dub ta mbinde'e
Dios na'anpa dub ta mbinde'e
be men. 3 Le'a itea be ule'ay
ndon le'a nsak wa ulaxo'ob Dios,
ndontsa usa'a bexa be ta'a no be
man xnab ndo' Dios. Ta we'e
le'a Jesucristo no nsabndo' usa'a
ta'a ndo' Dios. 4 Tal le'a xa ncho
ndo' gizhliyo, le'a xa na'anpa gak
ule'ay, geal ncho ule'ay nsa'a xnab
ndo' Dios lak nibe'e ley. 5 Le'a ti'in
ndun bexa wa ndo' gizhliyo nak
cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a
ta wa lak ta ndab Dios ndo' Moisés
gor gunde'e Moisés ni'ilad ten
Dios, ndab Dios: “Bla'ach gunde'e
lu itea be ta wa lak nak ta mluu
na' ndo' lu gek ge'e ba'.” 6 Le'a
ti'in ndun Jesús wa uzhebpa mas
nsak ndo' ta ndun be ule'ay ndo'
gizhliyo, le'a juers ten ta ndun
Jesús, le'a Dios mbinno be men
stubga trat kub. Le'a trat kub wa
mas wen ndo' trat ned wa, le'a
ta ndab Dios gunno xa beuna nat
wa mas uzhebpa wen nak ndo' ta
ndab xa polta. 7 Tal le'a trat ned
wa ngun gan wen ya'an be men
ndo' Dios, we'e na'anpa iki'in gun
Dios trat itop wa. 8 Le'a gor na
uni'í Dios le'a be men lá nxobgek
ndo' xa, we'e ndab Dios:

Bla'ach bego le'a gal be wizh
gunno na' bexa Israel no
bexa Judá stub trat kub.
9 Le'a ta wa lá gak lak nak trat
mbinno na' bexa polta,
zha na ulo na' bexa Egipto.
Le'a bexa wa lá uxobgek ndo' trat
wa,
ta we'e mla na' bexa.
10 Le'a gal be wizh wa le'a trat
kub gunno na' bexa Israel
wa lnde'e gak:
Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena
be di'izh nibe'e na',
no uke'a na'-yá len lado'o
bexa.
Le'a na' gak Dios ten bexa,
no gak bexa xmen na'.

11 Yá lá uluuta bexa be ltsa'a xa ná
ton nak na',
geal le'a itea bexa igondo' na',
bexa ndon le'a ben no gast
bexa ndon le'a gox.
12 No sunge' lad na' be ta ugap
mbin bexa,
no lá utse'ata lad na' be ke ten
bexa.

13 Le'a ta na li ndab Dios yoo dub
trat kub wa, le'a ta wa gab le'a
trat ned wa ta polta. Le'a dub ta
polta, le'a ta wa nsayak gox no
initndo'-yá.

9

Ti'in ten be ule'ay ndo' gizhliyo

1 Le'a trat ned wa unibe'e ná
xte'e yankea bexa Israel Dios,
no xte'e gaknde'e ni'ilad sa ng-
wankea bexa Dios ndo' gizhliyo.
2 Le'a ni'ilad wa lnde'e ngoknde'e:
ned uyo'o cuart sa nsalea' sa
umbi'i ndo' Dios. Le'a len wa
ncho ta ndi'ib sian xe'a aceit ndo'
na, no dub mes ndi'ib be pan
umbi'i nak ndo' Dios. 3 We'e ncho
dub lad nak bse'a. Le'a stub tso'o
lad wa nde stub cuart, sa mas
umbi'i ten Dios. 4 Le'a len wa
ncho dub ta nakcha'aw oro sa
nyol' ta uxe'e, no caj ten Dios ta
nbixyo'o oro itea lad. Le'a len caj
wa ncho dub tas si'il ta oro ncho
maná len-a, no ya bar ten Aarón
ta mxich, no be tabl ge' nkea be
ta unibe'e Dios ndo' na. 5 No tso'o
caj wa nde top ta oro cuent angel
nsalea' kerubin, ndi'ib xkwag-a
tso'o sa ntsu'u Dios ke ten be men
wa. Le'a be kerubin wa nluu le'a
sa wa sa ncho Dios. Parea nat le'a
na' na'antapa uke'a cuent ten be
ta wa.

6 Le'a zha na listla nde be ta'a
wa, le'a be ule'ay itea wizh nyote
len cuart ned ten ni'ilad wa, gun
bexa ti'in ten ule'ay. 7 Ná le'a len
cuart itop wa nabtsa ule'ay ndon
le'a nsak nyote dubtsa biaj kadga
li'in. No juerska go'o xa ten ten
man xnab ta na usa'a xa ndo' Dios
ndontsa yu'u be ke ten le'aka xa
no be ke ten be men, dub ta lá ini'í
bexa. 8 Li nluu Espíritu ten Dios
le'a zha na bi li nde ni'ilad ten
Dios wa, le'a be men lá yo'o gan
yate len sa mas umbi'i ibii beuna
wats Dios. 9 Le'a be ta wa nluu
le'a be ta nsa'a be ule'ay ndo' Dios
no be man xnab ndut bexa ndo'
Dios, le'a ta wa lá isu'u utsambi'i
len lado'o bexa na li nsa'a be ta
wa. 10 Le'a ley polta wa nibe'etsa
ná xta'an gaw bexa, no xta'an goo
bexa, no xte'e isambi'i las bexa
ndo' Dios, no sianta be ta'a gun
bexa. Le'a be ta wa ta ndab Dios
gun bexa gast ngol zha mbinno
Dios be men dub trat kub.

Ti'in ten Cristo, ule'ay ndon le'a nsak ten beuna

11 Ná le'a nat yá ulen Cristo
xa nak ule'ay ndon le'a nsak, xa
nsobno be ta wen ika'a beuna, be
ta ti'i ilen. Le'a xa ndun ti'in len
ta na ta ugeaka nak ni'ilad ten
Dios nde gibe'a ta uzhe'eb wen
nak, le'a sa wa na'anpa ta gizhliyo
ndee. 12 Le'a xa dubtsa biaj uyo'o
len sa mas umbi'i wa wats Dios,
parea na'anpa ngo'o xa ten ten
chiv no ni ten ten bser. Le'a xa ndi
msa'a ten ten le'aka xa, utix xa be
ke ten beuna idub tiemp. 13 Le'a
ten ten ngon no ten ten chiv no
di' ten bser myol' ndo' Dios, ntob
be ule'ay ta wa las be men bzhi'ik
nak ndo' Dios, we'e nsambi'i las
bexa ndo' Dios. 14 ¡Ná le'a nat
uzhebpa mas nsak ten ten Cristo!
Le'a Cristo ngok dub xnab ndon
le'a umbi'i ndo' Dios, juers ten
Espíritu ten Dios xa na nban idub
tiemp. Le'a ten ten xa ntsambi'i
be ta ugap ncho len lado'o beuna,
ndontsa gun beuna ti'in ndo' Dios
nban.

Trat kub mbinno Dios be men

15 Le'a ta na li mbin Jesucristo
ndun le'a trat kub wa ndakti'in.
Le'a xa ngut ndontsa yu'u be ta
ugap mbin beuna zha bi ncho trat
ned wa. Le'a ta na ngut xa wa, ta
we'e le'a beuna nak xa na mti Dios

gal uso' ta ndab Dios usa'a Dios,
dub ta nunk lá idub. 16 Le'a tal ton
nke'a dub git gab-a ná ton bexa
ya'anno be ta ula'a xa, le'a zha
biseata gat xa le'a git wa na'anpa
gakti'in. 17 Le'a zha na ngut men
wa le'a git wa ndakti'inka, parea
tal le'a xa bi nban le'a-yá lá isu'u.
18 No li nak trat ned wa, le'a
bexa mbinti'in ten ten man ngut
ndontsa gakti'in ta wa. 19 Le'a
Moisés ned mbidi'izh itea be ta
unibe'e Dios ndo' be men. Cha
usen xa dub ble'a gich borreg ta
nane no dub xos ya hisopo. Cha
mtob xa ndido ten ten bser no ten
ten chiv noch nits ndo' libr nkea
ley ten Dios. No mtob xa ta wa gek
itea be men. 20 Cha ndab Moisés
ndo' bexa: "Le'a ten ten man ndee
ndun le'a trat ndanno Dios bego
ndakti'inka." 21 Cha mtob xa ten
wa xta'a ni'ilad ten Dios no tso'o
itea be ta'a ndanti'in bexa gor
ndankea bexa Dios sa wa. 22 Le'a
ley ten Dios nkeani'i ndab-a, le'a
ten wa ntsambi'i yamer itea be
ta'a ndo' Dios. Tal na'anpa itsi'i
ten, le'a Dios na'anpa utsu'u be ke
ten be men.

Le'a Cristo nak xnab ntsu'u be ke ten be men

23 Li nsabndo' mtsambi'i bexa
be ta wa, be ta cuent xi'íntsa
ta ncho gibe'a. Parea le'a be
ta nchoka gibe'a nki'in dub xnab
mas nsak. 24 Le'a Cristo na'anpa
yate len sa umbi'i ndo' Dios sa
mbinde'e men, le'a sa wa cuent
xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a xa
ndi uyote le'aka gibe'a ba', sa nat
nso' xa ndo' Dios cuent ten beuna.
25 No na'anpa nyote xa gibe'a wa
sian biaj, lak nyote ule'ay ndon
le'a nsak itea li'in sa mas umbi'i
ten Dios, no'o xa ten ten man.
26 Tal le'a Cristo li ngun itea li'in
le'a xa sianpa biaj ngat gast zha
utexan gizhliyo no gast nat. Parea
le'a nat le'a be wizh lult ndee, le'a
xa dubtsa biaj msa'a xa ngut xa,
ndontsa yu'u be ke ten be men
idub tiemp. 27 Lak dubtsa biaj
nsabndo' gat be men, cha kwe
beuna ndo' Dios gab Dios ná xte'e
nak ta mbin beuna, 28 no liga
dubtsa biaj ngut Cristo ndontsa
utsu'u xa be ke ten be men. No
ilen xa stub biaj na'anpa ndontsa
utsu'u xa be ke ten be men, ndi
gidyo'o xa bexa na ndenkea' zha
ilen xa.

10

Le'a ley lá gun gan utsu'u be ke ten be men

1 Le'a ley mke'a Moisés nak
cuent dub xi'íntsa be ta wen ilen
tso'o wa, ná le'a-yá na'anpa ta
ugea ta wen wa. Le'a be men
nsa'a be man xnab ndo' Dios itea
li'in lak nibe'e ley wa, parea le'a
ta wa lá yoo gan utsambi'i len
lado'o be men na li nkwa'an Dios.
2 Tal le'a ley wa su'u utsambi'i
bexa ndo' Dios, le'a bexa yá lá
usa'ata be xnab wa ndo' Dios, le'a
bexa na'antapa ndap ke ndo' Dios.
3 Ná le'a ta na li nsa'a bexa xnab
wa, ta we'e itea li'in ntse'a ladna
bexa le'a bexa ndap ke. 4 Le'a
ten ten ngon no ten ten chiv lá
yoo gan utsu'u be ke ten be men.
5 Ta we'e le'a zha ulen Cristo ndo'
gizhliyo ndee, le'a xa lnde'e ndab
ndo' Dios:

Le'a go lá nlad usa'a be men be
man xnab ndo' ga,
ta we'e mbin ga le'a na' myak
men.
6 Le'a bexa wa nsa'a be man xnab
idub ma nyol'
no be xnab ta yu'u be ke ten
bexa,
parea le'a go na'anpa nsak
ladna ta wa.
7 Ta we'e ndáp na' le'a nat le'a na'
ndalyun ta nsak ladna go,
Dios,
lak ndab di'izh ten ga cuent
ten na' ndo' git wa.

8 Ned ndab Cristo le'a Dios lá nlad
no lá nsak ladna xa be man xnab
idub nyol', no be xnab ta yu'u be

ke ten bexa, maska li nibe'e ley
gun bexa. 9 We'e cha ndab Cristo
le'a xa mbidyun ta nsak ladna
Dios. Le'a ta wa gab le'a be men
yá lá usa'ata be man xnab wa, le'a
nat ndi ncho stubga xnab xa'aga.
10 Le'a ta na li mbin Jesucristo
lak nlad Dios, msa'a xa le'aka le'a
xa ngut xa dub biaj, ta we'e le'a
beuna umbi'i nak lado'o na ndo'
Dios idub tiemp.

Cristo ntsu'u be ke ten be men

11 Ta ugeaka le'a itea be wizh
ndun be ule'ay ti'in ndo' Dios,
nsa'a bexa be man xnab ndo' Dios
sian biaj, dub ta lá isu'u utsu'u be
ke ten bexa. 12 Ná le'a Jesucristo
dubtsa biaj msa'a le'aka xa, ngok
xa dub xnab utsu'u be ke ten be
men idub tiemp, cha nsea'tsob xa
wats Dios lad ga'al. 13 Sa we'e
nkenkea' xa gast gal zha inibe'e
xa ndo' bexa na ndaklono xa, kwe
bexa wa xan ndats xa. 14 Le'a
xa dubtsa biaj ngok xnab, ta we'e
le'a bexa na mti Dios, le'a bexa
idub tiemp nak xmen Dios. 15 Le'a
Espíritu ten Dios noga li ndab
xte'e nak ta wa, lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab Dios:

16 Lnde'e gak trat gunno na' bexa
Israel gal be wizh tso'o wa:
Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena
be di'izh ten na',
no uke'a na'-yá len lado'o
bexa.

17 Cha we'e ndab xa:

No ni lá utse'ata lad na' be ke ten
bexa,
no be ta ugap mbin bexa.

18 Le'a ta na myu'ula be ke ten be-
una, ta we'e yá lá nki'inta beuna
stubga xnab utsu'u be ke wa.

19 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a ta na ngut Jesucristo mtsi'i
xa ten ten xa, ta we'e le'a beuna
syo'o gan ga'al yate len sa mas
umbi'i wats Dios. 20 Le'a gor na
ngut Cristo le'a ta wa cuent mxa'al
xa sa ncho bse'a, ta nkentsaw sa
nsob Dios. Mxa'al xa dub nes
kub ta nsa'a gealnaban. 21 Le'a
Jesucristo le'a nak dub ule'ay nsak
ten beuna, xa nchonsu ni'i ten
Dios gibe'a. 22 Ta we'e ibii beuna
wats Dios, idub ncho ladna beuna
gungea ladna beuna xa. No umbi'i
nak lado'o beuna, cuent nak dub
zha ngos beuna nits umbi'i.

23 Nsabndo' dubtsa kwe beuna
lakka ndenkea' beuna ta ndab
beuna usa'a Dios, le'a Dios sunka
lak ndab xa. 24 No ukwa'an be-
una xte'e gakno beuna be ltsa'a
beuna, dub mod mas ikwea' ladna
beuna bexa, no mas utsin gak
beuna. 25 No lá ula'a beuna ta
na nzhealbe beuna, lak ncho bexa
li ndun. Ndi utenxe'a beuna be
ltsa'a beuna, ndontsa mas ibiiso'
beuna ndo' Dios. No mas nsab-
ndo' li gun beuna, le'a beuna uni'í
le'a wizh ilen Cristo mas nsayal
gax.

26 Le'a tal le'a beuna ndan-
gea ladna gealngea ten Dios, cha
bi ndunta beuna ta uni'í beuna
na'anpa ta nsak ladna Dios, yá
na'anpa ncho stub xnab utsu'u ke
wa. 27 Yá na'antapa yu'u ke ten
bexa na li gun wa, le'a Dios ndi
uzhe'eb utsaksi bexa, le'a ndo' gi'
initndo' bexa ndakloo ndo' Dios.
28 Le'a ley polta ndab le'a dub xa
lá nxobgek ndo' ley mke'a Moisés
nsabndo' gatka, tal top chon men
usake xa gab le'a xa ugapka mbin.
29 Nat binbe'e bega xte'e mas
uzhe'eb utsaksi Dios bexa nxeeno
ladna Xin Dios, ndab bexa le'a ta
ngut Cristo wa dub ta na'an xti'in,
no kwea' ní'i bexa ndo' Espíritu
ten Dios xa na nkwea' ladna bexa.
Le'a ten ten Cristo ndun le'a trat
mbinno Dios be men ndakti'in.
Le'a ta wa ntsambi'i beuna ndo'
be ke ten beuna. 30 Le'a beuna
uni'íka le'a Dios ndab:

“Le'a na' ndee le'a utsaksi bexa,
no ukixke na' be ta ugap mbin
bexa.”

No nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: “Le'a Dios gab ndo'
be xmen xa ná ton ndap ke.”
31 ¡Uzhe'eb gealkwea' ini'í bexa
na gaila' ndo' ya'a Dios nban!
32 Parea btse'a ladna bega ná
xte'eta mxik bega ndo' be gealk-
wea' si'il utid bega zha ned
mgondo' bega xe'a ten Dios.
33 Ncho zha usalad mbinno be
men bega, no mtsaksi xa bega
ndo' ga'al be men. No ncho zha
le'a bega no uso' wats bexa na
li utid gealkwea' wa. 34 Le'a
bega mbinkwea' ladna bexa nkea
litgi'ib. No gor na mlat be men
be ta'a ten bega, le'a bega na'anpa
yu' ladna, geal le'a bega uni'í le'a
bega ndap dub ta mas nsak gibe'a,
dub ta na'anpa initndo'. 35 Ta
we'e lá gach ladna bega, le'a bega
gal uso' ta uzhebpa nsak usa'a
Dios. 36 Nsabndo' uxik bega ndo'
be gealkwea' no gun bega ta nlad
Dios, ndontsa gal uso' bega ta
ndab Dios usa'a xa ika'a bega.
37 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab Dios:

Le'a xa ndi'izh ilen wa sken ilen,
le'a xa na'anpa kwen kweas.
38 Parea le'a bexa wen nak ndo'
na', bexa nge' ladna na',
le'a bexa wa gap gealnaban.
Parea tal le'a bexa ula'a ta nge'
ladna bexa na',
le'a na' lá isak ladna lak nak
bexa.

39 Parea le'a beuna na'anpa nak
lak nak bexa nla'a ta nge' ladna
bexa Dios, cha utsaksi Dios bexa.
Le'a beuna ndi nge' ladna Dios, no
ndap beuna gealnaban ndo' Dios.

11

Ta na nge' ladna be men Dios

1 Le'a ta na nge' ladna beuna
Dios, ta we'e uni'í beuna le'a Dios
sa'aka ta na ndenkea' beuna wa,
no ndangeaka ladna beuna le'a
dub ta'a nchoka maska lá nluu-yá.
2 Le'a be men polta mge' ladna
Dios, ta we'e msak ladna Dios lak
nak bexa. 3 Le'a ta na nge' ladna
beuna Dios, ta we'e nyakbe'ena
beuna le'a Dios sbe'en di'izhtsa
mbinde'e gibe'a no gizhliyo. Le'a
nat iteanak be ta na' beuna ncho,
le'a-yá dub ta na'an ton ini'í xte'e
ngokndе'e.
4 Le'a Abel mge' ladna Dios, ta
we'e msa'a xa dub man xnab ndo'
Dios, dub ta mas uzhe'eb msak
ladna Dios ndo' ta msa'a Caín. Ta
we'e wen msaya' Abel ndo' Dios,
ta na nluu le'a Dios nsak ladna
ta msa'a xa wa. Nat ngutla Abel,
parea le'a ta mbin xa wa bi nluu
le'a xa mge'ka ladna Dios.
5 Le'a Enoc mge' ladna Dios, ta
we'e lá ngat xa. Le'a Dios ndi
myo'o xa gibe'a, cha na'anta ton
ini'í xa. Le'a di'izh ten Dios ndab
le'a zha na biseata yo'o Dios xa,
le'a Dios msak ladna ta nak xa.
6 Le'a tal ton lá nge' ladna Dios,
le'a Dios lá nsak ladna lak nak xa
wa. Tal ton nlad ibii wats Dios,
le'a xa wa nsabndo' gungea ladna
le'a Dios nchoka, no gungea ladna
xa le'a Dios nsa'a be ta wen ndo'
bexa nkwa'an Dios.
7 Le'a Noé mge' ladna Dios, ta
we'e mxobgek xa ndo' Dios gor
uní'i Dios ndo' xa cuent ten dub ta
biseata ilen. Ta we'e mbinde'e xa
dub barco si'il, ndontsa na'anpa
gat xa no bexa ncho ta lid xa. Le'a
ta na li mge' ladna Noé Dios, le'a
ta wa mluu le'a be men ndap ke
ndo' Dios. No wen mya'an Noé
ndo' Dios, geal le'a xa mge' ladna
Dios.
8 Le'a Abraham mge' ladna Dios,
ta we'e mxobgek xa ndo' Dios gor
utezh Dios xa, ndab Dios ya' xa
sa sit usa'a Dios ika'a xa. Ná
le'a gor na uto'o xa ncha'a xa sa
wa, le'a xa bi lá ini'í pa ncha'a.
9 No ta na mge' ladna xa Dios, ta
we'e ngwa'yo'o xa dub sa na'anpa
lazh xa, sa ndab Dios usa'a Dios
ika'a xa. Le'a sa wa uyo'o xa len
ni'ilad no Isaac no Jacob, bexa no

ndab Dios ndo' na ika'a sa wa.
10 Li mbin Abraham geal le'a xa
nkenkea' gal zha yoo xa dub gezh
mbinde'e Dios lak mbinbe'e Dios,
dub sa nde idub tiemp.

11 Le'a Sara dub xagots ndi'izh
lá yo'o gan gap me'ed, parea mge'
ladna xa Dios, cha msa'a Dios
dub me'ed ndo' Sara. Cha ngop
xa dub me'ed zha goxlapa xa,
geal le'a xa mbingea ladna le'a
Dios sunka ta ndab na. 12 Le'a
Abraham uzhebpa goxla zha na
ngol me'ed wa, parea le'a bexa
ras ten Abraham uzhebpa myak
kwa'ad bexa, dub ta galka na'an
ton gun gan ula'ab, lakta sian be
mbeal ndi'ib gibe'a ba', no lakta
sian be yux nde to'o nitsdo'o.

13 Le'a idub zha nban bexa
wa, le'a itea bexa nge'ka ladna
Dios. Le'a zha ngut bexa le'a bexa
biseata ika'a ta ndab Dios usa'a
Dios wa. Parea mbingea ladna
bexa ta ndab Dios, no uni'íka bexa
le'a Dios sa'aka ta wa. Le'a bexa
myakbe'ena le'a bexa wa nde ndo'
gizhliyo cuent dub xa sit uto'o
dub nseatsa xa. 14 Le'a ta na
li myakbe'ena bexa ta wa nluu
le'a bexa nkwa'an stub sa yoo na.
15 Tal le'a bexa mbinbe'e le'a bexa
ilansea' le'aka sa uto'o bexa wa,
le'a bexa syo'oka gan yach sa wa.
16 Parea le'a bexa mkwa'an stub
sa mas wen yoo bexa wats Dios,
le'a ta wa gibe'a. Ta we'e le'a Dios
na'anpa ndo ladna gab xa le'a xa
le'a nak Dios ten bexa wa, le'a xa
msaxkwa'ala dub gezh yoo bexa
gibe'a.

17 Le'a Abraham mge' ladna
Dios, ta we'e ndi'izh gut xa xin
xa Isaac cuent dub xnab ndo' Dios
gor na mbin Dios preb Abraham.
Ndi'izh usa'a Abraham dubkama
xin xa, me'ed ndab Dios usa'a Dios
ndo' xa. 18 Ndab Dios ndo' Abra-
ham: “Le'a Isaac le'a gap bexa
gak ras ten lu.” 19 Le'a Abraham
uni'íka le'a Dios ndap juers ixiste
Isaac ndo' gealgut. Le'a ta na
na'anpa ngat Isaac wa, le'a ta wa
cuent myaste Isaac ndo' gealgut.

20 Le'a Isaac mge' ladna Dios,
ta we'e ndab xa ndo' be xin xa
Jacob nsea Esaú gal zha le'a Dios
gakno bexa. 21 Le'a Jacob no mge'
ladna Dios, ta we'e le'a zha na
yamer gat xa le'a xa ndab ndo' be
xin Kosé ná xte'e gakno Dios bexa.
Cha ndankea xa Dios nak juers ten
xa bordón nsob ya'a xa. 22 Le'a
Kosé mge' ladna Dios, ta we'e le'a
zha na yamer gat xa le'a xa ndab
le'a bexa Israel ito'oka Egipto. No
ndab xa yo'o bexa tit ten xa zha
ito'o bexa sa wa.

23 Le'a be usan ten Moisés mge'
ladna Dios, ta we'e le'a zha ngol
Moisés le'a bexa mkachko Moisés
pa chon mbe'e. Le'a bexa uni'í
le'a me'ed wa uzhebpa me'ed
chul, no ni lá izheb bexa ndo' ta
unibe'e faraón gat be me'ed Israel
wa. 24 Le'a Moisés mge' ladna
Dios, ta we'e le'a zha na ngok gox
Moisés le'a xa yá lá nladta gak
xa cuent xme'ed xingots faraón.
25 Mbinbe'e xa mas utsin no xa
ini'í gealkwea' lat be xmen Dios
bexa Israel, ni ka no xa gal ladna
be ta ugap ndun bexa Egipto.
26 Mbinbe'e xa mas nsak itid xa
ndo' gealkwea' lak itid Cristo, ni
ka gap xa be ta nsak ten bexa
Egipto. Le'a xa uni'í le'a Dios
usa'a dub ta uzhebpa nsak ika'a
xa. 27 Le'a Moisés mge' ladna
Dios, ta we'e uto'o xa Egipto ni lá
izheb xa ndo' ta ndakloo faraón.
Le'a xa na'anpa na' Dios, parea
le'a xa dubtsa uso' lak dub gor
na na'ka xa Dios. 28 No ta na
mge' ladna xa Dios, ta we'e ulo
xa ujest Pascua, no mtob xa byach
ten ten borreg to'o lid bexa Israel,
ndontsa na'anpa gut angel be xin
ned bexa Israel.

29 Le'a bexa Israel wa mge'
ladna Dios, ta we'e utakea bexa
tlaw Nitsdo'o Nane ndo' yo bid.
Ná le'a gor na no bexa Egipto

nlad itakea sa wa, le'a bexa ngwaigayo'o len nits wa. 30 No ta
na mge' ladna bexa Israel Dios,
ta we'e utesea bexa gangeak gezh
Jericó dub ga'ad wizh, cha ulate
muro nchonyaw gezh wa. 31 Le'a
Rahab ngok dub xagots mbin juis
mgi'i, parea mge' ladna xa Dios
ta we'e msa'a xa ta lid xa mkach-
ndo' bexa Israel, bexa xga'ach
ngwa'igondo' gezh Jericó. Ta we'e
na'anpa no xa ngat zha ngut bexa
Jericó, bexa lá uxobgek ndo' Dios.
32 ¿Xte'eta gáp na' nat zha?
Na'anpa igen gudi'izh na' cuent
ten Gedeón nsea Barac nsea
Sansón nsea Jefté nsea David nsea
Samuel no iteata be profet. 33 Le'a
bexa wa mge' ladna Dios, ta we'e
mbin bexa gan ndo' bexa nibe'e
stubga nacion, no utsin unibe'e
bexa ndo' bexa Israel, no ngokno
Dios bexa lak ndab Dios gun xa.
Le'a ncho bexa wa mtsaw to'o be
mbi'izh, 34 no ncho bexa mtsu'u
be gi' ubi'i, no ncho bexa mbin
gan ndo' bexa nsén spad, no ncho
bexa mka'a juers gor na yá lá
uxikta xa, no ncho bexa mbin gan
ndo' uyo, no ncho bexa ulantu'ub
be soldad nyono bexa Israel. 35 No
ncho be xagots mge' ladna Dios, ta
we'e mxiste Dios be xin bexa ndo'
gealgut.

No ncho bexa na'anpa uxo'on
gor nseayut be men bexa. Ndi
mla'a bexa uzhe'eb mtsaksi be
men bexa gast ngut bexa, le'a
bexa uni'í le'a gal gor ibangal
bexa le'a bexa mas wen yoo. 36 No
liga le'a ncho bexa kwea' uní'i be
men ndo' xa, no udin be men xa,
no gast mxi be men xa nsea caden,
no gast mke'a be men bexa litgi'ib.
37 No ncho bexa mla'ge' be men
bexa gast ngut bexa, no ncho xa
uxen be men xa ngok top ble'a xa,
no ncho bexa mbit be men xa nsea
machet. No ncho bexa mbin be
men preb xa gun xa ta ugap. No
ncho bexa ngok xab bexa gid xab
borreg no gid xab chiv. Sbe'en
utesea uxo'on bexa, no uban ngok
bexa, no sian gealkwea' utid bexa,
no ugap mbinno be men bexa.
38 Le'a be men ncho ndo' gizhliyo
ndee na'anpa isaya' yoo wats bexa
na nge' ladna Dios wa, bexa na
utesea be ge'e sa bid no be ge'e
ubi'i, no be ge'lo'o no be ge'ed
wat.
39 Le'a iteanak bexa li uyo'o wa
wen mya'an ndo' Dios ta na mge'
ladna bexa Dios. Parea le'a ndo'
gizhliyo ndee le'a bexa ni dub
lá ngal uso' ika'a ta ndab Dios
usa'aka Dios ndo' bexa, 40 geal le'a
Dios mbinbe'e dub ta mas wen, ta
gunno xa beuna, le'a bexa polta
wa no beuna ncho nat junt ika'a
ta uzhe'eb nsak usa'a Dios.

12

Iwi'itsa beuna ndo' Jesucristo

1 Le'a itea bexa na nse'at na'
wa nde gangeak beuna nwi'i bexa
ná xte'e gun beuna. Ta we'e
nsabndo' ula'a beuna iteanak be
ta'a le'a nka beuna no itea be ta
ugap ndun beuna, ndontsa idub
ndo' ndee isea beuna lak nlad
Dios, uxik beuna ndo' itea be ta'a.
2 No iwi'itsa beuna ndo' Jesús, xa
na nsa'a ta na li nge' ladna beuna
Dios, no ndun xa mas ige' ladna
beuna xa. Le'a Jesús mxik ndo' be
gealkwea' gast ngut xa ndo' cruz.
Ná le'a xa na'anpa ido ladna ta na
li ngut xa cuent dub xa ugap, geal
le'a xa uni'í gal dub wizh le'a xa
iten ladna. Le'a nat le'a xa nsob
wats lad ga'al sa nsob Dios.

3 Binbe'e bega xte'e mxik xa
ndo' be gealkwea', ta mbinno be
men ugap xa. Ta we'e na'anpa
izhanna bega, no ni li lá gach
ladna bega, gor nseatid dub geal-
kwea' tso'o bega. 4 Le'a bega
ndeuxik ndo' bexa ugap nak,
parea gast nat le'a bexa wa lá
ngut bega. 5 Yá myalad bega
xte'e ntenxe'a Dios be xin na, lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Chuu, lá ixee ladna lu ta na ngo
Dios lu nes.
No ni lá gach ladna lu gor na
nbeyo Dios lu.
6 Le'a Dios li ngo bexa nes, bexa
na nkwea' ladna Dios.
No ntsaksi Dios itea bexa nak
xin Dios.

7 Li bxik bega gor igo Dios bega
nes, geal le'a xa li ndanno bega
cuent dub xin xa, lak ngo be men
be xme'ed na nes. 8 Parea tal
le'a Dios na'anpa li igo bega nes
lak ndanno xa itea be xin xa,
le'a ta wa gab le'a bega na'anpa
no nak xin xa, le'a bega ndi nak
cuent dub men lá ndap xus na.
9 Le'a zha byux beuna le'a be
xus gizhliyo beuna ncho zha mgo
beuna nes, no ngwankea beuna
xa. Ta we'e le'a nat le'a beuna
mas nsabndo' ula'a le'a Dios igo
beuna nes, xa nak Xus beuna xa
nsob gibe'a, li ndontsa gap beuna
gealnaban. 10 Le'a be xus beuna
mgo beuna nes dub nde'ep laktsa
mbinbe'e bexa. Ná le'a Dios ngo
beuna nes ndontsa gakno xa be-
una, utsin gak beuna lak nak xa.
11 Ta ugeaka le'a tal ton ngo beuna
nes, le'a mer gor wa na'anpa nsak
ladna beuna ta wa, le'a beuna
ndi kwea' nyo'o ladna. Parea le'a
tso'o wa le'a ta wa ndaknoka be-
una, ndun-a wen yoo ladna beuna
no mas utsin gak beuna.

Bexa nxelad ta na nkwea' ladna Dios bexa

12 Ta we'e bin bega juers uxits
bega ya'a bega, no yaste bega.
13 Ga'al usea bega len nes ten
Dios, ndontsa na'anpa gaila' bega
ndo' ta ugap, ndi mas ga'al gak
bega ndo' Dios. 14 Bin bega juers
na'anpa kuyono bega be men, no
umbi'i gak lado'o bega ndo' Dios.
Le'a bexa na'anpa umbi'i nak ndo'
Dios nunk lá ina' Dios. 15 Bla'ach
bega le'aka le'a bega na'anpa ux-
elad bega ta na nkwea' ladna Dios
bega. Lá ula'a bega gach dub ta
uxelad bega len lado'o bega, le'a
ta wa gun isabgix kwa'ad bexa.
16 No na'anpa gun bega dub ta
bzhi'ik nak, no na'anpa uxelad
bega dub ta usa'a Dios, lak mxelad
Esaú ta wen ndi'izh ika'a xa ta na
nak xa xin ned xus xa. Cha ndi
mche'a xa ta wa nsea dub plattsa
ta gaw xa. 17 Le'a bego uni'íka le'a
tso'o wa le'a Esaú le'aka nlad ika'a
ta wa ndo' xus xa, ná le'a xus xa
yá lá usa'ata ta wa. Maska mbi'in
Esaú parea le'a xa yá lá yo'ota gan
ika'a ta wa.

18 Le'a bega na'anpa ngun lak
mbin bexa Israel polta. Le'a bexa
wa ubii xan dub ge'e nsayol', no
uzhebpa ute te'al sa wa, no nde
xkaw nsea nso' mbi si'il. 19 No
mbi'ín bexa ti trompet no ta ndab
Dios ndo' bexa, cha unab bexa
ndo' Dios yá lá iní'ita Dios ndo'
bexa, 20 geal le'a bexa lá nsak
ladna ta unibe'e Dios. Ndab Dios
le'a tal dub men yatso' xan ge'e
wa, le'a bexa nsabndo' ula'ge'
men wa gast gat xa natal gut bexa
xa nsea dub ya wach. No liga
nsabndo' gut bexa dub man tal
ma li gun. 21 Le'a tant mzheb
bexa ndo' ta uni'í bexa sa wa, le'a
Moisés no ndab le'a xa nxis tant
mzheb xa.

22 Parea le'a bego ba' ndi ubii
wats dub sa xa'aga, le'a ta wa ge'e
Sion, gezh ten Dios nban. Le'a
ta wa gezh Jerusalén nde gibe'a,
sa nyakjunt sian mil be angel ten
Dios, 23 no nyakjunt be xin Dios,
bexa ncho lea' na gibe'a. Le'a sa
wa sa ncho Dios ten beuna, xa gab
ná xte'e nak itea be men, no ncho
bexa ngut polta, bexa msambi'i
ndo' Dios. 24 Le'a Jesús no nso' sa
wa, xa na mbinno beuna dub trat
kub. Le'a ten ten Jesús ta mtsu'u
be ke ten beuna mas nsak ndo' ten
ten Abel.

25 Ta we'e bla'ach bega na'anpa
uxelad bega ta ndab Dios. Le'a
polta le'a bexa Israel lá isakyo'ón
di'izh mbi'ín bexa ndo' gizhliyo,

cha mtsaksi Dios bexa. No liga ut-
saksika Dios beuna, tal le'a beuna
lá isakyo'ón di'izh nto'o gibe'a.
26 Le'a polta le'a ti Dios mkwi'in
gizhliyo, parea nat ndabgal Dios:
“Le'a stub biaj le'a na' na'anpa
nabtsa gizhliyo ukwin, le'a na'
no gibe'a ukwin.” 27 Le'a ta na
ndab xa “stub biaj”, le'a ta wa
gab le'a gal zha initndo' be ta
mbinde'e Dios, be ta sak iwi'in,
ndontsa ya'an be ta lá yoo gan
iwi'in. 28 Le'a sa nibe'e Dios sa
yate beuna wa dub sa nunk lá
iwi'in. Ta we'e idub ncho ladna
beuna usa'a beuna xno ndo' Dios,
no yankea beuna xa lakka nlad xa,
no izheb beuna ndo' xa, no gap
beuna mod ndo' xa, 29 geal le'a
Dios ten beuna nak cuent dub gi'
uzhe'eb stso'ol be ta'a.

13

Xte'e nsabndo' gak be xmen Cristo

1 Idub tiemp bkwea' ladna bega
be ltsa'a bega, bexa no nak xmen
Cristo. 2 No lá yalad bega utsin
gunno bega be men nseabe ta
lid bega, le'a ncho bexa li utsin
ndanno dub men, ni lá ini'í bexa
ti dub angel ta wa.
3 No lá yalad bega bexa nkea
litgi'ib, no gokno bega bexa lak
dub zha le'a bega nkea litgi'ib
malay dub men gakno bega. No
lá yalad bega bexa nsatid ndo' be
gealkwea', no gokno bega bexa lak
nlad bega gakno be men bega, gor
na ncho bega ndo' be gealkwea'.
4 Uzhebpa utsin binno bega xa
nak che'al bega. Na'anpa ugal
bega dub xa na'anpa xa ten bega,
le'a Dios utsaksi bexa na li ndun
ta bzhi'ik wa.
5 Lá isa'ab ladna bega xte'e gap
bega sian med. Ndi btenno ladna
bega dub laktsa-yá ndap bega, lak
ndab Dios:

Le'a na' na'anpa ulalad bega,
no ni lá yalad na' bega.

6 Ta we'e lá izheb beuna gab
beuna:

Le'a Dios Xa Nibe'e le'a ndakno
na'.
Lá nzheb na' ndo' ni dub ta'a
nlad be men gunno na'.

7 No lá yalad bega bexa
uyo'onsu bega, bexa mbidi'izh
di'izh ten Dios ndo' bega sa
nzhealbe bega. Binbe'e bega xte'e
mto'o be ta mbin bexa wa, no
bge' ladna bega Dios lak uni'í bega
xte'e mge' ladna bexa wa Dios.
8 Le'a Jesucristo le'aka polta no
le'aka xa nat no le'aka xa idub
tiemp ilen. 9 Lá gungea ladna bega
be ta xa'aga nluu be men, ndab
bexa ncho be ta lá nsabndo' gaw
beuna. Le'a ta na nkwea' ladna
Dios beuna ndun mas juert gak
lado'o beuna, ná le'a ta nluu bexa
wa dub ta na'an xti'in.
10 Le'a beuna ndap dub xnab
nsa'a beuna ndo' Dios, parea le'a
xnab wa na'anpa nak ta ndaw
be ule'ay ndun ti'in len ni'i ten
Dios. 11 Le'a ule'ay ndon le'a nsak
nyo'ono ten ten be man len sa mas
umbi'i ten Dios, cha nsa'a xa ta wa
ndo' Dios ndontsa yu'u be ke ten
be men. Parea le'a be man xnab
wa nyol' dub lad to'o gezh ten
bexa wa. 12 Le'a Jesús liga ngut
dub lad to'o gezh, mtsi'i xa ten ten
xa, ndontsa utsambi'i xa be ke ten
beuna, umbi'i gak lado'o beuna
ndo' Dios. 13 Ta we'e mas ibii
beuna wats Jesús, guni'i tal usalad
gunno be men beuna lak usalad
mbinno bexa Jesús. 14 Le'a ndo'
gizhliyo ndee le'a beuna na'anpa
ndap dub gezh ncho beuna idub
tiemp. Le'a beuna ndi ndenkea'
ilaya' beuna dub gezh usa'a Dios,
dub sa ti yoo. 15 Ta we'e nsabndo'
idub tiemp usa'a beuna xno ndo'
Dios ta na mbin Jesucristo, gab
beuna le'a Dios uzhe'eb dub Dios
wen. Le'a ta wa dub xnab nsa'a
beuna ndo' Dios. 16 No lá ula'a
bega ta na utsin nak bega ndo' be

men no ta ndakno bega bexa, le'a
be ta li ndun bega wa cuent dub
xnab nsak ladna Dios.
17 Bxobgek bega ndo' bexa
na nchonla'ach bega nak xmen
Cristo, no gop bega mod ndo'
bexa. Le'a bexa wa uzhebpa
nyu'no ladna bega, geal le'a Dios
nsobwi'i xte'e ndun bexa ti'in ten
Dios. Li utsin gok bega ndo'
bexa wa, ndontsa mas iten ladna
bexa gun bexa ti'in wa no na'anpa
ukeake bexa Dios, le'a ta wa
na'anpa gakno bega.
18 Unab bega ndo' Dios gakno
Dios besa. Le'a besa nsak len
lado'o besa le'a besa umbi'i nak
ndo' Dios, nlad besa utsin gun
besa itea be ta'a. 19 No mas nlad
na' inab bega ndo' Dios, ndontsa
sken na' gal ina' na' bega.

Be ta lult mke'a xa

20 Le'a Dios nak xa ndun wen
yoo ladna beuna, no mxiste xa
Jesucristo ndo' gealgut, xa na
nla'ach beuna lak nla'ach dub
men be xborreg na, no mtsi'i xa
ten ten xa, ta mbinno Dios be men
dub trat kub, ta nunk lá idub.
21 Na'ab na' ndo' Dios gakno bega,
ndontsa isu'u bega itea be ta wen,
be ta nlad xa. No gakno Jesucristo
bega gun bega be ta nsak ladna
Dios. ¡Idub tiemp gab beuna le'a
Dios ndon le'a xa juert nak! Lika
nak-a.
22 Bego nak beuna xmen Cristo,
le'a na' ina'ab ndo' bega uxik
bega go'ol bega be di'izh mke'a
na' ndee, ta na ntenxe'a na' bega,
le'a-yá na'anpa dub ta uzhe'eb
ko'ol nak. 23 No nlad na' ini'í
bega le'a Timoteo xa no nak xmen
Cristo yá mto'o litgi'ib. Tal le'a xa
sken ilen, le'a xa no goo na' gor
gal ina' na' bega.
24 Unidi'izh bega ndo' bexa
nla'ach bega sa ba' sakndo' na', no
ndo' itea be xmen Cristo ndencho
sa ba'. Le'a be xmen Cristo bexa
nacion Italia no nidi'izh ndo' bega.
25 Na'ab na' ndo' Dios mas uzhe'eb
wen gunno xa itea bega. Lika
gak-a.

Git mke'a Santiaw

Le'a git mke'a Santiaw nluu le'a tal dub men nge' ladna Cristo le'a xa xa'aga ndun. Le'a be ta ndun bexa uluu naga nge' ladna bexa Cristo nate na'an. Le'a ndo' libr ndee nke'a be ta ndee: be ta juert itid bexa nak xmen Cristo; no ta na isensa'ab bexa luzh bexa; no utsin gun bexa ndo' be ltsa'a bexa.

Santiaw mke'a dub git

1 Le'a na' ndee Santiaw, ndun na' ti'in ndo' Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e. Nke'a na' git ndee ndo' bego, bexa nak isatibtop xkwa'a be xin Israel mte'achso ndo' gizhliyo.

Dios nlu'u ta na lá nyakbe'ena be men

2 Bego nak beuna xmen Cristo, uzhe'eb bten ladna bega zha na nsatid bega isando' be gealkwea', 3 le'a bego uni'íka le'a gor na nxik bega ndo' dub ta juert nyo'o bega, le'a ta wa ndakno mas dubtsa nge' ladna bega Dios. 4 Bin bega juers uxik bega ndo' be gealkwea', ndontsa gak bega lak nsabndo'-yá, no isu'u bega gak bega lak nlad Dios.

5 Le'a tal ncho bega lá nyakbe'ena xta'an gun bega, unab bega-yá ndo' Dios, le'a Dios slu'uka ta wa. Le'a xa uzhebpa ndakno itea be men, na'anpa gakloo xa tal le'a bega inab ta wa. 6 Bingea ladna bega le'a Dios sa'aka ta inab bega wa. Le'a gor na nab bega dub ta'a ndo' Dios, tal le'a bega igan ladna, le'a bega nak cuent dub golp ten nitsdo'o ndo'o mbi itea lad. 7 Le'a xa li nak wa lá gal uso' ta unab xa ndo' Dios, 8 le'a xa na li top ndanbe'e wa uzhebpa nzhe'a ta ndun na.

Bexa rik nsea bexa uban nak

9 Le'a dub xmen Dios, dub xa uban nak, nsabndo' iten ladna xa, le'a cuent ten Dios le'a xa nsakka. 10 No liga le'a bexa rik nsabndo' iten ladna le'a be ta ndap xa na'anpa nsak ndo' Dios. Le'a gal gor le'a be ta wa initndo' lak be gé'e ten be gix. 11 Le'a gor nlen wizh gor utii, le'a gix wa sgo'ol ndo' bea, cha ilate be gé'e ten-a, cha li initndo' ta chul nlu'u-yá. No liga snitndo' bexa rik no itea be ta ndap bexa.

Bexa uxik ndo' be ta juert

12 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na uxik ndo' be ta juert itid xa. Le'a zha na mxik bexa ndo' ta wa, le'a Dios usa'a gealnaban ndo' xa, lak ndab Dios usa'a Dios ndo' be men ndankea xa. 13 Le'a gor na ndanbe'e dub men gun xa dub ta ugap, lá gab xa ti le'a Dios le'a nki'il xa li gun xa. Le'a na'an ton yoo gan uki'il Dios gun Dios dub ta ugap, no ni Dios na'anpa nki'il men. 14 Le'a tal ton gunbe'e gun xa dub ta ugap, le'a ta wa le'aka ta ugap ncho len lado'o xa nki'il xa. 15 We'e le'a ke ten ta na li nlad xa gun xa ta ugap wa, le'a gal gor gunka xa ta wa. Cha gal gor ikesea xa ndo' ta ugap wa, le'a ta wa gun gan gak perdid xa ndo' Dios.

16 Bego amig ten na', lá gunbe'e bego dub ta lid le'a nak. 17 Le'a itea be ta wen no be ta utsin nak, le'a ta wa ta nsa'a Tad Dios, xa mbinde'e be xe'a ndi'ib gibe'a ba', be ta nzhe'a lak nluu-yá. Parea le'a Dios na'anpa nzhe'a lak nak xa. 18 Le'a lak nlad Dios le'a Dios msa'a di'izh gealngea ten na, ta nsa'a dub gealnaban kub, ndontsa gak beuna ta mas nsak lat itea be ta'a mbinde'e Dios.

Bexa nxobgek ndo' di'izh ten Dios

19 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a bego nsabndo' utsin isakyo'ón ta ndab stub men. Na'anpa cha uxax itaka'ab bega, no na'anpa cha gakloo bega. 20 Le'a be men ugi'i wa lá yoo gan gun ta isak

ladna Dios. 21 Ta we'e bla'a bega
itea be ta lá utsin nak no itea ndo'
be ta ugap. Ndi utsin gok bega,
bxobgek bega ndo' di'izh ten Dios,
ta na yá mbingea ladna bega. Le'a
di'izh wa su'u ko'o beuna ndo' be
ke ten beuna.
22 Gok bega lak ndab di'izh
ten Dios, na'anpa sbe'en go'óntsa
bega-yá. Tal le'a bega sbe'en
go'óntsa-yá, cha lá gak bega
lak ndab di'izh wa, le'a bega
ukwi'inno le'aka le'a na. 23 Le'a
tal ton sbe'en ndo'óntsa di'izh ten
Dios, ná lá gun xa lak ndab-a, le'a
xa wa cuent nak dub men mwi'i
xte'e nak ndo' na ndo' wa'án.
24 Mwi'i xa le'aka ndo' xa cha
ncha'a xa, cha uxax myalad xa
xte'e nak xa. 25 Ná le'a tal ton
isakyo'ón ta ndab di'izh ten Dios,
no gun xa lak ndab-a idub tiemp,
no na'anpa yalad xa-yá, le'a xa wa
uzhebpa wen yoo ladna ndo' itea
be ta ndun xa. Le'a di'izh ten Dios
uzhe'eb wen nak, na'an xta'an
ndun jwalt-a, no sun-a gan ko'o-yá
beuna ndo' be ke ten beuna.
26 Tal ncho dub xa lat bega, nsak
xa uzhe'eb wen ndun xa ta nlad
Dios, ná lá ndaisa'ab xa ndo' be
di'izh ugap ndadi'izh xa, le'a xa
wa nkwi'inno le'aka le'a xa. Le'a
ta li nsak xa wen ndun xa wa
ta na'an xti'in. 27 Le'a Tad Dios
ndab le'a tal ton nlad gun ta isak
ladna Dios, nsabndo' gakno xa be
me'ed usa'ab no be xagots nab
ngut xabgi'i ten na ndo' be ta juert
ncho xa. No na'anpa gun xa be ta
ugap nak, lak be ta ndun bexa lá
nchando' Dios.

2

Be xmen Cristo lá nsabndo' uti men

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
bexa nge' ladna Jesucristo xa
ndon le'a nibe'e ten beuna, le'a
bega lá nsabndo' uti men. 2 Le'a
lak sa nyakjunt bega ntsid bega,
tal ilansea' dub men ncho sian
ganil oro ya'a xa no nak xa be lad
uyap, no tal dub xa nak lad myox
uban nak xa noga ilansea' sa wa,
¿xte'e gun bega zha? 3 Le'a tal
bega mas utsin gak ndo' xa nak
lad uyap wa no gab bega ndo' xa:
“Utsea go isob ga ndo' yaxil ndee”,
ná le'a ndo' xa uban nak wa cha
gab bega: “Ba'atsa uso' natal usob
ndo' yo ba',” 4 ¿lá ini'í bega zha
le'a tal bega li ndun le'a bega nti
men no ndanbe'e bega ta ugap?
5 Bego amig ten na', bla'ach
bega ta gáp na' ndee: ¿Lá ini'í
bega zha le'a Dios le'a mti bexa
uban nak ndo' gizhliyo ndee, yak
bexa xa rik ndo' Dios ta na nge'
ladna bexa Cristo? No usa'a Dios
sa yoo bexa wats Dios, lakka ndab
Dios usa'a Dios ndo' bexa ndankea
xa. 6 Ná le'a bego na'anpa utsin
li ndanno bexa uban nak wa. ¿Lá
ini'í bega zha le'a bexa rik wa mas
ugap ndanno bega zha? No ndo'o
juers xa bega ndo' bexa nakti'in.
7 No uzhe'eb kwea' ní'i bexa ndo'
Jesucristo xa nak Xwan beuna.
8 Uzhe'eb utsin ndun bega tal
nxobgekka bega ndo' ley ten
Dios, lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: “Bkwea' ladna lu be ltsa'a
lu lakkata lu.” 9 Ná tal le'a bega nti
men, le'a bega ndap ke ndo' Dios,
le'a bega na'anpa nxobgek ndo'
ley wa. 10 Le'a tal ton ndun itea
be ta nibe'e Dios, ná lá nxobgek xa
ndo' stubtsa ta'a nibe'e Dios, le'a
xa wa ndap ke ndo' Dios cuentka
dub men ni dub ta'a lá nxobgek
ndo' Dios. 11 Le'a Dios ndab: “Lá
ugal bega stub xa na'anpa xa ten
bega.” No ndab Dios: “Lá gut
bega men.” Ta we'e tal le'a bega
na'anpa ngal stub men, parea
ndut bega men, le'a bega ndapka
ke ndo' ley ten Dios.
12 Ta we'e utsin bidi'izh bega
no utsin bin bega, le'a gal dub
wizh le'a Dios gab naga mxobgek
beuna ndo' di'izh ten Cristo, ta
ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna.
13 Le'a tal ton lá nkwea' ladna be
ltsa'a na, le'a gal wizh wa le'a
Dios liga na'anpa ikwea' ladna xa

wa. Ná le'a bexa nkwea' ladna be
ltsa'a na, le'a gal gor ilansea' xa
ndo' Dios le'a xa wa wen ya'an.

Bexa nge' ladna Dios no bexa ndun ta nsak ladna Dios

14 Bego nak beuna xmen Cristo,
¿xti'in ta ndab dub men nge'
ladna xa Dios, tal le'a xa lá ndun
ta nsak ladna Dios zha? ¿Xte'ema
syo'o gan gap xa gealnaban ndo'
Dios zha? 15 No tal ncho dub xmen
Jesús, cha lá ndap xa sian xab xa
no ni lá ndap xa ta gaw xa, 16 cha
gab bega ndo' xa: "Byo' wen ladna
lu, no ubix xab lu no wen udaw",
le'a ta li ndab bego ndo' xa wa
na'an xti'in, tal le'a bego lá usa'a
ta nki'in xa. 17 No liga tal ton ndab
nge' ladna Dios, ná lá ndun xa ta
nsak ladna Dios, le'a ta ndab xa
wa na'an xti'in.
18 Ná le'a ncho bego gab ndo' na'
"le'a ncho bexa nge' ladna Dios,
no nchoga bexa ndun be ta nsak
ladna Dios." Le'a na' gáp ndo'
bego bluu bega ná xte'e nge' ladna
bega Dios sin lá gun bego dub ta
nsak ladna xa. We'e le'a na' uluu
be ta wen ndun na', ta nluu le'a
na' nge'ka ladna xa. 19 Le'aka
nak ta ndangea ladna bega le'a
Dios dubtsa, parea le'a gast be mbi
bxin no ndangea ladna ta wa, no
nxis mbi bxin wa nzheb ta wa
ndo' Dios. 20 Lá gak bega dub xa
tont. ¿Ni lá nyakbe'ena bega zha
le'a ta na nge' ladna bega Dios wa
na'an xti'in, tal le'a bega lá ndun
ta nsak ladna xa?
21 ¿Lá ini'í bega zha le'a Abra-
ham usan gox polta ten beuna
wa mbin ta nsak ladna Dios, zha
na ndi'izh ngut xa Isaac xme'ed
xa cuent dub xnab ndo' Dios?
22 ¿No lá nyakbe'ena bega zha
le'a Abraham mge' ladna Dios no
mbin xa ta msak ladna Dios? Le'a
ta na li mbin xa ta nlad Dios, ta
we'e mluu le'a xa mge' ladna Dios.
23 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab-a: "Le'a Abraham
mge' ladna Dios, ta we'e myak
Abraham dub xa wen nak ndo'
Dios." Cha li myak Abraham amig
ten Dios.
24 Le'a ta ndee nluu le'a beuna
wen ya'an ndo' Dios ta na ndun
beuna ta nsak ladna xa, na'anpa
nabtsa ta na nge' ladna beuna
xa. 25 Le'a ta wa lak mbin Ra-
hab dub xagots mbin juis mgi'i.
Ngol dub wizh le'a xa mbin dub
ta nsak ladna Dios, mkachko xa
bexa ngwa'bewi'i gezh Jericó no
msanes xa bexa wa stubga nes
ya'be bexa. Ta we'e wen mya'an
xa ndo' Dios. 26 Le'a lak dub men
yá ngut wa na'an xti'in, no liga
le'a tal ton dub xa gab nge' ladna
Cristo, ná lá ndun xa ta nsak ladna
Dios, le'a ta na li ndab xa nge'
ladna xa Cristo wa cuent nak dub
ta ngut, dub ta na'an xti'in.

3

Nsabndo' isensa'ab be men luzh na

1 Bego nak beuna xmen Cristo,
na'anpa kwa'ad bega ukwa'an
xte'e gak bega mech nluu di'izh
ten Dios. Le'a bego uni'íka le'a tal
ton na'anpa utsin nluu di'izh ten
Dios, le'a xa wa mas ndap ke ndo'
Dios. 2 Le'a iteanak beuna ncho
sian biaj ndun beuna ta ugap. Ná
tal dub xa nxik na'anpa cha kwea'
ní'i xa ndo' dub men, le'a xa we'e
ga'al nso' ndo' Dios, le'a xa wa sun
gan isensa'ab xa xa ndo' itea be ta
ugap.
3 Uni'í bego le'a beuna ngo fren
to'o dub way natsa gun ma ta nlad
beuna, go'o beuna idub ma guni'i
pa nlad beuna. 4 No binbe'e bega
ná xte'e nak dub barco nsea ndo'
nitsdo'o. Le'a ta wa dub ta si'il,
no uzhe'eb dub mbi juert nsi'i-yá,
parea le'a dub ble'a ya tuzhtsa
ntse'a bexa-yá guni'i pa nlad xa.
5 No liga nak luzh men. Mas dub
ta tuzhtsa-yá, parea le'a-yá syo'o
gan gun sian be ta uzhe'eb, lak
dub gi' tuzhtsa stso'ol idub ge'e
si'il.

6 Le'a luzh dub men ndun sian
ta ugap, cuent dub gi' ndazha'a
sian be ta'a. Le'a be ta ugap
ndadi'izh dub men utsabgix idub
xa, ndazha'a-yá idub gealnaban
ten xa, cuent dub beal' nto'o in-
fierno.
7 Le'a be men ndun gan ndo'
itea ndo' be man ndap dap xo'o
na, no be man nsa'ab, no be
mbe'al, no itea be man ncho len
nits. 8 Ná le'a ni dub men lá
gun gan isensa'ab luzh na, le'a-yá
uzhe'eb dub ta ugap nak, cuent
dub venen ugi'i ndut men.
9 Le'a luzh beuna le'a ndab be-
una ta juert nak Dios Xus beuna.
Ná le'aga-yá nisi beuna be ltsa'a
beuna, bexa le'aka Dios mbinde'e
lak nak Dios. 10 Le'aka to'o be
men nto'o be di'izh utsin no di'izh
kwea'. Bego nak beuna xmen
Cristo, lá nsabndo' li gun beuna
ta wa. 11 ¿Ti ncho pa uni'í bega
nsoblen nits wen no nits ula' dub
se'etsa? 12 ¿Na ti ncho pa uni'í
bega le'a ya la'aw nsa'a ngus olivo
natal dub ya uv nsa'a ngus la'aw?
No liga le'a dub sa nsoblen nits lá
yoo gan ilen nits utix no nits wen.

Xa na ta ugeaka ndák

13 ¿Ton bega nsak le'a mas ndák
no nyakbe'ena xte'e nak Dios zha?
Le'a bego wa nsabndo' gun sbe'en
be ta wen no bcha'an gak bega, ta
uluu le'a bega ndákka. 14 Ná le'a
tal ton ixee ladna ndo' be ltsa'a
na ta na ndap xa ta'a, no nlad
xa sbe'en le'atsa xa gun gan, lá
nsabndo' gab xa le'a xa mas ndák.
Le'a ta wa gealkwi'in, le'a xa wa
na'anpa ta ugea ndák. 15 Le'a
ta ndák xa wa na'anpa ta nsa'a
Dios, le'a ta wa ndi ta gizhliyo lak
ndanbe'etsa be men, no ta nsa'a
maxu'u-yá. 16 Le'a sa na ncho
bexa nxeeno ladna be ltsa'a na,
no nlad bexa sbe'en le'atsa xa gun
gan, le'a sa wa sbe'en ndeyo bexa
no ndun bexa itea ndo' be ta ugap.
17 Ná le'a bexa ndák lak nsa'a
Dios, le'a xa wa umbi'i nak lado'o
na ndo' Dios: bcha'an nak xa, no
utsin nak xa ndo' be ltsa'a xa,
no na'anpa kwea' nak xa ndo' be
men, no uzhe'eb nlats ladna xa
be men, no itea ta'a ndun xa wa
utsin nak, no lá nti xa men, no
idub ncho ladna xa ndun xa ti'in
ndo' Dios. 18 Tal le'a bega ukwa'an
dub mod lá kuyono bega be ltsa'a
bega, le'a ta wa gun gan wen yoo
ladna bega, no gun bega ta nsak
ladna Dios.

4

Bexa nkwa'an be ta gizhliyo ndee

1 Binbe'e bega ná pa nsea ta
na ndeyo bega, no pa nsea ta
nyoto'o bega. Le'a na' gáp le'a len
lado'o bega le'a ncho be ta ugap
nlad bega gun bega, ta we'e ndeyo
bega. 2 Le'a bega nsa'ab ladna gap
bega ta ndap stubga men, ná le'a
bega lá ndun gan gap bega ta wa.
Ta we'e ncho bega ndut men, no
ndaklono bega bexa ndap ta'a, no
nyo bega. Ná le'a bega lá ndapka
be ta nlad bega wa, geal le'a bega
lá inab-a ndo' Dios. 3 Ná tal inab
bega dub ta'a ndo' Dios, le'a xa
na'anpa usa'a-yá, geal le'a bega
nab dub ta lá nsabndo', dub ta
gunti'in bega laktsa nlad bega.
4 ¡Bego ba' na'anpa nab Dios
ndankea! ¿Lá ini'í bega zha le'a
tal ton ukwa'an be ta ugap ncho
ndo' gizhliyo ndee, le'a xa wa
yak dub xa nyono Dios? Ta
we'e tal le'a bega nkwa'an be ta
gizhliyo ndee, le'a bega nak xa
nyono Dios. 5 ¿Nsak bega zha
na'an xti'in be di'izh ten Dios?
Ndab-a le'a Dios ulo Espíritu ten
na len lado'o beuna, uzhebpa nlad
Espíritu wa Diostsa yankea beuna.
6 Ta ugeaka le'a Dios uzhebpa
ndakno beuna, lak ndab di'izh ten
Dios:

Le'a Dios lá ndakno bexa zhin
nak,

le'a xa ndi ndakno bexa
bcha'an nak.

7 Ta we'e bxobgek bega ndo'
Dios. Lá ula'a bega gak ta
nlad maxu'u, we'e le'a maxu'u
sxo'onka wats bega. 8 Ubii bega
wats Dios, le'a Dios ibiiga wats
bega. Bego na ndun ta ugap, bla'a
bega be ta ugap wa. Bego na nlad
yankea Dios no bi nlad bega gun
bega ta ugap, btsambi'i bega len
lado'o bega, cha ndi bkwa'an bega
Dios. 9 Kwea' byo' ladna bega,
no uban byo' ladna bega, no bi'in
bega. Yá lá uxi'idta bega, ndi bi'in
bega. No na'anpa iten ladna bega,
ndi uban byo' ladna bega. 10 Byak
byux bega ndo' Dios Xa Nibe'e,
we'e le'a xa gunno bega dub xa
nsak cuent ten Dios.

Bexa nisi be ltsa'a na

11 Bego nak beuna xmen Cristo,
lá inisi bega be ltsa'a bega. Tal ton
inisi ltsa'a na, no gab xa le'a ltsa'a
xa lid le'a ndun, le'a ta wa cuent
nisi xa ley ten Dios, no ndab xa
le'a ley wa lid le'a nak. Mas wen
uxobgek bega ndo' ley ten Dios,
cha na'anpa gab bega le'a-yá lid
le'a nak. 12 Ndon Diostsa nak xa
msa'a ley wa, no ndon nabtsa Dios
syo'o gan gab tal dub men ya' wats
Dios natal ya' xa infierno. Parea
bego zha, ¿ton nak bego gab bego
le'a ltsa'a bega lid le'a ndun?

Bexa zhin ndadi'izh ta guntsa bexa

13 Bla'ach bego nat, bego lnde'e
ndab: “Wizh nat natal ge'a ncha'a
besa stub gezh. Le'a sa wa yoo
besa dub li'in, gun besa ti'in, no
gun besa gan sian med.” 14 Parea
le'a bego ni lá ini'í xta'an yoo
ge'a. Le'a gealnaban ten bega
cuent nak mbe nla' ndo' yo dub
xla'altsa, cha uxax nitndo'-yá.
15 Ndi nsabndo' gab bega: “Tal
le'a Dios nlad, we'e gun besa ta
ndee natal stubga ta'a.” 16 Ná
nat le'a bego ndi nzhinnona be
ta gun bega. Le'a itea be ta li
nzhinna be men wa, le'a ta wa ta
lá nsak ladna Dios. 17 Le'a tal ton
nchando' xta'an dub ta wen gun
xa, ná cha lá gun xa ta wa, le'a ta
wa dub ke ndo' Dios.

5

Dios utsaksi bexa rik bexa ugap ndun

1 ¡Le'a bego xa rik, bla'ach bego
ta gáp na' ndee! Utezhat bega
bi'in bega, le'a bega ini'í sian
gealkwea'. 2 Le'a be ta sian ndap
bega wa ta ndazha'a, no be xab
bega nsayak gu'ud, ndaw mbes-a.
3 No le'a ta oro nsea ta plata ten
bega wa sach mbe. Le'a gal dub
wizh le'a mbe wa uluu le'a bega
ugap mbin, cha yol' bega ndo' gi'.
Sian be ta'a ndegocha'aw bega, ná
nat be wizh lult. 4 Le'a be men
ndun ti'in ge'e ten bega wa nsake
ndo' Dios ta na lá nkix bega med
ten bexa. Le'a Dios xa ndon le'a
juert nak ndo'ón ta ndab bexa li
ndun ti'in wa. 5 Le'a bego xa
rik ba' ndun itea be ta nlad na,
be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, no
ndap bega itea be ta ndal ladna
bega. Le'a bega nak cuent dub
man nya'al ni lá ini'í ma ti gal
wizh gat ma. 6 Le'a bego nkwi'in
nsake bega be men utsin ndun,
ndab bega gat bexa. Ná le'a bexa
wa lá yoo gan utsakndo'.

Be xmen Jesús ndenkea' zha ilen Jesús

7 Bego nak beuna xmen Cristo,
lá gach ladna bega uxik bega
gast zha ilen Jesús Xwan beuna.
Binbe'e bega xte'e nak dub xa
ndun ti'in ge'e, xte'e ni lá ndach
ladna xa nkenkea' xa gast zha nla'
gi ned, nsea gast zha myats gi
ntele'e xa be ta nsa'a-yá. 8 No liga
bego ba' dubtsa ute bega lá gach
ladna bega, le'a Jesús Xwan beuna
sken ilen. 9 Bego nak beuna xmen
Cristo, lá iní'i kwea' bega ndo' be
ltsa'a bega, cha na'anpa gab Dios

le'a bega ndap ke. Bla'ach bega
le'a Dios yamer gi'id ina' ná xte'e
gak ta ndun be men.
10 Bega nak beuna xmen Cristo,
bin bega lak mbin bexa mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta. Le'a
bexa wa sian gealkwea' uni'í, ná
nunk bexa lá ngach ladna. 11 Le'a
beuna uni'í le'a bexa na nxik ndo'
be gealkwea' wa wen yoo ladna.
Ndo'ónla bega lak mxik Job ndo'
be gealkwea' uni'í xa. Cha ngol
zha le'a Dios mbin uzhe'eb wen
mya'an xa, le'a Dios uzhe'eb dub
xa nlats ladna beuna no nkwea'
ladna xa beuna.
12 Ná le'a bego nak beuna xmen
Cristo, le'a ta gáp na' ndee ta mas
nsabndo': le'a gor ndadi'izh bega
gun bega dub ta'a, lá use'at bega
gibe'a ni gizhliyo no ni stubga ta'a.
Tal le'a bega gun dub ta'a, litsa
gud bega. Ná tal le'a bega lá gun
ta wa, na'antsa gud bega. Sbe'en
gealngea bidi'izh bega ndontsa
na'anpa utsaksi Dios bega.

Dios sa'aka ta inab bexa nxobgek ndo' Dios

13 Tal ncho bega kwea' ncho
ladna, bidi'izhno bega Dios. No
tal ncho bega nten ladna, bilto'o
bega ndo' Dios. 14 No tal ncho
bega kwea' nsak, utezh bega bexa
nchansu be xmen Cristo, ka'ab
bexa aceit gek bego gizh wa, no
inab bexa ndo' Cristo yakna bega.
15 Tal le'a bexa idub ncho ladna
ige' ladna Dios gor na li nab xa
ndo' Dios, le'a Dios syunyakkana
bega yaste bega. No tal le'a
bega ndap ke ndo' Dios, le'a Dios
utsu'uka ke ten bega. 16 Bgondo'
bega tal ncho zha ntidnsa'ab bega
ndo' be ltsa'a bega. No unab bega
ndo' Dios yunyakna Dios be ltsa'a
bega. Le'a tal ton dub xa ga'al nak
ndo' Dios, le'a gor na idub ncho
ladna xa inab xa ndo' Dios, le'a
Dios so'ónka ta ndab xa wa.
17 Le'a Elí dub profet mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta, dub
men lakka le'a beuna. Le'a zha na
idub ncho ladna xa unab xa ndo'
Dios lá ila'ta gi, cha yá lá ila'kata gi
chon li'in itol. 18 We'e cha unabgal
xa ndo' Dios ila'gal gi. Le'a gi wa
cha ula'kagal, cha ngokgal be ta'a
ndo' yo.
19 Bego nak beuna xmen Cristo,
tal ncho dub xa uto'o len nes ten
Dios, ná le'a stub xa gun gan yach
xa wa wats Dios, 20 nlad na' ini'í
bega le'a xa na li gun gan yach
men wa wats Dios, le'a xa wa ulat
gealnaban ten xa wa ndo' gealgut
no gun xa gan le'a Dios utsu'u itea
be ke ten xa wa.

Git ned mke'a Pedr

Le'a Pedr mke'a git ned ndee ndo' be xmen Cristo, zha na ugap ndanno be men bexa ta na nak bexa xmen Cristo. Le'a git ndee ntenxe'a be men wa uxik bexa ndo' be ta kwea' nseatid bexa, no iten ladna bexa ta na nkenkea' bexa usa'a Dios ndo' bexa, no yoo bexa lak nsabndo' gun dub xmen Cristo, xa na ilengal stub biaj.

Pedr nidi'izh ndo' bexa ncho pla región

1 Le'a na' ndee Pedr, xa mtu'ub Jesucristo gun na' ti'in ten xa. Nke'a na' git ndee ndo' bego na na'anpa lazh na ndencho, bego na lba'a ndencho Ponto no Galacia no Capadocia no Asia no Bitinia. 2 Le'a Tad Dios polkata mti bega, no mtsambi'i Espíritu ten Dios gealnaban ten bega, ndontsa uxobgek bega ndo' Dios no utsu'u ten ten Jesucristo be ke ten bega. Na'ab na' ndo' Dios uzhe'eb utsin gak xa ndo' bega no gun xa uzhe'eb wen yoo ladna bega.

Le'a beuna ndenkea' ika'a ta usa'a Dios

3 Le'a Dios Xus Jesucristo Xwan beuna uzhe'eb dub xa wen. Tant nkwea' ladna xa beuna, le'a xa mxiste Jesucristo ndo' gealgut no msa'a xa dub gealnaban kub ndo' beuna. Ta we'e ndenkea' beuna gal uso' beuna ta usa'aka Dios. 4 Le'a ta wa ta lá initndo', no ni lá gak bzhi'ik-a, no ni lá gazha'a-yá; ndi nchocha'aw-a gibe'a gast gal zha ika'a beuna-yá. 5 Le'a bega nge' ladna Dios, ta we'e le'a Dios nla'ach bega nsea juers ten xa, ndontsa gapka bega gealnaban kub wa, ta ika'aka bega tiemp ilen ndee.

6 Ta we'e uzhebpa nten ladna bega nat, maska nsatid bega sian gealkwea' dub nde'ep. 7 Le'a ta na nge' ladna bega Dios wa li gak preb ndo' be gealkwea' wa, lak ndak preb oro ndo' gi'. Ná le'a ta na nge' ladna bega Dios wa uzhebpa mas nsak ndo' oro, le'a oro wa ta nitndo'. Tal le'a bega ta ugeaka nge' ladna Dios, le'a gal wizh ulundo' Jesucristo le'a bega wenka kwe ndo' Dios no gab xa le'a bega wenka li mbin. 8 Le'a bega ndankea Jesucristo maska gol ni'í bega xa. No ndangea ladna bega xa maska lá na' bega xa nat. No uzhebpa nten ladna bega gast ni lá ini'í bega xte'e gudi'izh bega-yá. 9 Le'a ta na li ndangea ladna bega Cristo, le'a Dios usa'a dub gealnaban kub ndo' bega.

10 Le'a be profet polta mbidi'izh xte'e uzhe'eb utsin gunno Dios bega, mtsid bexa no uloxnes bexa ná xte'e nak gealnaban usa'a xa wa. 11 Le'a zha biseata ilen Cristo ndo' gizhliyo, le'a Espíritu mlu'u ndo' bexa wa ná xte'e nsabndo' ini'í Cristo be gealkwea', no xte'eta uzhe'eb ta chul yoo tso'o wa. Ta we'e mkwa'an bexa ná ton gak Cristo, no pol ilen xa ndo' gizhliyo. 12 Le'a Dios mluu ndo' bexa wa le'a ta ndadi'izh bexa wa na'anpa yoo zha bi ncho bexa wa, le'a ta wa ndi yoo zha na ncho beuna ndee. Le'a ta wa di'izh wen mbidi'izh be men ndo' bega ta msa'a Espíritu ten Dios uto'o gibe'a ba'. No gast be angel ten Dios nlad yakbe'ena be ta wa.

Dios nlad uzhe'eb umbi'i gak gealnaban ten beuna

13 Ta we'e list ute bega, no utsin binbe'e bega, no bge' ladna bega le'a Dios uzhe'eb utsin gunno bega zha ilen Jesucristo. 14 Gok bega cuent dub me'ed nxobgek ndo' xus na. Yá lá gunta bega be ta ugap mbin bega zha na lá nchando' bega Dios. 15 Ndi umbi'i gok bega ndo' Dios guni'i xta'an ndun bega, lak umbi'i nak Dios xa na le'a mti bega wa. 16 Lak nkeani'i di'izh ten Dios ndab xa:

"Umbi'i gok bega ndo' na', lak
umbi'i nak na'."
17 Le'a Dios na'anpa nti men,
le'a xa ndi utsin gab ndo' itea be
men xte'e nak ta ndun bexa. Le'a
bega ndab le'a xa wa Xus bega,
ta we'e ndo' itea be ta ndun bega
nsabndo' gap bega mod ndo' xa
idub tiemp nban bega ndo' gizh-
liyo ndee. 18 Le'a Dios ulo'o bega
ndo' be ta na'an xti'in mbin bega
lak mbin be usan gox ten bega. Ná
le'a bego uni'íka le'a gealnaban
ten bega na'anpa isi'i Dios no oro
nsea plata, be ta initndo'. 19 Le'a
Dios ndi usi'i gealnaban ten bega
wa no ten ten Cristo. Le'a xa
wa ngut sakndo' beuna, cuent dub
borreg ndon umbi'i nak. 20 Le'a ta
wa ta mbinbe'e Dios zha biseata
gaknde'e gizhliyo, ná le'a gast
tiemp ndee ulen Cristo, xa na
nkwea' ladna bega. 21 Le'a juers
ten ta li mbin Cristo wa le'a bega
ndangea ladna Dios, xa na le'a
mxiste Cristo ndo' gealgut, no
msa'a xa sa ndon le'a nsak nsob
Cristo. Ta we'e nge' ladna bega
Dios no ndenkea' bega gal wizh
gal uso' bega ta ndab xa wa.

22 Nat le'a Espíritu ten Dios nda-
kno nxobgek bega ndo' gealngea
ten Dios. Le'a gealnaban ten bega
li msambi'ila ndo' Dios, ndontsa
ikwea' ladna bega be ltsa'a bega,
bexa no nak xmen Dios. Nat li
bin bega idub ncho ladna bega no
ni dub ta ugap lá gunbe'e bega.
23 Le'a bega nak cuent dub men ti
ngol stub biaj. Ná le'a gealnaban
kub ten bega wa na'anpa ta init-
ndo'. Le'a gealnaban wa ta nsa'a
di'izh ten Dios, dub ta nban, dub
ta nunk lá initndo'. 24 Lak ndab
di'izh ten Dios:

Le'a itea be men nak cuent dub ya
gé'e.
Le'a itea be ta wen ndun bexa
nak cuent gé'e ten ya wa.
Le'a ya wa ta nbid, no gé'e ten na
ta nyab,
25 ná le'a di'izh ten Dios ta lá
initndo'.

Le'a di'izh wa di'izh wen ten
Cristo, ta mbidi'izh bexa ndo'
bega.

2

1 Nat bla'a bega iteanak be
ta ugap nak bega, no itea be
gealkwi'in ndun bega, no dub ta
na'anpa ugea nak bega. No lá
gaklono bega be men ndap ta'a,
no lá gudi'izhta bega be cuent gix.
2 Le'a lak dub medo'o nkwa'an
chizh goo na, no liga bkwa'an
bega di'izh ten Dios, ndontsa li
mas igondo' bega Dios, no gap
bega gealnaban. 3 Le'a bega yá
uni'íka le'a Dios wen nak ndo'
bega.

Cristo nak cuent dub ge' ndon le'a nsak

4 Ubii bega wats Cristo, xa nak
cuent dub ge' nban. Le'a be men
mxelad xa wa, ná le'a Dios mti
xa cuent dub ge' ndon le'a nsak.
5 Le'a bego no nak cuent be ge'
nban. Ta we'e bla'a bega le'a Dios
gunti'in bega gak bega lid Dios.
No gak bega cuent dub ule'ay mti
Dios, cha juers ten Jesucristo gun
bega be ta nsak ladna Dios, le'a
ta wa cuent dub xnab usa'a bega
ndo' Dios. 6 Lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab Dios cuent ten Cristo:

Bwi'i bego le'a gezh Sion uxo'ob
na' dub ge' ned nbexan ni'i.
Le'a ta wa dub ge' mti na', ta
ndon le'a nsak.
Le'a tal ton ige' ladna xa nak ge'
wa,
le'a bexa wa nunk na'anpa
ido ladna.

7 Le'a cuent ten bego na li nge'
ladna Cristo wa, le'a xa wa
uzhe'eb dub xa nsak. Parea le'a
cuent ten bexa na'anpa nge' ladna
xa, le'a di'izh ten Dios lnde'e
ndab:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e
ni'i,
nat le'a ta wa le'a nak ge'
ndon le'a nsak nbexan ni'i.

8 No ndab-a:

Le'a ge' wa ta nkate'eb be men
gast nlayat bexa.

Le'a bexa wa li nkate'eb geal le'a
bexa lá nxobgek ndo' di'izh ten
Dios, lak uni'í Dios gun bexa.

Gezh ten Dios

9 Ná le'a bega nak xmen Dios,
le'a Dios mti bega gak bega cuent
ule'ay gun ti'in ndo' Dios, xa
ndon le'a nibe'e. Le'a bega nak
cuent dub nacion umbi'i nak ndo'
Dios, dub gezh ten Dios, ndontsa
gudi'izh bega be ta wen ndun
Dios, xa na le'a ulo'o bega ndo'
sa ukaw ndontsa kwe bega ndo'
xe'a chul ten xa. 10 Le'a polta le'a
bega na'anpa nak gezh ten Dios,
ná nat le'a bega myakla gezh ten
xa wa. Le'a polta le'a bega lá ini'í
ti nkwea' ladna Dios bega, ná nat
le'a bega uni'íka ta wa.

Xte'e nsabndo' gak be xmen Dios

11 Bego amig ten na', le'a ndo'
gizhliyo ndee na'anpa lazh be-
una, le'a beuna ga dub nseatid
ndo'-yá. Ta we'e na'ab na' ndo'
bega gun bega juers lá gun bega
be ta ugap nlad bega, le'a be ta
wa uka gun bega be ta nlad Dios.
12 Uzhebpa wen gok bega ndo'
bexa lá nchando' Dios, bexa nisi
bega, ndab bexa le'a bega xa ugap.
Le'a gal gor ini'í bexa be ta wen
ndun bega, we'e yankea bexa Dios
gal wizh ilen Cristo.

Nsabndo' uxobgek bexa ndo' bexa nakti'in

13 Le'a ta na nak bega xmen
Cristo, ta we'e bxobgek bega ndo'
itea bexa nakti'in. Ndo' xa nibe'e
Roma bxobgek bega, le'a xa wa
ndon le'a nibe'e. 14 No ndo' be
xmen xa wa bxobgek bega, le'a xa
ntu'ub bexa utsaksi bexa be men
ndun ta ugap, no utsin gak bexa
ndo' be men ndun ta wen. 15 Le'a
Dios nlad li wen gak bega, ndontsa
yá na'antapa inisi be men bega,
bexa lá nchando' Dios no na'anpa
nsakyo'ón bexa.
16 Le'a Dios ulo'o bega ndo' be
ke ten bega, ndontsa gun bega ti'in
ndo' Dios, na'anpa gun bega be
ta ugap. 17 Gop bega mod ndo'
iteanak be men. No bkwea' ladna
bega bexa no nak xmen Cristo. No
bxobgek bega ndo' Dios, nsea gop
bega mod ndo' xa nibe'e Roma.

Ta nsabndo' gun bexa ncho ndo' ya'a stubga men

18 Bego na ncho ndo' ya'a stubga
men, gop bega mod ndo' xa nak
xwan bega, no bxobgek bega
ndo' xa. Li bin bega ndo' bexa
utsin nak no ndo' bexa uxax nak.
19 Le'a Dios nten ladna gor na
nxik bega ndo' dub gealkwea' ni
lá nsabndo' itid bega, ta na ndun
bega lakta nlad Dios gak bega.
20 Tal le'a dub men ntsaksi bega
ta na ndun bega dub ta ugap,
cha uxik bega ndo' gealkwea' wa,
na'anpa nsabndo' itenno ladna
bega ta wa. Ná tal le'a bega ntid
dub gealkwea' ta na ndun bega ta
wen, no nxik bega ndo' gealkwea'
wa, le'a ta wa ta nsak ladna Dios.
21 Le'a Dios mti bega li gun bega
ta wa, le'a lak mxik Cristo ndo'
be gealkwea' sakndo' beuna, no
liga nsabndo' uxik beuna. 22 Le'a
Cristo nunk lá ngun dub ta ugap,
no ni dub gealkwi'in lá ngun xa.
23 Le'a gor na unisi bexa xa wa,
le'a xa wa ni dub di'izh xela lá
ika'ab ndo' bexa wa. No gor na
mtsaksi bexa xa, le'a xa ni dub ta
ugap lá ngab ndo' bexa wa. Ndi
mla'a xa ta wa cuent ten Dios, xa
na utsin gab ndo' itea be men ná
ton ndap ke. 24 Le'a Cristo wa
le'a mbi'i be ke ten beuna ngut xa
ndo' cruz, natsa ula'a beuna be ta

ugap nak beuna nsea iban beuna
gun beuna ta wen. Le'a ta na
utid Cristo ndo' be gealkwea' wa,
ta we'e le'a bego myakna. 25 Le'a
polta utesea bega cuent be borreg,
ma ukegix. Ná nat myach bega
wats Cristo, xa nla'ach gealnaban
ten bega lak bexa nla'ach be bor-
reg ten na.

3

Ta nsabndo' gak be xagots no be xabgi'i

1 No liga le'a bego xagots,
bxobgek bega ndo' xabgi'i ten
bega. Tal le'a bexa lá ndangea
ladna di'izh ten Dios, le'a ncho xa
gungeaka ladna-yá gor na na' xa
xte'e nak bega, lá nki'in uzhe'eb
gudi'izh bega-yá ndo' xa. 2 Le'a
xa ina' xte'e utsin nak bega no
xte'e umbi'i nak bega ndo' Dios.
3 Le'a ta ndun chul nak bega wa
na'anpa ta nsaxkwa'a bega gek
bega no be ta oro no be lad uyap
ndanti'in bega. 4 Le'a ta na chul
nak bega wa, le'a ta wa ta ncho
len lado'o bega, dub ta lá initndo'.
Le'a ta wa ta na utsin nak bega no
bcha'an nak bega, le'a be ta we'e
uzhebpa ta nsak ndo' Dios. 5 Li
ngok be xagots polta, bexa wen
ngok ndo' Dios. Le'a bexa wa mge'
ladna Dios, no mxobgek bexa ndo'
xabgi'i ten bexa. 6 Lak mxobgek
Sara ndo' Abraham, ndab xa le'a
Abraham le'a nak xa nibe'e xa.
Le'a bega slaya' gak lak ngok Sara
wa, tal le'a bega gun be ta wen no
ni na'an xta'an izheb bega.

7 No liga bego xabgi'i, uzhebpa
bla'ach bega xagots ten bega no
utsin gok bega ndo' xa. Le'a xa
wa cuentta dub vas lid bid ile'a,
ná le'a Dios dubtsa gealnaban kub
msa'a ndo' bega no ndo' be xagots
wa. Li gak bega ndontsa na'an
xta'an gun gan lá go'ón Dios ta
inab bega ndo' xa.

Ta nsabndo' gun itea be xmen Cristo

8 Nat itea bego ba', na'anpa
kuyo bega, no blats ladna bega be
ltsa'a bega, no bkwea' ladna bega
bexa, no utsin gok bega ndo' bexa,
no lá izhinna bega. 9 Ná tal ncho
xa ugap gunno bega, na'anpa cha
noga bega li ugap gunno xa wa.
No tal ton inisi bega, na'anpa cha
noga bega li inisi xa wa. Ndi unab
bega ndo' Dios utsin gunno Dios
xa, le'a Dios le'a mti bega li gun
bega, ndontsa utsin gunno Dios
bega. 10 Lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a:

Le'a tal ton nlad wen yoo, no ini'í
xa be wizh wen,
lá gudi'izh xa ta ugap no ni lá
gun xa gealkwi'in.
11 No ula'a xa be ta ugap,
cha ndi utsin gak xa.
No ukwa'an xa wen yo'ono xa be
men,
no idub tiemp li nsabndo' gun
xa.
12 Le'a Dios nla'ach be men wen,
no ndo'ón xa xta'an ndab
bexa.
Ná le'a Dios ndakloo ndo' be men
ndun ta ugap.

Bexa ndangea ladna Cristo ntid be gealkwea'

13 ¿Tonma dub xa xela gunno
bega, tal le'a bega sbe'en ta utsin
ndun? 14 Ná tal le'a bega ini'í dub
gealkwea' ta na utsin nak bega,
le'a Dios gun wen yoo ladna bega.
Ta we'e na'an ton ndo' ná izheb
bega, no ni lá yu' ladna bega.
15 Ndi len lado'o bega wankea
bega Cristo Xwan beuna. No
list gok bega ndontsa isu'u bega
ika'ab bega guni'i ton inabdi'izh
ndo' bega cuent ten ta nge' ladna
bega Cristo. No utsin ika'ab bega
gap bega mod ndo' xa. 16 We'e le'a
bexa na xela ní'i ndo' bega ndi ido
ladnabe, gor ini'í bexa be ta wen
ndun bega nak xmen Cristo.

17 Tal le'a Dios nlad, mas wen
ini'í bega dub gealkwea' ta na
ndun bega dub ta wen, ni ka
ini'í bega dub gealkwea' ke na
gun bega dub ta ugap. 18 Le'a
Cristo uni'í gealkwea' gast ngut
xa, ndontsa myu'u be ke ten be-
una. Le'a xa wa ni dub ke lá
ndap, ná le'a xa ngut sakndo'
iteanak be men ndun be ta ugap,
natsa yo'o xa beuna wats Dios.
Le'a be'al las xa ngutka, ná le'a
bi ten xa nbanka. 19 Cha li
ngwa'yadi'izh bi ten xa ndo' xbi
be men ndenchonyaw. 20 Le'a
ta wa bexa lá uxobgek ndo' Dios
tiemp xapta, zha na ukenkea' Dios
naga syach be men wats xa, zha
na mbinde'e Noé dub barco si'il.
Le'a ta wa uyo'o dub xo'ontsa
men len na, bexa lá ngat ndo'
gilog wa. 21 Le'a ta utid bexa
wa nak cuent ta ntalea' beuna
len nits, ta ndun ndap beuna
gealnaban ndo' Dios. Na'anpa
ntalea' beuna ndontsa ilate mek
beuna, ndi ntalea' beuna ndontsa
umbi'i gak lado'o beuna ndo' Dios,
juers ten ta na mban Jesucristo
ndo' gealgut. 22 Le'a Cristo mkea
gibe'a, cha nat nsob xa wats Dios
lad ga'al. Le'a iteanak be angel
nxobgek ndo' xa, no be espíritu
nibe'e.

4

Nsabndo' gun bexa ta nsak ladna Dios

1 No lak uni'í Cristo be gealk-
wea' zha uyo'o xa ndo' gizhliyo,
ta we'e na'anpa izheb bega ini'í
bega be gealkwea'. Le'a tal ton
itid ndo' be gealkwea', le'a xa wa
gun gan ndo' ta ugap, 2 ndontsa
idub nban xa na'anpa ukwa'an xa
be ta nladtsa xa, ndi gun xa ta
nsak ladna Dios. 3 Yá utid zha
na mbin bega ta na ndal ladna
bexa lá nchando' Dios, bexa ndun
be ta bzhi'ik, no nak bexa sian
ta ugap, no ndun bexa gealgu, no
ndesea bexa sa nyo'o gast ndun
be men ta ugap, no ndun bexa
itea be ta ndal ladna bexa ncho
ndo' gizhliyo, no ndankea bexa
be ta na'anpa nak Dios, dub ta
uzhebpa lá nsak ladna Dios. 4 Le'a
nat le'a bexa lá nchando' Dios wa
ndanseanabe xte'e lá ndunta bega
ltsa'a be ta ugap ndun bexa wa.
Ta we'e usalad ndanno bexa bega.
5 Parea gal dub wizh le'a bexa
wa usa'a cuent ndo' Dios itea be
ta mbin bexa, gab Dios ná xte'e
nak ta mbin kadga dub men, bexa
ndenban no bexa ngutla. 6 Le'a
bexa ngut wa mbi'ínla di'izh ten
Dios zha bi nban bexa, ndontsa
ibangal bexa gap bexa gealnaban
ndo' Dios, mas ngutla bexa ndo'
gizhliyo ndee.

Nsabndo' gakno bexa be ltsa'a xa

7 Le'a gizhliyo ndee yamer idub.
Ta we'e list ute bega, bidi'izhno
tse'e bega Dios. 8 Le'a ndo' itea
be ta'a, le'a ta ndee ta mas nsak:
Uzhebpa bkwea' ladna bega be
ltsa'a bega. Le'a tal beuna li gun,
le'a beuna sunge' ladna sian ta'a
ndanno bexa beuna. 9 No utsin
gok bega ndo' itea bexa nsea ta lid
bega, na'anpa ine'e ladna bega xa.
10 Utsin binti'in bega be ta ndák
bega, ta msa'a Dios ndo' kadga
dub bega, ndontsa li gakno bega
be ltsa'a bega, lak msa'a Dios gun
bega. 11 Le'a bego na ndadi'izh
di'izh ten Dios, bidi'izh bega-yá
lakkata nak-a. No bego na ndakno
be men, bin bega ta wa idub lak
juers nsa'a Dios ndo' bega. We'e
le'a be men ini'í ta ndun bega wa,
cha gab bexa le'a Dios uzhe'eb
dub xa wen juers ten Jesucristo,
xa ndon le'a wen no ndon le'a
juert ndo' itea be ta'a idub tiemp.
Lika nak-a.

Be xmen Cristo itid ndo' be gealkwea'

12 Bego amig ten na', lá
yanseana bega gor na uzhebpa
kwea' ncha'tid bega, le'a ta wa

ga lika gak. 13 Ndi bten ladna
bega geal no bega nsatid ltsa'a
be gealkwea' utid Cristo, ndontsa
liga uzhebpa iten ladna bega wizh
ilengal xa. 14 Tal le'a be men xela
ní'i ndo' bega ke na nak bega
xmen Cristo, uzhebpa wen yoo
ladna bega, le'a ta ndun bexa wa
nluu le'a Espíritu ten Dios ncho
lado'o bega. Le'a bexa wa kwea'
ní'i ndo' Cristo, ná le'a bega ndi
ndun ta nsak ladna Cristo. 15 Le'a
bexa na ndut men nsabndo'ka
ini'í gealkwea', no liga bexa ndun
gealwa'an, no bexa ndun ta ugap,
no bexa nyote ndo' ta ten stubga
men. Parea le'a bega na'anpa
li nak. 16 Ná tal le'a bega ini'í
gealkwea' ta na nak bega xmen
Cristo, lá ido ladna bega; ndi bsa'a
bega xno ndo' Dios le'a bega nak
xmen xa.
17 Le'a nat yamer isaxan tiemp
ini'í be men be gealkwea'. Le'a be-
una nak xmen xa ned ini'í geal-
kwea' wa, we'e mas juert yoo be
men lá nxobgek ndo' di'izh wen
ten Dios. 18 Lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a:

Le'a be men wen sian be geal-
kwea' itid ndontsa gap xa
gealnaban,
¿mata gal bexa ugap nak,
bexa ndap ke ndo' Dios?

19 Tal le'a bega itid ndo' be geal-
kwea' lak nlad Dios, byun bega
cuent gealnaban ten bega ndo'
Dios xa mbinde'e bega, no bin
bega be ta wen ndo' Dios, le'a xa
wa na'anpa ula'a bega.

5

Ti'in ten bexa nchansu be xmen Cristo

1 Le'a na' ndee nak dub xa
nchansu be xmen Cristo, no uní
na' xte'e utid Cristo be gealkwea',
no gal uso' na' dub sa iso'ob na'
wats Cristo zha ilen xa. Ta we'e
na'ab na' ndo' bego na nchansu be
xmen Cristo, 2 utsin bla'ach bega
bexa wa, le'a Dios msa'a bexa
ula'ach bega. Bin bega ta wa idub
ncho ladna bega, na'anpa cuent
dub ta lajuerska gun bega. No
na'anpa ukwa'an bega med, ndi
gaknotsa bega bexa lak nlad Dios.
3 No na'anpa gak bega cuent dub
xa le'a nibe'e bexa wa, ndi utsin
gok bega ndontsa ini'í bexa xte'e
nsabndo' gak bexa. 4 We'e gor na
ilen Cristo xa na nchansu beuna,
le'a bega gal uso' dub ta uzhebpa
nsak, ta nunk lá idub.

Ta nsabndo' gun itea be xmen Cristo

5 No liga bego bexa ben ns-
abndo' uxobgek bega ndo' bexa
nchansu bega. Iteanak bega utsin
gok ndo' be ltsa'a bega, na'anpa
izhinna bega. Le'a di'izh ten Dios
nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios lá ndakno bexa zhin,
le'a xa ndi ndakno bexa
bcha'an nak.

6 Byak byux bega ndo' ya'a Dios
xa ndon le'a juert, we'e uxapso
Dios bega gal zha li nsabndo' gun
xa. 7 Bla'a bega itea be ta nyu'
ladna bega ndo' ya'a Dios, le'a
Dios nla'achka bega.
8 List ute bega no bla'ach bega,
le'a maxu'u ndakloo ndo' bega
nlad utsabgix bega. Le'a maxu'u
nkesea cuent dub mbi'izh nbezh,
nkeseakwa'an ma ta gaw ma. 9 Lá
ula'a bega gak ta nlad maxu'u,
ndi mas bge' ladna bega Dios.
Le'a bego uni'íka le'a be geal-
kwea' ntid bega wa, le'a idub ndo'
gizhliyo ndee ndencho ltsa'a bega
nokaga lba'a ncha'tid ndo' geal-
kwea'. 10 Le'a zha na yá utidla
bega ndo' ta wa dub nde'ep, le'a
Dios gun ga'al gak bega, no gakno
xa bega, no gun xa juert gak
lado'o bega, no mas ige' ladna
bega xa. Le'a Dios le'a nkwea'pa
ladna beuna, no mti xa beuna yoo

beuna wats Jesucristo gibe'a idub
tiemp. 11 ¡Le'a Dios ndon le'a nsak
no nibe'e xa idub tiemp! Lika
nak-a.

Be ta lult unidi'izh Pedr

12 Le'a Silvano ngokno na'
mke'a besa git tuzh ndee. Le'a na'
gáp le'a xa ndee dub xa ugeaka
nak xmen Cristo. Mke'a besa git
ndee ndontsa utenxe'a na' bega,
no ini'í bega le'a Dios ta ugeaka
nkwea' ladna bega. ¡Lá yalad
bega ta wa!

13 Le'a iteanak bexa nak xmen
Cristo ndencho Babilonia ndee,
bexa na mti Dios lak mti Dios
bega, le'a bexa wa nidi'izh ndo'
bega. No Marc xa nak cuent
xi'ín na' no nidi'izh ndo' bega.
14 Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a
bega sakndo' na', ta na nluu le'a
bega nkwea' ladna bexa.

Le'a Dios gun wen yoo ladna
bega nak xmen Jesucristo. Lika
gak-a.

Git itop mke'a Pedr

Le'a zha na mke'a Pedr git ndee le'a xa uni'í le'a xa sken gat. Ndab xa ndo' bexa nak xmen Cristo le'a be mech ukwi'in no bexa ndun usaladno be men ilen, ukwa'an bexa ná xte'e isabgix be xmen Cristo. Parea le'a bexa wa nsabndo' ga'al kwe ndo' Cristo no lá isakyo'ón bexa be ta ndadi'izh bexa ukwi'in wa. Le'a Pedr mtenxe'a bexa umbi'i gak bexa ndo' Dios, ndontsa ga'al kwe bexa gal zha ilengal Cristo.

Pedr nidi'izh ndo' bexa ndangea ladna Jesucristo

1 Le'a na' ndee Simón Pedr, dub xa ndun ti'in ndo' Jesucristo, xa mtu'ub na' gun na' ti'in ten xa. Nke'a na' git ndee ndo' bego na ndangea ladna Jesucristo lak ndangea ladna besa xa. Le'a ta wa ta msa'a Jesucristo, xa na le'a nak Dios ten beuna, xa na nsa'a gealnaban ndo' beuna. 2 Na'ab na' ndo' Dios mas utsin gak xa ndo' bega, no gun xa mas wen yoo ladna bega, no mas igondo' bega Dios no Jesús Xwan beuna.

Nsabndo' gak bexa lak nsak ladna Dios

3 Le'a iteanak be ta nki'in beuna ndontsa gak beuna lak nsak ladna Dios, le'a juers si'il ten Dios nsa'a xa ta wa, geal nchando' beuna xa. No mti xa beuna ta na uzhebpa wen xa no juert nak xa. 4 Li nsa'a Dios uzhebpa be ta wen ndo' beuna lak ndabka xa usa'a xa-yá, ndontsa utsin gak bega lak nak Dios, no ula'a bega be ta bzhi'ik nde ndo' gizhliyo, be ta ugap nkwa'an be men. 5 Ta we'e gáp na' ndo' bega, idub ncho ladna bega bge' ladna bega Cristo, no bin bega ta nsak ladna Dios, no mas bgondo' bega xa, 6 no lá gun bega be ta nladtsa bega, no bxik bega ndo' itea be ta'a, no wankea bega Dios, 7 no utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega, no bkwea' ladna bega be men.

8 Tal le'a bega ndunka be ta ndee no mas gunta bega ta wa, le'a bega mas igondo' Jesucristo Xwan beuna, no wenka gun bega ti'in ndo' Dios. 9 Ná le'a bexa na na'anpa ndun be ta ndee, le'a bexa wa cuent dub xa lá na'. Le'a bexa wa myalad ta mtsambi'i Dios lado'o bexa ndo' be ta ugap mbin bexa. 10 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a Dios utezh bega, no mti xa bega. Ta we'e bin bega itea be ta ndee wa, ndontsa na'anpa gaila' bega ndo' be ta ugap. 11 Le'a Dios ndi uxa'al sa yate bega, sa inibe'e Jesucristo Xwan beuna idub tiemp, xa na nsa'a gealnaban ndo' beuna.

12 Le'a na' ndee lá kweasyáp be ta ndee ndo' bega, maska yá uni'íka bega-yá, no ndangea ladna bega gealngea. 13 Le'a nat bi nban na' le'a na' nsabndo' gáp be ta ndee ndo' bega ndontsa lá yalad bega-yá. 14 Le'a Jesucristo le'a mluu ndo' na' le'a na' na'antapa kwen nban. 15 Le'a na' gun iteatsa be ta'a syo'o gan gun na', ndontsa na'anpa yalad bega be ta ndee gal zha gat na'.

Pedr uni'índo' ton nak Jesús

16 Le'a gor na mlu'u besa bega xte'e juert nak Jesucristo Xwan beuna, no xte'e ilen xa stub biaj, le'a ta wa na'anpa dub ta ulogektsa besa. Le'a besa galka ndi uni'índo' xte'e juert nak xa. 17 Le'a Tad Dios le'a mluu ton nak Jesús no xte'e juert nak xa, zha na ulen ti Dios gibe'a ndab Dios: “Le'a ta ndee Xi'ín na'. Na' nkwea' ladna xa no ntenno lad na' xa.” 18 Le'a besa le'a mbi'ín ti Dios ta li ulen gibe'a wa, gor ndeno besa Jesús bet wa, dub sa umbi'i ndo' Dios.

19 Ta we'e mas nge' ladna be-
una be ta mke'a be profet polta.
Le'a bega nsabndo' isakyo'ón be
di'izh wa, le'a ta wa cuent dub
xe'a nsu len dub sa ukaw. No
li bsakyo'ón bega ta wa, gast gal
gor na ilen Cristo cuent dub gor
ndat xe'a, zha usu xa xe'a len
lado'o bega. 20 Parea nsabndo'
ned yakbe'ena bega le'a ni dub
di'izh mke'a be profet wa, lá yoo
gan lba'atsa yakbe'ena be men-a.
21 Le'a iteanak be di'izh mbidi'izh
bexa sakndo' Dios tiemp polta wa,
le'a ta wa na'anpa ta ulogektsa
bexa. Le'a bexa ndi mbidi'izh ta
wa laktsa mluu Espíritu ten Dios
gudi'izh bexa.

2

Be mech ukwi'in nluu be ta ugap

(Jud. 3-13)

1 Le'a polta le'a lat bexa Is-
rael uyo'o bexa nkwi'in ndab le'a
ndadi'izh sakndo' Dios. No liga
yoo be mech lat bega, bexa nlad
ukwi'inno bega, gudi'izh bexa dub
ta na'anpa ta ugea, ta utsabgix
ncho bega. Le'a ta wa uluu le'a
bexa na'anpa ta ugea ndangea
ladna Cristo xa ngut sakndo' be-
una. Ta we'e gal dub wizh uxax
initndo' bexa. 2 Le'a kwa'ad be
men isankea tso'o be ta ugap ndun
bexa wa. No le'a ke ten ta nluu
bexa, le'a be men iní'i kwea' ndo'
gealngea ten Dios. 3 Le'a bexa
wa ukwi'inno bega ndontsa gun
bexa gan med. Le'a Dios polkata
mbinbe'e utsaksi bexa li gun. Ta
we'e le'a xa ta ugeakapa li gunno
bexa wa.

4 Le'a Dios lá ngunge' ladna
ndo' be angel mbin ta ugap, le'a
xa ndi mtsa'ab bexa wa infierno,
dub sa ukaw, sa nchonyaw bexa
gast gal wizh utsaksi Dios bexa.
5 No liga lá ngunge' ladna Dios
ndo' be men uyo'o tiemp xapta,
zha uyo'o Noé, xa na mbidi'izh
xte'e nsabndo' gak be men. Le'a
Dios ndi mtu'ub gilog si'il ndo'
gizhliyo ndontsa mnitndo' nits be
men ugap wa. Ná le'a Dios lá ula'a
ngat Noé ndo' gilog wa nsea stub
sga'adga bexa. 6 No liga mtsaksi
Dios bexa gezh Sodoma no gezh
Gomorra, mtso'ol Dios be gezh wa
gast ndon di' mya'an-a, ndontsa
ini'í be men xte'e yasea bexa ndun
ta ugap. 7 Na' le'a Dios lá ula'a yol'
Lot, le'a xa dub xa wen, uzhe'eb
kwea' nyo'o ladna xa tant ta ugap
nak be men sa wa. 8 Le'a Lot wa
dub xa wen ngok uyo'o lat bexa
ugap wa. Le'a xa uzhebpa kwea'
nyo'o ladna itea wizh gor na na'
xa no ndo'ón xa ta ndun be men
wa.

9 Le'a be ta ndee nluu le'a Dios
sun gan ko'o bexa utsin nak ndo'
be gealkwea'. No sun Dios gan
utsaksi bexa ugap, gal wizh na gab
Dios ná ton ndap ke. 10 No mas
utsaksi Dios bexa na ndun be ta
bzhi'ik nlad bexa, no lá nxobgek
bexa ndo' Dios.

Le'a bexa ukwi'in wa uzhebpa
zhin nak no ngud nak lado'o bexa.
No ni lá nzheb bexa xela ní'i bexa
ndo' be espíritu nibe'e. 11 Le'a be
angel ten Dios uzhebpa mas juert
nak ndo' bexa ukwi'in wa, parea
ni lá gun be angel rages usake be
espíritu wa ndo' Dios.

12 Ná le'a be men wa xela ní'i
ndo' be ta na ni lá nyakbe'ena
bexa. Na'anpa utsin ndanbe'e
bexa, no ndun bexa sbe'en ta
nladtsa bexa. Le'a ta na li nak
bexa wa, ta we'e li gat bexa. Nak
bexa cuent be man, bema ndal
por na isen be men ma gat ma.
13 Le'a lak xela ndanno bexa be
men, no liga ini'í bexa gealkwea'.
Le'a bexa wa ndal ladna ndun
be ta ugap tezhea ndo' ga'al be
men. Le'a gor ndawno bexa bega,
na'anpa ndo ladna bexa ndun
bexa be ta bzhi'ik, ndi nten ladna
bexa ndun bexa ta wa.

14 Le'a bexa wa nsa'ab ladna
ndo' itea be xagots ni'í bexa. No
nunk lá nzhanna bexa ndun bexa

ta ugap. No nkwi'inno bexa be
men ndidotsa ndangea ladna Dios.
No nlad bexa uzhebpa ta sian
gap bexa. Ná le'a Dios uzhe'eb
utsaksi bexa. 15 Mla'a bexa nes
ten Dios, cha usabgix bexa. Ndun
bexa lak mbin profet Balaam xin
Beor. Le'a Balaam ndal ladna
ndun be ta ugap ndontsa gun xa
gan med. 16 Ná le'a ngol gor le'a
xburr xa uní'i ndo' xa cuent dub
men, uteyo ma xa. Na'anpa ula'a
ma gun Balaam ta li mbinbe'e xa
gun xa wa, ta na'an xti'in.

17 Le'a be mech ukwi'in wa
xa na'an xti'in, cuent dub so ni
nits na'an, no cuent dub xkaw
itea lad ndo'o mbi. Le'a Dios
yá mbinbe'ela le'a bexa wa ya'be
sa ndon le'a ukaw idub tiemp.
18 Chul ndadi'izh bexa, ná le'a ta
ndab bexa ta na'an xti'in. No
nki'il bexa be men gun bexa ta
ugap lak ndun bexa, nkedino xa
be men penkama mla'a be ta ugap
nak na. 19 No ndab be mech wa
le'a be men syo'o gan gun itea be
ta nlad na, ná le'a bexa wa ni le'a
lá yoo gan ula'a be ta ugap nak
bexa, le'a be ta ugap wa nibe'e
bexa. Le'a itea be ta'a ndun gan
ndo' dub men, le'a ta wa le'a
nibe'e ndo' xa. 20 Ta ugeaka le'a
bexa wa mgondo' Jesucristo Xwan
beuna, xa na le'a nsa'a gealnaban,
cha uto'o bexa ndo' be ta bzhi'ik
ncho ndo' gizhliyo ndee. Ná nat
le'a bexa myach le'akagal ndo' be
ta bzhi'ik, le'a ta wa ndi le'a ndun
gan ndo' bexa. Ta we'e ndi mas
pro'ob nak bexa ndo' lak ngok
bexa zha ned wa. 21 Ndi mas
wen lá igondo' bexa nes wen ten
Dios, ndo' li mgondo' bexa-yá cha
mla'a bexa ta unibe'e Dios gun
bexa. 22 Le'a ta ndun bexa wa nak
lakkata ní'i be men: "Le'a mbek
nyach ndaw le'aka ta ngu'udna
ma. No dub kuch ti'i ngos nyach
ndatbixte ndo' yalan stub biaj."

3

Jesús ilen stub biaj

1 Bego amig ten na', le'a ta ndee
git itop nke'a na' ndo' bega. Le'a
ndo' itop be git ntenxe'a na' bega,
ndontsa sbe'en be ta wen gunbe'e
bega. 2 Le'a na' nlad lá yalad bega
ta mke'a be profet ten Dios tiemp
polta. No lá yalad bega ta mluu
be apostol bega, be ta unibe'e
Jesucristo xa nsa'a gealnaban, xa
na le'a nak Xwan beuna.

3 Le'a na' nlad ini'í bega le'a
tiemp ilen ndee yoo be men gun
laktsa nlad na. No inisi bexa
bega, 4 gab bexa: "¿Lid ndab Jesús
le'a xa ilen stub biaj zha? Le'a
be usan gox polta ten beuna yá
ngutla, ná le'a itea be ta'a nak
lakka nak-a zha na ngoknde'eta
gizhliyo." 5 Le'a be men wa lá
nlad igondo' le'a tiemp xapta le'a
Dios uní'i, cha li ngoknde'e gibe'a
no gizhliyo. No le'a di'izh ten
xa myunjunt nits, cha mlu'u yo
bid tlaw nits wa. 6 No le'aka nits
wa mnitndo' Dios be ta ncho ndo'
gizhliyo zha ula' gilog. 7 Parea
le'aka di'izh ten Dios utso'ol gibe'a
no gizhliyo ncho nat, gal wizh
gab Dios ná ton ndap ke, zha na
unitndo' Dios be men ugap nak.

8 Bego amig ten na', lá yalad
bega ti le'a cuent ten Cristo le'a
dub wizh cuent dub mil li'in, no
liga dub mil li'in cuenttsa dub
wizh. 9 Le'a Cristo ilenka zha ns-
abndo'-yá lakka ndab xa, na'anpa
lak ndanbe'e be men le'a xa
cha'aw ilen. Le'a xa ndi nkenkea'
le'a xa lá nlad gak perdid ni dub
men. Le'a xa ndi nlad le'a itea be
men ula'a be ta ugap nak bexa.

10 Le'a wizh ilen Cristo, le'a ta
wa cuent dub zha nla' dub wa'an
ta lid be men gor te'al, ni lá ini'í
bexa ti ilen xa. Le'a gal wizh wa
le'a gibe'a ba' initndo' no uzhe'eb
dub ruid si'il igen. Le'a itea be ta
ndi'ib gibe'a ba' yol'be. Cha yol'
gizhliyo ndee no itea be ta ncho
ndo' gizhliyo.

11 Le'a ta na li initndo' itea be
ta wa, ta we'e le'a bega nsab-
ndo' umbi'i gak ndo' Dios, no gun
bega sbe'en ta nsak ladna Dios.
12 Utenkea' bega gast gal zha ilen
xa, no bin bega itea be ta na
syo'o gan gun bega ndontsa mas
uxax ilen xa. Le'a gal wizh wa
le'a gibe'a ba' yol' cha initndo'-yá.
No be ta ndi'ib gibe'a ba' yol'
no izhu'unbe. 13 Ná le'a beuna
ndenbeas yoo dub gibe'a kub no
dub gizhliyo kub lak ndab Dios
yoo-yá. Le'a sa wa sbe'en be ta
nsak ladna Dios gun be men.
14 Bego amig ten na', bego na
ndenbeas yoo be ta wa, uzhebpa
bin bega juers wen ya'an bega
ndo' Dios, ni dub ke lá gap bega
ndo' Dios. 15 Lá yalad bega le'a
Cristo li nkenkea' ilen ndontsa
mas kwa'ad be men gap gealna-
ban ndo' Dios. Le'a Pabl xa cuent
nak wit beuna no mke'a ltsa'a be
ta ndee ndo' git mtu'ub xa ndo'
bega, lak msa'a Dios nyakbe'ena
xa be ta wa. 16 Le'a sian be git
nke'a Pabl, le'a xa nke'aka cuent
ten be ta ndee, maska ncho ta
nke'a xa uzhebpa bid nyakbe'ena
beuna. Le'a ncho bexa ngud nak,
bexa ndidotsa nge' ladna Cristo,
na'anpa utsin nluu bexa be ta
nke'a Pabl wa. No liga ndanno
bexa iteata be di'izh ten Dios, ta
we'e le'a Dios utsaksi bexa.
17 Bego amig ten na', le'a nat
le'a bega uni'íka be ta ndee gor na
biseata yoo-yá. Ta we'e uzhebpa
bla'ach bega na'anpa ukwi'inno
bexa ugap wa bega, cha ula'a
bega ta nge' ladna bega Dios.
18 Ndi mas byakbe'ena bega xte'e
nkwea' ladna Dios bega, no mas
igondo' bega Jesucristo Xwan be-
una, xa nsa'a gealnaban ndo' be-
una. ¡Le'a nat no idub ndo' ndee
gab beuna le'a Dios uzhebpa dub
xa juert no dub xa nsak! Lika
nak-a.

Git ned mke'a Juan

Le'a git ndee git ned mke'a Juan, ndab-a dubtsa gak be xmen Dios. No ndab-a ta wen gun be men nak xin Dios. Le'a be xmen Cristo nsabndo' utsa'al itea be ta ugap, cha ndi ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa. No lá ula'ach bexa be ta na'anpa ta ugea, be ta nluu be mech ukwi'in.

Jesús nak Di'izh nsa'a gealnaban

1 Le'a zha utexanta gizhliyo le'a Jesucristo nchola. Le'a besa mbi'ín ta mbidi'izh xa, no uni'índo' besa xa, no uni'í besa ta mbin xa, no usen besa xa. Le'a xa wa le'a nak Di'izh nsa'a gealnaban, ta nunk lá idub. 2 Le'a xa wa ulen wats besa. Le'a besa uni'í xa no ndadi'izh besa cuent ten xa. Nat le'a besa ndadi'izh ndo' bega le'a xa wa xa nsa'a gealnaban nunk lá idub, uto'o xa wats Tad Dios, cha mlundo' xa ndo' besa. 3 Le'a besa ndadi'izh ta uni'í besa nsea ta mbi'ín besa, ndontsa no bega dubtsa gak beuna, lak dubtsa nak besa no Tad Dios nsea Xin xa Jesucristo. 4 Nke'a besa be ta ndee ndo' bega ndontsa mas iten ladna beuna.

Dios nak xe'a

5 Le'a ta ndee ta mluu Jesucristo ndo' besa, no ndadi'izh besa-yá ndo' bega: le'a Dios le'a nak xe'a, le'a wats Dios na'an sa ukaw. 6 Tal le'a beuna ndab dubtsa nak beuna nsea Dios, ná cha ndesea beuna sa ukaw, le'a beuna ndun gealkwi'in, no na'anpa ndun beuna lak nak gealngea. 7 Ná tal le'a beuna ndesea ndo' xe'a ten Dios lak ncho Dios ndo' xe'a, we'e le'a beuna dubtsa nak nsea be ltsa'a beuna. No le'a ten ten Jesucristo Xin Dios ntsambi'i beuna ndo' itea be ke ten beuna.

8 Tal le'a beuna gab le'a beuna na'anpa ndap ke, le'a beuna nkwi'inno le'aka le'a na, no lá nchando' beuna gealngea. 9 Ná tal le'a beuna igondo' be ke ten na ndo' Dios, le'a xa sunge' ladna ndo' beuna no utsambi'i xa beuna ndo' itea be ta ugap. Li gun Dios le'a xa uzhe'eb dub xa utsin nak, no ndun xa lakka ndab xa. 10 Ná tal le'a beuna gab le'a beuna lá ndap ke, le'a beuna ndanno Dios cuent dub xa ukwi'in, no na'anpa ta ugea ndangea ladna beuna di'izh ten xa.

2

Jesucristo nak xa iso' wats beuna ndo' Dios

1 Bega nak cuent xi'ín na', nke'a na' be ta ndee ndo' bega, ndontsa yá lá gunta bega be ta ugap nak. Tal le'a beuna mbin dub ta ugap nak, le'a beuna ndap dub xa iso' wats beuna ndo' Dios Xus beuna. Le'a ta wa Jesucristo xa ndon le'a wen. 2 Le'a xa wa msa'a le'aka le'a xa ngut xa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten beuna, nsea be ke ten be men ncho idub ndo' gizhliyo.

3 Tal le'a beuna nxobgek be ta unibe'e Dios, le'a ta wa nluu le'a beuna ta ugeaka nchando' xa. 4 Le'a tal ton gab le'a xa nchando' Dios, ná lá nxobgek xa be ta unibe'e Dios, le'a xa wa dub xa ukwi'in, no lá nchando' xa gealngea. 5 Ná le'a tal ton nxobgek ndo' di'izh ten Dios, le'a xa wa ta ugeakapa nchankea Dios. Li ini'í beuna tal le'a beuna dubtsa nak nsea Dios natal na'an. 6 Le'a tal ton gab dubtsa nak nsea Dios, le'a xa wa nsabndo' gun lak be ta mbin Jesucristo ndo' gizhliyo.

Dub ta tilaw unibe'e Dios

7 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a ta na li nibe'e na' ndo' bega wa na'anpa dub ta gol go'ón bega. Le'a-yá ndi dub ta nchando' bega gast zha ned mbingea ladna bega Cristo, le'a-yá di'izh ten Dios mbi'ín bega zha wa. 8 Parea le'a na' nke'a dub ta kub nibe'e na'

ndo' bega, dub ta nchando' bega
lakka nchando' Cristo-yá. Le'a
tiemp ten ta ukaw nsatid, le'a xa
na ta ugeaka le'a nak xe'a ten Dios
nsula.
9 Le'a tal ton gab le'a xa ncho
ndo' xe'a ten Dios, ná cha nxee
ladna xa ndo' ltsa'a xa, le'a xa
wa bi nkesea sa ukaw. 10 Le'a tal
ton ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a
xa wa nchoka ndo' xe'a ten Dios,
no na'an xta'an gun gan gaila' xa
ndo' ta ugap. 11 Ná le'a tal ton
ixee ladna ndo' ltsa'a na, le'a xa
wa nkesea sa ukaw, ni lá ini'í xa
pa ncha'a xa, le'a ta ukaw wa le'a
mbin gan lá ina'ta xa.
12 Bego nak cuent xi'ín na',
nke'a na' git ndee ndo' bega, geal
le'a Jesucristo mtsu'ula be ke ten
bega. 13 Bego bexa gox, nke'a
na' ta ndee ndo' bega le'a bega
nchando' Cristo, xa na ncho zha
utexanta gizhliyo. Bego bexa ben,
nke'a na' ta ndee ndo' bega le'a
bega mbin gan ndo' maxu'u. No
ndo' bego na ti'i mbingea ladna
Cristo, nke'a na' ta ndee le'a bego
nchando' Dios Xus beuna. 14 Le'a
ndo' bego bexa gox, nke'a na' ta
ndee le'a bego nchando' Cristo, xa
ncho zha utexanta gizhliyo. No
ndo' bego xa ben, nke'a na' ta
ndee le'a bego juert nak, no ncho
di'izh ten Dios len lado'o bega, no
mbin bega gan ndo' maxu'u.
15 Lá yankea bega gizhliyo ndee,
ni be ta'a ncho ndo' gizhliyo. Tal
ton ndankea gizhliyo, le'a xa wa
na'anpa ndankea Tad Dios. 16 Le'a
itea be ta ugap ncho ndo' gizhliyo
ndee na'anpa ta nsa'a Dios. Le'a
bexa gizhliyo nkwa'an be ta ugap
ndanbe'e bexa, no nsa'ab ladna
bexa be ta na' bexa, nsea nzhin-
nona bexa be ta ndap bexa. Le'a
be ta li ndun bexa wa na'anpa ta
nsa'a Tad Dios, le'a ta wa ndi ta
gizhliyotsa. 17 Le'a gizhliyo ndee
initndo' nsea itea be ta ugap nlad
bexa; ná le'a tal ton gun lak nlad
Dios, le'a xa wa iban idub tiemp.

Bexa nka gun be men ta nlad Cristo

18 Bega nak cuent xi'ín na', le'a
tiemp ndee be wizh lult. Le'a lak
ndo'ón bega le'a gal dub wizh ilen
dub xa gak anticristo, xa na uka
gun be men ta nlad Cristo. Ná le'a
nat ncho kwa'ad bexa li nak. Ta
we'e uni'í beuna le'a tiemp ndee
be wizh lult. 19 Le'a bexa wa
uto'o lat beuna, parea na'anpa ta
ugea nak bexa ltsa'a beuna. Tal
le'a bexa nak ltsa'a beuna, nal
no bexa ndi ncho lat beuna. Ná
le'a ta na uto'o bexa wa nluu le'a
xa na'anpa nak ltsa'a beuna nak
xmen Cristo.
20 Le'a Cristo msa'a Espíritu ten
Dios ndo' bega, no nchando' bega
gealngea. 21 Nke'a na' ta ndee
ndo' bega, le'a na' uní le'a bega
nchando'ka gealngea, no uni'íka
beuna le'a ni dub gealkwi'in lá
ilen lat gealngea. 22 ¿Ton bexa na
ndun gealkwi'in? Le'a ta wa xa na
ndab le'a Jesús na'anpa le'a nak
Cristo. Le'a xa li ndab wa xa nka
gun be men ta nlad Cristo, le'a
xa nxelad Dios Xus beuna no Xin
Dios. 23 Le'a tal ton gab le'a Jesús
na'anpa nak Xin Dios, le'a xa wa
lá nchando' Dios Xus beuna. Ná
le'a tal ton gab le'a Jesús Xinka
Dios, le'a xa wa nchando'ka Dios
Xus beuna.
24 Ta we'e lá ula'a bega ta mbi'ín
bega zha ned mbingea ladna bega
Cristo. Tal le'a bega ndunka be ta
mbi'ín bega zha ned wa, le'a bega
dubtsa nak no Xin Dios no Dios
Xus beuna. 25 Le'a Cristo ndab
le'a usa'a dub gealnaban kub ndo'
beuna, ta nunk lá idub.
26 Nke'a na' be ta ndee ndo'
bega, ndontsa gap bega cuent ndo'
bexa nlad ukwi'inno bega. 27 Le'a
bego no'o Espíritu ten Dios ta na
msa'a Cristo ndo' bega. Ta we'e
na'anpa nki'in bega ni dub men
uluu bega, le'a Espíritu wa le'a
nluu xte'e nak itea be ta'a. Le'a
ta nluu Espíritu wa ta ugeaka
na'anpa gealkwi'in-a. Ta we'e

dubtsa gok bega no Cristo, lak
mluu Espíritu ten Dios bega.
28 Bega nak cuent xi'ín na',
nat na'anpa ula'a beuna Cristo,
ndontsa na'anpa izheb beuna zha
ulundo' xa, no na'anpa ido ladna
beuna ndo' xa zha ilen xa. 29 Le'a
bega uni'íka le'a Jesucristo sbe'en
ta wen ndun, ta we'e nsabndo'
ini'í bega le'a itea bexa na ndun
ta wen wa xinka Dios.

3

Bexa nak xin Dios

1 Binbe'e bego xte'e uzhe'eb
nkwea' ladna Tad Dios beuna,
ndab xa le'a beuna nak xin xa.
Le'a be men gizhliyo lá nchando'
xa, ta we'e lá ini'í bexa le'a be-
una xin Dios. 2 Bego amig ten
na', nat le'a beuna nak xin Dios,
parea biseata ini'í beuna xte'e gak
beuna. Le'a gal zha na ilen Cristo
le'a beuna yak lak nak xa, geal
le'a beuna ini'í xte'e mer nak xa.
3 Tal ton ndangea ladna li yoo ta
wa, le'a xa wa ntsambi'i le'aka le'a
xa ndo' ta ugap, lak umbi'i nak
Cristo.
4 Le'a itea bexa na ndun be
ta ugap, le'a bexa wa ndap ke
ndo' Dios, le'a Dios nibe'e na'anpa
gun bexa be ta ugap wa. 5 Ná
le'a bego yá uni'íka le'a Jesucristo
mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa yu'u
be ke ten beuna, le'a xa wa ni dub
ke lá ndap. 6 Le'a iteanak bexa
na dubtsa nak no Cristo na'anpa
ndunta be ta ugap. Ná le'a itea
bexa na ndunta be ta ugap, le'a
bexa wa lá ini'í ton nak Cristo, no
ni lá nchando' bexa xa.
7 Bega nak cuent xi'ín na', lá
ula'a bega ukwi'inno be men
bega: le'a tal ton ndun be ta wen,
le'a xa wa xa wenka lak wen nak
Cristo. 8 Ná le'a tal ton ndunta be
ta ugap, le'a xa wa xmen maxu'u,
le'a maxu'u li ndun be ta ugap zha
utexanta gizhliyo. Ta we'e ulen
Xin Dios mbizha'a xa be ti'in ten
maxu'u.
9 Le'a bexa nak xin Dios, le'a
xa wa yá lá ndunta be ta ugap,
geal le'a xa ndap gealnaban kub
msa'a Dios len lado'o xa. Lá yoota
gan gun bexa be ta ugap, le'a bexa
myak dub xin Dios. 10 Le'a ta
ndee nluu ton nak xin Dios no ton
nak xin maxu'u: le'a itea bexa na
lá ndun be ta wen no lá nkwea'
ladna xa be ltsa'a xa, le'a xa wa
na'anpa xin Dios.

Ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna

11 Le'a di'izh ndee ta mbi'ín
bega zha nedta: ikwea' ladna
beuna be ltsa'a beuna. 12 Lá gak
beuna lak ngok Caín xin maxu'u,
xa mbit wit na. ¿Xta'an li mbin xa
zha? Li mbin Caín geal ugap nak
ta mbin xa, ná le'a wit xa wa utsin
nak ta mbin na.
13 Bego nak beuna xmen Cristo,
lá yanseana bega tal le'a be men
ncho ndo' gizhliyo ndee nxeeno
ladna bega. 14 Le'a ta na nkwea'
ladna beuna be ltsa'a nak beuna
xmen Cristo, ta we'e nluu le'a
beuna nban ndo' gealgut. Ná le'a
tal ton lá ikwea' ladna be ltsa'a na,
le'a xa wa bi ncho ndo' gealgut.
15 Le'a tal ton ixee ladna ndo'
ltsa'a na, le'a xa wa cuent nak
dub xa ndut men. No uni'í bego
le'a ni dub xa ndut men lá yoo
gan gap gealnaban ndo' Dios ta
nunk lá idub. 16 Le'a beuna yá
nchando' xte'e nsabndo' ikwea'
ladna beuna be ltsa'a beuna: le'a
Jesucristo msa'a gealnaban ten na
sakndo' beuna. Ta we'e liga ns-
abndo' usa'a beuna gealnaban ten
beuna sakndo' be ltsa'a nak beuna
xmen Cristo. 17 Le'a tal ton ndap
ta'a ndo' gizhliyo ndee, cha na'
xa le'a dub ltsa'a xa uban nak,
ná lá gakno xa xa, le'a xa wa
na'anpa nkwea' ladna ltsa'a na
wa lak nlad Dios gun xa. 18 Le'a
bego nak cuent xi'ín na', lá yoo
gan ikwea' ladna beuna be ltsa'a
beuna sbe'en di'izhtsa. Ndi gakno
beuna be ltsa'a beuna, ta na nluu
le'a beuna nkwea'ka ladna bexa.

19 Tal le'a beuna li ndun, le'a
beuna uni'í le'a beuna ndun lak
nak gealngea ten Dios, no uni'í
beuna le'a beuna ga'al nak ndo'
Dios. 20 Tal le'a beuna nsak
le'a beuna na'anpa ga'al nak ndo'
Dios, ná le'a Dios le'a uni'í xte'e
nak beuna, le'a xa nchando' itea
be ta'a. 21 Bego amig ten na', tal
le'a beuna uni'í len lado'o beuna
le'a beuna ga'al nak ndo' Dios,
le'a beuna na'anpa izheb ibii wats
Dios. 22 Le'a Dios usa'a guni'i
xta'an inab beuna, tal le'a beuna
nxobgek ta nibe'e Dios, no ndun
beuna be ta nsak ladna xa. 23 Le'a
ta ndee ta nibe'e Dios wa: gungea
ladna beuna Jesucristo Xin xa,
nsea ikwea' ladna beuna be ltsa'a
beuna lak ndab xa. 24 Le'a tal ton
uxobgek ndo' be ta nibe'e Dios,
le'a xa wa dubtsa nak nsea Dios,
le'a Dios ncho len lado'o xa. Le'a
bega uni'í le'a beuna dubtsa nak
nsea Dios, ta na msa'a xa Espíritu
ten xa ndo' beuna.

4

Bexa na ta ugeaka nak xmen Cristo

1 Bego amig ten na', lá gungea
ladna bega iteanak be ta nluu be
men, ndi bla'ach bega naga no'o
bexa Espíritu ten Dios nate na'an,
le'a ncho kwa'ad bexa nkwi'in
ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios.
2 Lnde'e ini'í bega ná ton no'o
Espíritu ten Dios: le'a itea bexa
na gab le'a Jesucristo mbi'id ndo'
gizhliyo lak nak dub men, le'a xa
wa no'o Espíritu ten Dios. 3 Ná le'a
itea bexa na gab le'a Jesucristo
na'anpa ngi'id lak nak dub men,
le'a xa wa na'anpa no'o Espíritu
ten Dios, ndi nak xa xmen anti-
cristo. Le'a bega yá ndo'ón le'a
xa wa ilen, le'a juers ten xa wa yá
ncho ndo' gizhliyo.

4 Bega nak cuent xi'ín na',
le'a bega yá nak xmen Dios, no
mbin bega gan ndo' bexa ukwi'in
wa, le'a Espíritu ten Dios ncho
len lado'o bega mas juert ndo'
espíritu ncho ndo' gizhliyo ndee.
5 Le'a bexa wa xa gizhliyo, ta
we'e ndadi'izh bexa be ta gizh-
liyo. Le'a be men gizhliyo cha
nla'achka ta ndab xa. 6 Parea
le'a beuna xmen Dios. Le'a tal
ton nchando' Dios, le'a xa wa
nsakyo'ón ta ndab beuna. Ná
le'a tal ton na'anpa nchando' Dios,
le'a xa wa lá isakyo'ón ta ndab
beuna. Li igondo' beuna ná ton
no'o Espíritu ndadi'izh gealngea,
no ton no'o espíritu ukwi'in.

Nkwea' ladna Dios be men

7 Bego amig ten na', nsabndo'
ikwea' ladna beuna be ltsa'a be-
una, le'a ta wa dub ta nsa'a Dios
gun beuna. Le'a tal ton ikwea'
ladna ltsa'a na, le'a xa wa xin
Dios no nchando' xa Dios. 8 Le'a
tal ton lá ikwea' ladna be ltsa'a
na, le'a xa wa lá nchando' Dios,
le'a Dios sbe'en nkwea' ladna be
men. 9 Lnde'e mluu Dios le'a xa
nkwea'ka ladna beuna: le'a xa
mtu'ub dubkama Xin xa ndo' gizh-
liyo, ndontsa gap beuna gealna-
ban ta nunk lá idub. 10 Le'a
Dios uzhebpa nkwea' ladna be
men, na'anpa lak nak ta ndankea
beuna xa, ndi tant nkwea' ladna
xa beuna msa'a xa Xin xa ngut
xa, ndontsa utsu'u xa be ke ten
beuna.

11 Bego nak amig ten na', le'a
ta na li nkwea' ladna Dios beuna,
le'a beuna no nsabndo' ikwea'
ladna be ltsa'a na. 12 Na'an ton
gol ni'í Dios. Ná tal le'a beuna
nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a
Dios ncho len lado'o beuna, no
liga nkwea' ladna beuna bexa lak
nkwea' ladna Dios beuna.

13 Lnde'e ini'í beuna le'a beuna
dubtsa nak nsea Dios, no ncho
Dios len lado'o beuna: le'a xa
msa'a Espíritu ten na ndo' be-
una. 14 Le'a beuna le'a uni'í
no ndadi'izh beuna le'a Tad Dios
mtu'ub Xin na, utix xa be ke ten
be men ncho ndo' gizhliyo ndee.
15 Le'a tal ton gab le'a Jesús le'a
nak Xin Dios, le'a xa wa ncho Dios

len lado'o na, no dubtsa nak xa
nsea Dios. 16 Le'a beuna mgondo'
no ndangea ladna beuna le'a Dios
nkwea' ladna beuna. Le'a Dios
sbe'en nkwea' ladna be men. Ta
we'e le'a bexa na nkwea' ladna
be ltsa'a na, le'a bexa wa dubtsa
nak nsea Dios, no ncho Espíritu
ten Dios len lado'o xa.
17 Le'a ta na li nkwea' ladna
beuna be ltsa'a beuna wa, le'a
gal wizh gab Dios ná ton ndap
ke, le'a beuna na'anpa izheb, le'a
ndo' gizhliyo ndee le'a beuna nak
lak nak Jesucristo. 18 Le'a Dios
nkwea'ka ladna beuna, ta we'e lá
nzheb beuna ndo' xa. Le'a tal
ton igondo' le'a Dios nkwea' ladna
xa, le'a xa wa na'anpa nzheb
ndo' Dios. Le'a bexa na nzheb
ndo' xa wa, le'a bexa wa uni'í
le'a Dios utsaksi bexa. Ta we'e
tal ton nzheb ndo' Dios, le'a xa
wa biseata igondo' ta na nkwea'
ladna Dios xa.
19 Le'a beuna ndankea Dios,
geal le'a Dios ned mkwea' ladna
beuna. 20 Tal ton gab le'a ndankea
Dios, ná nxee ladna xa ndo'
be ltsa'a xa, le'a xa wa ndun
gealkwi'in. Ná le'a bexa na lá
nkwea' ladna be ltsa'a na, bexa
na na' xa wa, ¿xte'ema yoo gan
yankea bexa Dios, dub xa lá
na' bexa zha? 21 Le'a Jesucristo
unibe'e ta ndee ndo' beuna: tal
le'a beuna ndankea Dios, le'a be-
una no nsabndo' ikwea' ladna be
ltsa'a na.

5

Xa nge' ladna Dios ndun gan ndo' gizhliyo

1 Le'a tal ton ndangea ladna
le'a Jesús le'a nak Cristo, le'a xa
wa myak xin Dios. Le'a tal ton
ndankea Dios Xus beuna, le'a xa
wa no nkwea' ladna bexa nak xin
Dios. 2 Tal le'a beuna ndankea
Dios no ndun beuna lak ndab
Dios, we'e uni'í beuna le'a beuna
nkwea' ladna be xin Dios. 3 Tal
le'a beuna ndankeaka Dios, le'a
beuna nxobgek ndo' ta nibe'e xa,
le'a ta nibe'e xa wa na'anpa dub ta
bid. 4 Le'a itea bexa nak xin Dios
ndun gan ndo' be ta gizhliyo. Le'a
ta na nge' ladna beuna Cristo, ta
we'e ndun beuna gan ndo' gizh-
liyo. 5 ¿Tonma ndun gan ndo' be
ta gizhliyo zha? Le'a ta wa bexa
na ndangea ladna le'a Jesús nak
Xin Dios.

Ta mbidi'izh Espíritu ten Dios cuent ten Jesús

6 Le'a zha na mbi'id Jesucristo,
le'a xa utalea' no ngut xa, mtsi'i xa
ten ten xa. Na'anpa nabtsa utalea'
xa, le'a xa no ngut mtsi'i xa ten.
Le'a Espíritu ten Dios nluu le'a
Cristo Xinka Dios, le'a Espíritu wa
sbe'en gealngea ndadi'izh. 7 Le'a
chon bexa ncho gibe'a nluu le'a
Jesús nak Xin Dios: le'a ta wa Tad
Dios, no Xin Dios xa nak Di'izh,
no Espíritu ten Dios. Le'a yon
bexa ndee dubtsa ndab. 8 Nsea
ncho chon ta'a ndo' gizhliyo nsa'a
cuent le'a Jesús nak Xin Dios: le'a
ta wa ta ndab Espíritu ten Dios,
no ta na utalea' Jesús len nits, no
ten ten Jesucristo mtsi'i xa ndo'
cruz. Le'a yon ta ndee wa dubtsa
ndab. 9 Le'a beuna ndangea ladna
be ta ndadi'izh be men, parea
le'a ta ndab Dios wa mas ta nsak,
ta ndadi'izh xa cuent ten Xin xa.
10 Le'a tal ton ige' ladna Xin Dios,
le'a xa wa uni'í len lado'o na le'a
ta ndab Dios wa ta ugeaka. Ná
le'a tal ton lá gungea ladna ta
ndab Dios, le'a xa wa ndanno Dios
cuent dub xa ukwi'in, le'a xa lá
ngungea ladna ta mbidi'izh Dios
lak nak Xin Dios. 11 Le'a ta ndee
ta mbidi'izh Dios: le'a Dios nsa'a
dub gealnaban nunk lá idub tal
le'a beuna nge' ladna Xin Dios.
12 Le'a tal ton ige' ladna Xin Dios,
le'a xa wa ndap gealnaban wa. Ná
le'a tal ton lá ige' ladna xa, le'a xa
na'anpa ndap gealnaban wa.

Be ta lult mke'a Juan

13 Le'a be ta ndee nke'a na'
ndo' bego na nge' ladna Xin Dios,

ndontsa ini'í bega le'a bega ndap
gealnaban nunk lá idub, no mas
ige' ladna bego Xin Dios. 14 Le'a
beuna uni'íka tal le'a beuna inab
dub ta'a ndo' Dios lak nlad Dios,
le'a xa so'ónka-yá. 15 Lak uni'í
beuna le'a Dios ndo'ón ta nab
beuna, no liga uni'í beuna le'a xa
usa'aka ta wa.
16 Tal le'a dub bega na' le'a dub
ltsa'a bega ndun dub ta ugap nak,
dub ta sunge' ladna Dios, we'e
unab bega ndo' Dios gunge' ladna
ndo' xa wa. Le'a Dios li gun
tal ta mbin xa wa na'anpa dub
ta uzhebpa ugap nak. Le'a ncho
be ta ugap ndun be men yá lá
gunge'ta ladna Dios. Le'a bexa li
ndun ke wa na'anpa gáp na' inab
bega ndo' Dios gunge' ladna ndo'
xa wa. 17 Itea be ta ugap ndun be
men, le'a ta wa dub ke ndo' Dios.
Parea le'a ncho be ke wa le'a Dios
sunge'ka ladna.
18 No uni'í beuna le'a bexa nakla
xin Dios yá na'antapa nsankea
tso'o be ta ugap. Le'a Xin Dios
nla'ach bexa wa, ndontsa na'an
xta'an gunno maxu'u bexa.
19 No uni'í beuna le'a beuna
nak xin Dios, maska idub gizhliyo
ncho ndo' ya'a maxu'u.
20 No uni'í beuna le'a Xin Dios
mbi'id, no msa'a xa ta nyakbe'ena
beuna, ndontsa igondo' beuna xa
na ta ugeaka le'a nak Dios. Le'a
ta wa Jesucristo Xin Dios, xa na
dubtsa nak no beuna. Le'a xa wa
ta ugeaka le'a nak Dios, xa nsa'a
gealnaban nunk lá idub. 21 Bego
nak cuent xi'ín na', lá yankea bega
be ta na'anpa le'a nak Dios. Lika
nak-a.

Git itop mke'a Juan

Le'a ta ndadi'izh git itop mke'a Juan ndee ta unibe'e Dios gun be men. Ndab Juan le'a xa mke'a git ndee ndo' dub xagots wen no ndo' be xin xa, le'a ta wa gab dub xkwa'a be xmen Cristo, na tal gab-a le'a ta lid xagots wa nzhealbe bexa wa. Unab xa ndo' bexa nak xmen Cristo dubtsa kwe bexa ndo' gealngea maska kwa'ad be men nsaula'a nes ten Dios, le'a ndo' gizhliyo ndee uzhebpa kwa'ad bexa ukwi'in ncho.

Juan mtu'ub dub git ndo' be xmen Jesús

1 Le'a na' ndee xa gox nke'a git ndee ndo' lu, dub xagots mti Dios, no ndo' bexa nak xin la. Le'a na' ta ugeaka nkwea' ladna itea bego. No iteanak bexa na nchando' gealngea ten Dios nkwea' ladna bega. 2 Le'a na' li nkwea' ladna bega, geal le'a beuna nchando' gealngea ten Dios, no idub tiemp nchando'ka beuna-yá. 3 Le'a na' na'ab ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xin Dios Xa Nibe'e, mas utsin gak bexa ndo' bega, no mas ikwea' ladna bexa bega, no gun bexa wen yoo ladna bega. No mas ige' ladna bega gealngea ten Dios, no mas ikwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Nsabndo' ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna

4 Uzhebpa mten lad na' gor na mbín na' le'a ncho be xin lu ndunka lak ndab gealngea ten Dios, lak unibe'e Dios Xus beuna gun beuna. 5 Nat ndáp na' ndo' bego, ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna. Le'a ta ndee na'anpa dub ta tilaw ndo'ón beuna, le'a-yá dub ta polkata uni'í beuna. 6 Le'a tal beuna nkwea' ladna be ltsa'a beuna, le'a ta wa gab le'a beuna nxobgek ndo' Dios. Le'a ta wa lakka mbi'ín bega polta unibe'e Dios: ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna.

Bexa nluu ta na'anpa gealngea ten Cristo

7 Uzhebpa ncho be men ndun gealkwi'in ndo' gizhliyo, ndab bexa le'a Jesucristo na'anpa ngi'id ndo' gizhliyo cuent dub men. Le'a bexa na li ndadi'izh wa xa ukwi'in, no nka bexa ta nlad Cristo. 8 Bla'ach bega lá gak perdid be ti'in na li mbin besa lat bega wa, ndi ika'a bega itea be ta nlad Dios usa'a Dios ndo' bega.

9 Le'a tal ton ito'o len ta ndab di'izh ten Jesucristo, cha gungea ladna xa stub ta xa'aga, le'a xa wa na'anpa xmen Dios. Ná le'a tal ton ndangea ladna lak mluu Jesucristo, le'a xa wa xmenka Dios Xus beuna no xmenka Xin Dios. 10 Tal le'a ncho bexa ilaya' lat bega, cha uluu xa dub ta xa'aga nak, lá ula'a bega yoo xa wa len lid bega, no ni lá inidi'izh bega ndo' bexa wa. 11 Tal le'a ncho bega inidi'izh ndo' bexa wa, le'a bega no ndunno bexa ta ugap wa.

Juan nlad ya'ina' bexa

12 Ncho sianta be ta'a nlad na' gáp na' ndo' bega, parea lá nlad na' uke'a na'-yá ndo' git. Le'a na' ndi nlad gal ina' bega no gudi'izhno na' bega, ndontsa mas uzhe'eb iten ladna beuna.

13 Le'a be xin beal lu stub xagots mti Dios wa no nidi'izh ndo' lu. Lika nak-a.

Git yon mke'a Juan

Le'a git yon mke'a Juan ndee ndadi'izh xte'e ga'al kwe bexa ndo' gealngea ten Dios. Le'a Juan mke'a-yá ndo' dub xabgi'i nsalea' Gayo, ndab Juan le'a Gayo wa uzhe'eb wen nak ndo' be men. No ndo' git ndee uteyo Juan dub xabgi'i nsalea' Diótrefes, le'a xa wa nlad le'a inibe'e ndo' be xmen Cristo.

Juan mtu'ub dub git ndo' xa nsalea' Gayo

1 Le'a na' ndee xa gox ntu'ub
git ndee ndo' lu Gayo, le'a na' ta
ugeaka nkwea' ladna lu. 2 Amig
ten na', na'ab na' ndo' Dios wen
ito'o itea ta'a gun lu, no wen yoo
lu, lak wen nak lado'o lu ndo'
Dios. 3 Le'a gor na mla'ncha' pla
be xmen Jesús sa ndee, mbidi'izh
bexa ndo' na' xte'eta ga'al nso'
lu ndo' gealngea ten Dios. Cha
uzhebpa mten lad na' gor na mbín
na' ta wa. 4 Na'an stub ta mas nten
lad na' ndo' gor na ndón na' le'a
bexa nak cuent xi'ín na' ga'al nde
ndo' gealngea ten Dios.

Wen nak ta mbin Gayo

5 Amig ten na', uzhebpa wen
ndun lu gor na ndakno lu be xmen
Jesús, maska lá nchando' lu bexa.
6 Le'a bexa wa mbidi'izh ndo' be
xmen Jesús xte'e nkwea' ladna lu
bexa. Nat bin ta nsak ladna Dios,
gakno lu bexa be ta nki'in bexa
nes ya'be bexa. 7 Le'a bexa wa
uto'o ndun bexa ti'in ten Jesús,
ni lá inab bexa ta nki'in bexa
ndo' bexa lá nchando' Dios. 8 Ta
we'e le'a beuna nsabndo' usa'a be
ta nki'in bexa, ndontsa li gakno
beuna gudi'izh bexa gealngea ten
Dios.

Ugap nak ta mbin Diótrefes

9 Le'a na' mtu'ubla dub git ndo'
be xmen Jesús nyakjunt sa ba', ná
le'a Diótrefes lá nla'ach ta nibe'e
besa, ndi le'a xa nlad inibe'e. 10 Ta
we'e le'a zha na gal na' lat bega,
le'a na' gáp ndo' xa wa itea ta
ugap ndun xa, le'a xa uzhebpa nisi
besa. Na'anpa nabtsa ta ndee wa
ndun xa, no ni lá nsa'a xa ta lid xa
yoo be xmen Jesús, no ni lá nla'a
xa tal le'a ncho bego nlad usa'a ta
lid na yoo bexa wa. No ngontu'ub
xa bego na li utsin ndun wa sa
nzhealbe bega.

Mbidi'izh bexa le'a Demetrio dub xa utsinpa ngok

11 Amig ten na', lá gun lu lak
ndun bexa ugap, ndi bin lak ndun
bexa wen. Le'a tal ton gun be ta
wen, le'a xa wa xmenka Dios. Ná
le'a tal ton gun be ta ugap, le'a
xa wa lá nchando' Dios. 12 Le'a
itea men ndab le'a Demetrio dub
xa wen nak ndo' Dios, ndun xa ta
wen lak ndab gealngea ten Jesús.
Le'a besa ndee no ndab le'a xa wa
xa utsinka nak. No uni'í bega le'a
besa sbe'en gealngeaka ndadi'izh.

Juan ndab ya'ina' Gayo

13 Ncho sianta be ta'a nlad na'
gáp na' ndo' lu, parea le'a na' lá
nlad uke'a-yá ndo' git. 14 Le'a na'
ndi nlad ini'í xan lu, we'e gudi'izh
wa.
15 Le'a na' na'ab ndo' Dios gun
wen yoo ladna lu. Le'a be amig
ten lu ndencho sa ndee nidi'izh
ndo' lu. Unidi'izh sakndo' besa
ndo' kadga dub be amig ten beuna
ndencho sa ba'.

Git mke'a Judas wit Jesucristo

Le'a Judas mtenxe'a bexa nak xmen Cristo gap bexa cuent ndo' bexa ndun ta lid le'a nak, bexa nlad uche'a di'izh ten Dios. Le'a bexa wa ndab le'a ta na mtsu'u Dios be ke ten be men, ta we'e syo'o gan gun bexa guni'i xta'an nlad bexa. Le'a Judas mtenxe'a be xmen Dios ula'ach bexa lá gaila' bexa ndo' be ta nluu bexa wa. No ndab xa ulat bexa be men ngwaila' ndo' ta lid le'a nak nluu be men ugap wa.

Judas nidi'izh ndo' bexa na mti Dios

1 Le'a na' ndee Judas wit Jacob, ndun na' ti'in ndo' Jesucristo. Nke'a na' git ndee ndo' bego nak xmen Dios. Le'a Tad Dios le'a mti bega li gak bega xmen xa, no nla'ach Jesucristo bega. 2 Na'ab na' ndo' Dios le'a xa mas gunkwea' ladna bega, no mas wen yoo ladna bega, no mas ikea ladna Dios bega.

Bexa nluu ta na'anpa gealngea (2 P. 2:1-17)

3 Bego amig ten na', le'a na' uzhebpa nlad uke'a dub git ndo' bega, cuent ten ta na ngo'o Dios beuna ndo' be ke ten beuna. Nsak na' le'a na' nsabndo' uke'a ta ndee ndo' bega, ndontsa na'anpa ula'a bega uche'a be men di'izh ten Dios. Le'a di'izh wa ta ndangea ladna beuna, ta na msa'a Dios dubtsa biaj ndo' beuna nak xmen xa. 4 Li ndáp na' geal le'a lat bega ba' uyote pla bexa ndab le'a nak xmen Dios, ná le'a bexa na'anpa ta ugea nak ta wa. Le'a bexa wa nkwi'in ndab geal ta na nkwea' ladna Dios bexa wa, ta we'e syo'o gan gun bexa guni'i xta'an nlad bexa. No ndab bexa le'a Dios na'anpa dubkama nibe'e beuna, no na'anpa nak Jesucristo Xwan beuna. Parea polkata nkeani'i di'izh ten Dios le'a Dios utsaksika bexa na li ugap ndadi'izh wa.

5 Le'a na' nlad utse'a ladna bega stub biaj xte'e ulo'o Dios bexa Israel, bexa nak xmen xa ndo' ya'a bexa Egipto. Cha tso'o wa mnitndo' Dios bexa na mla'a ta na nge' ladna bexa Dios. 6 Le'a ta wa lak ngwasea be angel tiemp polta, le'a bexa mla'a sa msa'a Dios unibe'e bexa. Le'a Dios cha mtsa'ab bexa wa sa uzhebpa ukaw, sa nchonyaw bexa idub tiemp, gast gal wizh utsaksi Dios itea bexa ugap nak. 7 No btse'a ladna bega xte'e mbin bexa uyo'o gezh Sodoma no Gomorra no be gezh nde gax sa wa. Le'a be men wa uzhebpa ugap ngok, mgal bexa be men na'anpa xa ten bexa, no mbin bexa sianta be ta ugap ltsa'a ta wa. We'e le'a Dios mtsaksi bexa ndo' gi' ta nunk lá yu'u, ndontsa ini'í be men le'a Dios ntsaksika be men ugap.

8 No liga nak bexa ugap ncho lat bego ba'. Le'a bexa wa ndun be ta'a nche'atsa ladna bexa, no ndun bexa be ta nladtsa bexa, be ta bzhi'ik. No ngobi bexa be ta unibe'e Dios, no kwea' ní'i bexa ndo' be angel. 9 Le'a zha na ngut Moisés le'a angel Miguel uteyono maxu'u ná ton go'o Moisés. Le'a Miguel wa le'a xa nibe'e lat be angel, parea ni lá ngun xa rages kwea' iní'i xa ndo' maxu'u. Le'a Miguel ndi ndabtsa ndo' maxu'u: “¡Le'a Dios utsaksi lu!”

10 Ná le'a bexa ugap wa nisi be ta'a lá nyakbe'ena bexa. Le'a bexa wa nak cuent be man, nchando' bexa be ta'a, ná le'a bexa ni lá nyakbe'ena-yá. Le'a ta na li ndun bexa wa le'a gun initndo' bexa. 11 Pro'ob bexa wa, le'a bexa ugap nak lak ngok Caín. No ndun bexa ta ugap, ndontsa gun bexa gan med lak mbin Balaam. No gat

bexa lak ngut Coré xa ngokloo
ndo' Moisés.
12 No ugap ndun bexa gor
nzhealbe bega ndaw bega. Nten
ladna bexa ndaw bexa no ndo
bexa, parea na'anpa ndap bexa
mod ndo' be ltsa'a bexa, ndi ndun
bexa ta nladtsa bexa. Le'a bexa
wa xa na'an xti'in cuent be xkaw
ndo'o mbi ta lá no'o gi. No nak
bexa cuent dub ya bid ta mgi'ibla,
ta lá yoota gan usa'a ngus. 13 Le'a
bexa wa ugi'i nak cuent golp
ten nitsdo'o, cuent bchi'in ntsa'ab
golp ten nits wa li udalad nak ta
ndun bexa. Le'a bexa wa nak
cuent be mbeal usabgix ni lá ini'í
pa isob gibe'a ba'. Ta we'e le'a
Dios utsaksi bexa, ya' bexa sa
ndon le'a ukaw idub tiemp.
14 Le'a cuent ten bexa wa le'a
Enoc xa ngok isaga'ad xkwa'a be
men uyo'o tso'o na uyo'o Adán wa
mbidi'izh xa sakndo' Dios, ndab
xa: "Bla'ach bego, le'a Dios Xa
Nibe'e nseano uzhebpa kwa'ad
luzh be angel ten na, 15 gab xa
ndo' kadga be men xte'e nak ta
ndun bexa. Cha utsaksi xa itea
bexa ugap nak, le'a bexa uzhe'eb
be ta ugap ndun, no uzhe'eb nisi
bexa Dios."
16 Le'a bexa wa xela ní'i ndo'
Dios, no nisi bexa itea be ta'a, no
ndeseakwa'an bexa be ta nladtsa
bexa. No zhin ndadi'izh bexa, no
utsin ní'i bexa ndo' be men, natsa
gun bexa gan be ta nlad bexa.

Judas mtenxe'a be men

17 Ná le'a bego be amig ten na',
btse'a ladna bego be ta mbidi'izh
be apostol ten Jesucristo Xwan
beuna. 18 Ndab bexa ndo' bega:
"Le'a be wizh lult ndee yoo bexa
gun usalad no sian be ta'a, no
gun bexa be ta ugap laktsa nlad
bexa." 19 Le'a ta wa bexa na nlad
uteltsa'a be xmen Cristo. Sbe'en
ndun bexa laktsa nsak ladna bexa,
no na'anpa ncho Espíritu ten Dios
len lado'o bexa.
20 Ná le'a bego amig ten na'
nsabndo' mas ige' ladna bega
Cristo, no bidi'izhno bega Dios lak
ndakno Espíritu ten Dios bega.
21 Lá yalad bego ta na uzhe'eb
nkwea' ladna Dios beuna. No
list ute bega gast gal zha usa'a
Jesucristo gealnaban nunk lá idub
ndo' beuna, le'a xa uzhebpa utsin
ndanno beuna. 22 Btenxe'a bego
bexa na lá ini'í ná xta'an nsabndo'
gungea ladna bexa. 23 Gokno bego
bexa na ndaila' ndo' ta ugap, lak
ngo'o be men dub xa len dub
ni'i nsayol'. Bkwea' ladna bego
bexa ndun ta ugap, parea bla'ach
bega le'aka bega ndontsa na'anpa
no bega gaila' ndo' ta wa, cuent
dub ta'a gast no xab bexa wa ta
bzhi'ik.

Ta lult mke'a Judas

24 Le'a Dios sun gan lá gaila'
bega ndo' be ta ugap, no sun xa
gan iso' bega ndo' xa iten ladna
bega no umbi'i gak lado'o bega.
25 Le'a xa wa dubkama nak Dios,
xa ndon le'a ndák, xa ulo'o beuna
ndo' be ke ten beuna. Le'a nat
no idub tiemp gab beuna le'a Dios
nak xa ndon le'a si'il, no xa ndon
le'a juert, no xa ndon le'a nibe'e,
no xa ndon le'a nsak. Lika nak-a.

Be ta mluu Jesucristo ndo' Juan, be ta tilaw yoo

Le'a dub angel ten Dios mluu ndo' Juan be ta tlaw yoo zha na yamer initndo' gizhliyo ncho nat, no xte'e gak tiemp inibe'e Dios. No ndab Dios ná xta'an uke'a Juan ndo' isaga'ad xkwa'a be xmen Cristo ndencho sa si'il nsalea' Asia, ndab Dios be ta wen ndun bexa no be ta lid le'a nak ndun bexa. Le'a gal be wizh lult le'a Dios utsaksi itea bexa na mbin be ta ugap, no yuncha'aw Dios itea be ta'a. Le'a Apocalipsis ndadi'izh le'a Jesucristo uzhe'eb ndap juers no uzhe'eb si'il nak xa idub tiemp. No ndab-a xte'e ilen Cristo unitndo' xa itea be ta ugap nak, no le'a xa inibe'e.

Jesucristo mluu ndo' Juan be ta tilaw yoo

1 Le'a sa ndee nkeani'i be ta mluu Dios ndo' Jesucristo, ndontsa uluu xa ndo' bexa ndun ti'in ndo' xa be ta sken yoo. Le'a Jesucristo cha mtu'ub dub angel mbid uluu-yá ndo' na' xa nsalea' Juan, dub xa ndun ti'in ndo' Cristo. 2 Ta ugeaka gáp na' le'a be ta uní na' wa ta tenka Dios, no le'aka Jesucristo mluu ta wa ndo' na'. 3 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na go'ol be di'izh ten Dios ndee no isakyo'ón bexa-yá, le'a tiemp yoo be ta wa sken ilen.

Juan nidi'izh ndo' be xmen Dios ndencho isaga'ad gezh

4 Le'a na' ndee Juan nidi'izh ndo' bego nak isaga'ad xkwa'a be xmen Jesucristo ndencho Asia. Le'a Dios xa na le'aka nak Dios nat no polta no idub tiemp ilen ndee, no isaga'ad espíritu nde ndo' sa nsob Dios, le'a bexa wa utsin gak ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega. 5 No Jesucristo li gun, le'a xa wa ga'al mluu xte'e wen nak Dios, no ndon ned xa mbin gan ndo' gealgut, no le'a xa nak xa nibe'e ndo' itea bexa nibe'e ndo' gizhliyo. Le'a xa wa nkwea' ladna beuna no mtsambi'i xa lado'o beuna ndo' be ke ten beuna no ten ten xa. 6 No myunno xa beuna dub xa nibe'e no dub ule'ay ndun ti'in ndo' Dios Xus xa. Idub tiemp yankea beuna Cristo xa ndon le'a nibe'e. Lika nak-a.

7 Bla'ach bega le'a xa ilen ndo' xkaw,
nsea itea be men ini'í xa,
gast no bexa ndap ke mbit xa wa.
Nsea itea be ras men nde ndo' gizhliyo
uzhe'eb go'onno xa.
Ta ugeaka lika gak-a.

8 Le'a Cristo Xa Nibe'e wa xa ndon le'a juert nak ndab: “Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega. Nak na' xa ned nsea xa lult ndo' itea be ta'a.” Le'a xa wa le'aka nak Dios nat no polta no idub tiemp ilen ndee.

Cristo mlundo' ndo' Juan

9 Le'a na' ndee Juan nak beuna xmen Jesucristo. Le'a na' nsatid gealkwea' lak nsatid bega-yá. No nak beuna bexa nibe'e Dios, no ndakno Jesucristo beuna ncha'uxik beuna ndo' be gealkwea'. Le'a ke na ndadi'izh na' di'izh ten Dios, no ndadi'izh na' xte'e nak ta ndun Jesucristo, ta we'e mtsa'ab be men na' isla nsalea' Patmos cuent dub xa nkea litgi'ib. 10 Le'a ngol dub wizh doming le'a Espíritu ten Dios usen na'. Cha we'e le'a lad tso'o na' mbín na' dub ti men uzhebpa uge' cuent ti dub trompet, 11 ndab xa:

—Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega, xa ned no xa lult ndo' itea be ta'a. Bke'a ndo' git be ta ina' lu, cha btu'ub-a ndo' isaga'ad be gezh nde be xmen na' sa nsalea'

Asia. Le'a be gezh wa nsalea' Éfeso no Esmirna no Pérgamo no Tiatira no Sardis no Filadelfia nsea Laodicea.
12 Cha mgeakso' na' lad tso'o na', ná ton ta na li uní'i ndo' na' wa. Cha we'e uní na' dub ga'ad candeler ta oro. 13 Le'a tlaw be candeler wa uní na' nso' dub xa cuent nluu dub men, nak xa dub lad ko'ol gast gendats xa ndakea-yá. No nde dub sinch oro ta lado'o xa. 14 Le'a gek xa no gichgek xa ndon nagud na', cuent na' gich borreg ndon mbe xi'il na'-yá. Le'a be ngusndo' xa cuent beal' gi' na'. 15 Le'a xo'o xa ndu'u lak ndu'u dub gi'ib guch ta bronce, dub ta ti'i uto'o len gor. Le'a ti xa ngen cuent sa nsala' kwa'al nits ndo' dub ge'da'a. 16 Le'a ndo' ya'a lad ga'al xa ndi'ib dub ga'ad ta cuent mbeal ndi'ib gibe'a. Le'a to'o xa nto'o dub spad top to'o na wach. Le'a idub ndo' xa nluu cuent nluu wizh gor na uzhebpa ugi'i na' bea.
17 Le'a gor uní na' xa, cuent dub xa ngut ulayat na' xan ndats xa. Le'a xa cha mxo'ob ya'a lad ga'al xa tso'o na', cha ndab xa:
—Lá izheb lu. Na' le'a nak xa ned no xa lult ndo' itea be ta'a, 18 xa na nban. Le'a na' ngut, parea le'a nat le'a na' nban idub tiemp. No le'a na' mas juert ndo' gealgut no mas juert na' ndo' sa ndencho bexa ngut. 19 Bke'a be ta uni'í lu wa no be ta ncho nat no be ta tilaw yoo. 20 Nat gáp na' dub ta gol go'ón lu, xte'e nak isaga'ad mbeal ndi'ib ya'a lad ga'al na' ndee nsea isaga'ad be candeler ndee wa: le'a isaga'ad mbeal ndee nak isaga'ad be angel nla'ach be xmen na' ndencho isaga'ad gezh wa; le'a isaga'ad be candeler ta oro ta na' lu ndee nak isaga'ad xkwa'a be xmen na ndencho be gezh wa.

2

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Éfeso

1 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Éfeso: “Lnde'e ndab xa nsén dub ga'ad mbeal ndi'ib ga'ap ya'a lad ga'al na, xa na nkesea lat isaga'ad candeler ta oro. Ndab xa:

2 Na' nchando' be ta ndun bega, xte'e juert ndun bega ti'in ten na' no uzhebpa nxik bega. Le'a na' uní le'a bega na'anpa nchealtsa'a bexa ugap nak; nsea mbin bega preb bexa nkwi'in ndab nak apostol ten na'. Cha uni'í bega le'a bexa wa ndun gealkwi'in. 3 No nxik bega ndo' be gealkwea' nsatid bega. No juert ndun bega ti'in ten na' ta na ndankea bega na', ni lá ndach ladna bega.
4 Parea ncho stub ta'a lá nsak lad na' ndun bega: le'a bega yá lá ndankeata na' lakta zha ned wa. 5 Btse'a ladna bega xte'e wen ngok bega, cha byach bega ndo' na', cha bin bega lak mbin bega zha ned wa. Tal le'a bega lá gun li, le'a na' sken ilen, cha ulat na' candeler ten bega tal le'a bega lá ula'a ta ugap ndun bega. 6 Parea ncho stub ta wen ndun bega, le'a bega lá nsak ladna ta ndun bexa nicolaíta, lak lá nsak lad na' ta ndun bexa wa.
7 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'. Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, le'a na' usa ngus ten ya nsa'a gealnaban gaw bexa wa, ya nsob tlaw be ya xge'a ten Dios.”

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Esmirna

8 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Esmirna: “Lnde'e ndab xa nak xa ned no xa lult ndo' itea be ta'a, xa na ngut no mbangal. Ndab xa:

9 Le'a na' nchando' be ta ndun
bega, no be gealkwea' nsatid
bega, nsea ta uban nak bega,
parea le'a bega xa rik ndo' Dios.
No nchando' na' xte'e kwea'
ní'i be men ndo' bega, bexa
nkwi'in ndab le'a xa xa judio,
parea na'anpa nak bexa xmen
Dios, le'a bexa ndi nde ndo' ya'a
maxu'u. 10 Lá izheb bega ndo'
be gealkwea' itid bega. Bla'ach
bego, le'a maxu'u uke'a pla bega
litgi'ib, gun xa preb bega naga
ugeaka xmen Dios bega, kwea'
yoo bega dub ti'i wizh. Dubtsa
ulo ladna bega ige' ladna bega
na' maska gut bexa bega. We'e
le'a na' usa dub gealnaban nunk
lá idub ndo' bega.
11 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu
ten Dios ndo' be xmen na': Le'a
bexa na gun gan ndo' be ta
ugap, le'a bexa wa na'anpa itid
ndo' gealgut itop wa."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Pérgamo

12 'Bke'a ta ndee ndo' angel
nla'ach be xmen na' ndencho
Pérgamo: "Lnde'e ndab xa ndap
spad top to'o na wach. Ndab xa:

13 Le'a na' nchando' be ta
ndun bega, no uní na' le'a
bega ncho dub gezh sa nibe'e
maxu'u. Parea dubtsa ndankea
bega na', no lá ukachko bega
ta na nge' ladna bega na' zha
na mbit be men Antipas. Le'a
xa wa utsin mbidi'izh di'izh ten
na', ta we'e mbit be men xa
sa ncho bega ba', dub gezh sa
nibe'e maxu'u.
14 Parea ncho platsa ta'a lá
nsak lad na' nak bega: le'a ncho
bega bi ndun ltsa'a ta mbin Bal-
aam, xa na mluu Balac xte'e gun
xa ndontsa isabgix bexa Israel.
Mki'il xa bexa wa gaw bexa
be xnab ten be dios gizhliyo,
no ugal bexa dub xa na'anpa
xagots ten xa. 15 No ncho bega
bi ndankea be ta nluu bexa
nicolaíta wa, ta na uzhebpa lá
nsak lad na'. 16 Ta we'e bla'a
bega be ta ugap nak bega wa.
Tal le'a bega na'anpa li gun, le'a
na' sken ilen, no kuyono na'
bega na li nak wa nsea spad
nto'o to'o na'.
17 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu
ten Dios ndo' be xmen na': Le'a
bexa na gun gan ndo' be ta
ugap, le'a na' usa maná gaw
bexa ta lá nchando' bexa. Nsea
usa na' dub ge' tuzh ta nagud.
Le'a las ge' wa ikea stub lea'
bexa dub ta kub, ta ni dub men
lá nchando', nabtsa xa na ika'a
ge' wa ini'í-yá."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Tiatira

18 'Bke'a ta ndee ndo' angel
nla'ach be xmen na' ndencho
Tiatira: "Lnde'e ndab Xin Dios xa
ndap ngusndo' na cuent beal' gi'
wa, nsea xo'o xa cuent be gi'ib
bronce ta ndu'u. Ndab xa:

19 Le'a na' nchando' be ta
ndun bega, xte'e utsin nak bega
ndo' be ltsa'a bega, no xte'e
nge' ladna bega na', no xte'e
ndun bega be ti'in ten na', nsea
uzhebpa nxik bega. No uní na'
le'a bega mas utsin ndun nat
ndo' lak zha ned wa.
20 Parea ncho platsa ta'a lá
nsak lad na' nak bega: le'a bega
nla'a le'a xagots nsalea' Jezabel
nkwi'inno be xmen na'. Le'a xa
wa ndab le'a ndadi'izh sakndo'
Dios, parea nki'il xa bexa ugal
bexa dub xa na'anpa xa ten
bexa, no gaw bexa be xnab ten
be dios gizhliyo. 21 Le'a na' msa
dub tiemp ula'a xa be ta bzhi'ik
ndun xa wa, parea le'a xa lá
ka'ab ula'a be ta wa.
22 Le'a nat le'a na' ula isen
dub gealgizh xa, no dub gealk-
wea' si'il ini'í bexa na mgal
xagots wa, tal le'a bexa lá ula'a

be ta ugap ndanno bexa xa wa.
23 Le'a na' gut be xin xagots wa,
we'e ini'í bega nak xmen na'
le'a na' nak xa nchando' gek
bega nsea lado'o bega. Le'a na'
kix ndo' bega no be ta mbin
bega.
24 Parea le'a ncho bega ncho
Tiatira ba' na'anpa no ndankea
ta mluu xagots wa, no lá igondo'
bega be ta nsalea' bexa ta
uga'ach ten maxu'u. Le'a na'
gáp ndo' bega le'a na' na'anpa
inibe'e gun bega stubga ta'a.
25 Parea le'a be ta wen nak bega,
litsa gok bega gast gal zha ilen
na'.
26 Le'a bexa na gun gan ndo'
be ta ugap no gun xa lak ndáp
na' gast wizh lult, le'a na' ula
inibe'e bexa gast ndo' be nacion.
27 Usa na' juers ndo' bexa lak
msa'a Xus na' juers ndo' na',
ndontsa uzhe'eb inibe'e bexa
ndo' be nacion, lak nle'a men
dub gets btsi'in no dub bar
gi'ib. 28 No usa na' mbeal si'il
nlen gor tempran ndo' bexa wa.
29 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu
ten Dios ndo' be xmen na'."

3

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Sardis

1 'Bke'a ta ndee ndo' angel
nla'ach be xmen na' ndencho
Sardis: "Lnde'e ndab xa nibe'e
isaga'ad espíritu ndun ti'in ndo'
Dios, xa na nso'nsén isaga'ad
mbeal wa, ta ndi'ib gibe'a. Ndab
xa:

Le'a na' nchando' be ta ndun
bega. Le'a ncho men ndab
le'a bega ndap gealnaban ndo'
Dios, parea le'a cuent ten Dios
le'a bega ngut. 2 Bsuxe'a ladna
bega, bxiste bega ta nge' ladna
bega na', lá ula'a bega init-
ndo'-yá. Le'a na' uní le'a ta
ndun bega na'anpa utsin nak
ndo' Dios. 3 Lá yalad bega be ta
mbi'ín bega, no bxobgek bega,
nsea bla'a bega be ta ugap nak
bega. Tal le'a bega lá isuxe'a
ladna, le'a na' ilen dub gor ni
lá ndanbe'e bega lak nlen dub
wa'an.
4 Parea ncho stapla bega
ndencho Sardis ba' umbi'i nak
ndo' Dios. Le'a bega wa iseano
na', gak bega lad nagud le'a
bega yá nsabndo' li gak. 5 Le'a
bexa na gun gan ndo' be ta
ugap, le'a bexa wa gak be lad
nagud, no lá utsu'u na' lea'
bexa ndo' libr ten gealnaban,
no gáp na' ndo' Xus na' nsea
ndo' be angel ten xa le'a bexa
wa xmen na'. 6 Le'a bego na
ndap ncha' na, bsakyo'ón bega
ta ndab Espíritu ten Dios ndo'
be xmen na'."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Filadelfia

7 'Bke'a ta ndee ndo' angel
nla'ach be xmen na' ndencho
Filadelfia: "Lnde'e ndab xa ta
ugeaka nak xa umbi'i ten Dios, xa
nibe'e lak unibe'e David. Le'a sa
na nxa'al xa, na'an ton gun gan
utsaw. No liga le'a sa ntsaw xa wa,
na'an ton gun gan uxa'al. Ndab
xa:

8 Le'a na' nchando' be ta ndun
bega. Nat le'a na' mxa'al dub
puert ndo' bega, dub ta na'an
ton gun gan utsaw. Maska
ndido juers ncho bega, le'a bega
nxobgek ndo' di'izh ndáp na',
no lá ukachko bega le'a bega
xmen na'. 9 Le'a nat ini'í
bega xte'e gunno na' bexa nde
ndo' ya'a maxu'u, bexa ndab
le'a nak xmen Dios parea le'a
xa na'anpa nak xmen Dios,
le'a bexa ndi ndun gealkwi'in.
Le'a nat le'a na' gun ilen bexa
ndo' bega isaxib bexa ndo'
bega. We'e igondo' bexa le'a na'
nkwea' ladna bega.

10 Le'a na' ndápka ndo' bega
uxik bega, cha lika mbin bega.
Ta we'e le'a na' ulach bega gor
na nsea stub gealkwea' ndo'
idub gizhliyo, ta na gun preb
itea be men nde ndo' gizh-
liyo. 11 Nat le'a na' sken ilen.
Lá ula'a bega be ta wen nak
bega, ndontsa na'an ton ulat ta
uzhe'eb wen usa'a Dios ika'a
bega. 12 Le'a bexa na gun gan
ndo' be ta ugap, le'a na' gunno
xa wa cuent dub yatso' ten lid
Dios, dub ta nunk lá itatso' sa
nso' na. No uke'a na' lea' Dios
ten na' las xa no lea' gezh si'il
ten Dios. Le'a ta wa Jerusalén
kub ten Dios ta ito'o gibe'a. No
uke'a na' lea' kub na' las xa.
13 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu
ten Dios ndo' be xmen na'."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Laodicea

14 'Bke'a ta ndee ndo' angel
nla'ach be xmen na' ndencho
Laodicea: "Lnde'e ndab xa lika
nak wa, xa na ga'al nluu xte'e
nak Dios, xa na le'a usaned zha
mbinde'e Dios itea be ta'a. Ndab
xa:

15 Le'a na' nchando' be ta
ndun bega. Ni lid myal' bega
no ni lid utii bega. Mas wen
myal'tsa bega natal utii bega.
16 Parea le'a ta na uzhe'atsa
bega, ni na'anpa myal' bega no
ni na'anpa utii bega, le'a na'
sabna bega. 17 Le'a bega ndab
le'a bega xa rik no sian ta'a
ndap bega, na'an xta'an ndun
jwalt bega. Ná le'a bega lá ini'í
le'a bega cuent dub xa uban
nak, dub xa pro'ob ni lá na'
ni lá ndap xab na. 18 Ta we'e
ntenxe'a na' bega isi'i bega be
ta oro ndo' na' ta msambi'i ndo'
gi', ndontsa ta ugeaka gak rik
bega. No isi'i bega lad nagud
ta gak bega, ndontsa lá uluu
gealudalad ten bega ta lá ndap
bega xab bega. No yoo colirio ta
ramed ndo' bega, ndontsa utsin
ina' bega. 19 Le'a na' nbeyo itea
bexa nkwea' lad na' no ntsaksi
na' bexa. Ta we'e idub ncho
ladna bega byach bega ndo' na'.
20 Bla'ach bego le'a na' nso'
to'o puert nsea nbe'ezh na'.
Le'a tal ton go'ón ta ndáp na',
no uxa'al xa to'o puert, we'e
yo'o na' len lid xa no junt gaw
xche'e besa. 21 Le'a bexa na
gun gan ndo' be ta ugap, le'a
na' usa dub sa isob bexa wats
na' sa inibe'e na', lak mbin na'
gan ndo' ta ugap, cha nso'ob na'
wats Dios Xus na' sa nibe'e xa.
22 Le'a bego na ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu
ten Dios ndo' be xmen na'."

4

Bexa ncho gibe'a ndankea Dios

1 Tso'o wa le'a na' uní le'a gibe'a
mya'al dub ta cuent puert. Le'a
ti ned xa mbín na' cuent dub
trompet wa cha uní'igal ndo' na',
ndab xa:
—Ukea sa ndee, le'a na' uluu
ndo' lu be ta tilaw yoo ndo' ta
ncho nat.
2 Cha bi le'a gor wa le'a Espíritu
ten Dios usen na'. Cha li uní
na' le'a dub xa nibe'e nsob ndo'
dub yaxil si'il gibe'a. 3 Le'a xa
nsob sa wa ndon nla'beal' cuent
be ge' jaspe nsea cornalina. Le'a
gangeak sa nso' yaxil wa nkea
dub mbe'alzhin nla'beal' cuent ge'
esmeralda. 4 Le'a gangeak sa nso'
yaxil wa no nde stub ga'al bdap
yaxil. Cha uní na' le'a ndo' be
yaxil wa ndi'ib dub ga'al bdap
bexa gox xa nsak, bexa nak be
lad nagud, ndi'ib coron ta oro gek
bexa. 5 Le'a ndo' yaxil nso' tlaw
wa nto'o beal' usi'i no ní'i usi'i
nsea ngen ruid si'il. Le'a lad ndo'
yaxil wa ndibyol' dub ga'ad xe'a,
le'a ta wa isaga'ad be espíritu ten
Dios.
6 Le'a lad ndo' yaxil wa nax dub
ta cuent nitsdo'o gandid xe'a lakta

na' dub vidr. Le'a wats yaxil wa
nsea gangeak wats yaxil wa uní
na' dap ta nban, idub las-a nso'
be ngusndo'-yá lad ndo'-yá no lad
tso'o-yá. 7 Le'a ta nban ta ned
wa cuent nak dub mbi'izh. Le'a
ta itop wa cuent nak dub bser.
Le'a ta yon wa ndap ndo' na cuent
ndo' men. Le'a ta idap wa cuent
nak dub mtsi ncha'nsa'ab. 8 Le'a
idap be ta nban wa le'a kadga
dub-a ndap dub xo'op xkwag na.
Le'a gangeak tso'o xkwag-a no len
xkwag-a ndi'ib ngusndo'-yá. No
te'al tezhea lá nbeasyab be ta wa:

Ndon go, ndon go, ndon go
dubkama nak Dios Xa
Nibe'e,
xa ndon le'a juert ndo' itea be
ta'a.
Le'a go le'a nak Dios tiemp polta,
no Dioska go nat,
no Dioska go idub tiemp ilen.

9 Le'a kad biaj li ndab be ta nban
wa ndo' Dios xa nsob ndo' yaxil xa
nban idub tiemp, ndankea be ta
wa xa, no nsa'a be ta wa xno ndo'
xa. 10 We'e le'a isaga'al bdap bexa
gox wa nsaxib ndo' xa nsob ndo'
yaxil, xa nban idub tiemp, gast
ndo' yo ndal xtuzh bexa, ndankea
bexa wa xa, no nte bexa coron ten
bexa lad ndo' yaxil, ndab bexa:

11 Go Dios Xa Nibe'e, le'a besa
nsabndo' yankea go,
no gab besa le'a go nak dub
Dios uzhebpa xa juert.
Le'a go mtexan iteanak be ta'a;
ngoknde'e-yá lak nlad go
yoo-yá, no liga ncho-yá nat.

5

Libr nyu'ud nsea Borreg Ben

1 Cha uní na' le'a ya'a lad ga'al
xa na nsob ndo' yaxil wa ncho'ob
dub libr nyu'ud nkea letr ndo'-yá,
le'a tso'o-yá nsénkea dub ga'ad se.
2 Cha uní na' dub angel juert ten
Dios, uge' unabdi'izh xa, ndab xa:
—¿Ton dub xa su'u guzha'a be
se nsénkea libr ba', cha uxa'al
xa-yá?
3 Parea ni dub xa ncho gibe'a,
no ni dub xa ncho ndo' gizhliyo,
no ni dub xa ncho xan gizhliyo lá
isu'u uxa'al-a ni iwi'i xa ndo'-yá.
4 Cha uzhebpa ndon na' geal lá
izheal ni dub xa uxa'al libr wa, no
go'ol xa-yá no ni iwi'i xa ndo'-yá.
5 Parea le'a dub xa gox xa nsak wa
ndab ndo' na':
—Yá lá go'onta lu. Una' le'a xa
nsalea' Mbi'izh ten Judá, xa ulen
ras ten David, le'a xa wa mbin
gan ndo' maxu'u. Le'a nat le'a
xa wa sun gan guzha'a isaga'ad
se nsénkea libr ba' wa, cha uxa'al
xa-yá.
6 Cha we'e uní na' le'a wats yaxil
wa, tlaw be idap ta nban wa no
tlaw bexa gox xa nsak wa, nso'
dub Borreg Ben cuent nak dub
man mbit be men. Ndap ma dub
ga'ad xkach ma nsea dub ga'ad
ngusndo' ma, le'a ta wa isaga'ad
espíritu mtu'ub Dios ndo' idub
gizhliyo. 7 We'e le'a Borreg wa
cha ulen usen libr ncho'ob ndo'
ya'a lad ga'al xa nsob ndo' yaxil
wa. 8 Le'a gor usen Borreg libr wa,
le'a idap be ta nban wa nsea be
isaga'al bdap bexa gox xa nsak wa
cha usaxib ndo' Borreg wa, gast
ndo' yo ngol xtuzh bexa. Le'a itea
bexa wa ndap be arpa no be vas
oro ncho ta uxe'e len na, le'a ta
wa ta ndadi'izhno be men Dios,
bexa umbi'i nak ndo' Dios. 9 Cha
mbilto'o bexa dub cant kub, ndab
bexa ndo' Borreg:

Le'a go nsabndo' isen libr ba',
no guzha'a ga be se
nsénkea-yá,
geal le'a go ngut, mtsi'i ga ten
ten ga,
ta we'e myak besa xin Dios ndo'
itea be ras be men,

no itea be di'izh ndadi'izh xa,
no itea be gezh,
no itea be nacion.
10 No mbinno ga besa bexa nibe'e
nsea be ule'ay ndun ti'in
ndo' Dios, inibe'e besa ndo'
gizhliyo.

11 We'e cha mwi'i na', cha mbín
na' sian ti be angel idub gangeak
sa nso' yaxil wa, nsea ti be ta
nban wa, no ti bexa gox xa nsak
wa. Le'a bexa wa uzhebpa bexa
kwa'ad luzh, gast lá gun na' gan
gáp na' plo bexa. 12 Uge' ndab
bexa:

Le'a Borreg Ben xa na le'a be men
mbit wa,
nsabndo' gab beuna le'a xa
wa xa nibe'e,
no uzhe'eb sian be ta'a ndap xa,
no uzhe'eb ndák xa,
no uzhe'eb xa juert nak xa,
no yankea beuna xa le'a xa
uzhebpa xa nsak.

13 Cha mbín na' le'a itea be ta'a
mbinde'e Dios, be ta ncho gibe'a
no ndo' gizhliyo no xan gizhliyo
no len nitsdo'o, le'a be ta wa ndab:

Le'a xa nsob ndo' yaxil ba' nsea
Borreg Ben ba',
le'a beuna idub tiemp nsab-
ndo' yankea bexa ba',
no yankea beuna bexa ta na
uzhe'eb wen nak bexa,
no ta na uzhe'eb juert nak
bexa.

14 Le'a idap be ta nban wa cha
ndab:
—¡Lika nak-a!
Le'a isaga'al bdap bexa gox xa
nsak wa cha usaxib gast ndo' yo
ngol xtuzh bexa, cha ngwankea
bexa wa Dios, xa nban idub tiemp.

6

Dap se ned nsénkea libr nyu'ud

1 We'e cha uní na' le'a Borreg
Ben wa mbizha'a se ned nsénkea
libr nyu'ud wa, nsea mbín na' le'a
dub ta nban wa uní'i cuent usi'i,
ndab ta wa:
—¡Utseawi'i!
2 Cha uní na' dub way nagud.
Le'a xa nsob tso'o ma wa nsén dub
ya btangin. Cha we'e msa'a Dios
dub coron ndo' xa wa, cha uto'o
xa gun xa gan lakka ndun xa gan
wa.
3 Cha mbizha'a Borreg wa se
itop nsénkea git wa, cha mbín na'
le'a ta nban ta itop wa ndab:
—¡Utseawi'i!
4 Cha we'e uto'o dub way nane.
Le'a Dios msa'a juers ndo' xa nsob
tso'o way wa, ndontsa gun xa
na'antapa wen kwe be men ndo'
gizhliyo. Cha we'e isaxan bexa
kuyo bexa, cha gut bexa le'aka
ltsa'a bexa. No msa'a Dios dub
spad si'il ndo' xa wa.
5 Cha mbizha'a Borreg wa se
yon nsénkea git wa, cha mbín na'
le'a ta nban ta yon wa ndab:
—¡Utseawi'i!
Cha mwi'i na' cha uní na' dub
way nagats. Le'a xa nsob tso'o
ma wa nsén dub ta nben be ta'a.
6 Le'a lat idap be ta nban wa mbín
na' cuent ti dub men ndab:
—Le'a dub kil trig natal chon
kil cebad izhe'a dub med denario.
Parea lá guzha'a lu aceit nsea vin.
7 Cha mbizha'a Borreg wa se
idap nsénkea git wa, cha mbín na'
le'a ta nban ta idap wa ndab:
—¡Utseawi'i!
8 Cha uní na' dub way lasan.
Le'a xa nsob tso'o ma wa nsalea'
Gealgut. Le'a tso'o xa wa nsankea
xa nsalea' Hades, sa ndencho bexa
ngut. Le'a bexa wa usen juers gut
bexa dub cuart be men nde ndo'
gizhliyo, gut bexa be men nsea
spad, nsea win, nsea gealgizh,
nsea be man ugi'i.

Se isaga'ay nsénkea libr nyu'ud

9 We'e le'a Borreg wa cha
mbizha'a se isaga'ay wa, cha uní

na' xbi be men xan dub altar,
bexa na ngut ke na mbidi'izh bexa
di'izh ten Dios. 10 Cha uge' ndab
bexa:
—Dios Xa Nibe'e, le'a go
dubkama nak Dios, no ndunka go
ta ndab ga. ¿Polxá utsaksi ga be
men ncho ndo' gizhliyo, no ukixke
ga ta mbit bexa besa zha?
11 We'e le'a dub angel ten Dios
cha msa'a lad nagud gak bexa, cha
ndab angel ndo' bexa:
—Bne'e bega ste'ep ndalen gatta
be ltsa'a bega, bexa na ndun ltsa'a
ti'in mbin bega, bexa no gat lak
ngut bega.

Se isaxo'op nsénkea libr nyu'ud

12 Cha uní na' mbizha'a Borreg
wa se isaxo'op nsénkea libr wa,
cha we'e ngok dub xo'o si'il. Le'a
ndo' wizh cha mkaw cuent dub
ble'a lad nagats. Le'a ndo' mbe'e
cha mna' nane cuent ten. 13 Le'a
be mbeal ndi'ib gibe'a cha ulate
ndo' gizhliyo, lak nlate be ngus
la'aw gor na nkwi'in dub mbi si'il
ya wa. 14 Le'a gibe'a cha unitndo'
cuent dub gor nyu'ud dub ble'a
git. Le'a itea be ge'e no be isla
gast mzhe'a be sa nde na. 15 Le'a
iteanak be men cha mkachndo'
len be ge'lo'o no lat be ge' las be
ge'e ubi'i. Le'a ta wa bexa mas
nibe'e ndo' gizhliyo, no bexa nsak,
no bexa rik, no bexa nakti'in,
no bexa juert nak, no iteanak
bexa ncha'ndo'o ndo' stub men,
no bexa na'anpa li nak. 16 Ndab
bexa ndo' be ge'e ubi'i nsea ndo'
be ge' wa:
—¡Ulate bega tso'o besa!
Bkachko bega besa ndo' Xa Nibe'e
nsob ndo' yaxil ba', no ndo'
ta ndakloo Borreg Ben ndo'
besa, 17 le'a nat ngol dub wizh
uzhe'eb utsaksi Borreg wa be
men. ¿Tonma gun gan uxik ndo'
ta wa?

7

Bexa nkea se ten Dios xtuzh na

1 Tso'o wa uní na' dap be angel
nde idap skin gizhliyo. Le'a bexa
wa nsénsa'ab idap mbi ncho ndo'
gizhliyo, natsa lá uxo'on mbi ndo'
gizhliyo ni ndo' nitsdo'o no ni
dub ndo' ya. 2 No uní na' stub
angel ncha'kea lad sa nlen wizh,
le'a xa wa nsén dub se ten Dios
xa nban. Cha uge' uní'i xa ndo'
idap angel wa, bexa na msa'a
Dios juers ndo' na guzha'a bexa
gizhliyo no nitsdo'o. 3 Ndab angel
wa:
—Lá guzha'a bega gizhliyo ni
nitsdo'o no ni be ya ba', gast gor
na uke'a besa se xtuzh be men
ndun ti'in ndo' Dios ten beuna.
4 Cha we'e mbín na' plo bexa
nkea se wa xtuzh na: dub gayo'o
ncho top ga'al ncho dap mil bexa
nkea se lat itea be ras bexa Israel.

5 Le'a ta wa dub tibtop mil bexa
ras ten Judá.
Nsea stibtop milga bexa ras ten
Rubén.
Nsea stibtop milga bexa ras ten
Gad.
6 Nsea stibtop milga bexa ras ten
Aser.
Nsea stibtop milga bexa ras ten
Neftalí.
Nsea stibtop milga bexa ras ten
Manasés.
7 Nsea stibtop milga bexa ras ten
Simeón.
Nsea stibtop milga bexa ras ten
Leví.
Nsea stibtop milga bexa ras ten
Isacar.
8 Nsea stibtop milga bexa ras ten
Zabulón.
Nsea stibtop milga bexa ras ten
Kosé.
No stibtop milga bexa ras ten
Benjamín.

Bexa kwa'ad luzh nak be lad nagud

9 Tso'o wa uní na' uzhebpa
kwa'ad luzh be men, gast na'an
ton gun gan ula'ab bexa. Le'a
bexa wa bexa itea be nacion, nsea
itea be ras, nsea itea be gezh, no

itea be di'izh ndadi'izh bexa. Nde
bexa lad ndo' yaxil ten Xa Nibe'e
no ndo' Borreg Ben. Le'a bexa wa
nak be lad nagud, nsea dubga xos
yagin nsén bexa. 10 Cha uzhebpa
uge' ndab bexa:

Le'a Dios ten beuna xa nsob ndo'
yaxil ba' nsea Borreg Ben
ba',
le'a bexa wa le'a ngo'o beuna
ndo' be ke ten beuna.

11 Le'a itea be angel wa nde idub
gangeak wats yaxil wa, no wats
bexa gox nsak wa, no wats idap
be ta nban wa. Cha usaxib be
angel wa ndo' xa nsob ndo' yaxil
wa, gast ndo' yo ngol xtuzh bexa.
Cha ngwankea bexa Dios, 12 ndab
bexa:

¡Lika nak-a!
Idub tiemp gab beuna le'a Dios
ten beuna dub Dios si'il,
no ndon le'a xa juert nak,
no ndon le'a xa nibe'e,
no ndon le'a xa ndák.
Yankea beuna xa, no uzhe'eb
usa'a beuna xno ndo' xa
idub tiemp.
¡Lika nak-a!

13 We'e le'a dub xa gox nsak wa
unabdi'izh ndo' na', ndab xa:
—¿Nchando' lu bexa nak lad
nagud ba' zha? ¿Uni'í lu pa uto'o
bexa ba' zha?
14 Le'a na' ndáp ndo' xa:
—Señor, go le'a uni'í.
Le'a xa wa cha ndab ndo' na':
—Le'a bexa ba' bexa mxik ndo'
gealkwea' si'il; msat bexa be xab
bexa, no msambi'i bexa, no mgud
xab bexa no ten ten Borreg Ben
ba'.

15 Ta we'e nde bexa ba' wats yaxil
nsob Dios,
te'al tezhea ndun bexa ti'in
ndo' Dios sa ncho Dios.
Le'a xa nsob ndo' yaxil ba' le'a
nsobula'ach bexa.

16 Yá lá gantana bexa, no lá gakta
ladna bexa.
No ni lá uchuta bea bexa, no
ni stub xtii lá ini'íta bexa.
17 Le'a Borreg nso' tlaw sa nso'
yaxil ba' le'a ula'ach bexa,
no go'o xa bexa sa ndiblen
nits nsa'a gealnaban.
Le'a Dios utsambi'i itea nitsndo'
bexa ba'.

8

Se isaga'ad nsénkea libr nyu'ud

1 Le'a Borreg wa cha mbizha'a
se isaga'ad nsénkea libr wa, cha
mso' ti gibe'a pa dub tol gor.
2 We'e cha uní na' isaga'ad angel
nde ndo' Dios wa, cha usen bexa
wa dub ga' trompet. 3 We'e ulen
stub angel no'o dub tas oro, cha
uyatso' xa lad ndo' altar. Cha usen
xa sian be ta uxe'e, cha mtso'ol
xa-yá len tas ndo' altar ta oro nde
sa nsob Dios, ndontsa gast ndo'
Dios ilaya' xla'a uxe'e wa, no be ta
unab bexa nak xmen Dios. 4 Le'a
ta nsén angel wa uto'o zhen ten
be ta uxe'e wa, ulaya'-yá ndo' Dios
nsea be ta unab be xmen Dios wa.
5 Le'a angel wa cha ulo'o bku'u
ncho ndo' altar wa, cha ulo xa-yá
len tas wa, cha mtsa'ab xa ta wa
ndo' gizhliyo. Cha we'e uní'i usi'i,
no mgen dub ruid si'il, no nla'
beal' usi'i, nsea ngok dub xo'o si'il.

Idap be trompet ned

6 Le'a isaga'ad be angel li nsén
dub ga'ga trompet wa listla ndebe
ukwe'ezh-a.
7 Le'a angel ned wa cha
mkwe'ezh trompet wa, cha ula'
gige' no gi' noch ten. Ula'-yá ndo'
gizhliyo, cha mtso'ol-a gax itol be
ya ncho ndo' gizhliyo nsea itea be
gix uge'a.
8 Le'a angel itop wa cha
mkwe'ezh trompet ten na, we'e
le'a dub ta cuent ge'e si'il nsayol'
ulayat ndo' nitsdo'o. Cha myak
ten gax itol nitsdo'o wa. 9 Cha
ngut gax itol be man ncho

len nitsdo'o. Nsea gax itol be
barco ndesea ndo' nitsdo'o wa
ngwazha'a.
10 Le'a angel yon wa cha
mkwe'ezh trompet ten na, cha
ulayat dub mbeal si'il nsob gibe'a,
nsayol'-a cuent gor nso'beal' dub
ble'a ged. Ulayat-a ndo' nits, pa
gax itol be yowbe'e no be sa
ndiblen nits. 11 Le'a mbeal wa
nsalea' Ta Ula'. Le'a gax itol
be nits wa cha myak ula'. We'e
uzhebpa kwa'ad be men ngut ta
na lita myak ula' nits wa.
12 Le'a angel idap wa cha
mkwe'ezh trompet ten na, cha
ngwazha'a gax itol wizh no mbe'e
no be mbeal ndi'ib gibe'a. Cha
mkaw ta ni'i dap gor ten be wizh,
no liga be te'al dap gor na'anpa
isu xe'a mbe'e ni mbeal.
13 Cha mwi'i na' no uní na'
dub angel ncha'nsa'ab ga'ap, uge'
ndab xa:
—¡Ay, ay, ay! ¡Pro'ob bexa
na ncho ndo' gizhliyo gor na
ukwe'ezh schon angel be trompet
ten na!

9

Trompet isaga'ay

1 Le'a angel isaga'ay wa cha
mkwe'ezh trompet ten na, cha uní
na' dub mbeal uto'o gibe'a ulayat
ndo' gizhliyo. Le'a mbeal wa le'a
usen liab ten ge'ed do'o. 2 Cha
mxa'al mbeal wa ge'ed wa. Le'a
sa wa uto'o zhen cuent zhen ten
dub gor si'il. Le'a zhen wa mtsaw
ndo' xe'a wizh, cha mkaw ndo'
gizhliyo. 3 Le'a lat zhen wa cha
uto'o mbit, cha mte'achso bema
ndo' gizhliyo. Le'a ma wa ndap
juers god ma lak ndod dub nix.
4 Le'a angel wa cha ndab ndo'
bema wa, lá gaw ma be gix uge'a
ncho ndo' gizhliyo nsea ni dub ya
uge'a nsea ni dub ya ubi'i. Nabtsa
be men na'anpa no'o se ten Dios
xtuzh na god ma. 5 Le'a angel
wa ndab na'anpa gut bema bexa
wa, ndi utsaksitsa ma bexa dub
ga'ay mbe'e. Le'a gealkwea' ten
ma wa lak gealkwea' ndod be nix.
6 Le'a gal be wizh wa le'a be men
ukwa'an ná xte'e gat bexa, ná le'a
bexa lá yoo gan gat. Nlad xa gat
xa, ná le'a gealgut ndi uxo'on ndo'
bexa.
7 Le'a be mbit wa cuent nak
way list ndebe ya' ndo' guerr.
Le'a gek ma nsob dub ta cuent
nak coron ta oro. Le'a ndo' ma
nak cuent ndo' be men. 8 Le'a
gichgek ma nak cuent gichgek
xagots. Le'a ndeay ma nak cuent
ndeay mbi'izh. 9 Le'a las ma
ntsaw be xo cuent xo gi'ib. Le'a be
xkwag ma nbezh lak nbezh sianpa
carret ten way karrel ncha'be ndo'
guerr. 10 Le'a ndo' xne ma nsob
dub xgu'uch ma, ta cuent nak
xgu'uch nix. Le'a ta wa ndap
juers utsaksi ma be men dub ga'ay
mbe'e. 11 Le'a xa nibe'e ten be
mbit wa, le'a ta wa dub mbi bxin
nibe'e ge'ed do'o wa. Le'a di'izh
hebreo le'a mbi bxin wa nsalea'
Abadón, le'a di'izh griego le'a ta
wa Apolión.
12 Li utid gealkwea' ned wa,
parea ndun jwalt ilen stop gealk-
wea'.

Trompet isaxo'op

13 Le'a angel isaxo'op wa cha
mkwe'ezh trompet ten na, cha
mbín na' cuent ti dub men uto'o
lat idap be xkach altar ta oro
wa, ta nde lad ndo' sa nsob Dios.
14 Cha ndab ti men wa ndo' angel
isaxo'op wa, xa nsén trompet:
—Bxa'ak idap be angel ndenchii
sa nax yowbe'e si'il nsalea' Eu-
frates.
15 Cha we'e mya'ak idap be an-
gel wa, bexa ndenkea' gut gax itol
be men nde ndo' gizhliyo. Le'a
Dios le'a ndab ná xá gor-a no xá
wizh na-yá no xá mbe'e na-yá no
xá li'in na li gun bexa. 16 Cha
mbín na' ndab xa plo kwa'ad be
soldad ndi'ib tso'o way. Le'a ta
wa top gayo'o millón bexa. 17 Cha

uní na' ta mluu Dios ndo' na',
le'a be way nsea bexa ndi'ib tso'o
ma. Le'a ta ntsaw lado'o bexa
wa nane na' cuent gi', no azul
na'-yá cuent na' zafiro, no guch
na'-yá cuent na' azufre. Le'a gek
be way wa cuent nak gek mbi'izh
nak, le'a to'o ma nto'o gi' no zhen
no azufre. 18 Cha ngut gax itol
be men nde ndo' gizhliyo, ta na
li nto'o gi' nsea zhen nsea azufre
to'o way wa. 19 Le'a ta juert nak
be way wa, le'a ta wa xne ma nsea
to'o ma. Le'a xne ma cuent nak
mbe'al nak, ndap-a gek-a ta we'e
ndawke'a ma men.
20 Le'a iteata be men lá ngat
ndo' be gealkwea' wa, ni lika ná lá
ka'ab bexa ula'a bexa be ta ugap
ndun bexa, ta ndankea bexa be
mbi bxin no be dios gizhliyo, be ta
oro, nsea plata, nsea bronce, nsea
ge', nsea ya, be ta'a ni lá na', no
ni lá ndo'ón, no ni lá nsea. 21 No
ni lá nla'a bexa ta ndut bexa men,
no ta bruj ndun bexa, no ta na
ngal bexa dub men na'anpa xa ten
bexa, no ta ndun bexa gealwa'an.

10

Dub angel nsea dub libr tuzh

1 Cha uní na' stub angel juert
uto'o gibe'a, nsea xa lat dub xkaw,
no dub mbe'alzhin nkea gek xa.
Le'a ndo' xa wa uzhe'eb nla'beal'
cuent ndo' wizh. Le'a idub xo'o
xa uzhebpa nso' beal' nsayol'.
2 Le'a ya'a xa nsob dub libr tuzh
nsa'nya'al ndo' na. Le'a xo'o xa ná
lad ga'al cha ulatso' ndo' nitsdo'o,
le'a ná raves ulatso' ndo' yo. 3 Cha
uge' utezhat xa cuent gor ngi'i dub
mbi'izh, cha uge' uní'i usi'i dub
ga'ad biaj. 4 Le'a gor mtaní'i usi'i
wa, le'a na' ndi'izh uke'a ta ndab
usi'i wa, parea le'a na' mbín dub
di'izh uto'o gibe'a, ndab-a ndo'
na':
—Na'anpa uke'a lu be ta ndab
isaga'ad usi'i wa, ndi nabtsa lu
uni'í xta'an-a.
5 Le'a angel na li uní na' ulatso'
ndo' nitsdo'o no ndo' yo wa, cha
uxits xa dub ya'a xa ga'ap. 6 Cha
ndab xa:
—Lak ta ugeakapa ncho Dios
nban idub tiemp, xa mtexan
gibe'a no gizhliyo no nitsdo'o no
iteata be ta ncho, no liga ta
ugeakapa nak le'a tiemp gun Dios
ta mbinbe'e xa wa yá ngol. 7 Le'a
gor na ukwe'ezh angel isaga'ad
wa trompet wa, le'a Dios gun itea
be ta uga'ach mbinbe'e xa gun xa,
lak mbidi'izh bexa polta sakndo'
Dios, bexa mbin ti'in ndo' xa.
8 Le'a ti men na li mbín na' uto'o
gibe'a wa uní'igal ndo' na', ndab
xa:
—Wa', cha usen libr nsa'nya'al
ndo' na ba', ta lba'a nsén angel
ba' wa, xa nso' ndo' nitsdo'o nsea
ndo' yo.
9 Cha ngwaa na' ndo' angel, cha
ndáp na' usa'a xa libr wa ndo' na'.
Le'a xa cha ndab ndo' na':
—Usen-a, cha udaw-a. Le'a gor
na ncho-yá to'o lu le'a-yá uti'i
cuent mzhin, ná le'a gor na kab
lu-yá le'a-yá yak ula' len lu.
10 Cha we'e usen na' libr tuzh
nsob ya'a angel wa, cha udaw
na'-yá. Le'a-yá uti'ika gor na
ncho-yá to'o na' lak uti'i mzhin, ná
le'a gor na udab na'-yá, le'a-yá cha
myak ula' len na'. 11 Le'a angel wa
cha ndab ndo' na':
—Le'a lu nsabndo' gudi'izh
sakndo' Dios stub biaj xte'e gunno
Dios be gezh, nsea be nacion, nsea
bexa ndadi'izh isando' di'izh, nsea
bexa nibe'e ndo' gizhliyo.

11

Itop bexa ndadi'izh di'izh ten Dios

1 We'e cha usen na' dub lod
cuent bar nke'a medid, cha mbín
na' dub ta cuent ti men ndab:
—Wa', cha bke'a medid ni'i ten
Dios nsea ndo' altar, no bla'ab
bexa ndankea Dios sa wa. 2 Parea
na'anpa uke'a medid lu no tale

ten ni'i wa, le'a sa wa myak cuent
ndo' bexa lá nchando' Dios. Le'a
bexa wa le'a inibe'e gezh ten Dios
dub top ga'al ncho top mbe'e.
3 Le'a na' utu'ub top men gudi'izh
sakndo' Dios dub mil ncho top
gayo'o ncho chon ga'al wizh. Le'a
bexa wa gak lad nagats, ta na nluu
le'a bexa uban ncho ladna.
4 Le'a itop bexa ndadi'izh wa
nak cuent top ya olivo nsea top
candeler, ta nde ndo' Dios xa
nibe'e ndo' gizhliyo. 5 Tal ton
dub men nlad ugap gunno bexa
wa, le'a bexa wa ito'o beal' to'o
na, ta utso'ol be men gakloo ndo'
bexa wa. Li gat itea be men nlad
ugap gunno bexa. 6 Le'a itop bexa
wa gap juers utsaw bexa gibe'a,
ndontsa lá ila' gi idub zha na
gudi'izh bexa sakndo' Dios. No
gap bexa juers yunno bexa nits
wa ten, no sian be gealkwea' gast
plo nlad bexa utsaksi bexa be
men nde ndo' gizhliyo. 7 Le'a
zha mtayadi'izh bexa wa, le'a dub
man uzhe'eb ito'o len ge'ed do'o.
Cha kuyono ma itop xa wa, cha
gun ma gan gat bexa. 8 Le'a
bexa ngut wa kwesa'al ndo' xge'e
ten gezh wa, sa ngut Cristo ndo'
cruz. Le'a bexa gezh wa ugap
nak cuent bexa Sodoma nsea bexa
Egipto. 9 Le'a bexa itea be gezh,
no bexa itea be ras be men, no
bexa ndadi'izh itea be di'izh, nsea
bexa itea be nacion ini'í ndesa'al
bexa wa chon wizh itol. No ni lá
ula'a bexa iga'ach bexa ngut wa.
10 Le'a be men gizhliyo uzhebpa
iten ladna geal ngut bexa wa,
gast usa'a bexa be regal ika'a be
ltsa'a bexa, le'a itop bexa wa mbin
uzhebpa gealkwea' utid be men.
11 Le'a zha na ngwa'a chon wizh
itol wa, le'a Dios cha msa'a gealna-
ban ten bexa, mban bexa ndo'
gealgut. Cha uzhebpa mzheb be
men uni'í bexa wa. 12 Cha mbi'ín
itop bexa wa dub di'izh uge' uto'o
gibe'a, ndab-a:

—Ukea bega sa ndee.

We'e cha mkea bexa gibe'a ndo'
dub xkaw, ndewi'i bexa ndaklono
bexa wa. 13 Cha bi le'a gor wa
ngok dub xo'o si'il. Le'a dub ble'a
tuzh gezh wa myubyo'o, cha ngut
dub ga'ad mil men. Le'a bexa
na'anpa ngat wa uzhebpa mzheb,
ndab bexa le'a Dios nsob gibe'a
uzhe'eb dub Dios juert nak.
14 Li utidla top gealkwea' wa,
parea le'a ta yon wa sken ilen.

Trompet isaga'ad

15 Le'a angel isaga'ad wa cha
mkwe'ezh trompet ten na. Cha
mgen cuent ti be men gibe'a uge'
ndab xa:

Le'a sa nibe'e be men ndo' gizh-
liyo
myak sa nibe'e Dios ten beuna
nsea Cristo.
Le'a xa wa le'a inibe'e idub tiemp.

16 Le'a isaga'al bdap bexa gox xa
nsak nde ndo' be yaxil lad ndo'
Dios, cha msaxib bexa gast ndo' yo
ngol xtuzh bexa, ngwankea bexa
Dios, 17 cha ndab bexa:

Nsa'a besa xno ndo' go Dios Xa
Nibe'e,
xa ndon le'a juert ndo' itea be
ta'a.
Le'a go le'a nak Dios nat no polta
no idub tiemp ilen ndee.
Le'a go nsobno juers si'il ten ga,
nat le'a go le'a nibe'e.
18 Le'a be men gizhliyo ngoklobe
ndo' go,
ná le'a nat ngol wizh utsaksi
ga bexa.
No gab go ndo' bexa ngutla
ná xte'e nak be ta'a mbin
bexa.
No usa'a ga ta wen ika'a bexa
ndadi'izh sakndo' ga,
bexa ndun ti'in ten ga, no
bexa umbi'i ten ga,
no itea bexa nxobgek ndo' ga,
lak bexa nsak no bexa
na'anpa xa nsak.

No unitndo' ga bexa ndut be men
ndo' gizhliyo.

19 Cha mya'al ni'i ten Dios
gibe'a. Le'a len ni'i wa mluu caj
ten Dios. Cha ula' beal' usi'i, no
uzhe'eb nso' ruid, no uní'i usi'i.
No ngok dub xo'o si'il, no uzhe'eb
ula' gige' ubi'i.

12

Dub xagots no dub dragón

1 Cha mluu dub ta uzhe'eb
gibe'a. Le'a ta wa dub xagots
cuent wizh na' xab xa, nsea xo'o
xa ndi'ib tso'o mbe'e, nsea nsob
dub coron gek xa. Le'a gek coron
wa ndi'ib dub tibtop ta cuent
mbeal ndi'ib gibe'a. 2 Le'a xagots
wa dub xa nchoxinna, ta we'e
nbezhat xa nsea gealkwea' gal xin
xa. 3 Cha no mluu stub ta'a gibe'a.
Le'a ta wa dub dragón nane, dub
ma cuent nak wach si'il. Ndap ma
ga'ad gek ma, no dub ti'i xkach
ma, nsea dub coron nsob kadga
dub gek ma. 4 Le'a xne dragón wa
udobxazh gax itol be mbeal ndi'ib
gibe'a, cha ulate-yá ndo' gizhliyo.
Cha ngwa'iso' ma lad ndo' xagots
li gal xin na wa, ndontsa gaw ma
xin xagots wa gor gal me'ed. 5 Le'a
xagots wa cha ngop xin na dub
me'ed bgi'i, dub xa uzhebpa juert
gak inibe'e ndo' itea be nacion.
Parea le'a dub angel cha myo'o
me'ed wa gast ndo' yaxil sa nsob
Dios. 6 Le'a xagots wa cha mxo'on
ge'e sa bid, dub sa yá list nak
msaxkwa'a Dios, ndontsa sa we'e
ula'ach Dios xa dub mil ncho top
gayo'o ncho chon ga'al wizh.

7 Tso'o wa uyo'o dub uyo si'il
gibe'a. Le'a Miguel dub angel
nibe'e nsea be ltsa'a xa uteyono
dragón wa nsea be ltsa'a dragón.
8 We'e le'a dragón no be ltsa'a na
wa lá ngun gan. Cha yá na'anta sa
yoo dragón no be ltsa'a na gibe'a.
9 We'e le'a Miguel wa cha mtsa'ab
dragón tso'o juer. Le'a ma wa
mbe'al polta nsalea' maxu'u nsea
Satanás, ma na li nkedino be men
ncho idub nax ndo' gizhliyo. Cha
ulayat dragón no be ltsa'a na ndo'
gizhliyo.

10 Cha we'e mbín na' dub di'izh
uto'o gibe'a uge' ndab:

Nat ngol wizh le'a Dios ten beuna
myun libr be xmen na,
no mluu xa juers ten xa, no
nibe'e xa,
no mso' xa Cristo inibe'e xa
ndo' gizhliyo.
Nat le'a xa wa ulantu'ub maxu'u
na li nsake be ltsa'a beuna
ndo' Dios te'al tezhea.
11 Le'a bexa wa mbin gan ndo'
maxu'u,
ta na li mtsi'i Borreg ten ten
na.
No ta na li mbidi'izh bexa di'izh
ten Dios,
na'anpa izheb bexa gast mbit
be men bexa.
12 ¡Nat bten ladna lu gibe'a
no bego ncho sa ba'!
Parea pro'ob bego na ncho ndo'
gizhliyo nsea ndo' nitsdo'o,
le'a maxu'u uzhebpa ndakloo
ulayat ndo' gizhliyo.
Le'a maxu'u uni'í le'a
na'antapa kwen nkesea.

13 Le'a gor na uni'í dragón wa
le'a ma ulayat ndo' gizhliyo, cha
usankea ma tso'o xagots na li ngop
me'ed bgi'i wa. 14 Cha msa'a Dios
top xkwag xagots wa cuent xkwag
mtsi si'il, ndontsa isa'ab xa sit
uxo'on xa ndo' dragón wa sa bid.
Ncha'a xa sa ten xa, sa na ula'ach
Dios xa chon li'in itol. 15 Le'a to'o
dragón wa cha uto'o nits mtsa'ab
ma tso'o xagots wa cuent dub
yowbe'e, ndi'izh go'o-yá xagots
wa. 16 Parea le'a gizhliyo ngokno
xagots wa, ubi'il ndo' yo, cha
ngu-yá nits na uto'o to'o dragón
wa. 17 We'e le'a dragón uzhebpa
mxee ladna ndo' xa wa. Cha
ngwateyono ma itea be xin xagots
wa, bexa na nxobgek ndo' ta

nibe'e Dios, no ndadi'izh bexa
gealngea ten Jesucristo.

13

Dub man uzhe'eb uto'o len nitsdo'o

1 Le'a na' nso' ndo' yux to'o
nitsdo'o, cha uní na' uto'o dub
man uzhe'eb ndo' nitsdo'o, ndap
ma ga'ad gek ma nsea ti'i xkach
ma. Le'a kadga dub xkach ma
wa nsob dub coron. Le'a kadga
gek ma wa nkea dub lea' Dios,
dub ta nisi ma Dios. 2 Le'a na'
uní le'a las ma na' cuent na' las
mbi'izh leopardo. Le'a be xo'o
ma cuent nak xo'o os. Le'a to'o
ma cuent nak to'o mbi'izh león.
Le'a dragón msa'a sa nibe'e na
no juers ten na ndo' man uzhe'eb
wa. 3 Cha uní na' le'a dub gek ma
wa mwi'i cuent ta ngutla, parea
le'a sa mwi'i wa myaklana. Ta
we'e le'a itea be men ncho ndo'
gizhliyo ngwanseana, no usankea
bexa tso'o ma. 4 No ngwankea
bexa dragón ma na li msa'a juers
ten na ndo' man uzhe'eb wa. No
ngwankea bexa man uzhe'eb wa,
ndab bexa:

—¿Tonma dub xa juert lakta ma
ba'? ¿No ton dub xa gun gan
kuyono ma ba'?

5 Le'a Dios mla'a izhinna ma be
ta ndák ma, no kwea' iní'i ma ndo'
Dios. No mla'a Dios inibe'e ma
lak nlad ma dub top ga'al ncho
top mbe'e. 6 Cha unisi ma Dios
no lea' Dios no sa nsob Dios nsea
bexa ncho wats Dios gibe'a. 7 No
mla'a Dios kuyono ma be xmen
Dios, no gun ma gan ndo' bexa.
No msa'a xa inibe'e ma ndo' itea
ras be men, no bexa ncho itea be
gezh, no bexa ndadi'izh isando'
di'izh, no bexa itea be nacion.
8 Le'a itea bexa ncho ndo' gizhliyo
ngwankea ma, bexa na'anpa nkea
lea' na ndo' libr ten Borreg Ben,
xa na li ngut sakndo' be men.
Gast zha utexanta gizhliyo, le'a
ndo' libr wa nkeala lea' bexa gap
gealnaban nunk lá idub.

9 Tal le'a bega ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndáp na'
ndee.
10 Tal ncho bego nsabndo' ya'
litgi'ib,
le'a bega ya'ka litgi'ib.
No tal le'a ncho bega nsabndo' gat
ndo' spad,
le'a bega gatka ndo' spad.

Le'a ta wa gab le'a be xmen Dios
nsabndo' uxik ndo' be gealkwea',
no ige' ladna bexa Dios.

Stub man uzhe'eb wa uto'o ndo' gizhliyo

11 Tso'o wa uní na' stub man
uzhe'eb uto'o len yo. Le'a ma
wa ndap top xkach na lak nak
xkach borreg, parea ndadi'izh ma
lak ndadi'izh dub dragón. 12 Le'a
ma wa ndap juers msa'a ma ned
wa, ndontsa no ma inibe'e wats
ma wa. Le'a ma nibe'e ndo'
itea be men ncho ndo' gizhliyo
yankea bexa ma ned wa, ma na
li mwi'i cha myakna wa. 13 No
mbin ma be ta uzhe'eb ndanseana
be men, gast uto'o gi' gibe'a gast
ndo' yo ndo' ga'al be men. 14 No
mkwi'inno ma be men ta na mbin
ma be ta uzhe'eb wa juers ten
man ned wa. Cha unibe'e ma ndo'
be men nde ndo' gizhliyo, gunde'e
xa dub ta'a lak nak ma ned wa,
ma li mwi'i ngwa spad gek na
wa, cha mban ma. 15 Cha msa'a
man itop wa gealnaban ndo' ta
cuent nak ma ned wa, ndontsa
iní'i-yá no inibe'e-yá gat itea bexa
na lá yankea-yá. 16 Le'a man
itop wa cha unibe'e ndo' iteanak
be men ikea se ya'a lad ga'al xa
natal xtuzh xa, bexa nsak nsea
bexa na'anpa nsak, bexa rik nsea
bexa uban nak, bexa libr no bexa
ncha'ndo'o ndo' ya'a stubga men.
17 Ni dub be men lá yoo gan isi'i
ta'a no ni udo'o xa ta'a, tal le'a
xa na'anpa no'o se wa, natal xa
na'anpa no'o lea' man ned wa,
natal xa na'anpa no'o numr ten
lea' ma wa. 18 Ta ndee nlad dub

xa list nak yakbe'ena, ula'ab xa numr ten man wa, le'a ta wa numr ten dub mgi'i. Le'a numr wa xo'op gayo'o ncho chon ga'al ncho xo'op.

14

Dub cant kub mbilto'o bexa

1 Le'a tso'o wa uní na' le'a Borreg Ben wa nso' gek ge'e Sion, nsea dub gayo'o ncho top ga'al ncho dap mil bexa, bexa nkea lea' xa nak Borreg xtuzh na nsea lea' Xus xa wa. 2 Cha mbín na' nbezh dub ta ulen gibe'a, cuent dub sa nsala' kwa'al nits, nsea cuent ní'i usi'i, nsea cuent ti sianpa arpa ndo'ol bexa. 3 Nsea ndalto'o bexa dub cant kub lad ndo' yaxil, sa ndi'ib idap be ta nban wa nsea bexa gox xa nsak wa. Na'an ton gun gan utsid golto'o cant wa, nabtsa dub gayo'o ncho top ga'al ncho dap mil bexa, bexa na ulo'o Dios lat be men ncho ndo' gizhliyo. 4 Le'a xa wa bexa na na'anpa ugal ni dub xagots, le'a bexa xa umbi'i nak ndo' Dios. No nsankea bexa tso'o Borreg Ben guni'i pa ncha'a xa. Le'a bexa wa bexa mti Dios lat be men, nak bexa cuent dub ta ned gak xnab ndo' Dios nsea ndo' Borreg. 5 Le'a bexa wa ni dub gealkwi'in lá ngun, no umbi'i nak bexa kwe bexa ndo' sa nsob Dios.

Ta mbidi'izh chon angel

6 Cha uní na' stub angel ncha'nsa'ab gibe'a, no'o di'izh wen ten Dios ta nunk lá idub, ta gudi'izh angel ndo' be men ncho ndo' gizhliyo itea be nacion, nsea be ras, nsea be di'izh, nsea itea be gezh. 7 No uzhebpa uge' ndab angel wa:

—Bzheb bega ndo' Dios, no gud bega le'a xa ndon le'a xa nsak. Le'a nat yá ngol gor na utsaksi xa be men. Wankea bega xa na mbinde'e gibe'a no gizhliyo no nitsdo'o no be sa ndiblen nits.

8 Le'a stub angel cha utankea ndab:

—Yá ulayat, yá ulayat gezh si'il Babilonia. Le'a bexa gezh wa mki'il be men itea be nacion ndun bexa ta bzhi'ik, ngwankea bexa be dios gizhliyo.

9 Le'a angel yon wa utankea no uge' ndab xa:

—Tal ton yankea man uzhe'eb wa, nsea ta cuent nak man wa, no isob se ten ma xtuzh bexa natal ya'a bexa, 10 le'a bexa wa no ini'í be gealkwea' si'il utsa'ab Dios tso'o bexa wa, le'a Dios uzhe'eb ndaklono bexa. Ini'í bexa gealkwea' ndo' gi' nsea ndo' azufre nsayol' ndo' ga'al be angel ten Dios nsea ndo' Borreg Ben wa. 11 Le'a zhen sa utsaksi Dios bexa wa lá kweaskea idub tiemp. Te'al tezhea lá une'e bexa, bexa na ngwankea man uzhe'eb wa no ta cuent nak man wa, bexa nkea se ten lea' ma. 12 Le'a bexa umbi'i ten Dios nsabndo' uxik ndo' itea be ta'a, no uxobgek bexa ndo' be ta nibe'e Dios, nsea ige' ladna bexa Jesús.

13 Cha mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a, ndab ndo' na':

—Bke'a ta ndee: le'a nat idub ndo' ndee uzhebpa wen yoo ladna bexa nakla xmen Jesús zha ngut bexa. Le'a Espíritu ten Dios ndab: "Ugeaka le'a bexa ba' une'e ndo' be ti'in mbin bexa, le'a Dios kix be ta wen mbin bexa."

Mtele'e be angel ta'a ndo' gizhliyo

14 Cha mwi'i na' no uní na' dub xkaw nagud. Le'a ndo' xkaw wa nsob dub xa cuent dub men nsob dub coron ta oro gek xa, nsea dub os wach nsob ya'a xa. 15 Le'a len ni'i ten Dios cha uto'o stub angel uge' ndab ndo' xa nsob ndo' xkaw wa:

—¡Binti'in os ten lu, uxen be ta'a ndo' yo! Le'a nat yá ngol gor ibele'e be ta'a ndo' gizhliyo, le'a-yá yá nguga'al-la.

16 We'e le'a xa nsob ndo' xkaw
wa mbinti'in os ten na ndo' gizh-
liyo, mtele'e xa be ta'a.
17 We'e uto'o stub angel len ni'i
ten Dios nde gibe'a. Le'a xa no
nsob dub os wach ya'a na. 18 Le'a
sa nde altar wa uto'o stub angel
nibe'e ndo' gi'. Cha uge' ndab xa
ndo' angel nsén os wa:
—¡Binti'in os ten lu! ¡Uxen
be bex uv nde ndo' gizhliyo ba',
le'a-yá yá ngugeala!
19 Le'a angel wa cha mbinti'in
os ten na ndo' gizhliyo, uxen xa
be bex uv, cha ulo xa uv wa
sa gachke'e-yá. Le'a ta wa gab
ta uzhe'eb utsaksi Dios be men
ugap. 20 Cha ngochke'e be uv
wa dub lad to'o gezh wa. Le'a
len sa ngochke'e uv wa ulen ten.
Le'a ten wa ngwapyo'o dub lak sa
ndakea fren ten dub way. Cha
li mxo'on ten wa pa dub chon
gayo'o mil metr ko'ol sa.

15

Be angel nsea stub sga'ad be gealkwea'

1 Cha uní na' dub ta uzhe'eb
gibe'a, dub ta ngwanseana na'.
Le'a ta wa dub ga'ad angel no'o
stub sga'ad gealkwea', be ta lult
ilen. Cha li yando' ta ntsaksi Dios
be men.
2 No uní na' dub ta cuent
nitsdo'o wa'án, cuent na' vidr
noch gi'. Le'a ndo' nitsdo'o wa
ndebe bexa mbin gan ndo' man
uzhe'eb wa, no ndo' ta cuent
nak man wa, no ndo' se ten ma,
no ndo' numr ten lea' ma wa.
Le'a bexa wa nsén be arpa ten
Dios. 3 Ndalto'o bexa dub cant,
ta mbilto'o Moisés xa mbin ti'in
ndo' Dios, no ndalto'o bexa cant
ten Borreg Ben wa, ndab bexa:

Go Dios Xa Nibe'e, xa ndon le'a
juert ndo' itea be ta'a.
Uzhe'eb ndanseana besa ndo'
be ta uzhebpa si'il ndun go.
Itea be ta'a ndun go utsinka nak
no gealngea nak-a,
le'a go nibe'e itea be men
umbi'i ten ga.
4 ¿Ton lá izheb ndo' go Dios?
¿No ton lá gab le'a go dub
Dios uzhe'eb juert?
Le'a go nabkama nak Dios umbi'i.
Le'a be men itea be nacion ilen
ndo' go,
yankea bexa go,
le'a bexa uni'í le'a itea be ta'a
ndanno ga bexa
uzhe'eb ta nsak no ta nsab-
ndo'.

5 Le'a tso'o wa cha mwi'i na',
cha uní na' mya'al ni'i ten Dios
nde gibe'a, sa ncho caj ten Dios.
6 Le'a len sa wa cha uto'o isaga'ad
be angel no'o isaga'ad gealkwea',
bexa nak be lad lino ta umbi'i
ndon nla'beal'. Nsea ncho dub
sinch oro ta lado'o bexa. 7 Le'a
dub be ta nban wa msa'a dubga
vas oro ndo' isaga'ad be angel wa,
ncho be ta'a ndakloo Dios len na,
Dios xa nban idub tiemp. 8 Le'a
len ni'i ten Dios wa mzhea ncho
zhen, ta nluu le'a Dios xa juert
no si'il nak Dios. No na'an ton
gun gan yate len ni'i ten Dios gast
yooka isaga'ad be gealkwea', ta
ncho len be vas nsén be angel wa.

16

Isaga'ad be vas ncho be ta'a utsaksi Dios be men

1 Cha mbín na' cuent dub ti men
uto'o len ni'i ten Dios, uge' ndab-a
ndo' isaga'ad be angel wa:
—Wa' bega, cha blatsob bega
ta ncho len isaga'ad vas ba' ndo'
gizhliyo, le'a ta wa ta utsaksi Dios
be men.
2 Le'a angel ned wa uto'o, ngwa'
ulatsob ta ncho len vas ten na ndo'
gizhliyo. Cha ulen ge'ezh ugi'i
las bexa nsob se ten man uzhe'eb
wa, bexa na ndankea ta cuent nak
man wa.
3 Le'a angel itop wa ngwa' ulat-
sob ta ncho len vas ten na ndo'

nitsdo'o. Cha myak-a cuent ten
ten dub xa ngut. Cha ngut iteanak
be man ndencho len nitsdo'o wa.
4 Le'a angel yon wa ngwa' ulat-
sob ta ncho len vas ten na ndo'
be nits yowbe'e no be sa ndiblen
nits. Le'a be nits wa cha myak ten.
5 No mbín na' uní'i angel nibe'e
nits wa, ndab xa:

Go Dios, xa nak Dios nat no idub
tiemp utid wa,
le'a go uzhebpa umbi'i nak,
no utsin ndun ga ntsaksi ga be
men lak nsabndo'-yá.
6 Le'a bexa wa mtsi'i ten ten be
men umbi'i ten go
no bexa mbidi'izh sakndo' go,
ta we'e mtsaksi go bexa ngu
bexa ten lak nsabndo'-yá.

7 No mbín na' stub ti men uto'o
sa nde altar wa, ndab xa:

Go Dios Xa Nibe'e, xa ndon le'a
juert ndo' itea be ta'a.
Le'a ta mtsaksi go be men ba'
utsinka nak, no nsabndo'ka
li mbin ga.

8 Le'a angel idap wa ngwa' ulat-
sob ta ncho len vas ten na ndo'
wizh, ndontsa uchu gi' ten wizh
wa be men. 9 Cha ulen dub xtii
si'il mchu be men. We'e le'a bexa
wa unisi Dios, xa le'a nibe'e ndo'
be gealkwea' wa. Ná le'a bexa wa
na'anpa ula'a ta ugap nak bexa,
no lá ngankea bexa Dios.
10 Le'a angel isaga'ay wa ngwa'
ulatsob ta ncho len vas ten na
sa nsob man uzhe'eb. Le'a sa
nibe'e man wa cha mkaw. Le'a
be men gast ndawke'a be luzh na
tant kwea' ndencho bexa. 11 Le'a
bexa wa cha unisi Dios xa nsob
gibe'a, ke ten be gealkwea' no be
ge'ezh wa. Ná na'anpa ula'a bexa
ta ugap nak bexa.
12 Le'a angel isaxo'op wa ngwa'
ulatsob ta ncho len vas ten na ndo'
nits yowbe'e si'il nsalea' Eufrates.
Le'a nits wa cha ubid ndontsa
syo'o gan itakea bexa nibe'e wa,
bexa nto'o lad nlen wizh.
13 Cha uní na' le'a to'o dragón
wa, nsea to'o man uzhe'eb wa,
nsea to'o profet ukwi'in wa uto'o
dub ga'ga mbi bxin cuent nak
mbid. 14 Le'a ta wa mbi bxin
ten maxu'u, be na ndun be ta
ndanseana be men. Ncha'be be
na wa ndo' bexa nibe'e idub
ndo' gizhliyo, izhealbe bexa gal
wizh uzhe'eb ten Dios, ndontsa
kuyono bexa Dios, xa ndon le'a
juert nak. 15 Cha ndab Jesús:
“Bla'ach bego le'a na' ilen dub
gor ni lá ndanbe'e bega cuent nla'
dub wa'an. Uzhebpa wen bexa
ndena', no list ndenak bexa xab
xa, ndontsa na'anpa xinte'e bexa,
no ni lá ido ladna bexa gal zha
wa.” 16 Cha mchealte be mbi bxin
bexa nibe'e wa dub sa nsalea'
Armagedón di'izh hebreo.
17 Le'a angel isaga'ad wa ngwa'
ulatsob ta ncho len vas ten na ndo'
mbi. Le'a len ni'i ten Dios sa nsob
Dios gibe'a wa, cha ulen cuent ti
men uge' ndab:
—¡Le'a ta wa myando'la!
18 We'e cha ula' beal' usi'i no
uzhe'eb uso' ruid no uní'i usi'i. No
ngok dub xo'o si'il mas uzhe'eb
mwi'in ndo' iteanak be xo'o ngok
idub zha ndencho be men ndo'
gizhliyo. 19 Le'a gezh si'il Ba-
bilonia myak chon ble'a, no ulate
be gezh ubi'i nde ndo' gizhliyo.
Le'a Dios lá yalad gezh Babilo-
nia wa, le'a xa ndi uzhe'eb mt-
saksi-yá idub lak ta ndakloo xa.
20 Le'a iteanak be isla ndesa'al
ndo' nitsdo'o cha unitndo', nsea
itea be ge'e ubi'i. 21 Cha ula' sian
gige' ubi'i tso'o be men. Le'a be
gige' wa uzhebpa ta kwe'a, pa top
ga'al kil kadga dub-a. Le'a be
men cha unisi Dios ta li ula' gige'
wa, geal utid bexa dub gealkwea'
uzhebpa ta si'il.

17

Dub xagots nsob tso'o man uzhe'eb

1 Le'a lat isaga'ad angel nsén be
vas wa, uto'o dub angel cha ndab
xa ndo' na':
—Utsea, le'a na' ulu'u plo ut-
saksi Dios ngots ndun juis mgi'i
wa, ngots nsob ndo' nits kwa'al
ba'. 2 Le'a bexa nibe'e ndo' gizh-
liyo no be men ncho ndo' gizhliyo
mche'al xagots wa, cuent usudna
bexa no be ta bzhi'ik ndun xa wa.
3 Le'a ndo' ta li mluu Espíritu
ten Dios ndo' na' wa, le'a angel
wa cha mbi'i na' dub sa bid. Cha
uní na' le'a xagots wa nsob tso'o
dub man uzhe'eb, dub man nane.
Idub las ma nkeani'i be lea' Dios ta
unisi ma Dios. Le'a ma ndap dub
ga'ad gek ma nsea dub ti'i xkach
ma. 4 Le'a xagots wa nak dub lad
konch ugats no lad nane. Le'a las
xa uzhebpa nso' be ta oro no be
ge' chul no be perla. Le'a ya'a xa
nsob dub vas oro. Le'a len vas
wa ncho be ta uzhebpa ta ugap no
ta bzhi'ik ndun xa. 5 Le'a xtuzh
xa wa nkea stub lea' xa, dub ta
uga'ach nak, ndab-a: “Babilonia
si'il, xa nak xna'a itea be xagots
ndun juis mgi'i, nsea itea be ta
bzhi'ik ncho ndo' gizhliyo.” 6 We'e
uní na' le'a xagots wa nsudna
nsea ten ten be xmen Dios. Le'a
bexa wa ndankea Jesús, ta we'e
mbit be men bexa. Le'a gor uní
na' xagots wa, le'a na' uzhebpa
ngwanseana.
7 We'e le'a angel wa cha ndab
ndo' na':
—¿Xta'an lba'a ndanseana lu?
Le'a na' gáp ndo' lu xte'e gab ta
uga'ach ten xagots wa, no man
uzhe'eb nsob xa tso'o na, man
ndap dub ga'ad gek na nsea ti'i
xkach na. 8 Le'a man uzhe'eb
uni'í lu wa, dub man uyo'o parea
na'anpa ncho ma nat. Le'a nat le'a
ma ito'ogal len ge'ed do'o, cha gal
zha initndo' ma. Le'a itea bexa
gizhliyo bexa na'anpa nkea lea'
na ndo' libr ten gealnaban gast
zha utexanta gizhliyo, le'a bexa
wa yanseana gor ini'í bexa man
uzhe'eb wa. Le'a ma wa uyo'o
polta no na'anpa ncho ma nat,
parea le'a ma ilen stub biaj.
9 ’Le'a ta ndee yakbe'ena bexa
list gek na: le'a isaga'ad gek man
wa, le'a ta wa isaga'ad bet sa
nsob xagots wa, 10 nsea dub ga'ad
xa nibe'e. Le'a dub ga'ay bexa
wa yá na'antapa inibe'e. Dub
xa wa nibe'e nat, le'a stub xa
biseata inibe'e. Le'a gor na ilen xa
isaga'ad wa le'a xa na'anpa kwen
inibe'e. 11 Le'a man uzhe'eb wa
le'a uyo'o, no na'anpa ncho ma
nat, le'a ma wa dub xa ito'o lat
bexa isaga'ad wa, cha gak xa wa
xa isaxo'on inibe'e. Cha gal zha
utsaksi Dios xa.
12 ’Le'a isati'i kach uni'í lu wa,
le'a ta wa dub ti'i xa nibe'e, parea
nat biseata inibe'e bexa. Le'a
bexa junt inibe'e dubtsa gor no
man uzhe'eb wa. 13 Le'a bexa
wa dubtsa ndanbe'e usa'a bexa
juers, ndontsa no man uzhe'eb wa
inibe'e. 14 Le'a bexa wa kuyono
Borreg Ben wa, parea le'a Borreg
wa no be xmen Borreg wa gun gan
ndo' bexa wa. Le'a xa nak Borreg
Ben wa nak Xwan iteanak be ta'a
no Xa Nibe'e ndo' iteanak bexa
nibe'e. Le'a be xmen Borreg wa
nak bexa utezh Dios, no mti Dios
bexa, no nxobgek bexa ndo' Dios.
15 No ndab angel ndo' na':
—Le'a be nits uni'í lu sa nsob
ngots ndun juis mgi'i wa, le'a ta
wa be men sian be gezh no sian
ras no sian nacion nsea sian di'izh
ndadi'izh bexa. 16 Le'a isati'i be
kach ten man uzhe'eb li uni'í lu
wa, le'a ta wa le'a be men nxee
ladna ndo' ngots wa. Le'a bexa
wa ulat be ta ndap xa, no gast
xab xa ulat bexa. No gaw bexa
be'al las xa, cha utso'ol bexa xa
ndo' gi'. 17 Le'a Dios ulogek bexa
gun bexa lak nlad Dios. Le'a
ta wa dubtsa gudi'izh bexa usa'a
bexa juers inibe'e man uzhe'eb
wa, gast gak cumplir be ta ndab
Dios. 18 Le'a ngots uni'í lu wa, le'a
ta wa gezh si'il nibe'e ndo' bexa
nibe'e idub ndo' gizhliyo.

18

Zha initndo' Babilonia

1 Tso'o na uyo'o be ta ndee wa,
le'a na' uní stub angel uzhe'eb
juert uto'o gibe'a gast ndo' gizh-
liyo nsu xe'a ten xa. 2 No uge'pa
uní'i xa ndab xa:

¡Yá ulayat, yá ulayat gezh si'il
Babilonia!
Le'a sa wa myak dub sa ncho be
mbi bxin,
no iteanak be bi bzhi'ik,
nsea sa ncho be man du'ub
man bxin,
be man nxee ladna be men
ndo' na.
3 Le'a gezh wa cuent dub xagots
ndun juis mgi'i.
Le'a be men ncho idub ndo' gizh-
liyo
mbinno bexa gezh wa sian ta
ugap,
ngok bexa cuent dub xa gu.
Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo
no mbinno bexa ta bzhi'ik wa.
Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a ndo'
gizhliyo
ngok rik no be ta ugap ndal
ladna bexa gezh wa.

4 Cha we'e mbín na' ti Dios uto'o
gibe'a uge' ndab:

Bxo'on bego gezh Babilonia ba',
bego na nak xmen na',
ndontsa na'anpa no bega gun
be ta ugap ndun bexa wa,
no ni lá ini'í bega be gealk-
wea' itid bexa.
5 Le'a bexa wa uzhebpa sian ke
ndap ndo' na',
gast gibe'a nlaya' be ta wa.
Ta we'e le'a na' Dios utsaksika na'
bexa.
6 Binno bega bexa lak ugap
mbinno bexa stubga men.
Utix bega top lak mbinno
bexa be men.
Bgoch bega ta goo bexa wa top lak
juert nak
ndo' ta mgo bexa be men.
7 Lak uzhe'eb mzhinnona bexa no
be ta ugap mbin bexa,
no liga utsaksi bega bexa
kwea' itid bexa,
geal le'a bexa ndanbe'e len lado'o
na:
“Le'a besa ndee nde cuent
dub xa nibe'e.
Na'anpa nak besa cuent dub
xagots ngut xabgi'i ten na,
no nunk besa lá ini'í gealk-
wea'.”
8 Ta we'e le'a nat dubtsa wizh
ilansea'
sian gealkwea' tso'o bexa wa.
Le'a ta wa gealgut, no go'on bexa,
no yoo win, no yol' bexa ndo'
gi'.
Le'a na' ndee le'a Dios Xa Nibe'e
uzhebpa xa juert,
na' utsaksi bexa wa.

9 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo
mbin ta ugap ndun bexa gezh wa,
no ngol ladna bexa be ta sian
ndap bexa wa. Parea nat le'a
bexa go'onno bexa gezh wa, no
uzhebpa uban yoo ladna bexa, gor
ini'í bexa zhen sa nsayol' gezh wa.
10 Nsea sittsa kwe bexa tant nzheb
bexa ndo' be gealkwea' ncha'tid
gezh wa, ndab bexa:

¡Ay, ay! ¡Pro'ob gezh si'il Babilo-
nia,
dub gezh juertpa ngok lu!
Ná uxaxtsa mnitndo' Dios lu.

11 Le'a bexa nsi'i uti'ix ta'a ndo'
gizhliyo uzhebpa go'onno gezh
wa, nsea uban yoo ladna bexa,
geal yá na'anta ton isi'i be ta
nado'o bexa. 12 Le'a ta wa be
ta oro, nsea ta plata, no be ge'
chul, nsea be perla, nsea be lad
chul ta lino nsea seda, no be lad
konch ugats nsea be lad nane,
nsea be ya uxe'e nla'a, no be
ta'a naknde'e marfil, no be ta'a
naknde'e ya chul, no bronce, no
gi'ib, no ge' mármol, 13 nsea canel,
nsea isando' be ta uxe'e, nsea ta
uxe'e ta nyol', nsea mirra, nsea
olíbano, nsea vin, nsea aceit, nsea

arin lan, nsea trig, no man yo'o,
nsea borreg, nsea way, nsea car-
ret, nsea bexa ncha'ndo'o ndo'
stubga men. 14 Le'a bexa nsi'i
uti'ix be ta'a wa cha gab:

Nat le'a bego yá na'antapa ndap
be ta nsa'ab ladna bego wa.
Le'a bego mla' iteanak be ta chul
no be ta uyap ndap bega,
cha yá na'antapa izheal
bega-yá.

15 Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta
ndee wa, bexa na myak rik juers
ten gezh wa, le'a bexa wa sit
itate ta na nzheb bexa ndo' be
gealkwea' ncha'tid gezh wa. Le'a
bexa wa go'on, no uban yoo ladna
bexa. 16 No gab bexa:

¡Ay, ay! ¡Pro'ob gezh si'il Babilo-
nia,
Le'a bexa wa ngok lad lino ta chul,
ta color konch ugats no nane!
No uzhebpa uso' be ta oro, no be
ge' chul,
no perla las bexa.
17 Xla'al unitndo' be ta sian ten
bexa.

No iteanak bexa ntse'a be barco,
no itea bexa na nsea len barco,
no bexa ndun ti'in len barco,
nsea iteata bexa ndun ti'in ndo'
nitsdo'o, le'a bexa wa sit utate.
18 Le'a gor uni'í bexa zhen sa
nsayol' gezh wa, cha uge' ndab
bexa:
—¡Na'an stub gezh nsak lak
nsak gezh ba'!
19 No mtob bexa yo gek bexa
tant uban myo'o ladna bexa. Cha
utezhat bexa no mbi'in bexa, uge'
ndab bexa:

¡Ay, ay! Pro'ob gezh si'il ba',
sa na myak rik itea besa ndap
barco ndo' nitsdo'o,
le'a nat xla'al unitndo'-yá.
20 Parea bten ladna bego ndencho
gibe'a,
bego nak men umbi'i ten Dios,
no bego nak be apostol,
no bego ndadi'izh sakndo'
Dios.
Le'a Dios le'a mtsaksi bexa Babilo-
nia ta na li mbinno bexa
bega.

21 We'e le'a stub angel juert cha
usen dub ge' si'il ta nyajw ta'a
ndo' na, cha mtsa'ab xa-yá ndo'
nitsdo'o, ndab xa:

Lba'a ya' Babilonia gezh si'il,
yá na'anta ton ini'í-yá.
22 No lá igenta be musk len gezh
wa,
bexa ndo'ol arpa no bzhee no
trompet.
No ni stub bexa ndun ti'in lá
yoota,
ni ruid ten molin lá igenta.
23 No ni xe'a aceit lá isuta sa wa,
no ni lá igenta ruid ten dub
gast sa nchilya'a men.
Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a,
le'a bexa wa le'a ngok bexa
nsak ndo' gizhliyo.
No uzhe'eb mkedino bexa gezh
wa
itea be nacion nsea be ta bruj
ndun bexa.
24 Le'a bexa wa le'a ndap ke ngut
bexa mbidi'izh sakndo'
Dios,
no bexa umbi'i nak ndo' Dios.
Le'a bexa gezh wa no ndap ke
ngut be men idub ndo' gizh-
liyo.

19

Bexa nten ladna ncho gibe'a

1 Tso'o wa mbín na' ti kwa'ad be
men gibe'a, uge' ndab bexa:

¡Iteanak beuna yankea Dios!
Le'a Dios ten beuna le'a ulo'o
beuna ndo' be ke ten beuna,
no ndankea beuna xa le'a xa
uzhe'eb dub xa wen nak,
no uzhebpa juert nak xa.

2 Le'a iteanak be ta ndun xa
wa gealngea nak no utsin
nak-a,
lak mtsaksi xa ngots ndun juis
mgi'i wa,
xa mtsabgix be men ndo'
gizhliyo nsea be ta ugap
mbin xa.
Ke we'e le'a Dios mkixke ta mbit
xa wa be men,
bexa ndun ti'in ndo' Dios.

3 Cha stub biaj uge' ndab bexa
wa:

¡Iteanak beuna yankea Dios!
Le'a zhen sa nsayol' xagots
wa nunk lá kweaskea idub
tiemp.

4 Le'a isaga'al bdap bexa gox
xa nsak no idap be ta nban wa
cha usaxib gast ndo' yo ngol xtuzh
bexa. Cha ngwankea bexa Dios sa
nsob xa ndo' yaxil, ndab bexa:
—¡Lika nak-a! ¡Iteanak beuna
ndankea Dios!
5 Le'a gast ndo' sa nsob Dios wa
ulen dub di'izh ndab:

Wankea bego Dios ten beuna,
itea bego na ndun ti'in ndo'
xa,
bego na nzheb ndo' xa,
lak bego xa nsak no bega xa
na'anpa nsak.

6 No mbín na' ti kwa'adpa men,
cuent nsid dub sa nsala' kwa'al
nits, no cuent sa uzhe'eb uní'i
usi'i, ndab bexa:

¡Iteanak beuna yankea Dios,
le'a xa wa le'a nak xa nibe'e,
xa ndon le'a juert nak!
7 ¡Iten ladna beuna no usa'a be-
una xno ndo' Dios!
Le'a nat ngol zha na uchilya'a xa
na nak Borreg Ben,
le'a xagots ika'a xa wa listla
nso'.
8 Le'a xagots wa gak dub lad lino
chul,
lad umbi'i ndon nla'beal'.
Le'a lad lino chul wa, le'a ta wa
nluu be ta utsin mbin be men
umbi'i nak lado'o na ndo' Dios.

Bexa gaw xche'e sa nchilya'a Borreg

9 Le'a angel wa cha ndab ndo'
na':
—Bke'a ta ndee: “Uzhebpa wen
yoo ladna bexa na utezh Dios, gaw
xche'e bexa sa uchilya'a xa nak
Borreg wa.”
No ndab xa:
—Le'a ta ndee be di'izh geal-
ngea ten Dios.
10 Cha usaxib na' xan ndats
angel wa gast ndo' yo ngol xtuzh
na' ndontsa ganke'a na' xa. Zha
le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—¡Na'anpa lba'a gun lu, ndi
wankea Dios! Le'a na' ndee no
ndun ti'in laktsa ndun lu ti'in
ndo' Dios nsea bexa ltsa'a lu, bexa
nxobgek ndo' di'izh ten Jesús.
Le'a ta ndadi'izh bexa sakndo'
Dios, le'a ta wa nsa'a juers ndo' be
di'izh ten Jesús.

Xa na nsob tso'o way nagud

11 We'e cha uní na' le'a gibe'a
mya'al, cha mlundo' dub way
nagud. Le'a xa nsob tso'o ma
wa dub xa sunka lak ndab xa, no
gealngea nak xa. Le'a xa wa utsin
nibe'e, no utsin ndun xa uyo lak
nsabndo'-yá. 12 Le'a ngusndo' xa
cuent na' beal' gi'. Nsea gek xa
ndi'ib sian be coron. Le'a stub lea'
xa nkea xtuzh xa, dub ta'a ni dub
men lá ini'í, nabtsa xa uni'í-yá.
13 Nsea nak xa dub lad ko'ol idub
nso' ten. Le'a xa wa nsalea' Di'izh
Ten Dios. 14 Le'a kwa'ad be sol-
dad gibe'a nchankea tso'o xa wa,
ndi'ib bexa tso'o way nagud, no
nak bexa lad lino ta uzhe'eb chul,
ta nagud no umbi'i. 15 Le'a to'o xa
wa nto'o dub spad wach, ndontsa
utsawi'i xa itea be nacion. Le'a
xa wa juert inibe'e ndo' bexa wa,
no utsaksi xa be men lakta zha
ngichke'e bexa uv ito'o nits ten-a.
Le'a ta wa ta uzhe'eb ndakloo Dios
xa ndon le'a juert nak. 16 Le'a las
xab xa no xta'a xo'o xa nkeani'i

stub lea' xa ndab: “Xa Nibe'e ndo' iteanak bexa nibe'e no Xa nak Xwan iteanak be ta'a.”
17 Cha uní na' stub angel nso' ndo' wizh, cha uge' utezh xa iteanak be man nsa'ab ga'ap, ndab xa:
—Utseabe bego, byakjunt bega sa yoo xche'e si'il ten Dios,
18 ndontsa gaw bega be'al ten bexa unibe'e ndo' be nacion, nsea bexa unibe'e be soldad, nsea be soldad. No gaw bega be'al ten be way, no bexa uti'ib tso'o ma, no be'al ten bexa ncha'ndo'o ndo' stubga men nsea bexa na'anpa li nak, no bexa nsak nsea bexa na'anpa nsak.
19 Cha we'e uní na' le'a man uzhe'eb wa, no bexa nibe'e ndo' gizhliyo, nsea be soldad ten bexa wa myakjunt ndontsa kuyono bexa xa nsob tso'o way nagud no be soldad ten xa. 20 Cha ngwa'iga'a man uzhe'eb wa no profet ukwi'in wa. Le'a xa wa xa mbin sian be ta'a ngwanseana be men ndo' ga'al man uzhe'eb wa, ta mkedino xa be men nkea se ten man wa, bexa ngwankea ta cuent nak man wa. Le'a xa nsob tso'o way nagud wa usen man uzhe'eb wa nsea profet ukwi'in wa, cha litsa nban bena wa mtsa'ab xa len lagun gi' sa nsayol' azufre.
21 We'e le'a xa nsob tso'o way cha mbit iteanak be soldad ten man uzhe'eb wa nsea spad nto'o to'o xa. Cha we'e le'a iteanak be man du'ub udaw be be'al ten bexa ngut wa gast plo mzhea bema.

20

Dub mil li'in ikeanyaw maxu'u

1 Cha uní na' stub angel ulen gibe'a nsea dub liab ten ge'ed do'o, nsea dub caden si'il nsob ya'a xa. 2 Cha usen xa dragón wa, le'a ta wa mbe'al polta, no le'akaga maxu'u ta wa, xa nsalea' Satanás. Cha mxi xa maxu'u wa nsea caden wa, ndontsa ikenchii maxu'u dub mil li'in. 3 Cha mtsa'ab angel wa maxu'u wa len ge'ed do'o, sa ikeanyaw maxu'u dub mil li'in. Cha we'e mxo'ob angel dub ta myaw to'o ge'ed wa nsea se ten xa, ndontsa lá ito'ota maxu'u, ukedino maxu'u be men nde ndo' gizhliyo, gast zha ngok dub mil li'in wa. We'e le'a maxu'u nsabndo' ya'ak ste'eptsa.
4 We'e uní na' pla be yaxil nsea bexa nsob ndo' ta wa, bexa na msa'a Dios juers inibe'e ndo' be men. No uní na' xbi bexa na myabto'og gen na ke na mbidi'izh bexa gealngea ten Jesús nsea di'izh ten Dios. No lá ngankea bexa wa man uzhe'eb wa, ni ta cuent nak man wa. No ni lá ula'a bexa ikea se ten man wa xtuzh bexa no ya'a bexa. Le'a bexa wa mbangal, cha no bexa unibe'e wats Cristo dub mil li'in.
5 Le'a ta wa zha ned iban be men. Parea le'a iteata be men na'anpa no iban gast ga'a dub mil li'in wa.
6 Uzhebpa wen yoo ladna bexa iban zha ned wa, bexa umbi'i nak lado'o na ndo' Dios, le'a bexa wa na'anpa no gat stub biaj. Le'a bexa ndi gak be ule'ay ten Dios nsea ule'ay ten Cristo, nsea no bexa inibe'e no Cristo dub mil li'in.

Dios bi le'a utsaksi maxu'u

7 Le'a zha na ngwa'a dub mil li'in wa, le'a maxu'u ya'ak sa nkeanyaw na. 8 We'e ito'ogal xa ukwi'inno xa be men itea be nacion idub ndo' gizhliyo, be sa nsalea' Gog nsea Magog. Cha yunjunt xa bexa wa gun bexa guerr. Le'a bexa wa xa kwa'ad, cuentta yux nde to'o nitsdo'o. 9 Cha mte'achso bexa idub ndo' gizhliyo, no ulotlaw bexa gezh nkwea' ladna Dios, sa ndebe bexa umbi'i nak ndo' Dios. Cha we'e le'a Dios mtu'ub gi' uto'o gibe'a myol' sa wa, cha unitndo' bexa wa. 10 Le'a Dios cha mtsa'ab maxu'u na li mkedino be men wa len lagun gi' sa nsayol' azufre, sa ncho man uzhe'eb nsea profet ukwi'in. Le'a

sa wa te'al no tezhea ini'í be na wa
gealkwea' uzhe'eb si'il idub tiemp.

Iteanak be men kwe ndo' Dios,
xa nsob ndo' yaxil nagud

11 Cha uní na' dub yaxil nagud
dub ta uzhe'eb si'il, sa nsob Dios.
Le'a sa nsob xa wa yá lá nlu'uta
ni gizhliyo no ni gibe'a no ni lá
ulu'uta be ta wa. 12 Cha uní na'
bexa ngut, bexa nsak no bexa
na'anpa nsak, ndebe ndo' Dios.
Cha mya'al pla be libr nkeani'i
ná xta'an mbin bexa, no stub
libr nkeani'i ná ton bexa gap
gealnaban. Le'a Dios cha ndab
xte'e nak be ta mbin bexa wa,
lak nkeani'i-yá ndo' be libr wa.
13 Le'a bexa ngut ndo' nitsdo'o
nsea iteata bexa ngut wa mlansea'
ndo' Dios. Cha ndab Dios ná xte'e
nak be ta mbin bexa. 14 Le'a
bexa lá ndangea ladna Dios wa,
bexa uyo'o sa ten bexa ngut wa,
le'a Dios cha mtsa'ab bexa wa
len lagun nsayol' wa. Le'a ta wa
nsalea' gealgut itop. 15 Le'a bexa
wa lá izheal lea' na ndo' libr ten
gealnaban wa, ta we'e mtsa'ab
Dios bexa len lagun gi' wa.

21

Gibe'a kub no gizhliyo kub

1 We'e uní na' dub gibe'a kub no
dub gizhliyo kub, geal le'a gibe'a
ned wa no gizhliyo ned wa no
nitsdo'o wa unitndo'la. 2 Le'a
na' Juan uní gezh nsak ten Dios,
sa nsalea' Jerusalén kub, uto'o-yá
gibe'a wats Dios. Le'a gezh wa
uzhe'eb chul nluu, lakta chul nluu
dub xagots usaxkwa'a uchilya'ano
xabgi'i ika'a na. 3 Cha mbín
na' dub di'izh uto'o gibe'a, uge'
ndab-a ndo' na':

—Bwi'i, le'a sa ndee ncho Dios
nsea be xmen xa. Le'a Dios yoono
bexa, no gak bexa xmen xa idub
tiemp, le'a Dios le'aka nak Dios
ten bexa. 4 Le'a Dios utsambi'i
itea nitsndo' bexa, no yá lá gatta
bexa. Ni lid uban yoota ladna
bexa, no ni lá go'onta bexa, no ni
stub gealkwea' lá ini'í bexa, le'a
iteanak be ta wa unitndo'la.
5 Le'a Dios xa nsob ndo' yaxil
si'il wa cha ndab:

—Una', le'a na' myunno kub
iteanak be ta'a.

Cha ndab xa ndo' na':

—Bke'a ta ndee, le'a be di'izh
ndee uzhe'eb be di'izh nsak no
gealngea-yá.

6 We'e cha ndab xa ndo' na':

—Le'a iteanak ta wa yá
myando'la. Le'a na' ndee nak
Alfa nsea Omega. Le'a na' mtexan
iteanak be ta'a, no le'aka na'
unitndo'-yá. Le'a tal ton ndak
ladna, le'a na' ga usa nits nsoblen
goo bexa, ta nsa'a gealnaban.
7 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta
ugap, usa na' itea be ta wen wa.
Le'a na' gak Dios ten bexa, le'a
bexa gak xi'ín na'. 8 Ná le'a bexa
nzheb ndo' men, nsea bexa lá
ndangea ladna na', no bexa ndun
be ta lá nsak lad na', no bexa ndut
men, no bexa ngal xa na'anpa xa
ten xa, no bexa ndun ta bruj, no
bexa ndankea be dios gizhliyo,
nsea itea bexa ndun gealkwi'in,
le'a iteanak bexa li ndun wa ya'be
len lagun sa nsayol' azufre. Le'a
ta wa ta nsalea' gealgut itop.

Jerusalén kub

9 We'e cha mbi'id dub angel
wats na'. Le'a xa wa uto'o lat
isaga'ad be angel, bexa na li usen
be vas ncho gealkwea' lult wa.
Cha ndab xa ndo' na':

—Utsea sa ndee, le'a na' uluu
xagots gak che'al xa nak Borreg
Ben wa.

10 Le'a ndo' ta li mluu Espíritu
ten Dios ndo' na' wa, le'a angel
wa cha mbi'i na' dub ge'e si'il
sa ga'ap. Cha mluu xa Jerusalén
gezh si'il ten Dios, ta ncha'la'
gibe'a wats Dios. 11 Le'a gezh
wa nsu xe'a ten Dios, nsea ndon
nla'beal'-a cuent dub ge' jaspe,
dub ta uzhebpa ta chul, no ndu'u
na'-yá cuent dub vidr. 12 Le'a
idub gangeak gezh wa nchonyaw

dub muro si'il no ga'ap-a. Nsea
ndap-a dub tibtop to'o puert, sa
ndeula'ach dub tibtopga angel.
Le'a kadga las puert wa nkea
dubga lea' bexa isatibtop ras bexa
Israel. 13 Le'a lad oriente nso'
chon puert, no schonga-yá lad
nort, no schonga-yá lad sur, nsea
schonga-yá lad poniente. 14 Le'a
muro nchonyaw gezh wa ndap
dub tibtop ge' ubi'i nak xan na.
Le'a kadga las ge' wa nkea dub
lea' bexa ngok isatibtop be apostol
ten xa nak Borreg Ben wa.

15 Le'a angel ndadi'izhno na'
wa no'o dub bar ta oro, uke'a
medid xa gezh wa nsea be puert
ten na nsea muro nchonyaw-a.
16 Le'a gezh wa dub ta skin, lak
ko'ol-a liga uxen-a. Le'a xa wa
mke'a medid-a bar wa. Le'a sa
wa no'o dub top mil ncho top
gayo'o metr, lak ko'ol-a no ga'ap-a
no uxen-a dubtsa medid no'o-yá.
17 No mke'a medid xa plo ga'ap
muro wa. Le'a ta wa dub chon
ga'al ncho dap metr, lak medid ten
be men ndanti'in angel wa.

18 Le'a muro wa naknde'e
ge' jaspe, parea le'a gezh wa
naknde'e sbe'en oro umbi'i cuent
vidr umbi'i na'-yá. 19 Le'a be
ge' ubi'i ncho xan muro wa nso'
be ge' chul las na. Le'a ta ned
wa nso' ge' jaspe las na. Le'a
ná itop wa nso' ge' zafiro. Le'a
ná yon wa nso' ge' ágata. Le'a
ná idap wa nso' ge' esmeralda.
20 Le'a ná isaga'ay wa nso' ge'
ónice. Le'a ná isaxo'op wa nso'
ge' cornalina. Le'a ná isaga'ad wa
nso' ge' crisólito. Le'a ná isaxo'on
wa nso' ge' berilo. Le'a ná isage'a
wa nso' ge' topacio. Le'a ná isati'i
wa nso' ge' crisopraso. Le'a ná
isatibdub wa nso' ge' jacinto. Le'a
ná isatibtop wa nso' ge' amatista.
21 Le'a isatibtop puert wa le'a ta
wa isatibtop perla, le'a kadga dub
puert wa nak dubga perla. Le'a
nes ten gezh wa sbe'en ta oro
umbi'i gandid xe'a-yá cuent dub
vidr.
22 Na'anpa iní na' ni dub ni'i
yankea be men Dios sa wa, le'a
idub len gezh wa le'a Dios xa ndon
le'a juert nchoka nsea Borreg Ben.
23 Le'a sa wa na'anpa nki'in wizh
ni mbe'e usu xe'a, le'a Dios nsea
Borreg wa le'a nak xe'a nsu idub
len gezh wa. 24 Le'a be men
ndencho ndo' gizhliyo bexa nak
xmen Dios ikesea ndo' xe'a ten
gezh wa. Le'a bexa nibe'e ndo'
gizhliyo yun cuent be ta nsak no
be ta chul ten na. 25 Le'a be puert
ten gezh wa na'anpa yaw idub
tezhea, no le'a sa wa na'anpa yoo
te'al. 26 Le'a bexa ndencho ndo'
gizhliyo yun cuent be ta nsak no
be ta chul ten na ndo' gezh wa.
27 Na'anpa yate ni dub ta bzhi'ik
gezh wa. No ni dub bexa ndun
be ta ugap, no ni dub bexa ndun
gealkwi'in lá yoo gan yate sa wa,
nabtsa bexa nkea lea' na ndo' libr
ten Borreg Ben ta ten gealnaban
nunk lá idub.

22

Nits nsa'a gealnaban

1 We'e le'a angel wa cha mluu
dub yowbe'e umbi'i ncho nits
nsa'a gealnaban, nits wa'án cuent
na' vidr na'. Le'a yowbe'e wa
nto'o sa nsob Dios nsea sa nsob
Borreg Ben. 2 No ntid-a tlaw
nes ten gezh wa. Nsea itop to'o
yowbe'e wa ndi'ib be ya nsa'a
gealnaban. Le'a kadga dub mbe'e
nsa'a-yá xa'aga ngus. Le'a la ten
ya wa le'a nyunyakna be men.
3 Le'a sa wa lá yoota be ta'a lá
nsak ladna Dios. Le'a len gezh wa
kwe sa isob Dios nsea Borreg wa.
No be men ndun ti'in ndo' Dios
yankea bexa xa. 4 No ini'índo'
bexa Dios, nsea lea' Dios ikea
xtuzh bexa. 5 Yá na'antapa yoo
te'al sa wa, ni lá iki'in bexa xe'a ni
xe'a wizh. Le'a Dios Xa Nibe'e wa
le'a nak xe'a sa wa, nsea inibe'e
bexa sa wa idub tiemp.

Le'a Cristo sken ilen

6 Cha ndab angel wa ndo' na':

—Le'a be di'izh ndee uzhebpa dub di'izh nsak no gealngea-yá. Le'a Dios Xa Nibe'e wa, xa na nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa ndadi'izh sakndo' xa wa, le'a xa wa mtu'ub dub angel ten xa ndontsa uluu xa be ta sken yoo wa ndo' bexa ndun ti'in ndo' xa.

7 Le'a Jesús cha ndab:

—¡Bla'ach bego, le'a na' sken ilen! Uzhebpa wen yoo ladna bexa na nsakyo'ón be di'izh ten Dios ta nso' ndo' libr ndee.

8 Le'a na' ndee Juan mbín na' no uní na' be ta ndee wa. Le'a tso'o na mbín na' be ta ndee no uní na'-yá, cha usaxib na' gast ndo' yo ngol xtuzh na', ndi'izh ganke'a na' angel, xa li mluu be ta ndee ndo' na' wa. 9 Parea le'a angel wa ndab ndo' na':

—¡Na'anpa lba'a gun lu! Le'a na' ndee ndun ti'in ndo' Dios lak ndunga lu ti'in ndo' Dios nsea bexa ltsa'a lu, bexa ndadi'izh sakndo' Dios, no bexa na nxobgek ndo' ta nkea ndo' libr ndee. Ndi wankea Dios.

10 Cha ndab xa ndo' na':

—Na'anpa ukachko lu be di'izh mbidi'izh Dios nkea ndo' libr ba', le'a tiemp yoo be ta nkea ndo' libr ba' yá nsaso gax. 11 Le'a bexa ndun be ta ugap no bexa ndun be ta bzhi'ik, lba'atsa gunta bexa be ta wa. Le'a bexa ndun be ta utsin nak, lba'atsa utsin gunta bexa. No liga le'a bexa umbi'i nak ndo' Dios, lba'atsa umbi'i gakta bexa.

12 Cha ndab Jesús:

—Bla'ach bego le'a na' sken ilen, cha usa na' ta ika'a kadga dub men lak nak be ta mbin bexa. 13 Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega, le'a na' mtexan iteanak be ta'a no le'aka na' unitndo'-yá. No nak na' xa ned no xa tso'o li ndo' itea be ta'a.

14 Uzhebpa wen yoo ladna bexa umbi'i nak lado'o na ndo' Dios. Le'a bexa wa nsabndo' gaw ngus ten ya nsa'a gealnaban, no yate bexa to'o puert ten gezh wa. 15 Parea le'a bexa ugap nak ya'anbe tso'o juer. Le'a ta wa bexa ndun be ta bruj, no bexa ngal dub xa na'anpa xa ten xa, no bexa ndut men, no bexa ndankea be dios gizhliyo, nsea itea bexa ndal ladna ndun be gealkwi'in.

16 Cha ndab Jesús:

—Le'a na' ndee Jesús mtu'ub angel ten na' gudi'izh be ta ndee ndo' bexa nak xmen na'. Le'a na' ndee nak bi le'aka ras ten David. No nak na' mbeal si'il nsu xe'a gor tempran.

17 Cha uka'ab Espíritu ten Dios nsea xagots nak che'al Borreg Ben wa, bexa nak be xmen Jesús, ndab bexa:

—Utsea go, Jesús.

Le'a bego na ndo'ón ta ndee gud bega:

—Utsea go, Jesús.

Tal ncho bega ndak ladna, nlad bega goo bega nits nsa'a gealnaban, utseayoo bega-yá, le'a xa ga nsa'a-yá.

18 Le'a na' gáp ndo' itea bexa na ndo'ón di'izh mbidi'izh Dios nkea ndo' libr ndee: Tal ton dub xa kota di'izh ndo' be di'izh ten Dios ndee, le'a Dios utsaksi xa no iteanak be gealkwea' nkeani'i ndo' libr ndee. 19 No tal ton ko'o di'izh mbidi'izh Dios nkea ndo' libr ndee, le'a Dios ko'oga lea' xa ndo' libr ten gealnaban, no lá ula'a Dios yate xa gezh nsak ten Dios, lak nkeani'i ndo' libr ndee.

20 Le'a xa ndadi'izh be ta ndee wa ndab:

—Le'a na' skenka ilen.

Lika gak-a. ¡Utsea go Jesús Xa Nibe'e besa!

21 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xa Nibe'e, uzhe'eb utsin gunno xa iteanak bego ba'. Lika nak-a.